Manobo, Cotabato

The New Testament in the Cotabato Manobo language of the Republic of the Philippines. Mango: Ta lə Lubə Kunmindɨ kɨ́ Sigɨ

Manobo, Cotabato

The New Testament in the Cotabato Manobo language of the Republic of the Philippines.
Mango: Ta lə Lubə Kunmindɨ kí Sigɨ

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Cotabato

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025
a2451d3b-54b4-50ec-847f-e964bc48641a

Contents

Mat 1
Malkos 67
Lukas 108
Lukas 175
Binaelan Sa Salu I Hésus 225
Loma 284
1 Kolintu 314
2 Kolintu 342
Galatiya 360
Épéso 371
Pilipos 381
Kolosas 388
1 Tésalonika 395
2 Tésalonika 401
1 Timotiyu 405
1 Timotiyu 413
Tito 419
Pilimon 423
Hibelu 425
Santiyago 449
1 Pidelu 457
2 Pidelu 466
1 Huwan 471
2 Huwan 478
3 Huwan 479
Hudas 480
Kepehaa I Hésus Kelistu 483

Ini Sa Igsulat I
MATÉYO
Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus
Ini Denu Sa Igsulat I Matéyo

Na, egoh i Hésus Kelistu neetaw diyà tanà, duen sa Sulutan etaw Loma eg-ipat sa tanà kenà sa medoo etaw Hudiyu. Huenan di, duen ma medoo sundalu etaw Loma dutu siedò tanà Hudiya. Egkelikutan ma sa medoo Hudiyu enù ka egsuguen sa Sulutan kagda egpebayad diyà sa gubilenu diyà Loma sa eg-etuken di. Duen ma duma etaw Hudiyu atung egpeetuken di, huenan di egbulitan sa medoo duma da etaw Hudiyu kagda, labi pa danà di egpesubelawen da bayad sa eg-etuken da.

Si Matéyo ma sa atung egpeetuken sa Sulutan. Dodoo egoh i Hésus migsasà kenagdi, medelamet sinalidan di iya wé galebek owoy mig-unut polo diyà si Hésus. Kagdi ma sa sebaen diyà sa sepulù owoy duwa tigtu pasek hinemilì i Hésus anì tumegudon da denu sa kedatù i Nemula.

Na, igsulat i Matéyo siini libelu anì meketiig sa medoo duma di etaw Hudiyu denu sa igtulù i Hésus owoy denu sa medoo binaelan di. Igpetiig di diyà kenagda si Hésus tegeNasalét sa Tigtu Datù sinugù i Nemula tinulon sa medoo tegesugkow di egoh anay. Enù ka igsulat da sa igpasad i Nemula egoh anay denu sa kepeangay di si Kelistu diyà tanà, kagdi sa hinemilì i Nemula anì umaluk kenagda. Huenan di, eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu sa egoh i Nemula egpetuu sa igpasad di owoy eg-angat-angatan da ma sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Huenan di, igsulat i Matéyo siini libelu anì migtuu sa medoo Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula.

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus Kelistu
(Lukas 3:23-38)

1 Na, ini sa medoo tupù i Hésus Kelistu. Si Hésus sa tugod i Datù Dabid, owoy si
Dabid sa tugod i Ablaham.
2 Na, umanak Ablaham i si Isak. Umanak Isak i si Hakob. Umanak Hakob i si Huda
owoy sa medoo hadi di.
3 Iya sa anak i Huda owoy si Tamal sawa di, si Palés owoy si Sala. Umanak Palés i
si Islon. Umanak Islon i si Alam.
4 Umanak Alam i si Aminadab. Umanak Aminadab i si Naason. Umanak Naason i
si Salmon.
5 Iya sa anak i Salmon owoy si Lahab sawa di, si Boos. Iya sa anak i Boos owoy si
Lut sawa di, si Obéd. Umanak Obéd i si Hési.
6 Umanak Hési i si Datù Dabid.
Na, umanak Dabid i si Salomon owoy iya sa inay di sa tapay sawa i Uliya sinawa i
Dabid.
7 Umanak Salomon i si Loboam. Umanak Loboam i si Abiya. Umanak Abiya i si
Asa.
8 Umanak Asa i si Hosapat. Umanak Hosapat i si Holam. Umanak Holam i si Usiyas.
9 Umanak Usiyas i si Hotam. Umanak Hotam i si Akas. Umanak Akas i si Isikiyas.
10 Umanak Isikiyas i si Manasa. Umanak Manasa i si Amon. Umanak Amon i si
Hosiya.
11 Umanak Hosiya i si Hékoniyas owoy sa medoo hadi di. Iya ma sa egoh da
nesigkem owoy medoo duma da etaw Hudiyu owoy inuwit da dutu mediyù dò diyà
sa menuwa Babiloniya.

12 Na, egoh da inuwit dutu Babiloniya dò, umanak Hékoniyas i si Salatiél. Umanak
Salatiél i si Sélubabel.
13 Umanak Sélubabel i si Abiyud. Umanak Abiyud i si Iliyakim. Umanak Iliyakim i
si Asol.
14 Umanak Asol i si Sadok. Umanak Sadok i si Akim. Umanak Akim i si Iliyud.
15 Umanak Iliyud i si Iliyasal. Umanak Iliyasal i si Matan. Umanak Matan i si Hakob.
16 Umanak Hakob i si Hosé. Migsawa Hosé i si Maliya sa inay i Hésus. Owoy si
Hésus sa ginelal da Mésayas sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu.
17 Na, sepulù owoy epat sa kedoo da nesetugod edung sa egoh i Ablaham taman sa
egoh i Datù Dabid. Owoy sepulù owoy epat ma sa kedoo da nesetugod edung sa egoh
i Dabid taman sa egoh da inuwit sa medoo Hudiyu dutu Babiloniya dò. Owoy sepulù
owoy epat ma sa kedoo da nesetugod edung sa egoh da inuwit Babiloniya dò taman
sa egoh i Hésus sa Mésayas miglesut.

Ini Sa Egoh I Hésus Kelistu Miglesut
(Lukas 2:1-7)

18 Na, ini sa tulon denu sa kinelesut i Hésus Kelistu. Si Maliya sa inay di owoy iya
sa maama binayal di, si Hosé. Dodoo, egoh da endà pa nesehulid, neketiig Maliya i
mig-obol dé polo danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
19 Na, metiengaw etaw Hosé i. Huenan di, egoh di neketiig obol dé si Maliya, iya sa
penemdem di meked sumawa si Maliya, enù ka guwaen di dò nesalà Maliya i. Dodoo
ungayà di endà medoo da umantang anì endà memalaan Maliya i.
20 Egoh i Hosé egpenemdem pelà denu sa baelan di, duen sa egsugùsuguen i
Nemula tinegeinep di. Guwaen di, “O Hosé, tugod i Dabid, yaka eg-eked duu egsawa
si Maliya enù ka egkelalingen dé danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
21 Owoy umanak maama, owoy iya sa pengadani ko si Hésus, enù ka kagdi sa
umaluk sa langun etaw denu sa salà da.”
22 Na, nebaelan iya wé diyà si Hosé owoy si Maliya enù ka neketuu dé sa kagi i
Nemula tinulon sa tegesugkow di egoh anay. Guwaen di,
23 “Hê, umobol sa kenogon
owoy umanak maama pengadanan da si Imanuwél.”*
Na, ini sa selepangan di, diyà dé kenita Nemula i.
24 Agulé, egoh i Hosé mig-enaw, migpangunut diyà sa kagi sa egsugùsuguen i
Nemula diyà kenagdi. Huenan di sinawa di Maliya i,
25 dodoo endà neseuma sa lawa da taman sa egoh di miglesut sa anak di. Agulé
pinengadanan i Hosé si Hésus.

2

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Kedu Mediyù Dò Eglengen

1 Na, egoh i Datù Hélod mig-ipat sa tanà Hudiya, miglesut Hésus i diyà sa menuwa
Bétlihém diyà uwang Hudiya. Egoh di magtu miglesut, duen etaw neketiig tandà diyà
bituen migtebow diyà Hélusalém kedu mediyù dò denu tebowon agdaw.
2 Egoh da migtebow, eg-igsà da, guwaen da, “Kenà sa batà kumedatù diyà etaw
Hudiyu? Enù ka hinaa ké sa tandà di miglesut sa bituen milegdaw denu tebowon
agdaw, huenan di mig-angay ké dahini anì datuen ké kagdi.”
3 Na, egoh i Datù Hélod migdineg duen sa datù mekesambì kenagdi, tigtu nebukul
lapeg sa langun etaw tegeHélusalém.

* **1:23** 1:23 Basa ko Isayas 7:14; 8:8,10.

4 Agulé, egsetiponen di sa langun ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis, owoy eg-igsaan di kagda sa kenà di lumesut Mésayas i sa Tigtu Datù
eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu.
5 Egsagbì da, guwaen da, “Dutu Bétlihém dò diyà siini uwang Hudiya. Enù ka iya
sa igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
6 ‘Kiyu i etaw tegeBétlihém diyà uwang Hudiya,
apiya di pa eglalag sa medoo menuwa diyà sa tanà Hudiya,
uman pa lumalag sa menuwa yu
enù ka lumesut diyà keniyu sa Tigtu Datù sumabà sa medoo etaw ku tugod i
Islaél.’ ”*
7 Agulé, igsasà i Hélod sa medoo etaw neketiig tandà diyà bituen kedu tebowon
agdaw. Egoh da eglebù, eg-igsaan di kagda nengan da mighaa sa bituen.
8 Agulé, egpeangayen di kagda Bétlihém dò owoy guwaen di, “Angay yu lagbet sa
batà dutu. Amuk hauwen yu, pelikù yu dema dini angay yu tulon diyà kenak anì
mangay a ma dumatù kenagdi.”
9-10 Agulé eglegkang sa etaw neketiig tandà diyà bituen. Egoh da eg-ipanaw,
eghauwen da dema sa bituen hinaa da dutu tebowon agdaw dò. Egoh da mighaa
sa bituen, tigtu neanggan sa pedu da, huenan di eg-unutan da sa bituen taman egoh
di mig-etud migpesoyol diyà sa selatal dalesan kenà i Hésus eg-ugpà.
11 Agulé, egoh da eggemow diyà sa dalesan, hinaa da sa batà owoy si Maliya inay di.
Egligkued da egdatù sa batà. Agulé, egbekaden da sa baul dinaleman da sa langun
taman milagà inuwit da, bulawan, owoy sa lana milagà mepion ngadeg, owoy sa
bulung kepengadan da mila. Ibegay da uloy diyà si Hésus.
12 Na, tinulonon i Nemula kagda tegeinep anì endà dé pelikù da diyà si Hélod. Iya
maen di ya mig-ukit da diyà sa sebaen ma dalan egoh da eglikù diyà sa hagda tanà.

Ini Sa Egoh Da Egpelaguy Dutu Igiptu Dò

13 Na, egoh da mig-ipanaw dé sa etaw neketiig tandà diyà bituen, duen sa
egsugùsuguen i Nemula tinegeinep i Hosé. Guwaen di, “O Hosé, enaw ka dé. Uwit
ko sa batà owoy sa inay di, owoy pelaguy yu angay Igiptu dò. Ugpà yu dutu taman
endà pelikuen ku kiyu dini, enù ka ipelagbet i Hélod sa batà anì ipeimatay di.”
14 Agulé, apiya di pa teliwadà sigep, mig-enaw Hosé i owoy eg-ipanaw uwiten di sa
sawa di owoy si Hésus. Hê eg-ipanaw da sigep mangay Igiptu dò.
15 Agulé eg-ugpà da dutu taman sa egoh i Hélod nematay. Na, danà iya wé
binaelan da, neketuu sa kagi i Nemula tinulon sa tegesugkow di egoh anay, guwaen
di, “Pelikuen ku dema sa anak ku kedu diyà tanà Igiptu.”†

Ini Sa Egoh I Hélod Mig-imatay Sa Medoo Batà

16 Na, netiigan i Hélod neakalan danà da endà egpelikù diyà kenagdi sa medoo
etaw neketiig tandà diyà bituen. Huenan di, tigtu egbulit temù owoy egpeangayen di
sa medoo sundalu diyà menuwa Bétlihém lapeg sa medoo menuwa medapag dahiya
anì imatayan da sa langun batà maama magtu miglesut taman sa duwa gepalay dé
miglesut. Iya sa binaelan di anì imatayan di hedem Hésus i enù ka duwa gepalay ma
dé sa lugay di egoh da mighaa sa tandà bituen.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa inikagi i Hilimiyas sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di,
18 “Duen sa dinegen yu dutu menuwa Lama dò.
Suminegaw temù sa medoo tugod i Lakél owoy dumelawit da ma enù ka
sinegawan da sa anak da.
Endà mebaluy di pepionen sa pedu da enù ka inimatayan sa medoo anak da.”‡

---

* **2:6** 2:6 Basa ko Mikiyas 5:2. † **2:15** 2:15 Basa ko Osiyas 11:1. ‡ **2:18** 2:18 Basa ko Hilimiyas 31:15.

Ini Sa Egoh Da Egpelikù Dutu Menuwa Nasalét Dò

19 Na, egoh i Hélod nematay dé, duen sa egsugùsuguen i Nemula tinegeinep i Hosé
dutu Igiptu dò.
20 Guwaen di, “O Hosé, enaw ka dé. Uwit ko sa batà owoy sa inay di, owoy pelikù
yu angay dutu tanà Islaél dò, enù ka nematay dé sa etaw egkelukuy eg-imatay sa
batà.”
21 Agulé, mig-enaw Hosé i owoy inuwit di sa sawa di owoy si Hésus, owoy eglikù
da dema dutu Islaél dò.
22 Dodoo endà eg-angay da diyà sa uwang Hudiya enù ka nelimedangan Hosé i egoh
di neketiig si Alkilayo sa datù eg-ipat uwang Hudiya. Kagdi sa nekesambì sa emà di
nematay si Hélod. Dodoo sinugù i Nemula Hosé i danà sa tegeinep di, huenan di
eglagbas da eg-angay uwang Galiliya dò.
23 Agulé eg-ugpà da diyà sa menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya. Huenan di,
neketuu sa kagi sa tegesugkow i Nemula egoh anay denu si Hésus, guwaen di, “Kagdi
sa etaw tegeNasalét.”

3

Ini Sa Egoh I Huwan Egtegudon
(Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

1 Na, sebaen agdaw, duen sa etaw pinengadanan da si Huwan sa Tegebautis enù ka
kagdi sa egbautis etaw diyà wayeg. Mig-angay diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
dutu uwang Hudiya dò. Owoy egtegudon sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw,
2 guwaen di, “Ekedi yu dé sa medoo salà yu, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i
Nemula diyà kenita.”
3 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. Iya sa
guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.’ ”*
4 Na si Huwan, igkawal di sa hinabel bulbul hinagtay kamiliyu, owoy iya sa sabitan
di sa netikal kunul hinagtay. Iya sa kaenen di sa kasuk owoy sa teneb linaday.
5 Medoo sa etaw mig-angay diyà kenagdi kedu diyà menuwa Hélusalém, owoy kedu
diyà sa medoo menuwa diyà uwang Hudiya, owoy kedu ma sa uwang lawa't Holdan.
6 Egtulonen da sa medoo salà da eg-ekedan da owoy egbautisan i Huwan kagda
diyà sa lawa Holdan anì tandaan da sa kineeked da sa salà da.
7 Duen ma sa medoo ulu-ulu diyà sa simbaan etaw Hudiyu, sa medoo etaw Palasiyu
owoy etaw Sadusiyu ma, eg-angay da ma diyà si Huwan anì egpebautis da ma diyà
wayeg. Dodoo, egoh i Huwan mighaa kenagda, guwaen di, “Lagà yu medoo uled!
Negaip a maen di ya eg-angay yu diyà kenak. Iya sa penemdem yu daa kéen,
egpelaguy yu sa kepigtamay i Nemula tumebow.
8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat yu medaet anì kumepion.
Amuk hediya, lagà yu sa kayu mepion kebunga.
9 Dodoo yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula keniyu.
Apiya kiyu sa tugod i Ablaham, pigtamayan i Nemula doo kiyu amuk endà sambian
yu duu sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay, mekehaa pa Nemula i sa isambì
di keniyu sa tugod i Ablaham. Mebaluy tugod i Ablaham siini medoo batu amuk iya
sa uyot i Nemula.
10 Taa yu. Igpeayaw dé sa agsà diyà sa kayu. Sumalà dé sa kayu endà egbunga
mepion, pilayen owoy ulowen.”

* **3:3** 3:3 Basa ko Isayas 40:3.

11 Guwaen i Huwan ma, “Tumebow pa sa mekesambì kenak sa tigtu eglowon diyà
kenak. Amuk tumebow, mekelilang a enù ka apiya sa talumpà igsugù di diyà kenak,
egkemalaan a eg-uwit. Wayeg daa sa ibautis ku keniyu anì tandaan yu sa keeked yu
salà, dodoo sa etaw mekesambì kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw
Suguy i Nemula owoy apuy.
12 Siedò maama tumebow lagà sa maama etapen di sa palay inelik di. Tiponen di
sa palay owoy itagù di diyà sa sibay di, dodoo ulowen di sa opoh di diyà sa apuy endà
mepadeng.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Malkos 1:9-11; Lukas 3:21-22)

13 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà wayeg, miglegkang Hésus i
diyà sa uwang Galiliya owoy mig-angay diyà sa lawa't Holdan anì pebautis ma diyà
si Huwan.
14 Dodoo buyu eg-eked Huwan i egbautis si Hésus, guwaen di, “Endà mepion di
amuk aken sa egbautis keniko, enù ka tigtu eglowon ka diyà kenak. Kuna polo sa
bautis kenak.”
15 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Unuti ko dé sa kepebautis ku, enù ka mepion amuk
mangunut ki diyà sa langun igsugù i Nemula.” Agulé, binautisan i Huwan Hésus i.
16 Na, egoh di migpebautis dé, eggaun Hésus i kedu dalem sa wayeg. Hê, neukaan
sa langit, owoy hinaa di sa Metiengaw Suguy i Nemula egpetuntun kedu langit dò
eg-angay egtenà diyà kenagdi. Egoh di egpetuntun, migpeiling manuk menatad.
17 Agulé duen sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen di, “Ini sa anak ku eghiduwan
ku temù, owoy tigtu a netuuwan diyà kenagdi.”

4

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Malkos 1:12-13; Lukas 4:1-13)

1 Na, egoh i Hésus migpebautis dé diyà sa lawa Holdan, inuwit sa Suguy i Nemula
eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan anì tepengan i Satanas Hésus i anì
mekesalà.
2 Na, egpeketues temù Hésus i enù ka epat pulù agdaw dé sa lugay di endà
egpekekaen di dahiya.
3 Agulé, egdapag Satanas i diyà kenagdi anì tepengan di, guwaen di, “Amuk kuna
sa Tigtu Anak i Nemula, baluy ko kaenen siini batu danà sa tunung ko anì mekedan
sa kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé enù ka iya sa kagi i Nemula
igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw,
sa langun kagi i Nemula polo sa eg-udesan etaw.’ ”*
5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy igtagù di diyà sa buung
sa Dalesan i Nemula.
6 Guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, laway ka anì mehaa sa
tunung i Nemula, enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Igsalig i Nemula kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di
anì buligan da kuna.’
Iya ma sa igpesulat di,
‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’ ”†
7 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé enù ka iya ma sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,

* **4:4** 4:4 Basa ko Dutilonomiyu 8:3. † **4:6** 4:6 Basa ko Isalem 91:11-12.

‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’ ”‡
8 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan mehagtaw owoy igpehaa di
kenagdi sa langun kedatuan sa langun datù diyà tanà owoy sa langun egkegaga da
ma.
9 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku begayan ku kuna siini langun hinaa ko. Niko
langun iya wé amuk egligkued ka danà ko egpenemula kenak.”
10 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “O Satanas, pediyù ka diyà kenak. Meked a
iya wé enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’ ”§
11 Agulé, sinalidan i Satanas Hésus i owoy duen egsugùsuguen i Nemula migtebow
anì buligan da Hésus i.

Mig-edung Hésus I Egtulù Diyà Sa Uwang Galiliya
(Malkos 1:14-15; Lukas 4:14-15)

12 Na, egoh i Hésus neketiig nebilanggu dé Huwan Tegebautis i, miglikù Hésus i
diyà sa uwang Galiliya.
13 Tinalà di sa menuwa Nasalét, eg-angay eg-ugpà dutu menuwa Kapelenaum dò.
Iya sa menuwa medapag diyà sa lanaw Galiliya denu tanà i Sabulon owoy tanà i
Naptali.
14 Na, danà sa binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di,
15 “Sa langun etaw eg-ugpà diyà sa tanà i Sabulon
owoy tanà i Naptali ma,
owoy sa eg-ugpà medapag diyà sa lanaw ma,
owoy sa eg-ugpà dutu dibaluy lawa Holdan ma,
owoy sa medoo etaw tegeGaliliya beken etaw Hudiyu,
16 langun da lagà sa etaw eg-ugpà diyà deleman,
dodoo hauwen da doo sa etaw pinengadanan sa Legdaw i Nemula.
Edung egoh anay nelimedangan da sa kepatay da
owoy sa kepigtamay i Nemula kenagda,
dodoo mekedan doo sa kelimedang da amuk tumebow sa Legdaw i Nemula,
lagà sa deleman mekedan amuk lumesut sa agdaw.”*
17 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Ekedi yu sa
medoo salà yu, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Epat Geetaw
(Malkos 1:16-20; Lukas 5:1-11)

18 Na, sebaen agdaw eg-ipanaw Hésus i diyà sa mantadan lanaw Galiliya. Hinaa
di sa duwa telehadi, si Simon kepengadan da ma si Pidelu, owoy si Andelis hadi di.
Egpuket da diyà sa lanaw enù ka kagda sa tegepuket.
19 Mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Unut-unut yu kenak, enù ka edung
ini egoh beken sedà daa sa egkuwaen yu, dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniyu.”
20 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy mig-unut da dé si Hésus.
21 Agulé, egoh da eg-ipanaw uman, hinaa i Hésus sa duwa anak i Sébediyu, si
Santiyago owoy si Huwan hadi di. Dalem da sa kumpit owoy sa emà da enù ka eg-
upionen da sa puket. Agulé inumow i Hésus kagda duwa.
22 Hê, petow dé sinalidan da sa kumpit da owoy sa emà da ma enù ka umunut da
si Hésus.

---

‡ **4:7** 4:7 Basa ko Dutilonomiyu 6:16. § **4:10** 4:10 Basa ko Dutilonomiyu 6:13. * **4:16** 4:15-16 Basa ko Isayas 9:1-2.

Binulungan I Hésus Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Lukas 6:17-19)

23 Na, eg-ipanaw Hésus i egtukiden di sa medoo menuwa diyà uwang Galiliya, owoy
takà egtulù diyà sa medoo simbaan etaw Hudiyu. Igtulù di sa Mepion Tegudon denu
sa kedatù i Nemula, owoy egbulungan di ma sa medoo etaw sumalà dé sa linadu da.
24 Huenan di, nekeseluh sa lalag di diyà sa langun uwang Siliya. Inuwit da diyà
kenagdi sa langun etaw eglinadu, sumalà dé sa linadu da, ataw ka linahuk busaw
ataw ka egbeketketen ataw ka pikat. Nelikuan da dé langun danà i Hésus.
25 Huenan di, medoo temù sa etaw eg-unut-unut diyà kenagdi. Duen kedu uwang
Galiliya dò, duen ma kedu diyà Dikapolis, duen ma kedu Hélusalém owoy sa uwang
Hudiya, owoy duen ma kedu tanà dutu lawa Holdan.

5

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neaggan
(Lukas 6:20-23)

1 Na, egoh di mighaa sa melaweng etaw, migtekedeg Hésus i diyà sa mepokò getan
owoy migpenuu dahiya. Agulé eg-angay sa medoo pasek di egdapag diyà kenagdi,
2 owoy egtuluen di kagda. Guwaen di,
3 “Na, sa langun etaw egpeketiig endà mekegaga da mael mepion asal endà buligan
i Nemula duu, neanggan da doo enù ka egpekeunut da sa kedatù i Nemula.
4 “Owoy sa langun etaw egkebukul danà sa salà da, neanggan da doo enù ka
upionen i Nemula kagda.
5 “Owoy sa langun etaw egpetukééyen da kagda, neanggan da doo enù ka
mebegayan da sa langun igpasad i Nemula.
6 “Owoy sa langun etaw amuk temù pedu da egpangunut diyà sa igsugù i Nemula,
neanggan da doo enù ka tabangan i Nemula kagda anì kumetiengaw da.
7 “Owoy sa langun etaw mehidu sa duma da, neanggan da doo enù ka hiduwan i
Nemula ma kagda.
8 “Owoy sa langun etaw amuk sebaen daa sa pedu da eg-unut diyà si Nemula,
neanggan da doo enù ka hauwen da Nemula i kani.
9 “Owoy sa langun etaw egpelanihen da sa keugpà da, neanggan da doo enù ka
meanak i Nemula kagda.
10 “Owoy sa langun etaw egkepelihay danà da egpangunut diyà sa uyot i Nemula,
neanggan da doo enù ka egpekeunut da sa kedatù di.
11 “Amuk duen etaw egpeumàumà keniyu danà sa kepigtuu yu kenak ataw ka
egpelihay keniyu ataw ka egtulon sa endà tuu denu keniyu, neanggan yu doo
12 enù ka hediya ma sa kepelihay da sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.
Keanggani yu polo temù enù ka duen sa tigtu mepion untung yu dutu langit dò.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Timus Owoy Sa Legdaw
(Malkos 9:50; Lukas 14:34-35)

13 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo pasek ku, kiyu lagà sa timus ipepion nanam
kaenen, enù ka kumepion sa langun etaw diyà tanà danà yu. Dodoo amuk mekedan
sa keemis sa timus, endà dé mebaluy di peemis. Mekebuung daa owoy mekogkogon
da enù ka endà dé mebaluy di itimus.
14 “Egoh yu eg-ugpà diyà tanà, lagà yu sa palitaan eglegdaw diyà deleman, enù ka
mehaa sa langun etaw diyà tanà kiyu i. Hediya ma, endà mekedilung sa menuwa
diatas getan.
15 Hediya ma, amuk duen etaw egtemtem palitaan, endà pelagkeban di duu solok,
dodoo mehagtaw polo sa kenà di itagù anì melegdawan sa dalesan di.

16 Hediya ma, baeli yu daa sa mepion egbaelan yu, enù ka amuk eghauwen liyu
etaw sa mepion egbaelan yu, oloen da Nemula i sa Emà ta diyà langit.”

Ini Denu Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egpenemdem duu iya sa pesuwan di mig-angay
a diyà tanà anì peulanen ku sa uledin ta igsugkow i Mosis owoy sa igtulù sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay. Dodoo mig-angay a polo dini anì meketuu sa langun
igtulù da.
18 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Taman endà mekedan sa langit owoy tanà,
endà mekedan sa uledin i Nemula, apiya tukééy, dodoo meketuu doo sa langun kagi
uledin di.
19 Amuk duen etaw eg-eked hedem sa uledin, apiya sebaen daa, owoy itulù di ma
sa keeked di uledin diyà sa duma di, iya sa etaw tigtu tukééy diyà sa kedatù i Nemula.
Dodoo, amuk duen etaw egpangunut diyà sa langun uledin owoy itulù di ma sa ukit
kepangunut diyà sa duma di, iya sa etaw kumedakel diyà sa kedatù i Nemula.
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk endà eglowon sa kepangunut yu
uledin i Nemula diyà sa kepangunut sa medoo Palasiyu owoy tegetulù ma, endà doo
mekeunut yu sa kedatù di.”

Ini Denu Sa Etaw Egbulit

21 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu doo sa uledin igtulù da diyà etaw egoh anay,
guwaen di, ‘Yoko eg-imatay ya etaw, enù ka meuwit diyà uwis sa etaw mig-imatay.’*
22 Dodoo mikagi a diyà keniyu, mepigtamayan doo sa etaw egbulit diyà duma di.
Owoy amuk mikagi medaet sa etaw diyà sa duma di, meuwit doo diyà sa medoo datù
anì antangen da. Owoy sa etaw egtubad duma di, mekeangay doo diyà sa lanaw apuy
endà mepadeng.
23 Huenan di, amuk mangay yu diyà sa Dalesan i Nemula enù ka duen sa ibegay
yu uloy diyà si Nemula, owoy egketulengan yu dahiya duen pelà sa salà yu diyà sa
duma yu,
24 agulé salidi yu dé sa ibegay yu owoy seupionoy yu pelà muna diyà sa duma yu.
Agulé pelikù yu dema diyà Dalesan i Nemula anì megay yu diyà si Nemula sa hinagtay
eg-imatayan yu.
25 “Na, amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka muna diyà kenagdi anì seupionoy
yu pelawà egoh yu endà pa meuwit diyà sa uwis. Enù ka amuk diyà yu sa taengan
sa uwis, mebaluy doo ipeuwit di kuna diyà sa pulis anì mebilanggu ka.
26 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mebilanggu ka, endà mekelaun ka
taman endà mekeimpas ka sa langun salà ko.”

Ini Denu Sa Etaw Egbigà

27 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu dé sa uledin igtulù i Mosis egoh anay, guwaen
di, ‘Yoko egbigà ya.’†
28 Dodoo mikagi a diyà keniyu, amuk eghauwen sa maama sa bayi owoy duen sa
pedu di egkeiyap, egbigà dé sa maama diyà sa pedu di.
29 Huenan di, amuk neenggat yu diyà salà danà sa mata yu denu kuwanan, kedani
yu dé iya wé mata yu owoy buungi yu dé. Enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen
daen sa mata yu diyà sa egoh lawa yu mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
30 Hediya ma, amuk neenggat yu diyà salà danà sa belad yu denu kuwanan, tagped
yu dé owoy buungi yu ma dé, enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen daen sa
belad yu diyà sa egoh lawa yu mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.”

---

* **5:21** 5:21 Basa ko Éksodo 20:13. † **5:27** 5:27 Basa ko Éksodo 20:14.

Ini Denu Sa Etaw Eg-eked Sawa Di
(Malkos 10:11-12; Lukas 16:18)

31 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh anay, guwaen
di, ‘Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di, duen sa sulat ibegay di diyà sa sawa di
anì tandaan di sa keeked di sawa di.’‡
32 Dodoo mikagi a diyà keniyu, amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di endà migbigà,
mekebigà doo sa bayi amuk sumawa sa sebaen maama owoy mekebigà ma doo sa
maama sumawa sa bayi inekedan sa sawa di.”

Ini Denu Sa Etaw Egpasad

33 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh anay, guwaen
di, ‘Amuk duen sa igpasad yu diyà si Nemula, endà mebaluy di amuk endà petuuwen
yu duu sa igpasad yu.’
34-35 Dodoo mikagi a diyà keniyu, yoko egpengibet ta amuk egpasad yu diyà sa duma
yu. Yoko egpengibet duu sa langit owoy sa tanà, enù ka sa langit sa lagà penuuwan i
Nemula owoy sa tanà sa lagà kinadalan lisen di.§ Yoko ma egpengibet duu sa menuwa
Hélusalém, enù ka iya sa kenà di mugpà sa Tigtu Datù ta.
36 Yoko ma egpengibet duu sa ulu yu, enù ka endà megaga yu duu meluman sa
balut ulu yu, iling ka peitemen iling ka pebulaen.
37 Amuk metudà sa kagi yu, ikagi yu daa ‘Hoò,’ ataw ka ikagi yu daa ‘Endà,’ enù
ka amuk petuuwen yu sa kagi yu danà sa kepengibet yu, iya sa kagi kedu si Satanas.”

Ini Denu Sa Etaw Egsulì
(Lukas 6:29-30)

38 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh anay, guwaen
di, ‘Amuk piseken sa etaw sa mata sa duma di, mepisek ma sa hagdi mata. Hediya
ma, amuk kedanan sa etaw sa ngipen sa duma di, mekedan ma sa hagdi ngipen.’*
39 Dodoo mikagi a diyà keniyu, yoko egsulì duu sa etaw egbael medaet diyà keniyu.
Amuk duen etaw tumagpì sa bélén ko denu kuwanan, pedibaluyi ko denu bibang anì
umanan di sa ketagpì di amuk iya sa ungayà di.
40 Owoy amuk duen etaw umagak keniko diyà sa uwis anì pekawen di sa kawal ko
danà sa utang ko kenagdi, begayi ko ma sa lapin ko.
41 Owoy amuk tegelen ka sa sundalu egpeuwit sa langun taman di taman
sakakilumitelu, uwit ko polo taman duwa kakilumitelu.
42 Owoy amuk duen etaw egpegeni diyà keniko, begayi ko sa egpegeniyen di. Owoy
amuk egkelukuy egsagbay sa etaw diyà keniko, pesagbay ko ma.”

Ini Denu Sa Kehidu Ta
(Lukas 6:27-28,32-36)

43 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh anay, guwaen
di, ‘Hiduwi yu sa duma yu owoy kelepuhi yu sa kuntelà yu.’†
44 Dodoo mikagi a diyà keniyu, hiduwi yu sa medoo kuntelà yu owoy simbai yu ma
sa etaw egpelihay keniyu.
45 Amuk hediya, mekesuet yu si Nemula sa Emà ta diyà langit, enù ka egpelegdawen
di sa agdaw diyà sa langun etaw, iling ka medaet etaw ataw ka mepion. Owoy ibegay
di ma sa udan diyà sa hinemulaan langun etaw, iling ka mepion sa egbaelan da ataw
ka medaet.
46 Huenan di, hiduwi yu ma sa langun etaw. Amuk iya daa sa eghiduwan
yu sa medoo mehidu keniyu, endà duen sa mepion untung mesakem yu, enù ka

‡ **5:31** 5:31 Basa ko Dutilonomiyu 24:1. § **5:34-35** 5:34-35 Basa ko Isayas 66:1. * **5:38** 5:38 Basa ko Éksodo 21:24; Dutilonomiyu 19:21. † **5:43** 5:43 Basa ko Lébitiko 19:18.

hediya mendaa sa medoo medaet etaw atung egpeetuken sa Sulutan, iya ma daa sa
eghiduwan da sa mehidu kenagda.
47 Owoy adati yu ma sa langun etaw. Amuk iya daa sa adatan yu sa medoo duma
yu etaw Hudiyu, endà metuuwan Nemula i diyà sa keadat yu, enù ka hediya mendaa
sa medoo etaw beken Hudiyu, iya ma daa sa eg-adatan da sa duma da daa.
48 Huenan di, pepion yu sa adat yu diyà sa langun etaw, petepengi yu sa metiengaw
adat i Nemula sa Emà ta diyà langit."

6

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Mepion Egbaelan Ta Diyà Duma Ta

1 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egpetiig duu sa kepangunut yu si Nemula diyà sa
medoo etaw anì metuuwan da diyà sa mepion egbaelan yu. Enù ka amuk ungayà yu
oloen yu etaw, endà duen sa untung mesakem yu diyà sa Emà ta diyà langit.
2 "Huenan di, amuk duen sa ibegay yu diyà sa etaw pubeli, yoko egtulon duu diyà
sa langun etaw anì oloen da kiyu, enù ka hediya ma sa egbaelan sa medoo liyu etaw
guwaen da dò metiengaw etaw da. Ipehaa da sa kebegay da diyà sa simbaan etaw
Hudiyu owoy diyà sa kalasada ma anì meolò da etaw. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Tapay da dé nekekuwa sa untung da.
3 Dodoo amuk egtabangan yu sa etaw pubeli, yoko egpetiig duu diyà sa liyu etaw,
labi pa amuk sa loyuk yu.
4 Amuk endà ipehaa yu duu diyà sa medoo etaw sa ketabang yu etaw pubeli, mehaa
doo i Emà ta Nemula, owoy begayan di kiyu untung."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Lukas 11:2-4)

5 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk egsimbà yu diyà si Nemula, yoko eg-iling duu sa
medoo etaw guwaen da dò metiengaw etaw da, enù ka egkeiyap da egsimbà diyà sa
simbaan da owoy diyà sa kalasada ma anì mehaa da etaw. Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa da sa untung da.
6 Dodoo amuk egsimbà yu, likù yu diyà sa niyu dalesan. Pintui yu anì endà mehaa
yu etaw owoy simbai yu diyà sa Emà ta si Nemula endà mehaa di etaw. Apiya endà
hauwen etaw kiyu egsimbà, mehaa doo i Emà ta owoy begayan di ma kiyu untung.
7 "Amuk egsimbà yu, yoko egpedoo duu sa kagi yu uloy, enù ka iya lagà sa kesimbà
sa etaw endà egpigtuu enù ka guwaen da dò dinegen i Nemula sa kesimbà da danà
di medoo temù sa kagi da.
8 Yoko eg-iling duu sa hagda, enù ka tapay dé netiigan i Emà ta Nemula sa ungayà
yu egoh yu endà pa eg-ikagi diyà kenagdi.
9 Huenan di, amuk sumimbà yu, ilingi yu ini i, guwaen yu,
'O Emà ké diyà langit,
ungayà ké oloen ka etaw.
10 Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit,
owoy ungayà ké ma meketuu sa uyot ko diyà tanà
lagà sa ketuu di dutu langit dò.
11 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
12 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
éhê mendaa sa kepeuloy ké sa salà duma ké.
13 Tuliki ko kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.
Owoy pediyù ko kami diyà si Satanas.' "

14 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk ipeuloy yu sa salà binaelan sa duma yu diyà
keniyu, ipeuloy ma i Emà ta diyà langit sa medoo salà yu.
15 Dodoo amuk endà ipeuloy yu duu sa salà duma yu, endà ma ipeuloy i Emà ta
duu sa niyu medoo salà.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpeulan Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da

16 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egpeulanen yu sa kekaen yu anì sumimbà yu daa,
yoko egpetiig duu diyà sa medoo etaw danà sa palas yu medaet. Yoko eg-iling duu sa
etaw guwaen da dò metiengaw etaw da. Amuk egpeulanen da sa kekaen da, ungayà
da metiigan sa medoo etaw sa baelan da, huenan di endà egsuwat da owoy endà ma
egdiepug da. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa da sa untung
da.
17 Dodoo amuk egpeulanen yu sa kekaen yu anì sumimbà yu daa, suwat yu owoy
diepug yu ma,
18 anì endà metiigan sa liyu etaw duu sa kepeulan yu kekaen. Apiya di pa endà
metiigan da duu, metiigan doo i Emà ta Nemula endà mehaa etaw, owoy begayan di
ma kiyu untung.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali Etaw
(Lukas 12:33-34)

19 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egtipon duu sa medoo pantiyali yu diyà tanà, enù
ka medaetan danà kaba owoy meledak ma owoy mekuwa ma menakaw.
20 Dodoo tipon yu polo sa pantiyali yu dutu langit dò danà yu egbael mepion.
Amuk hediya, endà medaetan di danà kaba owoy endà ma meledak di owoy endà
ma mekuwa di menakaw.
21 Iya sa mepion egbaelan yu enù ka sumalà dé sa kenà sa pantiyali yu, iya ma sa
kenà sa pedu yu.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata
(Lukas 11:34-36)

22 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà palitaan diyà lawa yu sa mata yu enù ka iya sa
iilag yu. Amuk mepion sa mata yu, lagà milegdaw sa langun lawa yu.
23 Dodoo amuk medaetan sa mata yu, dumeleman sa lawa yu. Diya ma sa pedu yu,
enù ka amuk eg-eked yu egpigtuu, deleman yu temù owoy tigtu medaet sa egbaelan
yu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Ta
(Lukas 16:13; 12:22-31)

24 Agulé guwaen i Hésus, “Endà mebaluy di amuk duwa sa kaunutan sa
maama atung egsugùsuguen, enù ka sebaen daa sa eghiduwan di owoy sa sebaen
egkelepuhan di. Sebaen daa sa egpangunutan di owoy sa sebaen eg-ekedan di. Hediya
ma, endà ma mebaluy di amuk duwa sa kaunutan yu, ataw ka si Nemula ataw ka sa
medoo pantiyali yu.
25 “Na, iya sa pesuwan ku eg-ikagi a diyà keniyu, pelénég yu sa pedu yu denu sa
hagtay yu. Yoko ma egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis yu, enù ka
amuk milagà sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy sa lawa ta, melemu ma sa kebegay
di sa kaenen yu owoy sa ginis yu.
26 Haa yu sa medoo manuk eglayanglayang. Endà eg-ohok da owoy endà ma egketu
da, owoy endà ma duen sa taguan palay da. Dodoo egpekaenen i Emà ta diyà langit
kagda. Labi pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman yu pa milagà diyà sa medoo manuk.
27 Apiya egkebukul yu egpenemdem sa kelalù yu diyà tanà, endà doo mesumpatan
yu duu apiya sakaulas daa.

28 “Yoko ma egkebukul la egpenemdem sa kenà yu kumuwa sa ginis yu. Haa yu
sa medoo balangan keluwen egbulok mepion. Apiya di pa endà eggalebek da owoy
endà ma eghabel da ginis, metolol da doo.
29 Dodoo taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa metolol sa ginis
igluhub i Datù Salomon egoh anay, uman pa metolol sa keluwen épê bulok diyà sa
ginis i Salomon.
30 Nehagtay sa keluwen ini egoh di, dodoo simag, kuwaen etaw enù ka ulowen da
diyà apuy. Na, amuk mepion sa kepeginis i Nemula sa keluwen endà melugay di diyà
tanà, uman pa mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw tukééy kepigtuu.
31 “Huenan di, yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa inemen yu ataw
ka sa ginis yu.
32 Enù ka sa langun etaw diyà tanà endà egpigtuu, takà da egkebukul denu sa hagtay
da. Dodoo netiigan i Emà ta diyà langit endà mehagtay yu amuk endà duen sa kaenen
yu ataw ka sa ginis yu.
33 Dodoo kiyu, udesi yu polo sa kedatù i Nemula owoy sa kepangunut yu diyà sa
hagdi uyot. Amuk hediya, mebegayan di ma kiyu sa hagtay yu.
34 Huenan di, yoko egkebukul la egpenemdem sa kelikutan tumebow diyà keniyu
simag, enù ka mepion amuk egpenemdemen yu polo iya wé amuk tumebow. Yoko eg-
uman duu sa kelikutan yu ini egoh di danà yu egkebukul denu sa endà pa eghauwen
yu duu, enù ka enget doo sa kelikutan yu ini egoh di.”

7

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta
(Lukas 6:37-38,41-42)

1 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egsigbolow duu sa duma yu nesalà anì endà ma
ipaten i Nemula duu sa salà yu.
2 Amuk medoo sa isigbolow yu duma yu, medoo ma sa isigbolow i Nemula keniyu,
enù ka sa isigbolow yu duma yu, iya ma sa isigbolow i Nemula keniyu.
3 Na, amuk menemdem ka tumabang sa duma ko nesalà, maen di ya eglagbeten ko
sa hagdi tukééy bulah, dodoo endà egpenemdemen ko duu sa niko bulah éhê kedakel
bugsud dalesan?
4 Maen di ya guwaen ko diyà sa duma ko, ‘O Akay, kedanan ku sa bulah ko,’ dodoo
endà egkehaa ko duu sa niko éhê bugsud dalesan.
5 Tegeakal yu kiyu i. Kedani ko polo muna sa niko dakel bulah anì kumetiengaw
sa kehaa ko kumedan sa tukééy bulah sa duma ko.”
6 Agulé egtulon Hésus i balatan, guwaen di, “Yoko egbegay duu diyà sa medoo
tuyang sa milagà diyà sa kehaa i Nemula enù ka hemueden da daa kiyu, owoy yoko
ma egsawel duu diyà sa medoo babuy sa pélas milagà enù ka utuhan da daa. Hediya
ma, yoko eg-uman na egtulù sa medoo etaw eg-eked egpigtuu sa kagi i Nemula.”

Ini Sa Tegudon I Hésus Anì Sumimbà Ki
(Lukas 11:9-13)

7 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meudes yu sumimbà, mekekuwa yu sa egpegeniyen
yu diyà si Nemula; owoy amuk lumagbet yu, mehaa yu doo sa lagbeten yu; owoy
amuk umumow yu, mekegemow yu doo.
8 Enù ka sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya sa etaw mekekuwa; owoy sumalà
dé sa etaw meudes lumagbet, iya sa etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa etaw meudes
umumow, iya sa etaw mekegemow.
9 Upama, duen sebaen maama diyà keniyu. Amuk egpegeni kaenen sa anak di,
endà mebaluy di begayan di batu.

10 Hediya ma, amuk egpegeni sedà sa anak di, endà ma mebaluy di begayan di uled.
11 Apiya di pa endà metiengaw yu kiyu i, netiigan yu doo sa mepion ibegay yu diyà
sa anak yu. Labi pa endà mepion sa ibegay sa Emà ta diyà langit diyà sa langun etaw
egpegeni.
12 "Na, amuk ungayà yu mepion sa egbaelan sa duma yu diyà keniyu, baeli yu
ma sa mepion diyà kenagda. Amuk hediya, mepangunutan yu doo sa langun uledin
igsugkow i Mosis owoy sa igtulù sa tegesugkow i Nemula egoh anay."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Duwa Selat
(Lukas 13:24)

13 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk ungayà yu munut diyà sa kedatù i Nemula, ukit
yu daa diyà sa tukééy selat. Dodoo melabel sa selat mangay diyà sa lanaw apuy owoy
melemu ma sa dalan di, huenan di medoo sa etaw eg-ukit dahiya.
14 Dodoo tukééy polo sa selat mangay diyà sa lalù endà meelut di owoy melikut ma
sa dalan di, huenan di diisek ma daa sa etaw mekehaa sa dalan di."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Lukas 6:43-44)

15 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu danà sa tegesugkow
butbuten. Apiya di pa mepion gaa sa egbaelan da lagà sa hinagtay kebilibili, medaetan
yu doo enù ka sa pedu da lagà sa mebalaw tinggalung.
16 Amuk eghauwen yu sa egbaelan da, metiigan yu amuk tuu kagda sa tegesugkow
i Nemula ataw ka beken, enù ka endà duen sa bunga palas mekaen etaw diyà sa
teledes owoy endà ma duen sa pigus mekaen etaw diyà sa kesulusulu.
17 Amuk mepion sa kayu, mepion ma sa mebunga di; dodoo amuk medaet sa kayu,
medaet ma sa mebunga di.
18 Amuk mepion sa kayu, endà egbunga di medaet; owoy amuk medaet sa kayu,
endà ma egbunga di mepion.
19 Sumalà dé sa kayu endà egbunga mepion, pilayen owoy ulowen.
20 Huenan di, amuk eghauwen yu sa egbaelan sa etaw, metiigan yu doo amuk tuu
kagda sa tegesugkow i Nemula ataw ka beken."

Ini Denu Sa Etaw Endà Mekeunut Diyà Sa Kedatù I Nemula
(Lukas 13:25-27)

21 Agulé guwaen i Hésus, "Endà langun di etaw eg-umow kenak guwaen da 'O Datù
ké' sa etaw mekeunut sa kedatù i Nemula, dodoo iya daa sa etaw mekeunut sa kedatù
i Nemula sa medoo etaw tigtu egpangunut diyà sa uyot i Emà ku diyà langit.
22 Amuk meuma siedò agdaw, dumuen etaw mikagi diyà kenak, guwaen da, 'O
Datù, ukai ko kami anì mekeangay ké diyà keniko, enù ka migtulù ké sa kagi i Nemula
danà ké mig-unut keniko, owoy nekepelaun ké ma busaw diyà etaw danà sa ngadan
ko inumow ké, owoy nekebael ké ma panduan danà sa tunung ko.'
23 Agulé mikagi a diyà kenagda, guwaen ku, 'Taa yu, endà nelayaman ku kiyu ya.
Pediyù yu diyà kenak, kiyu i tegebael salà.' "

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan
(Lukas 6:47-49)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Uman sebaen etaw egdinegdineg sa eg-ikagiyen ku owoy
egpangunut ma, iya lagà sa maama milantek egbael dalesan. Petigdegen di sa bugsud
di diyà sa batu dalem tosong.
25 Agulé meleges sa udan, owoy egkemahà sa wayeg owoy egdagpak sa meleges
kelamag diyà sa dalesan di. Dodoo endà nepilay di enù ka pinetigdeg diyà batu.

26 “Dodoo, uman sebaen etaw egdineg daa uloy sa eg-ikagiyen ku, dodoo endà
egpangunutan di duu, kagdi lagà sa maama bunegbuneg egbael dalesan diyà enay-
enay.
27 Agulé meleges sa udan, owoy egkemahà sa wayeg owoy egdagpak sa meleges
kelamag diyà sa dalesan di. Hê, nepilay owoy tigtu nedaetan ma.”
28 Na, egoh i Hésus neubus egtulù, negaip temù sa medoo etaw migdineg,
29 enù ka endà nesetepeng sa ukit ketulù di owoy sa ukit ketulù sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis, enù ka dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.

8

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Malkos 1:40-45; Lukas 5:12-16)

1 Na, miglungel Hésus i owoy mig-unut sa medoo etaw diyà kenagdi.
2 Agulé duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà si Hésus. Egligkued
egpegeni, guwaen di, “O Datù, megaga ko kumedan siini linadu ku amuk iya sa
ungayà ko.”
3 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di sa maama. Guwaen di,
“Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka dé.” Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid.
4 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Taa ko, hih. Yaka egtulon duu diyà etaw
sa egoh ko nelikuan. Dodoo angay ka polo pehaa diyà sa tegesimbà diyà Dalesan i
Nemula owoy begay ka ma sa hinagtay ulowen diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis
denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk hediya, tandaan ko diyà sa
langun etaw sa egoh ko nelikuan.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsugùsuguen Sa Kapitan
(Lukas 7:1-10)

5 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, duen sa kapitan sundalu
etaw Loma eg-angay egdapag diyà si Hésus.
6 Egpegeni, guwaen di, “O Datù, eglinadu sa egsugùsuguen ku diyà sa dalesan ku.
Egtodel dé owoy tigtu egkesakitan.”
7 Agulé guwaen i Hésus, “Munut a keniko enù ka bulungan ku.”
8 Dodoo egsagbì sa kapitan, guwaen di, “O Datù, yaka eg-unut ta, enù ka memala
a amuk gumemow ka diyà sa dalesan ku enù ka tukééy a etaw diyà keniko. Dodoo
ikagi ko daa anì melikuan sa egsugùsuguen ku.
9 Netiigan ku sa egkegaga ko egsugù, enù ka aken ma sa maama egpekegaga, enù ka
legkang diyà sa ulu-ulu ku sa egkegaga ku owoy egpekesugù a ma sa medoo sundalu
ku. Amuk guwaen ku diyà sa sebaen sundalu, ‘Ipanaw ka,’ hê mipanaw ma dé. Amuk
guwaen ku diyà sa sebaen ma sundalu, ‘Téél ka dé,’ hê misalu ma dé. Amuk guwaen
ku diyà sa egsugùsuguen ku, ‘Baeli ko siini,’ hê baelan di ma dé.”
10 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy mig-ikagi diyà sa medoo
etaw eg-unut diyà kenagdi, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, tigtu
egpigtuu siini maama. Apiya sa langun etaw Hudiyu, endà hinaa ku duu sa kepigtuu
da iling siini hagdi.
11 Eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Amuk meuma sa kedatù i Nemula, mekeunut
doo sa medoo balangan etaw beken Hudiyu kedu diyà sa langun balangan tanà diyà
siini sinukub langit. Meseselengan da mista sa tupù yu si Ablaham owoy si Isak owoy
si Hakob diyà sa kedatù i Nemula.
12 Duen ma duma ta etaw Hudiyu ungayà da hedem mekeunut diyà sa kedatù i
Nemula, dodoo mehemagawan da polo dutu siedò deleman kenà da mepigtamayan.
Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan.”

13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa kapitan, “Likù ka dé, enù ka neketuu dé sa pinegeni
ko kenak danà sa kepigtuu ko.” Hê, petow dé nelikuan sa egsugùsuguen di egoh i
Hésus mig-ikagi iya wé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu
(Malkos 1:29-34; Lukas 4:38-41)

14 Agulé miggemow Hésus i diyà sa dalesan i Pidelu, owoy hinaa di dahiya sa bayi
nugangan i Pidelu eghibat danà di egkegenaw temù.
15 Agulé sinabaan di sa belad di. Hê petow dé nelikuan sa bayi, owoy migtigdeg
minengana di Hésus i.
16 Egoh di mig-eled sa agdaw, duen sa medoo etaw linahuk busaw inuwit da diyà
si Hésus. Agulé pinelesut i Hésus sa busaw diyà kenagda danà sa kagi di daa, owoy
binulungan di ma sa medoo eglinadu.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow
i Nemula egoh anay, guwaen di, “Kagdi sa kumedan sa linadu ta, owoy bulungan di
ma sa langun sakit ta.”*

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Lukas 9:57-62)

18 Na, egoh i Hésus mighaa sa melaweng etaw eg-unut kenagdi, eg-ikagi diyà sa
medoo pasek di anì kumatin da tanà dutu sa lanaw.
19 Agulé, duen sa tegetulù sa uledin igsugkow i Mosis eg-angay diyà si Hésus.
Guwaen di diyà kenagdi, “O Mistelu, sumalà dé sa angayan ko, umunut-unut a
keniko.”
20 Dodoo guwaen i Hésus, “Taa ko, hih. Amuk lekipes, duen salag di diyà lungag
kayu. Amuk manuk awang, duen ma salag di diyà pulu kayu. Dodoo melikutan ka
umunut-unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù ka endà duen sa tigtu kenà ku
mugpà.”
21 Agulé, duen ma sebaen etaw eg-unut diyà si Hésus, owoy guwaen di, “O Datù,
umunut-unut a diyà keniko, dodoo muna a pelawà mangay lumebeng sa emà ku.”
22 Dodoo guwaen i Hésus, “Unut-unut ka dé diyà kenak, enù ka mepion polo amuk
sa etaw endà duen lalù da sa lumebeng sa duma da nematay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Malkos 4:35-41; Lukas 8:22-25)

23 Na, egoh i Hésus mig-edà kumpit, mig-unut ma sa medoo pasek di.
24 Hê, egoh da eg-ipanaw, nesampen da sepuk diyà sa lanaw, owoy buyu dé
egketegeb sa kumpit da danà sa wayeg egpekedalem. Dodoo egtudug Hésus i.
25 Agulé, inangay da eg-enaw kagdi, guwaen da, “O Datù, buligi ko kami, enù ka
egpekesugsug ki.”
26 Dodoo guwaen i Hésus, “Maen di ya egkelimedangan yu? Tukééy daa sa kepigtuu
yu diyà kenak.”
Agulé migtigdeg Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa dakel lambeg. Hê
migsabuh dé owoy miglinek ma dé.
27 Agulé egkegaip da danà sa tunung di, owoy egseolomoy da, guwaen da, “Ngadan
ini i maama? Apiya sa kelamag owoy sa lambeg, egpangunut da doo diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Duwa Maama Linahuk Busaw
(Malkos 5:1-20; Lukas 8:26-39)

---

* **8:17** 8:17 Basa ko Isayas 53:4.

28 Agulé, egoh da egdunggù tanà dutu sa lanaw diyà uwang Gadala, duen sa duwa
maama linahuk busaw migtelabuk si Hésus kedu diyà sa kenà lebeng. Tigtu da
mebalaw, huenan di endà egpekeukit sa medoo etaw dahiya.
29 Egoh da mighaa si Hésus, pinetaled da sa kagi da, guwaen da, “O Anak i Nemula,
maen di ya egbogowen ko kami? Yaka pelà egpigtamay kenami, enù ka endà pa
egkeuma sa agdaw di.”
30 Duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da medapag dahiya.
31 Agulé, egpegeni sa medoo busaw diyà si Hésus, guwaen da, “Amuk hemagawan
ko kami, peangay ko kami dutu siedò medoo babuy.”
32 Guwaen i Hésus, “Dutu yu dé.”
Agulé, miglesut sa medoo busaw owoy mighalì da eglahuk diyà sa medoo babuy.
Hê migletu sa langun babuy miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek da diyà sa
lanaw. Nelened da langun.
33 Agulé egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay da egtulon diyà sa dakel
menuwa sa langun hinaa da owoy sa medoo nebaelan sa duwa maama linesutan
busaw.
34 Agulé inangay sa medoo etaw egsiegung Hésus i. Egoh da mighaa kenagdi,
egpegeni da anì endà lumagbas di diyà sa hagda menuwa.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Malkos 2:1-12; Lukas 5:17-26)

1 Agulé, mig-edà kumpit Hésus i egkatin dema tanà dutu sa lanaw enù ka eglikù
diyà sa hagdi menuwa.
2 Na, duen sa maama egtodel sa langun lawa di linungon da diyà sa kateli inuwit
da diyà si Hésus. Egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi, guwaen
di diyà sa maama egtodel, “O Akay, pebagel ko sa pedu ko, enù ka nekepeuloy dé sa
medoo salà ko.”
3 Agulé nelikutan sa pedu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egseolomoy
da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama, enù ka egtepengen di Nemula
i.”
4 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen di, “Maen di ya medaet
sa pedu yu danà sa inikagi ku igpeuloy dé sa salà di?
5 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini maama
egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg owoy mekebigkat? Endà mebaluy di
amuk etaw daa.
6 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay
Langun anì metiigan yu ma amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé
guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel, “Na, Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko
owoy likù ka dé.”
7 Hê, migtigdeg sa maama owoy miglikù ma dé.
8 Agulé, egoh sa langun etaw dahiya mighaa iya wé, nelenawan da owoy eg-oloen
da ma Nemula i enù ka igbegay di diyà si Hésus sa egkegaga di egpeuloy salà.

Ini Sa Egoh I Matéyo Migpepasek Diyà Si Hésus
(Malkos 2:13-17; Lukas 5:27-32)

9 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Matéyo i sa atung egpeetuken sa
Sulutan egpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-etuk. Agulé guwaen i Hésus diyà
kenagdi, “Unut-unut ka kenak.” Hê, migtigdeg Matéyo i owoy eg-unut ma dé diyà si
Hésus.

10 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalesan i Matéyo.
Migtebow ma sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo tegebael salà,
owoy neseunut da egkaen si Hésus.
11 Egoh sa medoo Palasiyu mighaa sa binaelan i Hésus, eg-igsaen da sa medoo
pasek di, guwaen da, “Amuk metiengaw etaw sa datù yu, maen di ya egselenganen
di egkaen sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo duma da tegebael
salà?”
12 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa inikagi da, sinagbian di kagda, guwaen di,
“Amuk metéél sa etaw, endà duen maen di ya lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu
polo sa lumagbet tegebulung.
13 Enù di ya, ngadan sa selepangan siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway yu.’*
Na, pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig duen salà da, beken duu sa
medoo etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da
(Malkos 2:18-22; Lukas 5:33-39)

14 Agulé, duen sa pasek i Huwan Tegebautis migtebow da diyà si Hésus, owoy
guwaen da diyà kenagdi, “Takà ké egpeulan sa kekaen ké anì sumimbà ké daa, owoy
hediya ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, maen di ya endà ma
egpeulanen da sa kekaen da?”
15 Agulé sinagbian i Hésus kagda peligad, guwaen di, “Amuk duen pista kawing,
endà mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama
egpesawaen. Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà sa medoo duma
di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen da enù ka mebukul da.”
16 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa magtu igtulù
di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion
di amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu ginis endà pinìpian di, enù ka kumipes
sa tabung di owoy meumanan sa kedakel lisì di.
17 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul kambing taguan wain, endà
mebaluy di itagù ta sa magtu wain diyà sa tapay taguan di enù ka mebetu danà sa
kelukotok di enù ka endà eghened sa tapay kunul kambing. Melemet sa wain owoy
medaetan ma sa taguan di. Iya polo sa mepion baelan ta, itagù ta sa magtu wain diyà
sa magtu taguan di anì endà medaetan da.”

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Malkos 5:21-43; Lukas 8:40-56)

18 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù, migtebow diyà kenagdi sa maama ulu-ulu
diyà sa simbaan Hudiyu. Migligkued diyà sa taengan di owoy migpegeni, guwaen di,
“Magtu pelà nematay sa anak ku bayi, dodoo amuk angayen ko sumabà, umenaw
doo.”
19 Agulé, eglegkang Hésus i inunutan da sa maama owoy sa medoo pasek di.
20 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa gepalay dé sa lugay di endà egkedit sa
depanug di adat bayi. Agulé, egoh da eg-ipanaw pelawà, egsetugdug sa bayi owoy
eg-amisen di sa pelingping ginis i Hésus,
21 enù ka egpenemdemen di melikuan amuk meamis di daa sa ginis i Hésus.
22 Agulé, migpelikù eg-isalu Hésus i owoy eghauwen di sa bayi. Guwaen di, “O
Okon, pebagel ko sa pedu ko, enù ka nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko.” Hê, petow
dé migkedit sa depanug di.

---

* **9:13** 9:13 Basa ko Osiyas 6:6.

23 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu simbaan, hinaa di sa duma
etaw egpalendeg danà sa pedu da medaet owoy sa medoo etaw egsinegaw.
24 Agulé hinemagawan di kagda, guwaen di, “Yoko egdahiya ya. Endà nematay sa
batà, egtudug daa.”
Dodoo eggemenan da kagdi i.
25 Agulé egoh sa medoo etaw migliyu, migdalem Hésus i sa bilik owoy sinabaan di
belad sa batà. Hê, mig-enaw dé.
26 Agulé miglalag sa egoh i Hésus mig-enaw sa nematay diyà sa uwang iya wé
menuwa.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Langap

27 Na, egoh i Hésus miglegkang, duen sa duwa maama langap egsetugdug diyà
kenagdi. Eg-umow da egpegeni, guwaen da, “O tugod i Dabid, hiduwi ko kami.”
28 Agulé, egoh i Hésus miggemow diyà sa dalesan, migpedapag sa duwa maama
diyà kenagdi. Mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, egpigtuu yu duen egkegaga
ku egbulung keniyu?”
Migsagbì da, guwaen da, “Hoò, Datù, egpigtuu ké dé.”
29 Agulé inamis i Hésus sa mata da, owoy guwaen di, “Na, netuu dé sa ungayà yu
danà sa kepigtuu yu.”
30 Hê, mig-ilag da dé. Agulé, tigtu hinawidan i Hésus kagda, guwaen di, “Yoko
egtulon duu diyà etaw sa binaelan ku diyà keniyu.”
31 Dodoo egoh da miglegkang dahiya, tinulon da polo diyà sa medoo etaw diyà sa
langun menuwa dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw Buneg

32 Na, egoh da lumegkang sa duwa maama langap, duen sa maama buneg linahuk
busaw inuwit etaw diyà si Hésus.
33 Agulé, egoh i Hésus migpelesut sa busaw diyà kenagdi, nekeikagi dé sa maama.
Negaip temù sa langun etaw mighaa sa maama nelikuan, owoy guwaen da, “Ay, kita
i medoo tugod i Islaél, endà pa hinaa ta duu sa binaelan etaw lagà ini i binaelan di
taman ini egoh di.”
34 Dodoo guwaen sa medoo Palasiyu dahiya, “Egpekegaga egpelesut busaw danà sa
tunung sa datù busaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkehidu Sa Medoo Etaw

35 Na, tinukid i Hésus sa langun dakel menuwa owoy sa medoo tukééy, owoy takà
egtulù diyà sa medoo simbaan Hudiyu. Igtulù di sa Mepion Tegudon denu sa kedatù
i Nemula, owoy binulungan di ma sa medoo etaw eglinadu, sumalà dé sa linadu da.
36 Egoh di mighaa sa melaweng etaw nesetipon diyà kenagdi, eghiduwan di kagda
temù enù ka egkepasangan da owoy endà ma duen sa egbulig kenagda, enù ka lagà
da kebilibili melemu metelas amuk endà duen sa eg-ipat kenagda.
37 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo pasek di, “Lagà palay melegà sa medoo
etaw endà pa egpigtuu owoy nebaluy temù sa palay, dodoo endà medoo sa etaw
egketu.
38 Huenan di, simbà yu diyà sa épê di, si Nemula, anì umowen di pa sa medoo etaw
kumetu sa palay di.”

10

Ini Sa Medoo Salu I Hésus Hinemilì Di
(Malkos 3:13-19; Lukas 6:12-16)

1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, owoy binegayan di kagda
tunung anì mekegaga da pelesut busaw diyà sa etaw owoy mekebulung da ma sa
etaw eglinadu, sumalà dé sa linadu da.
2 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa salu di: si Simon sa sebaen ngadan di si
Pidelu, owoy si Andelis hadi di; owoy sa duwa anak i Sébediyu, si Santiyago owoy si
Huwan hadi di,
3 owoy si Pilipi, owoy si Baltolomi, owoy si Tomas, owoy si Matéyo sa atung
egpeetuken sa Sulutan, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo,
4 owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya, owoy si Hudas
Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Malkos 6:7-13; Lukas 9:1-6)

5 Na, pineangay i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di anì tumegudon da, guwaen
di, "Yoko eg-angay ya diyà sa medoo menuwa etaw beken Hudiyu, owoy yoko ma
eg-angay ya diyà sa medoo menuwa diyà uwang Samaliya.
6 Angay yu polo tegudon diyà sa medoo duma ta tugod i Islaél. Tabangi yu kagda
enù ka lagà da sa kebilibili netelas.
7 Sumalà dé sa angayan yu, tegudon yu anì meketiig sa medoo etaw sa egoh di buyu
dé tumebow sa kedatù i Nemula.
8 Bulungi yu sa medoo etaw eglinadu, owoy enaw yu ma sa etaw nematay. Owoy
bulungi yu ma sa etaw eglinadu dempid, owoy pelaun yu ma sa busaw miglahuk diyà
sa etaw. Yoko egpebayad duu sa etaw egtabangan yu, enù ka endà ma egbayadan yu
duu sa egkegaga igpeuloy i Nemula diyà keniyu.
9-10 Amuk mipanaw yu, ulan sa medoo eg-uwiten yu enù ka iya sa gumastu keniyu
sa etaw tinabangan yu lagà sa kegastu da sa egsugùsuguen da. Ulan sa keuwit yu
bulawan ataw ka pilak apiya salaad. Ulan ma sa keuwit yu duma kawal yu ataw ka
duma talumpà yu ataw ka tuked ataw ka puyut."
11 Guwaen i Hésus, "Sumalà dé sa menuwa tebowon yu, iling ka dakel menuwa
ataw ka tukééy, lagbet yu sa etaw miadat keniyu owoy ugpà yu dé diyà kenagdi
taman endà meuma sa kelegkang yu dema.
12 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu, huna yu ikagi diyà sa etaw di, guwaen yu,
'Mebegayan yu mepion danà i Nemula.'
13 Na, amuk miadat da keniyu, mebegayan da doo mepion danà sa inikagi yu diyà
kenagda. Dodoo amuk endà miadat da keniyu, ulan dé enù ka pelikù dema diyà
keniyu sa inikagi yu.
14 Amuk duen etaw endà miadat da keniyu ataw ka endà egpigtuu da sa igtulù yu,
salidi yu dé iya wé. Amuk sumalid yu sa dalesan di ataw ka sa menuwa, agtag yu
sa kepung diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay i Nemula tumebow diyà
kenagda.
15 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku. Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw
tegeSodoma owoy etaw tegeGomola danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay,
uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa menuwa eg-eked keniyu."

Ini Sa Medoo Lihay Tumebow Diyà Sa Etaw Di
(Malkos 13:9-13; Lukas 21:12-17)

16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Taa yu, hih. Mipedu yu kiyu i
lagà sa kebilibili, dodoo egpeangayen ku kiyu diyà sa medoo etaw lenglengen, lagà
da sa mebalaw tinggalung. Huenan di, tulik yu temù anì endà mael yu medaet diyà
etaw.
17 Tulik yu, enù ka duen medaet etaw sigkemen da kiyu, owoy agaken da ma kiyu
diyà sa uwis, owoy tapesen da ma kiyu diyà sa medoo simbaan Hudiyu.

18 Owoy uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy diyà sa medoo datù ma
danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Huenan di, meketulù yu doo sa Mepion Tegudon
denu kenak diyà kenagda owoy diyà sa etaw beken Hudiyu ma.
19 Amuk meagak yu diyà sa uwis, yoko egkebukul la egpenemdem sa kesagbì yu
kenagda ataw ka sa ikagiyen yu diyà kenagda, enù ka amuk meuma sa egoh yu
sumagbì, metiigan yu ma doo sa sagbì yu mekesugat.
20 Enù ka beken danà sa niyu daa penemdem sa isagbì yu nesugat, dodoo danà yu
polo netulù sa Metiengaw Suguy i Emà ta Nemula.
21 "Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa duma da anì ipeimatay da. Hediya ma,
ipeimatay ma sa medoo maama sa anak da, owoy kuntelaen ma sa medoo batà sa
lukes da anì ipeimatay da.
22 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Dodoo amuk
metigkelan sa etaw siini langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.
23 Amuk egkepelihay yu diyà sa sebaen menuwa, pelaguy yu angay diyà sa sebaen
ma menuwa. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, endà ubusen yu duu egtulù diyà
sa langun menuwa kenà da eg-ugpà tugod i Islaél taman endà pelikù a dema, aken i
Kakay Langun."
24 Guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku. Endà lumowon sa etaw egtuluen diyà
sa mistelu egtulù kenagdi. Hediya ma, endà ma lumowon sa udipen diyà sa datù di.
25 Huenan di, meanggan doo sa etaw egtuluen amuk meketepeng sa egkegaga di
diyà sa egkegaga sa mistelu di. Hediya ma, meanggan ma doo sa udipen amuk meuma
sa kedakel di diyà sa kedakel sa datù di. Na, netiigan yu dé pinengadanan da aken si
Bilsibul datù busaw. Huenan di, amuk medaet sa kepengadan da kenak, aken i Datù
yu, labi pa endà medaet sa kepengadan da keniyu, kiyu i etaw ku."

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Egkelimedangan Da Diyà Etaw (Lukas 12:2-7)

26 Na, guwaen i Hésus, "Yoko egkelimedangan duu sa medoo etaw, enù ka sa langun
linimunan, meawangan doo; owoy sa langun linidung, mehaa doo.
27 Amuk hediya, sumalà dé sa tinulon ku diyà keniyu diyà delem, metulon yu doo
diyà medoo etaw diyà legdaw. Owoy sumalà dé sa binadàbadà ku diyà keniyu diyà
tukééy bilik pinintuan, peegal-egal yu doo diyà duwangen.
28 Yoko egkelimedangan duu sa etaw mekepatay keniyu diyà tanà, enù ka sa lawa
yu daa sa ketamanan sa egkegaga da. Endà mekeimatay da sa suguy yu. Dodoo
kelimedangi yu polo Nemula i, enù ka mekepatay lawa etaw owoy humemaga ma sa
suguy etaw mangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
29 "Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama, amuk meli ki duwa maya
diyà padian, pila pa sa lagà da? Dodoo endà duen sa maya menabù diyà tanà amuk
beken iya sa uyot i Emà ta Nemula.
30-31 Huenan di, yoko egkelenawan na enù ka uman pa dakel sa lagà yu diyà sa
medoo tukééy manuk. Apiya sa balut ulu yu daa, netiigan i Nemula doo sa kedoo di
enù ka tigtu eghiduwan di kiyu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta (Lukas 12:8-9)

32 Guwaen i Hésus, "Na, sa etaw egtulon diyà duma di sa kedatù di kenak, iya ma
sa etaw tulonen ku diyà si Emà ku diyà langit anì metiigan di kagdi sa etaw ku.
33 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo duma di, iya ma sa etaw endà
tulonen ku duu diyà si Emà ku diyà langit."

Ini Denu Sa Medoo Etaw Egsekuntelaay Danà I Hésus Migtebow (Lukas 12:49-53; 14:26-27)

34 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egpenemdem duu mig-angay a diyà tanà anì
pelanihen ku sa pedu sa langun etaw. Dodoo uman pa egsekuntelaay sa medoo etaw
danà ku mig-angay diyà tanà.
35 Egkesekuntelà sa lukes etaw owoy sa anak di danà ku mig-angay dahini. Hediya
ma, egkesekuntelà sa nugangan owoy sa awas di.
36 Owoy iya sa tigtu egkesekuntelà sa etaw sa medoo duma di diyà sa dalesan di.
37 “Na, apiya di pa eghiduwan sa etaw aken dodoo uman pa dakel sa kehidu di sa
emà di owoy sa inay di, endà doo mebaluy di kagdi sa egpepasek diyà kenak. Hediya
ma, amuk uman pa dakel sa kehidu di anak di diyà sa kehidu di kenak, endà ma
mebaluy di egpepasek diyà kenak.
38 Endà ma mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk endà eg-unut-unut di
diyà kenak owoy endà ma metigkelan di duu sa kelikutan di lagà sa egoh di egtiang
sa bugsud kenà di mematay.
39 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay,
iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut
diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman melugay.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Untung Mekuwa Etaw Di
(Malkos 9:41)

40 Guwaen i Hésus, “Na, sumalà dé sa etaw miadat keniyu, eg-adatan di ma aken.
Owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak, eg-adatan di ma sa migpeangay kenak.
41 Amuk miadat yu sa etaw tegesugkow kagi i Nemula danà di egsugkow sa kagi
i Nemula, duen doo sa untung ibegay i Nemula diyà keniyu éhê mendaa sa untung
ibegay di diyà sa tegesugkow di. Diya ma, amuk miadat yu sa metiengaw etaw danà di
metiengaw sa adat di, duen doo sa untung ibegay i Nemula diyà keniyu éhê mendaa
sa untung ibegay di diyà sa metiengaw etaw.
42 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egkelupahan sa etaw ku tigtu
tukééy diyà sa kehaa yu, owoy amuk begayan yu wayeg danà di eg-unut-unut diyà
kenak, mebegayan i Nemula doo kiyu untung.”

11

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Lukas 7:18-23)

1 Na, egoh i Hésus neubus mig-ikagi sa igsugù di diyà sa sepulù owoy duwa salu di,
mig-ipanaw dema eg-angay egtulù sa kagi i Nemula diyà sa medoo menuwa medapag
dahiya.
2 Na, egoh i Huwan Tegebautis diyà sa bilangguwan, dinineg di sa medoo binaelan
i Hésus Kelistu. Agulé igpesugkow di diyà sa duma pasek di sa igsà di diyà si Hésus.
3 Agulé guwaen da diyà si Hésus, “Tuloni ko kami amuk kuna sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula migtebow, ataw ka sebaen ma etaw polo sa angat-angatan ké.”
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Angay yu dé tulon dutu si Huwan dò sa hinaa
yu owoy sa dinineg yu diyà kenak.
5 Nekeilag dé sa medoo langap, owoy nekebigkat ma dé sa medoo pikat. Nelikuan
ma dé sa medoo etaw eglinadu dempid, owoy nekedineg ma dé sa medoo bisuwen,
owoy mig-enaw ma sa medoo nematay. Owoy nekedineg ma dé sa medoo pubeli etaw
sa Mepion Tegudon denu kenak.
6 Tulon yu ma diyà kenagdi meanggan doo sa etaw amuk endà egkeduwa sa pedu
di egpigtuu diyà kenak.”

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Lukas 7:24-35)

7 Na, egoh sa pasek i Huwan miglikù, mig-edung Hésus i eg-ikagi diyà sa melaweng
etaw denu si Huwan. Guwaen di, "Egoh yu mig-angay eghahaa si Huwan dutu siedò
melabel tanà mediyù dalesan, endà iling di elê takà egkepilaypilay danà kelamag enù
ka endà egkehalì sa pedu di.
8 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà hinaa
yu duu sa etaw migluhub metolol ginis, enù ka iya daa sa etaw egluhub milagà ginis
sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dakel menuwa datù.
9 Dodoo egoh yu mig-angay dutu, inangay yu eghahaa sa tegesugkow i Nemula. Na,
tigtu tuu si Huwan sa tegesugkow i Nemula, owoy miglowon pa kagdi i diyà sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay danà sa galebek di tigtu dakel.
10 Enù ka igpesulat i Nemula sa denu si Huwan egoh anay, guwaen di,
'Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.'*
11 "Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa langun etaw inanak diyà tanà, endà
duen miglowon diyà si Huwan Tegebautis. Dodoo sumalà dé sa tukééy etaw umunut
sa kedatù i Nemula, iya polo sa lumowon diyà si Huwan.
12-13 Egoh i Huwan endà pa egtegudon, takà migtulù sa medoo tegesugkow i Nemula
owoy migsulat ma Mosis i denu sa kedatù i Nemula tumebow. Agulé edung egoh i
Huwan egtegudon taman ini egoh di, duen medoo etaw dakel sa ungayà da umunut
sa kedatù i Nemula, owoy duen ma medoo mebalaw etaw ungayà da hedem pekawen
da sa kedatù di.
14 Amuk migtuu yu sa kagi igtulù sa tegesugkow i Nemula egoh anay, netiigan yu
doo lagà si Iliyas Huwan i, enù ka tinulon da duen sa etaw tumebow mekeiling si
Iliyas anì upionen di sa ukitan i Datù tumebow.†
15 Na, amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."
16 Agulé guwaen i Hésus, "Ngadan iya balatan ku keniyu medoo duma ku eg-ugpà
diyà tanà ini egoh di? Lagà yu sa medoo batà egselapan diyà padian owoy egseolomoy
da.
17 Guwaen sa duma batà, 'Binaelan ké sa dalemetan anì egdelayaw yu, dodoo eg-
eked yu. Migdelawit ké ma anì umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.'
18 Iya maen di ya lagà yu siedò batà enù ka egoh yu neketiig sa adat i Huwan
Tegebautis, inekedan yu kagdi i. Egoh yu neketiig endà medoo sa kekaen di owoy
endà ma eg-inem di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, 'Linahuk busaw ini i maama.'
19 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun egkaen owoy eg-inem, inekedan
yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen yu, 'Taa yu, meibeg kumaen siini maama owoy
meibeg ma uminem mekehilu, owoy egloyuken di ma sa medoo medaet etaw atung
egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo tegebael salà ma.' Dodoo sa medoo etaw eg-
unut diyà si Nemula, netuuwan da doo sa melabel pagitung di danà da eghaa sa
langun binaelan di."

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Eg-eked Egpigtuu (Lukas 10:13-15)

20 Agulé, egsigbolowen i Hésus sa langun etaw eg-ugpà diyà sa medoo menuwa
kenà di migbael sa medoo panduan, enù ka endà eg-ekedan da duu sa salà da.
21 Guwaen di, "O medoo etaw tegeKolasin owoy etaw tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel
sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu, enù ka endà eg-ekedan yu duu sa salà
yu apiya di pa dakel sa medoo panduan igpehaa i Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw
tegeTilo owoy etaw tegeSidon, amuk egpekehaa da hedem sa medoo panduan egoh
anay iling sa panduan hinaa yu, meekedan da doo sa hagda salà owoy tandaan da

* **11:10** 11:10 Basa ko Malakiyas 3:1. † **11:14** 11:14 Basa ko Malakiyas 4:5.

doo sa keeked da salà danà da migginis sakù owoy binuhbuhan da ma abuh sa ulu da.
22 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw Tilo owoy etaw Sidon, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà keniyu.
23 O medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà yu pedakelen yu kiyu taman langit dò, petukééyen i Nemula doo kiyu anì mekesugsug yu diyà bayà. Amuk nekehaa sa medoo etaw tegeSodoma egoh anay sa medoo panduan iling sa panduan hinaa yu, meekedan da doo hedem sa salà da owoy endà ma medaetan sa hagda menuwa.
24 Taa yu sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya pigtamayan i Nemula pa uman sa medoo etaw Sodoma danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà keniyu enù ka endà egpigtuu yu diyà kenak.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Lukas 10:21-22)

25 Agulé egsimbà Hésus i, guwaen di, “O Emà, kuna sa Datù diyà langit owoy diyà tanà. Egpesalamat a diyà keniko enù ka igpehaa ko dé sa penemdem ko diyà sa medoo etaw épê tukééy penemdem lagà batà, dodoo linidung ko diyà sa medoo etaw épê dakel penemdem.
26 O Emà, enget ma doo iya wé egbaelan ko enù ka iya sa egkepionon pedu ko.”
27 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa langun penemdem di. Endà duen etaw egpeketiig kenak liyu daa si Emà. Endà ma duen etaw egpeketiig si Emà liyu daa aken i anak di owoy sa medoo etaw tuluen ku denu kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsasà Sa Kepigtuu Etaw

28 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egkeliteg yu danà yu egbaba sa adat yu mebegat, angay yu diyà kenak enù ka kedanan ku diyà keniyu anì mekeetud yu.
29 Tiang yu sa ipeuwit ku keniyu lagà sa kukung, owoy ilingi yu ma aken enù ka mepion sa pedu ku owoy mipedu a ma diyà keniyu, owoy mekeetud yu ma.
30 Endà mebegat sa ipetiang ku diyà keniyu owoy melemu ma sa ipeuwit ku keniyu.”

12

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Malkos 2:23-28; Lukas 6:1-5)

1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit da Hésus i diyà sa dalan egtelek tinibah. Egpeketues sa medoo pasek di, huenan di inelus da sa palay owoy sinukut da ma.
2 Dodoo, egoh sa medoo Palasiyu mighaa sa binaelan da, guwaen da diyà si Hésus, “Taa ko. Egtipay dé sa medoo pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé binaelan da.”
3 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid sa tupù ta egoh anay egoh di nelikutan neketues owoy sa medoo duma di.
4 Migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan diyà sa lamisan sa epan igbegay diyà si Nemula. Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.
5 Hediya ma, netiigan ku kiyu doo sa neketiig sa uledin igsugkow i Mosis denu sa egbaelan sa medoo tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula. Eggalebek da doo uman Sapetu sa agdaw keetud ta, dodoo beken salà iya wé egbaelan da.

6 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa milagà siedò Dalesan i
Nemula, uman pa doo milagà sa etaw migtebow dé diyà keniyu.
7 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway yu.’ ”*
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk tigtu yu neketiig sa selepangan iya wé kagi i Nemula
igpesulat, endà sigbolowen yu duu sa etaw endà duen salà di.
8 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta denu sa agdaw keetud, huenan
di mekegaga a tumulù etaw sa mepion egbaelan da diyà sa agdaw keetud.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad (Malkos 3:1-6; Lukas 6:6-11)

9 Na, eg-uman Hésus i eg-ipanaw owoy egludep diyà sa simbaan Hudiyu.
10 Duen dahiya sa maama melungoy dibaluy belad, owoy duen ma dahiya medoo
etaw ungayà da tipuwen da Hésus i amuk meketipay sa uledin da. Huenan di, eg-
igsaan da, guwaen da, “Enù di ya, amuk mulung sa etaw diyà sa agdaw keetud,
meketipay pa diyà sa uledin igsugkow i Mosis?”
11 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, duen sa hinagtay yu kebilibili
nenabù dalem sa tosong diyà sa agdaw keetud, ngadan di etaw iya wé amuk endà
alukan di duu sa nenabù?
12 Apiya di pa milagà sa kebilibili, uman pa milagà sa etaw. Huenan di, endà
meketipay ki sa uledin igsugkow i Mosis amuk mepion sa baelan ta diyà sa agdaw
keetud.”
13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama melungoy belad, “Begeng ko sa belad ko.”
Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di nekeiling dé kebagel sa dibaluy belad
di.
14 Agulé, miglegkang sa medoo Palasiyu owoy egseolomoy da sa ukit keimatay da
si Hésus.

Si Hésus Sa Hinemilì I Nemula Tinulon I Isayas Egoh Anay

15 Na, egoh i Hésus neketiig sa ungayà da mimatay kenagdi, miglegkang dahiya.
Mig-unut sa medoo etaw kenagdi owoy egbulungan di sa langun etaw eglinadu,
16 dodoo eghawidan di kagda anì endà tulonen da duu sa denu kenagdi.
17 Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula tinulon i Isayas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay,
18 guwaen di,
“Ini sa tigtu sinaligan ku hinemilì ku.
Eghiduwan ku temù owoy netuuwan a diyà kenagdi.
Peugpaen ku sa Metiengaw Suguy ku diyà kenagdi.
Tulonen di sa metudà adat ku diyà sa langun etaw,
lapeg sa etaw beken Hudiyu anì mealukan da.
19 Endà kumagkag di diyà etaw endà egpigtuu owoy endà ma sumigbolow di.
Amuk tumulù diyà kalasada,
endà pedakelen di duu kagdi.
20 Apiya di pa melungoy pelà sa kepigtuu sa etaw lagà sa keluwen melemu metepù,
endà meekedan di duu.
Hediya ma amuk tukééy pelà sa kepigtuu etaw lagà sa tukééy legdaw palitaan,
endà ma meekedan di duu dodoo tabangan di polo kagda.
Owoy udesan di sa ketulù di sa tuu tegudon
taman endà mekeseluh di diyà sa langun etaw.
21 Owoy amuk metulonon sa etaw beken Hudiyu,

* **12:7** 12:7 Basa ko Osiyas 6:6.

migtuu da ma doo diyà kenagdi.”†

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Malkos 3:20-30; Lukas 11:14-23)

22 Agulé, inuwit da diyà si Hésus sa maama langap owoy nebuneg danà di linahuk
busaw. Agulé pinelesut i Hésus sa busaw diyà kenagdi. Egoh di miglesut, egpekeikagi
dé sa maama owoy mig-ilag ma dé.
23 Negaip sa langun etaw mighaa sa binaelan i Hésus, owoy egseikagiyay da,
guwaen da, “Kagdi kéen sa Tigtu Datù tugod i Dabid eg-angat-angatan ta.”
24 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu migdineg iya wé, guwaen da, “Iya sa pesuwan di
megaga di egpelesut sa busaw diyà etaw danà sa tunung i Bilsibul, sa datù busaw.”
25 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà kenagda,
“Upama, sumalà dé sa medoo etaw eg-unut diyà sa datù, amuk sekuntelaay da, endà
melugay di mekedan sa kedatù sa kaunutan da. Diya ma sa segemalay ataw ka sa
medoo etaw diyà sa sebaen menuwa, amuk selimbulay da, endà melugay di medaetan
ma sa menuwa da.
26 Diya ma sa kedatù i Satanas, endà mebaluy di amuk pelesuten di sa medoo busaw
etaw di, enù ka medaetan ma sa kedatù di amuk kuntelaen di sa etaw di.
27 Na, amuk tuu sa kagi yu egpelesut a busaw danà sa tunung i Bilsibul, ngadan
keduwan di ya atu sa tunung sa duma yu egpelesut busaw? Netiigan ta butbut iya wé
inikagi yu danà sa binaelan sa medoo duma yu, enù ka netiigan ta kedu si Nemula
sa egkegaga da owoy sa naken ma egkegaga.
28 Amuk egpelesut a busaw diyà etaw danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula,
tuu ma doo migtebow dé sa kedatù i Nemula diyà keniyu.”
29 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan da tinabanan di dé Satanas i, guwaen
di, “Upama, endà duen etaw mekeludep diyà sa dalesan sa maama mebagel anì
lampasen di sa medoo langun taman di taman endà poloten di duu sa épê dalesan.
Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa langun taman di.”
30 Agulé guwaen i Hésus, “Sumalà dé sa etaw endà eg-unut di diyà kenak, iya sa
etaw egkuntelà kenak. Owoy sumalà dé sa etaw endà egtabang di kenak egtipoh etaw,
iya sa etaw tegehemaga.
31 Huenan di, eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Mekepeuloy i Nemula sa salà sa
etaw, sumalà dé sa medaet egbaelan di ataw ka sa medaet eg-ikagiyen di. Dodoo sa
etaw egsumbung sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mebaluy di mekepeuloy sa salà
di.
32 Amuk egsumbungen sa etaw sa Kakay Langun, mekepeuloy doo sa salà di. Dodoo
amuk egsumbungen di sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy sa salà di
taman melugay.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu
(Lukas 6:43-45)

33 Agulé egtulon balatan Hésus i, guwaen di, “Amuk duen sa sebaen kayu, endà
mebaluy di amuk medaet owoy mepion ma sa kebunga di. Enù ka amuk mepion sa
kayu, mepion ma sa kebunga di; dodoo amuk medaet sa kayu, medaet ma sa kebunga
di. Metiigan yu sa kayu amuk eghauwen yu sa bunga di.
34 Na, lagà yu uled, enù ka medaet sa adat yu. Endà duen sa mepion meikagi yu
enù ka medaet sa pedu yu. Sumalà dé sa medoo tinipon sa etaw diyà sa pedu di, iya
ma sa meikagi di.
35 Amuk mepion sa etaw, mepion ma sa egbaelan di danà sa pedu di mepion. Dodoo
amuk medaet sa etaw, medaet ma sa egbaelan di danà sa pedu di medaet.

† **12:21** 12:18-21 Basa ko Isayas 42:1-4.

36 “Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk meuma sa agdaw i Nemula
migtamay etaw, pigtamayan di sa langun etaw mig-ikagi sa uloy kagi.
37 Enù ka amuk mepion sa eg-ikagiyen yu, endà mepigtamayan yu. Dodoo amuk
medaet sa eg-ikagiyen yu, mepigtamayan yu doo.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan
(Malkos 8:11-12; Lukas 11:29-32)

38 Na, egsasà sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
guwaen da, “O Mistelu, ungayà ké ipehaa ko kenami sa panduan ko anì metiigan ké
kuna sa pineangay i Nemula.”
39 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Medeumà siini medoo etaw eg-ugpà diyà
tanà ini egoh di owoy iniyugan da Nemula i. Endà egpigtuu da gaa amuk endà
hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen da sa panduan, dodoo endà duen
panduan ibegay i Nemula liyu daa sa panduan diyà si Honas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay.
40 Inamah sa dakel sedà Honas i, owoy mig-ugpà dalem sa getek di taman telu
agdaw. Agulé sinuwah di dema owoy nehagtay doo. Diya ma aken i Kakay Langun,
mugpà a dalem tanà taman telu agdaw.
41 “Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay etaw, tumigdeg sa medoo etaw
Niniba owoy sigbolowen da kiyu enù ka inekedan da sa salà da egoh da migdineg sa
ketegudon i Honas egoh anay. Dodoo apiya di pa uman pa dakel egkegaga sa maama
dahini ini egoh di diyà si Honas, tapay doo endà egpigtuu yu.
42 Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i Nemula migtamay etaw, tumigdeg ma sa
dakel booy kedu diyà sa mediyù tanà Siba, owoy sigbolowen di ma kiyu enù ka endà
egpigtuu yu. Apiya mediyù temù sa keduwan di, mig-angay egdinegdineg sa uledin
i Nemula diyà si Datù Salomon egoh anay. Taa yu, hih, apiya di pa uman pa dakel
egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà egpigtuu yu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Sa Busaw
(Lukas 11:24-26)

43 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk miglesut sa busaw kedu diyà etaw, egtimbultimbul
eglagbet sa kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Amuk endà
eghauwen di duu sa kenà di eg-ugpà,
44 guwaen di, ‘Pelikù a diyà sa tapay dalesan ku kenà ku miglegkang.’ Agulé egoh
di egtebow, hinaa di sa dalesan di pinegenoson owoy tinipoh sa langun taman di,
dodoo endà duen etaw di.
45 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma di busaw uman pa medaet diyà kenagdi, owoy
egpelikù da dema eglahuk langun owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù
sa kelikutan siini etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay linahuk. Hediya ma sa
mebaelan sa medoo medaet etaw diyà tanà ini egoh di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Malkos 3:31-35; Lukas 8:19-21)

46 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù diyà sa medoo etaw, migtebow sa inay di owoy
sa medoo hadi di maama. Eg-angatan da kagdi i diyà duwangen, enù ka ungayà da
mikagi diyà kenagdi.
47 Agulé egtulonon etaw Hésus i, guwaen di, “Taa ko, diyà duwangen sa inay ko
owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da mikagi diyà keniko.”
48 Agulé guwaen i Hésus, “Tulonen ku diyà keniyu sa inay ku owoy sa medoo hadi
ku.”
49 Agulé egtinuduan di sa medoo pasek di, owoy guwaen di, “Taa yu. Ini polo sa
inay ku owoy sa medoo hadi ku,

50 enù ka sa medoo etaw egpangunut sa uyot i Emà ku si Nemula diyà langit, iya
polo sa lagà inay ku owoy tebay ku owoy hadi ku maama.”

13

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Egsawel Benì
(Malkos 4:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Na, egoh iya ma dé agdaw, miglegkang Hésus i diyà sa dalesan mig-angay egpenuu
diyà sa mantadan lanaw.
2 Agulé egkesetipon sa melaweng etaw dahiya, huenan di mighalì Hésus i egpenuu
diyà kumpit, dodoo migtigdeg diyà mantadan sa medoo etaw egtuluen di.
3 Agulé medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon peligad.
Guwaen di, “Duen sa maama mig-angay egsawel benì diyà sa hinemulaan di.
4 Egoh di migsawel sa benì, duen neketenà diyà dalan, hê neimet sa medoo manuk
egkaen.
5 Duen duma benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen. Medelamet migtubù
enù ka endà mekepal sa tanà di.
6 Hê egoh di meedup sa agdaw, eglegupay owoy nematay dé enù ka endà medalem
sa kedalid di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé neseselengan da egtubù
owoy nesilung sa palay danà sa sepinit.
8 Dodoo neketenà sa duma benì diyà sa mepion tanà owoy egtubù. Uman sa sebaen
benì, nekesugat temù sa kebunga di, duen nekeuma telu pulù, duen enem pulù, owoy
duen magatus.”
9 Agulé, egoh i Hésus migtulon siini peligad, guwaen di, “Amuk mipedu yu egdineg,
penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Malkos 4:10-12; Lukas 8:9-10)

10 Agulé, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi, guwaen da, “Enù
di ya, ngadan maen di ya egtulon ka peligad egoh ko egtulù sa medoo etaw?”
11 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, “Igpetiig i Nemula dé diyà keniyu denu sa kedatù
di, dodoo endà ipetiig di duu diyà sa medoo liyu etaw.
12 Enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di anì megulub. Dodoo sa
etaw endà egpigtuu, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan di.
13 Iya sa pesuwan ku egtulon a peligad diyà kenagda anì endà hauwen da duu sa
selepangan di apiya di pa takà da eghahaa owoy endà metiigan da duu apiya di pa
takà da egdinegdineg.
14 Huenan di, neketuu dé diyà kenagda sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa
tegesugkow di egoh anay, guwaen di,
‘Na, siini medoo etaw, apiya di pa takà da egdinegdineg, endà doo metiigan da duu
sa selepangan di.
Apiya di pa takà da eghahaa, endà ma hauwen da duu.
15 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku,
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenak owoy migtuu da ma diyà kenak,
owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.’*

* **13:15** 13:14-15 Basa ko Isayas 6:9-10.

16 “Dodoo kiyu, neanggan yu temù ini egoh di enù ka nekeilag sa mata yu owoy
nekedineg ma sa telinga yu.
17 Taa yu, hih. Sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo etaw i Nemula ma
egoh anay, ungayà da humaa hedem sa eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da.
Ungayà da ma dumineg hedem sa egdinegen yu, dodoo endà ma dé nekedineg da.”

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Malkos 4:13-20; Lukas 8:11-15)

18 Agulé guwaen i Hésus, “Taa yu, hih, ini sa selepangan sa peligad sa etaw egsawel
benì.
19 Sa benì neketenà diyà dalan, iya lagà sa medoo etaw egdineg daa uloy denu
sa kedatù i Nemula dodoo endà netiigan da duu. Agulé, egtebow Satanas i owoy
egkedanan di sa kagi i Nemula diyà sa pedu da anì endà mekepigtuu da.
20 Na, sa benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen, iya lagà sa medoo etaw
egdineg sa kagi i Nemula owoy neanggan dé sa pedu da egoh da egsakem.
21 Dodoo lagà endà duen dalid di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu
amuk egkepelihay da danà sa kepigtuu da sa kagi i Nemula.
22 Na, sa benì neketenà diyà tanà sepiniten, iya lagà sa medoo etaw egdineg sa kagi
i Nemula, dodoo lagà egkesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà da danà sa medoo
langun taman da owoy sa ungayà da pekawasà. Huenan di, endà mebaluy di sa
kebunga sa kepigtuu da.
23 Na, sa benì neketenà diyà sa mepion tanà, iya lagà sa medoo etaw egdinegdineg
sa kagi i Nemula owoy egketiigan da ma. Mepion sa kebunga sa kepigtuu da, duen
nekeuma telu pulù, duen enem pulù, owoy duen magatus.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Keluwen

24 Agulé egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen
sa maama eghemula sa mepion benì diyà sa tinibah di.
25 Dodoo egoh sa sigep egoh sa medoo etaw migtudug, duen sa maama kuntelà di
mig-angay diyà iya wé tinibah di owoy igsawel di ma sa bunga keluwen éhê egoh-egoh
palay. Agulé miglikù dé.
26 Na, neseselengan da egtubù sa mepion palay owoy sa keluwen. Dodoo egoh sa
palay egbunga, nehaa da sa medoo keluwen enù ka endà duen bunga di.
27 Agulé mig-angay sa medoo egsugùsuguen sa épê tinibah diyà kenagdi, owoy eg-
igsaan da, guwaen da, ‘O Datù, ngadan sa keduwan di sa medoo keluwen diyà sa
palay ko, enù ka mepion doo sa benì hinemula ké diyà sa tinibah ko?’
28 Agulé migsagbì sa épê di, guwaen di, ‘Iya danà sa kuntelà ku.’ Agulé mig-igsà da,
guwaen da, ‘Enù di ya, baduten ké pa sa keluwen ataw ka endà?’
29 Dodoo migsagbì, guwaen di, ‘Yoko pelà egbadut duu sa keluwen anì endà ma
mebadut sa palay hinemula ta.
30 Pemaen yu dé sa ketunas da ini egoh di. Dodoo amuk meuma sa keketu ta,
suguen ku sa medoo etaw egketu anì muna da madut sa keluwen owoy begkesen da
anì temteman da. Iya pelawà kumetu da sa palay, owoy itagù da diyà sa dalesan
taguan palay ku.’ ”

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 4:30-32; Lukas 13:18-21)

31 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Na, sa kedatù i Nemula, iya lagà
segebelahan dalem mustad hinemula sa maama diyà sa hemulaan di.
32 Apiya di pa uman pa tukééy sa dalem di diyà sa medoo liyu benì, uman pa
kumedakel doo diyà sa medoo hinemula di amuk migtubù dé. Tepengen di sa
kehagtaw kayu owoy mekebaluy sumalag sa medoo manuk diyà sa panga di.”

33 Agulé, egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà sa yis ipelenuk epan sa kedatù
i Nemula. Apiya di pa tigtu tukééy sa ig-amut sa bayi diyà medoo temù tapung† amuk
egbael epan, endà melugay di eglenuk langun.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migpeligad
(Malkos 4:33-34)

34 Na, takà migtulù Hésus i denu sa kedatù i Nemula diyà sa medoo etaw nesetipon
danà sa medoo peligad tinulon di. Endà duen sa itulù di kenagda liyu daa sa peligad
di.
35 Huenan di, neketuu dé sa kagi tinulon sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen
di,
“Tumulù a diyà sa medoo etaw danà sa peligad.
Tulonen ku diyà kenagda sa kagi linidung edung egoh tanà binaelan taman ini
egoh di.”‡

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Keluwen

36 Agulé, sinalidan i Hésus sa medoo etaw nesetipon owoy miggemow diyà sa
dalesan. Mig-unut sa medoo salu di kenagdi, owoy guwaen da, “Tuloni ko kami,
hih, sa selepangan sa peligad denu sa keluwen migtunas diyà sa tinibah.”
37 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken i Kakay Langun sa etaw mighemula
sa mepion benì.
38 Iya sa tinibah sa tanà, owoy iya sa mepion benì sa etaw mig-unut diyà sa kedatù
i Nemula. Dodoo iya sa keluwen di sa etaw mig-unut diyà si Satanas.
39 Iya sa medaet etaw mighemula keluwen, si Satanas. Iya sa selepangan agdaw
keketu da sa sabuhanan agdaw, owoy iya sa egketu sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
40 Tinipon da sa keluwen anì ulowen da. Hediya ma sa mebaelan amuk meuma sa
sabuhanan agdaw.
41 Enù ka aken i Kakay Langun, peangayen ku sa medoo egsugùsuguen ku anì
kedanan da diyà sa kedatù ku sa langun etaw tegebael salà owoy sa medoo etaw
eg-enggat duma da diyà salà.
42 Agulé mekebuung da langun diyà sa apuy endà mepadeng dutu bayà dò.
Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan.
43 Dodoo, sumenang lagà agdaw sa medoo metiengaw etaw diyà sa kedatù i Nemula
sa Emà da. Na, amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Duwa Peligad I Hésus Denu Sa Tigtu Milagà

44 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen bulawan tapay
dé nekeluyung diyà sa kenà eghemula. Agulé, duen sa etaw nekehaa sa bulawan.
Tigtu neanggan, dodoo linidung di dema owoy miglikù. Agulé, dinagang di sa langun
taman di anì egbeliyen di iya wé hinemulaan.
45 “Lagà ini i ma sa kedatù i Nemula. Duen sa etaw tegebeli sa mepion balangan
pélas.
46 Agulé, hinaa di sa pélas tigtu milagà temù enù ka tigtu metolol sa egoh-egoh di.
Hê, mig-angay egdagang sa langun taman di anì egbeliyen di iya wé pélas.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Puket

47 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i ma sa kedatù i Nemula. Duen puket egnabuen
diyà lanaw anì mekekuwa sa medoo balangan sedà.

---

† **13:33** 13:33 Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung. ‡ **13:35** 13:35 Basa ko Isalem 78:2.

48 Egoh sa puket nepenù sedà, inuwit etaw diyà sa mantadan kenà da egpenuu anì
hemilien da sa mepion sedà anì iawuh da dalem suladan, dodoo ibuung da sa medaet
sedà.
49 Hediya ma sa mebaelan sa etaw amuk meuma sa sabuhanan agdaw, enù ka
mangay sa medoo egsugùsuguen i Nemula anì kuwaen da sa medaet etaw nekeamut
diyà sa mepion etaw.
50 Agulé ibuung da sa medaet etaw diyà sa apuy endà mepadeng dutu bayà dò.
Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan."

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Tegetulù

51 Agulé mig-igsà Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, "Enù di ya, netiigan yu
pa ini i igtulù ku diyà keniyu?"
Guwaen da egsagbì, "Hoò, netiigan ké dé."
52 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk duen sa tegetulù uledin neketiig sa igtulù ku
denu sa kedatù i Nemula, kagdi sa tigtu mekegaga tumulù diyà sa medoo etaw, enù
ka meketulù sa tapay tegudon owoy sa magtu tegudon ma. Kagdi lagà sa etaw épê
medoo langun taman diyà sa dalesan di, duen sa tapay owoy duen ma sa magtu."

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Malkos 6:1-6; Lukas 4:16-30)

53 Na, egoh i Hésus neubus migtulù sa medoo peligad, miglegkang diyà sa lanaw
Galiliya
54 owoy miglikù diyà sa tapay menuwa di, Nasalét. Agulé, migtulù diyà sa simbaan
Hudiyu. Negaip sa medoo etaw migdineg kenagdi, owoy guwaen da, "Ay, milantek sa
ketulù di, owoy mepion ma sa panduan binaelan di.
55 Dodoo netiigan ta kagdi doo sa anak sa kalpintilu, owoy si Maliya doo sa inay di.
Netiigan ta ma sa medoo hadi di, si Santiyago owoy si Hosé owoy si Simon owoy si
Hudas.
56 Owoy eg-ugpà ma sa medoo tebay di diyà sa menuwa ta. Dodoo ngadan keduwan
di ya kéé langun ini i?"
57 Na, iya sa pesuwan di endà egpigtuu da diyà si Hésus.
Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, "Sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-
ekedan sa medoo duma di telehadi owoy sa medoo duma di diyà sa tigtu menuwa di,
dodoo pigtuuwen polo sa medoo etaw diyà sa liyu menuwa."
58 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan binaelan i Hésus dahiya
enù ka endà egpigtuu da.

14

Ini Sa Egoh I Huwan Nematay
(Malkos 6:14-29; Lukas 9:7-9)

1 Na, si Hélod sa Datù egsabà sa tanà Galiliya, migdineg denu sa medoo binaelan i
Hésus.
2 Agulé, guwaen di diyà sa medoo egsuguen di, "Kagdi doo si Huwan Tegebautis mig-
enaw kéen egoh di nematay. Iya pesuwan di ya dakel sa tunung di egbael panduan."
3-4 Na, igpeimatay i Hélod Huwan i danà di migsigbolow si Hélod, guwaen di,
"Migtipay ka dé sa uledin ta danà ko mig-agaw si Hélodiyas." Na, si Hélodiyas sa
sawa i Pilipi hadi i Hélod. Na, danà sa kesigbolow i Huwan, huenan di igpesigkem i
Hélod kagdi owoy igpepolot di owoy binilanggu di ma.
5 Ungayà di hedem ipeimatay di, dodoo nelimedangan di sa medoo etaw Hudiyu
enù ka guwaen da si Huwan sa tigtu tegesugkow i Nemula.

6 Na, egoh i Hélod migpista sa agdaw di miglesut, egdelayaw sa kenogon anak i
Hélodiyas diyà sa taengan sa medoo etaw eglenged. Tigtu neanggan Hélod i,
7 huenan di, migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di, “Sumalà dé sa egpegeniyen
ko diyà kenak, ibegay ku diyà keniko.”
8 Agulé tinuu sa kenogon kagi sa inay di, huenan di, guwaen di diyà si Hélod,
“Petagpedi ko sa ulu i Huwan Tegebautis owoy petoyowi ko diyà sa lampay, owoy
peuwiti ko diyà kenak.”
9 Agulé tigtu nebukul sa pedu i Hélod. Dodoo danà di migpengibet owoy ungayà
di ma endà mesigbolow di etaw eglenged kenagdi, huenan di, tinuu di sa igsasà sa
kenogon.
10 Hê, igsugù di dé sa kepetagped sa ulu i Huwan dalem bilangguwan.
11 Agulé tinoyo da lampay sa ulu di, owoy igbegay da diyà sa kenogon, owoy inuwit
di ma diyà sa inay di.
12 Agulé mig-angay sa medoo pasek i Huwan diyà sa bilangguwan, owoy kinuwa
da sa lawa di enù ka ilebeng da. Agulé mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu sa
kinepatay i Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

13 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kinepatay i Huwan, eglegkang dahiya owoy
mig-edà kumpit eg-angay eglebù. Dodoo egoh sa medoo etaw neketiig sa inangayan
i Hésus, miglohot da kenagdi. Eghemantad da daa kedu diyà sa menuwa da.
14 Agulé egoh i Hésus migtenà, hinaa di sa melaweng etaw nesetipon dahiya.
Nehiduwan di kagda temù owoy binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan
da.
15 Egoh di mahapun dé, mig-angay sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi, owoy
guwaen da, “Mahapun dé owoy mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon. Huenan
di, peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo menuwa anì meli da kaenen da.”
16 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egpeipanaw duu kagda. Kiyu polo sa megay
kaenen da.”
17 Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa tukééy epan owoy duwa
daa sedà nelegà.”
18 Agulé guwaen i Hésus, “Uwit yu diyà kenak.”
19 Agulé pinepenuu di sa medoo etaw diyà sa keluwenluwen, owoy kinuwa
di ma sa lima getibulu epan owoy sa duwa sedà. Eglengag diyà langit owoy
egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé
kinebéngkebéng di sa epan, owoy igbegay di diyà sa salu di owoy tinukid da
egbegayan sa medoo etaw.
20 Hê, langun da migkaen owoy nebesug da. Agulé, tinipoh sa salu di sa nesamà da
egkaen sepulù owoy duwa pa gesolok.
21 Duen kéen lima ngibu maama migkaen dahiya liyu sa batà owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Malkos 6:45-52; Huwan 6:16-21)

22 Agulé pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit anì humuna da mangay
tanà dutu lanaw dò, enù ka egpelikuen di pelà sa melaweng etaw nesetipon.
23 Agulé egoh da mig-ipanaw dé, sebaen i Hésus daen nesamà. Agulé migtekedeg
eg-angay egsimbà diyà sa mepokò getan. Egoh di sumigep dé, dahiya pelawà diyà sa
getan.
24 Dodoo neteliwadaan dé diyà lanaw sa kumpit inedaan sa salu di, owoy
egkepasangan da temù danà sa dakel lambeg enù ka egkesungsung da sa meleges
kelamag.

25 Egoh di buyu egsimag, mig-angay Hésus i diyà kenagda egbigkat diyà sa kagpa't wayeg.
26 Dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa kagpa't wayeg, tigtu nelimedangan sa medoo salu di. Eglesing da danà da nelimedangan owoy guwaen da, “Busaw kéen.”
27 Petow dé mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Pebagel yu sa pedu yu enù ka aken doo sa hinaa yu. Yoko egkelimedangan na.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “O Datù, amuk tuu kuna iya wé, pebigkat ko aken diyà sa kagpa't wayeg mangay a diyà keniko.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Angay ka dé dini.”
Hê, miglaun Pidelu i diyà kumpit owoy egbigkat ma diyà kagpa't wayeg eg-angay diyà kenagdi.
30 Dodoo egoh di migtugedam sa meleges kelamag, nelimedangan owoy buyu dé egkeeled diyà wayeg. Mig-umow, guwaen di, “O Datù, aluki ko aken.”
31 Agulé mesiyapat sinabaan i Hésus, guwaen di, “Maen di ya tukééy daa sa kepigtuu ko diyà kenak? Maen di ya egkeduwa sa pedu ko egpigtuu?”
32 Hê, egoh da mig-edà diyà kumpit, migsabuh dé sa kelamag.
33 Agulé eg-oloen sa medoo salu di diyà kumpit Hésus i, guwaen da, “Tigtu tuu kuna sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét
(Malkos 6:53-56)

34 Na, egoh da migkatin dé sa lanaw, migdunggù da si Hésus diyà sa tanà Génésalét.
35 Agulé kinilala sa medoo etaw Génésalét Hésus i, huenan di, igsugkow da diyà sa medoo medapag menuwa anì meuwit sa langun etaw eglinadu diyà kenagdi.
36 Agulé, migpegeni da diyà kenagdi amuk mebaluy amisen daa sa etaw eglinadu sa pelingping ginis di. Hê, nelikuan dé sa langun etaw nekeamis.

15

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da
(Malkos 7:1-23)

1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw tegetulù uledin igsugkow i Mosis mig-angay da diyà si Hésus kedu Hélusalém dò. Mig-igsà da,
2 guwaen da, “Maen di ya egtipay sa medoo pasek ko sa adat sa tupù ta danà da endà egpegusê amuk kumaen da?”
3 Agulé guwaen i Hésus, “Na kiyu, egtipay yu ma doo sa uledin i Nemula danà yu mig-iling sa adat sa tupù yu.
4 Igsugù i Nemula, guwaen di ‘Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.’ Owoy igsugù di ma, ‘Meimatayan sa etaw egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.’*
5 Dodoo sa niyu itulù, mepion amuk endà tabangan sa etaw sa inay di owoy sa emà di amuk guwaen di, ‘Igbegay ku dé diyà si Nemula siini itabang ku hedem keniyu.’
6 Dodoo danà yu mig-unut diyà iya wé adat yu, ininiyugan yu dé sa kagi i Nemula denu sa keadat etaw sa lukes di.
7 Ay, neakalan yu kiyu i, enù ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Tigtu tuu sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa tegesugkow di egoh anay denu keniyu, guwaen di,
8 ‘Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
9 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,

* **15:4** 15:4 Basa ko Éksodo 20:12; 21:17.

dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.'† "
10 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw nesetipon dahiya anì dumapag da diyà
kenagdi. Guwaen di, "Dinegdineg yu, hih, anì metiigan yu ini i.
11 Endà mesalà sa etaw danà sa igsungit di diyà sa ebà di, dodoo mesalà polo sa
etaw danà sa kagi di medaet eglesut diyà sa ebà di."
12 Agulé migdapag sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi, owoy guwaen da, "Netiigan
ko pa atu egbulit dé sa medoo Palasiyu danà iya wé inikagi ko?"
13 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Mebadut doo sa medoo endà hinemula i Emà ku
duu diyà langit.
14 Huenan di, pemaen yu dé sa medoo Palasiyu, enù ka lagà da langap eg-agak sa
duma da langap. Dodoo endà mekeagak sa langap sa duma di langap, enù ka menabù
da langun diyà sa medalem tosong diyà tanà."
15 Agulé guwaen i Pidelu, "Selepang ko diyà kenami sa peligad ko."
16 Guwaen i Hésus, "Negaip a enù ka lagà yu sa medoo liyu etaw endà pa egpeketiig.
17 Maen di ya endà pa metiigan yu ini i? Sumalà dé sa kaenen igsungit etaw diyà
sa ebà di, egdalem daa diyà sa getek di, agulé eglesut dema diyà sa lawa di.
18 Dodoo amuk medaet sa kagi eglesut diyà sa ebà di, iya danà sa pedu di medaet,
owoy iya sa kenà di mesalà diyà si Nemula.
19 Enù ka sa pedu etaw sa linegkangan sa medaet penemdem di, owoy sa keseuma
da lawa di sa etaw beken sawa di, owoy sa keimatay di, owoy sa kebigà di, owoy sa
kepenakaw di, owoy sa kebutbut di owoy sa kesumbung di duma di.
20 Mesalà sa etaw danà iya wé medaet egbaelan di, dodoo endà mesalà di amuk
endà egpegusê di egkaen."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw TegeKanan (Malkos 7:24-30)

21 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay diyà sa uwang tanà medapag
diyà sa menuwa Tilo owoy menuwa Sidon.
22 Duen sa bayi eg-ugpà dahiya sa etaw tegeKanan beken etaw Hudiyu. Mig-angay
diyà si Hésus, owoy egpetaled eg-ikagi, guwaen di, "O Datù, tugod i Dabid, hiduwi ko
aken, enù ka egkepasangan temù sa anak ku bayi danà di linahuk busaw."
23 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu. Agulé, migpedapag sa medoo salu di diyà
kenagdi, owoy egpegeni da, guwaen da, "Hemagawi ko iya wé bayi, enù ka takaan di
kita eglohot owoy takà eg-umow."
24 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Pineangay i Nemula aken anì tabangan ku
sa medoo tugod i Islaél enù ka lagà da sa medoo kebilibili netelas."
25 Dodoo migpedapag sa bayi diyà si Hésus, owoy migligkued diyà sa taengan di
owoy guwaen di, "O Datù, tabangi ko aken."
26 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan sa bayi sa medoo etaw Hudiyu daa sa
tabangan di. Guwaen di, "Endà mepion di amuk pekawen ta sa kaenen sa batà anì
ibegay ta diyà sa tuyang."
27 Agulé guwaen sa bayi, "O Datù, tuu iya wé. Dodoo mebaluy doo amuk kumaen
sa tuyang sa kaenen nelemet kedu diyà sa lamisan sa épê da."
28 Agulé, guwaen i Hésus egsagbì, "O Okon, tigtu dakel sa kesalig ko diyà kenak.
Huenan di, ibegay ku diyà keniko sa egpegeniyen ko." Hê, petow dé nelikuan sa anak
di bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw

29 Na, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-ipanaw eghemantad diyà sa mantadan
Lanaw Galiliya. Agulé egtekedeg diyà sa getan owoy egpenuu dahiya.

---

† **15:9** 15:8-9 Basa ko Isayas 29:13.

30 Agulé medoo temù sa etaw mig-angay diyà kenagdi eg-uwit sa etaw eglinadu.
Duen etaw pikat, duen ma nesadil, duen ma langap, duen ma buneg, owoy duen ma
sa medoo eglinadu. Itenà da kagda diyà sa taengan i Hésus owoy egbulungan di
kagda langun.
31 Agulé, tigtu negaip sa medoo etaw mighaa iya wé, enù ka nekeikagi dé sa etaw
buneg, owoy nelikuan ma dé sa etaw nesadil, owoy nekebigkat ma dé sa pikat, owoy
mig-ilag ma dé sa langap. Huenan di, eg-oloen da Nemula i, sa Nemula egsaligan sa
medoo tegeIslaél.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Malkos 8:1-10)

32 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di, owoy guwaen di, “Egkehiduwan ku
siini medoo etaw dahini, enù ka telu agdaw dé sa lugay da eg-unut-unut diyà kenak,
owoy endà ma dé duen kaenen da. Endà mepion di amuk pelikuen ku kagda amuk
egpeketues da enù ka kumelenek da mipanaw.”
33 Agulé guwaen sa salu di, “Diyà ki sa melabel tanà mediyù dalesan, owoy endà
duen sa kenà ta kumuwa kaenen anì pekaenen ta siini medoo etaw enù ka medoo da
temù.”
34 Agulé mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan diyà keniyu?”
Guwaen da migsagbì, “Duen diyà kenami sa pitu getibulu daa epan owoy duen ma
sa tukééy sedà anan diisek.”
35 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà.
36 Agulé, kinuwa di sa pitu getibulu epan owoy sa tukééy sedà, owoy egsimbà
egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Kinebéngkebéng
di owoy igbegay di diyà sa medoo salu di, owoy tinukid da egbegayan sa langun etaw
nesetipon.
37 Hê, langun da migkaen owoy nebesug da dé. Agulé tinipoh sa salu di sa nesamà
da egkaen pitu pa gesolok.
38 Na, duen dahiya epat ngibu maama migkaen, liyu sa medoo bayi owoy sa medoo
batà.
39 Agulé egpeipanawen i Hésus sa medoo etaw, owoy mig-edà kumpit Hésus i eg-
angay dutu uwang menuwa Magadan dò.

16

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpigtuu
(Malkos 8:11-13; Lukas 12:54-56)

1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu mig-angay da diyà si Hésus anì
tepengan da. Huenan di, mig-igsà da panduan diyà kenagdi anì metiigan da gaa
kagdi sa pineangay i Nemula diyà tanà.
2 Dodoo guwaen i Hésus, “Amuk melalegà sa langit egoh agdaw eg-eled, guwaen
yu, ‘Umagdaw simag.’
3 Diya ma amuk melalegà sa langit magtu kesimag owoy hauwen yu ma sa dakel
alung, guwaen yu, ‘Mudan igkani.’ Neketiig yu doo sa medoo tandà diyà langit, dodoo
endà metiigan yu duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di.
4 Medeumà siini medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di owoy ininiyugan da
Nemula i, enù ka endà egpigtuu da gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan.
Eg-igsaen yu sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa
panduan diyà si Honas egoh anay.” Agulé sinalidan i Hésus kagda.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu
(Malkos 8:14-21)

5 Na, egkatin sa medoo salu i Hésus tanà dutu sa lanaw, dodoo endà duen sa epan
inuwit da enù ka nelipengan da.
6 Agulé, migpeligad Hésus i, guwaen di, “Tulik yu, hih, anì mekeiwod yu sa ipelenuk
epan sa etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu.”
7 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa peligad tinulon i Hésus, huenan
di egseolomoy da, guwaen da, “Iya sa inikagi di enù ka endà duen sa epan inuwit ta.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen di, “Ay, tukééy daa sa
kepigtuu yu diyà kenak. Maen di ya egseolomen yu sa egoh yu endà mig-uwit epan?
9 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan yu duu sa egkebaelan ku. Nelipengan yu
kéen sa lima getibulu daa epan igpekaen ku diyà sa lima ngibu etaw owoy sa medoo
solok pinenù yu sa nesamà ta migkaen.
10 Nelipengan yu ma kéen sa pitu getibulu daa epan igpekaen ku diyà sa epat ngibu
etaw owoy sa medoo solok pinenù yu sa nesamà ta migkaen.
11 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan yu duu beken tigtu epan sa selepangan
sa inikagi ku giina. Tulik yu polo anì mekeiwod yu sa lagà ipelenuk epan sa etaw
Palasiyu owoy etaw Sadusiyu.”
12 Agulé, netiigan sa medoo salu di beken tigtu ipelenuk epan sa ipeiwod di kenagda,
dodoo sa ketulù etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu polo.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Malkos 8:27-30; Lukas 9:18-21)

13 Na, mig-angay Hésus i diyà sa tanà nesakupan sa menuwa Sisaliya Pilipos. Egoh
da migtebow, eg-igsaan di sa medoo salu di, guwaen di, “Ngadan di etaw a gaa, aken
i Kakay Langun, guwaen sa medoo etaw?”
14 Migsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan Tegebautis ka gaa,
owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa, ataw ka si Hilimiyas ka gaa, ataw
ka sa sebaen ma tegesugkow i Nemula egoh anay kuna i.”
15 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu kenak?”
16 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula. Kuna sa Anak sa Tigtu Nemula melalù taman melugay.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “O Simon, anak i Honas, binagian ka, enù ka beken etaw
daa diyà tanà sa egpetiig keniko aken sa Anak i Nemula, dodoo si Emà ku diyà langit
polo sa egtulon keniko denu kenak.
18 Taa ko ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. O Pidelu, eggelalen ku kuna batu enù ka
lagà ketegas batu sa kepigtuu ko diyà kenak, owoy lagà siini batu sa petigdegan ku
simbaan ku éhê sa medoo etaw egpigtuu. Apiya di pa mepelihay sa etaw ku taman
meimatayan da, endà doo meatuwan da.
19 Kuna sa egbegayan ku egkegaga lagà ka egsabà gunsì anì meukaan sa kedatù i
Nemula diyà langit. Huenan di, amuk duen sa eghawidan ko diyà tanà, iya ma sa
mehawidan dutu langit dò. Owoy amuk duen sa pandayaen ko diyà tanà, iya ma sa
mepandayà dutu langit dò.”
20 Agulé, tigtu hinawidan i Hésus sa medoo salu di anì endà tulonen da duu diyà
etaw kagdi si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Malkos 8:31-33; Lukas 9:22)

21 Na, egoh iya, mig-edung Hésus i egtulon diyà sa medoo salu di denu sa ketamanan
di. Guwaen di, “Mekeangay a dutu Hélusalém dò. Medoo sa kelikutan ku dutu danà
sa medoo kaunutan etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Imatayan da aken, dodoo umenaw a mendaa diyà
sa ketelu di agdaw.”

22 Agulé, inuwit i Pidelu Hésus i egtangkà owoy eghawidan di, guwaen di, “O Datù,
endà mebaelan ko iya wé hedem danà i Nemula.”
23 Agulé migpelikù eg-isalu Hésus i diyà si Pidelu, owoy guwaen di, “Yaka egdahiya
ya. Lagà ka si Satanas enù ka begayan ko aken hedem salà. Beken kedu si Nemula
iya wé ungayà ko, dodoo kedu diyà etaw daa.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Malkos 8:34–9:1; Lukas 9:23-27)

24 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Amuk iya sa pedu sa sebaen etaw
umunut-unut diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken.
Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay, enù ka uman agdaw metigkelan di
sa kelikutan di danà di egpangunut sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma diyà
kenak.
25 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay,
iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-
unut diyà kenak, iya polo sa etaw kumelalù taman melugay.
26 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà sa medoo langun
taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun, mekesugsug doo enù ka endà
duen sa mekesambì di anì melalù taman melugay.
27 Na, aken sa Kakay Langun, amuk pelikù a dini unutan a sa medoo egsugùsuguen
ku kedu langit owoy sumenang a danà sa senang i Emà ku. Amuk meuma sa agdaw
ku pelikù, ibegay ku diyà sa langun etaw sa untung nesugat diyà sa binaelan da.
28 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà
pa mematay da taman endà hauwen da duu sa ketebow sa Kakay Langun egoh di
kumedatù.”

17

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Malkos 9:2-13; Lukas 9:28-36)

1 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu i owoy si Santiyago owoy
si Huwan hadi di. Egtekedeg da diyà sa mehagtaw getan kenà da eglebù.
2 Agulé, egoh da eghahaa si Hésus, nepelumanan sa palas di egsenang lagà sa
agdaw, owoy migkebulà temù sa ginis di enù ka tigtu egsenang.
3 Hê, hinaa da ma dahiya Mosis i owoy si Iliyas* egseolomoy da si Hésus.
4 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “O Datù, mepion doo enù ka
dahini ké. Amuk meiyap ka, mael a telu lawì dini, sebaen niko, sebaen si Mosis,
sebaen si Iliyas.”
5 Egoh i Pidelu telibubu eg-ikagi iya wé, hê tinenaan da gaeb egsenang. Agulé, duen
sa eg-ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen di, “Ini sa anak ku eghiduwan ku owoy tigtu
a netuuwan diyà kenagdi. Dinegdineg yu dé diyà kenagdi.”
6 Egoh sa salu di migdineg iya wé, nekelagkeb da enù ka tigtu da nelimedangan.
7 Agulé inangay i Hésus kagda eg-amis, owoy guwaen di, “Tigdeg yu dé. Yoko
egkelimedangan na.”
8 Hê, egoh da egtengang, iya daa sa hinaa da dahiya si Hésus.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i Hésus kagda, guwaen di,
“Yoko egtulon duu diyà etaw sa hinaa yu taman endà meenaw sa Kakay Langun egoh
di mematay.”

* **17:3** 17:4 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

10 Agulé eg-igsà sa medoo salu di, guwaen da, “Amuk hediya, maen di ya atu
inikagi sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, muna gaa Iliyas i tumebow diyà
sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?”
11 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i. Muna Iliyas i tumebow anì abungan di
sa ukitan i Datù tumebow.
12 Dodoo eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Migtebow dé Iliyas i, dodoo endà
egkilalaen sa medoo ulu-ulu kagdi i. Pinelihay da polo danà sa hagda ungayà. Hediya
ma aken i Kakay Langun, mepelihay a ma danà da.”
13 Agulé, netiigan da dé si Iliyas doo sa pinegulepengan di si Huwan Tegebautis.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Malkos 9:14-29; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da miglungel dé, netebowon da sa medoo etaw. Duen maama dahiya
mig-angay egdapag diyà si Hésus owoy egligkued diyà sa taengan di.
15 Guwaen di, “O Datù, hiduwi ko sa anak ku maama. Egbeketketen danà di linahuk
busaw owoy egkepasangan temù enù ka takà egpekesunù diyà apuy owoy egkeeled
diyà wayeg.
16 Inuwit ku ma diyà sa medoo salu ko anì bulungan da hedem, dodoo endà
egkegaga da duu.”
17 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo etaw ini egoh di,
ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà egsalig diyà kenak. Huenan di, egkesemek
a dé eg-ugpà diyà keniyu, owoy buyu a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na,
uwit ko dini sa anak ko.”
18 Agulé, hinawidan i Hésus sa busaw owoy miglesut ma dé. Hê, petow dé nelikuan
sa batà.
19 Agulé, egoh da i Hésus eglebù, eg-igsà da diyà kenagdi, guwaen da, “Maen di ya
endà negaga ké duu eghemaga sa busaw diyà sa batà?”
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà megaga yu duu enù ka tukééy pelà sa
kepigtuu yu. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa tukééy daa sa kepigtuu
yu diyà kenak lagà tukééy dalem mustad, dakel doo sa megaga yu. Upama amuk
suguen yu siini getan pehalì daedò é, mangunut doo diyà sa kagi yu. Enù ka sumalà
dé sa baelan yu, megaga yu langun.
21 [Dodoo siini balangan busaw, endà mehemagawan da amuk endà tigtu yu
sumimbà diyà si Nemula owoy amuk endà peulanen yu duu sa kekaen yu.]”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Malkos 9:30-32; Lukas 9:43b-45)

22 Na, egoh da nesetipon diyà sa uwang Galiliya, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo
salu di, guwaen di, “Aken i Kakay Langun, buyu a dé mekebegay diyà sa medoo liyu
etaw
23 anì imatayan da aken, dodoo meenaw a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”
Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da nebukul temù.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbegay Pilak Diyà Sa Dalesan I Nemula

24 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, duen etaw dahiya eg-etuk
sa ibegay etaw Hudiyu diyà sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém. Eg-igsaan da Pidelu
i, guwaen da, “Enù di ya, mekebegay pa sa mistelu yu sa pilak eg-etuken ké ibegay
diyà sa Dalesan i Nemula?”
25 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, megay doo.”
Agulé egoh di miggemow diyà sa dalesan, egoh i Pidelu endà pa eg-ikagi, eg-igsaan
i Hésus kagdi, guwaen di, “O Simon, ngadan sa penemdem ko denu ini i? Ngadan
tayu di etaw mekebegay pilak diyà sa datù diyà tanà, ataw ka sa tigtu duma di iling
ka sa liyu etaw?”

26 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Sa medoo liyu etaw daa sa mekebegay.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà mekebegay sa medoo tigtu duma di.
27 Dodoo endà mepion di amuk bulitan sa medoo tegeetuk pilak kita, huenan di angay ka duli lanaw dò owoy hauwen ko doo sa pilak diyà sa ebà sa sedà muna mekuwa ko. Mekeenget doo iya wé diyà sa mekebegay ta diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka duwa ki. Uwit ko owoy begayi ko dé diyà sa tegeetuk.”

18

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 9:33-37; Lukas 9:46-48)

1 Na egoh iya, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi, guwaen da, “Ngadan tayu di etaw sa dakel diyà sa medoo etaw eg-unut diyà sa kedatù i Nemula?”
2 Agulé, inumow i Hésus sa batà owoy pinetigdeg di diyà sa taengan sa medoo salu di.
3 Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà mekeunut yu diyà sa kedatù i Nemula amuk endà pelumanan yu duu sa pedu yu anì mekeiling yu batà sa keunut yu diyà kenak.
4 Enù ka sa etaw egpetukééyen di kagdi iling siini batà, iya polo sa dakel etaw diyà sa kedatù i Nemula.
5 Owoy sumalà dé sa etaw miadat sa etaw ku éhê siini batà danà di etaw ku, meadatan di ma aken i danà iya wé egbaelan di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Diyà Salà
(Malkos 9:42-48; Lukas 17:1-2)

6 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat diyà salà sa etaw ku egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula. Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà lieg di anì meeled diyà dagat.
7 Mepasangan sa medoo etaw diyà tanà enù ka duen sa egbegay salà diyà kenagda. Duen doo sa takà egbegay salà diyà etaw, dodoo tigtu mepigtamayan sa etaw eg-enggat sa duma di egbael salà.
8 “Upama, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad yu ataw ka sa lisen yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé enù ka uman pa mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa neputuk sa belad yu ataw ka lisen yu diyà sa egoh yu épê duwa belad ataw ka duwa lisen mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
9 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa mata yu, lesò yu owoy buungi yu ma dé enù ka uman pa mepion sa egoh yu melalù apiya di pa sebaen daa sa mata yu diyà sa egoh yu épê duwa mata mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
10 “Hahaa yu, anì endà eg-ekedan yu duu sa tukééy etaw ku lagà siini batà. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, kagda sa egtulikan sa medoo egsugùsuguen i Nemula duma i Emà ku diyà langit.
11 [Na, ini sa pesuwan di mig-angay sa Kakay Langun diyà tanà anì mealukan sa medoo etaw egpekesugsug.]”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Lukas 15:3-7)

12 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, duen sa etaw diyà keniyu épê magatus kebilibili. Amuk netelas sa sebaen kebilibili di, salidan di sa siyow pulù owoy siyow egtabtab diyà getan, owoy eg-angayen di eglagbet sa sebaen netelas taman endà hauwen di duu.
13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk hinaa di sa sebaen netelas, tigtu meanggan sa pedu di danà di mighaa. Uman pa sa kekeanggan di danà di mighaa sa sebaen diyà sa kekeanggan di diyà sa siyow pulù owoy siyow endà netelas.

14 Hediya ma sa Emà ta diyà langit, enù ka ungayà di endà duen etaw mekesugsug
apiya sebaen daa tukééy etaw di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Duma Da Nesalà

15 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen duma ko egpigtuu egbael salà diyà keniko,
angay ko tulon diyà kenagdi sa medaet binaelan di, dodoo lebù yu daa egseolomoy.
Agulé, amuk eg-ekedan di sa salà di, egbuligan ko dé kagdi i egpepigtuu.
16 Dodoo amuk endà egpigtuu di diyà sa kagi ko, peunut ko sa duma etaw, iling ka
sebaen etaw ataw ka duwa, owoy pelikù yu dema diyà kenagdi anì dumuen duwa
etaw ataw ka telu egpetuu sa kagi ko diyà kenagdi.
17 Agulé, amuk endà egpigtuu di diyà keniyu, tulon ko dé diyà sa umpungan i Hésus.
Agulé amuk endà pa egpigtuu di diyà sa kaunutan sa umpungan i Hésus, yoko eg-
unut duu enù ka kagdi dé lagà etaw tegebael salà endà egpigtuu diyà si Nemula.
18 “Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen sa eghawidan yu diyà tanà,
iya ma sa mehawidan dutu langit dò. Owoy amuk duen sa egpandayaen yu diyà tanà,
iya ma sa mepandayà dutu langit dò.
19 “Ini ma sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duwa yu daa dahini diyà tanà owoy
neseunut sa pedu yu denu sa isimbà yu, mebegayan yu doo i Emà ku diyà langit sa
egpegeniyen yu.
20 Enù ka amuk duwa yu daa nesetipon ataw ka telu yu anì sumimbà yu diyà kenak,
dahiya a ma doo diyà keniyu.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Etaw Endà Egpeuloy Diyà Sa Duma Di

21 Agulé, migpedapag Pidelu i diyà si Hésus owoy guwaen di, “O Datù, amuk takà
egkesalà sa etaw diyà kenak, pila gulê ipeuloy ku sa salà di? Enget pa amuk pitu
gulê?”
22 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà. Beken pitu gulê daa, dodoo takà ko
peuloyi polo kenagdi, apiya taman pitu pulù gulê anan tigpituway.
23 Enù ka lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa datù ungayà di eg-etuk sa utang
sa medoo etaw di.
24 Egoh di mig-edung eg-etuk, inuwit da diyà kenagdi sa etaw épê dakel utang danà
di migsagbay ngibu-ngibuwan pilak.
25 Dodoo endà pa egpekebayad di sa utang di, huenan di igsugù sa datù anì
meudipen da lapeg sa sawa di owoy sa medoo anak di owoy medagang ma sa langun
taman da anì bayadan di sa utang di.
26 Dodoo migligkued sa etaw diyà sa taengan sa datù, owoy egpegeni, guwaen di, ‘O
Datù, angat-angat ka pelà, hih, enù ka impasan ku sa langun utang ku diyà keniko.’
27 Agulé, igpeuloy dé sa datù sa langun utang di danà sa kehidu di kenagdi, owoy
linengaan di ma kagdi i.
28 “Agulé egoh sa maama miglegkang dahiya, nesiegungan di diyà dalan sa sebaen
duma di nekeutang tukééy daa pilak diyà kenagdi. Hê, egpelengen di kagdi, owoy
guwaen di, ‘Bayadi ko dé sa utang ko kenak.’
29 Agulé, egligkued diyà sa taengan di, owoy egpegeni, guwaen di, ‘O Akay, angat-
angat ka pelà, hih, enù ka impasan ku sa langun utang ku diyà keniko.’
30 Dodoo eg-eked siedò etaw, owoy ipebilanggu di polo kagdi taman endà
mekebayad di.
31 Na, egoh sa medoo duma di neketiig iya wé, tigtu nebukul sa pedu da. Agulé,
mig-angay da egtulon diyà sa datù sa langun binaelan di.
32 Hê, igpeangay sa datù iya wé etaw, owoy guwaen di, ‘Dupang ka kuna i etaw.
Egoh ko migpegeni diyà kenak, igpeuloy ku dé diyà keniko sa langun utang ko.

33 Maen di ya endà ma egkehiduwan ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ku keniko?’
34 Agulé, tigtu egbulitan sa datù kagdi i owoy ipebilanggu di anì mepigtamayan taman endà mebayadan di duu sa langun utang di.”
35 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma sa baelan i Emà ku Nemula diyà keniyu amuk endà tigtu yu duu ipeuloy sa salà sa duma yu.”

19

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Malkos 10:1-12)

1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eglegkang diyà sa uwang Galiliya owoy eg-angay tanà dutu lawa't Holdan diyà sa uwang Hudiya.
2 Eg-unut ma sa melaweng etaw diyà kenagdi owoy egbulungan di ma sa langun etaw eglinadu dahiya.
3 Na, duen etaw Palasiyu mig-angay diyà si Hésus enù ka eglagbeten da sa kagi di neketipay sa uledin. Eg-igsà da, guwaen da, “Enù di ya, meketipay pa sa etaw diyà sa uledin ta amuk eg-ekedan di sa sawa di apiya endà duen sa medaet binaelan di?”
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula igpesulat. Egoh i Nemula migbael sa langun taman egoh anay, binaelan di sa sebaen maama owoy sa sebaen bayi.
5 Ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa.’*
6 Na, endà dé duwa sa etaw telesawa, dodoo nesesebaen da dé. Huenan di, endà mepion di amuk mesepalak sa etaw telesawa enù ka nesesebaen da dé danà i Nemula.”
7 Agulé, eg-igsaan dema sa medoo Palasiyu, guwaen da, “Amuk endà mebaluy di iya wé, ngadan sa pesuwan di igsugù i Mosis egoh anay dumuen sa igsulat ibegay sa maama diyà sa sawa di anì tandaan di sa keeked di egoh di eghemaga kenagdi?”
8 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa igtulù i Mosis mebaluy ekedan yu sa sawa yu, enù ka netiigan di metegas sa ulu yu. Dodoo egoh anay egoh i Nemula migbael sa etaw, endà mebaluy di ekedan sa etaw sa sawa di.
9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di endà migbigà, egbigà doo amuk sawaen di sa sebaen bayi.”
10 Agulé guwaen sa medoo salu di, “Amuk iya sa kelikutan sa etaw épê sawa, uman pa mepion hedem amuk endà dé sumawa di.”
11 Agulé guwaen i Hésus, “Beken sa langun etaw sa endà sumawa, dodoo sa etaw hinemilì i Nemula daa sa endà sumawa.
12 Enù ka endà nesetepeng di sa pesuwan di endà sumawa sa etaw. Duen etaw endà sumawa enù ka duen sa kulang da egoh da miglesut. Owoy duen ma etaw endà sumawa enù ka kinapun da. Owoy duen ma etaw endà sumawa anì endà mealang da egtulù denu sa kedatù i Nemula. Amuk kuna sa etaw hinemilì i Nemula anì endà sumawa ka, pangunut ka dé diyà sa igsugù di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Malkos 10:13-16; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw mig-uwit sa medoo anak da diyà si Hésus anì sabaan di kagda anì isimbà di. Dodoo eghawidan sa medoo salu di kagda.

---

* **19:5** 19:5 Basa ko Génesis 2:24.

14 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa salu di, “Pandayà yu dé sa medoo batà mangay
diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula
sa medoo etaw egpekeiling pedu batà.”
15 Agulé, sinabaan i Hésus sa medoo batà owoy isimbà di kagda. Agulé, miglegkang
dema dahiya.

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Mebaelan Sa Kawasà Maama Anì Melalù (Malkos 10:17-31; Lukas 18:18-30)

16 Na, duen sa maama mig-angay eg-igsà diyà si Hésus, guwaen di, “O Mistelu,
ngadan sa mepion baelan ku anì dumuen lalù ku endà meelut di?”
17 Guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-igsaen ko diyà kenak sa mepion egbaelan ko?
Endà duen sa etaw mepion liyu daa si Nemula. Dodoo amuk ungayà ko melalù ka
taman melugay, pangunuti ko sa uledin i Nemula.”
18 Agulé, eg-igsà dema sa maama, guwaen di, “Ngadan tayu sa uledin pangunutan
ku?”
Agulé guwaen i Hésus, “Iya sa uledin di, yoko eg-imatay ya etaw, owoy yoko egbigà
ya, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta egtipu sa duma yu,
19 owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu, owoy hiduwi ko ma sa duma ko éhê
mendaa sa kehidu ko keniko.”
20 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di, anan egpangunutan ku.
Ngadan pa sa baelan ku?”
21 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Amuk iya sa ungayà ko tigtu metiengaw ka diyà
sa kehaa i Nemula, angay ko dagang sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi diyà
sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen sa pantiyali ko diyà langit. Agulé angay
ka dini unut-unut ka kenak.”
22 Dodoo egoh di migdineg sa kagi i Hésus, miglikù owoy nebenges temù sa pedu
di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Tigtu melikut sa medoo kawasà etaw mekeunut sa kedatù i Nemula.
24 Egtulonen ku diyà keniyu endà megaga da duu. Uman pa melemu sa hinagtay
kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù
i Nemula.”
25 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip temù owoy guwaen da,
“Amuk hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula.”
26 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen di, “Tuu ma doo, endà
mebaluy di amuk etaw daa, dodoo mebaluy doo amuk si Nemula enù ka megaga
di doo sa langun egbaelan.”
27 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman ké enù ka
eg-unut-unut ké keniko. Enù kami i duu, ngadan sa untung mekuwa ké?”
28 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
pelumanan i Nemula sa tanà, menuu sa Kakay Langun diyà sa bangkù di metolol egoh
di kumedatù. Owoy kiyu i salu ku, menuu yu ma diyà sa sepulù owoy duwa bangkù
sa datù enù ka ipaten yu sa sepulù owoy duwa geumpung tugod i Islaél.
29 Na, sumalà dé sa etaw sinalidan di sa dalesan di ataw ka sa tanà di, ataw ka
sa emà di owoy sa inay di, ataw ka sa kakay di owoy sa hadi di, ataw ka sa medoo
anak di danà di eg-unut-unut diyà kenak, meumanan pa magatus gulê sa mesakem
di owoy dumuen ma sa lalù di endà meelut di.
30 Dodoo sa medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di, kumetukééy da polo
kani. Owoy sa medoo etaw tukééy diyà sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula
polo kagda.”

20

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Medoo Tegegalebek Diyà Sa Hinemulaan

1 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa etaw épê tanà
hinemulaan di palas. Agulé, sebaen agdaw eglapus eglagbet etaw anì gumalebek da
diyà sa hinemulaan di.
2 Igpasad di diyà sa anay etaw kinuwa di sa sukay da sapilak, enù ka iya sa
enget sukay sa etaw eggalebek segeagdaw. Agulé egpegalebeken di kagda diyà sa
hinemulaan di.
3 Agulé egoh di alas siyow, egpelikù eglagbet etaw anì gumalebek da. Hê, hinaa di
sa medoo etaw diyà padian endà duen galebek da.
4 Guwaen di diyà kenagda, ‘Angay yu ma eggalebek diyà sa hinemulaan ku owoy
sukayan ku kiyu sa nesugat.’ Agulé eggalebek da ma dé.
5 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, egpelikù dema diyà sa padian anì umanan di
sa kedoo etaw eggalebek. Hediya ma sa binaelan di egoh di alas telu mahapun.
6 Agulé, egoh di buyu alas lima mahapun, egpelikù dema diyà sa padian owoy duen
ma etaw hinaa di dahiya endà duen galebek da. Eg-igsaan di kagda, guwaen di, ‘Maen
di ya eg-ugpà yu uloy dahini owoy endà eggalebek yu?’
7 Egsagbì da, guwaen da, ‘Enù ka endà duen etaw egpegalebek kenami.’ Agulé
guwaen di, ‘Angay yu ma galebek dutu siedò hinemulaan ku.’
8 “Agulé, egoh di eg-eled dé sa agdaw, eg-ikagi sa maama diyà sa sinaligan di,
guwaen di, ‘Umow ko sa medoo etaw eggalebek owoy sukayi ko dé. Sukayi ko muna
sa hudihudi eggalebek, agulé sukayi ko sa muna eggalebek.’
9 Na, sapilak sa sukay di diyà sa uman sebaen etaw mig-edung eggalebek egoh di
alas lima mahapun.
10 Huenan di, egoh di eg-angay egsukay sa medoo etaw eggalebek edung magtu
kesimag, iya sa penemdem da umanan pa sa hagda sukay. Dodoo, sapilak ma doo sa
sukay di kenagda.
11 Egoh da migkuwa sa sukay da, egsigbolow da diyà sa etaw egpegalebek kenagda,
12 guwaen da, ‘Sakaulas daa sa lugay siedò etaw eggalebek, dodoo kami, egtigkelan
ké sa meedup agdaw eggalebek neelut agdaw. Maen di ya nesetepeng sa kesukay ko
kenami eggalebek?’
13 Agulé, guwaen sa épê tanà diyà sa sebaen etaw, ‘Na, Akay, endà lapisen ku kiyu
enù ka tapay dé inikagi ku sapilak sa sukay yu egoh ku migpegalebek keniyu, owoy
iya ma sa igbegay ku diyà keniyu.
14 Na, kuwa yu sa sukay yu owoy likù yu dé. Enù ka iya sa ungayà ku nesetepeng
sa isukay ku sa hudihudi eggalebek owoy sa muna eggalebek.
15 Endà mehawidan a etaw amuk meiyap a megay sa pilak ku diyà sa sumalà dé
etaw egkeiyapan ku. Enù di ya, egsinu-sinu ka danà ku metawag diyà kenagda?’ ”
16 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma, kumedakel doo sa medoo etaw tukééy dé
diyà sa kehaa yu ini egoh di. Dodoo kumetukééy polo sa medoo etaw dakel diyà sa
kehaa yu ini egoh di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Malkos 10:32-34; Lukas 18:31-34)

17 Na, egoh i Hésus egtekedeg eg-angay Hélusalém dò, inuwit di sa sepulù owoy
duwa salu di owoy eg-ikagiyan di kagda egoh di endà duen liyu etaw mekedineg.
18 Guwaen di, “Taa yu, hih. Mangay ki Hélusalém dò. Amuk tumebow ki dutu,
mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Mesesebaen sa penemdem da meimatayan a,

19 huenan di ibegay da aken diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Peumàumaan da
aken, owoy tapesen a ma, owoy imatayan da ma aken itutuk diyà sa kayu igbugsud.
Dodoo amuk meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo."

Ini Sa Egoh Sa Sawa I Sébediyu Mig-ikagi Diyà Si Hésus (Malkos 10:35-45)

20 Agulé, mig-angay diyà si Hésus sa sawa i Sébediyu owoy sa duwa anak di,
si Santiyago owoy si Huwan. Egligkued diyà sa taengan i Hésus enù ka duen sa
egpegeniyen di diyà kenagdi.
21 Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, "Ngadan sa ungayà ko diyà kenak?"
Guwaen sa bayi, "Amuk meuma sa kedatù ko, pepenuu ko siini duwa anak ku anì
kumedatù da ma, sebaen denu kuwanan ko owoy sebaen denu bibang ko."
22 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, "Endà netiigan yu duu sa kebegat sa
egpegeniyen yu diyà kenak. Enù di ya, mekegaga yu pa tumigkel sa kelikutan
meukitan ku?"*
Guwaen da egsagbì, "Hoò, metigkelan ké doo iya wé."
23 Agulé guwaen i Hésus, "Meukitan yu ma doo sa kelikutan mekeuma diyà kenak.
Dodoo beken aken sa humemilì tayu sa etaw mekepenuu denu kuwanan ku ataw ka
denu bibang ku, enù ka si Emà ku polo sa mekehemilì sa etaw mekepenuu dahiya."
24 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa pinegeni da diyà si Hésus,
egbulitan da Santiyago i owoy si Huwan hadi di.
25 Agulé, sinetipon i Hésus sa langun salu di owoy guwaen di, "Netiigan ta dé sa
egbaelan sa medoo ulu-ulu etaw beken Hudiyu, enù ka takaan da egpeges sa medoo
etaw da danà sa dakel egkegaga da, owoy takaan da ma kagda egsugù.
26 Dodoo endà mebaluy di amuk ilingan yu iya wé egbaelan da. Amuk duen etaw
diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi, mepion polo amuk petukééyen di lagà sa
egsugùsuguen yu atung egbulig keniyu.
27 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi, mepion
amuk petukééyen di polo kagdi lagà sa udipen yu.
28 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka beken iya sa pesuwan ku mig-
angay diyà tanà anì metabangan a etaw. Dodoo mig-angay a dini anì metabangan ku
polo sa medoo etaw owoy meimatayan a ma anì melaun ku sa medoo etaw neudipen
danà sa salà da."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Duwa Maama Langap (Malkos 10:46-52; Lukas 18:35-43)

29 Na, egoh da i Hésus migtalà diyà sa menuwa Héliko, duen melaweng etaw eg-
unut diyà kenagda.
30 Duen duwa maama langap egpenuu diyà sa kilidan kalasada. Egoh da neketiig
tumalà Hésus i dahiya, eg-umow da, guwaen da, "O tugod i Dabid, hiduwi ko kami."
31 Agulé, eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, "Yoko egséléken na." Dodoo, eg-
umanen da polo eg-umow metaled, guwaen da, "O Datù, tugod i Dabid, hiduwi ko
kami."
32 Agulé, mig-ugpà Hésus i owoy inumow di kagda, guwaen di, "Ngadan sa
egkeiyapan yu baelan ku diyà keniyu?"
33 Guwaen da, "O Datù, ungayà ké umilag ké hedem."
34 Agulé eghiduwan i Hésus kagda, owoy eg-amisen di sa mata da. Hê, petow da
dé mig-ilag, owoy eg-unut-unut da ma diyà si Hésus.

---

* **20:22** 20:22 Mebaluy ma guwaen di, "Megaga yu pa uminem sa inemen ku?"

21

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu da dé dumagpak diyà sa
menuwa Bétpagi diyà sa lagpian Getan Olibu. Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di,
2 guwaen di, "Huna yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk tumebow
yu dutu, hauwen yu sa hinagtay asnu owoy sa nati di. Lengà yu owoy uwit yu dini.
3 Amuk duen etaw umigsà keniyu, iya sa sagbì yu, guwaen yu, 'Igsugù i Datù enù
ka duen sa penemdem di.' Agulé pandayaen di kiyu eg-uwit sa hinagtay owoy sa nati
di."
4 Na, danà iya wé, neketuu dé sa kagi sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
5 guwaen di,
"Ini sa tulon ko diyà sa medoo etaw tegeHélusalém.
Haa yu, tumebow sa Datù yu ini egoh di.
Dodoo kagdi sa migpetukééy owoy egkudà diyà sa nati asnu."*
6 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy tinuu da sa igsugù di kenagda.
7 Agulé inuwit da sa hinagtay asnu owoy sa nati di diyà si Hésus. Inampisan da
ginis sa iyug di owoy migkudà Hésus i.
8 Agulé, igtenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa ukitan i Hésus, owoy duen
ma etaw egkuwa panga kayu melaweng daun itenàtenà da diyà sa ukitan di, enù ka
egtandaan da sa kedatù da kenagdi.
9 Na, sa medoo etaw eg-unut diyà si Hésus, iling ka muna ataw ka hudihudi, eg-
edung da eg-ikagi metaled. Guwaen da, "Meolò sa tugod i Dabid eg-angat-angatan ta.
Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma Nemula i diyà langit."
10 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, negaip sa langun etaw dahiya.
Egseigsaay da, guwaen da, "Ngadan iya wé etaw egtebow?"
11 Egsagbì sa medoo etaw mig-unut diyà si Hésus, guwaen da, "Kagdi si Hésus sa
tegesugkow i Nemula kedu diyà menuwa Nasalét diyà sa uwang Galiliya."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Malkos 11:15-19; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

12 Agulé, migludep Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula owoy hinemagawan di sa
medoo etaw tegedagang owoy sa medoo egbeli dahiya. Pinekinilid di ma sa medoo
lamisan etaw tegesambì pilak owoy sa medoo bangkù sa tegedagang manuk imatayan
da ibegay diyà si Nemula.
13 Guwaen di diyà kenagda, "Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
'Sa Dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.'†
Dodoo danà sa egbaelan yu dahini, nebaluy dalesan sa medoo tegelapis polo siini
Dalesan i Nemula."
14 Agulé, duen ma medoo etaw langap owoy etaw pikat mig-angay da diyà si Hésus
diyà sa Dalesan i Nemula, owoy egbulungan di kagda.
15 Dodoo egbulit sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis danà da mighaa sa medoo panduan binaelan i Hésus owoy danà da
ma migdineg sa kagi sa medoo batà egseumowoy diyà sa Dalesan i Nemula, guwaen
da, "Meolò sa tugod i Dabid!"
16 Huenan di, egbulitan sa medoo ulu-ulu Hésus i, guwaen da, "Amuk egdinegen
ko sa kagi da, maen di ya endà eghawidan ko duu?"
Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Egdinegen ku doo sa kagi da, dodoo mepion doo iya
wé diyà kenak. Lagà endà nekebasa yu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

---

* **21:5** 21:5 Basa ko Sakaliyas 9:9. † **21:13** 21:13 Basa ko Isayas 56:7 owoy Hilimiyas 7:11.

‘Tinulù i Nemula sa medoo batà anì mepion sa keolò da kenagdi.’‡ ”

17 Agulé sinalidan i Hésus kagda dahiya, owoy eg-angay dutu menuwa Bétaniya dò
kenà di mesegduwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Pigus
(Malkos 11:12-14,20-24)

18 Na, egoh di sumimag egoh da egpelikù Hélusalém dò, egpeketues Hésus i.
19 Hinaa di sa kayu pigus medapag diyà sa ilis kalasada owoy eg-angay eglagbet
sa bunga di. Dodoo endà duen bunga di, anan daun di daa sa hinaa di. Huenan di,
guwaen di diyà sa kayu, “Endà dé munga di ini i kayu.”
Hê, petow dé nelaeb sa kayu pigus.
20 Egoh sa medoo salu di mighaa iya wé, negaip da owoy guwaen da, “Maen di ya
petow dé nelaeb siini kayu pigus?”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu yu
diyà si Nemula owoy amuk endà egsagàsagà yu, mekebael yu doo panduan uman pa
dakel diyà siini panduan ku diyà sa kayu pigus. Amuk ikagiyan yu daa siini getan
anì humalì dagat dò, mangunut doo diyà sa kagi yu.
22 Amuk egsimbà yu diyà si Nemula owoy egsalig yu ma diyà kenagdi, mekuwa yu
doo sa egpegeniyen yu.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Malkos 11:27-33; Lukas 20:1-8)

23 Na, migpelikù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula owoy egtulù dema dahiya.
Agulé, duen medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo kaunutan Hudiyu eg-angay da eg-
igsà diyà kenagdi, guwaen da, “Ngadan keduwan sa egkegaga ko egbael siini medoo
binaelan ko? Ngadan di etaw sa migpeangay keniko?”
24 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà keniyu. Amuk sagbian yu
aken, tulonen ku ma diyà keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.
25 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa medoo etaw diyà
wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?”
Agulé, egsesigbolowoy da denu sa isagbì da, guwaen da, “Amuk sumagbì ki, guwaen
ta, ‘Si Nemula sa migsugù kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i, guwaen di, ‘Maen di ya
endà egpigtuuwen yu duu?’
26 Dodoo amuk sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa,’ melimedangan ki sa medoo
etaw enù ka netuuwan da si Huwan sa tegesugkow i Nemula.”
27 Huenan di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, “Enday ta duu. Endà netiigan
ké duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen ku duu diyà keniyu sa
keduwan sa naken egkegaga.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Duwa Anak Sa Maama

28 Agulé guwaen i Hésus, “Na, penemdem yu ini i eg-ikagiyen ku. Duen sa maama
épê duwa anak maama. Mig-angay diyà sa lebì lawa anak di owoy guwaen di, ‘Na
Adug, angay ka galebek diyà sa hinemulaan ku ini egoh di.’
29 Dodoo guwaen di egsagbì, ‘Meked a.’ Agulé, endà iseg di nelugay, nepelumanan
sa penemdem di owoy eg-angay doo eggalebek.
30 Agulé mig-angay sa maama diyà sa hadi anak di, owoy hediya ma sa igsugù di
kenagdi. Agulé guwaen sa anak di, ‘Hoò, mangay a gumalebek.’ Dodoo endà eg-angay
di eggalebek.
31 Na, ngadan sa tayu batà migpangunut diyà sa igsugù sa emà di?”
Sinagbian da, guwaen da, “Sa kakay anak di.”

‡ **21:16** 21:16 Basa ko Isalem 8:2.

Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen medoo etaw nekehuna diyà keniyu egpekeunut diyà sa kedatù i Nemula, apiya di pa medaet da etaw, lagà sa medoo atung egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo tegepediyangdang.
32 Mig-angay egtulù si Huwan Tegebautis diyà keniyu anì ekedan yu sa salà yu anì kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, dodoo endà egpigtuuwen yu duu. Iya polo sa migpigtuu diyà kenagdi sa medoo etaw egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo tegepediyangdang. Apiya di pa hinaa yu sa egoh da migpigtuu, endà doo eg-ekedan yu duu sa medaet egbaelan yu owoy endà ma egpigtuu yu diyà kenagdi.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Medoo Kaunutan Hudiyu (Malkos 12:1-12; Lukas 20:9-19)

33 Agulé guwaen i Hésus, “Dinegdineg yu siini peligad ku. Duen sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed di, owoy tinosongon di sa dakel batu kenà di humemeg palas, owoy binaelan di ma sa lawì mehagtaw kenà sa tegebantay umugpà. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw atung eg-ipat, enù ka mangay mediyù dò.
34 Agulé, egoh di neuma sa bulan kepupu sa bunga di, pineangay di sa duma egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw tegeipat anì kuwaen da sa hagdi baed.
35 Dodoo egoh da migtebow, medaet polo sa kinebael sa etaw tegeipat, enù ka sinesuntuk da sa sebaen owoy inimatayan da ma sa sebaen, owoy binuung da ma batu sa sebaen.
36 Agulé, pineangay dema sa épê tanà sa uman pa kedoo egsugùsuguen di diyà kenagda. Dodoo, hediya ma medaet sa kinebael da kenagda.
37 Agulé, pineangay di sa anak di diyà kenagda, enù ka guwaen di dò meadatan da doo sa anak di amuk hauwen da.
38 Dodoo egoh sa medoo tegeipat mighaa sa anak di, egseolomoy da, guwaen da, ‘Ini sa etaw kumuwa siini hinemulaan lalawan di diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan ta anì nita polo sa hinemulaan di.’
39 Agulé, sinigkem da owoy hinemagawan da kedu diyà sa hinemulaan, owoy inimatayan da.
40 Na, amuk mangay dutu sa épê hinemulaan, ngadan sa baelan di diyà siedò medoo etaw tegeipat?”
41 Agulé guwaen da egsagbì, “Iya sa baelan di imatayan di siedò medaet etaw tegeipat, owoy isalig di ma sa hinemulaan di diyà sa liyu etaw anì kagda polo sa megay sa hagdi baed uman palay.”
42 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Lagà yu endà nekebasa siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.’§
43 Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mekeunut yu sa kedatù i Nemula, dodoo iya polo sa mekeunut diyà sa kedatù di sa etaw takà egpangunut diyà sa igsugù di.
44 [Amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini batu, melepù. Dodoo amuk menabù siini batu diyà sa etaw, melupet.]”
45 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy etaw Palasiyu migdineg sa peligad i Hésus, netiigan da kagda sa egkesugat peligad di.

§ **21:42** 21:42 Basa ko Isalem 118:22-23.

46 Huenan di, ungayà da hedem sigkemen da Hésus i. Dodoo endà megaga da duu
enù ka nelimedangan da sa medoo etaw, enù ka netuuwan sa medoo etaw si Hésus
sa tegesugkow i Nemula.

22

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Maama Egbael Pista
(Lukas 14:15-24)

1 Na, egpeligad dema Hésus i diyà kenagda,
2 guwaen di, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula diyà langit. Duen sa datù egbael pista
enù ka kumawing sa anak di.
3 Egoh di neuma sa agdaw da kumaen, sinugù di sa medoo egsugùsuguen di anì
angayen da sa langun etaw igsasà di, dodoo eg-eked da polo eglenged.
4 Agulé, pineangay di sa medoo duma egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw igsasà
di. Guwaen da, ‘Angay yu gaa dutu. Sinumbalì dé gaa sa sapì owoy sa hinagtay
mitabà, owoy nelegà dé sa langun kaenen. Téél yu dé, angay yu kaen gaa.’
5 Dodoo lagà endà egdinegen da duu, enù ka egpeiges da polo sa hagda galebek.
Duen sa sebaen eg-angay diyà sa hinemulaan di, owoy duen ma sa eg-angay diyà sa
tinda di.
6 Owoy duen ma liyu etaw migsigkem sa medoo egsugùsuguen di, owoy sinesuntuk
da kagda, owoy inimatayan da ma.
7 Agulé egbulit temù sa datù. Huenan di, pineangay di sa medoo sundalu di anì
imatayan da siedò medoo tegeimatay owoy ulowen da ma sa hagda menuwa.
8 Agulé, guwaen sa datù diyà sa medoo egsugùsuguen di, ‘Nelegà dé sa kaenen
pista, dodoo endà egpelengeden ku duu sa medoo etaw igsasà ku enù ka mig-eked da
eg-angay dini.
9 Huenan di, angay yu diyà sa dakel kalasada, owoy pelenged yu diyà sa pista ku
sa langun etaw hauwen yu dahiya.’
10 Agulé, mig-angay da diyà sa medoo kalasada, owoy egpelengeden da diyà pista
sa langun etaw hinaa da, iling ka mepion etaw ataw ka medaet. Agulé, nebelet etaw
sa dalesan di.
11 “Na, endà nelugay di, inangay sa datù egtelow sa medoo etaw miglenged diyà
sa pista di. Agulé, hinaa di sa sebaen etaw endà ikawal di duu sa kawal sa etaw
eglenged sa pista kawing.
12 Agulé guwaen sa datù diyà kenagdi, ‘O Akay, maen di ya miggemow ka dini amuk
endà ikawal ko duu sa kawal sa eglenged pista kawing?’ Dodoo endà egpekesagbì di.
13 Agulé, guwaen sa datù diyà sa egsugùsuguen di, ‘Polot yu sa belad di owoy
sa lisen di, owoy buungi yu ma dé kagdi diyà sa deleman kenà di mepigtamayan.
Suminegaw dutu owoy kuméget sa ngipen di danà di tigtu mepasangan.’ ”
14 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa medoo sa etaw igsasà i Nemula anì mekeunut
da sa kedatù di, tukééy daa sa etaw mehemilì di.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Malkos 12:13-17; Lukas 20:20-26)

15 Agulé sinalidan sa medoo Palasiyu Hésus i, owoy egseolomoy da sa kebael da
kenagdi anì metipu da kagdi amuk meamu sa kagi di.
16 Agulé, duen duma pasek da owoy duma etaw i Datù Hélod pineangay da diyà
si Hésus. Guwaen da diyà kenagdi, “O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa langun eg-
ikagiyen ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé sa balangan etaw
egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i Nemula.

17 Na, duen sa igsà ké diyà keniko. Tuloni ko kami sa penemdem ko. Enù di ya,
meketipay ki pa sa uledin igsugkow i Mosis amuk megay ki pelesintu diyà si Sisal sa
sulutan ta? Mepion pa ataw ka endà?”
18 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, owoy guwaen di, “Kiyu i tegeakal
etaw, enù ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Maen di ya egtepengan yu aken?
19 Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta ibegay yu pelesintu.” Agulé igbegay da diyà si
Hésus.
20 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan iya wé etaw diyà sa kuleta owoy sa sulat
di?”
21 Egsagbì da, guwaen da, “Iya si Sisal sa sulutan ta.”
Guwaen i Hésus, “Amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan Sisal sa hagdi
egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi egpegeniyen.”
22 Egoh da migdineg iya wé sagbì di, egkegaip da, owoy sinalidan da kagdi i owoy
eg-ipanaw da ma dé.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Malkos 12:18-27; Lukas 20:27-40)

23 Na siiya agdaw, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-igsà diyà si Hésus. Kagda
sa etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw nematay.
24 Eg-igsà da, guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis denu sa egbaelan
ta amuk nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan di,
ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa maama nematay.
25 Na, duen pitu maama telehadi mig-ugpà diyà kenita. Agulé migsawa sa kakay
da, dodoo endà duen anak da egoh di nematay. Hê, inited sa tigtu hadi di sa sawa sa
kakay di.
26 Hediya ma sa nebaelan sa keduwa maama owoy sa ketelu di taman sa kepitu
di, enù ka nesetuhìtuhì da migsawa sa bayi, dodoo nelengon da nematay endà duen
anak.
27 Agulé hudihudi nematay sa bayi.
28 Na, tulon ko diyà kenami. Amuk meuma sa keenaw sa medoo etaw nematay,
ngadan tayu di etaw diyà sa pitu telehadi sa mesawa siedò bayi? Enù ka anan da
migsawa kenagdi egoh anay.”
29 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tigtu eg-amu sa penemdem yu, enù ka
endà netiigan yu duu sa kagi i Nemula igpesulat owoy endà ma netiigan yu duu sa
egkebaelan i Nemula danà sa tunung di.
30 Amuk enawen di sa medoo etaw nematay, endà dé sesawaay da enù ka lagà da
dé egsugùsuguen di diyà langit.
31 Endà netiigan yu duu umenaw doo sa etaw nematay enù ka lagà yu endà
nekebasa sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
32 ‘Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy si Hakob.’*
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay da Ablaham i si Isak
owoy si Hakob. Dodoo apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay da doo diyà sa
kehaa i Nemula.”
33 Agulé negaip sa medoo etaw danà da migdineg sa ketulù i Hésus.

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula
(Malkos 12:28-34; Lukas 10:25-28)

34 Na, egoh sa medoo etaw Palasiyu neketiig tinabanan i Hésus sa medoo Sadusiyu
danà sa sagbì di nesugat, nesetipon da ma diyà si Hésus.
35 Duen sebaen Palasiyu tegetulù sa uledin i Mosis ungayà di tepengan di Hésus i,
huenan di eg-igsà, guwaen di,

* **22:32** 22:32 Basa ko Éksodo 3:6.

36 “O Mistelu, ngadan sa tayu mapulù uledin diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis
egoh anay?”
37 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Pusungi ko si Nemula sa Datù ko. Peunuti ko diyà
kenagdi sa langun pedu ko owoy sa langun penemdem ko ma.†
38 Iya sa tigtu mapulù uledin diyà sa langun uledin.
39 Owoy ini sa keduwa di uledin mapulù, ‘Hiduwi ko sa duma ko éhê mendaa sa
kehidu ko keniko.’‡
40 Amuk egpangunutan ko siini duwa uledin, mepangunutan ko dé sa langun uledin
igsugkow i Mosis owoy sa langun ketulù sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Malkos 12:35-37; Lukas 20:41-44)

41 Na, egoh da nesetipon pelà sa medoo Palasiyu, eg-igsaan i Hésus kagda,
42 guwaen di, “Ngadan sa penemdem yu denu si Mésayas sa Tigtu Datù eg-angat-
angatan sa medoo Hudiyu? Ngadan di etaw sa tupù di?”
Migsagbì da, guwaen da, “Kagdi sa tugod i Dabid egoh anay.”
43 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk tuu iya wé, maen di ya guwaen i Dabid si Mésayas
sa Datù di? Enù ka pinesulat sa Suguy i Nemula Dabid i egoh anay, guwaen di,
44 ‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.’§
45 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas, guwaen di ‘Datù ku,’
endà mebaluy di tugod i Dabid daa kagdi i, dodoo Datù di ma.”
46 Dodoo endà duen etaw mekesagbì kenagdi. Huenan di edung egoh iya, endà dé
eg-uman da eg-igsà enù ka egkelenawan da amuk metepelan da.

23

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Ulu-ulu Hudiyu
(Malkos 12:38-39; Lukas 11:43,46; 20:45-46)

1 Agulé, migtulù Hésus i diyà sa medoo salu di owoy diyà sa medoo etaw nesetipon.
2 Guwaen di, “Sa medoo tegetulù uledin owoy sa medoo Palasiyu, kagda sa sinaligan
sa uledin igsugkow i Mosis.
3 Huenan di, pangunut yu takà diyà sa langun igtulù da keniyu. Dodoo yoko eg-iling
duu sa egbaelan da enù ka endà egpangunut da sa uledin igtulù da.
4 Takaan da egdugang sa uledin melikut, dodoo endà egtabangan da duu sa etaw
egpangunut diyà sa uledin. Lagà da sa etaw egpebegat sa duma da, dodoo endà
egtabangan da duu kagda.
5 Takà da ipehaa sa kepangunut da uledin diyà sa medoo etaw anì metuuwan
sa etaw diyà kenagda. Pelabelen da sa kenà di sinulatan kagi i Nemula eg-uwit-
uwiten da owoy eg-upionen da sa metaes kawal da anì egpenemdemen etaw kagda
sa metiengaw etaw diyà sa kehaa i Nemula.
6 Amuk mangay da diyà sa pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen. Owoy amuk
mangay da diyà sa simbaan, ungayà da menuu diyà sa bangkù ginelal.
7 Egkeiyap da amuk egsaluan sa medoo etaw kagda diyà sa padian owoy amuk
eg-umowen etaw kagda ‘Mistelu.’
8 Dodoo endà mepion di amuk umowen etaw kiyu ‘Mistelu,’ enù ka setelehadiyay
yu langun owoy aken daa sa mistelu egtulù keniyu.
9 Endà ma mepion di amuk umowen yu ‘Emà’ sa liyu etaw diyà tanà, enù ka sebaen
daa sa Emà yu si Nemula diyà langit.

---

† **22:37** 22:37 Basa ko Dutilonomiyu 6:5. ‡ **22:39** 22:39 Basa ko Lébitiko 19:18. § **22:44** 22:44 Basa ko Isalem 110:1.

10 Endà ma mepion di amuk umowen yu etaw ‘Datù,’ enù ka aken daa sa Datù yu
si Mésayas pineangay i Nemula diyà tanà.
11 Na, sa tayu dakel etaw diyà keniyu, mepion amuk lagà egsugùsuguen yu polo.
12 Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi, iya sa petukééyen i Nemula,
dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi, iya sa pedakelen i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepigtamay I Nemula Tumebow (Malkos 12:40; Lukas 11:39-52; 20:47)

13 Guwaen i Hésus, “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo
Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Eg-alangen yu sa medoo etaw egkelukuy eg-unut
diyà sa kedatù i Nemula. Medaet iya wé enù ka endà mekeunut yu sa kedatù di owoy
hawidan yu ma sa etaw anì endà ma mekeunut da.
14 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Egtepelen yu sa medoo dalesan sa bayi balu danà sa medoo pandapat yu,
dodoo eglidungen yu sa medaet egbaelan yu. Amuk hauwen yu etaw, melugay yu
ubòubò egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu.
15 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Tigtu megelol yu egtulù anì mekeunut sa etaw diyà keniyu, apiya sebaen
daa. Dodoo danà sa ketulù yu kenagdi, uman polo migkedupang siedò etaw, huenan
di mepigtamayan diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
16 “Hahaa yu enù ka dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu. Lagà
yu sa etaw langap eg-agak sa duma di langap. Egtulù yu mebaluy tipayen sa etaw sa
igpasad di amuk iya daa sa igpengibet di sa Dalesan i Nemula. Dodoo itulù yu ma
endà mebaluy di tipayen sa etaw sa igpasad di amuk igpengibet di sa bulawan diyà
sa Dalesan i Nemula.
17 Kiyu lagà sa langap etaw egkebuneg. Endà mekepenemdem yu enù ka apiya di
pa milagà siedò bulawan, uman pa doo milagà sa Dalesan i Nemula.
18 Egtulù yu ma mebaluy tipayen sa etaw sa igpasad di amuk iya daa sa igpengibet
di sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula. Dodoo itulù yu ma endà
mebaluy di tipayen sa etaw sa igpasad di amuk iya sa igpengibet di sa hinagtay
inimatayan da dahiya.
19 Kiyu lagà langap enù ka endà duen sa egketiigan yu. Apiya di pa milagà sa
hinagtay inimatayan da diyà sa Dalesan i Nemula, uman pa milagà sa kenà da eg-
imatay hinagtay dahiya.
20 Huenan di, amuk ipengibet sa etaw sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan
i Nemula, beken iya daa sa igpengibet di enù ka ipengibet di ma sa langun igtenà
dahiya.
21 Hediya ma, amuk ipengibet sa etaw sa Dalesan i Nemula, beken iya daa sa
igpengibet di enù ka ipengibet di ma Nemula i sa eg-ugpà dahiya.
22 Owoy amuk ipengibet sa etaw sa langit, iya sa igpengibet di sa kenà i Nemula
egpenuu, huenan di si Nemula sa tigtu igpengibet di.
23 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Egtaladan yu Nemula i sa langun egketuwen yu, apiya sa medoo tukééy
ipinanam kaenen daa. Dodoo endà egpangunutan yu duu sa mapulù uledin di, enù
ka medaet sa adat yu diyà sa duma yu owoy endà eghiduwan yu duu kagda owoy

endà ma kesaligan yu. Na, nesugat sa egbaelan yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù ka
endà egpeunuten yu duu dahiya sa mepion adat yu diyà sa duma yu.
24 Lagà yu sa etaw langap eg-agak sa duma di langap. Lagà yu sa etaw egkedan sa
beneboh diyà sa inemen di, dodoo amahen yu polo sa dakel hinagtay kamiliyu.
25 "O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Lagà yu sa etaw eglingu sa medoo iyug tabù owoy batik, dodoo lueden doo sa
dalem di. Hediya ma, eg-udes yu egpigtuu diyà sa medoo adat yu, dodoo lenglengen
sa pedu yu owoy big-imawen yu.
26 Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu etaw langap enù ka endà duen sa egketiigan yu.
Huna yu pepion sa pedu yu anì kumepion ma sa langun egbaelan yu, lagà sa etaw
eglingu sa dalem tabù owoy batik anì tigtu melanih langun.
27 "O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Lagà yu sa lebeng binintulà mebulà. Apiya di pa metolol sa egoh-egoh di,
nepenù doo tuelan etaw nematay owoy mahù ma.
28 Diya ma kiyu i, mepion sa egbaelan yu diyà sa kehaa etaw, dodoo diyà sa lungag
yu nepenù yu butbut owoy salà.
29 "O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu.
Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Eg-upionen yu sa kenà lebeng sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa liyu
metiengaw etaw nematay egoh anay, owoy egpetololen yu ma sa medoo lebeng da.
30 Iya sa kagi yu, guwaen yu, 'Amuk nehagtay ké daa egoh anay, endà mekeunut ké
hedem sa medoo tupù ta mig-imatay sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.'
31 Na, danà iya wé inikagi yu, ipetiig yu dé medaet ma sa pedu yu enù ka kiyu sa
tugod sa etaw mig-imatay sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.
32 Na, ilingi yu dé sa medoo tupù yu anì ubusen yu sa medaet inedungan da.
33 Lagà yu uled owoy medoo anak uled, enù ka tigtu medaet sa egbaelan yu. Endà
mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula tumebow, enù ka hemagawan di kiyu mangay
diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
34 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Peangayen ku pa diyà keniyu sa medoo
tegesugkow i Nemula owoy sa medoo etaw milantek owoy sa medoo etaw tumulù
keniyu. Dodoo duen etaw diyà kenagda imatayan yu, owoy duen ma itutuk yu diyà
sa kayu igbugsud, owoy duen ma tapesen yu diyà sa simbaan yu, owoy duen ma
pelihayen yu sumalà dé sa angayan da.
35 Huenan di, pigtamayan i Nemula kiyu i langun danà sa tupù yu mig-imatay
sa medoo etaw metiengaw egoh anay, edung sa egoh i Abel sa metiengaw etaw
inimatayan egoh anay taman sa egoh i Sakaliyas anak i Balakiyas inimatayan egoh
anay medapag diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula.
36 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mepigtamayan i Nemula kiyu i etaw eg-ugpà
diyà tanà ini egoh di danà siedò medoo metiengaw etaw inimatayan da egoh anay."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém (Lukas 13:34-35)

37 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo etaw tegeHélusalém, taa yu, hih. Takà yu eg-
imatay sa medoo tegesugkow i Nemula, owoy egsebuungen yu ma batu sa medoo etaw
pineangay di diyà keniyu anì mematay da. Nelugay dé sa pedu ku egtipoh keniyu anì
ipaten ku kiyu, lagà sa umelen egtipoh sa anak di, dodoo eg-eked yu polo.
38 Haa yu siini menuwa yu igtohonen i Nemula dé.

39 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mehaa yu duu aken taman
endà pelumanan yu sa pedu yu diyà kenak. Iya pelawà mehaa yu aken amuk mikagi
yu, guwaen yu, 'Meolò sa pineangay i Datù Nemula diyà tanà.'* "

24

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Malkos 13:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Agulé, migliyu Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula. Egoh di miglegkang, migpedapag
sa medoo salu di diyà kenagdi anì ipehaa da diyà kenagdi sa metolol Dalesan i Nemula
owoy sa medoo dalesan medapag dahiya.
2 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, "Apiya di pa eg-oloen yu siini medoo
eghauwen yu metolol, egtulonen ku keniyu tumebow pa sa agdaw di mekedan langun.
Megubal sa kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà."

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Malkos 13:3-13; Lukas 21:7-19)

3 Agulé mig-angay Hésus i diyà sa Getan Olibu owoy migpenuu dahiya. Egoh da
eglebù dahiya, migpedapag sa medoo salu di diyà kenagdi owoy eg-igsà da, guwaen
da, "Tuloni ko kami, hih, nengan di ya tumebow iya wé tinulon ko? Ngadan sa tandà
di amuk buyu meuma sa kepelikù ko owoy amuk medapag ma sa sabuhanan agdaw?"
4 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu,
5 enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da kagda
gaa si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Hê, meakalan sa medoo etaw umunut
diyà kenagda.
6 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway medapag diyà keniyu ataw ka sa
lalag sa gila dutu mediyù dò, yoko egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit
siini medoo medaet diyà tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa sabuhanan
agdaw.
7 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà sa sebaen tanà mangay da
gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw sa sebaen datù mangay da ma
gumila diyà sa sebaen ma datù. Dumuen ma dakel bitil owoy dakel linug umukit
diyà sa medoo balangan tanà.
8 Dodoo apiya di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo sa edungan sa kelikutan
yu tumebow, lagà sa edungan sa kesakit sakal tugedamen sa bayi amuk lesutan.
9 "Huenan di, melepuhan langun etaw kiyu i danà sa kepigtuu yu kenak. Sigkemen
da kiyu anì mepelihay yu owoy imatayan da ma kiyu.
10 Amuk hediya, duen ma medoo etaw umeked da migtuu diyà kenak. Meselepuh
da, owoy ibegay da ma diyà sa ulu-ulu sa duma da egpigtuu anì meimatayan da.
11 Duen ma medoo etaw tumebow ubòubò da tegesugkow i Nemula, owoy meakalan
ma sa medoo etaw danà sa ketulù da.
12 Mekeseluh ma sa medaet adat etaw, huenan di tukééy daa sa kesehiduway sa
medoo etaw.
13 Dodoo amuk metigkelan sa etaw siini langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù
endà meelut di.
14 Mekeseluh ma siini tegudon denu sa kedatù i Nemula diyà siini sinukub langit
anì mekedineg sa langun etaw. Agulé, tumebow sa sabuhanan agdaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Malkos 13:14-23; Lukas 21:20-24)

---

* **23:39** 23:39 Basa ko Isalem 118:26.

15 Guwaen i Hésus, “Na, iya sa tinulon i Daniyél tegesugkow i Nemula egoh anay
dumuen sa etaw tumebow mael medaet dalem sa Dalesan i Nemula* owoy tigtu
melimedangan sa medoo etaw danà sa egbaelan di. Na, amuk egpekebasa yu sa kagi
i Daniyél igsulat, petiigtiig yu. Na, amuk hauwen yu siedò medaet diyà sa Dalesan i
Nemula,
16 pelaguy yu angay yu diyà sa medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya.
17 Amuk diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà dé mebaluy
di amuk gumemow angayen di, dodoo salidan di polo.
18 Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà dé mebaluy di amuk lumikù angayen
di sa kawal di, dodoo melaguy polo.
19 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù sa medoo bayi obol owoy sa medoo
egpesusu tukééy anak da enù ka melikutan da melaguy.
20 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà mekepelaguy yu amuk timpù udan
ataw ka sa agdaw keetud.
21 Enù ka tigtu medaet temù iya wé kelikutan tumebow diyà tanà. Endà pa duen
sa kelikutan uman pa medaet hinaa ta edung sa egoh tanà binaelan taman ini egoh
di, owoy endà ma duen sa kelikutan tumebow lumowon sa kedaet di.
22 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù ka amuk endà kulangan
di duu, mekesugsug sa langun etaw. Dodoo kinulangan di dé danà sa kehidu di sa
medoo etaw hinemilì di.
23 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di, ‘Kaini dé Mésayas i sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula,’ ataw ka guwaen di, ‘Daedò é kagdi i,’ yoko egpigtuu
duu iya wé.
24 Enù ka tumebow pa sa medoo etaw tegebutbut, owoy guwaen da dò kagda gaa
si Mésayas sa Tigtu Datù, ataw ka ubòubò da tegesugkow i Nemula. Mael da ma
sa medoo panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw, enù ka iya sa ungayà da
akalan da hedem sa medoo etaw hinemilì i Nemula, asal mebaluy.
25 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka tapay ku dé tinulon iya wé
diyà keniyu egoh di endà pa tumebow.
26 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di, ‘Haa yu, dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,’ yoko eg-angay ya dutu. Diya
ma, amuk guwaen sa etaw, ‘Haa yu, kagdi sa miglidung daedò é,’ yoko egpigtuu duu.
27 Enù ka sa kepelikù sa Kakay Langun, lagà sa legdaw silà mekebensek uwang tanà
kedu tebowon agdaw taman eledan agdaw, enù ka mehaa doo sa langun etaw.
28 Upama, sumalà dé sa kenà sa nematay, iya ma sa kenà da mesetipon sa medoo
uwak. Diya ma, metiigan yu doo sa ketebow ku.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun (Malkos 13:24-27; Lukas 21:25-28)

29 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meubus iya wé kelikutan, dumeleman sa tanà enù
ka kumeitem sa agdaw owoy endà ma sumenang sa bulan. Menabù ma sa medoo
bituen kedu diyà langit, owoy humalìhalì sa langun eghauwen ta diyà langit.
30 Iya pelawà mehaa etaw sa tandà diyà langit sa ketebow sa Kakay Langun.
Suminegaw sa langun etaw diyà tanà, enù ka hauwen da aken i Kakay Langun pelikù
peunutan gaeb diyà langit. Dakel sa egkegaga ku kumedatù owoy tigtu dakel ma sa
senang ku.
31 Dumuen sa metaled dagì petegbuliyen ku, owoy peangayen ku ma sa medoo
egsugùsuguen ku anì setiponen da sa langun etaw hinemilì ku, sumalà dé sa kenà
da eg-ugpà diyà siini sinukub langit.”

---

* **24:15** 24:15 Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11.

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Malkos 13:28-31; Lukas 21:29-33)

32 Agulé guwaen i Hésus, “Taa yu, hih, siini balatan denu sa kayu pigus. Amuk
egtugbung sa kayu pigus owoy egdaun sa medoo panga di, metiigan yu doo medapag
dé sa meedup agdaw.
33 Diya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu ma doo
buyu a dé pelikù.
34 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma ta eg-ugpà diyà tanà ini
egoh di, amuk endà pa mematay da langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
35 Mekedan pa siini langit owoy siini tanà, dodoo endà mekedan sa kagi ku taman
melugay.”

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Malkos 13:32-37; Lukas 17:26-36)

36 Agulé guwaen i Hésus, “Endà tulonen ku duu diyà keniyu sa agdaw ku pelikù
ataw ka sa ulas di. Endà duen etaw meketiig sa kepelikù ku, iling ka sa medoo
egsugùsuguen i Nemula diyà langit ataw ka aken i Anak i Nemula, enù ka si Emà ku
daa sa meketiig.
37 Amuk meuma sa agdaw sa Kakay Langun pelikù, mepetow sa medoo etaw eg-
ugpà diyà tanà éhê mendaa sa medoo etaw duma i Nuwi egoh anay.
38 Enù ka egoh anay egoh di endà pa egdagpak sa dakel kemahà, endà eglengaan
da duu sa medoo egbaelan da diyà tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy
egpesawa da ma taman endà egdalem si Nuwi diyà sa dakel kumpit.
39 Dodoo endà netiigan da duu sa sugsug da egtebow taman endà egdagpak sa
dakel memahà. Hê nelened da langun. Hediya ma, mepetow ma sa medoo etaw
amuk pelikù sa Kakay Langun.
40 Taa yu, hih. Amuk meuma siedò agdaw ku pelikù, dumuen duwa maama diyà
sa tinibah, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
41 Dumuen ma duwa bayi eggiling, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
42 Huenan di, tulik yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas i Datù yu pelikù.
43 Taa yu, hih. Amuk netiigan sa épê dalesan sa ketebow sa tegepenakaw amuk
sigep, endà tumudug di dodoo unungan di polo anì endà mekeludep di dalem sa
tegepenakaw.
44 Huenan di, tulik yu takà enù ka endà netiigan yu duu sa agdaw sa Kakay Langun
tumebow.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan
(Lukas 12:41-48)

45 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, ngadan di etaw sa sinaligan sa datù eghemilien
di? Iya sa etaw hemilien di, sa egsugùsuguen di meudes owoy melabel penemdem.
Kagdi sa kaunutan diyà sa medoo duma di egsugùsuguen owoy kagdi sa metiig
egbegay kaenen diyà kenagda.
46 Amuk tumebow sa datù, mebagian temù siedò kaunutan amuk mepion sa
kepangunut di sa igsugù sa datù di.
47 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mepion sa egbaelan di, kagdi sa
mesaligan sa datù sa langun taman di.
48 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya sa penemdem di melugay sa ketebow sa
datù di.
49 Agulé tapesen di sa medoo duma di egsugùsuguen, owoy takà egpista owoy
eghiluwen neseunut da sa etaw tegepehilu.
50 Agulé, pelikù sa datù di diyà sa agdaw endà netulikan di duu owoy sa ulas endà
netiigan di duu.

51 Hê, pigtamayan di temù, enù ka iya sa ketamanan sa langun etaw ubòubò
egpigtuu. Suminegaw da temù dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu
mepasangan."

25

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Sepulù Kenogon

1 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk meuma sa kepelikù ku, lagà ini ma sa kedatù i
Nemula. Duen sa sepulù kenogon mangay tumelabuk sa maama kawingen. Uman
sebaen kenogon, pulung da eg-uwit palitaan.
2 Mipedu sa lima kenogon, dodoo endà mipedu sa lima.
3 Na, sa lima endà mipedu, inuwit da sa palitaan da, dodoo endà inuwitan da duu
lanaegas legà di.
4 Dodoo inuwit sa lima kenogon mipedu sa lanaegas diyà butul anì duen iuman da
amuk meimet.
5 Agulé, egoh da eg-angat-angat sa ketebow sa maama kawingen, egkepilut da
langun owoy neketudug da enù ka nelugay sa ketebow di.
6 "Agulé teliwadà sigep, egdinegen da sa etaw eg-umow, guwaen di, 'Egtebow dé sa
maama kawingen. Téél yu dé angay yu telabuk.'
7 Hê, mig-enaw sa sepulù kenogon, owoy eg-upionen da sa sembuwan palitaan da.
8 Agulé, egpegeni sa lima kenogon endà mipedu diyà sa lima mipedu, guwaen da,
'Begayi yu kami lanaegas enù ka buyu dé mepadeng sa nami palitaan.'
9 Agulé migsagbì sa kenogon mipedu, guwaen da, 'Endà ibegay ké duu, enù ka endà
meketukid di diyà kenita sa lanaegas inuwit ké. Mepion amuk mangay yu meli dutu
tinda dò.'
10 Agulé mig-angay da egbeli lanaegas. Egoh da mig-ipanaw dé, migtebow dé sa
maama kawingen. Agulé mig-unut sa lima kenogon mipedu diyà kenagdi eggemow
diyà sa dalesan kenà da egpista. Egoh da migdalem dé langun, nepintuan dé sa
dalesan.
11 "Agulé endà nelugay di, migtebow ma sa lima kenogon kedu diyà sa tinda. Eg-
umow da diyà sa duwangen, guwaen da, 'O Datù, ukai ko kami enù ka gumemow
ké.'
12 Dodoo migsagbì iya wé maama, guwaen di, 'Endà ukaan ku duu enù ka endà
nelayaman ku duu kiyu ya.' "
13 Agulé guwaen i Hésus, "Hediya ma, tulik yu ma enù ka endà netiigan yu duu sa
agdaw ku pelikù ataw ka sa ulas di."

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Lukas 19:11-27)

14 Agulé guwaen i Hésus, "Lagà ini ma sa kedatù i Nemula. Duen sa maama mangay
mediyù tanà dò. Dodoo egoh di buyu mipanaw, inumow di sa medoo egsugùsuguen
di owoy saligan di kagda sa pilak di anì ipaten da.
15 Binegayan di pilak sa uman sebaen etaw danà sa egkegaga da. Lima ngibu sa
igbegay di diyà sa sebaen etaw, owoy duwa ngibu sa sebaen, owoy sengibu sa sebaen
ma etaw. Agulé mig-ipanaw dé.
16 Na, sa etaw binegayan lima ngibu, eg-angay egpeanak sa pilak di, owoy duen ma
sa untung nekuwa di lima ngibu.
17 Hediya ma sa binaelan sa etaw binegayan duwa ngibu, enù ka duen ma sa untung
nekuwa di duwa ngibu.
18 Dodoo sa etaw binegayan sengibu, mig-angay polo migkali tanà anì ilidung di sa
pilak sa datù di.

19 “Na, egoh di nelugay, miglikù dema sa datù da, owoy igpeangay di sa medoo
egsugùsuguen di sinaligan di pilak anì hauwen di sa untung nekuwa da.
20 Agulé, migtebow sa egsugùsuguen di binegayan lima ngibu, owoy inuwit di ma
sa untung nekuwa di lima ngibu. Guwaen di, ‘O Datù, sa lima ngibu pilak igbegay ko
kenak, haa ko, kaini ma sa untung nekuwa ku lima ngibu ma.’
21 Guwaen sa datù, ‘Mepion iya wé binaelan ko. Kuna sa mepion egsugùsuguen
ku kesaligan. Umanan ku sa isalig ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy
igsalig ku. Ungayà ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
22 “Agulé migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan duwa ngibu, owoy guwaen
di, ‘O Datù, sa duwa ngibu pilak igbegay ko kenak, haa ko, kaini ma sa untung nekuwa
ku duwa ngibu ma.’
23 Guwaen sa datù, ‘Mepion iya wé binaelan ko. Kuna sa mepion egsugùsuguen
ku kesaligan. Umanan ku sa isalig ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy
igsalig ku. Ungayà ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
24 “Agulé, migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan sengibu, owoy guwaen di,
‘O Datù, netiigan ku kuna sa mebalaw etaw, enù ka meketu ko sa medoo palay endà
inohok ko duu owoy dakel ma sa untung mekuwa ko apiya beken niko sa inay di.
25 Huenan di, iglidung ku polo sa pilak ko diyà tanà enù ka nelimedangan a
egpeanak sa pilak ko amuk metelas. Haa ko, kaini doo sa pilak ko.’
26 Agulé guwaen sa datù, ‘Kuna sa egsugùsuguen ku endà mipedu owoy pauken
ka. Netiigan ko doo meketu ku sa medoo palay endà inohok ku duu. Netiigan ko ma
dakel sa untung mekuwa ku apiya beken naken sa inay di.
27 Maen di ya endà igsalig ko duu sa pilak ku diyà sa medoo etaw atung egpantiyali?
Amuk hediya, mehaa ku doo sa pilak ku owoy sa anak di ma amuk tumebow a.’
28 “Agulé, guwaen di diyà sa medoo duma di dahiya, ‘Kuwa yu sa sengibu pilak
igbegay ku diyà kenagdi owoy begayi yu diyà sa etaw épê sepulù ngibu.
29 Enù ka mebegayan pa uman sa etaw egkesaligan ku anì sumubela. Dodoo sa
etaw endà egkesaligan ku duu, apiya di pa tukééy sa langun taman di, mekedan pa
uman.
30 Na, siini egsugùsuguen ku endà mipedu, hemagawi yu kagdi anì mekeangay dutu
siedò deleman kenà di mepigtamayan. Suminegaw dutu owoy kuméget sa ngipen di
danà di tigtu mepasangan.’ ”

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Kebael Di Egoh Di Kumedatù

31 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk pelikù a anì kumedatù a, aken i Kakay Langun,
meunutan a sa langun egsugùsuguen ku kedu diyà langit. Agulé, menuu a dutu siedò
mapulù bangkù ku amuk kumedatù a.
32 Metipon diyà kenak sa langun etaw kedu diyà sa langun balangan tanà. Agulé,
baeden ku kagda diyà sa duwa geumpung, lagà sa tegeipat kebilibili eggalal sa medoo
kambing kedu diyà sa medoo kebilibili,
33 enù ka tiponen di sa medoo kebilibili denu kuwanan di owoy tiponen di ma sa
medoo kambing denu bibang di.
34 Agulé mikagi a diyà sa medoo etaw denu kuwanan ku, guwaen ku, ‘Na, unut-
unut yu dé kenak, enù ka kiyu sa hinemilì i Emà ku anì meanggan yu. Angay yu dé
diyà sa kedatù i Nemula diyà langit, enù ka iya sa tinapay di migbael egoh tanà endà
pa binaelan.
35 Peangayen ku kiyu dutu enù ka pinekaen yu aken egoh ku mineketues, owoy
pineinem yu aken egoh ku nelupahan. Apiya di pa endà nelayaman yu duu aken
egoh ku migtebow diyà keniyu, pinegemow yu doo aken diyà sa dalesan yu.
36 Egoh di endà duen ginis ku, binegayan yu aken ginis; owoy egoh ku miglinadu,
inipat yu aken; owoy egoh ku nebilanggu, linengenan yu aken.’

37 Agulé migsà sa medoo metiengaw etaw denu kuwanan ku, guwaen da, ‘O Datù,
nengan ko ya mineketues owoy pinekaen ké kuna, ataw ka nelupahan ka owoy
pineinem ké kuna?
38 Nengan ko ya endà nelayaman ké duu kuna owoy pinegemow ké kuna diyà sa
dalesan ké? Nengan ko ya endà duen ginis ko owoy binegayan ké kuna?
39 Nengan ko ya miglinadu ataw ka nebilanggu ka owoy linengenan ké kuna?’
40 Agulé aken i Datù sa sumagbì diyà kenagda, guwaen ku, ‘Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Apiya di pa binaelan yu iya wé diyà sa sebaen etaw egpigtuu diyà
kenak, apiya tigtu tukééy etaw diyà sa kehaa yu, lagà doo binaelan yu iya wé diyà
kenak.’
41 “Agulé, mikagi a ma diyà sa medoo etaw denu bibang ku, guwaen ku, ‘Kedan yu
dé diyà kenak, kiyu i etaw pigtamayan i Nemula. Angay yu dutu lanaw apuy dò endà
mepadeng taman melugay, enù ka iya sa tinapay i Nemula migbael anì mepigtamayan
Satanas i owoy sa medoo etaw di.
42 Iya ma sa ketamanan yu enù ka egoh ku mineketues, endà pinekaen yu duu aken;
owoy egoh ku nelupahan, endà pineinem yu duu aken.
43 Egoh ku migtebow diyà keniyu, endà pinegemow yu duu aken diyà sa dalesan
yu. Owoy egoh di endà duen ginis ku, endà binegayan yu duu aken. Miglinadu a
owoy nebilanggu a, dodoo endà linengenan yu duu aken.’
44 Agulé, igsaan da ma aken, guwaen da, ‘O Datù, nengan ko ya hinaa ké kuna
mineketues, ataw ka nelupahan ka, ataw ka endà duen gemowon ko, ataw ka endà
duen ginis ko, ataw ka miglinadu ka, ataw ka nebilanggu ka, owoy endà binuligan ké
duu kuna?’
45 Agulé sumagbì a diyà kenagda, guwaen ku, ‘Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Danà yu endà migbulig sa sebaen etaw ku tigtu tukééy diyà sa kehaa yu, lagà aken
ma sa endà binuligan yu duu.’
46 Agulé, mehemagawan da dutu anì mepigtamayan da taman melugay. Dodoo
melalù polo sa medoo metiengaw etaw taman melugay.”

26

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eg-ikagi diyà sa medoo salu di,
2 guwaen di, “Netiigan yu duwa agdaw pa meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula. Agulé mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo etaw anì
itutuk da diyà sa kayu igbugsud.”
3 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan etaw
Hudiyu diyà sa dakel dalesan i Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
4 Eglagbeten da sa ukit kesigkem da si Hésus anì ipeimatay da, enù ka ungayà da
lidungen da diyà sa medoo etaw.
5 Dodoo guwaen da, “Endà mebaluy di sigkemen ta kagdi i diyà siini pista, enù ka
sulian kéen sa medoo etaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Sa Bayi
(Malkos 14:3-9; Huwan 12:1-8)

6 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eglengen diyà si Simon, sa etaw
nelikuan dempid.
7 Egoh da egkaen pelà, duen sa bayi migtebow eg-uwit sa metolol tukééy butul
alabastelu nepenù lana mepion ngadeg owoy tigtu mapulù. Agulé, migdapag diyà si
Hésus owoy hinudud di sa lana diyà sa ulu di egoh di egkaen pelà.

8 Agulé, egoh sa medoo salu i Hésus mighaa sa binaelan sa bayi, egbulit da, owoy
guwaen da, “Maen di ya linemet di iya wé?
9 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì mekekuwa medoo pilak anì mekebegay
diyà sa etaw pubeli.”
10 Dodoo netiigan i Hésus sa pesuwan da egbulit, owoy guwaen di, “Yoko egsigbolow
duu siini bayi, enù ka tigtu mepion sa binaelan di diyà kenak.
11 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì mebuligan yu ma. Dodoo
aken, endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu.
12 Huenan di, hinududan di aken lana anì tapayen di pepion sa lawa ku sa egoh ku
ilebeng.
13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà melipengan di etaw kagdi i, enù ka
metulon iya wé binaelan di diyà kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub
langit kenà da egtulù sa Mepion Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Malkos 14:10-11; Lukas 22:3-6)

14 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, si Hudas
Iskaliyot. Mig-angay diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà,
15 owoy guwaen di, “Pila sa ibegay yu diyà kenak amuk mekuwa yu Hésus i danà
sa egbaelan ku?”
Agulé, duen kuleta igbegay da diyà kenagdi telu pulù pilak.
16 Hê, mig-edung Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay si Hésus diyà kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Malkos 14:12-21; Lukas 22:7-13,21-23; Huwan 13:21-30)

17 Na, egoh di neuma dé sa muna agdaw sa pista egoh etaw Hudiyu egkaen sa
epan endà duen ipelenuk di, mig-angay da eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà
kenagdi, guwaen da, “Ngadan sa kenà ké mael kaenen ta egpista sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula?”
18 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Angay yu dutu siedò etaw diyà menuwa
Hélusalém owoy ikagi yu diyà kenagdi, guwaen yu, ‘Ini sa kagi i Mistelu, medapag dé
sa kepatay di gaa. Kumaen gaa siini pista ta lapeg sa medoo salu di diyà sa dalesan
ko.’ ”
19 Agulé, tinuu da sa langun igsugù di diyà kenagda owoy egtapayen da sa kaenen
da egpista.
20 Na, egoh di mahapun dé, egpenuu da egkaen Hésus i sa sepulù owoy duwa salu
di.
21 Egoh da egkaen pelawà, guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Duen diyà keniyu sa sebaen etaw tumampil diyà sa medoo kuntelà ku anì meimatayan
a.”
22 Hê, egkebukul da temù, owoy eg-edung da eg-igsà sigbaenbaenay diyà kenagdi,
guwaen da, “O Datù, beken aken sa inikagi ko?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa megay kenak diyà sa medoo kuntelà ku sa
sebaen duma ku egkesetugen egkaen diyà siini bilu.
24 Mematay doo sa Kakay Langun enù ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat denu
kenak. Dodoo tigtu mepigtamayan siedò maama megay kenak diyà sa medoo kuntelà
ku. Adi-adi pa hedem amuk endà inanak iya wé maama.”
25 Agulé eg-igsà Hudas i, sa maama migtampil diyà sa kuntelà di, guwaen di, “O
Mistelu, beken ma aken sa megay keniko diyà sa kuntelà ko?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé inikagi ko.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Malkos 14:22-26; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

26 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen epan owoy migsimbà
egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinepitepi di owoy igtukid di igbegay diyà sa
medoo salu di. Guwaen di, “Kuwa yu owoy kaen yu dé, enù ka ini sa lawa ku.”
27 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy migsimbà ma egpesalamat
diyà si Nemula. Tinukid di sa medoo salu di, owoy guwaen di, “Inem yu langun
tigtukéeykéeyéy.
28 Enù ka ini sa depanug ku lumesut amuk meimatayan a anì metigtuwan sa salà
sa langun etaw anì mekepeuloy sa salà da. Siini depanug ku, iya sa tandà di neketuu
sa magtu ukit igpasad i Nemula umaluk etaw.
29 Taa yu, hih. Endà dé uminem a uman siini wain eg-inemen ta taman endà
uminem ki sa magtu wain diyà sa kedatù i Emà ku.”
30 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw da eg-angay Getan Olibu
dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Igkani sigep, melaguy yu langun
owoy salidan yu aken danà sa kelikutan mekeuma diyà kenak, enù ka meketuu sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê mesepalak ma sa medoo kebilibili.’*
32 Dodoo, amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay Galiliya dò.”
33 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “Apiya sumalid sa medoo duma
ta, endà sumalid a, aken i duu.”
34 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh sa ebos endà pa
umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu
gulê.”
35 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà palawen ku duu kuna, apiya di pa meseselengan
ki mematay.”
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Malkos 14:32-42; Lukas 22:39-46)

36 Na, mig-angay Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa kenà hinemulaan
kepengadan da Gétsémani. Agulé, mig-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Penuu yu
dini, enù ka mangay a sumimbà daedò é.”
37 Inuwit di Pidelu i owoy sa duwa maama anak i Sébediyu. Agulé, egkebogo dé
temù sa pedu di owoy tigtu egkebukul ma.
38 Guwaen di diyà kenagda, “Tigtu medaet sa pedu ku owoy lagà a buyu mematay
danà sa pedu ku medaet. Ugpà yu pelawà dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
39 Agulé, migtangkà tukéey Hésus i diyà kenagda owoy miglagkeb diyà tanà.
Egsimbà, guwaen di, “O Emà ku, amuk mebaluy, kedani ko diyà kenak siini dakel
kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku. Dodoo peukit ko diyà kenak sa
niko uyot, beken sa naken.”
40 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu di, owoy eghauwen di kagda
egtudug. Guwaen di diyà si Pidelu, “Ay, negaip a keniyu, enù ka endà metigkelan yu
duu taman sakaulas daa, dodoo neketudug yu polo.

* **26:31** 26:31 Basa ko Sakaliyas 13:7.

41 Yoko egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa
pedu yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà. Apiya di pa meiyap sa pedu yu
mangunut diyà kenak, melenek doo sa lawa yu."
42 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy egsimbà dema, guwaen di,
"O Emà ku, amuk endà mebaluy di mekedan siini kelikutan ku lagà wain mepait
egkeinem ku, ungayà ku polo meketuu sa niko uyot."
43 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu di owoy eghauwen di kagda
egtudug dema enù ka endà metigkelan da duu sa pilut da.
44 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy egsimbà dema sa ketelu di
gulê. Diya mendaa sa kagi di egsimbà.
45 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu di owoy guwaen di diyà
kenagda, "Ay, maen di ya takà yu polo egtudug? Taa yu. Neuma dé sa ulas egoh ku
mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà, aken i Kakay Langun.
46 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa etaw megay kenak diyà sa kuntelà ku. Mangay
ki dé tumelabuk kenagdi."

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

47 Na, egoh i Hésus eg-ikagi pelawà, migtebow Hudas i, sa sebaen maama diyà
sa sepulù owoy duwa salu di. Duen medoo etaw mig-unut kenagdi migkemkem
sundang owoy lubog. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo kaunutan etaw Hudiyu.
48 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, tapay dé tinulon di diyà sa
medoo etaw sa tandà baelan di, guwaen di, "Iya sa etaw eglagbeten yu sa ingadekan
ku. Sigkem yu dé."
49 Na, egoh da migtebow dahiya, migpedapag Hudas i diyà si Hésus owoy guwaen
di, "O Mistelu." Hê, pinengadekan di.
50 Agulé guwaen i Hésus, "O Akay, petéél ko dé sa niko ungayà." Agulé, migpedapag
sa medoo etaw diyà si Hésus, owoy sinigkem da owoy meeles sa kesabà da.
51 Na, duen sa sebaen duma i Hésus mighugut sa sundang di, owoy tinigbas di sa
egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di.
52 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Gumà ko sa sundang ko, enù ka amuk duen
etaw egkemkem sundang anì mimatay, iya polo sa etaw meimatayan danà sundang.
53 Endà metiigan ko duu kéen ini i. Amuk umumow a tabang diyà si Emà ku,
peangayen di doo sa ngibu-ngibuwan egsugùsuguen di anì tabangan da aken.
54 Dodoo amuk baelan ku iya wé, endà meketuu di sa kagi i Nemula igpesulat egoh
anay denu sa kelikutan mehaa ku."
55 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migtebow, guwaen di, "Maen di
ya eg-uwit yu sundang owoy lubog egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a sa
etaw tegelampas. Uman agdaw egpenuu a diyà sa Dalesan i Nemula egoh ku egtulù
keniyu, dodoo endà egsigkemen yu duu aken.
56 Dodoo ukitan ku dé siini langun kebael yu kenak, enù ka neketuu dé sa kagi i
Nemula igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay denu kenak."
Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da kagdi i.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Datù Hudiyu
(Malkos 14:53-65; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

57 Agulé, sa medoo etaw migsigkem si Hésus, inuwit da kagdi i eg-angay diyà
sa dalesan i Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesetipon dé dahiya sa medoo
kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.

58 Na, migtangkà Pidelu i eg-unut diyà kenagda, dodoo neketaman daa diyà sa ilis
duwangen sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Agulé, mig-angay migpenuu diyà
sa duwangen kenà sa medoo tegebantay anì metiigan di sa mebaelan i Hésus.
59 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, eglagbeten
da sa kenà i Hésus mekesalà anì tipuwen da anì ipeimatay da.
60 Dodoo apiya di pa egbutbut sa medoo etaw denu sa binaelan di, endà dé duen
sa pesuwan di ipeimatay da. Agulé, duen duwa etaw mig-angay diyà kenagda,
61 owoy guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw, guwaen di melukat di gaa sa
Dalesan i Nemula daedò é owoy petigdegen di dema gaa amuk meuma sa ketelu di
agdaw.”
62 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy guwaen di diyà si Hésus,
“Ngadan sa sagbì ko denu iya wé? Tuu pa atu iya wé itipu da keniko, ataw ka endà?”
63 Dodoo migpetemed Hésus i. Agulé, eg-ikagi dema sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà,
guwaen di, “Danà sa egkegaga i Nemula mehagtay taman melugay, egsuguen ku kuna
anì tumulon ka sa tuu kagi. Tuloni ko kami amuk kuna si Mésayas sa Anak i Nemula
ataw ka beken.”
64 Guwaen i Hésus, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak. Dodoo tulonen ku ma diyà
keniyu, endà melugay di hauwen yu aken i Kakay Langun menuu denu kuwanan i
Nemula épê dakel egkegaga. Owoy hauwen yu ma aken kani petuntun kedu langit
dò unutan gaeb.”
65 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di anì tandaan di sa kebulit di
danà iya wé inikagi i Hésus. Guwaen di, “Sinumbung di dé Nemula i enù ka guwaen
di Anak i Nemula gaa. Endà dé lumagbet ki uman sa ketipu etaw denu kagdi enù ka
dinineg ta langun sa kesumbung di.
66 Ngadan sa penemdem yu denu kenagdi?”
Guwaen da, “Meimatayan doo, enù ka dakel sa salà di.”
67 Agulé, egteptepan da Hésus i owoy egsesuntuken da ma. Duen ma etaw egtagpì
kenagdi,
68 owoy guwaen da, “O Tegesugkow i Nemula, amuk kuna si Mésayas sa pineangay
i Nemula, ingadani ko sa etaw egtagpì keniko.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Malkos 14:66-72; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)

69 Na, egpenuu Pidelu i dahiya diyà sa duwangen dalesan. Duen sa bayi
egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-angay egdapag diyà si Pidelu owoy
guwaen di, “Kuna ma sa duma i Hésus tegeGaliliya.”
70 Dodoo egpalaw Pidelu i, owoy egdinegen sa medoo etaw kagdi i egpalaw, guwaen
di, “Endà netiigan ku duu iya wé guwaen ko.”
71 Agulé, mighalì Pidelu i medapag diyà sa gemowon. Duen dema sa sebaen bayi
egsugùsuguen mighaa si Pidelu, owoy guwaen di diyà sa medoo etaw dahiya, “Siini
maama sa duma i Hésus tegeNasalét.”
72 Dodoo egpalaw dema Pidelu i. Egpengibet owoy guwaen di, “Endà netiigan ku
duu iya wé maama.”
73 Egoh di nelugaylugay, duen dema sa liyu etaw migpedapag diyà si Pidelu, owoy
guwaen da, “Tigtu tuu, kuna sa duma i Hésus, enù ka netiigan ké kuna ma sa etaw
tegeGaliliya danà sa kagi ko.”
74 Dodoo guwaen i Pidelu, “Mepigtamayan a i Nemula amuk egbutbut a. Tigtu endà
netiigan ku duu iya wé maama.” Hê, umukolò dé sa ebos.
75 Agulé, netulengan i Pidelu sa inikagi i Hésus diyà kenagdi, guwaen di, “Egoh sa
ebos endà pa umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko

taman telu gulê.” Agulé, mig-ipanaw Pidelu i owoy temù egsinegaw danà sa pedu di nebukul.

27

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Malkos 15:1; Lukas 23:1-2; Huwan 18:28-32)

1 Na, egoh di magtu kesimag, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu, owoy egpenemdemen da sa itipu da si Hésus diyà sa gubilenu anì
meimatayan da.
2 Agulé, pinolot da sangkalì owoy inagak da diyà si Pilatu, sa Gubilenu da.

Ini Sa Egoh I Hudas Nematay
(Binaelan 1:18-19)

3 Na, si Hudas sa migbegay si Hésus diyà sa medoo kuntelà di, egoh di neketiig
meimatayan da Hésus i, eg-ekedan di sa binaelan di medaet. Huenan di, migpelikù
diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy diyà sa medoo kaunutan Hudiyu, enù ka
ungayà di ipelikù di hedem sa telu pulù pilak igbegay da kenagdi.
4 Guwaen di, “Nesalà a dé, enù ka igbegay ku diyà keniyu iya wé maama anì
meimatayan, dodoo endà duen sa hagdi salà.”
Dodoo egsagbì da, guwaen da, “Endà duen sa penemdem ké denu sa niko salà.
Muni dé diyà keniko iya wé.”
5 Agulé igsawel i Hudas sa pilak dalem sa Dalesan i Nemula. Hê, miglegkang dahiya
owoy eg-angay egpebitin.
6 Na, egtipohen sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa pilak igsawel di, owoy guwaen da,
“Tumipay ki sa uledin igsugkow i Mosis amuk dalemen ta siini pilak diyà sa taguan
pilak diyà Dalesan i Nemula, enù ka ini sa igbayad sa kepatay etaw.”
7 Agulé, egoh da migseolomoy, nesesebaen dé sa penemdem da denu sa egbaelan
da diyà sa pilak. Igbeli da tanà diyà sa tegepilpil anì duen sa lebengan sa beken etaw
tegeHélusalém.
8 Iya sa igbeli da tanà sa pilak igbayad da sa kinepatay i Hésus. Huenan di,
pinengadanan etaw iya wé Tanà Depanug taman ini egoh di.
9 Na, danà sa binaelan da, neketuu dé sa kagi i Hilimiyas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, guwaen di,
“Kinuwa da sa telu pulù pilak,
enù ka iya sa enget lagà etaw diyà sa penemdem sa medoo tugod i Islaél,
10 owoy iya ma sa ibeli da tanà diyà sa tegepilpil,
enù ka hediya ma sa igsugù i Nemula diyà kenak.*”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Pilatu
(Malkos 15:2-5; Lukas 23:3-5; Huwan 18:33-38)

11 Na, egoh i Hésus inagak da diyà si Gubilenu Pilatu, inigsaan i Pilatu, guwaen di,
“Enù di ya, kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
12 Dodoo apiya di pa egtipuwen sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu Hésus i, endà doo egsagbì di.
13 Huenan di, inigsaan i Pilatu dema, guwaen di, “Maen di ya endà egsagbian ko
duu sa medoo ketipu da keniko?”
14 Dodoo endà egsagbì Hésus i, apiya di pa medoo sa itipu da kenagdi. Iya maen di
ya tigtu negaip Pilatu i.

---

* **27:10** 27:9-10 Basa ko Hilimiyas 32:6-9.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Malkos 15:6-15; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

15 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa
adat i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu, sumalà dé sa hemilien
da.
16 Na, egoh iya, duen sa medaet etaw nebilanggu eglalag. Iya sa ngadan di si
Balabas.
17 Agulé, egoh sa medoo etaw nesetipon, inigsaan i Pilatu kagda, guwaen di,
“Ngadan sa tayu etaw lengaan ku diyà keniyu, ataw ka si Balabas ataw ka si Hésus
ginelal yu si Mésayas? Ngadan tayu sa hemilien yu?”
18 Iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu Hudiyu Hésus
i danà da egkesina diyà kenagdi.
19 Egoh i Pilatu egpenuu pelà diyà sa kenà da eg-antang, duen etaw migtebow sinugù
sa sawa di, guwaen di, “Yaka egpigtamay duu iya wé maama enù ka endà duen sa
salà di. Nebukul temù sa sawa ko egoh giina danà di migtegeinep denu iya wé maama
egoh sigep.”
20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, inikagiyan
da sa medoo etaw dahiya anì pegeniyen da lengaan i Pilatu Balabas i owoy ipeimatay
di Hésus i.
21 Agulé, eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Ngadan sa tayu etaw egkeiyapan yu
lengaan ku?”
Guwaen da egsagbì, “Si Balabas.”
22 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya, ngadan sa baelan ku diyà si
Hésus sa ginelal yu si Mésayas?”
Hê, eg-ikagi da langun, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
23 Dodoo guwaen i Pilatu, “Maen di ya? Ngadan sa salà binaelan di?”
Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
24 Na, netiigan i Pilatu endà mekegaga di kenagda owoy buyu da dé egbogo temù.
Huenan di migkuwa wayeg owoy egpegusê belad di diyà sa kehaa etaw. Guwaen
di, “Danà ku migpegusê sa belad ku, egtandaan ku diyà keniyu beken naken salà sa
kepatay siini maama. Muni dé diyà keniyu amuk imatayan yu.”
25 Migsagbì da, guwaen da, “Mepion diyà kenami amuk mepigtamayan ké taman
sa medoo tugod ké danà sa kepatay di, enù ka iya sa nami salà.”
26 Agulé igpelengà i Pilatu Balabas i kedu diyà bilangguwan. Hê, igpetapes di Hésus
i owoy sinugù di ma sa sundalu di anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh Sundalu Migpeumàumà Si Hésus
(Malkos 15:16-20; Huwan 19:2-3)

27 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan sa gubilenu, owoy
sinetipon da sa langun duma da sundalu diyà kenagdi.
28 Agulé, egkedanan da sa kawal di owoy ipekawal da kenagdi sa kawal melalegà
lagà sa kawal sulutan.
29 Liningkal da ma sa belagen épê dugi owoy isukub da diyà sa ulu di, lagà sa
metolol sayap sulutan. Duen ma sa kayu ipesabà da diyà sa belad di denu kuwanan,
lagà sa metolol tuked sulutan. Agulé egligkued da diyà sa taengan di enù ka ubòubò
da egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò ka, kuna i sulutan diyà etaw Hudiyu.”
30 Agulé egteptepan da, owoy kinuwa da sa kayu sinabaan di anì ibalbal da diyà sa
ulu di.
31 Agulé, egoh da neubus egpeumàumà si Hésus, egkedanan da sa kawal di
melalegà, owoy ipekawal da dema sa hagdi tapay kawal. Agulé, eg-agaken da dutu
siedò kenà di imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

32 Na, egoh da miglegkang dahiya, duen sa maama kedu Silini dò nesiegungan da. Iya sa ngadan di, si Simon. Igtegel sa sundalu ipetiang diyà kenagdi sa kayu kenà i Hésus meketutuk.
33 Agulé, miglagbas da eg-angay diyà sa tukééy getan kepengadan da Golgota. Iya sa selepangan di, Kulobong Ulu.
34 Egoh da migtebow dahiya, igbegay da diyà si Hésus sa wain inamutan sa tigtu mepait. Dodoo egoh di migtémtém, endà inemen di duu.
35 Hê, igtutuk da dé Hésus i diyà sa kayu, owoy igbugsud da. Agulé, egkusing da egseatuwen da sa ginis di.†
36 Egoh di neubus iya wé, egpenuu da egtulik kenagdi.
37 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di anì tandaan da sa itipu da kenagdi. Iya sa kagi di, "Ini si Hésus sa Sulutan diyà etaw Hudiyu."
38 Duen ma duwa maama tegelampas igtutuk da diyà sa kayu igbugsud, sa sebaen denu kuwanan i Hésus, sa sebaen denu bibang di.
39 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya owoy egpeumàumaan da Hésus i.
40 Guwaen da, "Iyoh! Melukat ko sa Dalesan i Nemula daedò é, owoy petigdegen ko dema diyà sa ketelu di agdaw? Amuk tuu ka Anak i Nemula, tenà ka atu kedu diyà sa kayu igbugsud anì mealukan ko kuna ya."
41 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo kaunutan Hudiyu.
42 Guwaen da, "Inalukan di gaa sa medoo liyu etaw, dodoo endà megaga di duu kagdi umaluk. Iya sa kagi di sulutan gaa diyà sa medoo tugod i Islaél. Dodoo endà migtuu ki taman endà tumenà di kedu diyà sa kayu igbugsud.
43 Si Nemula gaa sa egsaligan di. Na, hauwen ta atu amuk alukan i Nemula kagdi ini egoh di enù ka iya sa kagi di Anak i Nemula gaa."
44 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa duwa maama tegelampas duma di igtutuk diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

45 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa uwang tanà taman telu kaulas.
46 Agulé, egoh di alas telu mahapun, migpetaled Hésus i eg-ikagi, guwaen di diyà sa kagi Hibelu, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Na, iya sa selepangan sa inikagi di, "O Nemula ku, maen di ya ininiyugan ko aken?"
47 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé kagi di, guwaen da, "Eg-umowen di Iliyas i sa tegesugkow i Nemula egoh anay."
48 Agulé, duen sebaen etaw dahiya migletu mig-angay sa tabung, owoy eleden di diyà sa wain mepait, owoy igtagù di diyà sa kayu anì idugol di diyà sa ebà i Hésus anì metepes di.
49 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, "Angatan ta pelà anì mehaa ta atu amuk tumebow si Iliyas anì alukan di kagdi."
50 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan dé sa ginawa di.
51 Agulé, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà sa dakel ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang Dalesan i Nemula. Eglinug temù owoy netedal ma sa medoo dakel batu.

---

† **27:35** 27:35 Basa ko Isalem 22:18.

52 Neukaan ma sa medoo batu tinosongon etaw kenà etaw iglebeng, owoy mig-enaw
dema sa medoo etaw nematay migpigtuu diyà si Nemula.
53 Miglaun da kedu diyà lebeng, owoy egoh i Hésus mig-enaw dema, mig-angay da
diyà sa menuwa Hélusalém kenà medoo etaw mighaa kenagda.
54 Hê, nelimedangan sa kapitan owoy sa medoo sundalu tegetulik si Hésus egoh sa
tanà miglinug owoy egoh da mighaa sa medoo nebaelan dahiya. Guwaen da, "Tuu,
Anak i Nemula doo ini i maama."
55 Na, duen ma medoo bayi migtigdeg da mediyùdiyù anì eghauwen da sa langun
kinebael da si Hésus. Kagda sa mig-unut kenagdi kedu siedò tanà Galiliya taman
Hélusalém dò anì egbuligan da kagdi.
56 Dahiya si Maliya tegeMagdala, owoy sebaen ma Maliya inay i Santiyago owoy si
Hosé, owoy siedò bayi sawa i Sébediyu, owoy sa medoo duma da ma.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

57 Na, egoh di mahapun dé, duen sa kawasà etaw tegeAlimatiya migtebow. Iya sa
ngadan di, si Hosé, owoy mig-unut-unut ma diyà si Hésus.
58 Agulé, inangay di egpegeni diyà si Pilatu sa lawa i Hésus anì ilebeng di. Huenan
di, igsugù i Pilatu anì ibegay da diyà kenagdi.
59 Agulé, kinuwa i Hosé diyà sa kayu igbugsud owoy binedbed di sa magtu ginis
mebulà.
60 Duen sa magtu lebeng tinosongon di diyà batu owoy iya sa kenà di iglebeng
sa lawa i Hésus. Agulé, kinelid di sa dakel batu anì mesagpeng sa lebeng. Agulé,
miglegkang dahiya.
61 Na, hinaa i Maliya tegeMagdala owoy sa sebaen ma Maliya iya wé langun
binaelan i Hosé, enù ka migpenuu da medapag diyà sa kenà lebeng.

Ini Sa Egoh Da Migbantay Sa Lebeng I Hésus

62 Na, umenaw simag sa agdaw keetud etaw Hudiyu, mig-angay sa medoo Palasiyu
owoy medoo ulu-ulu tegesimbà diyà si Pilatu.
63 Guwaen da, "O Datù, netulengan ké sa kagi iya wé etaw tegebutbut. Iya sa kagi
di egoh di endà pa nematay, meenaw dema gaa diyà sa ketelu di agdaw.
64 Huenan di, mepion amuk peangayen ko pebantay sa medoo sundalu ko diyà sa
lebeng di taman telu agdaw, anì endà penakawen sa medoo pasek di sa lawa di anì
endà ma metulon da duu sa egoh di neenaw dema. Duen dé sa medoo etaw neakalan
di, dodoo uman pa medaet amuk meakalan da dema danà di gaa neenaw dema."
65 Migsagbì Pilatu i, guwaen di, "Na, uwit yu sundalu dutu owoy pebantayi yu temù
sa lebeng."
66 Agulé, mig-angay da diyà sa kenà lebeng owoy tinaguan da tandà sa dakel batu
igsagpeng sa lebeng di anì metiigan da amuk duen sa menakaw. Agulé, ipebantay da
diyà sa medoo sundalu.

28

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Malkos 16:1-10; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud da egoh di magtu kesimag Akad egkawatkawat
pelawà, mangay Maliya i tegeMagdala owoy si Maliya sebaen diyà sa kenà lebeng.
2 Hê, egoh da endà pa egtebow diyà lebeng, petow dé duen dakel linug, enù ka
duen egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu langit dò owoy kinelid di sa batu
igsagpeng lebeng, owoy migpenuu dahiya.
3 Egsenang temù sa palas di lagà silà owoy tigtu mebulà temù sa ginis di.

4 Eglukub sa medoo sundalu egbantay lebeng danà da nelimedangan temù, owoy
netuwal da ma lagà da etaw nematay.
5 Na, egoh sa duwa bayi migtebow diyà sa kenà lebeng, mig-ikagi sa egsugùsuguen i
Nemula diyà kenagda, guwaen di, “Yoko egkelimedangan na. Netiigan ku eglagbeten
yu Hésus i sa igtutuk da diyà sa kayu igbugsud.
6 Dodoo endà dé dahini di, enù ka neenaw dé enù ka neketuu dé sa tinulon di diyà
keniyu egoh anay. Awuh yu dé anì mehaa yu sa kenà di pinehibat.
7 Na, petéél yu dé angay yu tulon diyà sa medoo salu di, guwaen yu, ‘Neenaw dé
egoh di nematay owoy humuna keniyu mangay Galiliya dò kenà yu humaa kenagdi.’
Na, yoko egkelipeng duu siini kagi ku diyà keniyu.”
8 Agulé, medelamet da miglegkang diyà sa kenà lebeng. Apiya di pa nelimedangan
da, tigtu da doo neanggan owoy egletu da anì metulon da diyà sa medoo salu i Hésus.
9 Agulé, petow da dé nesesiegung si Hésus diyà dalan, owoy guwaen di, “Kumelanih
sa keugpà yu.”
Agulé, migpedapag da diyà kenagdi, owoy migligkued da owoy egsabaan da sa lisen
di enù ka eg-oloen da.
10 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egkelimedangan na. Angay yu tulon dutu siedò
medoo salu ku anì mangay da Galiliya dò enù ka dutu sa kenà da humaa kenak.”

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Tegebantay

11 Na, egoh sa duwa bayi miglegkang diyà lebeng, mig-ipanaw ma sa medoo
sundalu tegebantay lebeng eg-angay Hélusalém dò. Egtulon da diyà sa medoo ulu-ulu
tegesimbà sa langun hinaa da diyà sa kenà lebeng.
12 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu,
owoy egseolomen da sa baelan da. Agulé, binegayan da pilak sa medoo sundalu,
13 owoy guwaen da, “Tulon yu diyà sa medoo etaw, guwaen yu, ‘Egoh sigep inangay
sa medoo pasek di egpenakaw sa lawa di egoh ta neketudug.’
14 Na, amuk mekedineg sa gubilenu denu iya wé, kami polo sa molom diyà kenagdi
anì endà bulitan di kiyu.”
15 Agulé, kinuwa sa medoo sundalu sa medoo pilak owoy tinuu da ma sa igsasà da.
Na, hediya ma doo sa egtulonen sa medoo etaw Hudiyu taman ini egoh di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

16 Na, mig-angay sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus Galiliya dò diyà siedò getan
pineangayan i Hésus kenagda.
17 Agulé, egoh da mighaa kenagdi, eg-oloen da. Dodoo duen duma etaw egkeduwa
sa pedu da denu si Hésus.
18 Agulé, migpedapag Hésus i diyà kenagda owoy guwaen di, “Binegayan a dé
egkegaga anì kumedatù a diyà sa langun dutu langit dò owoy diyà tanà ma.
19 Huenan di, angay yu diyà sa medoo menuwa diyà siini sinukub langit. Tulù yu
sa langun etaw anì umunut-unut da kenak, owoy bautisi yu ma kagda anì tandaan
da mesesebaen da si Emà ta Nemula owoy aken i Anak di owoy sa Metiengaw Suguy
di.
20 Tulù yu ma kagda anì mangunut da sa langun igsugù ku keniyu. Na, taa yu, hih.
Takaan ku kiyu eg-unut-unut taman endà meuma sa sabuhanan agdaw.”

Ini Sa Igsulat I
MALKOS
Sa Tegudon Denu Si Hésus Kelistu
Ini Denu Sa Igsulat I Malkos

Na, batàbatà pelà Malkos i egoh i Hésus pelà diyà tanà. Eg-ugpà dutu Hélusalém dò. Takà da egkesetipon sa medoo pasek i Hésus diyà sa dalesan i Malkos amuk egsimbà da diyà si Nemula. Huenan di, kinilala di Pidelu i lapeg sa medoo duma pasek i Hésus. Iya sa penemdem sa duma etaw migpigtuu dé Malkos i diyà si Hésus danà i Pidelu migtulù.

Egoh i Pabelo owoy si Bilnabi anay mig-angay egtegudon diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu, mig-unut Malkos i diyà kenagda enù ka setelehadiyay da si Bilnabi. Dodoo egoh da endà pa nekeuma diyà sa langun menuwa angayan da, miglikù polo Malkos i.

Egoh di nekeuma dé duwa gepalay, buyu da dé eg-ipanaw dema Pabelo i si Bilnabi anì egpelikù da diyà sa medoo menuwa kenà da migtegudon. Ungayà i Bilnabi peunuten di dema Malkos i, dodoo mig-eked Pabelo i. Huenan di, nesepalak da Bilnabi i owoy si Pabelo. Agulé, inuwit i Bilnabi Malkos i mig-angay da egtegudon diyà sa medoo liyu menuwa.

Egoh di nekeuma dé medoo gepalay, migkeeles dé sa kepigtuu i Malkos diyà si Hésus Kelistu. Agulé egoh i Pabelo dutu Loma dò, iya sa sebaen duma di si Malkos. Medoo sa netiigan i Malkos diyà si Pabelo.

Na, igsulat i Malkos siini libelu egoh di dutu Loma dò, owoy igsulat di anì meketiig sa medoo etaw beken Hudiyu tegeLoma denu si Hésus Kelistu. Kagdi sa anay migsulat denu sa medoo binaelan i Hésus. Endà iseg di medoo sa tinulon di denu sa igtulù i Hésus, dodoo iya polo sa tinulon di sa medoo binaelan i Hésus egkegaipan etaw anì metiigan sa langun etaw dakel sa egkegaga i Hésus. Sinelepang di ma duen sa egkegaga i Hésus egpeuloy salà ta.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

1 Ini sa edungan sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu Anak i Nemula.
2 Egoh anay duen sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa tegesugkow di, guwaen di,
“Dumuen sa etaw ku pehunawen ku diyà keniko
anì ipetiig di sa egoh ko buyu dé tumebow.*
3 Tumebow diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
owoy dinegen sa medoo etaw eg-angay diyà kenagdi sa kagi di metaled, guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.’† ”
4 Na, neketuu dé iya wé kagi i Nemula igpesulat, enù ka migtebow si Huwan Tegebautis dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. Migtegudon diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Ekedi yu sa medoo salà yu owoy pebautis yu ma diyà wayeg anì tandaan yu sa keeked yu salà, owoy ipeuloy i Nemula sa medoo salà yu.”
5 Na, duen medoo etaw mig-angay egdineg diyà si Huwan kedu diyà sa langun uwang Hudiya owoy duen ma medoo kedu diyà sa menuwa Hélusalém. Tinulon da sa medoo salà da eg-ekedan da owoy egbautisan i Huwan kagda diyà sa lawa Holdan.

* **1:2** 1:2 Basa ko Malakiyas 3:1. † **1:3** 1:3 Basa ko Isayas 40:3.

6 Na, igkawal i Huwan sa hinabel bulbul kamiliyu, owoy iya sa sabitan di sa netikal
kunul hinagtay. Iya sa kaenen di sa kasuk owoy sa teneb linaday.
7 Egtegudon diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Dumuen sa etaw tumebow
mekesambì kenak owoy tigtu eglowon diyà kenak. Amuk tumebow, mekelilang a
owoy memalaan a ma dumapag kenagdi lumengà sa talumpà di.
8 Wayeg daa sa ibautis ku keniyu, dodoo sa etaw mekesambì kenak, iya polo sa
ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg Owoy Tinepengan I Satanas (Matéyo 3:13–4:11; Lukas 3:21-22; 4:1-13)

9 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà wayeg, mig-angay Hésus i
diyà kenagdi kedu menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya, owoy binautisan i Huwan
kagdi diyà sa lawa't wayeg Holdan.
10 Hê, egoh i Hésus miggaun kedu dalem sa wayeg, hinaa di sa langit neukaan owoy
sa Metiengaw Suguy i Nemula egpetuntun eg-angay egtenà diyà kenagdi egpeiling
manuk menatad.
11 Agulé, duen sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen di, “Kuna sa Anak ku eghiduwan
ku temù. Tigtu a netuuwan diyà keniko.”
12 Agulé, egoh i Hésus migpebautis, petow dé pineangay sa Suguy i Nemula kagdi
diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.
13 Eg-ugpà dahiya taman epat pulù agdaw owoy takaan i Satanas egtepengan kagdi
i anì mekesalà. Duen ma sa medoo uled tanà neduma di dahiya, dodoo duen medoo
egsugùsuguen i Nemula mig-angay egtabang si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù (Matéyo 4:12-17; Lukas 4:14-15)

14 Na, egoh i Huwan nebilanggu danà i Datù Hélod, mig-angay Hésus i diyà uwang
Galiliya egtulù sa Mepion Tegudon kedu si Nemula.
15 Guwaen di, “Neuma dé sa agdaw igpasad i Nemula diyà sa medoo etaw egoh
anay, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà keniyu. Huenan di, ekedi yu
dé sa medoo salà yu owoy pigtuu yu dé diyà siini Mepion Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkuwa Epat Pasek Di (Matéyo 4:18-22; Lukas 5:1-11)

16 Na, egoh i Hésus eghemantad diyà sa lanaw Galiliya, hinaa di si Simon owoy si
Andelis hadi di. Egpuket da diyà sa lanaw enù ka kagda sa tegepuket.
17 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Unut-unut yu kenak, enù ka edung ini egoh
beken sedà daa sa egkuwaen yu dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniyu.”
18 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy mig-unut da dé si Hésus.
19 Agulé, egoh i Hésus eg-ipanaw uman, hinaa di sa duwa anak i Sébediyu, si
Santiyago owoy si Huwan hadi di. Eg-upionen da sa puket dalem sa kumpit da.
20 Agulé inumow i Hésus kagda. Hê, sinalidan da sa emà da diyà sa kumpit lapeg
sa medoo tegepuket egsukayan di, enù ka eg-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Linahuk Busaw (Lukas 4:31-37)

21 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum. Egoh di neuma Sapetu
sa agdaw keetud da, migdalem Hésus i diyà sa simbaan da owoy migtulù diyà sa
medoo etaw dahiya.
22 Tigtu egkegaip sa medoo etaw egoh da migdineg sa ketulù di, enù ka endà
nesetepeng sa ukit ketulù di owoy sa ukit ketulù sa medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis, enù ka dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.

23 Hê, egoh i Hésus egtulù pelawà, duen sa maama linahuk busaw egludep diyà sa
simbaan da. Pinetaled di sa kagi di, guwaen di,
24 “O Hésus tegeNasalét, ngadan sa kebael ko kenami i busaw? Enù di ya, eg-
angayen ko kami egpedaetan imet? Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw Anak i
Nemula.”
25 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka dé egséléken na. Laun ka dé.”
26 Hê, tigtu egpelabayenen sa busaw sa maama linahuk di, owoy miglesing ma
metaled, agulé miglaun dé diyà kenagdi.
27 Na, tigtu egkegaip sa langun etaw dahiya owoy egseolomoy da, guwaen da,
“Ngadan ini i? Magtu tegudon kéen ini i, enù ka duen sa egkegaga siini etaw egsugù
egpelesut sa medoo busaw, owoy egpangunutan da doo sa kagi di.”
28 Na, danà iya wé binaelan i Hésus, medelamet nekeseluh sa lalag di diyà sa uwang
Galiliya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu (Matéyo 8:14-17; Lukas 4:38-41)

29 Agulé, miglaun Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu owoy mig-angay diyà sa dalesan
i Simon owoy si Andelis. Mig-unut ma si Santiyago owoy si Huwan.
30 Egoh da migtebow, tinulon da diyà si Hésus eglinadu sa nugangan i Simon bayi
eghibat danà di egkegenaw temù.
31 Agulé mig-angay Hésus i egdapag diyà sa eglinadu, owoy sinabaan di sa belad
di owoy pinetigdeg di. Hê, petow dé nelikuan iya wé bayi owoy mig-edung ma dé
egmengana kenagda.
32 Na, egoh di mig-eled dé sa agdaw, inuwit da diyà si Hésus sa langun etaw eglinadu
owoy sa medoo etaw linahuk busaw.
33 Medoo temù sa etaw kedu diyà iya wé menuwa egkesetipon diyà sa duwangen
kenà i Hésus eg-ugpà.
34 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu sumalà dé sa linadu da, owoy duen ma
medoo busaw pinelesut di diyà sa medoo etaw. Dodoo hinawidan i Hésus sa medoo
busaw anì endà mikagi da, enù ka egkilalaen da kagdi i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu (Lukas 4:42-44)

35 Na, egoh di umawang dé sa kesimag di, mig-enaw Hésus i owoy eg-angay eglebù
diyà sa kenà endà duen dalesan enù ka sumimbà dahiya.
36 Agulé inangay i Simon owoy sa medoo duma di eglagbet kagdi i.
37 Egoh da mighaa kenagdi, guwaen da, “Eglagbeten sa langun etaw kuna i.”
38 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lumagbas ki polo diyà sa medoo liyu
menuwa anì tumegudon a ma dahiya, enù ka iya sa pesuwan ku mig-angay a dini.”
39 Agulé, egtukiden di sa langun menuwa diyà uwang Galiliya, owoy egtegudon
diyà sa medoo simbaan Hudiyu, owoy egpelesuten di ma sa busaw miglahuk diyà sa
medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid (Matéyo 8:1-4; Lukas 5:12-16)

40 Na, duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà si Hésus. Migligkued diyà
sa taengan di owoy egpegeni tabang, guwaen di, “Megaga ko kumedan siini linadu
ku amuk iya sa ungayà ko.”
41 Agulé, eghiduwan i Hésus kagdi, owoy binegeng di sa belad di owoy sinabaan di
sa maama. Guwaen di, “Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka dé.”
42 Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid owoy nelikuan dé.

43-44 Agulé tigtu hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka egtulon duu diyà etaw sa
egoh ko nelikuan. Dodoo angay ka polo pehaa diyà sa tegesimbà owoy begay ka ma
sa hinagtay ulowen diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà
sa kehaa i Nemula. Amuk hediya, tandaan ko diyà sa langun etaw sa egoh ko nelikuan
dé.” Agulé pineipanaw i Hésus dé.
45 Dodoo egoh sa maama mig-ipanaw, tinulon di polo diyà sa medoo etaw sa
binaelan i Hésus diyà kenagdi. Huenan di, endà dé mekeangay Hésus i diyà sa
medoo menuwa, dodoo eg-ugpà diyà sa kenà endà medoo dalesan enù ka eg-angay
diyà kenagdi sa medoo etaw kedu diyà sa langun menuwa.

2

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Matéyo 9:1-8; Lukas 5:17-26)

1 Na, egoh di neuma sa sebaen agdaw, egpelikù Hésus i diyà sa menuwa
Kapelenaum. Dinineg sa medoo etaw sa egoh di miglikù diyà sa dalesan di,
2 huenan di medoo temù sa etaw egkesetipon dahiya. Nebelet sa dalesan lapeg sa
duwangen di medapag diyà sa selat di, huenan di endà dé mekeukit sa etaw dahiya.
Na, egoh i Hésus egtegudon sa kagi i Nemula diyà kenagda,
3 duen sa maama egtodel sa langun lawa di egseoyongon epat gemaama diyà sa
kateli.
4 Dodoo endà duen sa ukitan da eg-oyong mangay diyà si Hésus, enù ka nealang
da danà sa medoo etaw egkesepisok. Huenan di, inuwit da sa kateli dutu siedò iyug
atep mepatag. Tinosongon da sa atep diyà sa selatal kenà i Hésus owoy tinuntun da
sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i Hésus.
5 Na, egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da, guwaen di diyà sa maama egtodel,
“O Akay, nekepeuloy dé sa medoo salà ko.”
6 Na, duen medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis egpenuu dahiya. Nelikutan sa
pedu da danà sa inikagi i Hésus, owoy
7 egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama, enù ka
egtepengen di Nemula i. Endà duen etaw mekepeuloy salà liyu daa si Nemula.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà kenagda,
“Maen di ya egkelikutan sa pedu yu danà sa inikagi ku?
9 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini maama
egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg anì umuwit sa kateli di owoy mekebigkat
ma? Endà mebaluy di amuk etaw daa.
10 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay
Langun anì metiigan yu ma amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé,
guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel,
11 “O Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù ka dé.”
12 Hê, migtigdeg sa maama, owoy mesiyapat inuwit di sa kateli di, owoy eghauwen
sa medoo etaw sa kelikù di. Huenan di, tigtu egkegaip da langun owoy eg-oloen da
Nemula i, guwaen da, “Edung egoh anay endà duen sa eghauwen ta binaelan etaw
éhê iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Lebi
(Matéyo 9:9-13; Lukas 5:27-32)

13 Na, egoh i Hésus migpenaug, eg-angay dema diyà sa mantadan Lanaw Galiliya.
Egkesetipon dema sa medoo etaw diyà kenagdi owoy egtuluen di kagda.
14 Agulé, egoh di eg-ipanaw uman, hinaa di sa maama atung egpeetuken sa sulutan
egpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-etuk. Iya sa ngadan di si Lebi anak i Alpiyo.

Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.” Hê migtigdeg Lebi i owoy eg-unut ma dé diyà si Hésus.

15 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalesan i Lebi. Duen ma dahiya sa medoo etaw duma da egkaen, sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo etaw tegebael salà, enù ka medoo da eg-unut-unut diyà si Hésus.

16 Duen ma dahiya sa medoo etaw Palasiyu tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egoh da mighaa si Hésus neseunut da egkaen sa medoo etaw tegebael salà owoy sa medoo atung egpeetuken sa sulutan, eg-igsaan da sa medoo pasek i Hésus, guwaen da, “Maen di ya egselenganen i Hésus egkaen sa medoo etaw atung egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo duma da tegebael salà?”

17 Dodoo egoh i Hésus migdineg iya wé inikagi da, sinagbian di kagda, guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà duen maen di ya lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu polo sa lumagbet tegebulung. Pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig duen salà da, beken duu sa medoo etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da Daa (Matéyo 9:14-17; Lukas 5:33-39)

18 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo Palasiyu owoy sa medoo pasek i Huwan Tegebautis sa kekaen da anì sumimbà da daa. Agulé, duen etaw mig-angay eg-igsà diyà si Hésus, guwaen da, “Takaan da egpeulan sa medoo pasek i Huwan sa kekaen da anì sumimbà da daa, owoy hediya ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, maen di ya endà ma egpeulanen da sa kekaen da?”

19 Agulé migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Amuk duen sa pista kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama egkawingen.

20 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen da enù ka mebukul da.”

21 Agulé, egpeligad dema Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion di amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu ginis endà pinìpian di, enù ka kumipes sa tabung di owoy meumanan pa kedakel sa lisì di.

22 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul kambing taguan wain, endà itagù ta sa magtu wain diyà sa tapay taguan di enù ka mebetu danà sa kelukotok di enù ka endà eghened sa tapay kunul kambing. Melemet sa wain owoy medaetan ma sa taguan di. Dodoo, itagù ta polo sa magtu wain diyà sa magtu taguan di.”

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud (Matéyo 12:1-8; Lukas 6:1-5)

23 Na, egoh sa sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalan egtelek tinibah. Egoh da eg-ipanaw, inelus sa medoo pasek di sa palay owoy sinukut da.

24 Agulé, guwaen sa medoo Palasiyu diyà si Hésus, “Taa ko. Egtipay sa medoo pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé binaelan da.”

25 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid egoh anay egoh di nelikutan neketues lapeg sa medoo duma di.

26 Egoh i Abiatal sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan diyà sa lamisan, sa epan igbegay diyà si Nemula. Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay ma diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.”

27 Guwaen i Hésus ma, “Muna binaelan i Nemula sa etaw, agulé sinugù di sa agdaw
keetud da. Amuk hediya, uman pa milagà sa etaw diyà sa agdaw keetud.
28 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta denu sa agdaw keetud,
huenan di mekegaga a tumulù etaw sa mepion egbaelan da diyà sa agdaw keetud.”

3

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Lukas 6:6-11)

1 Agulé, egludep dema Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu. Duen dahiya sa maama
melungoy dibaluy belad.
2 Duen ma etaw dahiya egtulikan da Hésus i amuk bulungan di sa etaw diyà sa
agdaw keetud anì dumuen sa meketipu da kenagdi.
3 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama, “O Akay, angay ka dini.”
4 Agulé, eg-igsaan i Hésus sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Ngadan tayu sa
mepion diyà sa uledin ta denu sa agdaw keetud, tumabang ki ataw ka meumàumà
ki? Ngadan tayu sa mepion, alukan ta sa etaw ataw ka imatayan ta?”
Dodoo endà egsagbì da.
5 Agulé, egtukiden i Hésus eghaa kagda owoy egbulit enù ka egkebukulan di kagda
danà di endà duen kehidu da sa duma da. Agulé, guwaen di diyà sa maama melungoy
belad, “Begeng ko sa belad ko.”
Egoh di migbegeng, petow dé nelikuan sa belad di.
6 Agulé, miglaun sa medoo Palasiyu owoy egkeseolom da sa medoo etaw i Datù
Hélod enù ka eglagbeten da sa ukit keimatay da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Diyà Sa Mantadan

7 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa medoo pasek di eg-angay diyà sa Lanaw
Galiliya. Medoo temù sa etaw eg-unut-unut diyà kenagdi. Duen kedu uwang Galiliya,
duen ma kedu uwang Hudiya,
8 duen ma kedu diyà Hélusalém, owoy kedu da ma uwang Idumiya, owoy duen
ma kedu tanà dutu lawa't Holdan, owoy kedu da ma sa uwang menuwa Tilo owoy
menuwa Sidon. Tigtu medoo sa etaw mig-angay diyà si Hésus enù ka dinineg da sa
lalag sa medoo panduan di.
9 Huenan di, eg-ikagiyan i Hésus sa medoo pasek di anì kuwaen da sa kumpit anì
dumalem egtulù diyà sa medoo etaw enù ka egkesedeldel da egdapag diyà kenagdi.
10 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu, huenan di egkesedeldel da egdapag diyà
kenagdi anì meamis da.
11 Duen ma etaw linahuk busaw eg-angay egdapag diyà si Hésus. Egoh da mighaa
kenagdi, egligkued da eg-umow diyà sa taengan di, guwaen da, “Kuna sa Anak i
Nemula.”
12 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw sa denu
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Lukas 6:12-16)

13 Agulé migtekedeg Hésus i diyà sa getan, owoy sinetipon di sa medoo etaw
egkeiyapan di. Mig-angay da migdapag diyà kenagdi.
14 Hinemilì di sa sepulù owoy duwa enù ka ginelal di kagda salu di. Agulé guwaen
di diyà kenagda, “Hinemilì ku kiyu anì takà yu umunut kenak, owoy peangayen ku
ma kiyu anì tumegudon yu,
15 owoy begayan ku ma kiyu egkegaga pelesut busaw diyà etaw.”

16 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa etaw hinemilì di: si Simon pinengadanan
di ma si Pidelu,
17 owoy si Santiyago anak i Sébediyu, owoy si Huwan hadi i Santiyago. Pinen-
gadanan di siini duwa etaw Boanilges, enù ka lagà kilat sa pedu da.
18 Hinemilì di ma si Andelis, owoy si Pilipi, owoy si Baltolomi, owoy si Matéyo,
owoy si Tomas, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo, owoy sa
sebaen ma Simon sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya,
19 owoy si Hudas Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa medoo kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Egsagbì Diyà Sa Etaw Migsigbolow Kenagdi (Matéyo 12:22-32; Lukas 11:14-23; 12:10)

20 Agulé eglikù Hésus i, dodoo endà egpekekaen di owoy sa medoo salu di enù ka
medoo temù sa etaw egkesetipon dema diyà kenagdi.
21 Huenan di, egoh sa medoo tigtu duma i Hésus migdineg endà egpekekaen di,
eg-angayen da kagdi enù ka duen etaw guwaen da dò egkelengleng Hésus sa.
22 Duen ma tegetulù uledin igsugkow i Mosis kedu diyà Hélusalém, guwaen da, “Si
Bilsibul datù busaw sa miglahuk diyà kenagdi, huenan di megaga di egpelesut busaw
diyà etaw danà sa tunung igbegay i Bilsibul diyà kenagdi.”
23 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw owoy tinulonon di kagda peligad. Guwaen
di, “Endà mebaluy di si Satanas sa egpelesut sa duma di busaw diyà sa etaw.
24 Enù ka upama, amuk egsekuntelaay sa medoo etaw eg-unut diyà sa datù, endà
melugay di mekedan sa kedatuan sa kaunutan da.
25 Diya ma sa segemalay amuk egselimbulay da, endà melugay di medaetan ma sa
malayan da.
26 Hediya ma, amuk egkuntelaen i Satanas sa medoo etaw di, endà ma melugay di
mekedan sa egkegaga di egpedatù, enù ka medaetan ma sa kedatuan di.”
27 Eg-uman Hésus i egpeligad anì metiigan da tinabanan di Satanas i, guwaen
di, “Upama, endà duen etaw mekeludep diyà sa dalesan sa maama mebagel anì
lampasen di sa medoo langun taman di taman endà poloten di duu sa épê dalesan.
Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa langun taman di.”
28 “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mekepeuloy i Nemula doo sa salà etaw,
sumalà dé sa medaet egbaelan da ataw ka sa medaet eg-ikagiyen da.
29 Dodoo sa etaw egsumbung sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy iya
wé salà di owoy endà ma mekedan di taman melugay.”
30 Na, iya sa inikagi i Hésus diyà kenagda enù ka guwaen sa medoo tegetulù linahuk
busaw Hésus i.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi (Matéyo 12:46-50; Lukas 8:19-21)

31 Agulé, migtebow sa inay i Hésus owoy sa medoo hadi di maama. Egoh da pelawà
diyà duwangen, igpeuwit da sa kagi da diyà si Hésus anì menaug.
32 Duen ma melaweng etaw egpenuu medapag diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Taa
ko, diyà duwangen sa inay ko owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da mikagi diyà keniko.”
33 Dodoo guwaen i Hésus, “Tulonen ku diyà keniyu sa inay ku owoy sa medoo hadi
ku.”
34 Agulé, eg-inengtengen di sa medoo etaw egpenuu medapag diyà kenagdi, owoy
guwaen di, “Taa yu. Ini polo sa inay ku owoy sa medoo hadi ku,
35 enù ka sa medoo etaw egpangunut diyà sa uyot i Emà ku si Nemula, iya lagà sa
inay ku owoy tebay ku owoy hadi ku maama.”

4

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Na, eg-edung dema Hésus i egtulù diyà sa mantadan lanaw. Temù medoo sa etaw
egkesetipon dahiya, huenan di mighalì Hésus i egpenuu dalem sa kumpit. Dodoo
diyà da mantadan sa medoo etaw egdinegdineg sa kagi di.
2 Agulé, medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon peligad.
3 Egoh di egtulù, guwaen di, "Na, duen sa maama eg-angay egsawel benì diyà sa
hinemulaan di.
4 Egoh di egsawel, duen benì neketenà diyà dalan. Hê, neimet sa medoo manuk
egkaen.
5 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen. Medelamet migtubù
enù ka endà mekepal sa tanà di.
6 Hê egoh di meedup sa agdaw, eglegupay owoy nematay dé enù ka endà medalem
sa kedalid di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé neseselengan da egtubù
owoy nesilung sa palay danà sa sepinit, huenan di endà egbunga di.
8 Dodoo, neketenà sa duma benì diyà sa mepion tanà. Agulé egtubù owoy eglenuk
owoy egbunga. Uman sebaen benì, nekesugat temù sa kebunga di, duen nekeuma
telu pulù, duen enem pulù owoy duen magatus."
9 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu, hih, sa kagi ku
dinineg yu."

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Lukas 8:9-10)

10 Na, egoh di endà iseg medoo etaw, mig-angay diyà si Hésus sa sepulù owoy duwa
salu di owoy sa duma etaw. Eg-igsaen da sa selepangan sa peligad di.
11 Agulé guwaen i Hésus, "Kiyu i medoo pasek ku, igpetiig i Nemula dé diyà keniyu
sa penemdem nelidung egoh anay denu sa kedatù di. Dodoo metulonon daa peligad
sa medoo liyu etaw,
12 enù ka
'Apiya di pa takà da eghahaa, endà eghauwen da duu,
owoy apiya di pa takà da egdinegdineg, endà metiigan da duu.
Dodoo amuk meketiig da, meekedan da polo sa medaet egbaelan da
owoy metuing doo sa pedu da diyà si Nemula anì ipeuloy di sa salà da.'* "

Ini Sa Selepangan Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Lukas 8:11-15)

13 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, "Egkegaip a keniyu enù ka endà egketiigan
yu duu siini peligad tinulon ku. Amuk endà egketiigan yu duu, endà ma metiigan yu
duu sa medoo liyu peligad ku.
14 Na sa peligad tinulon ku, iya sa selepangan sa benì igsawel etaw sa kagi i Nemula
nekeseluh diyà sa langun etaw.
15 Sa benì neketenà diyà dalan, iya lagà sa medoo etaw egdineg daa uloy sa kagi
i Nemula. Agulé, egtebow Satanas i owoy egkedanan di diyà sa pedu da anì endà
mekepigtuu da.
16 Na, sa benì neketenà diyà sa tanà batuwen, iya lagà sa medoo etaw egdineg sa
kagi i Nemula owoy neanggan dé sa pedu da egoh da egsakem,
17 dodoo lagà endà duen dalid di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu
amuk egkepelihay da danà sa kepigtuu da sa kagi i Nemula.

* **4:12** 4:12 Basa ko Isayas 6:9-10.

18 Na, sa benì neketenà diyà tanà épê sepinitpinit, iya lagà sa medoo etaw egdineg
sa kagi i Nemula,
19 dodoo lagà egkesilung sa kepigtuu da. Egkelakà da danà sa medoo langun
taman da owoy sa ungayà da egpekawasà owoy danà ma sa medoo angayan pedu
da. Huenan di, endà mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da.
20 Dodoo sa benì neketenà diyà sa mepion tanà, iya lagà sa medoo etaw
egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy tigtu da egpigtuu. Mepion sa kebunga sa
kepigtuu da, duen nekeuma telu pulù, duen enem pulù, duen magatus."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Palitaan Eglegdaw
(Matéyo 5:15; 13:12; Lukas 8:16-18)

21 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, "Amuk tinemteman
etaw sa palitaan, endà pelagkeban di duu solok owoy endà ma peleketanaen di duu
diyà sa kateli. Dodoo mehagtaw polo sa kenà di itagù anì hauwen sa langun etaw sa
legdaw di.
22 Hediya ma, meawangan doo sa langun linimunan owoy mehaa doo sa langun
linidung anì metiigan yu sa selepangan di.
23 Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu hih sa kagi ku dinineg yu."
24 Guwaen i Hésus ma diyà kenagda, "Pigtuu yu temù sa igtulù ku dinineg yu.
Amuk hediya, ipetiig i Nemula doo diyà keniyu, owoy pesubelawen di pa sa metiigan
yu.
25 Enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di. Dodoo sa etaw endà
egpigtuu, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan di."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Benì Egtunas

26 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, "Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa
etaw mighemula benì diyà sa tinibah di,
27 dodoo egpandayaen di daa sa ukit kelenuk sa medoo hinemula di. Egtudug amuk
sigep owoy eggalebek amuk agdaw, dodoo uman agdaw egtunas sa medoo hinemula
di owoy eglenuk doo apiya di pa endà netiigan di duu sa ukit kelenuk di.
28 Takà eglenuk sa hinemula di danà sa tanà daa. Muna egtebagang, agulé eglesut
sa daun di, agulé lumesut ma sa bunga di owoy egkelegà ma dé.
29 Amuk melegà dé, egpupuwen sa épê tanà sa bunga di, enù ka neuma dé sa
kepupu di."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Tigtu Tukééy Benì
(Matéyo 13:31-35; Lukas 13:18-19)

30 Agulé guwaen i Hésus, "Enù di ya, ngadan sa pegulepengan ku sa kedatù i
Nemula? Ngadan sa peligad tulonen ku anì metiigan yu?
31 Sa kedatù di lagà sa segebelahan dalem mustad hinemula etaw diyà sa hemulaan
di. Apiya di pa uman pa tukééy sa dalem di diyà sa langun benì,
32 egtubù doo owoy uman pa kumedakel diyà sa medoo liyu hinemula etaw. Dakel
sa panga di anì mekebaluy sumalag sa medoo manuk dahiya."
33 Na, egtegudon Hésus i sa kagi i Nemula diyà kenagda danà sa medoo liyu peligad
tinulon di taman sa egketiigan da daa.
34 Endà duen sa itulù di kenagda liyu daa sa peligad di, dodoo egoh da eglebù sa
medoo salu di, sinelepang di diyà kenagda sa medoo peligad di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Lukas 8:22-25)

35 Na, egoh di buyu eg-eled sa agdaw, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen
di "Kumatin ki tanà dutu sa lanaw."

36 Agulé, sinalidan da sa medoo etaw nesetipon diyà sa mantadan, owoy mig-edà
sa medoo salu di diyà sa kumpit kenà i Hésus tapay egpenuu. Duen ma sa medoo
liyu kumpit eg-edaan sa medoo etaw dahiya anì eg-unutan da Hésus i.
37 Hê, nesampen da sa meleges kelamag diyà sa lanaw owoy egkeawuhan wayeg
sa kumpit da taman sa egoh di buyu dé egketegeb.
38 Dodoo egdanan Hésus i egtudug diyà sa ulinan kumpit. Agulé inangay da eg-
enaw, guwaen da, "O Mistelu, egpekesugsug ki. Maen di ya endà egsagipaen ko duu?"
39 Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa dakel lambeg,
guwaen di, "Sabuh yu dé." Hê, petow dé migsabuh owoy miglinek ma dé.
40 Agulé guwaen i Hésus, "Maen di ya egkelimedangan yu? Endà pa egpigtuu yu
kéen diyà kenak."
41 Dodoo egkegaip da temù owoy egseolomoy da, guwaen da, "Ngadan ini i maama?
Apiya sa kelamag owoy sa lambeg, egpangunut da doo diyà kenagdi."

5

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Lukas 8:26-39)

1 Na, egdunggù da Hésus i diyà sa uwang Gelasin tanà dutu sa lanaw.
2 Egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa maama linahuk busaw kedu diyà sa kenà
lebeng
3 enù ka iya sa kenà di eg-ugpà. Tigtu mebagel owoy endà mebaluy di molot, enù
ka apiya sangkalì sa ipolot da, anan mebugtus.
4 Apiya di pa medoo gulê egpoloten da sa belad di owoy sa lisen di, mebugtus doo
sa medoo igpolot. Endà egkesabaan di etaw enù ka mebagel temù.
5 Huenan di, agdaw owoy sigep takà egtimbultimbul diyà sa kenà lebeng owoy
getan-getan, owoy takà ma eg-umow owoy egpalian di batu sa lawa di.
6 Egoh sa maama migsugpayal si Hésus, egletu eg-angay dutu owoy egligkued diyà
sa taengan di.
7-8 Agulé, eghemagawan i Hésus sa busaw miglahuk diyà kenagdi, guwaen di, "Laun
ka dé diyà siini etaw."
Dodoo pinetaled di sa kagi di, guwaen di, "O Hésus, maen di ya egbogowen ko
aken? Netiigan ku kuna sa Anak i Nemula sa Nemula tigtu mapulù. Ini egoh di diyà
sa kehaa i Nemula, egpegeni a diyà keniko anì yaka pa egpigtamay kenak."
9 Agulé inigsaan i Hésus, guwaen di, "Ngadan ko ya?"
Migsagbì, guwaen di, "Si Melaweng sa ngadan ku enù ka medoo ké temù miglahuk
diyà siini etaw."
10 Agulé, tigtu egpegeni diyà si Hésus anì endà hemagawan di duu dutu mediyù
dò.
11 Na, duen ma medoo babuy eglagbet da kaenen diyà sa getan-getan medapag
dahiya.
12 Agulé, migpegeni sa busaw diyà si Hésus, guwaen di, "Amuk mebaluy diyà
keniko, mangay ké lumahuk diyà sa medoo babuy."
13 Agulé, pinandayà di dé kagda. Agulé miglesut sa medoo busaw diyà sa maama
owoy mighalì da eglahuk diyà sa babuy. Hê, sa medoo babuy, duwa ngibu, migletu
da langun miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek da diyà sa lanaw. Nelened
da langun.
14 Agulé, egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay egtulon diyà sa dakel
menuwa owoy diyà sa medoo liyu dalesan medapag dahiya. Egoh sa medoo etaw
migdineg, eg-angay da diyà si Hésus anì hauwen da sa nebaelan sa medoo babuy.

15 Egoh da migtebow diyà si Hésus, hinaa da sa maama magtu linesutan medoo
busaw. Egpenuu owoy migginis dé owoy neketuleng ma dé. Egoh da mighaa iya wé,
tigtu da egkelenawan.
16 Agulé, sa medoo etaw mighaa sa binaelan i Hésus diyà sa maama linahuk busaw
owoy sa nebaelan sa medoo babuy, egtulon da diyà sa medoo etaw egtebow.
17 Agulé, egpegeni da diyà si Hésus anì sumalid diyà sa menuwa da.
18 Na, egoh i Hésus eg-edà kumpit, egpegeni eg-unut sa maama linesutan busaw
diyà si Hésus.
19 Dodoo hinawidan di, guwaen di, “Likù ka polo, angay ko tulon diyà sa medoo
duma ko sa mepion binaelan i Nemula diyà keniko owoy sa dakel kehidu di keniko.”
20 Agulé, eglikù sa maama owoy takà egtulon diyà sa uwang menuwa Dikapolis
denu sa dakel ketabang i Hésus diyà kenagdi. Huenan di, egkegaip sa langun etaw
tinulonon di.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi (Matéyo 9:18-26; Lukas 8:40-56)

21 Na, egoh da i Hésus miglikù migkatin tanà dutu sa lanaw, tigtu medoo sa etaw
egkesetipon diyà kenagdi diyà mantadan.
22 Agulé, duen sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu migtebow. Iya sa ngadan
di, si Hailu. Egoh di mighaa si Hésus, migligkued diyà sa taengan di,
23 owoy egpegeni, guwaen di, “Buyu dé egkematay sa tukééy anak ku bayi danà sa
linadu di. Egpegeni a diyà keniko angay ko pa sabai anì melikuan owoy mehagtay.”
24 Agulé, eg-unut Hésus i diyà si Hailu. Na, egoh da eg-ipanaw, medoo da temù
eg-unut kenagda owoy egkesedeldel da.
25 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa dé gepalay sa lugay di endà egkedit sa
depanug di adat bayi.
26 Apiya di pa takà egpebulung diyà sa medoo tegebulung, endà egkegaga da duu.
Neimet uloy sa pilak di egbayad dodoo endà nelikuan di, egtemù polo sa linadu di.
27 Egoh di migdineg sa lalag i Hésus, mig-unut ma diyà sa medoo etaw egsetugdug
kenagdi enù ka egtelukunan di eg-amis sa ginis di,
28 enù ka egpenemdemen di melikuan amuk meamis di daa sa ginis i Hésus.
29 Hê, egoh di mig-amis sa kawal i Hésus, petow dé migkedit sa depanug di, owoy
egtugedamen di nekedan dé sa linadu di.
30 Na, tinugedam i Hésus ma duen nebaelan sa tunung di, huenan di mig-ugpà
owoy eghahauwen di sa medoo etaw. Eg-igsà, guwaen di, “Ngadan tayu di etaw sa
mig-amis sa ginis ku?”
31 Egsagbì sa medoo salu di, guwaen da, “O Mistelu, eghauwen ko doo sa medoo
etaw egkesepisok diyà keniko. Maen di ya eg-igsaen ko ngadan tayu di etaw sa mig-
amis keniko?”
32 Dodoo, eghahauwen i Hésus sa medoo etaw anì lagbeten di sa mig-amis sa ginis
di.
33 Agulé egkelimedangan sa bayi enù ka netiigan di nekedan sa linadu di danà di
mig-amis sa ginis i Hésus. Huenan di, mig-angay diyà kenagdi owoy eglukub ma
danà di egkelenawan. Migligkued diyà sa taengan di owoy tinulon di diyà kenagdi
langun denu sa linadu di owoy sa pesuwan di nelikuan.
34 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon, nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko. Mepion sa
kelikù ko enù ka migtanà sa pedu ko danà sa linadu ko nekedan.”
35 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen etaw migtebow kedu diyà
sa dalesan i Hailu. Eg-ikagi da diyà si Hailu, guwaen da, “Endà dé sa anak ko bayi.
Yaka dé uman duu egbogo sa mistelu.”

36 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu sa inikagi da. Guwaen di diyà si Hailu, “Yaka
egkelenawan na. Pigtuu ka daa diyà kenak.”
37 Endà duen etaw pineunut i Hésus eg-angay diyà sa dalesan liyu daa si Hailu
owoy si Pidelu owoy si Santiyago owoy si Huwan hadi i Santiyago.
38 Egoh da migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu simbaan, hinaa i Hésus sa medoo
etaw egséléken dahiya. Duen egsinegaw owoy duen ma egdelawit.
39 Egoh di miggemow diyà sa dalesan, guwaen di diyà sa medoo etaw, “Maen di ya
takà yu egséléken? Yoko egsinegaw wa. Endà nematay sa batà, egtudug daa.”
40 Dodoo eggemenan da polo kagdi i. Agulé, pinelaun i Hésus sa langun etaw kedu
diyà sa dalesan. Inuwit di sa emà sa batà owoy sa inay di, owoy sa telu salu di egludep
diyà sa bilik kenà sa batà pinehibat.
41 Agulé, sinabaan di belad sa batà owoy guwaen di diyà sa hagdi kagi, “Talita
kumi.” Na, iya sa selepangan di, “O Okon, enaw ka dé.”
42-43 Hê, petow dé mig-enaw sa batà owoy egbigkat ma dé. Huenan di, tigtu negaip
temù sa emà di owoy sa inay di, dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen
da duu diyà etaw. Agulé, sinugù di kagda anì pekaenen da sa anak da. Na, sepulù
owoy duwa gepalay dé sa kelukes di.

6

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Matéyo 13:53-58; Lukas 4:16-30)

1 Na, miglegkang Hésus i owoy sa medoo salu di dahiya owoy migpelikù da diyà sa
tapay menuwa di Nasalét.
2 Egoh di neuma sa agdaw Sapetu, sa agdaw keetud etaw Hudiyu, mig-angay Hésus
i egtulù diyà sa simbaan da. Egkegaip sa medoo etaw nesetipon dahiya egoh da
migdineg sa kagi di. Guwaen da, “Ay, ngadan keduwan sa egkegaga di? Maen di ya
milantek sa ketulù di? Maen di ya egkegaga di egbael sa panduan?
3 Enù ka siini maama, netiigan ta doo kagdi sa kalpintilu anak i Maliya. Netiigan
ta ma sa medoo hadi di, si Santiyago owoy si Hosé owoy si Hudas owoy si Simon.
Owoy eg-ugpà ma sa medoo tebay di diyà sa menuwa ta. Ngadan keduwan sa hagdi
egkegaga kéé?” Na, iya sa pesuwan di endà egpigtuu da diyà si Hésus.
4 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-
ekedan sa medoo duma di telehadi owoy sa medoo liyu etaw diyà sa tigtu menuwa
di. Dodoo eg-adatan polo sa medoo etaw diyà sa liyu menuwa.”
5 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan binaelan i Hésus dahiya
enù ka endà egpigtuu da. Tukééy daa sa etaw eglinadu sinabaan di anì melikuan da.
6 Egkegaip Hésus i enù ka endà egpigtuu sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Lukas 9:1-6)

Na, egtukid Hésus i egtulù diyà sa langun menuwa medapag dahiya.
7 Agulé, sinetipon di sa sepulù owoy duwa salu di anì peangayen di kagda
petegudon. Tinigduwa-duwa di kagda, owoy binegayan di kagda tunung anì
mekegaga da pelesut busaw miglahuk diyà etaw.
8 Migsasà diyà kenagda, guwaen di, “Amuk mipanaw yu, ulan sa medoo eg-uwiten
yu, liyu daa sa tuked. Ulan sa keuwit yu sa legà ataw ka puyut ataw ka pilak.
9 Mebaluy tumalumpà yu, dodoo ulan sa keuwit yu duma kawal yu.”
10 Guwaen di ma, “Amuk mekeuma yu diyà sa menuwa, ugpà yu diyà sa dalesan
gemowon yu. Yoko eghalìhalì ya taman endà meuma sa kelegkang yu dema.

11 Dodoo amuk tumebow yu diyà sa menuwa endà miadat da keniyu ataw ka
meked da dumineg sa igtulù yu, salidi yu iya wé. Amuk sumalid yu dahiya, agtag
yu sa kepung diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay i Nemula tumebow diyà
kenagda."
12 Hê, eg-ipanaw sa medoo salu di, owoy egtegudon da anì ekedan sa medoo etaw
sa salà da.
13 Egpelesuten da ma sa medoo busaw miglahuk diyà etaw, owoy medoo ma sa
etaw eglinadu linulowon da lana owoy nelikuan da dé.

Ini Sa Egoh I Huwan Tegebautis Nematay
(Matéyo 14:1-12; Lukas 9:7-9)

14 Na, si Datù Hélod sa eg-ipat tanà Galiliya, migdineg denu sa medoo binaelan i
Hésus enù ka nekeseluh dé sa lalag di diyà sa langun menuwa. Duen etaw, guwaen
da dò kagdi doo kéen si Huwan Tegebautis mig-enaw egoh di nematay. Iya maen di
ya dakel gaa sa tunung di egbael panduan.
15 Duen ma etaw, guwaen da dò si Iliyas tegesugkow i Nemula egoh anay gaa Hésus
i. Owoy duen ma liyu etaw, guwaen da dò sebaen ma tegesugkow i Nemula gaa Hésus
i éhê sa medoo tegesugkow di egoh anay.
16 Dodoo egoh i Datù Hélod migdineg denu sa binaelan i Hésus, guwaen di, "Kagdi
doo kéen si Huwan Tegebautis sa tinagpedan ku ulu mig-enaw dema kéen egoh di
nematay."
17-18 Iya sa inikagi i Hélod, enù ka igpeimatay di si Huwan danà di migsigbolow si
Hélod, guwaen di, "Migtipay ka dé sa uledin ta danà ko mig-agaw sa sawa hadi ko."
Iya sa kagi i Huwan enù ka sinawa i Hélod sa ibò di, si Hélodiyas, sa tapay sawa i
Pilipi hadi di. Huenan di, igsugù i Hélod egpesigkem Huwan i owoy igpebilanggu di
ma.
19 Na, binulitan ma i Hélodiyas Huwan i, owoy ungayà di ipeimatay di, dodoo endà
megaga di duu
20 enù ka eg-adatan i Hélod Huwan i enù ka netiigan di si Huwan sa metiengaw
etaw sinugù i Nemula. Huenan di, eglanggungan di kagdi. Egkeiyap ma egdinegdineg
sa itulù di, dodoo tigtu nebogo sa pedu di egoh di egdineg.
21 Na, egoh i Hélod egpista sa agdaw di miglesut, igsasà di sa langun ulu-ulu owoy
sa langun datù sundalu owoy sa langun kawasà etaw tegeGaliliya. Iya ma sa agdaw
di ipeselengan i Hélodiyas sa kepeimatay di si Huwan.
22 Agulé, egoh sa kenogon anak i Hélodiyas eg-angay egdelayaw diyà sa kenà da
egpista, tigtu neiyap Hélod i owoy sa medoo duma di. Huenan di, guwaen di diyà sa
kenogon, "Sumalà dé sa egkeiyapan ko, pegeni ko diyà kenak owoy ibegay ku keniko."
23 Migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di, "Sumalà dé sa egpegeniyen ko diyà
kenak, apiya baeden ko sa kedatuan ku, ibegay ku doo diyà keniko."
24 Agulé, mig-angay eg-igsà sa kenogon diyà sa inay di ngadan sa mepion
egpegeniyen di. Migsagbì sa inay di, guwaen di, "Pegeni ko sa ulu i Huwan
Tegebautis."
25 Agulé, medelamet egpelikù diyà si Datù Hélod, owoy guwaen di, "Ungayà ku
ipetagped ko sa ulu i Huwan Tegebautis owoy petoyowi ko diyà sa lampay owoy
pedelamet ko peuwiti diyà kenak."
26 Agulé, tigtu nebukul temù Hélod i, dodoo endà mesangkà di duu enù ka memala
amuk endà ipetuu di duu sa igpengibet di dinineg sa langun etaw miglenged pista.
27 Huenan di, sinugù di sa sundalu anì angayen di sa ulu i Huwan Tegebautis. Hê,
inangay sa sundalu egtagped sa ulu i Huwan dalem sa bilangguwan.
28 Inuwit di sa ulu di tinoyo lampay owoy igbegay di diyà sa kenogon, owoy igbegay
sa kenogon diyà sa inay di.

29 Na, egoh sa medoo pasek i Huwan migdineg denu sa kinepatay di, inangay da
egkuwa sa lawa di diyà sa bilangguwan owoy iglebeng da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

30 Na, egoh sa medoo salu i Hésus miglikù, egtulonen da diyà kenagdi sa langun
binaelan da owoy sa ketulù da.
31 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Mangay ki pelawà lumebù diyà sa kenà di
endà duen etaw anì mekeetud ki.”
Iya maen di ya enù ka medoo temù sa etaw takà eg-angay diyà si Hésus owoy endà
duen sa ulas da apiya di pa egkaen da.
32 Agulé, mig-edà da kumpit enù ka mangay da diyà sa kenà da eglebù.
33 Dodoo hinaa sa medoo etaw sa kelegkang da, owoy egkilalaen da si Hésus sa
dalem kumpit. Huenan di, egletu da eghemantad kedu diyà sa medoo menuwa da,
owoy nehunawan da Hésus i diyà sa kenà di dumunggù.
34 Egoh i Hésus migtenà, hinaa di sa melaweng etaw nesetipon dahiya. Nehiduwan
di kagda temù enù ka lagà da sa hinagtay kebilibili melemu metelas amuk endà duen
sa eg-ipat kenagda. Huenan di, medoo sa igtulù i Hésus diyà kenagda.
35 Agulé, egoh di mahapun dé, mig-angay sa medoo salu di diyà kenagdi, owoy
guwaen da, “Mahapun dé, owoy mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon.
36 Peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo menuwa owoy sa medoo dalesan
nepalak diyà siini dapag ta anì meli da kaenen da.”
37 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen da.”
Agulé guwaen da, “Apiya sa duwa gatus pilak,* tapay doo endà mekegaga di ibeli
epan amuk ipekaen ta diyà siini medoo etaw.”
38 Guwaen i Hésus, “Angay yu haa pila sa kedoo legà yu.”
Egoh da neketiig, guwaen da migsagbì, “Duen legà ké lima getibulu daa epan owoy
duwa ma daa tukééy sedà nelegà.”
39 Agulé, egseumpungen i Hésus sa medoo etaw owoy egpepenuuwen di kagda diyà
sa keluwenluwen.
40 Egoh da migpenuu dé, duen lima pulù geetaw ataw ka magatus diyà sa uman
sebaen umpungan.
41 Agulé, kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa duwa sedà. Eglengag
diyà langit owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i
Nemula. Agulé, kinebéngkebéng di sa epan owoy igbegay di diyà sa medoo salu di
anì tinukid da egbegayan sa langun etaw. Hediya ma sa kinebael di sa duwa sedà.
42 Hê, langun da minekekaen owoy nebesug da ma dé.
43 Agulé, tinipoh sa medoo salu di sa sepulù owoy duwa pa gesolok sa samà da
egkaen epan owoy sedà.
44 Na, lima ngibu sa kedoo sa maama migkaen dahiya, liyu sa batà owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Huwan 6:15-21)

45 Agulé, pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit anì humuna da mangay
dutu menuwa Bétsaida dò tanà dutu sa lanaw, enù ka egpelikuen di pelà sa melaweng
etaw nesetipon.
46 Agulé, egoh da mig-ipanaw dé, migtekedeg Hésus i eg-angay egsimbà diyà sa
mepokò getan.
47 Egoh di sumigep dé, neteliwadaan dé diyà lanaw sa kumpit inedaan sa medoo
salu di, owoy si Hésus diyà pelawà sa getan kenà di eglebù.

---

* **6:37** 6:37 Egoh iya, amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.

48 Sinugpayal di sa medoo salu di egkepasangan da eg-owong enù ka egkesungsung
da sa meleges kelamag. Agulé egoh di buyu sumimag, mig-angay Hésus i diyà kenagda
egbigkat diyà sa kagpa't wayeg. Buyu nehunawan di kagda,
49 dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa kagpa't wayeg, guwaen da dò
busaw iya wé hinaa da. Eglesing da
50 enù ka tigtu nelimedangan da langun egoh da mighaa kenagdi. Dodoo mig-ikagi
Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Pebagel yu sa pedu yu enù ka aken doo sa hinaa
yu. Yoko egkelimedangan na.”
51 Agulé, mig-edà Hésus i diyà sa kumpit da, owoy petow dé migsabuh sa kelamag.
Tigtu egkegaip da temù
52 enù ka apiya di pa hinaa da sa panduan binaelan di diyà sa lima getibulu epan,
endà pa netiigan da duu sa tunung di enù ka metegas pelà sa ulu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét (Matéyo 14:34-36)

53 Na, egoh da migkatin dé tanà dutu sa lanaw, migdunggù da Hésus i diyà sa tanà
Génésalét, owoy linabuan da sa kumpit da dahiya.
54 Egoh da migtenà dé, mesiyapat kinilala sa medoo etaw dahiya Hésus i.
55 Huenan di, egletu da tinukid da sa medoo menuwa diyà sa melabel tanà dahiya
anì uwiten da sa langun etaw eglinadu, lapeg sa kateli da, diyà si Hésus sumalà dé
sa kenà di gaa.
56 Sumalà dé sa inangayan i Hésus, iling ka dakel menuwa ataw ka diisek menuwa,
eg-uwiten da doo sa medoo eglinadu diyà kenagdi. Igtenà da kagda diyà sa padian
owoy migpegeni da diyà kenagdi amuk mebaluy amisen da daa sa pelingping ginis
di. Hê, nelikuan dé sa langun etaw nekeamis.

7

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da (Matéyo 15:1-9)

1 Na sebaen agdaw, duen sa medoo Palasiyu owoy tegetulù uledin igsugkow i Mosis
mig-angay da diyà si Hésus kedu diyà Hélusalém.
2 Hinaa da sa medoo salu i Hésus migtipay diyà sa adat Palasiyu enù ka endà
egpeguséén da duu sa belad da egoh da egkaen.
3 Na, sa adat Palasiyu owoy sa medoo duma da Hudiyu, endà kumaen da amuk
endà muna da egpegusê sa belad da, enù ka iya sa adat igtulù sa medoo tupù da egoh
anay.
4 Hediya ma, amuk eglikù da kedu diyà padian, endà pa kumaen da taman endà
pelanihen da sa lawa da. Owoy medoo ma sa adat eg-unutan da denu sa kepegusê
da tabù ataw ka kuden ataw ka bilu galang.
5 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy tegetulù uledin, guwaen da diyà
si Hésus, “Maen di ya endà eg-iling sa medoo pasek ko sa adat sa tupù ta? Enù ka
endà egpegusê da belad egoh da egkaen.”
6 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Neakalan yu kiyu i, enù ka guwaen yu dò
metiengaw etaw yu. Tigtu tuu sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa tegesugkow di
egoh anay denu keniyu, guwaen di,
‘Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
7 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak,
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,

dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.’*
8 Hediya ma kiyu i, enù ka inekedan yu dé sa uledin i Nemula, enù ka iya daa sa
eg-unutan yu sa adat igtulù etaw.”
9 Guwaen i Hésus, “Tigtu netiigan yu doo sa ukit yu eg-eked sa uledin i Nemula,
enù ka takà yu polo egpangunut diyà sa niyu adat.
10 Netiigan ta iya wé enù ka igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula egoh anay, guwaen
di, ‘Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.’ Owoy tinulon di ma, ‘Meimatayan sa etaw
egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.’†
11 Dodoo kiyu, igtulù yu polo mepion amuk endà tabangan sa etaw sa emà di owoy
sa inay di amuk guwaen di diyà kenagda, ‘Ingadanan ku kulban ini i itabang ku
keniyu hedem, enù ka igbegay ku dé diyà si Nemula.’
12 Huenan di, eg-alang yu sa etaw anì endà metabangan di duu sa emà di owoy sa
inay di.
13 Danà yu egtulù siini adat yu kedu sa tupù yu, eg-iniyugan yu dé sa kagi i Nemula
denu sa keadat etaw sa lukes di. Na, duen ma sa medoo liyu egbaelan yu éhê mendaa
iya wé.”

Ini Sa Pesuwan Etaw Egkesalà
(Matéyo 15:10-20)

14 Agulé, inumow i Hésus dema sa medoo etaw anì pedapag da diyà kenagdi.
Guwaen di diyà kenagda, “Dinegdineg yu sa itulù ku anì metiigan yu.
15 Endà mesalà sa etaw danà sa kaenen igsungit di diyà sa ebà di, dodoo nesalà
polo sa etaw danà sa medaet eglegkang diyà sa pedu di.
16 [Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu, hih, sa kagi ku dinineg yu.]”
17 Agulé, migsalid Hésus i diyà sa medoo etaw, owoy eg-angay eggemow diyà sa
dalesan. Eg-igsaen sa medoo salu di sa selepangan sa peligad di.
18 Agulé guwaen i Hésus, “Negaip a enù ka lagà yu sa medoo liyu etaw endà
egpeketiig. Sumalà dé sa kaenen igsungit etaw diyà sa ebà di, endà mesalà di dahiya,
19 enù ka egdalem daa diyà sa getek di, agulé eglesut dema diyà sa lawa di. Endà
eg-ukit di diyà sa pedu di.” Na, danà iya wé inikagi i Hésus, netiigan ta mebaluy
kaenen ta sa langun balangan kaenen.
20 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi, guwaen di, “Nesalà polo sa etaw danà sa medaet
eglegkang diyà sa pedu di.
21 Enù ka sa pedu di sa linegkangan sa medaet penemdem di, owoy sa keseuma da
lawa sa etaw beken sawa di, owoy sa kepenakaw di owoy sa keimatay di etaw, owoy
sa kebigà di,
22 owoy sa kebig-ima di, owoy sa langun egbaelan di medaet, owoy sa keakal di,
owoy sa endà kebigmala di egbigà, owoy sa kebigsina di, owoy sa kesumbung di,
owoy sa kepeolòolò di, owoy sa kepengahàngahà di.
23 Eglegkang diyà sa pedu di siini medoo egbaelan di medaet, owoy iya sa pesuwan
di nesalà.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Bayi Egpigtuu
(Matéyo 15:21-28)

24 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay diyà sa uwang tanà menuwa
Tilo. Egoh di migtebow dahiya, miggemow diyà sa dalesan. Apiya di pa sa ungayà di
endà duen etaw meketiig sa kenà di, endà doo mekebaluy di lumidung.
25 Na, duen sa bayi épê anak bayi linahuk busaw. Egoh di migdineg sa kinetebow
i Hésus, medelamet eg-angay diyà kenagdi owoy egligkued diyà sa taengan di,

---

* **7:7** 7:7 Basa ko Isayas 29:13. † **7:10** 7:10 Basa ko Éksodo 20:12; 21:17 owoy Lébitiko 20:9 owoy Dutilonomiyu 5:16.

26 enù ka egpegeni anì pelesuten di sa busaw miglahuk diyà sa anak di. Beken etaw
Hudiyu siini bayi, dodoo etaw Ponisiya polo kedu tanà Siliya dò.
27 Agulé migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Muna pelawà pekaenen ta sa medoo
batà, enù ka endà mepion di amuk pekawen ta sa kaenen batà anì ibegay ta diyà sa
medoo tuyang.”
28 Dodoo migsagbì sa bayi, guwaen di, “O Datù, tuu iya wé inikagi ko, dodoo
mebaluy doo kumaen sa medoo tuyang leketanà sa lamisan amuk duen kaenen batà
nelemet.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Danà iya wé inikagi ko, mebaluy lumikù ka dé enù ka
miglesut dé sa busaw diyà sa anak ko.”
30 Hê, egoh di miglikù, hinaa di sa anak di eghibat owoy endà dé duen busaw diyà
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Nebuneg

31 Na, egoh i Hésus egpelikù kedu diyà sa uwang menuwa Tilo, mig-ukit diyà sa
menuwa Sidon owoy sa uwang menuwa Dikapolis, owoy eglagbas diyà sa Lanaw
Galiliya.
32 Agulé, duen sa maama nebuneg owoy bisuwen inuwit etaw diyà kenagdi.
Egpegeni da anì sabaan di sa maama anì melikuan.
33 Agulé, inuwit i Hésus sa maama egtangkà diyà sa medoo etaw. Kinesek di sa
tosong telinga sa bisuwen, owoy tineptepan di sa ketudù di owoy igdulét di diyà sa
dilà sa maama.
34 Agulé, eglengag diyà langit owoy egsugnu owoy eg-ikagi, guwaen di diyà sa hagdi
kagi, “Ipata.” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, “Meukaan dé.”
35 Hê, petow dé egpekedineg sa maama, owoy nekedan dé sa kebegat dilà di owoy
egpekeikagi ma dé metudà.
36 Agulé, sinasà i Hésus sa medoo etaw dahiya anì endà tulonen da duu diyà sa
medoo liyu etaw sa hinaa da binaelan di. Dodoo, lemban polo tinulon da sa hinaa
da, apiya di pa hinawidan di kagda.
37 Egkegaip temù sa langun etaw, owoy guwaen da, “Tigtu mepion sa langun
binaelan di, enù ka egpedinegen di sa etaw bisuwen owoy egpeikagiyen di sa etaw
buneg.”

8

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Matéyo 15:32-39)

1 Na sebaen agdaw, tigtu medoo dema sa etaw nesetipon diyà si Hésus. Egoh
di neimet dé sa legà da, sinetipon i Hésus sa medoo salu di owoy guwaen di diyà
kenagda,
2 “Egkehiduwan ku siini medoo etaw dahini, enù ka telu agdaw dé sa lugay da
eg-unut-unut diyà kenak owoy neimet dé sa kaenen da.
3 Amuk pelikuen ku kagda egoh da egpeketues, kumelenek da mipanaw enù ka
mediyù sa keduwan sa medoo duma da.”
4 Guwaen sa medoo salu di, “Ngadan sa kenà ta kumuwa kaenen diyà siini melabel
tanà mediyù dalesan anì pekaenen ta siini medoo etaw?”
5 Mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan diyà keniyu?”
Migsagbì da, guwaen da, “Pitu daa getibulu.”
6 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà. Kinuwa di sa pitu getibulu
epan, owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula.
Kinebéngkebéng di owoy igbegay di diyà sa medoo salu di, owoy tinukid da egbegay
sa langun etaw.

7 Duen ma dahiya sa tukééy sedà anan diisek. Agulé, egoh i Hésus migsimbà
migpesalamat diyà si Nemula danà sa tukééy sedà, igsugù di ma diyà sa medoo salu
di anì itukid da ma ibegay diyà sa langun etaw.
8 Hê, nekekaen sa langun etaw dahiya owoy nebesug da dé. Agulé, tinipoh sa
medoo salu di sa nesamà da egkaen pitu pa gesolok.
9 Na, duen kéen epat ngibu geetaw migkaen dahiya.
10 Egoh da neubus egkaen, egpelikuen i Hésus kagda. Agulé mig-edà kumpit dema
Hésus i owoy sa medoo salu di enù ka mangay da dutu uwang Dalmanuta dò.

Ini Sa Egoh Etaw Palasiyu Mig-igsà Sa Panduan I Hésus (Matéyo 16:1-4)

11 Na, duen Palasiyu eg-angayen da egsigbolow Hésus i. Ungayà da tepengan da
kagdi, huenan di, mig-igsà da panduan diyà kenagdi anì metiigan da amuk tuu kagdi
sa pineangay i Nemula.
12 Dodoo egsugnu Hésus i danà sa pedu di nedaetan, owoy guwaen di, “Kiyu i
medoo duma ku Hudiyu, maen di ya endà egpigtuu yu diyà kenak amuk endà duen
panduan mehaa yu? Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, endà duen panduan ipehaa
i Nemula diyà keniyu.”
13 Agulé, sinalidan i Hésus dé kagda owoy mig-edà kumpit anì mangay tanà dutu
sa lanaw.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu (Matéyo 16:5-12)

14 Na, nelipengan sa medoo salu i Hésus eg-uwit sa medoo legà da, dodoo duen
segetibulu daa epan dalem sa kumpit da.
15 Agulé migpeligad Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Tulik yu, hih, anì mekeiwod
yu sa ipelenuk epan sa medoo etaw Palasiyu owoy etaw i Datù Hélod.”
16 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa peligad tinulon i Hésus, huenan
di egseolomoy da, guwaen da, “Iya sa inikagi di enù ka endà duen epan inuwit ta.”
17 Dodoo netiigan i Hésus sa eg-ikagiyen da, owoy guwaen di, “Maen di ya
egseolomen yu sa egoh yu endà mig-uwit epan? Maen di ya endà pa egpeketiig yu sa
egkegaga ku? Maen di ya metegas pelà sa ulu yu?
18 Duen mata yu, dodoo lagà endà eghaa yu. Duen telinga yu, dodoo lagà endà
egpekedineg yu. Nelipengan yu kéen sa binaelan ku egoh ku migpekaen sa medoo
etaw.
19 Pila pa atu kedoo sa solok pinenù yu sa samà ta migkaen egoh ku
migkebéngkebéng sa lima getibulu epan igpekaen ta diyà sa lima ngibu etaw?”
Guwaen da egsagbì, “Sepulù owoy duwa pa gesolok.”
20 Agulé guwaen i Hésus, “Egoh sa pitu getibulu epan sa igpekaen ta diyà sa epat
ngibu etaw, pila pa atu kedoo sa solok pinenù yu sa samà ta migkaen?”
Guwaen da, “Pitu gesolok pa.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Huenan di, negaip a keniyu, enù ka endà pa egketiigan
yu duu sa inikagi ku giina.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap Diyà Bétsaida

22 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Bétsaida. Duen sa maama langap
inuwit etaw diyà kenagdi, owoy egpegeni da anì amisen di anì umilag.
23 Agulé, inagak i Hésus sa langap migliyu da diyà sa menuwa. Egoh di migdulét
ngingi di diyà mata sa langap, egsabaan di owoy eg-igsaan di, guwaen di, “Duen pa
sa eghauwen ko?”
24 Eglangalanga sa maama owoy guwaen di, “Eghauwen ku sa medoo etaw
egbigkatbigkat, dodoo lagà kayu pelawà sa palas da.”

25 Agulé, eg-amisen i Hésus dema sa mata di. Hê, egoh di eglangalanga dema, tigtu
metiengaw dé sa kehaa di enù ka mig-ilag dé sa mata di.
26 Agulé egpelikuen i Hésus, owoy guwaen di, “Yaka dé eg-ukit ta diyà sa menuwa.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-20; Lukas 9:18-21)

27 Na, eglagbas Hésus i owoy sa medoo salu di eg-angay diyà sa uwang tanà menuwa
Sisaliya Pilipos. Egoh da pelà diyà dalan, mig-igsà Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Ngadan di etaw a gaa guwaen sa medoo etaw?”
28 Egsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan Tegebautis ka gaa,
owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa ataw ka sa sebaen ma tegesugkow
i Nemula egoh anay kuna i.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu kenak?”
Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”
30 Agulé, hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Matéyo 16:21-23; Lukas 9:22)

31 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo salu di denu sa ketamanan
di, guwaen di, “Medoo sa kelikutan mekeuma diyà kenak, aken i Kakay Langun.
Meekedan a sa medoo kaunutan ta etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Imatayan da aken dodoo umenaw
a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”
32 Tigtu sinelepang di diyà kenagda denu sa mebaelan di. Agulé inuwit i Pidelu
Hésus i egtangkà owoy hinawidan di anì endà meketuu iya wé inikagi di.
33 Dodoo migpelikù eg-isalu Hésus i anì eghahauwen di sa medoo salu di.
Sinigbolow di Pidelu i, guwaen di, “Yaka egdahiya ya. Lagà ka si Satanas, enù ka
beken kedu si Nemula iya wé ungayà ko, dodoo kedu diyà etaw daa.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Lukas 9:23-27)

34 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di owoy sa medoo liyu etaw. Guwaen di
diyà kenagda, “Amuk iya sa pedu sebaen etaw umunut-unut diyà kenak, meekedan
di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken. Lagà metiang di ma sa bugsud kenà
di mematay enù ka metigkelan di sa kelikutan di danà di egpangunut diyà sa igsugù
ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma diyà kenak.
35 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay,
iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-
unut diyà kenak anì tumulù sa Mepion Tegudon, iya polo sa etaw kumelalù taman
melugay.
36 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà sa medoo langun
taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun, mekesugsug doo
37 enù ka endà duen sa mekesambì di anì melalù taman melugay.
38 Ini egoh di eg-iniyugan sa medoo etaw tegebael salà Nemula i. Sumalà dé sa etaw
eg-eked egtulon denu kenak owoy endà ma egpigtuu di sa kagi ku danà di memala,
iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu amuk pelikù a, aken i Kakay Langun.
Amuk pelikù a, unutan a sa medoo egsugùsuguen ku metiengaw owoy sumenang a
ma danà sa senang i Emà ku.”

9

1 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw
dahini ini egoh di endà pa mematay da taman endà hauwen da duu sa egoh di
mekeuma sa kedatù i Nemula épê dakel egkegaga.”

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-13; Lukas 9:28-36)

2 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu i owoy si Santiyago owoy
si Huwan, owoy egtekedeg da diyà sa mehagtaw getan kenà da eglebù. Hê, egoh da
eghahaa si Hésus, nepelumanan sa palas di.
3 Migkebulà temù sa ginis di owoy egsenang ma. Endà duen nekelowon sa kebulà
di diyà siini tanà.
4 Agulé, hinaa da ma dahiya Iliyas i owoy si Mosis* egseolomoy da si Hésus.
5 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “O Mistelu, mepion doo enù ka
dahini ké. Mael ké lawì, telu, sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si Iliyas.”
6 Dodoo, nekeamu eg-ikagi Pidelu i danà da tigtu nelimedangan.
7 Agulé, tinenaan da gaeb, owoy duen eg-ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen di, “Ini
sa anak ku eghiduwan ku. Dinegdineg yu dé diyà kagdi.”
8 Hê, eglangalanga da, dodoo endà duen etaw eghauwen da liyu daa si Hésus sa
tapay duma da.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i Hésus kagda, guwaen di,
“Yoko egtulon duu diyà etaw sa hinaa yu taman endà meenaw sa Kakay Langun egoh
di mematay.”
10 Agulé tinuu da iya wé inikagi di, dodoo takà da egseolomoy denu sa selepangan
sa inikagi di umenaw gaa amuk mematay.
11 Agulé eg-igsaan da Hésus i, guwaen da, “Maen di ya atu inikagi sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis, muna gaa Iliyas i tumebow diyà sa ketebow sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula?”
12 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i. Muna Iliyas i tumebow anì abungan
di sa ukitan i Datù tumebow. Dodoo iya ma sa kagi i Nemula igpesulat denu kenak,
tigtu mepelihay a owoy meekedan a ma, aken i Kakay Langun.
13 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Migtebow dé Iliyas i, dodoo pinelihay
da polo danà sa hagda ungayà, enù ka neketuu sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay
denu kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da i Hésus migtebow diyà sa medoo duma salu di, hinaa da sa
melaweng etaw nesetipon diyà kenagda, owoy egsigbolow ma sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis diyà kenagda.
15 Egoh sa medoo etaw mighaa si Hésus, tigtu da nepetow. Hê, egletu da egtelabuk
kenagdi.
16 Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egseolomen yu diyà kenagda?”
17 Migsagbì sa sebaen etaw, guwaen di, “O Mistelu, inuwit ku sa anak ku diyà keniko,
enù ka nebuneg danà di linahuk busaw.
18 Egkepasangan temù enù ka uman sumabà sa busaw, idagsà di dema diyà tanà
owoy egbohok ma sa ebà di, owoy egkéget ma sa ngipen di owoy egkegkeg ma sa
langun lawa di. Migpegeni a diyà sa medoo salu ko anì pelaunen da sa busaw, dodoo
endà megaga da duu.”

---

* **9:4** 9:4 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

19 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo etaw ini egoh di, tigtu yu
endà egsalig diyà kenak. Huenan di, egkesemek a dé eg-ugpà diyà keniyu, owoy buyu
a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na, uwit ko dé dini sa anak ko.”
20 Agulé, inuwit da sa batà diyà si Hésus. Hê, egoh sa busaw eghaa si Hésus,
egpetiglongenen di sa batà owoy igdagsà di diyà tanà. Egkelidkelid owoy egbohok sa
ebà di.
21 Agulé inigsaan i Hésus sa emà di, guwaen di, “Pila dé agdaw sa lugay di anan
éhê iya?”
Migsagbì sa emà di, guwaen di, “Edung dé sa egoh di tukééy pelà.
22 Owoy egsabaan sa busaw takà anì imatayan di hedem, enù ka takà di igsunù diyà
sa apuy owoy diyà wayeg. Dodoo amuk megaga ko, hiduwi ko kami owoy pelaun ko
sa busaw diyà kenagdi.”
23 Guwaen i Hésus, “Maen di ya egkeduwa sa pedu ko denu sa egkegaga ku? Amuk
egpigtuu ka daa diyà si Nemula, mebegayan ka doo sa langun egpegeniyen ko.”
24 Agulé, pinetaled sa emà di sa kagi di, guwaen di, “Egpigtuu a doo, dodoo kulang
pa sa kepigtuu ku. Huenan di, umani ko polo sa kepigtuu ku.”
25 Na, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw egkesetipon diyà kenagdi, hinemagawan
di sa busaw. Guwaen di, “Kuna i busaw egpebisu etaw owoy egpebuneg, laun ka dé
diyà sa batà, owoy yaka dé egpelikù ya diyà kagdi.”
26 Agulé, eglesing owoy egpelukuben di temù sa batà. Hê, miglaun dé diyà kenagdi.
Agulé, lagà dé nematay sa batà enù ka endà nekelanuhen di, huenan di duen etaw
guwaen da dò nematay dé.
27 Dodoo sinabaan i Hésus belad sa batà anì petigdegen di. Hê, neketigdeg dé.
28 Na, egoh da i Hésus miglikù diyà sa dalesan da, eg-igsà sa medoo salu di egoh
da eglebù, guwaen da, “Maen di ya endà negaga ké duu eghemaga sa busaw diyà sa
batà?”
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Siini balangan busaw, endà mehemagawan da
amuk endà tigtu yu sumimbà diyà si Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Lukas 9:43b-45)

30 Na, miglegkang da Hésus i dahiya owoy eg-ukit da diyà sa tanà Galiliya. Endà
egkeiyap di amuk metiigan medoo etaw sa kenà di,
31 enù ka ungayà di temuen di tumulù sa medoo salu di. Guwaen di diyà kenagda,
“Aken i Kakay Langun, buyu a dé mekebegay diyà sa medoo liyu etaw anì imatayan
da aken. Dodoo amuk meimatayan a dé, meenaw a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”
32 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé inikagi di, dodoo egkelenawan
da ma eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Lukas 9:46-48)

33 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, miggemow da diyà
sa dalesan, owoy eg-igsaan i Hésus sa medoo salu di, guwaen di, “Ngadan sa
egsesigbolowen yu egoh ta diyà dalan?”
34 Dodoo endà egsagbì da enù ka egkemalaan da danà da egkesesigbolow tayu sa
dakel etaw diyà kenagda.
35 Agulé migpenuu Hésus i, owoy sinetipon di sa sepulù owoy duwa salu di diyà
kenagdi, guwaen di, “Amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi,
petukééyen di polo kagdi lagà sa egsugùsuguen yu.”
36 Agulé, kinuwa i Hésus sa batà, owoy pinetigdeg di diyà sa taengan sa medoo salu
di. Egsekepuwen di, owoy guwaen di,

37 “Sumalà dé sa etaw miadat sa etaw ku éhê siini batà danà di etaw ku, meadatan di
ma aken danà iya wé egbaelan di. Owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak, meadatan
di ma sa migpeangay kenak diyà tanà.”

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Lukas 9:49-50)

38 Na, eg-ikagi Huwan i diyà si Hésus, guwaen di, “O Mistelu, hinaa ké sa sebaen
maama egpelesut busaw danà sa ngadan ko. Hinawidan ké, enù ka endà eg-unut-
unut di diyà kenita.”
39 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko eghawid duu, enù ka amuk duen etaw egpekebael
panduan danà sa ngadan ku, endà medelamet di sumumbung kenak.
40 Enù ka sumalà dé sa etaw endà egkuntelà di kenita, iya polo sa etaw tumabang
kenita.
41 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen etaw egbegay wayeg diyà keniyu
anì mekeinem yu danà di kiyu sa etaw ku, duen doo sa untung mesakem di diyà si
Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Neenggat Diyà Salà
(Matéyo 18:6-9; Lukas 17:1-2)

42 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat diyà salà sa etaw ku
egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula. Adi-adi pa amuk
tagkesan dakel batu diyà sa lieg di owoy mekebuung diyà dagat.
43 Huenan di, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad yu, tagped yu owoy buungi
yu ma dé, enù ka uman pa mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa
neputuk sa belad yu diyà sa egoh yu épê duwa belad mekeangay diyà sa lanaw apuy
endà mepadeng.
44 [Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò,
owoy endà ma mepadeng sa apuy mekedaig kenagda dutu.]
45 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa lisen yu, tagped yu owoy buungi
yu ma dé, enù ka uman pa mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa
neputuk sa sebaen lisen yu diyà sa egoh yu épê duwa lisen mekeangay diyà sa lanaw
apuy.
46 [Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò,
owoy endà ma mepadeng sa apuy mekedaig kenagda dutu.]
47 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa dibaluy mata yu, lesò yu dé,
enù ka uman pa mepion sa egoh yu mekeunut diyà sa kedatù i Nemula apiya di pa
sebaen daa sa mata yu diyà sa egoh yu épê duwa mata mekeangay diyà sa lanaw
apuy.
48 Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò owoy
endà ma mepadeng sa apuy mekedaig kenagda dutu.”
49 Agulé, egtulon peligad Hésus i, guwaen di, “Lagà timus owoy apuy sa kelikutan
meukitan sa langun etaw.
50 Na, mepion doo sa timus, dodoo amuk mekedan sa keemis di, endà dé mebaluy
di itimus. Huenan di, udes yu bael sa mepion anì meilingan yu duu sa timus endà
mekedan sa keemis di anì kumelanih ma sa keugpà yu langun.”

10

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Matéyo 19:1-12; Lukas 16:18)

1 Agulé, miglegkang Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum owoy egbatas sa lawa
Holdan eg-angay dutu uwang Hudiya dò. Agulé medoo temù sa etaw egkesetipon
diyà kenagdi, owoy egtuluen di dema kagda enù ka iya sa adat di.

2 Na, duen ma etaw Palasiyu mig-angay da diyà si Hésus enù ka eglagbeten da sa
ukit ketipu da kenagdi amuk meamu sa sagbì di. Eg-igsaan da, guwaen da, “Enù di
ya, meketipay pa sa etaw diyà sa uledin ta amuk ekedan di sa sawa di?”
3 Agulé egsulì eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa igsugù i Mosis egoh anay
denu sa keeked etaw sawa di?”
4 Migsagbì da, guwaen da, “Igtulù i Mosis mebaluy doo amuk duen sa isulat igbegay
sa maama diyà sa sawa di anì tandaan di sa keeked di egoh di eghemaga kenagdi.”
5 Dodoo guwaen i Hésus, “Iya sa igtulù i Mosis mebaluy ekedan yu sa sawa yu enù
ka netiigan di metegas sa ulu yu egtuluen.
6 Dodoo, egoh anay egoh i Nemula migbael sa langun taman, binaelan di sa sebaen
maama owoy sa sebaen bayi.
7 ‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa inay di owoy mekeugpà
ma dé diyà sa sawa di
8 enù ka lagà sebaen etaw da daa.’* Endà dé duwa sa etaw telesawa, dodoo
nesesebaen da polo.
9 Huenan di, endà mepion di amuk mesepalak sa etaw telesawa, enù ka nesesebaen
da dé danà i Nemula.”
10 Na, egoh da i Hésus miggemow diyà sa dalesan, eg-igsà sa medoo salu di denu
sa keeked etaw sawa di.
11 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di,
egbigà doo amuk sawaen di sa liyu bayi.
12 Hediya ma sa bayi, egbigà ma doo amuk eg-ekedan di sa sawa di owoy sawaen
di sa liyu maama.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw eg-uwit anak da diyà si Hésus anì sabaan di kagda anì
isimbà di. Dodoo eghawidan sa medoo salu di kagda.
14 Egoh i Hésus mighaa iya wé, egbulit owoy guwaen di diyà kenagda, “Pandayà
yu dé sa medoo batà umangay diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya sa etaw
mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw egpekeiling pedu batà.
15 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw endà egpekeiling di pedu
batà sa kepigtuu di diyà si Nemula, iya sa etaw endà mekeunut di diyà sa kedatù i
Nemula.”
16 Agulé, tinukid di kagda eghimu, owoy egsabaan di sa ulu da owoy isimbà di
kagda.

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Lukas 18:18-30)

17 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, duen sa maama egletu eg-angay diyà kenagdi
owoy egligkued diyà sa taengan di. Eg-igsà, guwaen di, “O Mistelu, tigtu mepion ka
etaw, ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà meelut di?”
18 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-ikagiyen ko aken mepion a etaw? Endà
duen mepion etaw liyu daa si Nemula.
19 Neketiig ka doo sa medoo uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, ‘Yoko eg-imatay ya
etaw, owoy yoko egbigà ya, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta egtipu
sa duma yu, owoy yoko eglapis duu sa etaw, owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay
yu.’† ”
20 Agulé guwaen sa maama, “O Mistelu, langun siini uledin di anan egpangunutan
ku edung egoh ku batà pelawà.”

---

* **10:8** 10:7-8 Basa ko Génesis 2:24. † **10:19** 10:19 Basa ko Éksodo 20:12-16 owoy Dutilonomiyu 5:16-20.

21 Eg-inengtengen i Hésus kagdi enù ka eghiduwan di, owoy guwaen di, “Kulang pa
sebaen sa egbaelan ko. Angay ko dagang sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi
diyà sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen sa pantiyali ko diyà langit. Agulé
angay ka dini unut-unut ka kenak.”
22 Na, egoh di migdineg iya wé, sinalidan di Hésus i owoy nebenges temù sa pedu
di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, eg-inengtengen i Hésus sa medoo salu di, owoy guwaen di, “Tigtu melikut
temù sa medoo kawasà etaw mekeunut sa kedatù i Nemula.”
24 Dodoo egkegaip sa medoo salu di danà iya wé inikagi di. Agulé eg-uman Hésus i
eg-ikagi, guwaen di, “O medoo batà ku, tigtu melikut sa medoo etaw mekeunut diyà
sa kedatù i Nemula.
25 Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong dagum diyà sa
kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.”
26 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip owoy egseolomoy da,
guwaen da, “Amuk hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula.”
27 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen di, “Tuu ma doo, endà
mebaluy di amuk etaw daa, dodoo mebaluy amuk si Nemula enù ka megaga di doo
sa langun egbaelan.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman ké enù ka
eg-unut-unut ké keniko. Enù di ya kami i, ngadan sa mehaa ké?”
29 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà
dé sa etaw sinalidan di sa dalesan di ataw ka sa kakay di owoy sa hadi di, ataw ka
sa emà di owoy sa inay di, ataw ka sa medoo anak di, ataw ka sa tanà di danà di
eg-unut-unut diyà kenak anì egtulù sa Mepion Tegudon,
30 meumanan pa magatus gulê sa mesakem di diyà sa sinalidan di. Apiya di pa
egkepelihay diyà tanà, mebegayan doo dalesan owoy hadi di owoy tebay di owoy
inay di owoy anak di owoy tanà di, owoy dumuen ma sa lalù di endà meelut di amuk
sambian i Nemula siini tanà.
31 Dodoo sa medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di, kumetukééy da polo
kani. Owoy sa medoo etaw tukééy diyà sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula
polo kagda.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Lukas 18:31-34)

32 Na, egtekedeg Hésus i owoy sa medoo salu di eg-angay Hélusalém dò. Muna
Hésus i, egsetugdugen sa medoo salu di. Tigtu egkegaip da enù ka Hélusalém sa
angayan di sa kenà etaw egkelukuy eg-imatay kenagdi, owoy nelimedangan ma sa
medoo liyu etaw eg-unut-unut diyà kenagda. Agulé, egtiponen i Hésus sa sepulù
owoy duwa salu di anì tulonen di sa mebaelan di dutu Hélusalém dò.
33 Guwaen di, “Taa yu, hih, mangay ki Hélusalém dò. Amuk tumebow ki dutu,
mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Mesesebaen sa penemdem da meimatayan a,
huenan di ibegay da aken diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
34 Peumàumaan da aken, owoy teptepan a, owoy tapesen a owoy imatayan da ma
aken. Dodoo amuk meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo.”

Ini Sa Egoh I Santiyago Owoy Si Huwan Migpegeni Diyà Si Hésus
(Matéyo 20:20-28)

35 Agulé, mig-angay diyà si Hésus Santiyago i owoy si Huwan, sa duwa anak i
Sébediyu. Guwaen da, “O Mistelu, ungayà ké baelan ko sa egpegeniyen ké diyà
keniko.”
36 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egpegeniyen yu baelan ku?”

37 Egsagbì da, guwaen da, “Amuk meuma sa egoh ko kumedatù kani, pepenuu ko
ma kami anì mekeunut ké kumedatù, sebaen denu kuwanan ko owoy sebaen denu
bibang ko.”
38 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà netiigan yu duu sa kebegat sa
egpegeniyen yu diyà kenak. Enù di ya, megaga yu pa tumigkel sa kelikutan meukitan
ku? Metigkelan yu pa sa dakel lihay peukiten i Nemula diyà kenak?”‡
39 “Hoò,” guwaen da, “metigkelan ké doo.”
Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i. Meukitan yu ma doo sa kelikutan mekeuma diyà
kenak, owoy sa dakel lihay éhê sa meukitan ku kani.
40 Dodoo beken aken sa humemilì tayu sa etaw mekepenuu denu kuwanan ku ataw
ka denu bibang ku. Si Emà ku polo sa mekehemilì sa etaw mekepenuu dahiya.”
41 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa pinegeni da diyà si Hésus,
egbulitan da Santiyago i owoy si Huwan.
42 Agulé, sinetipon i Hésus sa langun salu di, owoy guwaen di diyà kenagda,
“Netiigan ta doo sa egbaelan sa medoo datù etaw beken Hudiyu, enù ka takaan da
egpeges sa medoo etaw da danà sa dakel egkegaga da, owoy takaan da ma kagda
egsugù.
43 Dodoo endà mebaluy di amuk ilingan yu iya wé egbaelan da. Amuk duen sa
etaw diyà keniyu ungayà di egpedakelen di kagdi, petukééyen di polo kagdi lagà sa
egsugùsuguen yu.
44 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi, mepion
amuk petukééyen di polo kagdi lagà sa udipen yu.
45 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka beken iya sa pesuwan ku mig-angay
a diyà tanà anì metabangan a etaw, dodoo mig-angay a dini anì metabangan ku polo
sa medoo etaw owoy meimatayan a ma anì melaun ku sa medoo etaw neudipen danà
sa salà da.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Lukas 18:35-43)

46 Na, migtebow Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa menuwa Héliko. Egoh da
egtalà dahiya, duen sa etaw temù medoo eg-unut diyà kenagda. Duen ma sa maama
langap egpenuu egpegeni pilak diyà sa kilidan kalasada. Iya sa ngadan di si Baltimiyu
anak i Timiyu.
47 Egoh di neketiig tumalà Hésus i tegeNasalét, eg-umow, guwaen di, “O Hésus,
tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
48 Eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, “Yaka egséléken na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O tugod i Dabid, hiduwi ko
aken.”
49 Agulé, eg-ugpà Hésus i owoy guwaen di, “Uwit yu diyà kenak.”
Agulé guwaen sa medoo etaw diyà sa langap, “Pebagel ko sa pedu ko. Tigdeg ka
dé, enù ka igsasà di kuna angay ka dutu gaa.”
50 Hê, petow dé migtigdeg, owoy egoh di miglengà sa sebaen kawal di, mig-angay
diyà si Hésus.
51 Agulé guwaen i Hésus, “Ngadan iya wé egkeiyapan ko baelan ku diyà keniko?”
Egsagbì sa langap, guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag a hedem.”
52 Guwaen i Hésus, “Likù ka dé, enù ka nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko.” Hê,
petow dé mig-ilag sa langap, owoy eg-unut-unut ma diyà si Hésus.

‡ **10:38** 10:38 Mebaluy ma guwaen di, “Megaga yu pa uminem sa inemen ku? Megaga yu pa pebautis yu iling sa kepebautis ku?”

11

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Matéyo 21:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu da dé dumagpak diyà sa
menuwa Bétpagi owoy sa menuwa Bétaniya diyà sa Getan Olibu. Agulé, sinugù i
Hésus sa duwa salu di, guwaen di,
2 "Huna yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk tumebow yu dutu,
hauwen yu sa hinagtay nati asnu igtagkes endà pa nelayam di egkudaan. Lengà yu
owoy uwit yu dini.
3 Amuk duen etaw umigsà keniyu, guwaen di, 'Maen di ya eglengaen yu iya wé?'
iya sa sagbì yu, guwaen yu, 'Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di owoy ipelikù
di mendaa dini.' "
4 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy hinaa da sa nati asnu igtagkes medapag
diyà sa pintuan dalesan diyà sa kilidan kalasada. Agulé eglengaen da dé.
5 Dodoo duen etaw dahiya mig-igsà, guwaen da, "Ngadan sa egbaelan yu? Maen di
ya eglengaen yu iya wé?"
6 Egsagbì da sa tinulon i Hésus diyà kenagda. Hê, egpandayaen da dé kagda.
7 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus, owoy inampisan da ginis sa iyug di
owoy migkudà Hésus i.
8 Agulé, itenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa ukitan i Hésus, owoy itenàtenà
ma sa medoo liyu etaw sa panga kayu kinuwa da diyà sa kilidan kalasada, enù ka
egtandaan da sa kedatù da kenagdi.
9 Na, sa medoo etaw eg-unut diyà si Hésus, iling ka muna ataw ka hudihudi, eg-
edung da eg-ikagi metaled, guwaen da, "Meolò Nemula i. Meolò ma sa pineangay i
Datù Nemula.
10 Meolò ma sa Datù sa Tugod i Datù Dabid egtebow dahini. Meolò ma Nemula i
diyà langit."
11 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, migludep diyà sa Dalesan i Nemula.
Agulé, egoh di mighaa sa medoo langun taman dahiya, egpelikù dema lapeg sa medoo
salu di eg-angay Bétaniya dò enù ka mahapun dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Endà Egbunga
(Matéyo 21:18-19)

12 Na, egoh di sumimag, egpelikù da dema mangay Hélusalém dò kedu Bétaniya.
Egoh da eg-ipanaw, egpeketues Hésus i.
13 Agulé, egsugpayalen di sa kayu pigus melaweng daun. Huenan di inangay di
egtelow amuk duen sa bunga di. Dodoo egoh di nekeuma dé, hinaa di anan daun daa
enù ka endà pa neuma sa kebunga di.
14 Agulé, guwaen di diyà sa kayu, "Edung ini egoh di, endà dé kaenen di etaw sa
bunga ko."
Na, dinineg ma sa medoo salu di iya wé inikagi di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

15 Na, egoh da migtebow Hélusalém dò, migludep Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula,
owoy hinemagawan di sa medoo etaw tegedagang owoy sa medoo egbeli. Pinekinilid
di ma sa medoo lamisan etaw tegesambì pilak owoy sa medoo bangkù sa tegedagang
manuk imatayan da ibegay diyà si Nemula.
16 Hinawidan di ma sa medoo etaw eghated sa langun taman da eg-ukit diyà sa
duwangen Dalesan i Nemula.

17 Agulé, egtuluen di sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Iya sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, ‘Sa Dalesan ku, iya sa dalesan atung egsimbaan sa langun etaw
diyà siini sinukub langit.’* Dodoo danà sa egbaelan yu dahini, nebaluy dalesan sa
medoo tegelapis polo siini Dalesan i Nemula.”
18 Na, duen medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis
migdineg iya wé inikagi i Hésus. Agulé egseolomoy da eglagbet sa ukit da mimatay
kenagdi, dodoo nelimedangan da Hésus i, enù ka egkegaip sa langun etaw sa medoo
igtulù di.
19 Agulé, egoh di mahapun dé, eglegkang dema Hésus i owoy sa medoo salu di diyà
Hélusalém owoy eglikù da.

Ini Sa Egketiigan Ta Danà Sa Kayu Tinubad I Hésus (Matéyo 21:20-22)

20 Na, umenaw sumimag, egoh da eg-ipanaw egpelikù Hélusalém dò, hinaa da iya
wé kayu pigus endà duen bunga di. Tigtu nelaeb dé lapeg sa dalid di nematay.
21 Agulé, netulengan i Pidelu sa binaelan i Hésus, owoy guwaen di, “O Datù, haa
ko sa kayu pigus tinubad ko, nelaeb dé.”
22 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pigtuu yu dé diyà si Nemula.
23 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk ikagiyan sa etaw siini getan anì
humalì dagat dò, meketuu doo sa inikagi di amuk endà egsagàsagà di egpigtuu, dodoo
tigtu egpigtuuwen di polo sa egoh di netuu sa kagi di.
24 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egsimbà yu diyà si Nemula
owoy duen sa egpegeniyen yu diyà kenagdi, peeles yu dé sa pedu yu egpigtuu sa egoh
yu migsakem sa pinegeni yu, agulé begayan i Nemula doo kiyu sa egpegeniyen yu.
25 Dodoo amuk egsimbà yu diyà si Nemula, peuloyi yu sa salà duma yu anì ipeuloy
ma i Emà ta Nemula diyà langit sa salà binaelan yu.
26 [Dodoo amuk endà tigtu yu duu ipeuloy sa salà duma yu, endà ma ipeuloy i Emà
ta diyà langit sa salà binaelan yu.]”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus (Matéyo 21:23-27; Lukas 20:1-8)

27 Na, egoh da migtebow dema diyà Hélusalém, egbigkatbigkat Hésus i dalem sa
Dalesan i Nemula. Agulé, duen medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy medoo kaunutan etaw Hudiyu mig-angay da diyà si Hésus.
28 Eg-igsà da, guwaen da, “Ngadan keduwan sa egkegaga ko egbael siini medoo
binaelan ko? Ngadan di etaw sa migpeangay keniko?”
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà keniyu. Amuk sagbian yu
aken, tulonen ku ma diyà keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.
30 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa medoo etaw diyà
wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?”
31 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da, “Amuk sumagbì ki, guwaen
ta, ‘Si Nemula sa migsugù kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i guwaen di, ‘Maen di ya
atu endà egpigtuuwen yu duu?’
32 Dodoo endà ma sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa.’ ”
Na, endà sumagbì da etaw daa sa migsugù si Huwan enù ka nelimedangan da sa
medoo etaw enù ka netuuwan sa langun etaw kagdi sa tegesugkow i Nemula.
33 Huenan di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, “Enday ta duu. Endà netiigan
ké duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen ku duu diyà keniyu sa
keduwan sa naken egkegaga.”

---

* **11:17** 11:17 Basa ko Isayas 56:7 owoy Hilimiyas 7:11.

12

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 21:33-46; Lukas 20:9-19)

1 Na, migtulon peligad Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Duen sa maama
mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed di, owoy tinosongon di sa dakel batu
kenà da humemeg palas, owoy binaelan di ma sa lawì mehagtaw kenà sa tegebantay
umugpà. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw tegeipat, enù ka mangay mediyù dò.
2 Agulé, egoh di neuma sa bulan di kepupu sa bunga di, pineangay di sa
egsugùsuguen di diyà sa medoo tegeipat anì kuwaen di sa hagdi baed.
3 Dodoo egoh sa egsugùsuguen di migtebow, egsabaan sa medoo tegeipat polo kagdi
owoy egsebalbalen da ma owoy eghemagawan da, dodoo endà duen sa igbegay da.
4 Agulé, pineangay sa épê hinemulaan sa sebaen ma egsugùsuguen di diyà kenagda.
Dodoo egsebalbalen da sa ulu di owoy egpeumàumaan da ma.
5 Agulé, pineangay dema sa épê hinemulaan sa sebaen ma egsugùsuguen di, dodoo
inimatayan da polo. Medoo ma sa liyu egsugùsuguen di pineangay di diyà kenagda,
dodoo duen sa binalbal da owoy duen ma sa inimatayan da.
6 Agulé, iya sa tigtu hudihudi pineangay di diyà kenagda sa anak di eghiduwan di,
enù ka diyà sa penemdem di meadatan da doo sa anak di.
7 Dodoo egoh di migtebow, egseolomoy sa medoo tegeipat, guwaen da, ‘Ini sa etaw
kumuwa siini tanà lalawan di diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan ta anì nita polo
sa hinemulaan.’
8 Agulé, sinigkem da owoy inimatayan da owoy igbuung da sa lawa di diyà dibaluy
sa hinemulaan.
9 “Na, tulonen ku diyà keniyu sa mebaelan sa épê hinemulaan. Angayen di doo
mimatay siedò medaet etaw owoy isalig di sa hinemulaan di diyà sa medoo liyu etaw.
10 Lagà yu endà nekebasa siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
11 Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.’* ”
12 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu migdineg iya wé, netiigan da kagda
sa egkesugat peligad i Hésus. Huenan di, ungayà da hedem sigkemen da Hésus i,
dodoo endà megaga da duu enù ka nelimedangan da sa medoo etaw eg-unut-unut
diyà kenagdi. Hê, sinalidan da dé Hésus i.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Lukas 20:20-26)

13 Agulé, duen duma etaw Palasiyu owoy duma etaw i Datù Hélod pineangay sa
medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà si Hésus anì metipu da kagdi amuk meamu sa kagi
di.
14 Egoh da migtebow diyà si Hésus, guwaen da, “O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa
langun eg-ikagiyen ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé sa balangan
etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i Nemula. Na, duen ma sa igsà
ké diyà keniko. Enù di ya, meketipay ki pa sa uledin igsugkow i Mosis amuk megay
ki pelesintu diyà si Sisal sa Sulutan ta dutu Loma dò? Megay ki ataw ka endà?”
15 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan di guwaen di, “Maen di
ya egtepengan yu aken? Uwit yu diyà kenak sa kuleta anì hauwen ku.”

---

* **12:11** 12:10-11 Basa ko Isalem 118:22-23.

16 Hê, igbegay da diyà si Hésus. Agulé guwaen di, “Ngadan iya wé etaw diyà sa
kuleta owoy sa sulat di?”
Guwaen da egsagbì, “Iya si Sisal sa Sulutan ta.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan Sisal sa hagdi
egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi egpegeniyen.”
Hê, tigtu egkegaip da egoh da migdineg iya wé sagbì di.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay (Matéyo 22:23-33; Lukas 20:27-40)

18 Na, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-igsà diyà si Hésus. Kagda sa etaw
Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw nematay.
19 Guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis diyà kenita denu sa egbaelan
ta amuk nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan di,
ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa maama nematay.
20 Na, duen pitu maama setelahadiyay. Agulé migsawa sa kakay da, dodoo endà
duen anak da egoh di nematay.
21 Hê, inited sa tigtu hadi di sa sawa sa kakay di, dodoo nematay ma egoh di endà
pa duen anak da. Hediya ma sa nebaelan sa ketelu maama taman sa kepitu.
22 Nesesetugdugtugdug sa pitu telehadi egsawa sa bayi, dodoo langun da nematay
endà mig-anak da. Agulé, hudihudi nematay sa bayi.
23 Na, tulon ko kenami. Amuk meuma sa keenaw sa etaw nematay, ngadan tayu di
etaw sa mesawa siedò bayi diyà siini pitu telehadi? Enù ka anan da migsawa kenagdi
egoh anay.”
24 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tigtu eg-amu sa penemdem yu, enù ka
endà netiigan yu duu sa kagi i Nemula igpesulat owoy endà ma netiigan yu duu sa
egkebaelan i Nemula danà sa tunung di.
25 Amuk enawen i Nemula sa etaw nematay, endà dé sesawaay da enù ka lagà da
dé egsugùsuguen di diyà langit.
26 Endà netiigan yu duu denu sa keenaw sa etaw nematay enù ka lagà yu endà
nekebasa sa kagi i Nemula igsulat i Mosis denu sa egoh sa kayu eglegleg egoh i Nemula
mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, ‘Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham owoy
si Isak owoy si Hakob.’†
27 Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé diyà si Mosis, nelugay da dé nematay si
Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob. Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay
da doo diyà sa kehaa i Nemula. Iya maen di ya tigtu eg-amu yu enù ka guwaen yu
dò endà umenaw sa etaw nematay.”

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula (Matéyo 22:34-40; Lukas 10:25-28)

28 Na, duen ma etaw tegetulù uledin igsugkow i Mosis dahiya migdineg sa
kesigbolow da diyà si Hésus. Egoh di neketiig tigtu mepion sa sagbì i Hésus diyà sa
medoo Sadusiyu, eg-igsà ma, guwaen di, “O Mistelu, ngadan sa tayu mapulù uledin
diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis egoh anay?”
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Ini sa tigtu mapulù uledin di,
‘O medoo tugod i Islaél, taa yu hih, sebaen daa sa Datù ta si Datù Nemula,
30 huenan di, pusungi yu sa Datù yu si Nemula.
Peunuti yu diyà kagdi sa langun pedu yu
owoy sa langun penemdem yu owoy sa langun egkegaga yu.’‡
31 Owoy ini sa keduwa di uledin mapulù,

† **12:26** 12:26 Basa ko Éksodo 3:6. ‡ **12:30** 12:29-30 Basa ko Dutilonomiyu 6:4.

‘Hiduwi ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.’§
Na, endà duen liyu uledin mekelowon diyà siini duwa uledin di.”
32 Agulé mig-ikagi sa tegetulù uledin, guwaen di, “O Mistelu, mepion iya wé sagbì
ko. Tuu sa guwaen ko si Nemula daa sa Datù ta owoy endà duen sa liyu Nemula.
33 Tuu ma sa guwaen ko ipusung ta Nemula i owoy ipeunut ta diyà kagdi sa langun
pedu ta owoy sa langun egkegaga ta, owoy hiduwan ta ma sa duma ta éhê mendaa
sa kehidu ta kenita. Uman pa mepion sa kepangunut ta siini duwa uledin diyà sa
keimatay ta hinagtay ulowen diyà si Nemula ataw ka sumalà dé sa liyu ibegay ta diyà
kagdi.”
34 Egoh i Hésus neketiig milantek sa sagbì sa tegetulù uledin, guwaen di diyà
kenagdi, “Buyu ka dé mekeunut sa kedatù i Nemula.”
Huenan di, endà dé duen etaw eg-uman eg-igsà diyà si Hésus, enù ka egkelenawan
da amuk metepelan da.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu (Matéyo 22:41-46; Lukas 20:41-44)

35 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula, guwaen di, “Maen di ya iya
sa igtulù sa medoo tegetulù uledin denu si Mésayas sa Tigtu Datù eg-angat-angatan
sa medoo Hudiyu, guwaen da kagdi gaa sa tugod i Dabid egoh anay?
36 Na, tuu iya wé inikagi da, dodoo pinesulat sa Metiengaw Suguy i Nemula Dabid
i egoh anay, guwaen di,
‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko owoy
ipeutuh ku keniko.’*
37 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas, guwaen di ‘Datù ku’,
endà mebaluy di amuk tugod i Dabid daa kagdi i, dodoo Datù di polo.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Uledin (Matéyo 23:1-36; Lukas 20:45-47)

Na, tigtu egkeiyap sa medoo etaw egdineg sa igtulù i Hésus.
38 Agulé, eg-uman egtulù diyà kenagda, guwaen di, “Hahaa yu sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis anì endà umiling yu kenagda. Igluhub da takà sa metaes
kawal da metolol, owoy egkeiyap da ma amuk egsaluan etaw kagda diyà sa padian.
39 Amuk mangay da diyà sa simbaan, ungayà da menuu da diyà sa bangkù ginelal.
Owoy amuk mangay da diyà pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen.
40 Egtepelen da ma sa medoo dalesan sa bayi balu danà sa medoo pandapat da,
dodoo eglidungen da sa medaet egbaelan da. Amuk hauwen da etaw, melugay da
ubòubò egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
kenagda.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu (Lukas 21:1-4)

41 Na, egpenuu Hésus i dalem sa Dalesan i Nemula medapag diyà sa atung taguan
pilak ibegay etaw. Eghauwen di sa medoo etaw egdalem pilak dahiya. Duen medoo
kawasà etaw egdalem dahiya sa medoo pilak.
42 Agulé, migtebow sa bayi balu pubeli owoy egdalemen di sa duwa tukééy kuleta
di tigtu diisek sa lagà di.
43 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di, owoy guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Miglowon polo sa igbegay siini bayi balu pubeli diyà sa igbegay sa
langun duma etaw.

---

§ **12:31** 12:31 Basa ko Lébitiko 19:18. * **12:36** 12:36 Basa ko Isalem 110:1.

44 Iya maen di ya enù ka endà egkelikutan da egbegay enù ka medoo sa pantiyali
da. Dodoo siini bayi balu pubeli, inimet di sa langun kehagtayan di egbegay, apiya di
pa pubeli daa.”

13

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Na, egoh i Hésus eglaun kedu diyà sa Dalesan i Nemula, eg-ikagi sa sebaen salu
di, guwaen di, “O Mistelu, haa ko siini Dalesan i Nemula. Tigtu metolol siini medoo
batu binaelan da dalesan owoy tigtu metolol ma siini dalesan binaelan da.”
2 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa eg-oloen yu siini metolol dalesan eghauwen
yu, tumebow pa sa agdaw di mekedan langun. Megubal sa kelatkat di anan batu
sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà.”

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà
(Matéyo 24:3-14; Lukas 21:7-19)

3 Na, egoh da migtebow diyà sa Getan Olibu, migpenuu Hésus i owoy egsugpayalen
di sa Dalesan i Nemula. Agulé, mig-angay da diyà kenagdi Pidelu i owoy si Santiyago
owoy si Huwan owoy si Andelis. Egoh da eglebù, eg-igsà da,
4 guwaen da, “Tuloni ko kami, hih, nengan di ya tumebow iya wé tinulon ko?
Ngadan sa tandà di amuk buyu meuma iya wé?”
5 Mig-edung Hésus i egtulù, guwaen di, “Tulik yu anì endà meakalan yu,
6 enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da kagda
gaa si Kelistu. Hê, meakalan da sa medoo etaw umunut diyà kenagda.
7 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway medapag diyà keniyu ataw ka sa
lalag sa gila dutu mediyù dò, yoko egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit
siini medoo medaet diyà tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa sabuhanan
agdaw.
8 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà sa sebaen tanà mangay
da gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw sa sebaen datù mangay da
gumila diyà sa sebaen ma datù. Dumuen ma dakel linug owoy dakel bitil umukit diyà
sa medoo balangan tanà. Dodoo apiya di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo sa
edungan sa kelikutan yu tumebow, lagà sa edungan sa kesakit sakal tugedamen sa
bayi amuk lesutan.
9 “Dodoo tulik yu, enù ka sigkemen da kiyu owoy agaken da ma kiyu diyà sa uwis.
Tapesen da ma kiyu diyà sa medoo simbaan Hudiyu. Uwiten da ma kiyu diyà sa
medoo sulutan owoy sa medoo datù ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Meketulù
yu doo diyà kenagda sa Mepion Tegudon denu kenak.
10 Amuk endà pa neuma sa sabuhanan agdaw, muna pelawà mekeseluh siini
Mepion Tegudon diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit.
11 Amuk sigkemen da kiyu anì meuwit yu diyà sa uwis, yoko egkebukul la
egpenemdem sa ikagiyen yu diyà kenagda. Amuk meuma sa egoh yu sumagbì,
mebegayan yu doo sa kagi milantek enù ka beken danà sa niyu penemdem daa dodoo
danà yu polo netulù sa Metiengaw Suguy i Nemula.
12 Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa duma da anì ipeimatay da. Hediya ma,
ipeimatay ma sa medoo maama sa anak da, owoy kuntelaen ma sa medoo batà sa
lukes da anì ipeimatay da.
13 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu kenak. Dodoo amuk
metigkelan sa etaw siini langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Matéyo 24:15-28; Lukas 21:20-24)

14 Guwaen i Hésus, “Na, dumuen ma sa etaw tumebow mael medaet dalem sa
Dalesan i Nemula sa kenà di endà mekepandayà.* Na, amuk egpekebasa yu sa kagi i
Nemula igpesulat, petiigtiig yu. Na, amuk hauwen yu siedò medaet diyà sa Dalesan i
Nemula, pelaguy yu angay yu diyà sa medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya.
15 Amuk diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà mebaluy di
amuk gumemow angayen di, dodoo salidan di dé polo.
16 Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà mebaluy di amuk lumikù angayen di
sa kawal di, dodoo melaguy dé polo.
17 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù sa medoo bayi obol owoy sa medoo
egpesusu tukééy anak da enù ka melikutan da melaguy.
18 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà mekepelaguy yu amuk timpù udan.
19 Enù ka tigtu medaet temù iya wé kelikutan mekeuma diyà tanà. Endà pa duen di
sa kelikutan uman pa medaet hinaa ta edung sa egoh i Nemula migbael tanà taman
ini egoh di, owoy endà ma dumuen sa kelikutan lumowon sa kedaet di diyà iya wé
tumebow.
20 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù ka amuk endà kulangan
di duu, mekesugsug sa langun etaw. Dodoo kinulangan di dé sa lugay di danà sa
kehidu di sa medoo etaw hinemilì di.
21 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen da, ‘Haa yu, kaini dé sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula,’ ataw ka guwaen da, ‘Haa yu, daedò é kagdi i,’ yoko egpigtuu
duu iya wé.
22 Enù ka tumebow pa sa medoo etaw tegebutbut, owoy guwaen da dò kagda gaa
sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, ataw ka ubòubò da tegesugkow i Nemula. Mael da
doo sa medoo panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw, enù ka iya sa ungayà
da akalan da hedem sa medoo etaw hinemilì i Nemula, asal mebaluy.
23 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka tapay dé tinulon ku langun
iya wé diyà keniyu egoh di endà pa tumebow.”

Ini Denu Sa Kepelikù Sa Kakay Langun
(Matéyo 24:29-31; Lukas 21:25-28)

24 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meubus iya wé kelikutan, dumeleman sa tanà enù
ka kumeitem sa agdaw owoy endà ma sumenang sa bulan.
25 Menabù ma sa medoo bituen kedu diyà langit, owoy humalìhalì sa langun
eghauwen ta diyà langit.
26 Iya pelawà hauwen etaw aken i Kakay Langun tumebow peunutan gaeb, owoy
tigtu dakel sa egkegaga ku kumedatù owoy dakel ma sa senang ku.
27 Owoy peangayen ku ma sa medoo egsugùsuguen ku diyà sa langun uwang tanà
anì setiponen da sa langun etaw hinemilì ku, sumalà dé sa kenà da eg-ugpà diyà siini
sinukub langit.”

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Matéyo 24:32-35; Lukas 21:29-33)

28 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Taa yu, hih, siini balatan denu sa kayu
pigus. Amuk egtugbung sa kayu pigus owoy egdaun sa medoo panga di, metiigan yu
doo medapag dé sa meedup agdaw.
29 Hediya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu ma
doo buyu a dé pelikù.

---

* **13:14** 13:14 Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11.

30 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma ta eg-ugpà diyà tanà ini
egoh di, amuk endà pa mematay da langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
31 Mekedan pa sa langit owoy siini tanà, dodoo endà mekedan sa kagi ku taman
melugay."

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Matéyo 24:36-44)

32 Guwaen i Hésus, "Endà tulonen ku duu diyà keniyu sa agdaw ku pelikù ataw ka
sa ulas di. Endà duen etaw meketiig sa kepelikù ku, iling ka sa medoo egsugùsuguen
i Nemula diyà langit ataw ka aken i Anak i Nemula, enù ka si Emà ku daa sa meketiig.
33 Huenan di, tulik yu owoy hahaa yu, enù ka endà egketiigan yu duu sa atas ku
pelikù.
34 Lagà a sa etaw mangay mediyù dò owoy endà egtulonen di duu sa atas di pelikù.
Igsalig di sa medoo langun taman di diyà sa medoo egsugùsuguen di, owoy igsugù di
ma diyà sa uman sebaen etaw sa hagda galebek, owoy inikagiyan di ma sa tegebantay
selat anì tigtu egtulik.
35 Huenan di, tulik yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas ku pelikù, aken i épê
dalesan, enù ka mebaluy mahapun ataw ka teliwadà sigep ataw ka umukolò manuk
ataw ka magtu kesimag.
36 Tulik yu takà anì endà mepetow yu amuk metebowon ku kiyu egtudug.
37 Na, eg-ikagiyen ku ma diyà sa langun etaw ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu anì
tumulik yu langun."

14

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, duwa pa agdaw meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula,
owoy iya ma sa pista egoh da egkaen sa epan endà duen igpelenuk di. Agulé,
eglagbeten sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin sa ukit
kesigkem da si Hésus anì ipeimatay da, enù ka ungayà da lidungen da diyà sa medoo
etaw.
2 Egseolomoy da, guwaen da, "Endà mebaluy di sigkemen ta kagdi i diyà siini pista,
enù ka sulian kéen sa medoo etaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Huwan 12:1-8)

3 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eggemow diyà sa dalesan i Simon,
sa etaw nelikuan dempid. Agulé, egoh da egkaen pelà, duen sa bayi migtebow eg-
uwit sa metolol tukééy butul alabastelu nepenù lana mepion ngadeg pinengadanan
da naldo owoy tigtu mapulù. Agulé migdapag diyà si Hésus. Hê, tinepù di sa lieg
butul owoy hinudud di sa lana diyà sa ulu i Hésus.
4 Agulé, egbulit sa duma etaw dahiya egoh da mighaa sa binaelan di, owoy
egseolomoy da, guwaen da, "Maen di ya linemet di iya wé lana?
5 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì mekekuwa medoo pilak anì mekebegay
diyà sa medoo etaw pubeli, enù ka subela telu gatus sa lagà di."
Agulé, tigtu egsesigbolowen da sa bayi.
6 Dodoo guwaen i Hésus, "Pandayà yu dé. Yoko egsigbolow duu, enù ka tigtu
mepion temù sa binaelan di diyà kenak.
7 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì mebuligan yu ma kagda
sumalà dé sa agdaw di. Dodoo aken, endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu.

8 Binaelan siini bayi diyà kenak taman sa negaga di egbael. Hinududan di aken
lana anì tapayen di pepion sa lawa ku sa egoh ku ilebeng.
9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà melipengan di etaw kagdi i, enù ka
metulon iya wé binaelan di diyà kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub
langit kenà da egtulù sa Mepion Tegudon."

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Lukas 22:3-6)

10 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, si Hudas
Iskaliyot. Mig-angay eg-olom diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì mekuwa da Hésus
i danà sa baelan di.
11 Egoh da neketiig sa penemdem i Hudas, neanggan da owoy migpasad da megay
pilak diyà kenagdi. Hê, mig-edung dé Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay si
Hésus diyà kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Lukas 22:7-14,21-23; Huwan 13:21-30)

12 Na, neuma dé sa muna agdaw sa pista da egkaen sa epan endà duen ipelenuk
di. Iya ma sa agdaw da eg-imatay sa anak kebilibili kaenen da amuk egpista da sa
Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Huenan di, eg-igsà sa medoo salu i Hésus,
guwaen da, "Ngadan sa kenà ko egpeangay kenami anì tapayen ké mael sa kaenen
ta egpista sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula?"
13 Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di, guwaen di, "Angay yu dutu siedò menuwa,
owoy hauwen yu dahiya sa maama eg-otol buyung nepenù wayeg. Unut yu kenagdi
14 mangay diyà sa dalesan gemowon di. Ikagi yu diyà sa épê dalesan, guwaen yu,
'Ini sa kagi i Mistelu, kenà sa sibay ko gaa kenà di egkaen siini pista ta lapeg sa medoo
salu di?'
15 Agulé, ipehaa di diyà keniyu sa dakel sibay lekeatas duen lamisan owoy langun
taman eg-ipaten diyà pista. Dahiya sa kenà yu egtapay sa pista ta."
16 Agulé, eg-ipanaw sa duwa salu di eg-angay Hélusalém dò, owoy hinaa da sa
langun tinulon i Hésus diyà kenagda. Agulé, egtapayen da sa kaenen da egpista.
17 Na, egoh di mahapun dé, egkesetipon da Hésus i owoy sa sepulù owoy duwa salu
di diyà sa dalesan.
18 Agulé, egoh da egkaen pelawà diyà sa lamisan, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen sa sebaen etaw diyà keniyu duma ta egkaen
ini egoh di sa megay kenak diyà sa kuntelà ku anì meimatayan a."
19 Hê, egkebukul da temù, owoy sigbaenbaenay da eg-igsà diyà kenagdi, guwaen
da, "O Datù, beken aken sa inikagi ko?"
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya sa megay kenak diyà sa medoo kuntelà ku sa
sebaen etaw diyà keniyu i sepulù owoy duwa salu ku. Kagdi sa duma ku egkesetugen
egkaen diyà siini bilu.
21 Mematay a doo, aken i Kakay Langun, enù ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat
denu kenak. Dodoo tigtu mepigtamayan sa maama megay kenak diyà sa medoo
kuntelà ku. Adi-adi pa hedem amuk endà inanak iya wé maama."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

22 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen epan owoy migsimbà
egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinepitepi di owoy igtukid di igbegay diyà sa
medoo salu di. Guwaen di, "Kuwa yu owoy kaen yu dé, enù ka ini sa lawa ku."

23 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy migsimbà ma egpesalamat diyà
si Nemula. Agulé, tinukid di egbegay sa medoo salu di, owoy langun da mig-inem iya
wé.
24 Guwaen i Hésus, “Ini sa depanug ku lumesut amuk meimatayan a anì
metigtuwan sa salà sa langun etaw. Siini depanug ku, iya sa tandà di neketuu sa
magtu ukit igpasad i Nemula umaluk etaw.
25 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé uminem a uman siini wain eg-
inemen ta taman endà uminem ki sa magtu wain diyà sa kedatù i Nemula.”
26 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw da eg-angay Getan Olibu
dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

27 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Melaguy yu langun
igkani owoy salidan yu aken, enù ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê, mesepalak sa medoo kebilibili.’*
28 Dodoo amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay Galiliya dò.”
29 Agulé guwaen i Pidelu diyà kenagdi, “Apiya sumalid sa langun duma ta, endà
sumalid a, aken i.”
30 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh sa ebos
endà pa umukolò taman duwa gulê igkani sigep, palawen ko polo aken beken duma
ko taman telu gulê.”
31 Dodoo pinebagel i Pidelu sa kagi di, guwaen di, “Endà dé palawen ku duu kuna,
apiya di pa meseselengan ki mematay.”
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Lukas 22:39-46)

32 Na, egoh da migtebow diyà sa kenà hinemulaan kepengadan da Gétsémani, eg-
ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Penuu yu dini, enù ka mangay a
sumimbà daedò é.”
33 Agulé, inuwit di Pidelu i owoy si Santiyago owoy si Huwan. Hê, egkedaet temù
sa pedu di owoy tigtu egkebukul ma,
34 owoy guwaen di, “Tigtu medaet sa pedu ku, owoy lagà a buyu mematay danà sa
pedu ku medaet. Ugpà yu pelawà dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
35 Agulé, migtangkà tukééy Hésus i diyà kenagda, owoy miglagkeb diyà tanà.
Egsimbà diyà si Nemula anì endà meukitan di duu sa dakel kelikutan di, asal mebaluy.
36 Guwaen di, “O Emà ku, megaga ko mael langun. Huenan di, amuk mebaluy,
kedani ko diyà kenak siini dakel kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku.
Dodoo peukit ko diyà kenak sa niko uyot, beken sa naken.”
37 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu di, owoy eghauwen di kagda
egtudug. Guwaen di diyà si Pidelu, “O Simon, neketudug yu dé atu? Maen di ya endà
metigkelan yu duu taman sakaulas daa?
38 Yoko egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa
pedu yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà. Apiya di pa meiyap sa pedu yu
mangunut diyà kenak, melenek doo sa lawa yu.”
39 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda, owoy egsimbà dema éhê mendaa
sa kagi di egoh di muna migsimbà.

---

* **14:27** 14:27 Basa ko Sakaliyas 13:7.

40 Agulé, migpelikù dema diyà sa telu salu di, owoy eghauwen di kagda egtudug enù
ka endà metigkelan da duu sa pilut da. Egoh di mig-enaw kenagda, endà netiigan da
duu sa sagbì da diyà kenagdi.
41 Agulé, egoh i Hésus neubus egsimbà sa ketelu di gulê, egpelikù dema diyà
kenagda owoy guwaen di, “Ay, maen di ya takà yu polo egtudug? Naal dé. Neuma dé
sa ulas egoh ku mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà, aken i Kakay Langun.
42 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa etaw megay kenak diyà sa kuntelà ku. Mangay
ki dé tumelabuk kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Sinigkem
(Matéyo 26:47-56; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

43 Hê, egoh i Hésus eg-ikagi pelà, migtebow Hudas i, sa sebaen maama diyà sa
sepulù owoy duwa salu di. Duen medoo etaw mig-unut kenagdi migkemkem sundang
owoy lubog. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù
uledin owoy sa medoo kaunutan Hudiyu.
44 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, tapay dé tinulon di diyà sa
medoo etaw sa tandà baelan di, guwaen di, “Iya sa etaw eglagbeten yu sa ingadekan
ku. Sigkem yu dé owoy bantayi yu temù amuk eg-uwiten yu kagdi.”
45 Na, egoh i Hudas migtebow dahiya, eg-angay egdapag diyà si Hésus owoy guwaen
di, “O Mistelu.” Hê pinengadekan di.
46 Agulé, egsigkemen da Hésus i owoy meeles ma sa kesabà da.
47 Dodoo, duen sa sebaen duma i Hésus mighugut sa sundang di owoy tinigbas di
sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Hê, nelaplap sa telinga di.
48 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Maen di ya eg-uwit yu sundang
owoy lubog egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a etaw tegelampas.
49 Uman agdaw takà a egtulù keniyu diyà sa Dalesan i Nemula, dodoo endà
egsigkemen yu duu aken. Dodoo ukitan ku dé siini kebael yu kenak, enù ka neketuu
dé sa kagi i Nemula igpesulat denu kenak.”
50 Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da kagdi i.
51 Na, duen ma sa melaud dahiya mig-emut kayab eg-unut diyà si Hésus. Egtegelen
da ma egsabà sa medoo duma i Hudas,
52 dodoo sa kayab di daa sa nesabaan da nesalidan di. Hê, nekepelaguy dé
migpelawalawa.

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 26:57-68; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

53 Agulé, inuwit da Hésus i eg-angay diyà sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
Nesetipon da dahiya sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu
owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
54 Migtangkà ma Pidelu i eg-unut diyà kenagda eg-angay dutu, dodoo neketaman
daa diyà sa duwangen sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Agulé migpenuu dahiya
diyà sa kenà sa medoo tegebantay enù ka eg-ingadang ma diyà sa apuy da.
55 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa langun kaunutan Hudiyu, eglagbeten
da sa kenà i Hésus mekesalà anì tipuwen da anì ipeimatay da. Dodoo, endà duen sa
salà di netiigan da.
56 Apiya di pa egbutbut sa medoo etaw egtipu si Hésus, endà doo nesetepeng sa
inikagi da.
57 Agulé, duen ma liyu etaw butbuten migtigdeg dahiya, owoy egtipuwen da Hésus
i.

58 Guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw, guwaen di melukat di gaa siini
Dalesan i Nemula binaelan etaw, owoy amuk meuma sa telu agdaw, petigdegen di
gaa sa magtu endà binaelan di etaw.”
59 Dodoo apiya di pa iya sa tinulon da, endà doo nesesebaen sa kagi da egtipu si
Hésus.
60 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà sa teliwadà da, owoy eg-igsaan
di Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa sagbì ko denu iya wé? Tuu pa atu iya wé igtipu
da keniko, ataw ka endà?”
61 Dodoo migpetemed polo Hésus i, endà egsagbì di. Agulé, eg-ikagi dema sa Tigtu
Ulu-ulu Tegesimbà, guwaen di, “Tuloni ko kami amuk kuna si Mésayas sa Anak i
Nemula, ataw ka beken.”
62 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Hoò, aken iya wé. Dodoo endà melugay di hauwen
yu doo aken i Kakay Langun menuu denu kuwanan i Nemula épê dakel egkegaga.
Owoy hauwen yu ma aken kani petuntun kedu langit dò unutan gaeb.”
63 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di danà sa kebulit di si Hésus.
Guwaen di, “Endà dé lumagbet ki uman sa ketipu etaw denu kenagdi,
64 enù ka dinineg ta dé langun sa kesumbung di si Nemula guwaen di Anak i Nemula
gaa. Ngadan sa penemdem yu denu kenagdi?”
Agulé eg-ikagi da langun, guwaen da, “Meimatayan doo, enù ka dakel sa salà di.”
65 Agulé, duen ma sa medoo etaw dahiya egteptepan da Hésus i. Eglimunan da
ma ginis sa mata di, owoy egtagpien da, guwaen da, “Ingadani ko sa etaw egtagpì
keniko.” Agulé egsesuntuken ma sa medoo sundalu.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Matéyo 26:69-75; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)

66 Na, egoh i Pidelu diyà pelà sa duwangen dalesan, duen sa bayi egsugùsuguen sa
Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-angay egdapag diyà kenagdi.
67 Egoh di mighaa si Pidelu eg-ingadang dahiya, eg-inengtengen di owoy guwaen
di, “Kuna ma sa duma i Hésus tegeNasalét.”
68 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Endà egketiigan ku duu iya wé guwaen ko.”
Agulé, mighalì Pidelu i eg-angay medapag diyà sa bengawan lesed. Hê, umukolò
dé sa manuk.
69 Agulé, hinaa sa bayi dema Pidelu i, owoy eg-ikagi diyà sa medoo etaw dahiya,
guwaen di, “Siini maama ma sa sebaen duma i Hésus.”
70 Dodoo egpalaw dema Pidelu i.
Agulé egoh di nelugaylugay, eg-ikagi sa medoo etaw dahiya diyà si Pidelu, guwaen
da, “Tigtu tuu kuna sa duma i Hésus, enù ka kuna ma sa etaw tegeGaliliya.”
71 Dodoo egpengibet Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan a i Nemula amuk egbutbut
a. Tigtu tuu endà netiigan ku duu iya wé maama eg-ikagiyen yu.”
72 Hê, umukolò dema sa manuk sa keduwa di dé gulê. Agulé, netulengan i Pidelu
sa inikagi i Hésus diyà kenagdi, guwaen di, “Egoh sa ebos endà pa umukolò taman
duwa gulê igkani sigep, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.” Agulé
egsinegaw Pidelu i danà sa pedu di migkedaet.

15

Ini Sa Egoh Da Migtipu Si Hésus Diyà Sa Kenà I Gubilenu Pilatu
(Matéyo 27:1-2,11-14; Lukas 23:1-5; Huwan 18:28-38)

1 Na, umenaw sumimag, egkesetipon da sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa langun
ulu-ulu etaw Hudiyu. Nesetipon da anì seolomen da sa kebael da si Hésus. Agulé,
pinolot da owoy inagak da diyà si Gubilenu Pilatu.

2 Egoh da migtebow dahiya, eg-igsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, kuna
sa sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
3 Na, medoo sa igtipu sa medoo ulu-ulu tegesimbà diyà si Hésus.
4 Huenan di, eg-igsaan i Pilatu dema Hésus i, guwaen di, “Taa ko sa medoo itipu da
diyà keniko, Maen di ya endà egsagbian ko kagda?”
5 Dodoo endà egsagbì Hésus i, huenan di tigtu egkegaip Pilatu i.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

6 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa adat
i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu egpegeniyen da.
7 Na egoh iya, duen medoo maama nebilanggu danà da migkuntelà diyà sa gubilenu
owoy danà da ma mig-imatay etaw egoh da neselimbul. Iya sa sebaen maama diyà
kenagda si Balabas.
8 Na, egoh sa medoo etaw nesetipon, eg-edung da egpegeni diyà si Pilatu anì lengaan
di sa sebaen etaw nebilanggu, enù ka iya sa adat di uman meuma iya wé pista.
9 Agulé eg-igsà Pilatu i, guwaen di, “Enù di ya, ungayaen yu atu lengaan ku diyà
keniyu sa sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
10 Na, iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu tegesimbà
Hésus i danà da egkesina diyà kenagdi.
11 Dodoo inikagiyan sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa medoo etaw dahiya anì
egpegeniyen da lengaan i Pilatu polo Balabas i.
12 Agulé eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya, ngadan di polo sa baelan
ku diyà siini maama ginelal yu Sulutan diyà etaw Hudiyu?”
13 Egpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki ko dé diyà sa kayu igbugsud.”
14 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Maen di ya? Ngadan sa salà binaelan di?”
Dodoo eg-ikagi da dema uman metaled, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa kayu
igbugsud.”
15 Na, ungayà i Pilatu metuuwan sa medoo etaw diyà kenagdi, huenan di linaun di
Balabas i diyà kenagda. Agulé, igpetapes di Hésus i, owoy sinugù di sa sundalu di
anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Pineumàumaan Sundalu
(Matéyo 27:27-31; Huwan 19:2-3)

16 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan sa gubilenu, owoy
sinetipon da sa medoo duma da sundalu dahiya.
17 Agulé, igpekawal da kenagdi sa kawal melalegà, lagà sa metolol kawal sulutan.
Liningkal da ma sa belagen épê dugi isukub da diyà sa ulu di, lagà sa metolol sayap
sulutan.
18 Ubòubò da ma egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò ka, kuna i Sulutan diyà etaw
Hudiyu.”
19 Agulé, takaan da egbalbal kayu sa ulu di owoy egteptepan da ma. Egligkued da
ma diyà sa taengan di enù ka ubòubò da egdatù kenagdi.
20 Egoh da neubus egpeumàumà si Hésus, egkedanan da diyà kenagdi sa kawal
melalegà, owoy ipekawal da dema sa hagdi tapay kawal. Agulé, eg-agaken da dutu
siedò kenà di imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

21 Na, egoh da eg-ipanaw pelà, nesiegungan da Simon i tegeSilini magtu migtebow
kedu getan. Kagdi sa emà i Alihandelo owoy si Lupo. Mangay Hélusalém dò hedem,
dodoo igtegel sa sundalu igpetiang kenagdi sa kayu kenà i Hésus meketutuk.
22 Agulé eg-uwiten da Hésus i diyà sa tukééy getan pinengadanan da Golgota. Iya
sa selepangan di, Kulobong Ulu.
23 Egoh da migtebow dutu, egbegayan da kagdi sa wain inamutan bulung
pinengadanan da mila, dodoo eg-eked eg-inem.
24 Hê, igtutuk da diyà sa kayu owoy igbugsud da. Agulé, egkusing da egseatuwen
da sa ginis di anì metiigan da sa kebaed da.
25 Na, alas siyow sa egoh da migtutuk si Hésus diyà sa kayu igbugsud.
26 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di anì tandaan da sa itipu da
kenagdi. Iya sa kagi di, “Ini sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
27 Duen ma sa duwa maama tegelampas igtutuk da diyà sa kayu igbugsud dahiya,
sa sebaen denu kuwanan i Hésus, sa sebaen denu bibang di.
28 [Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di, “Diyà
sa kehaa etaw, kagdi sa duma etaw tegebael medaet.”*]
29 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya, owoy egpeumàumaan da Hésus
i, guwaen da, “Iyoh! Melukat ko sa Dalesan i Nemula daedò é, owoy petigdegen ko
dema diyà sa ketelu di agdaw.
30 Amuk megaga ko iya wé, tenà ka atu kedu diyà sa kayu igbugsud anì mealukan
ko kuna ya.”
31 Hediya ma, egpeumàumaan ma sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egseolomoy da, guwaen da, “Egkealukan di gaa sa
medoo liyu etaw, dodoo endà megaga di duu kagdi umaluk.
32 Iya sa kagi di kagdi gaa sa Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy sa sulutan gaa diyà
kenita i etaw Hudiyu. Dodoo endà migtuu ki taman endà hauwen ta duu tumenà
kedu diyà sa kayu igbugsud.”
Hediya ma egpeumàumà ma sa duwa maama duma di igtutuk diyà sa kayu
igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

33 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa uwang tanà taman telu
kaulas.
34 Agulé, egoh di dé alas telu mahapun, migpetaled Hésus i eg-ikagi, guwaen di diyà
sa kagi di, “Eli, Eli, lama sabaktani.” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, “O Nemula
ku, maen di ya ininiyugan ko aken?”
35 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé inikagi di, guwaen da, “Taa yu,
eg-umowen di Iliyas i sa tegesugkow i Nemula egoh anay.”
36 Agulé, duen sa etaw egletu eg-uwit tabung. Eg-eleden di diyà sa wain mepait,
owoy igtagù di diyà sa kayu anì idugol di diyà sa ebà i Hésus anì metepes di. Guwaen
di diyà sa medoo liyu etaw, “Angatan ta pelà anì mehaa ta amuk tumebow Iliyas i
anì petenaen di kedu diyà sa kayu igbugsud.”
37 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan dé sa ginawa di.
38 Na, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà sa dakel ginis ighabeng
dalem sa teliwadà luwang sa Dalesan i Nemula.
39 Na sa kapitan sundalu migtigdeg diyà sa taengan i Hésus, egoh di mighaa sa ukit
i Hésus nematay, eg-ikagi, guwaen di, “Tuu, Anak i Nemula ini i maama.”

---

* **15:28** 15:28 Basa ko Isayas 53:12.

40 Duen ma medoo bayi egtigdeg mediyùdiyù anì eghauwen da sa langun kinebael
da si Hésus. Dahiya ma Maliya i tegeMagdala, owoy si Salomi, owoy sa sebaen ma
Maliya inay i Hosé owoy Santiyago hadi i Hosé.
41 Mig-unut-unut siini medoo bayi diyà si Hésus egoh di pelawà diyà uwang Galiliya
enù ka binuligan da kagdi. Duen ma dahiya sa medoo duma bayi mig-unut kenagdi
egoh di mig-angay Hélusalém dò.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

42-43 Na, duen sa maama tegeAlimatiya, si Hosé. Kagdi ma sa sebaen kaunutan etaw
Hudiyu, owoy eg-adatan ma etaw. Eg-angat-angatan di ma sa ketebow sa kedatù i
Nemula diyà tanà. Na, sa agdaw egoh i Hésus nematay, iya ma sa agdaw egtapayen
sa medoo Hudiyu sa langun egbaelan da enù ka simag sa agdaw keetud da. Na,
egoh di mahapun dé, pinebagel i Hosé sa pedu di owoy mig-angay diyà si Pilatu anì
egpegeniyen di sa lawa i Hésus anì ilebeng di.
44 Egkegaip Pilatu i, enù ka guwaen di dò endà pa nematay Hésus i. Huenan di,
igpeangay di sa kapitan sundalu owoy eg-igsaen di amuk nematay dé Hésus i.
45 Agulé, egoh i Pilatu neketiig nematay dé Hésus i, egpandayaen di Hosé i kumuwa
sa lawa di.
46 Agulé, kinuwa i Hosé diyà sa kayu igbugsud, owoy binedbed di sa mepion ginis
mebulà bineli di. Agulé, igtagù di dalem sa lebeng tinosongon etaw diyà batu, owoy
kinelid di sa dakel batu anì mesagpeng sa lebeng.
47 Na, hinaa i Maliya tegeMagdala owoy si Maliya inay i Hosé sa kenà lawa i Hésus
iglebeng.

16

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-8; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud, neseunut da Maliya i tegeMagdala owoy si
Salomi owoy sa sebaen Maliya inay i Santiyago. Migbeli da sa bulung mepion ngadeg
anì mangay da itagù diyà sa lawa i Hésus.
2 Hê, egoh di umenaw simag Akad, eglapus da temù eg-angay diyà sa kenà lebeng.
3 Egoh da eg-ipanaw pelawà, egseolomoy da, guwaen da, “Amuk tumebow ki dutu,
ngadan di etaw sa pekeliden ta sa batu igsagpeng lebeng?”
4 Dodoo egoh da migtebow diyà sa lebeng, hinaa da nekelid dé sa batu igsagpeng
lebeng. Tigtu dakel iya wé batu.
5 Agulé mig-awuh da dalem sa tosong lebeng, owoy eghauwen da dahiya sa maama
tigtu mebulà sa ginis di egpenuu denu kuwanan da. Hê, egkegaip da temù.
6 Agulé, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Yoko egkelimedangan na. Netiigan ku
eglagbeten yu si Hésus tegeNasalét sa igtutuk da diyà sa kayu igbugsud. Endà dé
dahini di, enù ka neenaw dé. Haa yu, ini sa kenà di pinehibat.
7 Dodoo angay yu tulon diyà sa medoo salu di, lapeg si Pidelu, guwaen yu, ‘Humuna
Hésus i diyà keniyu mangay Galiliya dò, owoy iya sa kenà yu humaa kenagdi, enù
ka iya sa tapay tinulon di diyà keniyu.’ ”
8 Huenan di, miglaun sa telu bayi owoy egletu da kedu diyà sa kenà lebeng, enù
ka eglukub da danà da egkegaip temù. Endà duen sa netulon da diyà etaw enù ka
nelimedangan da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Etaw
(Matéyo 28:9-10; Lukas 24:13-35; Huwan 20:11-18)

9 Na, egoh i Hésus mig-enaw iya wé magtu kesimag Akad, iya sa anay etaw kenà di
egpehaa, si Maliya tegeMagdala sa pinelesutan di pitu busaw egoh anay.
10 Agulé, mig-angay Maliya i egtulon diyà sa medoo salu i Hésus. Egoh di migtebow,
egkebukul da pelà owoy egsinegaw da ma danà sa kinepatay i Hésus.
11 Apiya di pa dinineg da mig-enaw Hésus i owoy hinaa i Maliya kagdi, endà doo
egpigtuuwen da duu.
12 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa duwa pasek di egoh da eg-ipanaw kedu diyà sa
dakel menuwa. Dodoo endà pa egkilalaen da duu, enù ka nehalì sa egoh-egoh di.
13 Hê, egoh da migkilala kenagdi, egpelikù da Hélusalém dò, owoy egtulonon da sa
medoo duma da, dodoo endà ma egpigtuu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

14 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa sepulù owoy sebaen salu di egoh da egkaen.
Egsigbolowen di kagda enù ka endà egpigtuu da owoy metegas sa ulu da, enù ka
endà egpigtuuwen da duu sa tinulon sa medoo etaw mighaa kenagdi egoh di mig-
enaw dé.
15 Agulé sinugù di kagda, guwaen di, “Angay yu diyà sa langun menuwa diyà siini
sinukub langit. Tulù yu sa langun etaw sa Mepion Tegudon.
16 Sumalà dé sa etaw egpigtuu sa itulù yu owoy egpebautis ma, mebegayan doo sa
lalù endà meelut di. Dodoo sa etaw endà egpigtuu, iya sa mepigtamayan i Nemula.
17 Ini sa medoo panduan mebaelan sa etaw egpigtuu diyà kenak. Mekegaga da
egpelesut busaw diyà etaw danà sa tunung sa ngadan ku. Mekeikagi da ma sa medoo
balangan kagi endà netiigan da duu.
18 Apiya di pa egsabaan da sa uled ataw ka eg-inem da sa mekehilu, endà doo
mesakitan da. Owoy amuk itenà da sa belad da diyà sa etaw eglinadu, melikuan
doo.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun Dutu Langit Dò
(Lukas 24:50-53; Binaelan 1:9-11)

19 Na, egoh i Datù Hésus mig-ikagi iya wé diyà sa medoo salu di, mebatun dé dutu
langit dò owoy egpenuu dé denu kuwanan i Nemula.
20 Agulé, eg-ipanaw sa medoo salu di owoy egtulù da sa Mepion Tegudon sumalà
dé sa eg-angayan da. Egtabangan i Datù Hésus kagda anì metuuwan sa langun etaw
diyà sa ketegudon da danà sa medoo panduan egkebaelan da.

Ini Sa Igsulat I
LUKAS
Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus

Ini Denu Sa Igsulat I Lukas

Na, beken etaw Hudiyu Lukas i, dodoo etaw Geligu polo. Diyà sa langun etaw migsulat diyà siini libelu, Sa Kagi i Nemula, si Lukas daa sa etaw beken Hudiyu. Dakel sa pinangagian i Lukas owoy duktul ma. Migpigtuu diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé neseloyuk da si Pabelo. Edung sa keduwa gulê i Pabelo mig-ipanaw eg-angay egtegudon diyà sa medoo menuwa taman sa egoh di neimatayan dutu Loma dò, endà miglekas Lukas i diyà kenagdi. Kagdi ma sa etaw takà mig-unut diyà sa langun inangayan i Pabelo.

Ini sa libelu igsulat i Lukas, owoy igpeuwit di diyà si Tiyopilu, sa mapulù etaw diyà sa medoo Geligu.

Na, tinulon i Lukas diyà siini igsulat di sa egoh sa Anak i Nemula neetaw diyà tanà. Ungayà i Lukas metiigan sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi daa sa mekealuk kenagda denu sa salà da. Igtulù di ma beken sa etaw Hudiyu daa sa egtabangan i Hésus, dodoo egtabangan di ma sumalà dé sa balangan etaw diyà tanà. Tinulon di ma sa egoh i Hésus migtabang sa medoo eglinadu owoy sa medoo egkelikutan, labi pa sa medoo tegebael salà. Tinulon di ma sa langun nebaelan i Hésus edung sa egoh di miglesut taman sa kepatay di owoy sa egoh di neenaw dema.

Ini Sa Pesuwan I Lukas Migsulat Diyà Si Tiyopilu

1 O Datù Tiyopilu, migsulat dé sa medoo etaw sa ukit-ukit sa kineugpà i Hésus
dahini diyà kenita.
2 Inudesan da egsulat sa tinulon sa salu di enù ka sa salu di sa tapay mighaa sa
langun binaelan di egoh di anay mig-edung, owoy takà da ma egtegudon iya wé diyà
kenita.
3 Na Akay, iya ma sa uyot ku isulat ku diyà keniko sa denu si Hésus enù ka tapay
doo eg-udesan ku sa egoh di mig-edung taman ini egoh di. Ungayà ku setiponen ku
owoy sedenuwen ku diyà siini isulat ku sa medoo balangan dinineg ku,
4 anì metiigan ko tuu sa langun dinineg ko denu si Hésus.

Ini Sa Egoh Sa Egsugùsuguen I Nemula Migtulon Sa Kelesut I Huwan

5 Na, egoh anay egoh i Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà Hudiya, duen sa tegesimbà
diyà sa medoo Hudiyu, si Sakaliyas. Kagdi sa sebaen tegesimbà diyà sa medoo
duma di tegesimbà tugod i Abiya miggalebek diyà sa Dalesan i Nemula diyà menuwa
Hélusalém. Iya sa sawa di, si Ilisabét, sa sebaen ma tugod i Alon sa tegesimbà egoh
anay.
6 Na, duwa da telesawa metiengaw etaw owoy endà duen salà da diyà sa kehaa i
Nemula. Endà duen kenà da eg-amu egpangunut diyà sa langun uledin i Nemula.
7 Dodoo endà duen anak da, enù ka tapay dé endà eg-anak si Ilisabét edung egoh
da egsesawaay taman egoh da dé migkelukes.
8 Agulé, neuma sa pasad da i Sakaliyas owoy sa medoo duma di tugod i Abiya
eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka takà da egkesesambìsambì sa medoo
tegesimbà.
9 Na iya sa adat sa medoo tegesimbà egsekusingay da anì metiigan da sa etaw
mangay dalem sa Dalesan i Nemula anì ulowen di sa mepion ngadeg. Na egoh iya,
nehemilì Sakaliyas i.

10 Agulé egoh di neuma sa pasad di eg-ulow sa mepion ngadeg, mig-angay Sakaliyas
i dalem sa Dalesan i Nemula, owoy egsimbà ma sa medoo etaw nesetipon diyà sa
duwangen di.
11 Hê, duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi egtigdeg denu
kuwanan sa kenà di eg-ulow mepion ngadeg.
12 Egoh i Sakaliyas mighaa kenagdi, nepetow owoy nelimedangan ma.
13 Dodoo guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, "Yaka egkelimedangan na, o
Sakaliyas, enù ka dinineg i Nemula sa kesimbà ko. Umanak maama sa sawa ko si
Ilisabét, owoy iya sa pengadani ko, si Huwan.
14 Amuk lumesut sa anak ko, meanggan ka temù owoy meanggan ma sa pedu sa
medoo etaw,
15 enù ka kagdi sa etaw pedakelen i Nemula. Endà dé uminem di wain mekehilu
ataw ka sa langun balangan mekehilu. Dodoo egoh di endà pa eglesut, linuhub dé sa
Metiengaw Suguy i Nemula.
16 Tuingen di sa pedu sa medoo tugod i Islaél diyà si Nemula sa Datù da.
17 Egoh anay tigtu mebagel sa galebek i Iliyas egtuing sa pedu sa medoo etaw danà
sa Metiengaw Suguy i Nemula. Diya ma Huwan i kani, enù ka tuingen di sa pedu sa
medoo lukes maama anì mesesebaen sa pedu da sa anak da, owoy tuingen di ma sa
pedu sa tegetipay si Nemula anì umunut da sa penemdem sa medoo egpangunut. Iya
maen di ya anì abungan di sa medoo etaw anì mekepangunut da diyà si Datù amuk
tumebow."
18 Agulé, guwaen i Sakaliyas diyà sa egsugùsuguen i Nemula, "Ngadan sa tandà di
anì mekepigtuu a sa inikagi ko denu sa keanak ké, enù ka lukes a dé aken i owoy sa
sawa ku ma?"
19 Migsagbì sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, "Aken si Gabiyél sa eg-ugpà diyà
si Nemula. Pineangay di aken diyà keniko anì tulonen ku diyà keniko siini mepion
baelan di.
20 Na, danà ko endà egpigtuu siini tinulon ku, mebuneg ka ini egoh di taman endà
tumebow sa agdaw di metuu. Metuu doo sa inikagi ku amuk meuma sa pasad di."
21 Agulé, eg-angat-angatan pelà sa medoo etaw sa kelesut i Sakaliyas. Negaip da
enù ka minelugay dalem sa Dalesan i Nemula.
22 Egoh di miglesut, endà dé egpekeikagi di diyà kenagda, huenan di netiigan da
duen sa hinaa di igpehaa i Nemula. Egbunegan di kagda takà, enù ka nebuneg dé.
23 Na, egoh di neubus sa pasad di eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula, miglikù
Sakaliyas i diyà sa dalesan di.
24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, egkelalingen sa sawa di si Ilisabét, owoy takà
eg-ugpà diatas taman lima gebulan. Iya sa kagi di, guwaen di,
25 "Siini egtebow diyà kenak binaelan i Datù enù ka eghiduwan di aken, owoy
kinedanan di dé sa kekemala ku diyà sa medoo duma ku."

Migtulon Sa Egsugùsuguen I Nemula Sa Kelesut I Hésus

26 Agulé, neuma dé enem gebulan egoh i Ilisabét eg-obol, sinugù i Nemula Gabiyél
i eg-angay dutu menuwa Nasalét dò diyà uwang Galiliya.
27 Duen sa sebaen kenogon eg-ugpà dahiya, si Maliya. Minesebayal da si Hosé, sa
tugod i Datù Dabid.
28 Na, egoh i Gabiyél migtebow diyà si Maliya, guwaen di, "O Okon, meanggan ka
dé enù ka hinemilì i Nemula kuna owoy medapag sa pedu i Nemula diyà keniko."
29 Dodoo egkebukul temù Maliya i danà iya wé inikagi i Gabiyél owoy egtakaan di
egpenemdem sa selepangan di.
30 Agulé guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, "Yaka egkelimedangan na, Maliya, enù
ka tinununga ka danà i Nemula.

31 Taa ko, kumelalingen ka dé owoy umanak ka maama. Iya sa pengadani ko, si Hésus.
32 Kagdi sa dakel etaw lumalag owoy kagdi sa Anak i Nemula, sa tigtu Nemula eglowon diyà langun. Ibegay i Datù Nemula diyà kenagdi sa kedatù i Dabid sa tupù di.
33 Kumedatù diyà sa langun Hudiyu tugod i Hakob taman endà meelut di. Endà duen ketamanan sa hagdi kedatù.”
34 Agulé, guwaen i Maliya diyà sa egsugùsuguen i Nemula, “Enù kebaluy ini i eg-ikagiyen ko? Enù ka endà pa duen maama nekeuma sa lawa di diyà kenak.”
35 Guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Tumenà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà keniko, owoy melunog ka sa tunung i Nemula, sa tigtu Nemula eglowon diyà langun. Iya maen di ya metiengaw sa anak ko lumesut owoy kagdi sa Tigtu Anak i Nemula.
36 Na, taa ko sa duma telahadi ko si Ilisabét. Apiya di pa lukes dé owoy tapay dé endà egpekeanak, egkelalingen doo eg-obol maama enem gebulan dé ini egoh di.
37 Enù ka amuk si Nemula, anan meketuu sa langun egbaelan di.”
38 Agulé guwaen i Maliya, “Taa ko, aken sa etaw egpangunut diyà si Datù. Mepion amuk meketuu diyà kenak iya wé tinulon ko.” Agulé, sinalidan sa egsugùsuguen i Nemula.

Ini Sa Egoh I Maliya Miglengen Diyà Si Ilisabét

39 Agulé, endà melugay di kedu iya, miglegkang Maliya i owoy migpetéél-téél eg-angay diyà sa sebaen menuwa diyà sa getan-getan diyà uwang Hudiya.
40 Egoh di migtebow dahiya, miggemow diyà sa dalesan i Sakaliyas owoy saluan di Ilisabét i.
41 Hê, egoh i Ilisabét egdineg sa kesalù i Maliya, egtabed sa batà diyà sa getek di. Linuhub Ilisabét i sa Metiengaw Suguy i Nemula,
42 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “O Maliya, diyà langun bayi diyà tanà, kuna daa sa tigtu tinunungan i Nemula owoy tinunungan ma sa batà lumesut diyà keniko.
43 Egkegaip a, enù ka endà egketiigan ku duu sa pesuwan di eg-angay diyà kenak sa inay i Datù ku enù ka tukééy a etaw aken i.
44 Taa ko, egoh ku migdineg sa kesalù ko, egtabed sa eg-obolen ku danà di egkeanggan.
45 Tinunungan ka, enù ka pinigtuu ko metuu sa inikagi i Datù diyà keniko.”

Ini Sa Duyuy I Maliya Eg-olò Si Nemula

46 Agulé guwaen i Maliya,
“Egpedakelen sa pedu ku si Datù,
47 owoy megaen sa pusung ku danà i Nemula sa eg-aluk kenak.
48 Apiya tukééy a etaw, netulengan di aken.
Taa ko, edung ini egoh metulengan sa langun etaw aken
owoy guwaen da, ‘Tinunungan Maliya i.’
49 Iya maen di ya enù ka dakel sa binaelan i Nemula diyà kenak.
Mekegaga temù kagdi i owoy tigtu metiengaw.
50 Eghiduwan di sa langun etaw eg-adat kenagdi
edung egoh anay taman melugay.
51 Igpehaa di sa dakel egkegaga di danà sa binaelan di,
owoy pinepelaguy di sa medoo egpedakelen da kagda diyà sa pedu da.
52 Pinetukééy di sa medoo dakel datù,
owoy pinedakel di sa medoo tukééy etaw.
53 Binegayan di mepion sa medoo etaw egpeketues anì mebesug da,

dodoo hinemagawan di sa medoo etaw kawasà
owoy endà duen igbegay di inuwit da.
54-55 Tinabangan di sa medoo tugod i Islaél
enù ka netulengan di sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta.
Tinulon di sa kehidu di diyà si Ablaham
owoy diyà sa langun tugod di taman melugay.”
56 Agulé, miglengen Maliya i diyà sa kenà i Ilisabét taman telu gebulan. Agulé miglikù diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Huwan Miglesut

57 Na, egoh di neuma sa agdaw i Ilisabét eglesutan, maama sa inanak di.
58 Egoh di eg-anak, dinineg sa medoo duma di sa dakel kehidu i Datù Nemula kenagdi. Agulé, neseunut da egkeanggan si Ilisabét.
59 Agulé egoh di walu dé agdaw miglesut, nesetipon diatas sa medoo duma da anì pekelaingen da sa ipat sa batà owoy begayan da ngadan di, enù ka inunutan da sa tapay adat Hudiyu. Ungayà da peingadanan da si Sakaliyas, enù ka iya ngadan sa emà di.
60 Dodoo guwaen i Ilisabét, “Beken iya wé. Ingadanan ta polo si Huwan.”
61 “Maen di ya?” guwaen sa medoo duma di, “Endà duen duma yu épê iya wé ngadan.”
62 Agulé, binunegan da sa emà di eg-igsà sa kepengadan di sa batà.
63 Egbunegan di ma kagda egpebegay egsulatan di, owoy iya sa igsulat di, “Si Huwan sa ngadan di.”
Hê, negaip da langun.
64 Agulé, nekedan dé sa kekebuneg di, owoy mig-ikagi ma eg-olò si Nemula.
65 Agulé, nelenawan sa langun duma da. Nekeseluh dé iya wé lalag diyà sa langun etaw diyà siedò getan-getan diyà uwang Hudiya, enù ka takà da egseolomoy sa ukit-ukit sa kelesut i Huwan.
66 Langun sa migdineg, inipat da diyà sa pedu da sa ukit-ukit di, owoy guwaen da, “Dakel temù kéen sa ketamanan ini batà.” Iya sa kagi da enù ka tinunungan i Nemula Huwan i.

Ini Sa Egoh I Sakaliyas Migsugkow Sa Galebek I Huwan

67 Agulé, linuhub Sakaliyas i sa Metiengaw Suguy i Nemula. Hê, migsugkow, guwaen di,
68 “Egpekeolò ki si Nemula sa Datù ta,
kita i medoo tugod i Islaél,
enù ka migpedapag diyà kenita
owoy inalukan di kita.
69 Pineangay di diyà kenita sa tegealuk tigtu mekegaga.
Kagdi sa sebaen tugod i Dabid
migpangunut diyà si Nemula egoh anay.
70 Igpasad i Nemula sa tegealuk egoh anay
danà sa medoo tegesugkow di metiengaw,
enù ka guwaen i Nemula
71 alukan di kita kedu diyà sa egkegaga sa medoo egkuntelà kenita.
72 Eghiduwan di doo kita,
enù ka iya sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta,
owoy endà melipengan di duu sa tigtu tuu igpasad di diyà kenita.
73 Pinengibetngibetan di sa pasad di diyà si Ablaham tupù ta egoh anay.
74 Iya sa igpasad di alukan di kita kedu sa medoo kuntelà ta

anì endà melimedangan ki mangunut diyà kagdi.
75 Iya maen di ya anì metiengaw sa pedu ta
owoy metudà sa adat ta diyà sa kehaa di taman sa lugay ta nehagtay.
76 O anak ku, melugaylugay pa kuna sa tegesugkow i Nemula,
sa Nemula tigtu eglowon diyà langun.
Mekehuna ka si Datù
anì abung-abungan ko sa ukitan di tumebow.
77 Enù ka ipetiig ko diyà sa medoo etaw di sa kealuk di kenagda
danà sa kepeuloy di sa medoo salà da.
78 Mekegaga ka iya wé
enù ka tigtu eghiduwan i Nemula kita.
Lagà teleséng agdaw sa ketebow di eg-aluk kenita,
79 enù ka pelegdawan di kita
apiya di pa lagà ki sa etaw eg-ugpà diyà deleman
owoy lagà ki ma nematay danà sa kepigtamay i Nemula kenita.
Iya maen di ya anì ipehaa di diyà kenita sa ukit pedu ta tumanà.”
80 Na, miglenuk Huwan i owoy migketudà sa pedu di diyà si Nemula. Agulé, mig-ugpà dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan taman endà tumebow sa agdaw di lumalag diyà sa medoo tugod i Islaél.

2

Ini Sa Egoh I Hésus Miglesut
(Matéyo 1:18-25)

1 Na, egoh i Hésus buyu lumesut, si Sisal Agustu sa sulutan diyà Loma. Sinugù di sa langun balangan etaw di taman sa uwang tanà di anì isulat da sa ngadan da diyà sa medoo libelu di anì bilangen di sa etaw di.
2 Egoh siini anay igsugù i Sulutan Agustu denu sa kesulat da sa ngadan da, si Kiliniyu sa salu i Agustu eg-ipat sa uwang Siliya.
3 Na, egpelikù sa uman sebaen etaw mig-angay diyà sa tapay menuwa sa emà da anì isulat da sa ngadan da diyà sa medoo libelu.
4-5 Mig-ipanaw ma Hosé i owoy sa bayi binayal di, si Maliya, anì isulat da ma sa ngadan da. Miglegkang da diyà menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya owoy mig-angay da dutu Bétlihém dò diyà uwang Hudiyu, enù ka iya sa tapay menuwa i Datù Dabid sa tupù da.
Na, egoh da mig-ipanaw eg-angay Bétlihém dò, obol dé Maliya i.
6 Agulé, egoh da dutu Bétlihém dò, neuma dé sa agdaw di eglesutan.
7 Hê, mig-anak maama Maliya i, owoy iya sa lebì lawa di. Binekut di ginis owoy igtenà di diyà sa toyowon kaenen sapì. Migtudug da diyà sa dalesan sapì enù ka nebelet etaw sa dalesan atung petudugan etaw kedu mediyù.

Migpehaa Sa Egsugùsuguen I Nemula Diyà Sa Medoo Tegeipat Kebilibili

8 Na, egoh i Hésus eglesut, duen diyà uwang Bétlihém medoo maama tegeipat sa medoo kebilibili. Eg-ugpà da dutu siedò keluwenluwen kenà da egpetabtab kebilibili. Apiya sigep dé, egtulikan da doo sa medoo kebilibili da.
9 Hê, duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagda, owoy nelegdawan da sa senang i Nemula. Temù da nelimedangan.
10 Dodoo guwaen sa egsugùsuguen di diyà kenagda, “Yoko egkelimedangan na. Taa yu, mepion temù siini egtulonen ku diyà keniyu enù ka mekepion pedu sa langun etaw.

11 Siini sigep duen sa batà maama miglesut diyà menuwa Bétlihém sa tapay
menuwa i Dabid. Kagdi sa atung umaluk keniyu denu sa medoo salà yu, owoy kagdi
si Kelistu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula.
12 Na, iya sa tandà di anì kilalaen yu, sa batà binekut ginis igtenà diyà sa toyowon
kaenen sapì.”
13 Hê, melugay pa silà netipon diyà kenagdi sa melaweng duma di egsugùsuguen i
Nemula. Eg-oloen da Nemula i, guwaen da,
14 “Meolò Nemula i dutu langit dò. Tumanà ma sa pedu sa medoo etaw diyà tanà
sa egketaguan sa pedu di.”
15 Agulé, egoh sa medoo egsugùsuguen i Nemula miglikù langit dò, migseikagiyay
sa medoo tegeipat kebilibili, guwaen da, “Mangay ki dé Bétlihém dò anì hauwen ta
sa batà miglesut igpetiig i Datù diyà kenita.”
16 Agulé, migpetéél téél da eg-angay dutu. Egoh da migtebow, hinaa da Maliya i
owoy si Hosé owoy sa batà igtenà diyà sa toyowon kaenen sapì.
17 Egoh da mighaa sa batà, tinulon da sa denu sa batà dinineg da diyà sa
egsugùsuguen i Nemula.
18 Negaip sa langun etaw egdineg danà sa tinulon sa medoo tegeipat kebilibili.
19 Dodoo, igtagù i Maliya sa kagi da diyà sa pedu di owoy takaan di egpenemdem
sa inikagi da.
20 Agulé miglikù sa medoo tegeipat kebilibili. Egoh da miglikù, inolò da temù
Nemula i danà sa dinineg da owoy sa hinaa da enù ka neketuu.
21 Agulé, egoh di walu dé agdaw miglesut sa batà, pinekelaing da sa ipat di
owoy binegayan da ngadan di, enù ka inilingan da sa adat Hudiyu. Si Hésus sa
pinengadanan da enù ka iya sa kinepengadan sa egsugùsuguen i Nemula egoh i
Maliya endà pa egkelalingen.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Hésus Diyà Sa Dalesan I Nemula

22-24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, neuma sa pasad da eg-angay diyà sa
tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém. Inuwit da sa batà eg-angay
dutu, enù ka egpangunutan da sa uledin igsugkow i Mosis. Igpehaa da sa batà diyà
sa tegesimbà anì isalig da diyà si Nemula, enù ka iya sa uledin i Nemula igpesulat,
“Mekesalig diyà si Nemula sa langun maama muna lumesut anì meipat da sa langun
uledin di.”* Ini ma sa binaelan da dutu danà sa igsugù i Nemula, ibegay da sa duwa
melipati diyà sa tegesimbà anì ulowen di diyà si Nemula. Iya maen di ya enù ka
pelanihen da diyà sa kehaa i Nemula sa bayi magtu mig-anak.
25 Na, duen sa maama tegeHélusalém, si Simiyon. Kagdi sa metiengaw etaw owoy
eg-udesan di sa medoo igsugù i Nemula. Eg-angat-angat ma sa ketebow sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula, sa umaluk sa medoo tugod i Islaél. Eg-ugpaan sa Metiengaw
Suguy i Nemula.
26 Nelugay dé igpetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi endà mematay
di taman endà hauwen di duu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula.
27 Agulé, danà sa Suguy i Nemula mig-angay Simiyon i diyà sa Dalesan i Nemula.
Dahiya dé egoh i Hosé owoy si Maliya mig-uwit si Hésus dalem anì umunut da sa
adat da denu sa uledin i Nemula.
28 Agulé, sinepipi i Simiyon sa batà owoy inolò di Nemula i, guwaen di,
29 “O Datù Nemula, mepion dé amuk mematay a
enù ka migtanà dé sa pedu ku.
30 Ini egoh di neketuu sa igpasad ko diyà kenak
enù ka nekehaa sa mata ku sa ialuk ko.

* **2:22-24** 2:22-24 Basa ko Éksodo 13:2.

31 Hinemilì ko kagdi i
anì ipehaa ko diyà sa langun balangan etaw.
32 Kagdi sa legdaw diyà sa medoo etaw beken Hudiyu
anì mekehaa da sa ukitan da mangay diyà keniko.
Huenan di, lumalag ké kami i etaw ko tugod i Islaél danà sa lalag di.”

33 Agulé, negaip sa emà di owoy sa inay di danà sa inikagi i Simiyon denu si Hésus.
34-35 Agulé, migsimbà Simiyon i anì tabangan i Nemula kagda. Mig-ikagi ma diyà si Maliya, sa inay sa batà, guwaen di, “Taa ko, ini sa metamanan siini batà danà i Nemula. Mebaed sa medoo tugod i Islaél danà sa penemdem da denu kenagdi. Dumuen medoo mekesugsug danà da eg-eked kenagdi, dodoo medoo ma sa kumelalù danà da egpigtuu diyà kenagdi. Kagdi sa itepeng i Nemula sa medoo etaw. Medoo da tumipu kenagdi anì mehaa sa penemdem diyà sa pedu da. Mebukul ka ma temù, Okon, enù ka lagà egtepiyen kelu sa kesakit sa pedu ko.”

36-37 Na, duen ma diyà sa Dalesan i Nemula sa tegesugkow i Nemula bayi. Iya sa ngadan di, si Ana. Kagdi sa anak i Panuél sa duma tugod i Asél. Lukes temù siini bayi balu enù ka walu pulù owoy epat gepalay dé, owoy pitu gepalay daa sa lugay di épê sawa. Uman agdaw owoy uman sigep eg-ugpà diyà sa Dalesan i Nemula enù ka takà eg-olò si Nemula. Egtakaan di ma egpeulan sa kekaen di anì sumimbà.
38 Agulé, egoh i Simiyon eg-ikagi pelà diyà si Maliya, migtebow ma Ana i diyà kenagda. Migpesalamat diyà si Nemula denu sa batà. Agulé, egtulon ma sa denu sa batà diyà sa langun tegeHélusalém eg-angat-angat sa kealuk i Nemula kenagda.

39 Na, egoh i Hosé owoy si Maliya neubus da migpangunut diyà sa uledin i Datù igsugkow i Mosis denu sa batà magtu miglesut, miglikù da dutu menuwa Nasalét dò diyà uwang Galiliya.
40 Agulé, miglenuk Hésus i owoy migkebagel ma owoy kumelabel ma sa penemdem di danà i Nemula migtabang kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula

41 Na, uman segepalay amuk meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, mig-angay egpista sa emà i Hésus owoy sa inay di dutu Hélusalém dò.
42 Agulé, egoh i Hésus sepulù owoy duwa dé gepalay, mig-angay da dema dutu, enù ka iya sa adat da.
43 Na, egoh di neubus sa pista, mig-ipanaw da miglikù, dodoo mig-ugpà polo Hésus i diyà Hélusalém. Endà netiigan sa lukes di sa egoh di eg-ugpà,
44 enù ka iya sa antap da eg-unut ma diyà sa medoo duma da eg-ipanaw. Egoh da segeagdaw dé diyà dalan, linagbet da Hésus i diyà sa medoo duma da,
45 dodoo endà hinaa da duu. Agulé, pinelikuan da eglagbet dutu Hélusalém dò.
46 Agulé, egoh di neuma telu agdaw, hinaa da kagdi diyà sa Dalesan i Nemula. Migpenuu diyà sa kenà sa medoo tegetulù, owoy egdinegdinegen di sa egseolomen da owoy takaan di ma kagda eg-igsà.
47 Negaip sa langun etaw migdineg sa inikagi di danà sa medoo netiigan di owoy sa igsagbì di ma mepion.
48 Na, egoh sa inay di owoy sa emà di mighaa kenagdi, negaip da ma owoy sinigbolow sa inay di, guwaen di, “O Adug, ngadan iya wé egbaelan ko diyà kenami? Egkebukul ké eglagbet keniko enù ka endà hinaa ka.”

49 Guwaen i Hésus, “Maen di ya takà yu eg-amu eglagbet kenak? Maen di ya endà netiigan yu duu egpekeugpà a dahini diyà sa dalesan sa Emà ku?”

50 Dodoo endà netiigan da duu sa igsagbì di diyà kenagda.

51 Agulé, mig-unut dema Hésus i kenagda eglikù Nasalét dò, owoy iya sa adat di
takaan di kagda egpangunutan. Hê, igtagù sa inay di diyà sa pedu di sa langun
binaelan di.
52 Na, migkedakel Hésus i owoy migkelabel ma sa penemdem di. Eg-uman
egketuuwan Nemula i owoy sa medoo etaw diyà kenagdi.

3

Ini Sa Egoh I Huwan Mig-edung Sa Ketegudon Di
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Huwan 1:19-28)

1 Na, nelugay dé kedu iya, mig-edung Huwan i anak i Sakaliyas sa ketegudon di
diyà sa medoo Hudiyu. Egoh iya, sepulù owoy lima gepalay dé sa lugay di sulutan
si Sulutan Sisal Tibeliyu sa sambì i Sulutan Sisal Agustu, owoy si Ponkiyu Pilatu
sa gubilenu diyà uwang Hudiya. Duen ma telu salu i Sulutan Tibeliyu beken etaw
Hudiyu diyà sa telu tanà eg-abay diyà sa tanà Hudiya. Si Hélod sa salu di diyà uwang
Galiliya, owoy si Pilipi hadi i Hélod sa salu di diyà uwang Ituliya owoy Telakonitu,
owoy si Lisaniyas sa salu di diyà uwang Abilina.
2 Na, egoh iya ma, si Anas owoy si Kayipas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
Na, egoh i Huwan mig-ugpà dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, migtebow sa
kagi i Nemula diyà kenagdi anì sumugkow.
3 Agulé, mig-ipanawpanaw Huwan i egtegudon diyà uwang lawa Holdan. Iya sa
tegudon di igpeges di diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Ekedi yu sa medoo salà
yu owoy pebautis yu diyà wayeg anì tandaan yu sa keeked yu salà, owoy ipeuloy
i Nemula sa medoo salà yu.”
4 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“Dumuen sa maama mikagi metaled
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
Iya sa guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.
5 Penù yu tanà sa langun baug
owoy kedani yu sa langun kogol getan anì mesepatag.
Petudà yu sa langun logkù dalan
owoy pelanih yu sa langun dalan duhelduhel
6 anì hauwen sa langun etaw sa ialuk i Nemula.’ ”*
7 Na, egoh sa etaw migdineg sa igtulù i Huwan, mig-angay sa melaweng etaw diyà
kenagdi anì egpebautis da diyà wayeg. Agulé guwaen i Huwan, “Lagà yu medoo
uled. Negaip a maen di ya eg-angay yu diyà kenak. Iya sa penemdem yu daa kéen,
egpelaguy yu sa kepigtamay i Nemula tumebow.
8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat yu anì kumepion. Amuk
hediya, lagà yu sa kayu mepion kebunga. Dodoo yoko egpenemdem duu mekeiwod
yu sa kepigtamay i Nemula keniyu. Apiya kiyu sa tugod i Ablaham, pigtamayan i
Nemula doo kiyu amuk endà sambian yu sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay,
mekehaa pa Nemula i sa isambì di sa tugod i Ablaham. Mebaluy tugod i Ablaham
siini medoo batu amuk iya sa uyot i Nemula.
9 Taa yu, igpeayaw dé sa agsà diyà sa kayu. Sumalà dé sa kayu endà egbunga
mepion, pilayen owoy ulowen.”
10 Agulé, inigsaan sa melaweng etaw, guwaen da, “Amuk hediya, ngadan sa
mebaelan ké anì sumambì ké sa adat ké?”

* **3:6** 3:4-6 Basa ko Isayas 40:3-5.

11 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Amuk duen duwa kawal ko, begayi ko sa sebaen
diyà sa etaw endà duen. Amuk duen sa kaenen ko, iya ma sa baeli ko.”
12 Duen ma maama dahiya atung egpeetuken sa sulutan mig-angay diyà si Huwan
anì egpebautis diyà wayeg. Guwaen da, “Enù di ya, ngadan sa mebaelan ké ma kami
i?”
13 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Yoko egpesubela sa keetuk yu.”
14 Mig-igsà ma sa medoo sundalu diyà kenagdi, guwaen da, “Enù di ya, ngadan sa
mebaelan ké ma kami i?” Guwaen di diyà kenagda, “Yoko egtegel duu sa medoo etaw
danà sa kesundalu yu. Yoko ma egtipu sa etaw endà duen salà di. Yoko eg-alum duu
sa sukay yu.”
15 Na, egketéél sa pedu sa medoo etaw danà sa ketegudon i Huwan, enù ka sa antap
da buyu dé tumebow sa Tigtu Datù pineangay i Nemula. Iya ma sa egsesigbolowen da
diyà sa pedu da ataw ka si Huwan sa Tigtu Datù eg-angat-angatan da ataw ka beken.
16 Huenan di inikagiyan i Huwan kagda, guwaen di, “Tumebow pa sa temù eglowon
diyà kenak. Amuk tumebow, mekelilang a owoy memalaan a ma dumapag kenagdi
lumengà sa talumpà di. Wayeg daa sa ibautis ku keniyu, dodoo sa etaw mekesambì
kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy apuy.
17 Siedò maama tumebow lagà sa maama buyu etapen di sa palay inelik di. Tiponen
di sa palay owoy itagù di diyà sa sibay di, dodoo ulowen di sa opoh di diyà sa apuy
endà mepadeng.”
18 Hediya ma sa medoo kagi i Huwan egpeges sa medoo etaw egoh di migtulù
kenagda sa Mepion Tegudon.
19 Hê, endà nelugay di kedu iya, nebilanggu Huwan i danà i Datù Hélod sa eg-ipat
sa uwang Galiliya. Iya maen di ya enù ka inindaw i Huwan Hélod i danà di mig-agaw
si Hélodiyas sa sawa hadi di, owoy danà sa medoo medaet binaelan di ma.
20 Iya ma sa tigtu salà di sa egoh di egbilanggu si Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Matéyo 3:13-17; Malkos 1:9-11)

21 Na, egoh i Huwan endà pa nebilanggu di, medoo sa etaw migpebautis diyà wayeg
anì tandaan da sa kepigtuu da, owoy migpebautis ma Hésus i. Egoh di miggaun kedu
dalem sa wayeg, egsimbà Hésus i. Hê, neukaan sa langit
22 owoy migpetuntun sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi. Egoh di
egpetuntun, migpeiling manuk éhê menatad. Agulé duen ma eg-ikagi kedu langit dò,
guwaen di, “Kuna sa anak ku eghiduwan ku temù. Tigtu a netuuwan diyà keniko.”

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus
(Matéyo 1:1-17)

23 Na, egoh i Hésus mig-edung sa ketegudon di, labi telu pulù gepalay dé sa egoh di
miglesut. Iya sa penemdem sa medoo etaw kagdi sa anak i Hosé daa.
Na, ini sa medoo tupù i Hosé. Umemà Hosé i si Héli.
24 Umemà Héli i si Matat. Umemà Matat i si Lebi. Umemà Lebi i si Mileki. Umemà
Mileki i si Hana.
25 Umemà Hana i si Hosé. Umemà Hosé i si Matatiyas. Umemà Matatiyas i si Amos.
Umemà Amos i si Nahum. Umemà Nahum i si Isli. Umemà Isli i si Nagay.
26 Umemà Nagay i si Maat. Umemà Maat i si Matatiyas. Umemà Matatiyas i si
Sémei. Umemà Sémei i si Hosé. Umemà Hosé i si Hoda.
27 Umemà Hoda i si Hoanan. Umemà Hoanan i si Lésa. Umemà Lésa i si Sélubabel.
Umemà Sélubabel i si Salatiél. Umemà Salatiél i si Neli.
28 Umemà Neli i si Mileki. Umemà Mileki i si Adi. Umemà Adi i si Kosam. Umemà
Kosam i si Ilemadam. Umemà Ilemadam i si Il.

29 Umemà Il i si Hosuwa. Umemà Hosuwa i si Iliyasal. Umemà Iliyasal i si Holim.
Umemà Holim i si Matat. Umemà Matat i si Lebi.
30 Umemà Lebi i si Simiyon. Umemà Simiyon i si Huda. Umemà Huda i si Hosé.
Umemà Hosé i si Honam. Umemà Honam i si Iliyakim.
31 Umemà Iliyakim i si Meleya. Umemà Meleya i si Mena. Umemà Mena i si Matata.
Umemà Matata i si Natan. Umemà Natan i si Dabid.
32 Umemà Dabid i si Hési. Umemà Hési i si Obéd. Umemà Obéd i si Boos. Umemà
Boos i si Salmon. Umemà Salmon i si Naason.
33 Umemà Naason i si Aminadab. Umemà Aminadab i si Admin. Umemà Admin i
si Alni. Umemà Alni i si Islon. Umemà Islon i si Palés. Umemà Palés i si Huda.
34 Umemà Huda i si Hakob. Umemà Hakob i si Isak. Umemà Isak i si Ablaham.
Umemà Ablaham i si Tala. Umemà Tala i si Nakol.
35 Umemà Nakol i si Sélug. Umemà Sélug i si Lagaw. Umemà Lagaw i si Pélég.
Umemà Pélég i si Ibél. Umemà Ibél i si Sélah.
36 Umemà Sélah i si Kayinan. Umemà Kayinan i si Alpakad. Umemà Alpakad i si
Sém. Umemà Sém i si Nuwi. Umemà Nuwi i si Lamék.
37 Umemà Lamék i si Matusalen. Umemà Matusalen i si Inok. Umemà Inok i si
Haled. Umemà Haled i si Mahalalél. Umemà Mahalalél i si Kayinan.
38 Umemà Kayinan i si Inos. Umemà Inos i si Sét. Umemà Sét i si Adam. Umemà
Adam i si Nemula.

4

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Matéyo 4:1-11; Malkos 1:12-13)

1 Na, egoh i Hésus miglikù kedu diyà sa lawa Holdan kenà di migpebautis, linuhub
sa Metiengaw Suguy i Nemula. Agulé, inuwit sa Suguy i Nemula
2 eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. Na, epat pulù agdaw sa lugay
i Hésus dutu, owoy iya ma sa lugay i Satanas egtepeng si Hésus anì mekesalà. Agulé,
egpeketues temù Hésus i enù ka epat pulù agdaw ma sa lugay di endà duen kaenen
di.
3 Na, guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, baluy ko kaenen siini
batu anì mekedan sa kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé, enù ka iya sa kagi i Nemula
igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw.’* ”
5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan mehagtaw owoy igpehaa di
diyà kenagdi segepelàpelà daa sa langun kedatuan sa langun datù diyà tanà.
6 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku ibegay ku diyà keniko siini langun hinaa ko.
Niko pa sa langun egkegaga siini medoo datù owoy sa langun taman da. Mebaluy
ibegay ku iya wé enù ka tapay nekebegay diyà kenak, owoy muni dé diyà kenak sa
begayan ku.
7 Amuk penemulawen ko aken, niko langun iya wé.”
8 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé, enù ka iya sa kagi i Nemula
igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’† ”
9 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy igtagù di diyà sa buung
sa Dalesan i Nemula. Guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, laway
ka anì mehaa sa tunung i Nemula
10 enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

* **4:4** 4:4 Basa ko Dutilonomiyu 8:3. † **4:8** 4:8 Basa ko Dutilonomiyu 6:13.

‘Igsalig di kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di anì tulikan da kuna.’
11 Iya ma sa igpesulat di,
‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’‡ ”
12 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’§ ”
13 Na, egoh di neubus sa langun penemdem i Satanas igtepeng diyà si Hésus, migsalid dé taman endà meuma sa egoh di tumepeng kenagdi uman.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù
(Matéyo 4:12-17; Malkos 1:14-15)

14 Na, miglikù Hésus i dutu uwang Galiliya dò owoy tinunungan sa Suguy i Nemula. Huenan di, nekeseluh sa lalag di diyà sa langun etaw dahiya.
15 Migtulù ma diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà uwang Galiliya, owoy inolò sa langun etaw.

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Matéyo 13:53-58; Malkos 6:1-6)

16 Agulé, miglikù Hésus i dutu siedò tapay menuwa di Nasalét. Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da, mig-angay Hésus i diyà sa simbaan da enù ka iya sa adat di. Agulé, migtigdeg anì masa sa kagi i Nemula igpesulat.
17 Igtayal da diyà kenagdi sa libelu igsulat i Isayas, sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Bekahen di sa libelu, hinaa di sa egbasawen di. Guwaen di,
18 “Sa Suguy i Datù Nemula eg-ugpà diyà kenak,
enù ka hinemilì di aken anì itulù ku sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw pubeli.
Pinesugkow i Datù aken diyà sa medoo etaw sinabaan
anì tulonen ku kenagda sa ukit kelengà di.
Pinesugkow a ma diyà sa medoo langap
anì tulonon ku kagda sa ukit kepeilag i Datù.
Sinugù di ma aken anì alukan ku sa medoo egpelihayen,
19 anì tulonon ku ma egtebow dé sa pasad i Datù eg-aluk sa medoo etaw.”*
20 Agulé, egoh i Hésus neubus egbasa, tinigem di sa libelu owoy igpelikù di diyà sa maama eg-ipat. Agulé migpenuu anì egtulù. Hê, egketiponon mata sa langun etaw Hésus i,
21 huenan di mig-edung egtulù, guwaen di diyà kenagda, “Siini agdaw ini egoh, neketuu dé sa kagi i Nemula binasa ku dinineg yu.”
22 Agulé, inolò da Hésus i danà sa kagi di anan metudà owoy melanih. Dodoo negaip da ma, guwaen da, “Kagdi doo sa duma ta anak i Hosé. Keduwan di ya siini keikagi di mebagel?”
23 Na, netiigan i Hésus neduwa sa pedu da, owoy guwaen di, “Apiya endà mikagi yu, ini sa eg-ikagiyen sa pedu yu egpelagà kenak, ‘O tegebulung, bulung ko sa medoo tigtu duma ko dahini anì eghauwen ké sa egkegaga ko.’ Iya sa guwaen yu enù ka ungayà yu ilingan ku diyà siini tigtu menuwa ku sa panduan binaelan ku dinineg yu dutu siedò menuwa Kapelenaum.
24 Dodoo endà mekeunut a sa uyot yu enù ka endà egpigtuu yu diyà kenak. Tuu ini i ikagiyen ku diyà keniyu, sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo tapay duma di amuk mekeuma diyà sa tigtu menuwa di.

---

‡ **4:11** 4:10-11 Basa ko Isalem 91:11-12. § **4:12** 4:12 Basa ko Dutilonomiyu 6:16. * **4:19** 4:18-19 Basa ko Isayas 61:1-2.

25 Taa yu, hih. Egoh i Iliyas sa tegesugkow i Nemula, migtenà pengagdaw diyà sa
tanà ta taman telu gepalay owoy tengà. Migtenà ma dakel bitil taman uwang siini
tanà. Apiya di pa duen dahini medoo bayi balu etaw Hudiyu,
26 pineangay i Nemula doo Iliyas i diyà sa menuwa Salépta diyà uwang Sidon. Iya
daa sa etaw tinabangan di sa bayi balu beken etaw Hudiyu.†
27 Hediya ma egoh i Ilisiya sa tegesugkow i Nemula, apiya di pa duen medoo etaw
Hudiyu eglinadu dempid, iya daa polo sa binulungan di si Naman sa maama beken
etaw Hudiyu diyà uwang Siliya.”‡
28 Agulé, egoh sa medoo etaw Hudiyu diyà sa simbaan migdineg siini kagi i Hésus
denu sa kehidu i Nemula sa etaw beken Hudiyu, migbulit da temù.
29 Hê, petow da migtigdeg langun anì hemagawan da kedu diyà sa menuwa da. Na,
diyà getan-getan sa kenà menuwa da, huenan di tinegel da eg-agak Hésus i diyà sa
kesagdigan anì itinudul da.
30 Dodoo migtelek polo teliwadà diyà sa medoo etaw. Hê sinalidan di dé kagda.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpelesut Busaw Kedu Diyà Sa Maama (Malkos 1:21-28)

31 Agulé, miglungel Hésus i mig-angay diyà sa menuwa Kapelenaum diyà uwang
Galiliya. Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da, migtulù diyà sa simbaan da.
32 Negaipan da enù ka dakel sa egkegaga di egtulù.
33 Na, duen sa maama linahuk busaw diyà sa simbaan da. Hê, iglengatlengat di sa
kagi di, guwaen di,
34 “O Hésus tegeNasalét, ngadan sa kebael ko kenami i busaw? Enù di ya, eg-
angayen ko kami egpedaetan imet? Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw Etaw
Sinugù i Nemula.”
35 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka dé egséléken na. Laun ka dé.” Hê,
igdugsù sa busaw sa maama diyà teliwadà da owoy miglesut dé. Dodoo endà duen
sa kenà di nedaetan sa lawa di.
36 Agulé, negaip sa langun etaw, owoy egseolomoy da, guwaen da, “Maen di ya
dakel sa egkegaga sa kagi di? Egsuguen di uloy egpelesut sa medoo busaw, owoy
egpangunut da doo miglesut.”
37 Agulé dinineg sa medoo etaw taman uwang Kapelenaum sa lalag sa medoo
binaelan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Eglinadu (Matéyo 8:14-17; Malkos 1:29-34)

38 Na, egoh i Hésus miglaun kedu diyà sa simbaan Hudiyu, miggemow diyà sa
dalesan i Simon. Na, eglinadu sa nugangan i Simon bayi, huenan di egpegeni da
tabang diyà si Hésus enù ka egkegenaw temù.
39 Agulé, migtigdeg Hésus i medapag diyà sa bayi owoy hinawidan di sa kekegenaw
di anì mekedan.
Hê, petow dé nekedan. Agulé migtigdeg sa bayi owoy patuluy ma dé egmengana si
Hésus owoy sa medoo duma di.
40 Na, egoh di eg-eled dé sa agdaw, inuwit sa medoo etaw sa langun duma da
eglinadu diyà si Hésus. Sinigbaenbaen di kagda migsabà, hê nelikuan da ma langun.
41 Duen ma busaw pinelesut di diyà sa medoo etaw inuwit da diyà kenagdi. Egoh
da eglesut, eglengat da, guwaen da, “Kuna sa Anak i Nemula.”
Dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà mikagi da, enù ka netiigan da kagdi sa
Tigtu Datù pineangay i Nemula.

---

† **4:26** 4:25-26 Basa ko 1 Medoo Datù 17:8-16. ‡ **4:27** 4:27 Basa ko 2 Medoo Datù 5:1-19.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu
(Malkos 1:35-39)

42 Agulé, umenaw simag eg-angay eglebù Hésus i diyà sa kenà endà duen dalesan
enù ka sumimbà. Dodoo linagbet sa medoo etaw Kapelenaum kagdi i. Egoh da
mighaa kenagdi, hinawidan da anì endà sumalid di.
43 Dodoo guwaen i Hésus, "Mangay a pa diyà sa medoo liyu menuwa anì tumulù
a sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula diyà sa medoo etaw, enù ka iya sa
pesuwan ku pineangay a diyà tanà."
44 Agulé, takà migtegudon Hésus i diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà uwang
Hudiya.

5

Ini Sa Anay Pasek Hinemilì I Hésus
(Matéyo 4:18-22; Malkos 1:16-20)

1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtigdeg diyà mantadan sa lanaw Génésalét,
egkesedeldel sa medoo etaw egdapag diyà kenagdi enù ka ungayà da mekedineg sa
kagi i Nemula itulù di.
2 Duen duwa kumpit hinaa di migdunggù dahiya, dodoo migtenà sa tegepuket enù
ka egpeguséén da sa puket da.
3 Agulé migdalem Hésus i diyà sa sebaen kumpit, sa kumpit i Simon Pidelu. Ipeilud
di si Simon sa kumpit anì ipetangkàtangkà diyà sa mantadan. Agulé, migpenuu
Hésus i egtulù diyà sa medoo etaw diyà mantadan.
4 Egoh di neubus egtulù, guwaen i Hésus diyà si Simon, "Ilud ko diyà sa kenà di
medalem owoy puket yu anì mekekuwa yu uton."
5 Dodoo migsagbì Simon i, guwaen di, "O Mistelu, endà mekekuwa ki kéen enù ka
neelut ké sigep sa kepuket ké, dodoo endà egpekekuwa ké. Dodoo amuk iya sa igsugù
ko, muket ké dema."
6 Hê, egoh da migpuket, medoo temù sa sedà nekuwa da owoy buyu dé egkelisì sa
puket da.
7 Kinobil da sa duma da diyà sa sebaen kumpit anì mangay da tumabang. Egoh da
migtebow, pinenù da sedà sa duwa kumpit da taman buyu egketegeb.
8 Na, egoh i Simon Pidelu eghaa iya wé, egligkued diyà sa taengan i Hésus, owoy
guwaen di, "O Datù, salidi ko dé aken, enù ka aken sa etaw tegebael salà."
9 Iya sa inikagi di enù ka tigtu negaip da sa medoo duma di danà sa medoo uton
nekuwa da.
10 Hê, negaip ma Santiyago i owoy si Huwan, sa duwa anak i Sébediyu duma i
Simon tegepuket. Dodoo guwaen i Hésus diyà si Simon, "Yaka egkelenawan na, enù
ka edung ini egoh di beken sedà daa sa egkuwaen ko, dodoo etaw polo sa ipekuwa
ku keniko."
11 Na, egoh da migdunggù, sinalidan da dahiya sa langun taman ipaten da, owoy
mig-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Matéyo 8:1-4; Malkos 1:40-45)

12 Na, egoh i Hésus diyà sa sebaen menuwa diyà uwang Galiliya, duen dahiya sa
maama eglinadu neseluh dempid sa lawa di. Egoh di mighaa si Hésus, migligkued
owoy egpegeni, guwaen di, "O Datù, megaga ko kumedan siini linadu ku, amuk iya
sa ungayà ko."
13 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di sa maama. Guwaen di,
"Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka dé." Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid.

14 Agulé, hinawidan i Hésus tumulon sa egoh di nelikuan. Sinugù di polo, guwaen di, “Angay ka pehaa diyà sa tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula, owoy begay ka hinagtay ya ulowen diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk hediya, tandaan ko diyà sa medoo etaw sa egoh ko nelikuan dé.”
15 Dodoo egkedakel polo sa lalag i Hésus diyà sa medoo etaw. Huenan di, medoo temù sa etaw egkesetipon diyà kenagdi anì dinegen da sa ketulù di owoy ipebulung da ma sa medoo balangan linadu da.
16 Dodoo takà egsalidsalid Hésus i diyà kenagda eg-angay egsimbà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel (Matéyo 9:1-8; Malkos 2:1-12)

17 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus migtulù diyà sa medoo Hudiyu, duen ma medoo kaunutan da egpenuu dahiya sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu. Kedu da diyà langun menuwa diyà uwang Galiliya owoy uwang Hudiya owoy Hélusalém. Na, eg-ugpà sa tunung i Datù diyà si Hésus anì mekegaga mulung diyà sa medoo etaw.
18 Na, duen maama egtodel sa langun lawa di eg-oyongen da diyà sa kateli. Iya sa ungayà da angay da itenà diyà sa taengan i Hésus.
19 Dodoo endà egpekehaa da sa kenà da umukit eg-oyong kenagdi diyà si Hésus, enù ka nealang da danà sa medoo etaw egkesepisok. Huenan di, inuwit da sa kateli dutu siedò iyug atep mepatag. Tinosongon da sa atep owoy tinuntun da sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i Hésus teliwadà sa medoo etaw.
20 Agulé, egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da, guwaen di diyà sa maama egtodel, “O Akay, nekepeuloy dé sa medoo salà ko.”
21 Dodoo nelikutan sa pedu sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin danà sa inikagi i Hésus. Egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama. Enù ka egtepengen di Nemula i. Endà duen etaw mekepeuloy salà liyu daa si Nemula.”
22 Dodoo egoh i Hésus egpeketiig sa penemdem da, mikagi, guwaen di, “Maen di ya egkelikutan sa pedu yu danà sa kagi ku?
23 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini maama egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg owoy mekebigkat? Endà mebaluy di amuk etaw daa.
24 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel, “Na Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù ka dé.”
25 Hê, hinaa da mesiyapat ma dé migtigdeg sa maama. Inuwit di sa kateli di owoy eglikù dé. Egoh di eg-ipanaw, eg-oloen di Nemula i.
26 Agulé, tigtu da negaip temù sa langun etaw dahiya dodoo eg-oloen da ma Nemula i. Nelenawan da ma, guwaen da, “Minekehaa ki medoo egpekegaip ini egoh di.”

Ini Sa Egoh I Lebi Migpepasek Diyà Si Hésus (Matéyo 9:9-13; Malkos 2:13-17)

27 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Lebi i sa atung egpeetuken sa sulutan migpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-etuk. Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.”
28 Hê, migtigdeg Lebi i owoy sinalidan di sa langun kehagtayan di dahiya enù ka mig-unut ma dé diyà si Hésus.

29 Na, migbael dakel pista Lebi i diyà sa dalesan di danà sa keadat di si Hésus.
Medoo temù sa etaw duma da egkaen, owoy duen ma medoo atung egpeetuken sa
sulutan dahiya.
30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy sa medoo duma da tegetulù uledin igsugkow i
Mosis, egsigbolowen da sa pasek i Hésus, guwaen da, “Amuk metiengaw etaw yu,
maen di ya egselenganen yu egkaen owoy eg-inem sa medoo medaet etaw sa atung
egpeetuken sa sulutan owoy sa duma da tegebael salà?”
31 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà duen
pesuwan di lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu polo sa lumagbet tegebulung.
32 Pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig duen salà da anì ekedan
da sa salà da, beken duu sa medoo etaw guwaen da dò endà duen sa hagda salà.”

Ini Sa Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da (Matéyo 9:14-17; Malkos 2:18-22)

33 Na, duen etaw mig-ikagi diyà si Hésus, guwaen da, “Takaan da egpeulan sa
medoo pasek i Huwan sa kekaen da anì sumimbà da daa. Hediya ma sa adat sa
medoo pasek Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, takà da polo egkaen owoy eg-inem.
Maen di ya endà ma egpeulanen da duu sa kekaen da?”
34 Agulé, migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Amuk duen pista kawing, endà
mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama
egkawingen.
35 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà sa medoo duma di. Iya
pelawà sa egoh da peulan sa kekaen da enù ka mebukul da.”
36 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa magtu igtulù
di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion
di amuk itabung ko sa magtu ginis diyà sa tapay, enù ka medaetan sa magtu owoy
endà meseunut sa palas di diyà sa tapay ginis.
37 Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk itagù ta sa magtu wain diyà sa tapay
taguan di kunul kambing, enù ka mebetu danà sa kelukotok di enù ka endà
mekehened sa tapay kunul kambing. Medaetan sa taguan di, agulé melemet sa wain.
38 Mepion polo amuk itagù ta sa magtu wain diyà sa magtu taguan ma anì endà
melemet di.
39 Na, amuk tegeinem sa etaw sa tapay wain, ekedan di sa magtu enù ka guwaen
di, ‘Mepion doo ini tapay wain.’ ”

6

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud (Matéyo 12:1-8; Malkos 2:23-28)

1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit Hésus i owoy sa pasek di
diyà sa dalan egtelek tinibah. Inelus sa medoo pasek di sa palay owoy kinelupi da
owoy kinaen da.
2 Dodoo, migsigbolow sa medoo Palasiyu, guwaen da, “Maen di ya egtipayen yu sa
uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé egbaelan yu?”
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula denu sa
binaelan i Dabid egoh anay egoh di nelikutan neketues owoy sa medoo duma di.
4 Migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan diyà sa lamisan
sa epan igbegay diyà si Nemula. Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa
migtipay ma diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa mekekaen
iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.”

5 Guwaen i Hésus ma, “Aken sa Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta denu sa
agdaw keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw sa mepion egbaelan da diyà sa
agdaw keetud.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Malkos 3:1-6)

6 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, migludep Hésus i diyà sa simbaan
Hudiyu owoy egtulù dahiya. Duen sa maama dahiya melungoy belad denu kuwanan
di.
7 Dahiya ma sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Egtulikan da Hésus i amuk bulungan di sa etaw diyà sa agdaw keetud enù ka ungayà
da dumuen sa salà di metulon da.
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà sa maama
melungoy belad, “O Akay, angay ka tigdeg dahini.”
Hê, miglegkang sa maama owoy mig-angay migtigdeg diyà dapag i Hésus.
9 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw dahiya, “Migsà a diyà keniyu.
Ngadan tayu sa mepion diyà sa uledin denu sa agdaw keetud, tumabang ki ataw
ka meumàumà ki? Ngadan tayu sa mepion, alukan ta sa etaw ataw ka imatayan ta?”
10 Agulé, tinukidtukid i Hésus kagda eghahaa, owoy guwaen di diyà sa maama
melungoy belad, “Begeng ko sa belad ko.”
Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di.
11 Dodoo nepenù bulitan sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin. Agulé,
egseolomoy da eglagbet sa ukit kebael da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Malkos 3:13-19)

12 Na, egoh di melugaylugay, migtekedeg Hésus i anì sumimbà dutu siedò getan.
Neelut di sigep takà egsimbà diyà si Nemula.
13 Agulé, umenaw simag sinetipon di sa medoo pasek di, owoy hinemilì di sa sepulù
owoy duwa diyà sa kedoo da enù ka eggelalen di kagda salu di.
14 Na, ini ngadan sa medoo etaw hinemilì di, si Simon pinengadanan di ma si Pidelu,
owoy si Andelis hadi i Pidelu, owoy si Santiyago owoy si Huwan. Hinemilì di ma Pilipi
i, owoy si Baltolomi,
15 owoy si Matéyo, owoy si Tomas, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo,
owoy sa sebaen Simon kepengadan da si Mebagel enù ka mebagel eghemalang sa
tanà Hudiya.
16 Hinemilì di ma Hudas i anak i Santiyago, owoy si Hudas Iskaliyot sa maama
tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Matéyo 4:23-25)

17 Agulé, miglungel Hésus i owoy sa salu di, owoy egtigdeg da diyà sa sugud.
Nesetipon dahiya sa medoo etaw di owoy sa melaweng etaw kedu mediyù dò. Duen
kedu uwang Hudiya owoy duen ma kedu diyà Hélusalém. Kedu da ma diyà menuwa
Tilo owoy menuwa Sidon medapag diyà dagat. Nesetipon da anì dumineg da sa ketulù
di owoy ipebulung da ma sa medoo linadu da.
18 Mig-angay ma diyà kagdi sa medoo etaw linahuk busaw. Hê, nelikuan da dé.
19 Inudesan sa langun etaw eg-amis Hésus i enù ka dakel sa tunung diyà sa lawa
di. Hê, nelikuan da dé langun.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neanggan
(Matéyo 5:1-12)

20 Agulé, tinaeng i Hésus sa medoo pasek di owoy guwaen di, “Apiya pubeli yu
etaw, neanggan yu enù ka egpekeunut yu sa kedatù i Nemula.
21 “Apiya di pa egpeketues yu ini egoh di, neanggan yu enù ka mebesug yu doo.
“Apiya di pa egsinegaw yu ini egoh di, neanggan yu enù ka gumemen yu doo.
22 “Apiya di pa egkelepuhan yu etaw owoy eg-ekedan da kiyu owoy egtubaden da
kiyu owoy egtipuwen da kiyu danà sa keunut yu sa Kakay Langun, neanggan yu doo.
23 Enù ka hediya ma pinelihay sa medoo tupù da sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay. Amuk meuma sa kelikutan yu, keanggan yu polo temù owoy sautsaut yu
ma danà sa kekeanggan yu, enù ka tigtu mepion sa untung yu dutu langit dò.
24 “Na, apiya kawasà yu etaw, melikutan yu doo enù ka nekuwa yu dé sa kepionon
pedu yu diyà sa pantiyali yu.
25 “Apiya di pa nebesug yu ini egoh di, melikutan yu doo enù ka meketues yu kani.
“Apiya di pa eggemen yu ini egoh di, melikutan yu doo enù ka mebukul yu temù
owoy suminegaw yu ma.
26 “Amuk egkeolò yu etaw, melikutan yu doo enù ka lagà yu sa medoo tegesugkow
butbuten egoh anay inolò sa medoo tupù yu endà egpigtuu.”

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Adat Sa Medoo Etaw Di (Matéyo 5:38-48; 7:12)

27 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo etaw egdineg, ini sa kagi ku diyà keniyu: hiduwi
yu sa medoo kuntelà yu owoy baeli yu mepion diyà sa medoo egkelepuh keniyu.
28 Sagbii yu mepion sa medoo egtubad keniyu, owoy simbai yu ma sa medoo egkudì
keniyu.
29 Amuk duen etaw tumagpì sa bélén ko, pedibaluyi ko ma sa dibaluy bélén ko anì
umanan di sa ketagpì di amuk iya sa ungayà di. Amuk duen etaw pekawen di sa
kawal ko, begayi ko ma sa lapin ko.
30 Sumalà dé sa etaw megeni diyà keniko, begayi ko. Amuk kuwaen sa etaw sa
langun taman ko, yaka dé eghawid duu.
31 Amuk ungayà yu mepion sa egbaelan duma yu diyà keniyu, baeli yu ma sa
mepion diyà kenagda.
32 “Amuk iya daa sa eghiduwan yu sa medoo mehidu keniyu, endà metuuwan
Nemula i, enù ka hediya mendaa sa medoo tegebael salà, iya ma daa sa eghiduwan
da sa mehidu kenagda.
33 Amuk iya daa sa kenà yu egbael mepion sa medoo egbael mepion ma daa diyà
keniyu, endà metuuwan ma Nemula i, enù ka hediya mendaa sa egbaelan sa medoo
tegebael salà.
34 Amuk iya daa sa egpesagbayen yu sa medoo mekegaga pelikù diyà keniyu, endà
metuuwan ma Nemula i, enù ka hediya mendaa sa medoo tegebael salà, iya ma daa
sa egpesagbayen da sa medoo duma da tegebael salà amuk mekepelikù da sa langun
ipesagbay.
35 Dodoo hiduwi yu sa medoo kuntelà yu, owoy bael yu mepion polo diyà kenagda.
Pesagbay yu owoy yoko egpenemdem duu sa kepelikù di. Amuk hediya, tigtu dakel
sa untung yu owoy mekesuet yu ma si Nemula, enù ka eghiduwan di sa langun etaw,
apiya medaet da owoy endà mipedu da.
36 Hiduwi yu sa langun etaw iling sa kehidu sa Emà yu si Nemula.”

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta (Matéyo 7:1-5)

37 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egsigbolow duu sa duma yu nesalà anì endà ma
ipaten i Nemula duu sa salà yu. Yoko egpenemdem duu egpigtamay sa duma yu anì

endà ma mepigtamayan i Nemula duu kiyu. Peuloyi yu salà sa duma yu anì ipeuloy
i Nemula ma sa niyu salà.
38 Begay yu diyà etaw anì begayan i Nemula ma kiyu. Sumubela pa sa kebegay
di keniyu, enù ka tanesen di owoy uluwan di anì medoo temù sa mehaa yu. Amuk
metawag yu egbegay diyà etaw, metawag ma Nemula i megay diyà keniyu."
39 Agulé, egtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen di, "Endà mekeagak sa
langap sa duma di langap, enù ka menabù da langun diyà sa medalem tosong.
40 Endà ma lumowon sa etaw egtuluen diyà sa mistelu egtulù kenagdi, enù ka
sumalà dé sa egkegaga sa mistelu, iya ma daa megaga sa egtuluen di.
41 "Na, amuk menemdem ka tumabang sa duma ko nesalà, maen di ya eglagbeten
ko sa hagdi tukééy bulah, dodoo endà egpenemdemen ko duu sa niko bulah éhê
kedakel bugsud dalesan?
42 Maen di ya guwaen ko diyà sa duma ko, 'O Akay, kedanan ku sa bulah ko,' dodoo
endà egkehaa ko sa niko éhê bugsud dalesan? Tegeakal yu kiyu i. Kedani ko polo
muna sa niko dakel bulah anì kumetiengaw sa kehaa ko kumedan sa tukééy bulah
sa duma ko."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Matéyo 7:16-20; 12:33-35)

43 Agulé migtulon balatan Hésus i, guwaen di, "Amuk mepion sa kayu, endà
egbunga di medaet. Diya ma amuk medaet sa kayu, endà munga di mepion.
44 Metiigan ta sa medoo balangan kayu amuk eghauwen ta sa bunga di. Endà duen
penemdem ta lumagbet ki sa pigus mekaen etaw diyà sa kesulusulu, owoy endà ma
lumagbet ki sa bunga palas mekaen etaw diyà sa kayu begongoh.
45 Hediya ma sa medoo etaw. Amuk mepion sa etaw, mepion ma sa egbaelan di
danà sa pedu di mepion. Dodoo amuk medaet sa etaw, medaet ma sa egbaelan di
danà sa pedu di medaet. Sumalà dé sa itagù sa etaw diyà sa pedu di, iya ma sa
meikagi di."

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan
(Matéyo 7:24-27)

46 Agulé guwaen i Hésus, "Maen di ya eg-umowen yu aken, guwaen yu, 'O Datù, O
Datù,' dodoo endà egpangunutan yu duu sa itulù ku?
47 Mael a balatan diyà uman sebaen etaw eg-angay diyà kenak owoy egdinegdine-
gen di sa kagi ku owoy egpangunut ma.
48 Iya sa etaw lagà sa maama egbael dalesan, kinalian di medalem taman neuma
sa batu, agulé pinetigdeg di sa bugsud di. Hê, egoh di egkemahà sa wayeg, nekesugat
diyà sa dalesan, dodoo endà nepilay di enù ka mebagel.
49 Dodoo uman sebaen etaw egdineg daa uloy sa kagi ku owoy endà egpangunutan
di duu, kagdi lagà sa maama egbael dalesan endà kinalian di duu sa bugsud di.
Hê, egoh di egkemahà sa wayeg, nekesugat diyà sa dalesan, nepilay doo owoy tigtu
medaetan."

7

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsuguen Sa Kapitan
(Matéyo 8:5-13)

1 Na, egoh di neubus sa langun kagi i Hésus diyà sa kedineg sa medoo etaw, mig-
angay Hésus i diyà menuwa Kapelenaum.
2 Na, duen ma sa kapitan sundalu etaw Loma eg-ugpà dahiya. Eglinadu sa egsuguen
di tigtu eghiduwan di owoy buyu dé egkematay.

3 Agulé, egoh sa kapitan egdineg sa lalag i Hésus, sinugù di sa medoo kaunutan
Hudiyu anì angayen da Hésus i anì bulungan di sa egsuguen di.
4 Egoh da nekeuma diyà si Hésus, eglakawan da, guwaen da, “Apiya beken etaw
Hudiyu siini kapitan, mipedu doo. Mepion amuk tabangan ko
5 enù ka eghiduwan di kita i etaw Hudiyu owoy ginastuwan di ma sa simbaan ké
dahini.”
6 Agulé, mig-unut Hésus i kenagda. Egoh da buyu dumagpak diyà sa dalesan sa
kapitan, duen duma di pinetelabuk di diyà si Hésus anì isugkow da sa kagi sa kapitan,
guwaen da, “O Datù, yaka eggemow wa enù ka memala gaa amuk gumemow ka diyà
sa dalesan di enù ka tukééy etaw gaa.
7 Huenan di, endà siegungen di kuna. Dodoo ikagi ko daa anì melikuan sa egsuguen
di gaa.
8 Netiigan di sa egkegaga ko egsugù, enù ka kagdi ma sa maama egpekegaga gaa,
enù ka legkang diyà sa ulu-ulu di sa egkegaga di owoy egpekesugù ma sa medoo
sundalu di gaa. Amuk guwaen di diyà sa sebaen sundalu gaa, ‘Ipanaw ka dé,’ hê
mipanaw dé. Amuk guwaen di diyà sa sebaen ma sundalu gaa, ‘Téél ka dé,’ hê
misalu ma dé. Amuk guwaen di diyà sa egsuguen di gaa, ‘Baeli ko siini,’ hê baelan
di ma dé.”
9 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy migtaeng diyà sa medoo etaw
eg-unut diyà kenagdi, guwaen di, “Eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu, tigtu egpigtuu siini
maama. Apiya sa langun etaw Hudiyu, endà hinaa ku duu sa kepigtuu da iling siini
hagdi.”
10 Agulé, egoh da egpelikù dé sa medoo egtelabuk, hinaa da sa egsuguen sa kapitan
nelikuan dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Sa Anak Sa Balu Nematay

11 Agulé, melugaylugay kedu iya, mig-angay Hésus i dutu siedò menuwa Nain. Mig-
unut ma sa medoo salu di owoy sa melaweng etaw.
12 Agulé, egoh da medapag diyà sa selat kutà sa menuwa, nesiegungan da sa medoo
etaw egtiang lungun sa maama nematay. Bugtung anak sa balu iya wé nematay.
Medoo sa etaw kedu diyà sa menuwa mig-unut kenagdi eg-angay diyà sa kenà da
eglebeng.
13 Egoh i Datù Hésus mighaa sa bayi balu, tigtu eghiduwan di owoy guwaen di,
“Yaka egsinegaw wa.”
14 Agulé, migpedapag Hésus i owoy sinabaan di sa lungun. Hê mig-ugpà sa egtiang
lungun. Guwaen i Hésus, “O Adug, enaw ka dé.”
15 Hê, mig-enaw sa etaw nematay owoy egpenuu owoy mig-ikagi. Agulé, inagak i
Hésus eg-angay diyà sa inay di.
16 Nelenawan sa langun etaw mighaa iya wé, owoy eg-oloen da Nemula i, guwaen
da, “Migtebow dé diyà kenita sa tigtu tegesugkow i Nemula.” Guwaen da ma, “Mig-
angay dé Nemula i eg-aluk diyà sa medoo etaw di.”
17 Agulé, nelagtawan sa langun etaw sa lalag panduan binaelan i Hésus taman
uwang Hudiya owoy sa tanà medapag dahiya.

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Matéyo 11:2-6)

18 Na, tinulonon sa medoo pasek i Huwan kagdi denu sa langun binaelan i Hésus.
19 Agulé, inumow di sa duwa pasek di enù ka peangayen di kagda peigsà diyà si
Datù Hésus amuk tuu kagdi sa Tigtu Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka sa
sebaen ma etaw polo sa angat-angatan da.

20 Egoh da migtebow diyà si Hésus, guwaen da, “Sinugù i Huwan Tegebautis kami
eg-angay eg-igsà diyà keniko, guwaen di, ‘Enù di ya, kuna sa Tigtu Datù pineangay i
Nemula migtebow, ataw ka sebaen ma etaw polo sa angat-angatan ké?’ ”
21 Na, egoh da eglimud si Hésus, binulungan di sa medoo etaw eglinadu. Pinelaun
di ma sa busaw miglahuk diyà etaw, owoy pineilag di ma sa medoo langap.
22 Huenan di, sinagbian di kagda, guwaen di, “Angay yu dé tulon dutu si Huwan
dò sa hinaa yu owoy sa dinineg yu diyà kenak. Nekeilag dé sa medoo langap, owoy
nekebigkat ma dé sa medoo pikat. Nelikuan ma dé sa medoo etaw eglinadu dempid,
owoy nekedineg ma dé sa medoo bisuwen owoy mig-enaw ma sa medoo nematay.
Owoy nekedineg ma dé sa medoo pubeli etaw sa Mepion Tegudon denu kenak.
23 Tulon yu ma diyà kagdi meanggan doo sa etaw amuk endà egkeduwa sa pedu di
egpigtuu diyà kenak.”

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Matéyo 11:7-19)

24 Na, egoh da miglikù sa sinugù i Huwan, mig-edung eg-ikagi Hésus i diyà sa
melaweng etaw denu si Huwan. Guwaen di, “Egoh yu mig-angay eghahaa si Huwan
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà iling di elê takà egkepilaypilay danà
kelamag enù ka endà egkehalì sa pedu di.
25 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà
hinaa yu duu sa etaw migluhub metolol ginis, enù ka iya daa sa egluhub milagà ginis
owoy duen dakel hagtay sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dakel menuwa datù.
26 Dodoo egoh yu mig-angay dutu, inangay yu eghahaa sa tegesugkow i Nemula.
Na, tigtu tuu si Huwan sa tegesugkow i Nemula owoy miglowon pa kagdi i diyà sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay danà sa galebek di tigtu dakel.
27 Enù ka igpesulat i Nemula sa denu si Huwan egoh anay, guwaen di,
‘Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.’* ”
28 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa langun etaw inanak
diyà tanà, endà duen miglowon diyà si Huwan. Dodoo sumalà dé sa tukééy etaw
umunut sa kedatù i Nemula, iya polo sa lumowon diyà si Huwan.”
29 Na, egoh sa medoo etaw lapeg sa medoo atung egpeetuken sa sulutan migdineg
sa ketegudon i Huwan egoh anay, netuuwan da diyà sa kagi i Nemula denu sa salà
da owoy migpebautis da ma diyà si Huwan.
30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis,
inekedan da sa uyot i Nemula diyà kagda enù ka mig-eked da ma egpebautis diyà
si Huwan.
31 Guwaen i Hésus, “Ngadan iya balatan ku keniyu medoo duma ku eg-ugpà diyà
tanà ini egoh di? Ngadan sa pelagaan ku keniyu?
32 Lagà yu sa medoo batà egselapan diyà padian owoy egseolomoy da. Guwaen
sa duma batà, ‘Binaelan ké sa dalemetan anì egdelayaw yu, dodoo eg-eked yu.
Migdelawit ké ma anì umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.’
33 Iya maen di ya lagà yu siedò batà enù ka egoh yu neketiig sa adat i Huwan
Tegebautis, inekedan yu kagdi i. Egoh yu neketiig endà egkaen di epan owoy endà
eg-inem di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Linahuk busaw ini i maama.’
34 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun egkaen owoy eg-inem, inekedan
yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Taa yu, meibeg kumaen siini maama owoy meibeg
uminem mekehilu, owoy egloyuken di ma sa medoo medaet etaw atung egpeetuken
sa sulutan owoy sa medoo tegebael salà ma.’

---

* **7:27** 7:27 Basa ko Malakiyas 3:1.

35 Dodoo sa medoo etaw eg-unut diyà si Nemula, netuuwan da diyà sa melabel
pagitung di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

36 Na, duen sa sebaen Palasiyu migsasà si Hésus anì mangay kumaen diyà kenagdi.
Agulé, miggemow Hésus i diyà sa dalesan di owoy egpenuu da egkaen.
37 Na, duen ma sa bayi tegebael salà eg-ugpà diyà iya wé menuwa. Egoh di neketiig
egkaen Hésus i diyà sa dalesan Palasiyu, mig-angay dahiya eg-uwit sa tukééy butul
alabastelu nepenù lana mepion ngadeg.
38 Agulé, migtigdeg diyà sa selatal lisen i Hésus owoy egsinegaw. Pinelê di luhà sa
lisen i Hésus, owoy hinunas di balut ulu di. Pinengadekan di ma sa lisen di, owoy
linulowon di lana mepion ngadeg.
39 Na, sa Palasiyu migsasà si Hésus, egoh di mighaa sa binaelan sa bayi, iya sa
penemdem di amuk tuu si Hésus sa tegesugkow i Nemula, metiigan di tegebael salà
siini bayi eg-amis kenagdi.
40 Agulé, inikagiyan i Hésus sa Palasiyu, guwaen di, “O Simiyon, duen sa ikagiyen
ku diyà keniko.”
Migsagbì, guwaen di, “Ngadan di ya, Mistelu?”
41 Guwaen i Hésus, “Duen sa duwa maama eg-utang diyà sa maama kawasà. Iya
sa utang sa sebaen, lima gatus, owoy iya ma sa utang sa duma di, lima pulù.
42 Hê, egoh da endà nekebayad, igpeuloy di dé sa utang da. Na, ngadan tayu diyà
siini duwa maama sa dakel pedu diyà sa kawasà?”
43 Migsagbì Simiyon i, guwaen di, “Iya sa uman dakel pedu kéen sa maama uman
dakel utang igpeuloy di.”
Guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko.”
44 Agulé, mig-isalu Hésus i diyà sa bayi, owoy guwaen di dema diyà si Simiyon,
“Hinaa ko pa atu sa binaelan siini bayi diyà kenak? Egoh ku miggemow diyà sa
dalesan ko, endà inadatan ko aken enù ka endà migbegay ka wayeg ipegusê ku sa
lisen ku. Dodoo siini bayi, pinelê di luhà sa lisen ku owoy hinunas di balut ulu di.
45 Endà migpengadek ka kenak egoh ku migtebow. Dodoo siini bayi, endà dé
miglengà di migpengadek sa lisen ku edung egoh di migtebow.
46 Endà ma hinukowon ko duu lana sa ulu ku, dodoo siini bayi, linulowon di lana
mepion ngadeg sa lisen ku.
47 Huenan di, ini sa tulonen ku diyà keniko. Apiya di pa medoo sa salà siini
bayi, igpeuloy dé langun. Iya tandà di ya dakel kehidu di kenak. Dodoo, amuk
egpenemdemen sa etaw tukééy daa sa salà di igpeuloy, tukééy ma daa sa kehidu
di.”
48 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Igpeuloy dé sa medoo salà ko.”
49 Hê, egseolomoy sa medoo duma di egkaen, guwaen da, “Maen ini i maama
egpekepeuloy salà?”
50 Dodoo guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Inalukan ka dé danà sa kepigtuu ko. Likù
ka dé, enù ka migtanà dé sa pedu ko.”

8

Ini Sa Egoh Sa Medoo Bayi Mig-unut Si Hésus

1 Agulé melugaylugay pa, tinukid i Hésus sa medoo dakel menuwa owoy sa tukééy,
owoy igtulù di diyà sa medoo etaw sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula.
Eg-unut ma diyà kenagdi sa sepulù owoy duwa salu di
2 owoy sa medoo bayi nelikuan linadu owoy sa duma da bayi linesutan busaw. Iya
sa duma bayi si Maliya tegeMagdala linesutan pitu busaw,

3 owoy si Huana sawa i Kusa sa ulu-ulu sa medoo egsugùsuguen i Datù Hélod,
owoy si Susana, owoy sa medoo duma bayi. Na, siini medoo bayi, igbegay da sa
duma langun taman da anì eggastuwan da Hésus i owoy sa medoo salu di.

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egsawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Malkos 4:1-9)

4 Agulé, mig-angay da diyà si Hésus sa medoo etaw kedu sa uman sebaen menuwa.
Egoh da nesetipon sa temù medoo etaw, tinulonon di kagda peligad, guwaen di,
5 "Na, duen sa maama mig-angay egsawel benì di diyà sa hinemulaan di. Egoh di
egsawel, duen benì neketenà diyà dalan. Nekogkogon lisen medoo etaw owoy neimet
ma manuk tanà egkaen.
6 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen. Hê, egoh di egtubù,
nematay enù ka endà duen wayeg di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa kenà sa medoo bunga sepinitpinit. Agulé,
neseselengan da egtubù owoy nesilung sa palay danà sa sepinit.
8 Neketenà ma sa duma benì diyà sa mepion tanà owoy egtubù. Uman sebaen benì,
nekesugat temù sa kebunga di nekeuma magatus."
Agulé, egoh i Hésus egtulon siini peligad, mig-ikagi metaled, guwaen di, "Amuk
mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Malkos 4:10-12)

9 Na, mig-igsà sa medoo salu i Hésus sa selepangan siini peligad.
10 Agulé guwaen i Hésus, "Igpetiig i Nemula dé diyà keniyu sa penemdem nelidung
egoh anay denu sa kedatù di. Dodoo metulonon da daa peligad sa medoo liyu etaw
anì endà eghauwen da duu sa selepangan di apiya di pa takà da eghahaa owoy endà
egketiigan da duu apiya di pa takà da egdinegdineg.*"

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Malkos 4:13-20)

11 Agulé guwaen i Hésus, "Ini selepangan sa peligad ku. Iya sa lagà benì sa kagi i
Nemula.
12 Sa tanà duen dalan kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw egdineg daa uloy,
agulé egtebow Satanas i owoy egkedanan di sa kagi i Nemula diyà sa pedu da anì
endà mekepigtuu da anì endà ma mealukan da.
13 Sa menipis tanà batuwen kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw egdineg sa
kagi i Nemula owoy neanggan sa pedu da danà da egsakem. Dodoo lagà endà duen
dalid di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu amuk egkepelihay da.
14 Sa tanà duen sepinitpinit kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw nekedineg,
dodoo amuk melugaylugay mesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà da danà sa
medoo langun taman da owoy sa medoo egkepionon nanam da. Huenan di, endà
mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da.
15 Na, sa mepion tanà kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw egdinegdineg
sa kagi i Nemula owoy egpeelesen da diyà sa pedu da enù ka tigtu tuu sa pedu da.
Metigkel da owoy mepion sa kebunga sa kepigtuu da."

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Palitaan
(Malkos 4:21-25)

16 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, "Amuk tinemteman
etaw sa palitaan, endà pelagkeban di duu solok, owoy endà ma peleketanaen di duu

* **8:10** 8:10 Basa ko Isayas 6:9.

diyà sa kateli. Dodoo itagù di polo diyà sa mehagtaw anì hauwen sa langun etaw
eggemow sa legdaw di.
17 Hediya ma, meawangan doo sa langun linimunan, owoy metulon doo sa langun
linidung anì metiigan doo langun.
18 Huenan di, pigtuu yu temù sa dinineg yu, enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan
pa sa metiigan di. Dodoo sa etaw endà egpigtuu, apiya di pa egpenemdemen di duen
egketiigan di, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Matéyo 12:46-50; Malkos 3:31-35)

19 Agulé, egoh i Hésus egtulù, migtebow sa inay di owoy sa medoo hadi di maama,
dodoo endà egpekelagbas da diyà kenagdi enù ka nealang da sa medoo etaw.
20 Agulé egtulonon etaw Hésus i, guwaen da, "Taa ko, diyà duwangen sa inay ko
owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da hauwen da kuna."
21 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya lagà sa inay ku owoy sa medoo hadi ku
maama sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy egpangunut da ma."

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Malkos 4:35-41)

22 Na, sebaen agdaw mig-edà kumpit Hésus i owoy sa medoo salu di. Guwaen di
diyà kenagda, "Kumatin ki tanà dutu siini lanaw."
Agulé, eg-ipanaw da dé.
23 Egoh da eg-ipanaw, neketudug Hésus i. Hê, nesampen da sepuk owoy
egkedaleman wayeg sa kumpit da. Buyu da egpekesugsug.
24 Agulé, inangay da eg-enaw Hésus i, guwaen da, "O Datù, egpekesugsug ki."
Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa dakel lambeg.
Hê, migsabuh dé owoy miglinek ma dé.
25 Agulé guwaen i Hésus, "Kenà sa kepigtuu yu?"
Dodoo egkelenawan da owoy egkegaip da ma danà sa tunung i Hésus. Egseolomoy
da, guwaen da, "Ngadan ini i maama? Egkegaga di eghawid sa sepuk owoy sa lambeg,
owoy egpangunut da doo diyà kenagdi."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Malkos 5:1-20)

26 Agulé, egoh da migkatin kedu Galiliya dò, egdunggù da diyà sa tanà Gelasin tanà
dutu sa lanaw.
27 Na, egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa maama tegeGelasin linahuk busaw.
Nelugay dé egpelawalawa, owoy endà eg-ugpà di diyà dalesan enù ka eg-ugpà polo
diyà sa kenà lebeng.
28 Egoh di mighaa si Hésus, eglesing owoy egligkued diyà sa taengan di. Metaled sa
kagi di, guwaen di, "O Hésus, maen di ya egbogowen ko aken? Netiigan ku doo kuna
sa Anak i Nemula, sa Nemula tigtu mapulù. Egpegeni a diyà keniko, yaka egpigtamay
kenak."
29 Iya sa inikagi di danà i Hésus mighemaga sa busaw miglahuk diyà sa maama
anì lumaun. Na, nelugay dé egkepelihay iya wé maama danà sa busaw takà egsabà
kenagdi. Medoo dé gulê pinolot da sangkalì owoy tali, owoy inudesan da egtulik.
Dodoo takaan di polo egbugtus sa polot di owoy inagak sa busaw eg-angay dutu siedò
melabel tanà mediyù dalesan.
30 Agulé, inigsaan i Hésus kagdi, guwaen di, "Ngadan ko ya?"
Migsagbì, guwaen di, "Si Melaweng a." Iya sa sagbì di enù ka medoo temù sa busaw
miglahuk diyà kenagdi.

31 Agulé, migpegeni da diyà si Hésus anì endà peangayen di duu kagda dutu bayà
dò sa kenà da mepigtamayan.
32 Na, duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da diyà getan-getan medapag
dahiya. Agulé, migpegeni sa busaw diyà si Hésus anì pandayaen di kagda mangay
lumahuk diyà sa medoo babuy. Agulé pinandayà di dé.
33 Hê, miglesut sa medoo busaw diyà sa maama owoy mighalì da eglahuk diyà sa
babuy. Hê, migletu sa langun babuy miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek
da diyà sa lanaw. Nelened da langun.
34 Na, egoh sa medoo tegeipat babuy mighaa iya wé, egpelaguy da eg-angay egtulon
sa hinaa da diyà sa medoo etaw diyà sa dakel menuwa owoy diyà sa medoo liyu
dalesan medapag dahiya.
35 Agulé, mig-angay sa medoo etaw dutu anì hauwen da sa medoo nebaelan dinineg
da. Egoh da migtebow diyà si Hésus, hinaa da sa maama linesutan medoo busaw
egpenuu diyà sa dapag i Hésus. Migginis dé owoy neketuleng ma dé. Egoh da mighaa
iya wé, tigtu egkelenawan da langun.
36 Na, egtulon sa medoo etaw mighaa diyà sa medoo etaw egtebow denu sa egoh i
Hésus migbulung sa maama linahuk busaw.
37 Agulé, tigtu nelenawan sa langun etaw tegeGelasin, huenan di eg-ikagiyan da
Hésus i anì sumalid diyà kenagda. Agulé, mig-edà dema kumpit Hésus i enù ka
lumikù.
38 Egoh di eg-edà, egpegeni eg-unut sa maama linesutan busaw. Dodoo hinema-
gawan i Hésus, guwaen di,
39 “Likù ka polo, angay ko tulon diyà etaw sa tigtu mepion binaelan i Nemula diyà
keniko.”
Agulé, miglikù dé owoy igseluh di egtulon diyà sa langun etaw diyà menuwa di sa
ukit-ukit sa dakel ketabang i Hésus diyà kenagdi.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi (Matéyo 9:18-26; Malkos 5:21-43)

40 Na, egoh i Hésus migpelikù diyà Galiliya, tinelabuk sa melaweng etaw kagdi i
enù ka eg-angat-angatan da.
41 Agulé, duen sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu eg-angay diyà si Hésus.
Iya sa ngadan di, si Hailu. Migligkued diyà sa taengan i Hésus, owoy egpegeniyen di
mangay kenà di dò,
42 enù ka buyu dé egkematay sa bugtung anak di bayi. Sepulù owoy duwa gepalay
dé sa lugay di miglesut.
Agulé, mig-unut Hésus i diyà si Hailu. Egoh di eg-ipanaw, egkesedeldel sa medoo
etaw diyà kenagdi.
43 Na, duen sa bayi dahiya egdepanugan. Iya sa lugay di sepulù owoy duwa gepalay
dé endà egkedit sa depanug di adat bayi. Apiya di pa takà egpebulung diyà sa medoo
etaw, endà doo egkegaga da duu.
44 Agulé, migsetugdug sa bayi owoy egtelukunan di eg-amis sa pelingping ginis i
Hésus. Hê, petow ma dé migkedit sa eglinaduwen di depanug.
45 Agulé, guwaen i Hésus, “Ngadan tayu di etaw sa mig-amis kenak?”
Dodoo endà duen egtulon. Agulé guwaen i Pidelu, “O Mistelu, maen di ya eg-igsà
ka, enù ka egkesedeldel sa medoo etaw diyà keniko?”
46 Dodoo guwaen i Hésus, “Duen sa etaw mig-amis kenak enù ka tinugedam ku sa
tunung ku miglesut.”
47 Na, egoh sa bayi egpeketiig hinaa dé sa binaelan di, mig-angay diyà si Hésus
eglukub danà di nelenawan. Migligkued diyà sa taengan di owoy tinulon di diyà sa
langun etaw sa pesuwan di mig-amis owoy sa egoh di ma petow nelikuan.

48 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon, nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko. Mepion sa
kelikù ko, enù ka migtanà sa pedu ko.”
49 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen sa maama egtebow kedu sa
dalesan i Hailu. Guwaen di diyà si Hailu, “Endà dé sa anak ko bayi. Yaka dé uman
duu egbogo sa mistelu.”
50 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa kagi di, migsagbì, guwaen di, “O Hailu, yaka
egkelenawan na. Pigtuu ka daa anì melikuan sa anak ko.”
51 Agulé, egoh da migtebow diyà sa dalesan i Hailu, hinawidan i Hésus sa langun
duma di eggemow liyu daa si Pidelu owoy si Huwan owoy si Santiyago owoy sa emà
sa batà owoy sa inay di.
52 Apiya di pa egsinegaw sa langun etaw dahiya owoy egdelawitan da ma sa
kenogon nematay, guwaen doo i Hésus, “Yoko egsinegaw wa, enù ka endà nematay
di. Egtudug daa.”
53 Dodoo ginemenan da polo kagdi i, enù ka netiigan da nematay dé.
54 Dodoo sinabaan i Hésus belad sa batà owoy eg-umow, guwaen di, “O Okon, enaw
ka dé.”
55 Hê, migpelikù sa suguy di owoy petow dé mig-enaw. Agulé, sinugù i Hésus kagda
anì pekaenen da sa kenogon.
56 Negaip sa emà di owoy sa inay di, dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà
tulonen da duu sa binaelan di.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Malkos 6:7-13)

1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, enù ka begayan di kagda
tunung owoy dakel egkegaga anì mekegaga da pelesut sa medoo busaw owoy sa
langun balangan linadu.
2 Agulé, pineangay di kagda egpetegudon denu sa kedatù i Nemula owoy bulungan
da ma sa etaw eglinadu.
3 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk mipanaw yu, ulan dé sa medoo eg-uwiten
yu, iling ka tuked ataw ka puyut ataw ka legà ataw ka pilak ataw ka duma kawal yu.
4 Amuk mekeuma yu diyà sa menuwa, ugpà yu dé diyà sa dalesan gemowon yu.
Yoko eghalìhalì ya taman endà meuma sa kelegkang yu dema.
5 Dodoo sumalà dé sa menuwa tebowon yu endà miadat keniyu, salidi yu dé. Amuk
sumalid yu dahiya, agtag yu sa kepung diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay
i Nemula tumebow diyà kenagda.”
6 Agulé, mig-ipanaw da dé egtukiden da sa medoo menuwa. Sumalà dé sa menuwa
egtebowon da, migpeges da egtulon sa Mepion Tegudon owoy egbulungan da ma sa
medoo eglinadu anì melikuan da.

Ini Sa Egoh Sa Pedu I Hélod Nelakà Denu Si Hésus
(Matéyo 14:1-12; Malkos 6:14-29)

7 Na, si Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà Galiliya, egoh di migdineg denu sa medoo
binaelan i Hésus, nelakà sa pedu di enù ka duen etaw eg-ikagi, guwaen da gaa si
Huwan mig-enaw egoh di nematay Hésus i.
8 Dodoo duen ma etaw guwaen da gaa si Iliyas tegesugkow i Nemula egoh anay
kagdi i egpehaa diyà etaw. Owoy duen ma etaw guwaen da gaa sebaen ma
tegesugkow i Nemula egoh anay neenaw dé kagdi i.
9 Dodoo guwaen i Hélod, “Beken si Huwan iya wé etaw, enù ka igpetagped ku dé
sa ulu di egoh anay. Ngadan di etaw kéé siini maama egbael sa medoo dinineg ku?”
Agulé, udesan di humaa Hésus i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Huwan 6:1-14)

10 Na, egoh sa medoo salu di miglikù diyà si Hésus, tinulon da diyà kenagdi sa
binaelan da diyà sa medoo tinebowon da. Agulé, inuwit di kagda eg-angay eglebù
diyà sa uwang menuwa Bétsaida.
11 Dodoo egoh sa medoo etaw neketiig sa inangayan i Hésus, linohot da eglenged
Hésus i dutu. Agulé, sinaluan di kagda owoy tinulonon di kagda denu sa kedatù i
Nemula, owoy binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan da.
12 Na, egoh di mahapun dé, mig-angay sa sepulù owoy duwa salu di diyà kenagdi,
owoy guwaen da, “Peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo menuwa diyà siini
dapag ta anì lumagbet da sa kenà da mekekaen owoy sa kenà da meketudug, enù ka
mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon.”
13 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen da.”
Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa epan owoy duwa daa sedà
nelegà. Iya daa sa kaenen ta lapeg siini medoo etaw, amuk endà peangayen ko kami
pebeli.”
14 Iya sa inikagi da enù ka mekeuma kéen lima ngibu sa maama dahiya, liyu sa batà
owoy bayi. Agulé, guwaen i Hésus diyà sa salu di, “Pepenuu yu kagda. Seumpung
yu tiglima-limaway pulù.”
15 Hê, inunutan da sa kagi di owoy pinepenuu da sa langun etaw.
16 Agulé, kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa duwa sedà. Eglengag
diyà langit owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i
Nemula. Agulé, kinebéngkebéng di owoy igbegay di diyà sa salu di anì tukiden da
megay sa melaweng etaw.
17 Hê, langun da nekekaen owoy nebesug da. Agulé, tinipoh sa salu di sa samà da
egkaen sepulù owoy duwa pa gesolok.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-21; Malkos 8:27-31)

18 Na sebaen agdaw, egpeiges egsimbà Hésus i, owoy dahiya ma sa medoo salu di.
Agulé, inigsaan di kagda, guwaen di, “Ngadan di etaw a gaa, aken i, guwaen sa medoo
etaw?”
19 Guwaen da migsagbì, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan Tegebautis ka gaa,
owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa. Duen ma etaw guwaen da dò
sebaen ma tegesugkow i Nemula egoh anay mig-enaw dema gaa kuna ya.”
20 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu kenak?”
Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”
21 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw.
22 Agulé, guwaen i Hésus ma, “Medoo sa kelikutan ku mekeuma diyà kenak, aken
i Kakay Langun. Meekedan a sa medoo kaunutan ta etaw Hudiyu owoy sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Imatayan da ma
aken, dodoo umenaw a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Malkos 8:34–9:1)

23 Na, guwaen i Hésus diyà sa langun etaw, “Amuk iya sa pedu sa sebaen etaw
umunut-unut diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken.
Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay, enù ka uman agdaw metigkelan di
sa kelikutan di danà di mekepangunut diyà sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut
ma diyà kenak.

24 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay,
iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-
unut diyà kenak, iya polo sa etaw kumelalù taman melugay.
25 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà sa medoo langun
taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun, mekesugsug doo.
26 Sumalà dé sa etaw eg-eked egtulon denu kenak owoy endà ma egpigtuu di sa
kagi ku danà di memala, iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu amuk pelikù a,
aken i Kakay Langun. Amuk pelikù a, unutan a sa senang ku owoy sa senang i Emà
ku owoy sa senang sa medoo egsugùsuguen di metiengaw.
27 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà
pa mematay da taman endà hauwen da duu sa kedatù i Nemula mekeuma."

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-8; Malkos 9:2-8)

28 Na, egoh di sakapadian kéen kedu iya wé inikagi i Hésus, inuwit di Pidelu i owoy
si Huwan owoy si Santiyago egtekedeg diyà sa getan anì sumimbà.
29 Agulé, egoh i Hésus telibubu egsimbà, nepelumanan sa palas di owoy tigtu
migkebulà sa ginis di mekesilang.
30-31 Hê, egpehaa dahiya sa duwa maama egsenang, si Mosis owoy si Iliyas.*
Egseolomoy da Hésus i denu sa kepatay di dutu Hélusalém dò, enù ka medapag
dé petuuwen di iya wé.
32 Na, egtudug Pidelu i owoy sa duwa duma di, dodoo egoh da mig-enaw, hinaa da
sa senang i Hésus owoy sa duwa maama nesedapag da egtigdeg.
33 Agulé, egoh sa duwa maama buyu da dé sumalid, eg-ikagi Pidelu i, guwaen di,
"O Mistelu, mepion ma doo enù ka dahini ké. Mael ké lawì, telu, sebaen niko, sebaen
si Mosis, sebaen si Iliyas."
Dodoo eg-amu Pidelu i eg-ikagi, enù ka endà netiigan di duu sa penemdem di.
34 Hê, egoh di pelà eg-ikagi, tinenaan da gaeb owoy egkelenawan da egoh da
nekedalem diyà sa gaeb.
35 Agulé, duen sa eg-ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen di, "Ini sa anak ku ginelal
ku datù. Dinegdineg yu diyà kenagdi."
36 Agulé, egoh di mig-ikagi iya wé, si Hésus daen sa hinaa da dahiya. Na, sa langun
hinaa da dahiya, endà tinulon da duu mapes.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Malkos 9:14-29)

37 Na, egoh di sumimag, miglungel da kedu diyà sa getan, owoy medoo temù sa
etaw migtelabuk si Hésus.
38 Hê, duen sebaen maama diyà kenagda eg-umow, guwaen di, "O Mistelu,
egpehiduhidu a diyà keniko denu siini bugtung anak ku maama.
39 Enù ka uman sumabà sa busaw, mepetow lumengat owoy takà egtiglongen sa
lawa di owoy mohok ma sa ebà di. Legenen di ma temù taman endà tumoluh sa
lawa di owoy buyu endà lengaan di duu.
40 Migpegeni a diyà sa medoo pasek ko anì pelaunen da sa busaw, dodoo endà
egkegaga da duu."
41 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Ay, kiyu i medoo etaw ini egoh di,
ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà egsalig diyà kenak. Egkesemek a dé eg-
ugpà diyà keniyu owoy buyu a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na, uwit ko
dini sa anak ko."

---

* **9:30-31** 9:30,31 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

42 Agulé, egoh sa batà eg-angay diyà si Hésus, igdagsà sa busaw owoy egpetiglon-
genen di. Dodoo hinawidan i Hésus sa busaw. Hê, nelikuan dé sa batà. Agulé,
pinelikù di diyà sa emà di.
43 Na, tigtu da negaip langun danà sa dakel egkegaga i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Malkos 9:30-32)

Na, egoh da pelawà negaip sa langun binaelan i Hésus, eg-ikagi Hésus i diyà sa
medoo salu di, guwaen di,
44 "Pegunggungi yu ini i kagi ku diyà sa telinga yu, enù ka buyu a dé mekebegay
diyà sa medoo liyu etaw, aken i Kakay Langun."
45 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé inikagi di, enù ka nelidung
diyà kenagda anì endà meketiig da. Dodoo egkelenawan da ma eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Malkos 9:33-37)

46 Na, egsesigbolowoy sa medoo salu di denu sa tayu dakel etaw diyà kenagda.
47 Dodoo egoh i Hésus neketiig sa pedu da, kinuwa di sa batà owoy pinedapag di
diyà kenagdi.
48 Agulé guwaen di, "Sumalà dé sa etaw miadat siini batà danà di etaw ku, meadatan
di ma aken; owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak, meadatan di ma sa migpeangay
kenak diyà tanà. Huenan di, iya sa dakel etaw diyà sa kehaa i Nemula sa tigtu tukééy
etaw diyà sa kehaa yu."

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Malkos 9:38-40)

49 Agulé, guwaen i Huwan egsagbì, "O Datù, hinaa ké sa sebaen maama egpelesut
busaw danà sa ngadan ko. Hinawidan ké enù ka endà eg-unut-unut di diyà kenita."
50 Dodoo guwaen i Hésus, "Yoko eghawid duu, enù ka sumalà dé sa etaw endà
egkuntelà di keniyu, iya polo sa etaw tumabang keniyu."

Ini Sa Egoh Di Inekedan Sa Medoo Etaw Samaliya Hésus I

51 Na, nelugaylugay pa kedu iya egoh di buyu meuma sa pasad i Hésus mebatun,
pineeles di sa pedu di mangay dutu Hélusalém dò.
52 Pinehuna di ma sa medoo egsugùsuguen di anì lagbeten da sa kenà di tumudug.
Agulé, migtebow da diyà sa menuwa diyà uwang Samaliya.
53 Dodoo eg-ekedan sa medoo etaw eg-ugpà dahiya Hésus i gumemow diyà sa
menuwa da enù ka netiigan da kagdi sa etaw Hudiyu mangay sumimbà Hélusalém
dò.
54 Agulé, egoh sa salu di si Santiyago owoy si Huwan neketiig sa keeked da, guwaen
da, "O Datù, mepion pa amuk suguen ké sa apuy kedu diyà langit anì imeten di
kagda?"
55 Dodoo eg-isalu Hésus i owoy hinawidan di kagda.
56 Agulé, mig-angay da diyà sa sebaen ma menuwa.

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Matéyo 8:18-22)

57 Na, egoh da eg-ipanaw diyà sa kalasada, duen sa maama eg-ikagi diyà si Hésus,
guwaen di, "Sumalà dé sa angayan ko, umunut-unut a keniko."
58 Dodoo guwaen i Hésus, "Taa ko, hih. Amuk lekipes, duen salag di diyà lungag
kayu. Amuk manuk awang, duen ma salag di diyà pulu kayu. Dodoo melikutan ka
umunut-unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù ka endà duen sa tigtu kenà ku
mugpà."

59 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa sebaen ma maama dahiya, “Unut-unut ka diyà kenak.”
Dodoo migsagbì, guwaen di, “O Datù, muna a pelawà mangay lumebeng sa emà ku.”
60 Dodoo guwaen i Hésus, “Mepion polo amuk sa etaw endà duen lalù da sa lumebeng sa duma da nematay. Dodoo kuna, angay ka tulù denu sa kedatù i Nemula.”
61 Agulé, guwaen sa sebaen ma maama, “O Datù, umunut-unut a diyà keniko, dodoo muna a pelawà mangay umebal diyà sa medoo duma ku diatas.”
62 Guwaen i Hésus, “Yaka eg-iling duu sa maama egdadu takà eglangalanga, enù ka endà mepion sa danà di egdadu. Diya ma sa etaw neduwa sa pedu di eg-unut diyà kenak, endà duen sa ulan di diyà sa kedatù i Nemula.”

10

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Maama

1 Na, hinemilì i Hésus sa pitu pulù owoy duwa pasek di. Tinigduwa-duwa di kagda egpeipanaw peangay diyà sa langun menuwa buyu tebowon di.
2 Agulé guwaen di diyà kenagda, “Lagà palay melegà sa medoo etaw endà pa egpigtuu owoy nebaluy temù sa palay, dodoo endà medoo sa etaw egketu. Huenan di, simbà yu diyà sa épê di si Nemula, anì umowen di pa sa medoo etaw kumetu sa palay di.
3 Na, ipanaw yu dé. Hahaa yu, hih. Mipedu yu kiyu i, lagà yu anak kebilibili; dodoo peangayen ku kiyu diyà sa medoo etaw lenglengen, lagà da sa mebalaw tinggalung.
4 Ulan sa keuwit yu sa taguan pilak ataw ka puyut ataw ka duma talumpà yu. Yoko egsetawit duu sa etaw diyà dalan anì endà meéngén yu.
5 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu miadat keniyu, huna yu ikagi diyà sa etaw di, guwaen yu, ‘Kumelanih sa keugpà yu diyà siini dalesan danà i Nemula.’
6 Na, amuk mepion pedu sa etaw eg-ugpà dahiya, mebegayan da doo sa melanih keugpà danà sa inikagi yu. Dodoo amuk endà, mekepelikù dema diyà keniyu sa inikagi yu.
7 Ugpà yu daa diyà siedò dalesan kenà yu anay miggemow. Yoko eghalìhalì ya. Kaen yu owoy inem yu sa igmengana da keniyu. Mepion amuk gastuwan da kiyu, enù ka lagà sukay yu kiyu i medoo tegegalebek.
8 Sumalà dé sa menuwa tebowon yu miadat keniyu, kaen yu sa imengana da keniyu.
9 Bulung yu sa medoo eglinadu anì melikuan da, owoy guwaen yu, ‘Nekeuma dé diyà keniyu sa kedatù i Nemula.’
10 “Dodoo sumalà dé sa menuwa tebowon yu umeked keniyu, ukit yu diyà sa medoo kalasada di owoy guwaen yu,
11 ‘Apiya siini kepung menuwa yu egdeket diyà sa lisen ké, egkedanan ké enù ka endà mipedu yu. Dodoo taa yu, nekeuma dé hedem diyà keniyu sa kedatù i Nemula, dodoo eg-ekedan yu polo.’
12 Taa yu, hih, sa inikagi ku. Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw tegeSodoma danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa menuwa eg-eked keniyu.”

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Endà Egpigtuu (Matéyo 11:20-24)

13 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo etaw tegeKolasin owoy etaw tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu, enù ka endà eg-ekedan yu duu sa salà yu apiya di pa dakel sa panduan igpehaa i Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw tegeTilo owoy etaw tegeSidon, amuk egpekehaa da hedem sa medoo

panduan iling sa eghauwen yu, meekedan da doo sa salà da owoy tandaan da ma doo
sa keeked da danà da migginis sakù owoy binuhbuhan da ma abuh sa ulu da.
14 Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw Tilo owoy Sidon, uman pa
dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà keniyu.
15 O medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà yu pedakelen yu kiyu taman
langit dò, petukééyen i Nemula doo kiyu anì mekesugsug yu diyà bayà.”
16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa etaw hinemilì di, “Amuk egdinegdineg sa etaw
keniyu, lagà aken ma sa egdinegdinegen di; owoy amuk eg-eked sa etaw keniyu, lagà
aken ma sa eg-ekedan di, owoy amuk eg-eked sa etaw kenak, lagà eg-ekedan di ma
sa migpeangay kenak.”

Ini Sa Egoh Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Sinugù Di Migpelikù

17 Na, melugaylugay egpelikù dema sa medoo sinugù i Hésus. Neanggan sa pedu
da owoy guwaen da, “O Datù, apiya sa medoo busaw, eg-unutan da doo sa sugù ké
danà sa ngadan ko.”
18 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Hinaa ku sa egoh i Satanas tinabanan
nenabù kedu langit dò lagà silà.
19 Taa yu, hih. Binegayan ku kiyu egkegaga anì utuhan yu sa uled owoy sa menipit
owoy tumaban yu ma diyà sa langun kebagel i Satanas sa kuntelà ta. Dodoo endà
duen sa mekepesakit keniyu.
20 Yoko egkeanggan duu sa egkegaga yu diyà medoo busaw, dodoo keanggani yu
polo enù ka nekesulat sa ngadan yu diyà sa libelu i Nemula dutu langit dò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Tigtu Neanggan
(Matéyo 11:25-27; 13:16-17)

21 Na, tigtu neanggan Hésus i danà sa Metiengaw Suguy i Nemula, huenan di
egsimbà, guwaen di, “O Emà, kuna sa Datù diyà langit owoy diyà tanà. Egpesalamat
a diyà keniko enù ka igpehaa ko sa penemdem ko diyà sa medoo etaw épê tukééy
penemdem lagà batà, dodoo linidung ko diyà sa medoo etaw épê dakel penemdem.
O Emà, enget ma doo iya wé egbaelan ko enù ka iya sa egkepionon pedu ko.”
22 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa langun penemdem. Endà
duen etaw egpeketiig kenak liyu daa si Emà. Endà ma duen etaw egpeketiig si Emà
liyu daa aken i Anak di owoy sa medoo etaw tuluen ku denu kenagdi.”
23 Agulé, eg-isaluwan i Hésus sa medoo salu di anì endà mekedineg sa liyu etaw,
owoy guwaen di diyà kenagda, “Neanggan yu danà sa eghauwen yu diyà kenak ini
egoh di.
24 Taa yu, hih. Sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo datù egoh anay,
ungayà da humaa hedem sa eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da. Ungayà da
ma dumineg hedem sa egdinegen yu, dodoo endà dé nekedineg da.”

Ini Sa Balatan Egoh Sa Maama Samaliya Migtabang Sa Maama Liniputan

25 Na, duen sa maama tegetulù uledin igsugkow i Mosis egtigdeg owoy egtepengan
di Hésus i, guwaen di, “O Mistelu, ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà
meelut di?”
26 Guwaen i Hésus, “Ngadan sa nebasa ko sa igsugù i Nemula igsulat diyà sa libelu?”
27 Egsagbì sa maama, guwaen di, “Ini sa igsugù i Nemula, guwaen di, ‘Pusungi ko
si Nemula sa Datù ko. Peunuti ko diyà kenagdi sa langun pedu ko owoy sa langun
penemdem ko owoy sa langun egkegaga ko. Hiduwi ko ma sa duma ko éhê mendaa
sa kehidu ko keniko.’* ”
28 Agulé guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko. Pangunuti ko dé anì kumelalù ka.”

---

* **10:27** 10:27 Basa ko Dutilonomiyu 6:5 owoy Lébitiko 19:18.

29 Dodoo iya sa ungayà sa maama metandaan di metiengaw sa egbaelan di, huenan di, eg-igsà dema, guwaen di, “Ngadan di etaw sa duma ku mehiduwan ku?”
30 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, duen sa maama Hudiyu eg-angay menuwa Héliko dò kedu diyà Hélusalém. Egoh di eg-ipanaw, ginebek sa medoo tegelampas egsuntuk kagdi owoy sinebalbal da. Linampas da ma sa ginis di owoy sa langun taman di. Hê, sinalidan da dé sa maama buyu nematay.
31 Agulé, nekeukit dahiya diyà sa kalasada sa maama Hudiyu tegesimbà. Egoh di eghaa, eg-iwod eg-ukit diyà sa kilidan kalasada.
32 Agulé, nekeukit ma dahiya sa maama Hudiyu sa sebaen tugod i Lebi. Egoh di eghaa, eg-iwod ma eg-ukit diyà sa kilidan kalasada.
33 Agulé, duen ma sa maama tegeSamaliya sa beken etaw Hudiyu eg-ukit dahiya. Egoh di eg-ipanaw, nekeuma diyà sa kenà sa maama liniputan. Egoh di eghaa, eghiduwan di temù.
34 Agulé, mig-angay diyà kenagdi owoy binulung di wain owoy lana sa medoo palì di owoy pinolot di ma. Sinapuwat di diyà sa kudà di, owoy inuwit di dutu siedò dalesan atung tudugan etaw egtalàtalà owoy inipat di dahiya.
35 Egoh di sumimag, binegayan di pilak sa tegeunung dalesan, guwaen di, ‘Ipat ko owoy sumalà dé sa samà utang di danà sa keipat ko kenagdi, bayadan ku pa amuk pelikù a.’ ”
36 Agulé guwaen i Hésus, “Na, diyà siini balatan ku, ngadan tayu di etaw diyà siini telu maama sa tuu duma sa maama liniputan tegelampas?”
37 Egsagbì sa tegetulù, guwaen di, “Iya sa tuu duma di sa egtabang kenagdi.”
Guwaen i Hésus, “Na, ilingi ko ma iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Dalesan I Maleta Owoy Si Maliya

38 Na, egoh i Hésus owoy sa salu di mig-ipanaw, egtebow da diyà sebaen menuwa. Duen sa bayi dahiya, si Maleta, egpegemowen di Hésus i diyà sa dalesan di.
39 Duen ma sa hadi di bayi, si Maliya. Egpenuu medapag diyà sa lisen i Datù Hésus enù ka egdinegdinegen di sa ketulù di.
40 Dodoo egkelakà sa pedu i Maleta danà di egmengana kenagda. Agulé, eg-angay diyà si Hésus owoy guwaen di, “O Datù, maen di ya endà medaet sa pedu ko danà sa hadi ku egsalig diyà kenak sa langun kemengana? Amuk eghiduwan ko aken, sugù ko anì tumabang.”
41 Dodoo egsagbì Datù i, guwaen di, “O Maleta, taa ko, hih. Medoo sa bogo ko danà sa medoo egbaelan ko.
42 Dodoo sebaen daa sa mebaelan yu mepion. Hinemilì i Maliya sa mepion egbaelan owoy endà mekedan iya wé hinemilì di.”

11

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Matéyo 6:9-13; 7:7-11)

1 Na, sebaen agdaw egsimbà Hésus i diyà sa kenà da eg-ugpà. Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu di, guwaen di, “O Datù, tului ko kami sa ukit kesimbà iling sa ketulù i Huwan sa medoo pasek di.”
2 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk sumimbà yu, guwaen yu,
‘O Emà, ungayà ké oloen ka etaw.
Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit.
3 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
4 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
enù ka hediya ma kami ipeuloy ké ma sa salà sa medoo duma ké.

Tuliki ko ma kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.’ ”
5 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, teliwadà sigep eg-angay ka diyà
sa dalesan sa duma ko, owoy guwaen ko, ‘O Akay, pesagbayi ko hih sa kaenen diyà
kenak,
6 enù ka migtebow dé sa loyuk ku kedu mediyù dò, owoy endà duen sa igmengana
ku.’
7 Agulé, sumagbì sa duma ko kedu diatas, guwaen di, ‘Yaka egbogo kenak.
Nepintuan sa dalesan ku owoy eg-idegà ké medoo anak ku. Endà mekeenaw a owoy
endà ma mebegayan ku kuna.’
8 Na, taa yu, hih. Apiya di pa endà egpangunut siedò maama diyà sa egpegeniyen
ko danà sa kehidu di keniko, mekepangunut doo danà sa kepeges ko. Umenaw owoy
ibegay di sa sumalà dé sa kulang ko.
9 Hediya ma sa kesimbà yu. Amuk meudes yu sumimbà, mekekuwa yu doo sa
egpegeniyen yu diyà si Nemula; owoy amuk lumagbet yu, mehaa yu doo sa lagbeten
yu, owoy amuk umumow yu, mekegemow yu.
10 Enù ka sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya sa etaw mekekuwa; owoy sumalà
dé sa etaw meudes lumagbet, iya sa etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa etaw meudes
umumow, iya sa etaw mekegemow.
11 “Upama, duen sebaen maama diyà keniyu. Amuk egpegeni uton sa anak di, endà
mebaluy di begayan di uled.
12 Amuk egpegeni anak manuk sa anak di, endà mebaluy di begayan di menipit.
13 Apiya di pa endà metiengaw yu kiyu i, netiigan yu doo sa mepion ibegay yu diyà
sa anak yu. Labi pa endà mepion sa ibegay sa Emà ta diyà langit, enù ka ibegay di
doo sa Metiengaw Suguy di diyà sa etaw egpegeni.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Matéyo 12:22-30; Malkos 3:20-27)

14 Na, pinelaun i Hésus sa busaw diyà sa maama nebuneg danà sa busaw miglahuk.
Hê, egoh di miglesut, nekeikagi dé sa maama, huenan di negaip sa medoo etaw
dahiya.
15 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, “Egpekegaga egpelesut busaw danà sa tunung
i Bilsibul, sa datù busaw.”
16 Duen ma liyu etaw eg-igsà panduan diyà si Hésus, enù ka tepengan da amuk tuu
kagdi sa kedu si Nemula.
17 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà kenagda,
“Upama, sumalà dé sa medoo etaw eg-unut diyà sa datù, amuk sekuntelaay da,
endà melugay di mekedan sa kedatù sa kaunutan da. Diya ma amuk sekuntelaay
sa segemalay, endà ma melugay di mekedan sa menuwa da.
18 Na, guwaen yu pelesuten ku sa busaw danà sa tunung i Satanas. Dodoo amuk
egkuntelaen i Satanas sa medoo busaw etaw di, endà melugay di mekedan sa kedatù
di.
19 Amuk tuu sa kagi yu egpelesut a busaw danà sa tunung ibegay i Bilsibul diyà
kenak, ngadan keduwan di ya atu sa tunung sa duma yu egpelesut busaw? Netiigan
ta butbut iya wé inikagi yu danà sa binaelan sa medoo duma yu, enù ka netiigan da
kedu si Nemula sa egkegaga da owoy sa naken ma egkegaga.
20 Na, amuk egpelesut a busaw danà sa tunung i Nemula, tuu ma doo migtebow dé
sa kedatù i Nemula diyà keniyu.”
21 Agulé, igpegulepeng i Hésus Satanas i diyà sa maama egtulik, guwaen di, “Upama,
duen sa maama mebagel egtulik sa dalesan di owoy medoo sa kinemkem di, huenan
di endà duen sa mekekuwa sa langun taman di.

22 Dodoo amuk egtebow sa maama uman pa mebagel, eggebeken di sa maama
egtulik owoy eg-atuwan di owoy egkedanan di sa langun kinemkem di kenà di egsalig.
Agulé eglampasen di sa langun taman di owoy itukidtukid di ibegay diyà sa medoo
duma di."
23 Agulé guwaen i Hésus, "Sumalà dé sa etaw endà eg-unut di diyà kenak, iya sa
etaw egkuntelà kenak. Owoy sumalà dé sa etaw endà egtabang di kenak egtipoh etaw,
iya sa etaw tegehemaga."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Busaw (Matéyo 12:43-45)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk miglesut sa busaw kedu diyà sa etaw, egtimbul-
timbul eglagbet sa kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Amuk endà
eghauwen di duu sa kenà di eg-ugpà, guwaen di, 'Pelikù a diyà sa tapay dalesan ku
kenà ku miglegkang.'
25 Agulé, egoh di egtebow, hinaa di sa dalesan di pinegenoson owoy tinipoh sa
langun taman di, dodoo endà duen etaw di.
26 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma di busaw uman pa medaet diyà kenagdi.
Egpelikù da dema eglahuk langun owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù
sa kelikutan siini etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay linahuk."
27 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo etaw, duen sa bayi duma da egpetaled
eg-ikagi, guwaen di, "Neanggan sa bayi mig-anak keniko owoy migpesusu keniko."
28 Dodoo guwaen i Hésus, "Iya polo sa meanggan sa medoo etaw egdinegdineg sa
kagi i Nemula owoy egpangunut da ma."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan (Matéyo 12:38-42)

29 Agulé, egkedoo sa etaw egkesetipon diyà si Hésus. Guwaen di, "Medeumà siini
medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, enù ka endà migtuu da gaa amuk endà
hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen da sa panduan, dodoo endà duen
panduan ibegay i Nemula liyu daa sa panduan diyà si Honas egoh anay.
30 Inamah sa dakel sedà Honas i taman telu agdaw, huenan di netiigan sa medoo
etaw tegeNiniba kagdi sa sinugù i Nemula egoh anay. Hediya ma aken i Kakay
Langun, duen sa mebaelan ku kani anì metiigan sa medoo etaw ini egoh di aken
sa sinugù i Nemula.
31 "Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay sa medoo etaw endà egpigtuu,
tumigdeg sa dakel booy kedu sa mediyù tanà Siba, owoy sigbolowen di kiyu enù ka
endà egpigtuu yu.
32 Apiya di pa mediyù temù sa keduwan di, mig-angay doo egdinegdineg sa uledin
i Nemula diyà si Datù Salomon egoh anay. Taa yu, hih. Apiya di pa uman pa dakel
egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà egpigtuu yu.
Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i Nemula, tumigdeg sa medoo etaw tegeNiniba
owoy sigbolowen da kiyu enù ka inekedan da sa salà da egoh da migdineg sa
ketegudon i Honas. Apiya di pa uman pa dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh
di diyà si Honas, tapay doo endà egpigtuu yu."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata (Matéyo 5:15; 6:22-23)

33 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk duen etaw egtemtem palitaan, endà itagù di duu
diyà sa sedep dalesan owoy endà ma pelagkeban di duu solok. Dodoo mehagtaw polo
sa kenà di egtenà anì hauwen sa langun etaw eggemow sa legdaw di.

34 Lagà palitaan diyà lawa yu sa mata yu enù ka iya sa iilag yu. Amuk mepion
sa mata yu, lagà milegdaw sa langun lawa yu. Dodoo amuk medaetan sa mata yu,
deleman sa lawa yu.
35 Hediya ma, hahaa yu anì endà medaet sa pedu yu, apiya di pa guwaen yu dò
mepion sa pedu yu.
36 Dodoo amuk sebaen daa sa pedu yu diyà si Nemula, tigtu yu milegdaw. Apiya
tukééy daa, endà duen delem diyà keniyu, enù ka lagà yu sa dalesan milegdaw danà
sa palitaan di mehagtaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Medoo Salà Sa Palasiyu
(Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

37 Agulé, egoh i Hésus egtulù, duen sa maama Palasiyu angayen di Hésus i pekaen
dutu kenà di dò. Agulé, eggemow owoy egpenuu egkaen.
38 Dodoo negaip sa Palasiyu diyà si Hésus, enù ka endà dé egpegusê di egkaen
nekeiling sa adat Palasiyu.
39 Agulé guwaen i Datù diyà kenagdi, "Taa yu. Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu sa
etaw eglingu sa medoo iyug tabù owoy batik, dodoo lueden doo sa dalem di. Hediya
ma, eg-udes yu egpegusê sa lawa yu daa, dodoo lenglengen sa pedu yu owoy big-
imawen yu.
40 Endà mipedu yu kiyu i. Amuk binaelan i Nemula sa lawa yu owoy sa lungag yu
ma, maen di ya endà egketiigan yu duu kagdi sa eghaa sa pedu yu ma?
41 Huenan di, pepion yu sa pedu yu anì mehaa etaw sa kehidu yu kenagda legkang
diyà sa pedu yu, enù ka amuk mepion sa pedu yu endà mehaa di etaw, mepion ma
doo sa egbaelan yu.
42 "O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu, enù ka apiya di pa egtaladan yu si Nemula sa medoo tukééy hinemula yu
ipinanam kaenen, medaet doo sa adat yu diyà sa medoo duma yu owoy endà ma
mehidu yu si Nemula. Nesugat sa egbaelan yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù ka endà
egpeunuten yu duu dahiya sa mepion adat yu owoy sa kehidu yu.
43 "O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu enù ka egpeolòolò yu. Amuk mangay yu simbaan dò, ungayà yu menuu diyà
sa bangkù ginelal, owoy egkeiyap yu ma amuk saluan sa medoo etaw kiyu diyà sa
padian.
44 Hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka medaet
sa adat yu mekedeket diyà sa medoo etaw. Lagà yu sa kenà lebeng endà duen tandà
di ig-alang sa ukitan etaw."
45 Agulé, migsagbì sa sebaen tegetulù uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, "O
Mistelu, egpeumàumaan ko ma kami danà iya wé eg-ikagiyen ko."
46 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo tegetulù uledin, hahaa yu. Dakel ma sa
kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka egpebegatan yu sa medoo etaw
danà sa medoo uledin yu melikut, dodoo kiyu, lagà endà egtabangan yu duu kagda
egtiang sa mebegat.
47 Hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka eg-
upionen yu sa kenà lebeng sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, dodoo kagda
sa inimatayan sa medoo tupù yu.
48 Lagà egpetuuwen yu sa kepatay da danà yu eg-upion sa lebeng da. Sa medoo
tupù yu sa mig-imatay kenagda egoh anay, owoy kiyu sa eg-upion sa lebeng da.
49 Iya maen di ya mig-ikagi Nemula i danà sa melabel pagitung di, guwaen di,
'Peangayen ku diyà kenagda sa medoo tegesugkow ku owoy medoo salu ku.
Dodoo duen duma etaw diyà kenagda pelihayen da polo owoy imatayan da ma.'

50 Na, mepigtamayan sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di danà sa tupù yu
mig-imatay sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay edung egoh tanà binaelan
taman ini egoh di,
51 kedu sa egoh i Abel inimatayan egoh anay taman sa egoh i Sakaliyas inimatayan
medapag diyà sa kenà da mig-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula egoh anay.
Dodoo, langun sa tegesugkow inimatayan sa tupù yu, iya sa salà babaen yu kiyu i
etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di.
52 O medoo tegetulù uledin, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu enù ka lagà iglidung yu sa kagi i Nemula diyà baul owoy kinedanan yu ma
sa gunsì di. Endà duen pedu yu migtuu sa kagi di owoy eg-alangen yu ma sa medoo
etaw egkelukuy egpigtuu."
53 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw kedu dahiya, egpegesen sa medoo Palasiyu owoy
sa medoo tegetulù uledin kagdi i enù ka ungayà da pedoowen di sa kagi di egsagbì
kenagda.
54 Egpelaeban da sa kagi di enù ka eglagbeten da sa kenà di mesalà anì metulon da.

12

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Egtulik Sa Medoo Etaw Di
(Matéyo 10:26-31)

1 Na, egoh i Hésus egtulù, ngibu-ngibuwan sa etaw egkesetipon diyà kenagdi taman
egkesepisok da owoy egkeseutuh da. Agulé, muna eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu
di, guwaen di, "Tulik yu anì mekeiwod yu sa ipelenuk epan sa etaw Palasiyu, enù ka
guwaen da dò endà duen salà da.
2 Dodoo sa langun linimunan, meawangan doo; owoy sa langun linidung, mehaa
doo.
3 Huenan di, sumalà dé sa inikagi ko diyà delem, medineg doo diyà legdaw. Sumalà
dé sa binadàbadà ko diyà tukééy bilik pinintuan, peegal-egal doo diyà duwangen.
4 "O medoo loyuk ku, taa yu, hih. Yoko egkelimedangan duu sa etaw mekepatay
keniyu diyà tanà, enù ka sa lawa yu daa sa ketamanan sa egkegaga da.
5 Dodoo kelimedangi yu polo Nemula i, enù ka mekepatay owoy megaga di ma
humemaga sa suguy etaw diyà sa lanaw apuy endà mepadeng. Huenan di, kagdi
polo sa kelimedangi yu.
6 "Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama, apiya di pa tukééy sa lagà
sa lima maya amuk dagangen, endà doo melipengan i Nemula duu, apiya sebaen daa.
7 Labi pa endà metulengan i Nemula kiyu. Apiya sa balut ulu yu, netiigan di doo
sa kedoo di, huenan di yoko egkelenawan na enù ka uman pa dakel sa lagà yu diyà
sa medoo tukééy manuk."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta
(Matéyo 10:19-20,32-33; 12:32)

8 "Na," guwaen i Hésus, "eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Sa etaw egtulon diyà
duma di sa kedatù di kenak, aken i Kakay Langun, iya ma sa tulonen ku diyà sa
medoo egsugùsuguen i Nemula anì metiigan da kagdi sa etaw ku.
9 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo duma di, iya ma sa etaw endà
tulonen ku duu diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
10 "Na, amuk egsumbung sa etaw sa Kakay Langun, mekepeuloy pa sa salà di. Dodoo
amuk egsumbung sa etaw sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy sa salà
di."
11 Guwaen i Hésus, "Amuk meagak yu diyà sa medoo simbaan Hudiyu owoy diyà sa
medoo kaunutan da anì tipuwen da kiyu, yoko egkebukul la egpenemdem sa kesagbì
yu kenagda ataw ka sa ikagiyen yu,

12 enù ka amuk meuma sa egoh yu sumagbì, metiigan yu doo sa kesagbì yu nesugat
danà yu netulù sa Metiengaw Suguy i Nemula.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Maama Kawasà

13 Na, duen sa etaw diyà sa medoo nesetipon dahiya. Guwaen di diyà si Hésus, “O
Mistelu, tulù ko sa kakay ku maama anì baeden di diyà kenak sa lalawan ké diyà sa
emà ké.”
14 Dodoo guwaen i Hésus, “O Akay, beken aken sa datù yu diyà sa lalawan yu.”
15 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw, “Hahaa yu sa pedu yu anì endà
egkeilayaman yu duu sa langun taman diyà tanà. Apiya subela sa langun taman sa
etaw, beken iya sa linegkangan sa lalù di.”
16 Agulé tinulonon di kagda balatan, guwaen di, “Duen sa maama kawasà, owoy
tigtu nebaluy sa hinemulaan di.
17 Agulé guwaen sa penemdem di, ‘Ay, egkelikutan a enù ka endà duen taguan ku
sa medoo nekuwa ku.’
18 Owoy guwaen di ma, ‘Iya sa baelan ku, lukaten ku sa tapay dalesan taguan palay,
owoy baelan ku sa uman pa dakel anì dumuen taguan sa palay ku owoy sa langun
taman ku.’
19 Guwaen di ma diyà sa pedu di, ‘Duen medoo langun taman ku endà meimet di
taman melugay. Huenan di, meked a dé eggalebek uman. Mista a polo anì mepion
sa nanam ku.’
20 Dodoo guwaen i Nemula diyà kenagdi, ‘Endà milantek sa penemdem ko. Igkani
sigep mematay ka dé. Apiya di pa medoo sa langun taman ko, mekebegay doo diyà
sa liyu etaw.’
21 Na, hediya ma sa mebaelan sa kawasà etaw egtagù sa langun pedu di diyà sa
pantiyali di diyà tanà, dodoo endà kawasà di diyà sa kehaa i Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Da
(Matéyo 6:19-21,25-34)

22 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Iya sa pesuwan ku eg-ikagi a diyà
keniyu, pelénég yu sa pedu yu denu sa hagtay yu. Yoko ma egkebukul la denu sa
kaenen yu ataw ka sa ginis yu,
23 enù ka amuk milagà sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy sa lawa ta, melemu ma
sa kebegay di sa kaenen yu owoy sa ginis yu.
24 Haa yu sa medoo uwak. Endà eg-ohok da owoy endà ma egketu da. Endà ma
duen sibay da ataw ka dalesan taguan palay. Dodoo egpekaenen i Nemula doo kagda.
Labi pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman pa milagà yu diyà sa medoo manuk.
25 Apiya di pa egkebukul yu egpenemdem sa kelalù yu diyà tanà, endà doo
mesumpatan yu duu apiya sakaulas daa.
26 Amuk endà megaga yu duu siini tukééy kesumpat, endà ma duen pesuwan yu
egkebukul denu sa hagtay yu diyà tanà.
27 Haa yu sa medoo bulok. Apiya di pa endà eggalebek da owoy endà ma eghabel
da ginis, metolol da doo. Taa yu, hih. Apiya di pa metolol sa ginis igluhub i Datù
Salomon egoh anay, uman pa metolol sa medoo bulok diyà sa ginis i Salomon.
28 Nehagtay siini medoo bulok ini egoh di, dodoo simag, kuwaen etaw enù ka
ulowen da diyà apuy. Na, amuk mepion sa kepeginis i Nemula bulok endà melugay
di, uman pa mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw tukééy kepigtuu.
29 Yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis yu. Yoko ma egkebukul la
egpenemdem sa hagtay yu
30 enù ka sa langun balangan etaw diyà tanà beken etaw i Nemula, takà da
egkebukul denu sa hagtay da. Dodoo netiigan i Emà ta endà mehagtay yu amuk
endà duen kaenen yu owoy ginis yu.

31 Dodoo kiyu, udesi yu polo sa kedatù i Nemula. Amuk hediya, mebegayan di ma
kiyu sa hagtay yu.”
32 Guwaen i Hésus, “O medoo etaw eg-ipaten ku, apiya di pa endà medoo yu, yoko
egkelenawan na enù ka egpeunuten i Emà kiyu diyà sa kedatù di.
33 Dagang yu sa langun taman yu owoy tukidi yu begayi diyà sa etaw pubeli. Amuk
hediya, tiponen yu sa pantiyali yu diyà pitakà yu endà meledak di dutu langit dò.
Endà ma mekedan di sa pantiyali yu owoy endà mekuwa di menakaw owoy endà ma
medaetan di danà kaba. Iya sa mepion baelan yu
34 enù ka sumalà dé sa kenà sa pantiyali yu, iya ma sa kenà sa pedu yu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Di

35 Agulé guwaen i Hésus, “Tulik yu sa kepelikù ku lagà yu sa etaw eg-angat-angat
egluhub dé sa ginis di owoy eg-ipat sulù anì endà mepadeng di.
36 Huenan di, lagà yu sa egsugùsuguen eg-angat-angat sa datù da egtebow kedu
diyà pista. Tulik yu anì mesiyapat yu eg-ukà amuk dinegen yu sa kagi di tumebow.
37-38 Amuk tumebow sa datù, ataw ka teliwadà sigep ataw ka buyu sumimag,
hauwen di sa medoo egsugùsuguen di egtulik. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Kagda doo sa etaw di meanggan, enù ka pepenuuwen di kagda owoy kagdi polo sa
egmengana kenagda lagà kagdi polo sa egsugùsuguen da.
39 “Taa yu, hih. Amuk netiigan sa épê sa dalesan sa ketebow sa tegepenakaw amuk
sigep, unungan di anì endà mekeludep di dalem.
40 Huenan di, tulik yu ma enù ka endà egketiigan yu sa agdaw sa Kakay Langun
tumebow.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan Di
(Matéyo 24:45-51)

41 Agulé, guwaen i Pidelu, “O Datù, egpeligadan ko kami etaw ko, ataw ka sa langun
etaw?”
42 Guwaen i Datù, “Upama, ngadan di etaw sa sinaligan sa datù eghemilien di? Iya
sa etaw hemilien di, sa egsugùsuguen di meudes owoy melabel penemdem. Kagdi
sa kaunutan diyà sa medoo duma di egsugùsuguen owoy kagdi sa metiig egbegay
kaenen diyà kenagda.
43 Amuk tumebow sa datù, mebagian siedò kaunutan amuk mepion sa kepangunut
di sa igsugù sa datù di.
44 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mepion sa egbaelan di, kagdi sa
mesaligan sa datù sa langun taman di.
45 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya sa penemdem di melugay sa ketebow
sa datù di. Agulé tapesen di sa egsugùsuguen maama owoy bayi, owoy takà egpista
owoy eghiluwen.
46 Hê, pelikù sa datù di diyà sa agdaw endà netulikan di duu owoy sa ulas endà
netiigan di duu. Pigtamayan di temù enù ka iya sa ketamanan sa langun etaw endà
mipedu.
47 “Na, amuk egpeketiig sa etaw sa uyot sa datù di, dodoo endà duen pedu di
egpangunut, tapesen di temù.
48 Dodoo, amuk eg-amu sa sebaen egsugùsuguen di danà di endà neketiig sa uyot
sa datù di, tapesen di ma doo dodoo tukééy daa. Amuk dakel sa egkegaga igsalig i
Nemula diyà sa etaw, dakel ma sa galebek di eg-angat-angatan i Nemula. Owoy amuk
medoo sa isalig sa medoo liyu etaw diyà sa etaw, dakel ma sa eg-angat-angatan da
diyà kenagdi.”

Ini Denu Sa Kesekuntelaay Sa Medoo Etaw Danà I Hésus Migtebow
(Matéyo 10:34-36)

49 Agulé guwaen i Hésus, “Mig-angay a dahini anì uwiten ku sa apuy diyà tanà,
enù ka medaetan sa melanih keugpà sa medoo etaw. Huenan di ungayà ku hedem
netemteman dé.
50 Dodoo, muna a pa mukit diyà sa dakel egkelikutan ku. Egkebukul temù sa pedu
ku taman endà mekeukit a dahiya.
51 Yoko egpenemdem duu mig-angay a diyà tanà anì pelanihen ku sa pedu sa langun
etaw. Dodoo taa yu, hih, uman da polo sekuntelaay danà ku mig-angay diyà tanà.
52 Edung ini egoh di, endà nesesebaen sa pedu sa medoo etaw eg-ugpà diyà sebaen
dalesan. Amuk lima da, mebaluy egkesekuntelà da sa telu owoy sa duwa.
53 Egkesekuntelà sa lukes etaw sa anak di maama owoy bayi. Hediya ma,
egkesekuntelà sa nugangan owoy sa awas di bayi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpeketiig Da Gaa (Matéyo 16:2-3; 5:25-26)

54 Agulé, eg-ikagi ma Hésus i diyà sa medoo etaw nesetipon, guwaen di, “Amuk
hauwen yu sa dakel alung denu eledan agdaw, iya sa kagi yu, ‘Mudan kani.’ Hê,
metuu sa kagi yu.
55 Amuk eghauwen yu ma sa kelamag kedu kimataan, iya sa kagi yu, ‘Umagdaw ini
egoh di.’ Hê, metuu ma doo sa inikagi yu.
56 Ay, tegeakal yu kiyu i, enù ka apiya di pa neketiig yu sa medoo tandà udan owoy
sa medoo tandà agdaw, endà doo netiigan yu duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di.
57 “Negaip a diyà keniyu enù ka endà netiigan yu duu sa nesugat baelan yu.
58 Amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka pehiduhidu diyà kenagdi diyà dalan
anì endà uwiten di duu kuna diyà sa uwis. Iya maen di ya enù ka amuk meuwit ka
diyà sa uwis, ibegay di kuna diyà sa pulis anì mebilanggu ka.
59 Taa ko, hih. Amuk mebilanggu ka, endà mekelaun ka taman endà mekeimpas ka
sa langun salà ko.”

13

Mekesugsug Sa Langun Etaw Endà Eg-ekedan Da Sa Salà Da

1 Na, duen etaw mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu sa medoo tegeGaliliya
igpeimatay i Gubilenu Pilatu diyà sa Dalesan i Nemula egoh da eg-imatay hinagtay
ibegay diyà si Nemula.
2 Agulé egsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa penemdem yu kéen, uman pa dakel sa
salà siini nematay diyà sa salà sa medoo duma da tegeGaliliya enù ka tigtu medaet
sa kinepatay da.
3 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem yu. Diya ma kiyu i, mekesugsug yu
ma doo amuk endà ekedan yu duu sa niyu salà.
4 Haa yu ma sa sepulù owoy walu etaw nematay diyà sa menuwa Siloyi danà sa
dakel dalesan pupù nepilay. Iya sa penemdem yu kéen, uman pa dakel sa salà siini
nematay diyà sa salà sa langun tegeHélusalém.
5 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem yu. Diya ma kiyu i, mekesugsug yu
ma doo amuk endà ekedan yu duu sa niyu salà.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Kayu Endà Egbunga

6 Agulé, egpeligad Hésus i, guwaen di, “Duen sa kayu pigus hinemula sa maama
diyà sa hinemulaan di kayu. Agulé, eg-angayen di eglagbet sa bunga di, dodoo endà
duen hinaa di.
7 Huenan di, guwaen di diyà sa egsugùsuguen di eg-ipat kayu, ‘Haa ko. Telu gepalay
a eg-angay eglagbet bunga diyà siini kayu, dodoo endà duen eghauwen ku. Pilay ko
dé, enù ka egkelapis siini tanà ku danà di endà egbunga siini kayu.’

8 Agulé, egsagbì sa eg-ipat kayu, guwaen di, ‘O Datù, maen dé pelawà taman
segepalay pa, enù ka kali-kaliyen ku pelawà sa tanà di owoy abunuwan ku ma.
9 Mepion hedem amuk munga amuk segepalay pa. Dodoo amuk endà dé munga di,
iya pelawà pilayen ku diyà keniko.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Bayi Nebugkug Danà Busaw

10 Na, sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, egtulù Hésus i diyà sa sebaen simbaan
Hudiyu.
11 Duen sa bayi dahiya egkelikutan danà busaw, enù ka sepulù owoy walu gepalay
dé sa lugay di nebugkug owoy endà egpekebaluy di egtigdeg petudà.
12 Egoh i Hésus eghaa kenagdi, inumow di owoy guwaen di, “O Inà, nelengaan ka
dé sa linadu ko.”
13 Agulé, egsabaan i Hésus. Hê, petow dé migtigdeg owoy eg-oloen di Nemula i.
14 Dodoo egkelangget sa kaunutan eg-ipat simbaan, enù ka migbulung Hésus i diyà
sa agdaw keetud da. Agulé egsigbolow, guwaen di diyà sa medoo etaw dahiya, “Uman
sakapadian, enem agdaw sa lugay yu egpekegalebek. Huenan di, iya polo sa medoo
agdaw yu egpebulung, beken ini egoh di enù ka agdaw keetud.”
15 Dodoo sinagbian i Hésus, guwaen di, “Tegeakal yu kiyu i. Amuk sa agdaw keetud,
eggalebek yu ma doo enù ka lengaan yu ma sa sapì yu ataw ka sa kudà yu anì
peinemen yu.
16 Haa yu siini bayi, apiya tugod i Ablaham kagdi i, sepulù owoy walu gepalay dé
sa lugay di lagà pinolot i Satanas. Maen di ya endà mepion di amuk melengaan diyà
sa agdaw keetud?”
17 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, egkemalaan sa langun kuntelà di, dodoo
egkeanggan sa medoo liyu etaw dahiya danà sa medoo dakel egbaelan di egkegaipan
da.

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula
(Matéyo 13:31-33; Malkos 4:30-32)

18 Agulé, eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Enù di ya, ngadan sa pegulepengan
ku sa kedatù i Nemula anì metiigan yu?
19 Sa kedatù di lagà segebelahan dalem mustad hinemula sa maama diyà sa
hemulaan di. Apiya tukééy temù, egoh di egtubù, egtepengen di sa kehagtaw kayu
owoy mekebaluy sumalag sa medoo manuk diyà sa panga di.”
20 Guwaen i Hésus ma, “Ngadan sa pegulepengan ku sa kedatù i Nemula?
21 Lagà sa yis ipelenuk epan sa kedatù di. Apiya di pa tigtu tukééy sa ig-amut sa bayi
diyà sa medoo temù tapung* amuk egbael epan, endà melugay di eglenuk langun.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keukit Diyà Sa Tukééy Selat
(Matéyo 7:13-14,21-23)

22 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw eg-angay Hélusalém dò, egtukiden di egtulù sa medoo
menuwa eg-ukitan di.
23 Agulé, duen sa etaw eg-igsà, guwaen di, “O Datù, enù di ya endà medoo di kéen
sa etaw mealukan i Nemula?”
Guwaen i Hésus diyà kenagda,
24 “Tukééy daa sa selat ukitan etaw mangay diyà sa kedatù i Nemula. Huenan di,
udes yu lagbet anì mekeangay yu dalem, enù ka medoo sa etaw kumelukuy dumalem
kani dodoo endà dé mekedalem da.

---

* **13:21** 13:21 Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung.

25 Amuk pintuan sa épê dalesan sa selat di, endà dé mekegemow yu, apiya tumigdeg
yu owoy takà yu tumeguktuk sa bengawan di. Apiya umumow yu, guwaen yu, 'O
Datù, ukai ko kami,' sagbian di kiyu, guwaen di, 'Endà nelayaman ku duu kiyu.'
26 Agulé guwaen yu, 'Kami sa duma ko egkaen owoy eg-inem egoh anay, owoy
migtulù ka ma diyà sa menuwa ké.'
27 Dodoo guwaen di, 'Taa yu, endà nelayaman ku kiyu ya. Pediyù yu dé diyà kenak,
kiyu i tegebael salà.'
28 Na, amuk meuma sa kedatù i Nemula, hauwen yu sa pineunut di dahiya si
Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob owoy sa medoo tegesugkow i Nemula. Dodoo
hemagawan di kiyu i duu dutu siedò kenà yu mepigtamayan. Suminegaw yu dutu
owoy kuméget sa ngipen yu danà yu tigtu mepasangan.
29 Amuk meuma sa kedatù i Nemula, dumuen medoo balangan etaw beken Hudiyu
umunut kedu diyà sa langun balangan tanà diyà siini sinukub langit. Mesetipon da
langun enù ka mista da dahiya.
30 Na, kumedakel doo sa duma etaw tukééy dé diyà sa kehaa yu ini egoh di. Dodoo
kumetukééy polo sa duma etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém (Matéyo 23:37-39)

31 Na egoh iya, duen duma Palasiyu egpedapag da diyà si Hésus, owoy guwaen da,
"Salidi ko dé sa menuwa ké enù ka ungayà i Datù Hélod imatayan di kuna gaa."
32 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Apiya tegepandapat siedò datù yu, angay
yu tulon kenagdi siini kagi ku, guwaen ku, 'Haa ko. Pelesuten ku sa medoo busaw
owoy bulungan ku sa medoo eglinadu siini agdaw owoy simag ma. Amuk meuma sa
ketelu di agdaw, meubus dé sa galebek ku.'
33 Na, siini agdaw diyà a dalan owoy simag owoy sebaen simag taman endà
tumebow a Hélusalém dò, enù ka endà mebaluy di mekesugsug sa tegesugkow i
Nemula amuk endà dutu di.
34 "O medoo etaw tegeHélusalém, taa yu, hih. Takà yu eg-imatay sa medoo
tegesugkow i Nemula, owoy egsebuungen yu ma batu sa medoo etaw pineangay di
diyà keniyu anì mematay da. Nelugay dé sa pedu ku egtipoh keniyu anì ipaten ku
kiyu, lagà a umelen egtipoh sa anak di, dodoo eg-eked yu.
35 Haa yu siini menuwa yu igtohonen dé i Nemula. Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Endà dé mehaa yu duu aken taman endà pelumanan yu sa pedu yu
diyà kenak. Iya pelawà mehaa yu aken amuk mikagi yu, guwaen yu, 'Meolò ta sa
pineangay i Datù Nemula diyà tanà.' "

14

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

1 Na, sebaen Sapetu agdaw keetud da, eg-angay Hésus i egkaen diyà sa dalesan sa
sebaen kaunutan sa medoo Palasiyu. Egtulikan da sa egbaelan di.
2 Hê, duen sa maama eglinadu lagbuk dahiya.
3 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, guwaen di, "Enù di ya, amuk mulung sa etaw diyà sa agdaw keetud,
meketipay pa diyà sa uledin ta ataw ka endà?"
4 Dodoo endà egsagbì da. Agulé, sinabaan i Hésus sa etaw eglinadu owoy
egbulungan di. Hê, egoh di nelikuan, pinelikù di dé.
5 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Upama, amuk nenabù sa anak yu ataw ka
sa hinagtay yu dalem sa paligì, ngadan di etaw iya wé amuk endà petow di umaluk
apiya sa agdaw keetud?"

6 Dodoo endà egpekesagbì da.

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Etaw Egpedakelen Di Kagdi

7 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelawà diyà sa kenà Palasiyu, eghahauwen di sa medoo etaw egpanteken da takà sa medoo penuuwan sa etaw ginelal diyà sa medapag lamisan. Huenan di, egtulonon di kagda balatan, guwaen di,
8 "Amuk isasà da kuna diyà sa pista kawing, yaka egpenuu duu sa penuuwan sa etaw ginelal, enù ka mebaluy duen ma duma etaw igsasà da uman pa dakel gelal diyà keniko.
9 Amuk tumebow siedò etaw épê dakel gelal, mangay sa egsasà diyà keniko owoy guwaen di, 'Halì ka, hih, enù ka kagdi polo sa menuu dahini.' Agulé, kemalaan ka dema humalì mangay menuu diyà sa medoo duma ko endà duen gelal.
10 Dodoo iya polo sa baelan ko. Amuk eglenged ka pista, angay ka penuu diyà sa penuuwan sa medoo etaw endà duen gelal. Agulé amuk tumebow sa egsasà, mebaluy ikagiyan di kuna, guwaen di, 'O Akay, téél ka dé. Penuu ka polo daedò é diyà sa penuuwan sa medoo ginelal.' Na, amuk hediya, kumedakel ka diyà sa kehaa sa langun etaw diyà sa pista.
11 Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi, iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi, iya polo sa pedakelen i Nemula."
12 Agulé, eg-ikagiyan i Hésus sa maama migsasà kenagdi, guwaen di, "Amuk kuna sa egbael pista, yaka egsasà duu sa medoo loyuk ko ataw ka sa medoo hadi ko maama ataw ka sa medoo tigtu duma ko ataw ka sa medoo duma ko kawasà. Iya maen di ya enù ka mekesulì da ma sumasà keniko lagà egbayadan da kuna.
13 Dodoo amuk egbael ka pista, mepion amuk isasà ko sa medoo etaw pubeli owoy sa medoo etaw nedaetan lawa owoy sa medoo etaw pikat owoy sa medoo langap.
14 Amuk iya sa egbaelan ko, meanggan ka doo apiya di pa endà mekesulì da sumasà owoy endà ma mekebayad da keniko. Meanggan ka doo enù ka mebegayan i Nemula kuna untung amuk enawen di sa medoo etaw di metiengaw."

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egbael Pista
(Matéyo 22:1-10)

15 Agulé, duen sa sebaen maama duma i Hésus egkaen diyà sa lamisan. Egoh di migdineg iya wé inikagi i Hésus, guwaen di diyà kenagdi, "Amuk meuma sa kedatù i Nemula, meanggan mendaa sa etaw umunut kumaen diyà sa pista di."
16 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Duen sa sebaen maama egbael dakel pista, owoy igsasà di sa medoo etaw.
17 Agulé, egoh di neuma sa agdaw da egkaen, pineangay di sa egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw igsasà di. Guwaen di, 'Angay yu dé diatas gaa, enù ka nelegà dé sa kaenen pista.'
18 Dodoo langun da egdawà. Guwaen sa sebaen igsasà di diyà sa egsugùsuguen di, 'Endà mekeangay a dutu enù ka duen sa tanà bineli ku owoy angayen ku pelawà tumelow. Pehiduhidu a diyà kenagdi anì endà bulitan di duu aken.'
19 Agulé, guwaen sa sebaen ma igsasà di, 'Endà mekeangay a dutu enù ka duen sa bineli ku sepulù sapì kinapun owoy mangay a pelawà tumepeng sa kegalebek da. Pehiduhidu a diyà kenagdi anì endà bulitan di duu aken.'
20 Agulé, guwaen sa ketelu igsasà di ma, 'Endà mekeangay a dutu enù ka magtu a migsawa.'
21 Agulé, eglikù sa egsugùsuguen di diyà sa kaunutan di owoy tinulon di sa keeked sa medoo igsasà di. Egoh di migdineg iya wé, egbulit owoy guwaen di, 'Téél ka dé angay ka diyà sa medoo kalasada owoy dalan diyà sa menuwa ta, owoy uwit ko angay

dini sa medoo etaw hinaa ko, iling ka pubeli etaw ataw ka etaw nedaetan lawa ataw ka langap.'
22 Agulé egoh sa egsugùsuguen migtebow dema, guwaen di, 'O Kaunutan, inuwit ku dé sa medoo etaw igsugù ko, dodoo subela sa kaenen binaelan ko diyà sa kedoo da.'
23 Agulé, guwaen sa kaunutan diyà sa egsugùsuguen di, 'Angay ka dema lagbet sa medoo etaw endà duen dalesan, sa medoo egtimbultimbul diyà dalan diyà sa kilidan menuwa ta. Tegel ko kagda uwit anì mebelet etaw sa dalesan ku.
24 Dodoo sa anay igsasà ku, apiya sebaen, endà mekesawit da sa kaenen binaelan ku.' "

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpepasek Diyà Kenagdi
(Matéyo 10:37-38)

25 Na, duen melaweng etaw eg-unut diyà si Hésus egoh di eg-ipanaw. Agulé, eg-isaluwan di kagda owoy guwaen di,
26 "Endà mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk beken aken daa sa tigtu eghiduwan di. Endà mebaluy di amuk endà eglowon sa kehidu di kenak diyà sa kehidu di liyu etaw, iling sa emà di ataw ka sa inay di ataw ka sa sawa di ataw ka sa anak di ataw ka sa medoo duma di telehadi. Apiya sa hagdi ungayà, meekedan di ma doo.
27 Endà mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk endà metigkelan di duu sa kelikutan di lagà sa egoh di egtiang sa bugsud kenà di mematay. Diya ma endà mebaluy di egpepasek amuk endà takà di umunut-unut diyà kenak.
28 "Upama, amuk duen sebaen duma ko egpenemdem egbael sa dakel dalesan, muna egpenemdemen di sa lagà di owoy sa kedoo pilak di ataw ka mekeenget taman meubus.
29 Amuk endà nekeenget sa pilak di, endà megaga di duu umubus sa dalesan di. Agulé eggemenan sa medoo duma di,
30 guwaen da, 'Siini maama eg-edung egbael dalesan hedem, dodoo endà neubus di duu.'
31 Hediya ma, sa datù amuk sumulì eggila diyà sa sebaen ma datù, muna penemdemen di sa kedoo etaw di salagsà amuk mekegaga da diyà sa kuntelà di tumebow épê duwa lagsà.
32 Amuk iya sa antap di endà mekegaga da, suguen di sa duma etaw di peangay dutu amuk mediyù pelawà sa kuntelà di anì seikagiyay da mepion anì endà mesegila da.
33 Hediya ma kiyu i, amuk ungayà yu egpepasek diyà kenak, muna tepengi yu sa pedu yu amuk mekegaga yu umeked sa langun taman yu owoy sa langun duma yu ma. Amuk endà mekegaga yu, endà mebaluy di pepasek yu diyà kenak.
34 "Na, lagà sa timus nekedanan keemis di sa etaw endà nekegaga di eg-eked sa langun egkeiyapan di. Mepion doo sa timus, dodoo amuk mekedan dé sa keemis di, endà dé mebaluy di peemis.
35 Apiya di pa iamut yu diyà sa abunu anì itagù diyà sa hinemulaan, endà doo mebaluy di. Iya daa polo sa baeli yu, buungi yu dé. Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

15

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Matéyo 18:12-14)

1 Na, sa medoo atung egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo tegebael salà, takà da eg-angay diyà si Hésus anì dinegen da sa kagi di.

2 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis, guwaen da, “Endà mepion ini i maama enù ka egsaluan di sa
medoo tegebael salà owoy eg-unut ma kenagda egkaen.”
3 Agulé, migtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen di,
4 “Upama, duen sa maama diyà keniyu épê magatus kebilibili. Amuk netelas sa
sebaen, salidan di sa siyow pulù owoy siyow diyà sa keluwenluwen owoy eg-angayen
di eglagbet sa sebaen netelas taman endà eghauwen di duu.
5 Agulé, egoh di mighaa sa sebaen kebilibili di, neiyap sa pedu di owoy tiniang di
eglikù.
6 Agulé, egoh di migtebow diatas, inumow di sa medoo loyuk di owoy sa medoo
duma di owoy guwaen di, ‘O medoo duma ku, meanggan ki dé enù ka hinaa ku dé
sa kebilibili ku netelas.’
7 Taa yu, hih. Hediya ma, meanggan ma Nemula i owoy sa medoo egsugùsuguen di
diyà langit amuk duen sa sebaen etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa salà di. Dodoo
endà duen maen da meanggan danà sa siyow pulù owoy siyow etaw guwaen da dò
endà duen salà da.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kuleta Netaktak

8 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, duen sa bayi épê sepulù kuleta milagà. Amuk
netelas sa sebaen, temteman di sa palitaan owoy megenos ma lumagbet. Egtemuen
di eglagbet sa kuleta netelas taman endà hauwen di duu.
9 Agulé, egoh di mighaa sa kuleta, egsetiponen di sa medoo loyuk di owoy sa medoo
duma di, owoy guwaen di, ‘O medoo duma ku, keanggani yu ma dé enù ka hinaa ku
dé sa kuleta ku netelas.’
10 Taa yu, hih. Hediya ma, meanggan ma sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà
langit amuk duen sa sebaen etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa salà di.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Anak Sa Maama Lagà Netelas

11 Agulé, guwaen i Hésus, “Duen sa maama épê duwa anak maama.
12 Agulé, guwaen sa hadi anak di diyà sa emà di, ‘O Emà, baed ko sa langun taman
ko. Begayi ko dé aken ini egoh di sa naken lalawan.’ Agulé, binaed di diyà kenagda
sa langun taman di.
13 Na, endà ma melugay di, tinipoh sa hadi anak di sa langun taman di. Mig-ipanaw
mig-angay dutu mediyù dò, owoy kinedanan di dutu sa langun taman di danà sa
medoo kadupangan binaelan di.
14 Agulé, egoh di neimet sa langun taman di, migtenà pengagdaw binitil sa langun
etaw diyà sa kenà di eg-ugpà, owoy nelikutan ma sa hagtay di.
15 Huenan di, mig-angay eggalebek diyà sa maama épê tanà dahiya. Sinugù sa épê
tanà kagdi dutu siedò keluwenluwen anì pekaenen di sa medoo babuy lii di.
16 Hê, tigtu egpeketues temù owoy egkeimawan di hedem egkaen sa kaenen babuy,
enù ka endà duen etaw egbegay kaenen diyà kenagdi.
17 Hê, neketuleng dema sa maama, owoy guwaen di, ‘Subela sa kaenen sa medoo
maama eggalebek diyà sa emà ku, dodoo egpekesugsug a polo dahini danà bitil.
18 Lumegkang a mangay diyà sa emà ku, owoy mikagi a pa diyà kenagdi, “O Emà,
nesalà a diyà si Nemula owoy diyà keniko ma.
19 Huenan di, endà pelawà mebaluy di amuk aken sa anak ko, dodoo pegalebek ko
aken iling sa medoo tegegalebek diyà keniko.” ’
20 “Hê, miglegkang eg-angay dutu siedò kenà emà di. Dodoo egoh di mediyù pa,
hinaa sa emà di egsugpayal. Nedaetan pedu sa emà di owoy migletu egtelabuk
kenagdi. Kininagpaan di owoy iningadekan di.

21 Agulé, guwaen sa anak di, ‘O Emà, nesalà a diyà si Nemula owoy diyà keniko.
Huenan di, endà pelawà mebaluy di amuk aken sa anak ko.’
22 Dodoo guwaen sa emà di diyà sa medoo egsugùsuguen di, ‘Petéél yu uwit sa
temù mepion ginis anì pekawal yu. Tagui yu ma sa tising diyà sa belad di owoy sa
talumpà diyà sa lisen di.
23 Kuwa yu sa nati sapì mitabà owoy dulisi yu anì mista ki
24 enù ka lagà nematay dé sa anak ku, dodoo nehagtay doo. Lagà netelas, dodoo
hinaa doo.’ Agulé, eg-edung da egpista.
25 “Na, dutu siedò tinibah da sa kakay anak di maama. Egoh di miglikù medapag
diyà sa dalesan, egdinegen di sa medoo dagì dalemetan owoy sa medoo egdelayaw.
26 Hê, inumow di sa sebaen egsugùsuguen da owoy inigsà di, guwaen di, ‘Maen di
ya egpista da?’
27 Agulé guwaen sa egsugùsuguen, ‘Migtebow dé sa hadi ko maama. Dinulisan sa
emà ko sa nati sapì mitabà, enù ka egpistawan di sa hadi ko migpelikù dé enù ka
nehagtay doo owoy metéél doo sa lawa di.’
28 Dodoo migbulit sa kakay anak di owoy mig-eked eg-angay diatas. Agulé, miglesut
sa emà di owoy inikagiyan di anì gumemow.
29 Dodoo sinagbian di sa emà di, guwaen di, ‘Haa ko. Medoo a dé gepalay eg-ugpà
diyà keniko lagà sa egsugùsuguen ko, owoy endà duen sebaen inekedan ku sa igsugù
ko. Dodoo apiya sa nati kambing daa, endà igbegay ko duu diyà kenak anì mista ké
sa medoo loyuk ku.
30 Dodoo egoh di migtebow siini dupang anak ko nekeimet sa langun taman ko danà
sa kepigbayi di, egdulisan ko dé sa nati sapì mitabà anì mista yu.’
31 Agulé, guwaen sa emà di, ‘O Adug, tapay ka dé eg-ugpà diyà kenak, owoy lagà
niko sa langun taman ku.
32 Yaka egkedaet sa pedu ko. Mepion amuk meanggan ki polo enù ka lagà nematay
sa hadi ko, dodoo nehagtay doo. Lagà netelas, dodoo hinaa dé.’ ”

16

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Salu Mebagel Penemdem

1 Na, egtulon ma peligad Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Duen sa
maama sinaligan sa kawasà etaw sa langun taman di. Dodoo dinineg sa kawasà
etaw kinedanan sa salu di sa duma langun taman di.
2 Huenan di, igpeangay di sa salu di owoy guwaen di, ‘Duen sa dinineg ku kinedanan
ko sa duma langun taman ku gaa. Uwit ko dini sa langun sulat ko denu sa langun
taman igsalig ku diyà keniko, enù ka endà depa muman a sumalig diyà keniko.’
3 Agulé guwaen pedu iya wé salu di, ‘Ay, nelikutan a enù ka tuu sa dinineg di.
Endà dé dumuen sa hagtay ku enù ka endà dé uman di duu isalig diyà kenak. Endà
mekegaga a gumalebek diyà tanà, owoy endà ma mekepegeni a enù ka memala a.’
4 Agulé, neketuleng sa penemdem di. Guwaen di diyà sa pedu di, ‘Netiigan ku dé sa
baelan ku anì dumuen medoo loyuk ku mekelomò kenak, amuk mekedan sa hagtay
ku danà sa kaunutan ku eghemaga kenak.’
5 Hê, igpeangay di sigbaenbaenay sa langun etaw nekeutang diyà sa kaunutan di.
Guwaen di diyà sa muna egtebow, ‘Enù kedoo di ya sa utang ko diyà sa kaunutan
ku?’
6 Guwaen di, ‘Magatus kalatà lana.’ Agulé guwaen sa salu, ‘Kuwa ko siini sulat
utang ko. Penuu ka owoy sulati ko daa polo lima pulù.’
7 Agulé, guwaen di dema diyà sa sebaen nekeutang, ‘Enù kedoo di ya sa utang ko?’
Guwaen di, ‘Magatus gesakù palay.’ Guwaen sa salu, ‘Kuwa ko siini sulat utang ko.
Sulati ko daa polo walu pulù.’

8 Na, apiya di pa inekedan sa maama kawasà sa salu di endà mipedu, eg-oloen di
doo sa penemdem di mebagel. Na, haa yu sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu
diyà si Nemula, uman pa dakel sa ketiigan da egkuwa untung diyà sa ketiigan sa
medoo etaw egpigtuu diyà si Nemula lagà legdaw.
9 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen pantiyali yu, lagbet yu
mepion na egbaelan yu anì meseloyuk yu sa medoo etaw. Amuk meimet sa medoo
pantiyali yu diyà tanà, peugpaen i Nemula kiyu dutu langit dò kani."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali

10 Agulé, guwaen i Hésus, "Amuk kesaligan sa etaw apiya tukééy sa igsalig diyà
kenagdi, kesaligan ma doo amuk dakel sa igsalig diyà kenagdi. Dodoo amuk logkù
pedu sa etaw eg-ipat sa tukééy igsalig diyà kenagdi, logkù ma doo sa pedu di amuk
dakel sa igsalig diyà kenagdi.
11 Huenan di, amuk endà kesaligan ka eg-ipat sa pantiyali ko diyà tanà, endà ma
duen sumalig diyà keniko sa tigtu pantiyali melalù.
12 Amuk endà kesaligan ka eg-ipat sa igsalig sa sebaen etaw diyà keniko, endà ma
duen megay diyà keniko sa tigtu pantiyali ko melalù.
13 Endà mebaluy di amuk duwa sa kaunutan sa maama atung egsugùsuguen, enù
ka sebaen daa sa eghiduwan di owoy sa sebaen egkelepuhan di. Sebaen daa sa
egpangunutan di owoy sa sebaen eg-ekedan di. Hediya ma, endà mebaluy di amuk
duwa sa kaunutan yu, ataw ka si Nemula ataw ka sa medoo pantiyali yu."
14 Na, egdinegdinegen sa medoo Palasiyu sa langun igtulù di denu pantiyali. Dodoo
eggemenan da kagdi enù ka kagda sa dakel pedu diyà pantiyali.
15 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, "Ubòubò yu egpetiengaw keniyu diyà sa
kehaa sa medoo etaw, dodoo netiigan i Nemula doo sa pedu yu. Apiya di pa tigtu
mepion sa egbaelan yu diyà sa kehaa etaw, iya polo sa tigtu medaet diyà sa kehaa i
Nemula."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kagi I Nemula Igsulat I Mosis
(Matéyo 11:12-13; 5:18,31-32; Malkos 10:11-12)

16 Agulé guwaen i Hésus, "Edung egoh anay taman endà egtebow si Huwan
Tegebautis, iya sa tegudon egpangunutan yu sa medoo uledin igsugkow i Mosis owoy
sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Dodoo edung egoh i Huwan
egtebow, egdinegen yu sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula, owoy ini egoh
di duen medoo etaw egkelukuy da eg-unut sa kedatù di.
17 Dodoo apiya di pa mekedan sa langit owoy sa tanà, endà mebaluy di mekedan
sa igtulù i Nemula igsugkow i Mosis, apiya tukééy daa.
18 Ini sa sebaen igtulù i Nemula endà mekedan di. Amuk eg-ekedan sa maama
sa sawa di, mekebigà doo amuk sawaen di sa sebaen bayi. Owoy mekebigà ma sa
maama amuk sawaen di sa bayi inekedan sa sawa di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Keugpà Diyà Bayà

19 Agulé guwaen i Hésus, "Duen sa maama kawasà igluhub di sa medoo ginis tigtu
milagà, owoy uman agdaw lagà kaenen pista sa egkaenen di.
20 Duen ma sa maama pubeli, si Lasalo. Neseluh liboh sa lawa di, owoy takà eghibat
diyà duwangen dalesan sa kawasà.
21 Eg-angat-angatan di egkaen sa medoo kaenen egketaktak kedu diyà sa lamisan
sa kawasà. Apiya sa medoo tuyang, takà da eg-angay egdilà sa medoo liboh di.
22 Na, nematay sa maama pubeli, owoy inuwit sa medoo egsugùsuguen i Nemula sa
suguy di dutu siedò eg-ugpaan i Ablaham diyà bayà. Agulé, nematay ma sa maama
kawasà owoy iglebeng da.

23 Mig-angay sa suguy di dutu bayà dò kenà di egkepasangan temù. Egoh di eg-ugpà
dahiya, egsugpayalen di mediyù si Ablaham owoy si Lasalo neseabay da.
24 Agulé egpetaled eg-umow, guwaen di, ‘O Bébê Ablaham, hiduwi ko aken. Sugù
ko Lasalo ya anì dulétén di wayeg siini dilà ku enù ka egkepasangan a temù danà sa
legleg apuy dahini.’
25 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘O Adug, netulengan ko pa sa keugpà yu si Lasalo diyà
tanà? Egoh iya, mepion sa nesakem ko, dodoo medaet sa nesakem i Lasalo. Na, ini
egoh di mepion dé sa keugpà i Lasalo, dodoo kuna polo sa egkepasangan dahiya.
26 Dodoo, duen ma sa pesuwan di endà egsuguen ku duu egpeangay diyà keniko.
Duen diyà sa teliwadà ta sa dakel nesekawangan tanà anì endà meseamut ki. Endà
mekebatas sa etaw mangay diyà keniyu, owoy endà ma mekebatas sa etaw mangay
dini kedu diyan.’
27 Agulé guwaen sa kawasà, ‘O Bébê, amuk hediya, duen sa egpegeniyen ku diyà
keniko. Peangay ko Lasalo ya dutu dalesan i Emà ku dò,
28 enù ka duen lima pa hadi ku maama. Ungayà ku hawidan di kagda anì endà
mekeangay da ma diyà siini kenà ku egkepasangan.’
29 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘Duen diyà kenagda sa uledin igsugkow i Mosis owoy
sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula. Mepion amuk pigtuuwen da iya wé.’
30 Dodoo guwaen di, ‘O Bébê Ablaham, endà migtuu da amuk iya daa. Dodoo amuk
duen etaw mangay diyà kenagda kedu diyà siini kenà nematay, ekedan da doo sa salà
da.’
31 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘Amuk endà egpigtuu da sa uledin igsugkow i Mosis
owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula, endà ma migtuu da apiya di pa duen
sa umenaw kedu diyà sa kenà nematay.’ ”

17

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Egbael Salà
(Matéyo 18:6-7,21-22; Malkos 9:42)

1 Na, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Duen doo sa takà egbegay salà diyà
etaw, dodoo tigtu mepigtamayan sa etaw eg-enggat sa duma di diyà salà.
2 Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà sa lieg di owoy mekebuung diyà dagat,
anì endà meenggat di diyà salà sa etaw ku éhê siini batà.
3 Huenan di, tulik yu dé sa egbaelan yu.
“Na, amuk mesalà sa duma ko egpigtuu, indaw ko kagdi, owoy amuk ekedan di sa
salà di, peuloyi ko dé.
4 Apiya nesalà diyà keniko pitu gulê segeagdaw, dodoo uman mangay diyà keniko,
guwaen di, ‘Inekedan ku dé sa salà ku,’ peuloyi ko dema kenagdi sa langun salà di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kedakel Sa Kepigtuu Ta

5 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà si Datù, “Umani ko sa kepigtuu ké.”
6 Guwaen i Datù, “Apiya di pa tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak lagà tukééy
dalem mustad, dakel doo sa megaga yu. Upama, amuk suguen yu siini dakel kayu
pehalì dalem dagat, mangunut doo diyà sa kagi yu owoy mehemula dema dutu.”

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Kepangunut Ta Si Nemula

7 Guwaen i Hésus, “Upama, duen sa egsugùsuguen ko egdadu ataw ka eg-ipat
kebilibili. Amuk lumikù diatas kedu diyà sa galebekan di, endà mepion di amuk
muna kumaen egoh ko endà pa kumaen.
8 Iya polo sa guwaen ko diyà kenagdi, ‘Baeli ko pelawà sa kaenen ku. Sambii ko sa
ginis ko melanih owoy mengana ko aken taman meubus a egkaen owoy eg-inem. Iya
ka pelawà kaen owoy inem.’

9 Taa ko siedò egsugùsuguen ko. Apiya di pa egpangunut diyà sa langun igsugù ko,
endà duen pesuwan di egsubela sa pedu ko enù ka iya ma daa sa eg-angat-angatan
ko diyà kenagdi.
10 Diya ma kiyu i. Apiya di pa egpangunut yu dé sa langun igsugù i Nemula keniyu,
iya daa sa meikagi yu, guwaen yu, 'Kita sa egsugùsuguen i Nemula daa. Endà duen
pesuwan di egsubela sa pedu di diyà kenita enù ka iya daa sa eg-angat-angatan di
diyà kenita.' "

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Sepulù Maama Eglinadu Dempid

11 Na, egoh i Hésus eg-angay Hélusalém dò, mig-ukit teliwadaan diyà uwang
Samaliya owoy uwang Galiliya.
12 Egoh di egtebow diyà sa sebaen menuwa dahiya, duen sepulù maama eglinadu
dempid egtelabuk kenagdi. Egtigdeg da mediyùdiyù
13 owoy egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "O Hésus, o Datù, hiduwi ko kami."
14 Egoh i Hésus eghaa kenagda, guwaen di, "Angay yu pehaa diyà sa tegesimbà diyà
Dalesan i Nemula."
Hê, egoh da eg-ipanaw, nekedan dé sa linadu da.
15 Agulé, egoh sa sebaen maama hinaa di nelikuan dé, egpelikù dema owoy
egpetaled eg-ikagi eg-olò si Nemula.
16 Egligkued diyà sa taengan i Hésus owoy egpesalamat diyà kenagdi. Na, etaw
Samaliya sa maama migpelikù.
17-18 Agulé guwaen i Hésus, "Apiya di pa binulungan ku sa sepulù kedoo da, sebaen
daa sa egpelikù eg-olò si Nemula, owoy beken etaw Hudiyu kagdi ya. Negaip a, enù
ka endà ma egpelikù sa siyow duma ta etaw Hudiyu."
19 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama nelikuan, "Tigdeg ka dé owoy ipanaw ka
dé, enù ka nelikuan ka danà sa kepigtuu ko."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketebow Sa Kedatù I Nemula (Matéyo 24:23-28,37-41)

20 Na, duen etaw Palasiyu mig-igsà da diyà si Hésus sa pasad sa kedatù i Nemula
tumebow. Agulé egsagbì, guwaen di, "Endà hauwen di etaw sa ketebow sa kedatù i
Nemula.
21 Endà ma meikagi di etaw, guwaen di, 'Kaini dé sa kedatù di,' ataw ka 'Daedò é.'
Taa yu, diyà doo pedu sa medoo etaw sa kedatù i Nemula."
22 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Meuma pa sa agdaw egoh yu tigtu
meiyap humaa sa kedatù sa Kakay Langun diyà tanà, dodoo endà pa mehaa yu duu,
apiya segeagdaw daa.
23 Dumuen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen da, 'Kaini dé,' ataw ka 'Daedò é.'
Dodoo yoko eg-unut ta eg-angay dutu,
24 enù ka sa kepelikù sa Kakay Langun, lagà legdaw silà mekebensek diyà uwang
tanà enù ka mehaa doo sa langun etaw.
25 Dodoo muna mepelihay sa Kakay Langun owoy meekedan ma sa medoo etaw
eg-ugpà diyà tanà ini egoh di.
26 "Na, amuk meuma sa pasad sa Kakay Langun, mepetow sa medoo etaw eg-ugpà
diyà tanà éhê mendaa sa medoo etaw duma i Nuwi egoh anay.
27 Egoh iya, endà eglengaan da duu sa medoo egbaelan da diyà tanà, enù ka egkaen
da owoy eg-inem da owoy egpesawa da taman endà egdalem Nuwi i diyà sa dakel
kumpit. Hê, egdagpak sa dakel kemahà owoy nepetow negelà sa langun etaw nesamà.
28 Diya ma egoh i Lot eg-ugpà diyà tanà. Endà eglengaan sa medoo etaw duma di
sa medoo egbaelan da diyà tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy egbeli da
owoy egdagang da owoy eghemula da owoy egbael da dalesan.

29 Dodoo, sa agdaw egoh i Lot egpelaguyan di sa menuwa Sodoma, duen apuy owoy asulpul éhê baga nenabù kedu langit lagà meleges udan. Nepetow negelà sa langun etaw nesamà dahiya.
30 Diya ma amuk meuma sa agdaw sa Kakay Langun pehaa diyà tanà, mepetow ma doo sa langun etaw."
31 Guwaen i Hésus, "Amuk meuma siedò agdaw, amuk diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà mebaluy di amuk gumemow angayen di. Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà dé mebaluy di amuk lumikù angayen di sa langun taman di.
32 Ketulengi yu sa sawa i Lot. Nematay danà di egpelikù eglalingay egoh di egpelaguy kedu Sodoma.
33 Sa etaw big-ulaanen, iya sa etaw mekesugsug. Dodoo sa etaw endà big-ulaanen, iya sa etaw melalù.
34 Taa yu, hih. Amuk meuma sa sigep di pehaa diyà tanà, dumuen duwa etaw egtudug diyà sebaen kateli. Mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
35 Dumuen ma duwa bayi eggiling, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
36 [Dumuen ma duwa maama diyà sa tinibah, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.]"
37 Agulé, guwaen sa medoo salu di, "O Datù, kenà iya wé mebaelan?"
Guwaen i Hésus diyà kenagda, "Upama, sumalà dé sa kenà sa nematay, iya ma sa kenà da mesetipon sa medoo uwak. Diya ma, metiigan yu doo sa ketebow ku."

18

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Endà Mesemek Ki Sumimbà

1 Agulé, egtulon balatan Hésus i anì itulù di kenagda anì takà da egsimbà anì endà ma mesemek da.
2 Guwaen di, "Diyà sa sebaen dakel menuwa, duen sa datù endà mehidu di. Endà eg-adatan di duu Nemula i ataw ka sa medoo liyu etaw.
3 Duen ma sa bayi balu diyà siedò menuwa takà eg-angay diyà sa datù, owoy guwaen di, 'O Datù, tabangi ko aken. Antang ko kami sa kuntelà ku tegepelihay.'
4 Dodoo eg-eked polo egtabang kenagdi. Agulé, egoh di melugaylugay pa, guwaen sa datù diyà sa pedu di, 'Apiya di pa endà eg-adatan ku duu Nemula i ataw ka sa medoo liyu etaw,
5 tabangan ku doo umantang siini bayi balu takà egbogo kenak. Amuk endà tabangan ku duu, egkebogo a temù danà di takà eg-angay dahini.' "
6 Agulé guwaen i Datù Hésus, "Taa yu, hih, sa inikagi iya wé datù. Apiya di pa endà eg-adatan di duu sa medoo liyu etaw, egtabangan di doo sa etaw takà egpegeni tabang diyà kenagdi.
7 Amuk hediya sa binaelan iya wé datù, labi pa endà tabangan i Nemula duu sa medoo etaw hinemilì di takà egsimbà diyà kenagdi agdaw owoy sigep. Amuk endà egkesemek da egsimbà, endà ma melugay sa ketabang di diyà kenagda,
8 dodoo medelamet polo sa ketabang di. Huenan di, yoko egkesemek ka egsimbà. Dodoo amuk pelikù a diyà tanà, aken i Kakay Langun, endà medoo di kéen sa etaw egpigtuu hauwen ku."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Mepion Pedu Ta Amuk Sumimbà Ki

9 Na, egtulon Hésus i balatan diyà sa etaw melepuh sa duma da enù ka guwaen da dò metiengaw da etaw owoy egsalig da daa diyà sa hagda pedu.
10 Guwaen di, "Duen duwa maama eg-angay egsimbà diyà sa Dalesan i Nemula. Sa sebaen, Palasiyu, owoy sa sebaen, maama atung egpeetuken sa sulutan.

11 Agulé, egtigdeg teliwadà sa Palasiyu owoy egsimbà diyà sa pedu di daa, guwaen
di, ‘O Nemula, egpesalamat a diyà keniko enù ka mepion a etaw. Endà eg-ilingan ku
duu sa medoo liyu etaw enù ka tegelapis da owoy endà mipedu da owoy tegebigà da
ma. Egpesalamat a ma diyà keniko enù ka endà eg-ilingan ku duu siini maama atung
egpeetuken sa sulutan.
12 Mepion ma sa adat ku enù ka duwa gulê uman sakapadian egpeulanen ku sa
kekaen ku anì sumimbà a, owoy egtalad a ma diyà keniko sa langun taman ku.’
13 Dodoo sa maama atung egpeetuken sa sulutan, egpediyùdiyù egtigdeg diyà sa
kenà medoo etaw. Endà eglengag di langit dò enù ka egkemalaan, owoy egdukduken
di daa sa kagpa di danà di egkebukul. Guwaen di, ‘O Nemula, hiduwi ko aken enù ka
aken sa etaw tegebael salà.’
14 Na, taa yu, hih. Amuk miglikù da dé diatas, siini maama polo sa pineuloyon i
Nemula salà, beken sa Palasiyu. Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi,
iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi, iya sa pedakelen
i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Malkos 10:13-16)

15 Na, duen etaw eg-uwit diyà si Hésus sa medoo tukééy batà anì sabaan di owoy
isimbà di. Dodoo, egoh sa medoo salu di eghaa iya wé, eghawidan da kagda.
16 Dodoo inumow i Hésus sa medoo eg-uwit batà eg-angay diyà kenagdi, owoy
guwaen di, “Pandayà yu dé sa medoo batà mangay diyà kenak. Yoko eghawid duu,
enù ka iya sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw egpekeiling
pedu batà.
17 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw endà egpekeiling di pedu
batà sa kepigtuu di diyà si Nemula, iya sa etaw endà mekeunut di diyà sa kedatù i
Nemula.”

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Malkos 10:17-31)

18 Na, duen dahiya sa kaunutan Hudiyu eg-igsà diyà si Hésus, guwaen di, “O
Mistelu, tigtu mepion ka etaw. Ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà
meelut di?”
19 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-ikagiyen ko aken mepion a etaw? Endà
duen mepion etaw liyu daa si Nemula.
20 Netiigan ko doo sa medoo uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, yoko egbigà ya,
owoy yoko eg-imatay ya etaw, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta
egtipu sa duma yu, owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.”*
21 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di anan egpangunutan ku edung
egoh ku batà pelawà.”
22 Egoh i Hésus egdineg iya wé, guwaen di, “Kulang pa sebaen sa baelan ko. Dagang
ko sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi diyà sa medoo etaw pubeli. Amuk
hediya, dumuen sa pantiyali ko diyà langit. Agulé angay ka dini unut-unut ka kenak.”
23 Dodoo egoh di egdineg iya wé, nebukul temù sa kaunutan enù ka tigtu kawasà.
24 Hê, egoh i Hésus eghaa sa egoh di nebukul temù, guwaen di, “Tigtu melikut sa
medoo kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.
25 Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong dagum diyà sa
kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.”
26 Egoh sa medoo etaw egdineg iya wé kagi di, guwaen da, “Amuk hediya, endà
duen etaw kéen mealukan i Nemula.”

---

* **18:20** 18:20 Basa ko Éksodo 20:12-16.

27 Guwaen i Hésus, “Tuu ma doo, endà mebaluy di amuk etaw daa, dodoo amuk si
Nemula, mebaluy doo.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman ké enù ka
eg-unut-unut ké keniko. Enù kami i duu, ngadan sa mehaa ké?”
29 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Sumalà dé sa maama sinalidan di sa dalesan di, ataw ka sa emà di owoy sa inay
di, ataw ka sa medoo hadi di maama, ataw ka sa sawa di, ataw ka sa medoo anak di
danà di eg-unut-unut sa kedatù i Nemula,
30 meumanan pa kumedoo sa mesakem di ini egoh di owoy dumuen ma sa lalù di
endà meelut di amuk sambian i Nemula siini tanà.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Malkos 10:32-34)

31 Agulé, tinipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, owoy guwaen di diyà
kenagda, “Taa yu, hih. Mangay ki Hélusalém dò. Amuk tumebow ki dutu, meketuu
sa langun igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay denu sa Kakay Langun.
32 Mekebegay a diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Peumàumaan da aken owoy
pelihayen a ma owoy teptepan a ma.
33 Tapesen a ma owoy imatayan da ma aken. Dodoo amuk meuma sa ketelu di
agdaw, meenaw a doo.”
34 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa inikagi di, enù ka nelidung,
huenan di endà neketiig da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Malkos 10:46-52)

35 Na, egoh i Hésus buyu dé egtebow diyà sa menuwa Héliko, duen sa maama
langap egpenuu egpegeni pilak diyà sa kilidan kalasada.
36 Egoh di egdineg sa melaweng etaw egtalà, inigsà di sa egbaelan da.
37 Agulé, tinulonon da egtalà Hésus i tegeNasalét.
38 Hê, eg-umow, guwaen di, “O Hésus, tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
39 Agulé, sa etaw muna diyà si Hésus, hinawidan da, guwaen da, “Yaka egséléken
na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O tugod i Dabid, hiduwi ko
aken.”
40 Agulé, eg-ugpà Hésus i, owoy igsugù di igpeuwit diyà kenagdi sa langap. Egoh di
medapag, inigsaan di,
41 guwaen di, “Ngadan iya wé egkeiyapan ko baelan ku diyà keniko?”
Guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag a hedem.”
42 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Meilag ka dé. Nelikuan ka dé danà sa
kepigtuu ko.”
43 Hê, petow dé mig-ilag sa langap. Eg-unut-unut ma dé diyà si Hésus owoy takaan
di eg-olò Nemula i. Egoh sa langun etaw eghaa iya wé, eg-oloen da ma Nemula i.

19

Ini Sa Egoh I Sakiyu Migpigtuu Diyà Si Hésus

1 Agulé, migtebow Hésus i diyà menuwa Héliko owoy eg-ukit dahiya.
2 Na, duen sa maama tegeHéliko, si Sakiyu. Kagdi sa kaunutan sa medoo atung
egpeetuken sa sulutan, owoy kawasà ma.
3 Ungayà di humaa si Hésus, dodoo endà egpekehaa di enù ka mepokò etaw owoy
nedilungan sa melaweng etaw dahiya.

4 Huenan di, migletu mighunahuna Sakiyu i, owoy egkagbul diyà sa kayu
kepengadan da sikamolo anì hauwen di Hésus i enù ka mukit dahiya.
5 Agulé, egoh i Hésus egtebow diyà sa kenà di, eglengag owoy eghauwen di. Guwaen
di, “O Sakiyu, petééltéél ka hulus, enù ka mekeugpà a diyà sa dalesan ko ini egoh di.”
6 Hê, mesiyapat eghulus owoy egsaluan di Hésus i. Pinegemow di diyà sa dalesan
di owoy tigtu neiyap sa pedu di.
7 Dodoo egoh sa medoo etaw eghaa sa kegemow da, egsesigbolowoy da, guwaen da,
“Maen di ya eglengenan i Hésus iya wé maama tegebael salà?”
8 Agulé egpedapag Sakiyu i diyà si Hésus, owoy guwaen di, “O Datù, haa ko. Ibegay
ku igkani diyà sa medoo etaw pubeli sebaed sa langun taman ku. Amuk linapis ku
sa etaw, pesubelawen ku pa sa ipelikù ku diyà kenagda. Upama, amuk sebaen sa
kinuwa ku, pelikuen ku epat.”
9 Agulé guwaen i Hésus, “Siini agdaw egtebow dé sa kealuk i Nemula diyà siini
malayan ko danà sa kepigtuu ko. Haa ko, kuna sa tigtu tugod i Ablaham enù ka
egpigtuu ka ma lagà kagdi.
10 Iya pesuwan di mig-angay sa Kakay Langun diyà tanà enù ka eglagbeten di sa
medoo etaw egpekesugsug anì mealukan da.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Matéyo 25:14-30)

11 Na, egoh sa medoo etaw dahiya egdinegdineg siini eg-ikagiyen i Hésus, guwaen
da dò buyu dé ipehaa sa kedatù i Nemula diyà kenagda, enù ka medapag da dé diyà
Hélusalém. Huenan di, egtulon peligad Hésus i,
12 guwaen di, “Duen sa mapulù etaw mig-angay dutu siedò mediyù tanà anì
kumedatù dutu dodoo pelikù mendaa.
13 Agulé, egoh di buyu mipanaw, inumow di sa sepulù egsugùsuguen di, owoy
tinukid di kagda egbegay sa sepulù kuleta bulawan, guwaen di, ‘Peanak yu siini pilak
isalig ku diyà keniyu taman endà tumebow a.’
14 Dodoo egkelepuhan da kagdi i sa medoo etaw duma di dahiya. Huenan di, egoh
di mig-ipanaw, ipeuwit da ma sulat dutu siedò eg-angayan di, guwaen da, ‘Endà
egkeiyap ké siini maama kumedatù diyà kenami.’
15 Dodoo migkedatù doo. Agulé, egoh di egpelikù, igpeangay di sa medoo
egsugùsuguen di sinaligan di pilak anì hauwen di sa untung nekuwa da.
16 Agulé, egtebow sa muna egsugùsuguen di, guwaen di, ‘O Datù, sa sebaen kuleta
igbegay ko kenak nekeuma dé sepulù.’
17 Agulé guwaen sa datù, ‘Mepion sa binaelan ko. Apiya tukééy sa igsalig ku keniko,
kuna sa mepion egsugùsuguen ku kesaligan, huenan di kuna sa salu ku diyà sa sepulù
dakel menuwa.’
18 Agulé, egtebow ma sa keduwa egsugùsuguen di, guwaen di, ‘O Datù, sa sebaen
kuleta igbegay ko kenak nekeuma dé lima.’
19 Agulé egsagbì sa datù, guwaen di, ‘Kuna sa salu ku diyà sa lima dakel menuwa.’
20 “Agulé, egtebow ma sa sebaen, guwaen di, ‘O Datù, kaini doo sa kuleta ko igtagù
ku binekut ku musala.
21 Iya maen di ya endà duen untung ko enù ka egkelimedangan ku kuna. Netiigan
ku kuna sa mebalaw etaw, enù ka dakel sa untung mekuwa ko apiya beken niko sa
inay di, owoy apiya di pa beken kuna sa mig-ohok meketu ko doo sa medoo palay.’
22 Agulé guwaen sa datù, ‘Sa inikagi ko, iya sa kenà di nehaa sa salà ko. Kuna sa
egsugùsuguen ku endà mipedu. Netiigan ko aken sa mebalaw etaw. Netiigan ko ma
mekuwa ku untung apiya beken naken sa inay di owoy apiya beken aken sa mig-ohok
meketu ku doo sa palay.

23 Maen di ya endà igsalig ko duu sa pilak ku diyà sa medoo etaw atung egpantiyali?
Amuk hediya, mehaa ku sa pilak ku owoy sa anak di ma egoh ku egtebow.'
24 Agulé, guwaen sa datù diyà sa medoo duma etaw dahiya, 'Kuwa yu sa kuleta di
owoy begayi yu diyà sa etaw épê sepulù.'
25 Dodoo negaip da owoy guwaen da, 'O Datù, duen doo sa sepulù diyà kenagdi,
maen di ya umanan ko?'
26 Dodoo guwaen sa datù da, 'Taa yu hih. Mebegayan pa uman sa etaw kesaligan.
Dodoo sa etaw endà kesaligan, apiya tukééy sa langun taman di mekedan pa uman.
27 Na, sa medoo kuntelà ku, siedò duma ta endà egkeiyap kenak kumedatù diyà
kenagda, uwit yu dahini owoy imatayi yu diyà sa taengan ku.' "

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da (Matéyo 21:1-11; Malkos 11:1-11; Huwan 12:12-19)

28 Na, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eghunawan di sa medoo etaw eg-angay
Hélusalém dò.
29 Agulé, egoh di medapag diyà sa menuwa Bétaniya owoy menuwa Bétpagi diyà
sa Getan Olibu, sinugù di sa duwa salu di,
30 guwaen di, "Huna yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk tumebow
yu dutu, hauwen yu sa hinagtay nati asnu igtagkes endà pa nelayam di egkudaan.
Lengà yu owoy uwit yu dini.
31 Amuk duen etaw umigsà keniyu, guwaen di, 'Maen di ya eglengaen yu?' iya sa
sagbì yu, guwaen yu, 'Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di.' "
32 Agulé, mig-ipanaw sa duwa sinugù di owoy hinaa da sa tinulon di diyà kenagda.
33 Agulé, egoh da eglengà sa nati, guwaen sa épê di, "Maen di ya eglengaen yu sa
nati?"
34 Guwaen da egsagbì, "Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di."
35 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus. Inampisan da ginis sa iyug di owoy
pekudaen da Hésus i.
36 Egoh di eg-ipanaw, igtenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa ukitan di, enù
ka egtandaan da sa kedatù da kenagdi.
37 Na, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém egoh di endà pa lumungel diyà sa
Getan Olibu, eg-edung sa medoo etaw di eg-olò si Nemula. Egpetaleden da sa kagi da
eg-olò owoy egpesalamat da diyà si Nemula danà sa medoo dakel panduan binaelan
i Hésus hinaa da.
38 Guwaen da, "Meolò ini i Datù ta pineangay i Datù Nemula. Metanà sa pedu sa
langun etaw dutu langit dò, owoy meolò ma Nemula i diyà langit."
39 Duen ma etaw Palasiyu eg-unut diyà si Hésus, owoy guwaen da diyà kenagdi, "O
Mistelu, hawidi ko sa medoo pasek ko eg-olò keniko."
40 Dodoo egsagbì Hésus i, guwaen di, "Taa yu. Apiya pesabuhen ku siini medoo
etaw ku, sa medoo batu polo sa metaled umolò."

Ini Sa Egoh I Hésus Sinegawan Di Sa Menuwa Hélusalém

41 Agulé, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém, egsugpayalen di sa menuwa owoy
egsinegaw danà sa kehidu di sa medoo etaw eg-ugpà dahiya.
42 Guwaen di, "Kiyu i tegeHélusalém, mepion pa hedem amuk neketiig yu ini egoh
sa medoo egpigtuuwen yu anì kumelanih sa keugpà yu, dodoo lagà nedilungan diyà
keniyu.
43 Melikutan yu kani enù ka tumebow sa pasad sa medoo kuntelà yu gumila diyà
keniyu. Ulinguten da kutà sa menuwa yu owoy pelaeban sundalu kiyu anì endà
mekepelaguy yu.

44 Gelaen da kiyu langun taman sa medoo anak yu. Lukaten da sa langun dalesan
yu batu taman mesepalak sa langun batu sinelogsudlogsud. Mekesugsug yu enù ka
endà netiigan yu duu ini sa agdaw i Nemula umaluk keniyu hedem."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Malkos 11:15-19; Huwan 2:13-22)

45 Na, egoh i Hésus migtebow Hélusalém dò, migludep diyà sa Dalesan i Nemula
owoy hinemagawan di sa medoo etaw tegedagang hinagtay dahiya.
46 Guwaen di diyà kenagda, "Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
'Sa dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.'*
Dodoo danà sa egbaelan yu, nebaluy dalesan sa medoo tegelapis siini Dalesan i
Nemula."
47 Na, uman agdaw egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula. Dodoo sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo
kaunutan etaw Hudiyu, eglagbeten da polo sa ukit da mimatay kenagdi.
48 Dodoo endà megaga da duu egpetuu sa uyot da, enù ka tigtu egkeiyap sa medoo
etaw egdineg sa kagi di.

20

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Matéyo 21:23-27; Malkos 11:27-33)

1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo etaw diyà Dalesan i Nemula,
itulù di sa Mepion Tegudon. Egoh di telibubu egtulù, eg-angay diyà kenagdi sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu.
2 Mig-ikagi da, guwaen da, "Tuloni ko kami, hih, ngadan keduwan sa egkegaga ko
egbael siini medoo egbaelan ko? Ngadan di etaw sa migpeangay keniko?"
3 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Duen ma igsà ku diyà keniyu. Sagbii yu, hih.
4 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa medoo etaw diyà
wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?"
5 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da, "Amuk sumagbì ki, guwaen
ta, 'Si Nemula sa migsugù kenagdi,' sumulì mikagi Hésus i, guwaen di, 'Maen di ya
atu endà egpigtuuwen yu duu?'
6 Dodoo amuk sumagbì ki, guwaen ta, 'Sa etaw daa,' buungen sa medoo etaw kita
batu anì mematay ki, enù ka netuuwan da si Huwan sa tegesugkow i Nemula."
7 Agulé, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, "Endà netiigan ké duu sa migsugù si
Huwan."
8 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Amuk hediya, endà ma tulonen ku duu diyà
keniyu sa keduwan sa naken egkegaga."

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 21:33-46; Malkos 12:1-12)

9 Agulé, egtulon peligad Hésus i diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen di, "Duen
sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw
tegeipat enù ka mangay dutu mediyù dò owoy melugay dutu.
10 Egoh di neuma sa bulan kepupu, pineangay di sa egsugùsuguen di diyà sa medoo
tegeipat anì ibegay da diyà kenagdi sa hagdi baed. Dodoo, sinesuntuk da polo owoy
hinemagawan da ma, dodoo endà duen sa igbegay da.

---

* **19:46** 19:46 Basa ko Isayas 56:7.

11 Agulé, pineangay di dema dutu sa sebaen egsugùsuguen di, dodoo sinesuntuk da
ma owoy egpeumàumaan da ma. Hinemagawan da ma, dodoo endà duen sa igbegay
da.
12 Agulé, pineangay di sa ketelu egsugùsuguen di. Dodoo pinalian da polo owoy
sinegodoy da kedu diyà sa hinemulaan.
13 Agulé, guwaen sa épê hinemulaan diyà sa pedu di, 'Enù iya wé kebael ku kéé?
Mepion pa kéen amuk peangayen ku dutu sa anak ku eghiduwan ku, enù ka adatan
da kéen.'
14 Dodoo egoh sa medoo tegeipat mighaa, egseolomoy da, guwaen da, 'Ini sa etaw
kumuwa siini hinemulaan lalawan di diyà sa emà di. Mepion amuk imatayan ta anì
nita polo sa hinemulaan di.'
15 Agulé, hinemagawan da kedu diyà sa hinemulaan owoy inimatayan da.
"Na, ngadan sa baelan siini épê hinemulaan diyà sa medoo tegeipat?
16 Iya sa baelan di, angayen di kagda mimatay owoy isalig di polo sa hinemulaan
di diyà sa liyu etaw."
Agulé, egoh sa medoo etaw egdineg iya wé, guwaen da, "Ay, mepion hedem amuk
endà meketuu di iya wé."
17 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda owoy guwaen di, "Meketuu doo iya wé enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
'Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.'*
18 Na, amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini batu, melepù. Dodoo amuk menabù siini
batu diyà sa etaw, melupet."
19 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis,
netiigan da kagda sa egkesugat sa peligad di. Huenan di, ungayà da hedem sabaan
da Hésus i egoh iya wé agdaw, dodoo egkelimedangan da sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Malkos 12:13-17)

20 Na, edung egoh iya, takaan da egtulik Hésus i sa medoo ulu-ulu owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis anì sigkemen da. Duen ma etaw pineangay da diyà
si Hésus, sa duma etaw egpeiling sa mepion pedu, dodoo eglagbeten da daa sa kagi
di neketipay sa uledin da anì metipu da kagdi ipesigkem da diyà sa gubilenu da.
21 Agulé, eg-igsà da diyà si Hésus, guwaen da, "O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa
eg-ikagiyen ko owoy sa igtulù ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé
sa balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i Nemula.
22 Na, ini sa igsà ké diyà keniko. Enù di ya, meketipay ki pa sa uledin igsugkow i
Mosis amuk megay ki pelesintu diyà si Sisal sa Sulutan ta? Mepion pa ataw ka endà?"
23 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan di guwaen di,
24 "Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta. Ngadan iya wé etaw di owoy sa igsulat di?"
Egsagbì da, guwaen da, "Iya si Sisal sa Sulutan ta."
25 Guwaen i Hésus, "Na, amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan Sisal sa hagdi
egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi egpegeniyen."
26 Apiya di pa eglagbeten da sa kagi di nekeamu, endà doo duen dinineg da kagi
kenà di mesalà. Egkegaip da polo danà sa sagbì di, owoy endà dé eg-ikagi da.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Matéyo 22:23-33; Malkos 12:18-27)

* **20:17** 20:17 Basa ko Isalem 118:22.

27 Agulé, duen ma etaw Sadusiyu mig-angay da diyà si Hésus. Kagda sa etaw
Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw nematay.
28 Eg-igsà da, guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis diyà kenita denu sa
egbaelan ta amuk nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa
baelan di, ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa maama
nematay.
29 Na, duen pitu maama telehadi. Agulé migsawa sa kakay da, dodoo endà duen
anak di egoh di nematay.
30 Hê, inited sa tigtu hadi di sa ibò di, dodoo nematay ma.
31 Hediya ma sa nebaelan sa ketelu di taman sa kepitu, enù ka nesetugdugtugdug
sa pitu telehadi egsawa siedò bayi, dodoo nelengon da nematay endà duen anak.
32 Agulé hudihudi nematay ma sa bayi.
33 Na, tulon ko kenami, amuk meuma sa keenaw sa nematay, ngadan tayu di etaw
diyà sa pitu telehadi mesawa sa bayi enù ka anan da migsawa kenagdi egoh anay?”
34 Agulé egsagbì Hésus i kenagda, guwaen di, “Egsesawaay pelà sa medoo etaw diyà
tanà,
35 dodoo amuk dutu dé langit dò endà dé sesawaay sa medoo etaw metiengaw diyà
sa kehaa i Nemula amuk enawen di kagda.
36 Endà dé mematay da enù ka lagà da sa egsugùsuguen i Nemula diyà langit.
Kagda sa anak i Nemula enù ka enawen di kagda.
37 Na, netiigan ké tuu sa keenaw sa medoo nematay danà sa igsulat i Mosis denu
sa egoh sa kayu eglegleg egoh i Nemula mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di,
‘Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy si Hakob.’†
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay da Ablaham i si Isak
owoy si Hakob.
38 Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay da doo diyà sa kehaa i Nemula.
Amuk nehagtay da doo diyà sa kehaa i Nemula, umenaw da mendaa.”
39 Agulé, egsagbì sa duma tegetulù uledin, guwaen da, “O Mistelu, mepion sa
kesagbì ko.”
40 Agulé, endà dé eg-uman da eg-igsà enù ka egkelenawan da metepelan.

Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu (Matéyo 22:41-46; Malkos 12:35-37)

41 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Maen di ya iya sa kagi sa
medoo etaw denu si Kelistu sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu, guwaen
da kagdi gaa sa tugod i Dabid?
42 Na, tuu iya wé inikagi da, dodoo guwaen i Dabid si Kelistu sa Datù di egoh di
migsulat ini i diyà sa sebaen libelu ta, Isalem, guwaen di,
‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku
43 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.’‡
44 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Kelistu, guwaen di ‘Datù ku,’ endà
mebaluy di amuk tugod i Dabid daa Kelistu i, dodoo Datù di ma polo.”

Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Hudiyu (Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

45 Agulé, egoh sa medoo etaw egdinegdineg, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu
di, guwaen di,

† **20:37** 20:37 Basa ko Éksodo 3:6. ‡ **20:43** 20:42-43 Basa ko Isalem 110:1.

46 “Hahaa yu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis anì endà umiling yu
kenagda. Igluhub da sa metaes kawal da metolol, owoy egkeiyap da amuk egsaluan
etaw kagda diyà sa padian. Amuk mangay da diyà simbaan, ungayà da menuu da diyà
sa bangkù ginelal. Amuk mangay da diyà pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen.
47 Egtepelen da ma sa medoo dalesan sa bayi balu danà sa medoo pandapat da,
dodoo eglidungen da sa medaet egbaelan da. Amuk hauwen da etaw, melugay da
ubòubò egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
kenagda.”

21

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu
(Malkos 12:41-44)

1 Na, egoh i Hésus pelawà diyà sa Dalesan i Nemula, miglengag owoy hinaa di sa
medoo kawasà etaw egdalemen da diyà sa atung taguan pilak sa ibegay da diyà si
Nemula.
2 Agulé hinaa di ma sa bayi balu pubeli egdalemen di dahiya sa duwa tukééy kuleta
di.
3 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Eglowon polo sa
igbegay siini balu pubeli diyà sa igbegay sa langun etaw kawasà.
4 Iya maen di ya enù ka endà egkelikutan da egbegay enù ka medoo sa pantiyali
da. Dodoo siini bayi balu, inimet di sa langun kehagtayan di egbegay apiya pubeli
etaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Malkos 13:1-2)

5 Agulé, egseolomoy sa duma salu i Hésus sa hinaa da diyà sa Dalesan i Nemula,
enù ka metolol sa medoo dakel batu di owoy duen medoo tamuk milagà igbegay etaw
igsanggat diyà sa kelatkat di. Dodoo guwaen i Hésus,
6 “Na, siini medoo eghauwen yu ini egoh di, meuma pa sa agdaw di mekedan
langun. Megubal sa kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa
mesamà.”

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Matéyo 24:3-14; Malkos 13:3-13)

7 Agulé, inigsaan da Hésus i, guwaen da, “O Mistelu, nengan di ya tumebow iya wé
tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu dé meuma iya wé?”
8 Agulé guwaen i Hésus, “Tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka dumuen sa medoo
etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da kagda gaa si Kelistu. Iya ma sa
guwaen da, neuma dé sa agdaw i Nemula sumambì siini tanà. Dodoo yoko eg-unut
duu kagda.
9 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway ataw ka sa medoo etaw egkuntelà
diyà sa gubilenu, yoko egkelimedangan na enù ka muna pelawà mukit siini medoo
medaet diyà tanà. Dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa sabuhanan agdaw.”
10 Guwaen di ma, “Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà sebaen
tanà, mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw sa sebaen
datù, mangay da ma gumila diyà sa sebaen ma datù.
11 Dumuen ma dakel linug owoy mekeseluh diyà sa uwang tanà sa dakel bitil owoy
dakel linadu. Dumuen ma medoo dakel egkelimedangan etaw owoy medoo dakel
panduan mehaa etaw diyà langit.
12 Dodoo egoh di endà pa meuma iya wé, sigkemen sa medoo etaw kiyu owoy
pelihayen da kiyu. Agaken da kiyu diyà sa simbaan Hudiyu kenà da tumipu keniyu

anì mebilanggu yu. Uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy sa medoo datù
ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak.
13 Dodoo iya ma sa agdaw yu tumulon diyà kenagda sa Mepion Tegudon denu kenak.
14 Peeles yu diyà sa pedu yu ini i kagi ku, yoko pelawà egpenemdem duu sa kesagbì
yu kenagda taman endà tumebow yu dutu,
15 enù ka iya pelawà ibegay ku diyà keniyu sa kagi yu owoy sa penemdem yu
milantek anì endà duen kuntelà yu meketaban sa eg-ikagiyen yu.
16 Apiya sa emà yu owoy sa inay yu owoy sa medoo hadi yu owoy kakay yu owoy
sa medoo duma telahadi yu owoy sa medoo loyuk yu, iya doo sa tumipu keniyu owoy
duen ma duma yu ipeimatay da.
17 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu kenak.
18-19 Dodoo danà yu metigkel sa langun kelikutan yu, mesakem yu doo sa lalù endà
meelut di. Apiya sebaen balut ulu yu, melalù doo taman melugay."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Menuwa Hélusalém Medaetan (Matéyo 24:15-21; Malkos 13:14-19)

20 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk hauwen yu sa menuwa Hélusalém neseulingutan
sa medoo sundalu, metiigan yu dé buyu dé medaetan iya wé menuwa.
21 Amuk meuma iya wé, pelaguy yu angay diyà sa medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà
tanà Hudiya. Mekepelaguy ma mangay dutu sa medoo etaw eg-ugpà diyà Hélusalém,
owoy endà ma mekepelikù da dalem sa menuwa sa medoo etaw eggalebek diyà sa
hinemulaan da.
22 Iya maen di ya enù ka neuma sa pasad i Nemula migtamay sa menuwa Hélusalém
anì meketuu sa langun tapay igpesulat di.
23 Amuk meuma iya wé, mepasangan temù sa medoo bayi obol owoy sa medoo
egpesusu tukééy anak da, enù ka pigtamayan i Nemula sa medoo etaw Hudiyu owoy
mepasangan da temù taman sa uwang tanà da.
24 Duen etaw mematay danà da tinigbas, owoy duen ma etaw mesigkem agaken
da mangay diyà sa medoo balangan tanà. Agawen sa medoo etaw beken Hudiyu sa
menuwa Hélusalém owoy kagda daa sa umipat taman endà meelut sa lugay da eg-atu
diyà sa medoo Hudiyu."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun (Matéyo 24:29-31; Malkos 13:24-27)

25 Guwaen i Hésus, "Amuk buyu tumebow sa Kakay Langun, duen medoo panduan
diyà agdaw owoy bulan owoy sa medoo bituen. Mepasangan sa penemdem sa medoo
balangan etaw diyà tanà enù ka dakel temù sa labal dagat owoy sumenok ma takà.
26 Mekenah sa medoo maama danà da melimedangan sa medaet dumagpak diyà
sa langun tanà, enù ka humalìhalì sa langun eghauwen ta diyà langit.
27 Iya pelawà hauwen etaw aken i Kakay Langun tumebow peunutan gaeb. Dakel
sa egkegaga ku kumedatù owoy tigtu dakel ma sa senang ku.
28 Na, amuk hauwen yu siini medoo tinulon ku umedung umukit diyà tanà,
keanggani yu dé owoy lengag yu langit dò enù ka buyu yu dé mealukan."

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung (Matéyo 24:32-35; Malkos 13:28-31)

29 Agulé, egtulon dema balatan Hésus i, guwaen di, "Haa yu sa kayu pigus owoy sa
medoo duma kayu.
30 Amuk eghauwen yu sa egoh da egtugbung, metiigan yu doo medapag dé sa
meedup agdaw.
31 Diya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu doo buyu
dé meuma sa kedatù i Nemula diyà etaw.

32 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma ta eg-ugpà diyà tanà ini
egoh di, amuk endà pa mematay da langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
33 Mekedan pa siini langit owoy siini tanà, dodoo endà mekedan sa kagi ku taman
melugay."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulik Da

34 Guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà mepetow yu amuk tumebow siedò agdaw
sa Kakay Langun. Haa yu anì endà melipeng sa pedu yu danà yu hiluwen ataw ka
danà sa medaet nanam lawa yu. Haa yu ma anì endà melakà sa pedu yu danà yu
egpenemdem sa hagtay yu. Umamu yu amuk iya,
35 enù ka sa ketebow di lagà nepekasan keteb diyà sa langun etaw diyà siini sinukub
langit.
36 Huenan di, tulik yu owoy simbà yu takà anì mekegaga yu tumigkel sa medoo
kelikutan tumebow diyà tanà anì endà ma memalaan yu tumigdeg diyà sa taengan
sa Kakay Langun."
37 Na, amuk agdaw, egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém, dodoo
amuk sigep eg-angay eg-ugpà diyà sa Getan Olibu.
38 Uman magtu kesimag eg-angay sa langun etaw diyà sa Dalesan i Nemula anì
dinegen da sa ketulù di.

22

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, medapag dé meuma sa pista egoh da egkaen sa epan endà duen igpelenuk di,
sa kepengadan da Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
2 Eglagbeten sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis sa ukit keimatay da si Hésus, dodoo nelenawan da diyà sa medoo etaw enù
ka medoo da egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Malkos 14:10-11)

3 Na, si Hudas Iskaliyot sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus.
Linuhub i Satanas
4 anì tumampil diyà sa kuntelà i Hésus. Huenan di, mig-angay eg-olom diyà
sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy diyà sa medoo kapitan tegebantay sa Dalesan i
Nemula. Egseolomen da sa baelan di anì mekuwa da Hésus i.
5 Agulé, neanggan da owoy migpasad da egbegay pilak diyà kenagdi.
6 Hê, eg-unutan i Hudas dé sa penemdem da. Agulé eglagbeten di sa mepion gai di
megay si Hésus diyà kenagda amuk endà duen medoo etaw egkesetipon diyà kenagdi.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Malkos 14:12-21; Huwan 13:21-30)

7 Na, neuma dé sa agdaw da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di. Iya ma sa
agdaw da eg-imatay sa anak kebilibili kaenen da amuk egpista da sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula.
8 Agulé, sinugù i Hésus Pidelu i owoy si Huwan, guwaen di, "Angay yu baeli sa
kaenen ta egpista anì pistawan ta sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula."
9 Guwaen da diyà kenagdi, "Ngadan kenà ké mael?"
10 Guwaen di, "Taa yu. Amuk tumebow yu dutu siedò menuwa, hauwen yu sa
maama egtiang buyung nepenù wayeg. Unut yu kenagdi mangay diyà sa dalesan
gemowon di.

11 Tulon yu diyà sa épê dalesan, guwaen yu, ‘Iya sa kagi i Mistelu, kenà sa sibay ko
gaa kenà di egkaen siini pista ta lapeg sa medoo pasek di?’
12 Agulé, ipehaa di diyà keniyu sa dakel sibay lekeatas duen lamisan owoy langun
taman eg-ipaten diyà pista. Dahiya sa kenà yu egtapay sa pista ta.”
13 Agulé, eg-ipanaw da dé owoy hinaa da sa langun tinulon i Hésus. Agulé,
egtapayen da sa kaenen da egpista.

Ini Sa Igtulù Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Malkos 14:22-26; 1 Kolintu 11:23-25)

14 Agulé, egoh di neuma sa ulas da kumaen, egpenuu Hésus i owoy sa sepulù owoy
duwa salu di.
15 Guwaen di diyà kenagda, “Meiyap a temù egkaen diyà keniyu siini Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, enù ka buyu a dé meimatayan.
16 Taa yu, hih. Endà pa kumaen a uman siini pista taman endà meketuu sa
selepangan di diyà sa kedatù i Nemula.”
17 Agulé, sinabaan di sa tabù duen wain owoy migsimbà ma egpesalamat diyà
si Nemula. Guwaen di diyà sa medoo salu di, “Kuwa yu dé. Inem yu dé langun
tigtukééykééyéy.
18 Taa yu, hih. Endà pa uminem a uman siini wain eg-inemen ta taman endà meuma
sa kedatù i Nemula.”
19 Agulé, sinabaan di ma sa sebaen epan, owoy migsimbà egpesalamat diyà si
Nemula. Tinepitepi di owoy igtukid di diyà kenagda. Guwaen di, “Ini sa lawa ku
ibegay ku sa itigtu ku keniyu. Kaen yu dé. Ilingi yu takà siini egbaelan ta anì
metulengan yu aken.”
20 Diya ma sa egbaelan di diyà sa wain egoh da neubus egkaen. Igtukid di diyà
kenagda, owoy guwaen di, “Ini sa depanug ku lumesut amuk meimatayan a anì
metigtuwan sa salà yu. Siini depanug ku, iya sa tandà di meketuu sa magtu ukit
igpasad i Nemula umaluk etaw.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Dodoo, haa yu. Duen sa sebaen duma ta egkaen diyà
siini lamisan ta ini egoh, sa maama megay kenak diyà sa kuntelà ku.
22 Mematay doo sa Kakay Langun danà di meketuu sa penemdem i Nemula. Dodoo
tigtu mepigtamayan sa maama megay kenak diyà sa medoo kuntelà ku.”
23 Agulé, eg-edung sa medoo salu di egseigsaay sa tayu di megay kenagdi diyà sa
kuntelà di.

Ini Sa Egoh Da Egkesesigbolow Sa Tayu Dakel Etaw Diyà Kenagda

24 Na, egsesigbolowoy ma sa medoo salu i Hésus denu sa tayu dakel etaw diyà
kenagda.
25 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sa medoo datù etaw beken Hudiyu, takaan
da egpeges sa medoo etaw da danà sa gelal da, owoy sa ungayà da meolò da etaw
danà sa egbaelan da.
26 Dodoo endà mebaluy di ilingan yu iya wé. Mepion amuk lagà sa hadi yu polo sa
tayu dakel etaw diyà keniyu. Owoy mepion amuk lagà sa egsugùsuguen yu polo sa
kaunutan yu.
27 Enù di ya, ngadan sa tayu dakel etaw, sa etaw egpenuu egkaen ataw ka sa etaw
tegehated kaenen? Iya sa dakel etaw sa egpenuu egkaen. Dodoo taa yu, apiya aken
sa Datù yu, lagà aken polo sa tegehated kaenen.
28 “Apiya di pa medoo sa kelikutan ku, takà yu doo eg-unut-unut diyà kenak.
29 Huenan di, begayan ku kiyu sa kedatù yu lagà sa kinebegay i Emà sa kedatù ku.
30 Huenan di, amuk kumedatù a, mekekaen yu ma diyà sa lamisan ku owoy
mekeipat yu sa sepulù owoy duwa geumpung tugod i Islaél.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus, “O Simon, taa ko. Pinandayà i Nemula dé Satanas i anì
tepengan di kuna anì mekedan sa kepigtuu ko, lagà sa etaw eg-etap.
32 Dodoo igsimbà ku kuna anì endà mekedan sa kepigtuu ko. Apiya di pa mesalà
ka diyà kenak, tuingen ko pa sa pedu ko. Hê amuk iya, tabangi ko dé sa kepigtuu sa
medoo duma ko.”
33 Agulé egsigbolow Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù, mekeunut a doo keniko,
apiya mebilanggu ki ataw ka mematay ki.”
34 Guwaen i Hésus, “O Pidelu, taa ko, hih. Egoh sa ebos endà pa umukolò amuk
buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Keeked Sa Medoo Etaw Kenagdi

35 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Egoh ku migpetegudon keniyu,
hinawidan ku kiyu eg-uwit sa langun taman yu, iling ka taguan pilak ataw ka puyut
ataw ka duma talumpà yu. Enù di ya sa hagtay yu egoh iya, nelikutan yu pa?”
Egsagbì da, guwaen da, “Enget doo sa hagtay ké.”
36 Agulé guwaen di, “Dodoo edung ini egoh di amuk duen taguan pilak ataw ka
puyut yu, uwit yu dé. Amuk endà duen sundang yu, mepion amuk dagangen yu sa
kawal yu anì mekebeli yu sundang.
37 Iya maen di ya enù ka meketuu pelawà ini i kagi i Nemula igpesulat denu kenak,
guwaen di,
‘Diyà sa kehaa sa medoo etaw,
kagdi sa duma sa medoo etaw tegebael medaet.’*
Na, ini egoh di ekedan da aken enù ka meketuu sa langun meukitan ku igpesulat di
egoh anay.”
38 Agulé, guwaen sa medoo salu di, “O Datù, haa ko. Kaini dé sa duwa sundang.”
Dodoo danà da endà egpeketiig, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Naal dé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Malkos 14:32-42)

39 Agulé, miglegkang Hésus i owoy mig-angay dema diyà sa Getan Olibu, enù ka
iya sa eg-angayan di takà. Mig-unut ma sa medoo salu di.
40 Egoh da migtebow, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Simbà yu dé anì endà
mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà.”
41 Agulé, migtangkà Hésus i diyà kenagda, sa kediyù di meuma muung. Egligkued
egsimbà,
42 guwaen di, “O Emà, amuk mepion diyà keniko, kedani ko diyà kenak siini
kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku. Dodoo, peukit ko diyà kenak sa
niko uyot, beken sa naken.”
43 [Agulé, duen sa egsugùsuguen i Nemula kedu langit dò migpehaa diyà kenagdi
anì pebagelen di.
44 Egkebukul temù sa pedu di, huenan di eg-umanan di sa kesimbà di, owoy
eglimusengen temù lagà depanug egketaktak diyà tanà.]
45 Agulé, egoh di neubus egsimbà, migpelikù diyà sa kenà sa medoo salu di, owoy
hinaa di kagda egtudug danà da netamay nebukul.
46 Guwaen di, “Ay, maen di ya egtudug yu? Enaw yu dé, owoy simbà yu polo anì
endà mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan.”

---

* **22:37** 22:37 Basa ko Isayas 53:12.

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Huwan 18:1-11)

47 Agulé, egoh di pelawà eg-ikagi, migtebow sa medoo etaw inuwit i Hudas, sa
sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus. Migdapag diyà si Hésus enù
ka pengadekan di.
48 Dodoo guwaen i Hésus, "O Hudas, maen di ya hinemilì ko sa kepengadek ko
kenak amuk egtandaan ko sa kebegay ko sa Kakay Langun diyà sa medoo kuntelà
di?"
49 Agulé, egoh sa medoo duma i Hésus neketiig sa egkebaelan di, guwaen da, "O
Datù, tumigbas ké dé?"
50 Hê, tinigbas sa sebaen duma da sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
Nesapsap sa telinga di denu kuwanan.
51 Dodoo guwaen i Hésus, "Naal dé." Agulé sinabaan di sa telinga sa maama. Hê
nelikuan dema.
52 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migtebow, sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo kapitan tegetulik sa Dalesan i Nemula owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu. Guwaen di, "Maen di ya eg-uwit yu sundang owoy lubog egoh yu
eg-angay egsigkem kenak? Beken a sa etaw tegelampas.
53 Egoh ku eg-amut diyà keniyu uman agdaw diyà sa Dalesan i Nemula, endà
egsabaan yu duu aken. Dodoo mesigkem yu aken siini sigep danà sa egkegaga i
Satanas sa kaunutan sa medoo etaw eg-ugpà diyà deleman."

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Matéyo 26:57-58,69-75; Malkos 14:53-54,66-72; Huwan 18:15-18,25-27)

54 Agulé, sinigkem da Hésus i owoy inagak da eg-angay diyà sa dalesan sa Tigtu
Ulu-ulu Tegesimbà. Migpetangkà daa Pidelu i eg-unut diyà kenagda.
55 Egoh da migtebow, duen ma apuy tinemeg sa medoo tegebantay diyà teliwadà
sa duwangen owoy egpenuu da eg-ingadang dahiya. Hê, egpenuu ma dahiya Pidelu
i diyà kenagda.
56 Na, duen ma sa bayi egsugùsuguen da. Hinaa di Pidelu i egpenuu nelegdawan
apuy owoy egpeelesen di eghahaa. Guwaen di, "Siini maama sa duma i Hésus giina."
57 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, "O Okon, endà netiigan ku duu iya wé
maama."
58 Agulé nelugaylugay, duen dema sa sebaen maama eghaa si Pidelu. Guwaen di,
"Kuna ma sa duma pasek di."
Dodoo guwaen i Pidelu, "Endà, Akay. Beken aken sa duma di."
59 Agulé, sakaulas pa kedu iya, duen sebaen ma maama mebagel sa kagi di, guwaen
di, "Tigtu tuu, duma i Hésus ini i maama, enù ka kagdi ma sa tegeGaliliya."
60 Dodoo guwaen i Pidelu, "O Akay, tigtu endà netiigan ku duu sa eg-ikagiyen ko."
Hê, egoh i Pidelu eg-ikagi pelawà, umukolò dé sa ebos.
61 Agulé, tinengang i Hésus Pidelu i. Hê, netulengan di sa kagi i Datù diyà kenagdi
egoh di mig-ikagi, guwaen di, "Egoh sa ebos endà pa umukolò amuk buyu sumimag,
palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê."
62 Agulé, mig-ipanaw Pidelu i, owoy egsinegaw temù danà sa pedu di nebukul.

Ini Sa Egoh I Hésus Egpeumàumaan
(Matéyo 26:67-68; Malkos 14:65)

63 Agulé, sa medoo maama egbantay si Hésus, egsegemenan da owoy sinesuntuk
da.
64 Eglimunan da ginis sa mata di, owoy egpeumàumaan da, guwaen da, "O
Tegesugkow i Nemula, ingadani ko atu sa etaw egtagpì keniko."
65 Na, medoo ma sa medaet kagi da takà egpeumàumà si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Huwan 18:19-24)

66 Na, egoh di sumimag, nesetipon sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo ulu-
ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Inagak da Hésus i
diyà sa kenà da nesetipon.
67 Agulé guwaen da diyà kenagdi, “Tuloni ko kami amuk kuna si Kelistu sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan ké.”
Dodoo guwaen i Hésus, “Apiya di pa tulonon ku kiyu, endà ma migtuu yu,
68 owoy endà ma sumagbì yu amuk duen igsà ku diyà keniyu.
69 Dodoo endà melugay di menuu sa Kakay Langun denu kuwanan i Nemula épê
dakel egkegaga.”
70 Agulé guwaen da langun, “Amuk hediya, Anak i Nemula ka, hih?”
Migsagbì, guwaen di, “Tuu sa gelal ibegay yu kenak.”
71 Agulé guwaen da, “Endà dé lumagbet ki uman sa ketulon etaw denu sa salà di,
enù ka dinineg ta langun sa inikagi di medaet kedu diyà sa ebà di, guwaen di kagdi
gaa sa Anak i Nemula.”

23

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Huwan 18:28-38)

1 Agulé, migtigdeg sa langun etaw nesetipon dahiya owoy inagak da Hésus i diyà
si Pilatu sa Gubilenu da.
2 Agulé, mig-edung da egtipu si Hésus diyà sa Gubilenu, guwaen da, “Hinaa ké siini
maama egpekuntelaen di sa medoo duma ké Hudiyu diyà sa sulutan ta. Hinawidan
di kami egbegay pelesintu diyà si Sulutan Sisal. Kagdi gaa si Kelistu, sa sebaen ma
sulutan.”
3 Agulé, inigsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa sulutan diyà sa
medoo Hudiyu?”
Migsagbì, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
4 Agulé, guwaen i Pilatu diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo etaw ma,
“Endà duen egketiigan ku salà ini i maama.”
5 Dodoo egpeges da egtipu, guwaen da, “Takà egtulù eg-edung Galiliya dò taman
dahini anì egpekuntelaen di sa medoo etaw diyà si Sulutan.”

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Datù Hélod

6 Agulé, egoh i Pilatu migdineg iya wé, eg-igsaan di kagda amuk si Hésus sa
tegeGaliliya.
7 Na, egoh di neketiig si Hésus sa etaw kedu Galiliya sa tanà eg-ipaten i Hélod,
igpeuwit di Hésus i diyà si Datù Hélod enù ka diyà Hélusalém ma egoh iya.
8 Agulé, neanggan temù Hélod i egoh di mighaa si Hésus enù ka medoo sa dinineg
di denu kenagdi. Tapay dé egkeiyapan di humaa Hésus i owoy sa panduan egbaelan
di.
9 Huenan di, medoo sa eg-igsaen di diyà si Hésus, dodoo endà egsagbì di.
10 Hê, egtigdeg ma dahiya sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Pineges da egtipu Hésus i diyà si Datù Hélod.
11 Agulé, pineumàumaan i Hélod lapeg sa medoo sundalu di Hésus i. Igpekawal
da sa metolol ginis éhê ginis sulutan owoy eggemenan da. Agulé, pinelikù di diyà si
Pilatu.
12 Na, danà iya wé, baluy da dé neseloyuk si Hélod owoy si Pilatu, enù ka tapay da
nesekuntelà egoh anay.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Malkos 15:6-15; Huwan 18:39–19:16)

13 Agulé, sinetipon i Pilatu sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu owoy sa medoo etaw.
14 Guwaen di, "Egoh yu mig-uwit siini maama diyà kenak, tinulon yu sa salà di,
guwaen yu, 'Egpekuntelaen di sa medoo etaw.' Na, dinineg yu dé sa egoh ku mig-
igsà kenagdi denu sa binaelan di, dodoo endà duen salà di netiigan ku. Endà tuu sa
tinulon yu salà di.
15 Diya ma sa penemdem i Datù Hélod, huenan di pinelikù di diyà kenita. Endà
duen salà di sa pesuwan ku peimatay kenagdi.
16 Huenan di, isugù ku daa ipetapes owoy lengaan ku."
17 [Na, iya sa inikagi di enù ka uman meuma siedò pista da, iya sa adat di lengaan
di diyà kenagda sa sebaen duma da nebilanggu.]
18 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, "Ulan iya wé maama. Si Balabas
polo sa lengai ko diyà kenami."
19 Na, nebilanggu Balabas i danà di migpekuntelà sa medoo etaw tegeHélusalém
diyà sa gubilenu owoy danà di ma mig-imatay etaw.
20 Agulé, inikagiyan i Pilatu dema kagda enù ka ungayà di hedem lengaan di Hésus
i.
21 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, "Peimatayi ko! Petutuki ko diyà
sa kayu igbugsud."
22 Guwaen i Pilatu dema, "Maen di ya? Ngadan sa salà binaelan di? Endà duen salà
di netiigan ku sa pesuwan ku peimatay kenagdi. Huenan di, isugù ku daa ipetapes
owoy lengaan ku."
23 Dodoo pineges da temù Pilatu i. Migpetaled da eg-ikagi anì ipeimatay di Hésus i
diyà sa kayu igbugsud. Hê, tinabanan da Pilatu i danà sa kagi da metaled.
24 Agulé inunutan di sa pinegeni da anì metuu sa ungayà da.
25 Huenan di, linengaan di sa maama nebilanggu hinemilì da, siedò maama
migkuntelà diyà sa gubilenu owoy mig-imatay. Dodoo igsugù di sa kepatay i Hésus
enù ka iya sa ungayà da.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Huwan 19:17-27)

26 Na, egoh sa sundalu eg-uwit si Hésus dutu siedò kenà da mimatay, nesiegungan
da Simon i tegeSilini magtu migtebow kedu getan. Mangay Hélusalém dò hedem,
dodoo tinegel da polo egpetiang sa kayu kenà i Hésus meketutuk owoy pinesetugdug
da diyà si Hésus.
27 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw, mig-unut ma sa medoo etaw. Duen ma sa medoo
bayi takà egpetaled egsinegaw danà sa kekebukul da kenagdi.
28 Dodoo eglalingayen i Hésus kagda, owoy guwaen di, "O medoo bayi
tegeHélusalém, yoko egsinegaw kenak, dodoo sinegawi yu polo kiyu owoy sa medoo
anak yu.
29 Taa yu, hih. Amuk meuma kani sa pasad di melikutan yu temù, iya sa ikagiyen
sa medoo etaw, guwaen da, 'Nebagian polo siedò bayi tapay endà eg-anak, sa bayi
endà duen anak di egpesusuwen di.'
30 Amuk meuma iya wé, umumow sa medoo etaw diyà sa medoo getan, guwaen
da, 'Kebugal yu dé anì metambakan ké. Imatayi yu dé kami.'
31 Amuk ini sa kebael da kenak apiya di pa endà duen salà ku, uman-uman pa
kebael da keniyu ya épê salà."
32 Na, duen ma duwa maama tegebael medaet inuwit sundalu enù ka seselenganen
da kagda mimatay si Hésus.

33 Agulé, egoh da migtebow diyà sa getan kepengadan da Kulobong Ulu, igtutuk
da Hésus i diyà sa kayu owoy igbugsud da. Diya ma sa kebael da sa duwa maama
tegebael medaet, sebaen denu kuwanan i Hésus, sebaen denu bibang di.
34 Agulé guwaen i Hésus, "O Emà, peuloyi ko sa salà siini medoo etaw, enù ka endà
netiigan da duu sa egbaelan da."
Agulé, egkusing sa medoo sundalu egseatuwen da sa ginis i Hésus.
35 Na, eghahaa sa medoo etaw egtigdeg dahiya, dodoo sa medoo kaunutan da,
egpeumàumaan da Hésus i, guwaen da, "Inalukan di gaa sa medoo etaw. Amuk
tuu kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula, mepion amuk alukan di ma
kagdi i."
36 Egpeumàumaan ma sa medoo sundalu kagdi i. Ig-angay da igpeima-ima igtayal
diyà kenagdi sa wain eg-inemen da,
37 owoy guwaen da, "Amuk kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu, aluki ko atu
kuna."
38 Duen ma igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di. Iya sa kagi di, "Ini sa Sulutan
diyà etaw Hudiyu."
39 Agulé, sa sebaen maama tegebael medaet igtutuk diyà sa kayu igbugsud, pinedaet
di ma Hésus i eg-ikagi, guwaen di, "Iyoh! Amuk tuu kuna si Kelistu, maen di ya endà
megaga ko duu umaluk kuna owoy kami ma?"
40 Dodoo, egsigbolowen sa duma di igtutuk diyà sa kayu igbugsud, guwaen di,
"Maen di ya endà egkelimedangan ka si Nemula? Haa ko. Sebaen daa sa kepigtamay
da kenita si Hésus.
41 Tuu sa kepigtamay da kenita danà sa binaelan ta medaet, dodoo siini duma ta
endà duen sa hagdi medaet binaelan."
42 Guwaen di ma, "O Hésus, ketulengi ko aken amuk kumedatù ka."
43 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko.
Mekeunut ka kenak igkani dutu bayà dò diyà sa mepion ugpaan sa metiengaw etaw
nematay."

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Huwan 19:28-30)

44 Na, egoh di buyu alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa uwang tanà taman
alas telu mahapun,
45 enù ka nedilungan sa agdaw. Minelisì ma teliwadà sa dakel ginis ighabeng dalem
sa teliwadà luwang Dalesan i Nemula.
46 Agulé, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, "O Emà, isalig ku diyà keniko sa
suguy ku." Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, nekedan dé sa ginawa di.
47 Na, egoh sa kapitan sundalu mighaa sa medoo nebaelan dahiya egoh i Hésus
nematay, inolò di Nemula i owoy guwaen di, "Tuu ma doo, metiengaw etaw ini i
maama."
48 Na, melaweng sa etaw dahiya eghaa sa medoo kinebael da si Hésus. Egoh da
mighaa, eglikù da owoy takaan da egdukduk sa kagpa da danà sa pedu da nebukul
temù.
49 Dodoo sa langun loyuk i Hésus owoy sa medoo bayi mig-unut kenagdi kedu siedò
tanà Galiliya, migtigdeg da ma mediyùdiyù owoy eghauwen da ma sa langun kebael
da si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Huwan 19:38-42)

50-51 Na, duen sa sebaen kaunutan etaw Hudiyu, si Hosé. Kagdi sa etaw
tegeAlimatiya, sa menuwa diyà sa uwang Hudiya. Metiengaw etaw Hosé i owoy
anan mepion sa adat di owoy eg-angat-angatan di ma sa kedatù i Nemula. Apiya di

pa kaunutan Hudiyu kagdi i, endà eg-unutan di duu sa penemdem sa medoo duma di kaunutan owoy sa kinebael da si Hésus.
52 Agulé, mig-angay diyà si Pilatu owoy pinegeni di sa lawa i Hésus anì ilebeng di.
53 Agulé, kinuwa di sa lawa i Hésus diyà sa kayu igbugsud, owoy binedbed di sa mebulà ginis mepion. Igtagù di dalem sa lebeng magtu tinosongon etaw diyà batu, sa endà pa linebengan etaw.
54 Agulé, buyu dé eg-eled sa agdaw, owoy egtapayen sa medoo Hudiyu sa langun egbaelan da, enù ka amuk eg-eled dé sa agdaw iya sa edungan sa agdaw keetud da.
55 Na, sa medoo bayi mig-unut si Hésus kedu Galiliya dò, inunutan da Hosé i egoh di mig-angay eglebeng si Hésus. Hinaa da sa kenà lebeng owoy sa ketenà di sa lawa i Hésus.
56 Agulé, miglikù da owoy egtapayen da egtipoh sa bulung mepion ngadeg itagù da diyà sa lawa sa nematay. Agulé, mig-etud da diyà sa agdaw keetud da, enù ka inunutan da sa uledin igsugkow i Mosis.

24

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-10; Malkos 16:1-8; Huwan 20:1-10)

1 Na, umenaw simag Akad, mig-angay sa medoo bayi dutu siedò kenà i Hésus iglebeng. Eglapus da temù owoy inuwit da sa bulung mepion ngadeg tinapay da enù ka itagù da diyà sa lawa i Hésus.
2 Dodoo egoh da egtebow, hinaa da neukaan dé sa lebeng enù ka nekelid sa dakel batu igsagpeng lebeng.
3 Agulé, egoh da mig-awuh diyà sa tosong lebeng, endà dé hinaa da duu sa lawa i Hésus.
4 Negaip da temù. Hê, egoh da telibubu egkegaip, migpehaa diyà kenagda sa duwa maama egsenang sa ginis da.
5 Agulé, migkudung sa medoo bayi danà da nelimedangan temù. Dodoo guwaen sa duwa maama, “Maen di ya eglagbeten yu sa etaw nehagtay diyà sa kenà lebeng?
6 Endà dahini di enù ka neenaw dé. Egketulengan yu pa atu sa tinulon di diyà keniyu egoh di pelawà dutu Galiliya dò?
7 Iya sa tinulon di, guwaen di, ‘Ini sa ketamanan sa Kakay Langun, mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà. Itutuk da kagdi diyà sa kayu ibugsud, dodoo amuk meuma sa ketelu di agdaw meenaw doo.’ ”
8 Agulé, netulengan da sa inikagi i Hésus,
9 huenan di miglikù da kedu diyà sa kenà lebeng owoy tinulon da sa langun hinaa da diyà sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus owoy diyà sa langun duma da ma.
10 Na, iya sa etaw egtulon iya wé diyà sa medoo salu di, si Maliya tegeMagdala, owoy si Huana, owoy si Maliya inay i Santiyago, owoy sa medoo duma da bayi.
11 Dodoo egoh sa medoo salu di migdineg sa tinulon da, endà egpigtuuwen da duu enù ka guwaen da uloy kagi daa iya wé inikagi da.
12 Dodoo egletu Pidelu i eg-angay dutu siedò kenà lebeng. Egoh di migtebow, migpepokòpokò tanà, dodoo iya daen sa nesalilan di sa mebulà ginis endà duen dalem di. Agulé, miglikù owoy takaan di egpenemdem sa langun ukit-ukit nebaelan dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Duwa Pasek Di
(Malkos 16:12-13)

13 Na, iya ma sa agdaw keipanaw sa duwa pasek i Hésus eglikù eg-angay dutu menuwa Imayus dò. Iya sa kediyù di diyà Hélusalém kéen, sepulù owoy sebaen kakilumitelu.

14 Na, egoh da eg-ipanaw, egseolomoy da sa langun ukit-ukit kinebael sa medoo
etaw si Hésus diyà Hélusalém.
15 Hê, egoh da egseolomoy, migpedapag Hésus i diyà kagda owoy eg-unut-unut ma.
16 Apiya di pa eghauwen da, endà egkilalaen da duu.
17 Agulé, guwaen di diyà kenagda, “Ngadan iya wé egseolomen yu giina egoh yu
eg-ipanaw?”

Hê, mig-ugpà da owoy anan mebegat sa palas da.
18 Agulé, migsagbì sa sebaen, si Kelipas, guwaen di, “Negaip a maen di ya endà
neketiig ka. Kuna daa kéen sa etaw eg-ugpà diyà Hélusalém endà neketiig sa medoo
neukit-ukitan dahiya endà pa nelugay di.”

19 Agulé guwaen di, “Ngadan iya wé neukit-ukitan dahiya?”

Guwaen da, “Iya sa eg-ikagiyen ké sa denu si Hésus tegeNasalét. Kagdi sa
tegesugkow i Nemula, mebagel sa keikagi di egtulù owoy medoo sa dakel panduan
di. Pinetuu i Nemula sa langun binaelan di owoy netuuwan ma sa langun etaw.
20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan ta, igbegay da polo
diyà sa gubilenu anì meimatayan. Hê, igpetutuk da diyà sa kayu igbugsud.
21 Nebukul ké enù ka iya sa penemdem ké hedem kagdi sa umaluk kenita i etaw
Islaél. Owoy duen ma sa pesuwan ké egkegaip. Apiya di pa telu dé agdaw egoh di
nematay,
22 duen ma duma ké bayi eggaipan da kami enù ka miglapus da mig-angay dutu
siedò lebeng,
23 dodoo endà hinaa da gaa sa lawa di. Egoh da miglikù, tinulon da kenami duen
sa hinaa da dutu gaa, duwa egsugùsuguen i Nemula owoy guwaen da ma nehagtay
doo Hésus i gaa enù ka mig-enaw dé.
24 Na, duen ma duma ké maama mig-angay eghaa dutu siedò kenà lebeng.
Netuuwan da diyà sa tinulon sa bayi, dodoo endà ma hinaa da duu Hésus i.”

25 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “O medoo endà duen pedu, maen di
ya negaip yu? Maen di ya endà pa egpekepigtuu yu sa langun igsulat sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay?
26 Tinulon da sa ketamanan i Kelistu sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ta. Endà
pa kumedatù di dutu langit dò taman endà mekeukit di muna diyà siini medoo
egkelikutan di. Maen di ya egkegaipan yu?”
27 Agulé, igtulù di diyà kenagda sa denu kenagdi diyà sa langun kagi i Nemula
igpesulat edung diyà sa igsulat i Mosis taman sa igsulat sa medoo tegesugkow di.
28 Na, egoh da medapag diyà sa menuwa eg-angayan da, buyu dé egtalà Hésus i.
29 Dodoo hinawidan da temù, guwaen da, “Na Akay, tudug ka pelawà segdu diyà
kenami enù ka mahapun dé.”

Agulé, mig-unut Hésus i diyà kenagda eggemow.
30 Na, egoh da egkaen mahapun, kinuwa di sa epan owoy egpesalamat diyà si
Nemula danà sa kaenen da. Tinepi di sa epan owoy igbegay di diyà kenagda.
31 Agulé, lagà nebukehén sa mata da, hê kinilala da dé Hésus i. Dodoo petow dé
endà hinaa da duu.
32 Agulé, migseikagiyay da, guwaen da, “Tuu ma doo, netuuwan ki temù danà
di migtulù kenita diyà dalan. Migkepion sa pedu ta lagà apuy eglemat danà di
migselepang sa kagi i Nemula igpesulat.”

33 Agulé, egpesiyapat da egpelikù Hélusalém dò. Egoh da migtebow dutu, hinaa da
sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus nesetipon owoy sa medoo duma da.
34 Tinulon sa etaw nesetipon diyà kenagda, guwaen da, “Tuu ma doo, mig-enaw dé
Datù i, enù ka migpehaa diyà si Pidelu.”

35 Agulé, tinulon ma sa duwa etaw magtu migtebow sa nebaelan da diyà dalan
owoy sa kekilala da ma si Hésus egoh di migtepi epan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

36 Agulé, egoh da mig-ikagi pelawà, petow dé hinaa da Hésus i migtigdeg dahiya.
Sinaluan di kagda, guwaen di, “Kumelanih sa keugpà yu.”
37 Dodoo nepetow da owoy egkelimedangan da temù, enù ka guwaen da dò suguy
di daa sa hinaa da.
38 Agulé guwaen i Hésus, “Maen yu ya egkegaip? Maen di ya neduwa sa pedu yu
denu kenak?
39 Haa yu sa kagpa belad ku owoy sa iyug lisen ku. Tuu, aken si Hésus. Sabai yu
aken anì metuuwan yu. Amuk suguy ku daa, endà duen tigtu lawa di, dodoo duen
doo sa lawa ku eghauwen yu.”
40 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda sa kagpa belad di owoy sa
iyug lisen di.
41 Negaip da owoy neanggan ma sa pedu da, dodoo tapay doo neduwa sa pedu da.
Huenan di, guwaen i Hésus, “Duen pa kaenen yu dahini?”
42 Agulé, binegayan da kagdi tukééy sedà tinueg da.
43 Hê, kinuwa di owoy kinaen di egoh da eghaa kenagdi.
44 Agulé guwaen i Hésus, “Taa yu, hih. Egoh ku mig-ugpà pelawà diyà keniyu, ini
sa tinulon ku diyà keniyu, guwaen ku meketuu sa langun igsulat denu kenak diyà
sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis owoy diyà sa igsulat sa medoo tegesugkow i
Nemula owoy diyà sa igsulat diyà libelu Isalem.”
45 Agulé, pineilag di sa pedu da anì metiigan da sa kagi i Nemula igpesulat.
46 Guwaen di diyà kenagda, “Duen sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen
di mepigtamayan Kelistu i owoy meimatayan ma, dodoo meenaw mendaa diyà sa
ketelu di agdaw.
47 Iya ma sa igpesulat di, amuk ekedan sa etaw sa salà da owoy migtuu da diyà
kenak, ipeuloy i Nemula doo sa salà da. Metulon yu iya wé diyà sa langun etaw diyà
sa langun balangan tanà edung diyà sa menuwa Hélusalém.
48 Hinaa yu dé sa egoh di neketuu siini igpesulat i Nemula, huenan di kiyu dé sa
meketulon diyà sa medoo etaw.
49 Taa yu. Peangayen ku diyà keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula sa igpasad i
Emà ku. Dodoo angat-angati yu pelà diyà Hélusalém taman endà tumebow di diyà
keniyu sa tunung kedu langit dò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun
(Malkos 16:19-20; Binaelan 1:9-11)

50 Agulé, miglegkang da diyà Hélusalém owoy inuwit i Hésus kagda eg-angay
medapag Bétaniya dò. Agulé, pinetigdeg di sa duwa belad di owoy migsimbà
egpegeni sa ketabang i Nemula diyà kenagda.
51 Hê ligò di egsimbà, sinalidan di kagda owoy nebatun dutu langit dò.
52 Agulé, miglikù da Hélusalém dò owoy tigtu neanggan sa pedu da.
53 Takà da eg-angay diyà sa Dalesan i Nemula owoy egsimbà da ma eg-olò si Nemula.

Ini Sa Igsulat I
HUWAN
Denu Si Hésus
Ini Denu Sa Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Iya sa emà di si Sébediyu sa tegepuket, owoy iya sa inay di si Salomi sa eg-unut-unut ma diyà si Hésus owoy kagdi ma sa bayi takà egbegay tabang diyà si Hésus owoy sa medoo salu di.

Batàbatà pelà si Huwan egoh i Hésus migsasà kenagdi. Egoh da sa kakay di si Santiyago egpepion puket diyà sa mantadan, migtalà Hésus i owoy eg-ikagiyan di kagda egpeunut diyà kenagdi. Hê, sinalidan i Huwan owoy si Santiyago sa emà da diyà sa kumpit, owoy mig-unut da ma dé diyà si Hésus. Endà miglengà Huwan i eg-unut-unut diyà si Hésus. Taman egoh di lukes, endà nehalì sa kesalig di diyà si Hésus owoy tigtu da ma egsehiduway.

Na, tinulon i Huwan sa pesuwan di migsulat siini libelu. Ungayà di migtuu sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i anì melalù da taman melugay amuk egpigtuu da. Duen pitu panduan binaelan i Hésus tinulon i Huwan diyà siini igsulat di, owoy duen ma pitu tinegudon i Hésus tinulon di. Danà sa medoo panduan di, metiigan ta si Nemula sa migpeangay si Hésus diyà tanà, owoy danà sa medoo tinegudon i Hésus, metiigan ta ma pineangay i Nemula kagdi.

Iya sa ungayà i Huwan migtuu sa langun etaw diyà si Hésus owoy mangunut da ma diyà kenagdi, enù ka melalù da taman melugay danà da daa egsalig diyà si Hésus. Endà duen sa liyu saligan da.

Ini Sa Igtulù I Huwan Denu Sa Kagi I Nemula Egpelalù Etaw

1 Na, egoh anay egoh di endà pa duen tanà, tapay dé duen Kelistu i ginelal sa Kagi
i Nemula. Kagdi sa duma i Nemula owoy tigtu Nemula ma.
2 Egoh anay egoh di endà pa duen sa langun taman binaelan di, tapay dé kagdi sa
duma i Nemula.
3 Pineduen i Nemula sa langun taman danà i Kelistu migbael, owoy endà duen sa
nebaelan amuk beken danà di.
4 Kagdi sa egpelalù etaw taman melugay. Lagà legdaw siini lalù enù ka melegdawan
sa penemdem sa langun etaw anì metiigan da Nemula i.
5 Egkelegdawan siini legdaw i Nemula sa deleman diyà tanà, owoy endà mekeatu
sa delem diyà sa legdaw.
6 Na, duen sa maama sinugù i Nemula. Iya sa ngadan di si Huwan.
7 Pineangay i Nemula kagdi anì tumulon diyà sa medoo etaw denu si Hésus Kelistu
sa legdaw i Nemula anì mekepigtuu sa langun etaw danà sa ketegudon di.
8 Beken si Huwan sa legdaw i Nemula, dodoo mig-angay daa egtulù denu sa legdaw
i Nemula.
9 Hê, migtebow diyà tanà sa tigtu legdaw si Hésus Kelistu anì pelegdawan di sa
pedu sa langun etaw.
10 Na, migtebow Kelistu i diyà tanà, dodoo endà egkilalaen sa medoo etaw duu
apiya di pa binaelan i Nemula sa tanà danà di.
11 Apiya di pa mig-angay diyà sa menuwa duma di etaw Hudiyu, endà egsakemen
da duu.
12 Dodoo sa langun etaw migsakem kenagdi owoy migpigtuu da ma diyà kenagdi,
binegayan di doo kagda egkegaga anì meanak i Nemula kagda.

13 Beken lagà sa kelesut etaw diyà tanà sa keanak di kenagda, enù ka beken danà
sa uyot etaw daa ataw ka sa penemdem etaw daa. Dodoo danà sa uyot i Nemula polo,
inanak di kagda.
14 Na, neetaw diyà tanà iya wé etaw ginelal Kagi i Nemula, owoy mig-ugpà diyà
kenami. Hinaa ké sa senang di. Dakel sa senang di enù ka kagdi sa bugtung Anak i
Emà di Nemula. Dakel sa ketabang ipeuloy di diyà kenita owoy anan tuu sa langun
kagi di.
15 Kagdi sa tinulon i Huwan egoh di migtegudon diyà etaw, guwaen di, "Ini sa etaw
tinulon ku diyà keniyu, enù ka iya sa inikagi ku duen sa etaw mekesambì kenak.
Kagdi sa eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya egoh sa tanà endà pa
duen."
16 Na, danà sa tigtu dakel ketabang ipeuloy di kenita, takaan di kita egtabang taman
melugay.
17 Igpetiig i Nemula diyà kenita sa medoo uledin di danà i Mosis. Dodoo danà i
Hésus Kelistu polo, igpetiig di dé diyà kenita sa dakel ketabang igpeuloy di kenita
owoy sa tuu tegudon.
18 Endà duen etaw mekehaa si Nemula. Dodoo sa bugtung Anak di sa egpetiig diyà
kenita denu sa Emà di si Nemula, enù ka nesesebaen da daa.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18)

19 Na, duen ma duma etaw tegesimbà owoy medoo tugod i Lebi mig-angay diyà
si Huwan sa Tegebautis. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu
tegeHélusalém anì igsaan da Huwan i. Guwaen da, "Ngadan ko ya etaw?"
20 Endà memalaan Huwan i egsagbì diyà kenagda, dodoo egtulonen di sa tuu kagi,
guwaen di, "Beken aken sa Tigtu Datù sinugù i Nemula."
21 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, "Enù di ya, si Iliyas ka kéen, sa tegesugkow
i Nemula egoh anay?"
Guwaen i Huwan, "Beken."
Agulé guwaen da dema, "Kuna kéen sa tegesugkow i Nemula eg-angat-angatan ké.*"
Migsagbì, guwaen di, "Beken ma."
22 Agulé guwaen da, "Tuloni ko kami ngadan ko ya etaw anì dumuen sa metulon
ké diyà sa medoo etaw migpeangay kenami. Ngadan ko ya etaw kuna ya?"
23 Migsagbì Huwan i, "Aken sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
guwaen di,
'Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
Iya sa guwaen di,
Petudà yu sa dalan ukitan i Datù tumebow.' "†
24 Na, siini medoo etaw eg-igsà diyà si Huwan, kagda sa pineangay sa medoo
Palasiyu.
25 Eg-igsaan da dema, guwaen da, "Maen di ya egbautis ka etaw atu amuk beken
kuna sa Tigtu Datù pineangay i Nemula owoy beken si Iliyas ka owoy beken ka sa
tegesugkow i Nemula eg-angat-angatan ké?"
26 Guwaen i Huwan egsagbì, "Tuu, egbautis a etaw diyà wayeg. Dodoo taa yu, duen
diyà keniyu sa sebaen etaw endà egkilalaen yu duu.
27 Kagdi sa mekesambì kenak. Kagdi sa tigtu eglowon diyà kenak, owoy tigtu a
mepokò diyà kenagdi. Huenan di, memala a amuk aken sa egsugùsuguen di egkedan
talumpà di daa."

---

* **1:21** 1:21 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18 owoy Malakiyas 4:5-6. † **1:23** 1:23 Basa ko Isayas 40:3.

28 Na, iya sa kenà da eg-igsà si Huwan sa menuwa Bétaniya tanà dutu lawa Holdan
kenà di egbautis etaw.

Si Hésus Sa Lagà Anak Kebilibili Igbegay I Nemula

29 Na, egoh di sumimag, hinaa i Huwan Hésus i eg-angay diyà kenagdi. Agulé,
guwaen i Huwan diyà sa medoo etaw dahiya, "Taa yu hih. Ini sa etaw lagà anak
kebilibili ibegay i Nemula, enù ka mekedan sa salà sa langun etaw danà sa kepatay
di.
30 Kagdi sa etaw tinulon ku diyà keniyu egoh ku mig-ikagi, guwaen ku, 'Duen sa
etaw mekesambì kenak, dodoo eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya
egoh sa tanà endà pa duen.'
31 Egoh anay, endà egkilalaen ku duu kagdi i. Dodoo migbautis a etaw diyà wayeg
anì ipetiig ku kagdi i diyà sa medoo duma ta tugod i Islaél."
32 Guwaen i Huwan, "Hinaa ku sa Metiengaw Suguy i Nemula migpetuntun kedu
langit eg-angay egtenà diyà si Hésus. Egoh di egpetuntun, egpeiling manuk éhê
menatad.
33 Egoh anay, endà pa netiigan ku duu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.
Dodoo si Nemula sa migsugù kenak anì mautis a etaw diyà wayeg, migtulon diyà
kenak, guwaen di, 'Amuk hauwen ko sa Metiengaw Suguy ku petuntun mangay
mugpà diyà sa etaw, kagdi sa etaw hinemilì ku anì ibautis di etaw sa Metiengaw
Suguy ku.'
34 Na, hinaa ku dé iya wé, owoy egtulonen ku dé diyà keniyu kagdi sa Anak i
Nemula."

Ini Sa Anay Etaw Migpepasek Diyà Si Hésus

35 Na, egoh di sumimag, dahiya da dema si Huwan owoy duwa pasek di.
36 Agulé, egoh i Huwan mighaa si Hésus egtalà, guwaen di, "Taa yu, hih. Kagdi sa
etaw lagà anak kebilibili ibegay i Nemula."
37 Na, egoh sa duwa pasek di migdineg iya wé, sinalidan da Huwan i owoy eg-unut
da polo si Hésus.
38 Agulé, egoh i Hésus egpelikù eg-isalu, hinaa di kagda eg-unut-unut diyà kenagdi
owoy mig-igsà, guwaen di, "Maen di ya eg-unut yu kenak?"
Egsagbì da, guwaen da diyà sa hagda kagi, "O Labi." Na, iya sa selepangan di, "O
Mistelu." Guwaen da, "Kenà ko ya eg-ugpà?"
39 Guwaen i Hésus, "Unut yu kenak anì hauwen yu sa kenà ku."
Huenan di, eg-unut da kenagdi owoy hinaa da sa kenà di eg-ugpà. Eglengen da
diyà kenagdi edung alas epat mahapun taman eg-eled dé sa agdaw.
40 Na, si Andelis sa sebaen diyà siini duwa etaw migdineg si Huwan owoy mig-unut
diyà si Hésus. Hadi i Simon Pidelu Andelis i.
41 Agulé, egpanayen di eghaa sa kakay di, si Simon, owoy guwaen di diyà kenagdi,
"Hinaa ké dé si Mésayas." Na, iya sa selepangan sa ngadan di, si Kelistu sa Tigtu
Datù pineangay i Nemula.
42 Agulé, inuwit di Simon i eg-angay diyà si Hésus. Agulé, eg-inengtengen i Hésus
owoy guwaen di, "Kuna si Simon anak i Huwan, dodoo egpengadanan ku kuna si
Sipas." Na, iya sa selepangan sa ngadan Sipas owoy Pidelu, sa batu.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Pilipi Owoy Si Natanayél

43 Na, egoh di sumimag, ungayà i Hésus mangay dutu tanà Galiliya dò. Agulé hinaa
di Pilipi i, owoy guwaen di diyà kenagdi, "Unut ka kenak."
44 Na, kedu diyà Bétsaida Pilipi i, owoy iya ma sa menuwa kenà da eg-ugpà si
Andelis owoy si Pidelu.

45 Agulé, hinaa i Pilipi Natanayél i, owoy guwaen di, “Hinaa ké dé sa etaw igsulat i
Mosis egoh anay diyà sa libelu sa uledin i Nemula, owoy kagdi ma sa igsulat sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay. Kagdi si Hésus tegeNasalét, sa anak i Hosé.”
46 Dodoo guwaen i Natanayél, “Endà duen sa mepion kedu diyà Nasalét.”
Guwaen i Pilipi, “Na, mangay ki dutu anì hauwen ko.”
47 Na, egoh i Hésus mighaa si Natanayél eg-angay diyà kenagdi, eg-ikagi denu si
Natanayél, guwaen di, “Ini sa tigtu tugod i Islaél enù ka endà duen sa iglidung di.”
48 Agulé eg-igsà Natanayél i, guwaen di, “Maen di ya egkilalaen ko aken?”
Guwaen i Hésus egsagbì, “Egoh i Pilipi endà pa mig-angay keniko, hinaa ku kuna
diyà sa pesu kayu pigus.”
49 Guwaen i Natanayél, “O Mistelu, tuu kuna sa Anak i Nemula. Kuna ma sa Tigtu
Datù diyà siini tanà Islaél.”
50 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, iya daa sa pesuwan ko egpigtuu danà ku
migtulon sa egoh ku mighaa keniko diyà sa pesu kayu pigus? Taa ko, hih. Hauwen
ko kani sa medoo baelan ku uman pa egkegaipan etaw diyà iya wé.”
51 Guwaen i Hésus ma, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Hauwen yu sa langit
meukaan owoy hauwen yu ma sa medoo egsugùsuguen i Nemula mebatun owoy
petuntun mangay diyà kenak, aken i Kakay Langun.”

2

Ini Sa Egoh I Hésus Migbael Panduan Sa Wayeg Nebaluy Wain

1 Na, egoh di neuma duwa agdaw, duen sa pista kawing dutu menuwa Kana dò
diyà uwang Galiliya. Eglenged sa inay i Hésus sa pista,
2 owoy dahiya ma si Hésus owoy sa medoo pasek di enù ka igsasà ma sa etaw
egbael pista kagda.
3 Na, egoh da egpista, neimet dé sa wain eg-inemen da. Huenan di, eg-ikagi sa inay
i Hésus diyà kenagdi, guwaen di, “Endà dé duen sa wain da.”
4 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Yaka egbogo kenak, Inay, enù ka endà pa neuma sa
agdaw egoh ku egpehaa sa tunung ku.”
5 Agulé, guwaen sa inay di diyà sa medoo etaw tegebulig dahiya, “Sumalà dé sa
ikagiyen di diyà keniyu, unuti yu dé.”
6 Na, iya sa adat Hudiyu egpegusê da amuk kumaen da. Huenan di, duen dahiya sa
enem buyung daleman da wayeg ipegusê da. Uman sebaen buyung kedaleman epat
kalatà wayeg ataw ka enem.
7 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw tegebulig, “Penù yu wayeg sa buyung.”
Hê, pinenù da wayeg sa langun buyung.
8 Agulé, guwaen i Hésus dema, “Sakug yu owoy uwit yu dutu siedò maama tegetulik
pista.” Agulé, inuwit da diyà sa maama tegetulik pista.
9 Hê, tinukawan di sa wayeg nebaluy wain. Endà netiigan di duu sa keduwan sa
wain, dodoo netiigan doo sa etaw tegebulig enù ka kagda sa migkuwa sa wayeg. Egoh
di migtukaw sa wain, inumow di sa maama egkawingen,
10 owoy guwaen di diyà kenagdi, “Iya sa adat sa etaw egbael pista, itenà da muna
sa tigtu mepion wain. Agulé amuk uminem temù sa medoo etaw, itenà da sa wain
endà iseg di mepion. Huenan di negaip a, enù ka endà itenà ko duu ini i tigtu mepion
wain taman ini egoh di.”
11 Na, egoh i Hésus migbael siini panduan diyà menuwa Kana diyà uwang Galiliya,
iya sa anay panduan binaelan di anì ipehaa di sa tunung di. Huenan di, migpigtuu
dé sa medoo pasek di diyà kenagdi.

12 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa inay di owoy sa medoo hadi di owoy sa
medoo pasek di eg-angay da dutu menuwa Kapelenaum dò. Endà iseg da melugay
eg-ugpà dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-13; Malkos 11:15-17; Lukas 19:45-46)

13 Na, buyu dé egkeuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i
Nemula. Huenan di, mig-angay Hésus i dutu Hélusalém dò.
14 Egoh di migtebow, duen medoo etaw hinaa di diyà sa duwangen Dalesan i
Nemula, sa medoo etaw tegedagang sapì owoy kebilibili owoy menatad enù ka iya sa
imatayan da amuk sumimbà da. Hinaa di ma sa medoo etaw tegesambì pilak diyà sa
lamisan da.
15 Egoh di mighaa iya wé, binaelan di sa tapes tali owoy eghemagawan di sa medoo
sapì owoy kebilibili anì mekeliyu da diyà sa Dalesan i Nemula. Pinekinilid di ma sa
medoo lamisan sa tegesambì pilak, hê netayak sa langun pilak da.
16 Guwaen di diyà sa medoo tegedagang menatad, "Kedani yu iya wé dini. Ini sa
Dalesan i Emà, dodoo nebaluy dalesan padian polo danà yu takà egdagang dahini."
17 Na, egoh sa medoo pasek di mighaa sa binaelan i Hésus, netulengan da sa kagi
i Nemula igpesulat, guwaen di,
"O Nemula, tigtu medaet sa pedu ku,
enù ka dakel temù sa kehidu ku sa dalesan ko."*
18 Agulé, eg-igsaan sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i, guwaen da, "Ngadan sa
panduan mebaelan ko anì metiigan ké kuna sa binegayan i Nemula egkegaga anì
mekebael ka iling iya wé?"
19 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk lukaten yu siini dalesan kenà i Nemula
eg-ugpà, petigdegen ku dema diyà sa ketelu di agdaw."
20 Agulé eggemenan da kagdi, guwaen da, "Epat pulù owoy enem gepalay sa lugay
da migbael siini Dalesan i Nemula egoh anay. Gasama iya, petigdegen ko daa diyà sa
ketelu di agdaw."
21 Dodoo endà netiigan da duu iya sa dalesan inikagi i Hésus sa lawa di.
22 Dodoo, egoh i Hésus neenaw diyà sa ketelu di agdaw egoh di nematay, netulengan
sa medoo pasek di iya wé inikagi di. Huenan di, egpigtuuwen da sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa keenaw di owoy sa inikagi i Hésus ma.

Netiigan I Hésus Sa Pedu Sa Langun Etaw

23 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelà diyà Hélusalém egoh da egpista Sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula, medoo sa etaw egpigtuu dé diyà kenagdi danà da mighaa
sa medoo panduan binaelan di.
24 Dodoo endà egketuuwan Hésus i diyà kenagda, enù ka netiigan di sa pedu sa
langun etaw.
25 Apiya di pa endà duen etaw egtulon diyà kenagdi sa penemdem da, netiigan di
doo sa pedu sa langun etaw.

3

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Si Nikodimu

1 Na, duen dahiya sa maama Palasiyu, si Nikodimu. Kagdi sa sebaen ulu-ulu diyà
etaw Hudiyu.
2 Na sebaen sigep, mig-angay eg-ikagi diyà si Hésus, guwaen di, "O Mistelu, netiigan
ké kuna sa tegetulù pineangay i Nemula diyà tanà, enù ka endà duen etaw egpekebael
panduan iling sa panduan ko amuk beken kedu si Nemula."

* **2:17** 2:17 Basa ko Isalem 69:9.

3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Amuk endà
duwa sa kenà di inanak sa etaw, endà mekeunut di sa kedatù i Nemula.”
4 Agulé guwaen i Nikodimu, “Enù kebaluy sa lukes maama eglesut? Mekebaluy pa
egpelikù dalem sa getek inay di anì lumesut dema?”
5 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Amuk endà
anaken sa etaw danà sa wayeg owoy danà sa Suguy i Nemula ma, endà mekeunut di
sa kedatù i Nemula.
6 Sa inanak etaw diyà tanà, etaw daa. Dodoo sa inanak sa Suguy i Nemula, iya sa
épê sa lalù i Nemula.
7 Huenan di, yaka egkegaip duu siini guwaen ku, meanak yu dema langun.
8 Haa ko sa kelamag. Mangay doo sumalà dé sa angayan di. Egkedineg ko sa dagì
di, dodoo endà egketiigan ko duu sa keduwan di ataw ka sa angayan di. Hediya ma
sa etaw inanak sa Suguy i Nemula. Endà eghauwen ta duu sa Suguy i Nemula, dodoo
eghauwen ta doo sa danà di.”
9 Guwaen i Nikodimu eg-igsà, “Enù kebaluy iya wé?”
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Kuna sa tegetulù diyà sa medoo tugod i Islaél. Maen
di ya endà egketiigan ko duu iya wé?
11 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Eg-ikagiyen ké sa netiigan ké owoy egtulonen
ké ma sa hinaa ké, dodoo endà egpigtuuwen yu duu sa eg-ikagiyen ké.
12 Amuk endà egpigtuu ka sa ketulon ku denu sa medoo eghauwen diyà tanà, endà
ma mekebaluy ka migtuu sa ketulon ku denu sa medoo eghauwen dutu langit dò.
13 Na, endà duen etaw nebatun dutu langit dò anì egtulon sa medoo eghauwen
dutu, liyu daa aken i Kakay Langun sa migpetuntun kedu dutu.
14 “Na, egoh anay egoh sa medoo Hudiyu egkematay danà da hinemued uled dutu
siedò melabel tanà mediyù dalesan, binaelan i Mosis sa galang éhê uled owoy igtagù
di diyà sa kayu igbugsud anì mealukan sa etaw eg-inengteng diyà sa galang éhê uled.
Hediya ma aken i Kakay Langun, meketagù a ma diyà sa kayu igbugsud,
15 anì melalù taman melugay sa langun etaw egpigtuu diyà kenak.
16 “Na, eghiduwan i Nemula temù sa langun etaw diyà tanà. Huenan di, pineangay
di sa Anak di bugtung diyà tanà anì mealukan da. Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà
kenagdi, endà mekesugsug di enù ka dumuen lalù di polo endà meelut di.
17 Pineangay i Nemula sa Anak di diyà tanà anì alukan di sa langun etaw. Beken
iya sa pesuwan di anì pigtamayan di sa langun etaw.
18 “Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak di, endà mepigtamayan da. Dodoo sa etaw
endà egpigtuu, tapay doo netiigan ta mepigtamayan da danà sa medoo salà da, enù
ka endà egpigtuu da diyà sa bugtung Anak i Nemula.
19 Na, iya sa pesuwan da mepigtamayan sa etaw endà egpigtuu enù ka migtebow
dé sa legdaw diyà sa langun etaw, dodoo egkeiyapan da polo sa delem enù ka medaet
sa egbaelan da.
20 Sumalà dé sa etaw tegebael medaet, egkelepuhan di sa legdaw. Huenan di, endà
eg-angay di diyà sa legdaw enù ka meked amuk mehaa sa egbaelan di.
21 Dodoo sa etaw eg-unut sa tuu tegudon, eg-angay polo diyà sa legdaw anì mehaa
sa medoo egbaelan di danà sa kepangunut di diyà si Nemula.”

Ini Sa Kagi I Huwan Tegebautis Denu Si Hésus

22 Agulé, mig-angay Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa uwang Hudiya.
Nelugaylugay da eg-ugpà dahiya, enù ka egbautis da etaw.
23 Egbautisan i Huwan ma sa medoo etaw dutu Inon dò medapag diyà menuwa
Salim enù ka dakel sa wayeg dahiya. Medoo sa etaw eg-angay egpebautis diyà
kenagdi,
24 enù ka egoh iya endà pa nebilanggu di.

25 Agulé, egsesigbolowoy sa medoo pasek i Huwan owoy sa etaw Hudiyu denu sa
adat kepegusê da anì kumelanih da.
26 Huenan di, mig-angay da diyà si Huwan owoy guwaen da, “O Mistelu, netulengan
ko pa siedò duma ko egoh ko tanà dutu lawa Holdan, sa etaw tinulon ko diyà kenami
egoh anay? Hê, egbautis ma dé etaw, owoy duen ma dé sa medoo etaw eg-unut diyà
kenagdi.”
27 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Endà egkesina a denu iya wé, enù ka endà duen
sa megaga sa etaw amuk beken si Nemula sa egbegay diyà kenagdi.
28 Netiigan yu doo sa inikagi ku egoh anay, guwaen ku, ‘Beken aken sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula, dodoo pineangay i Nemula aken anì abungan ku sa ukitan i Datù
tumebow.’
29 Na upama, amuk duen sa kawing, iya sa eg-unutan sa bayi sa maama egkawingen,
beken sa maama loyuk di. Dodoo sa loyuk di, meanggan ma doo amuk dinegen di
sa maama eg-ikagi diyà sa bayi egsawaen di. Hediya ma aken i, lagà a sa loyuk sa
maama egkawingen enù ka tigtu meanggan a ma amuk mangay sa medoo etaw diyà
si Hésus.
30 Meumanan sa lalag i Hésus owoy kumetukééy sa naken lalag.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Etaw Kedu Langit Dò

31 Na, sa etaw pineangay dini kedu langit dò, kagdi sa eglowon diyà sa langun.
Dodoo sa etaw eg-ugpà diyà tanà, iya sa etaw kedu diyà tanà daa owoy eg-olomen di
daa sa medoo eghauwen di diyà tanà. Dodoo iya sa eglowon diyà sa langun sa etaw
kedu diyà langit.
32 Egtulonen di sa hinaa di owoy sa dinineg di diyà langit, dodoo endà medoo sa
etaw egpigtuu diyà sa kagi di.
33 Dodoo, sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà sa kagi di, iya sa etaw netandaan di tuu
sa kagi i Nemula.
34 Na, sa etaw pineangay i Nemula diyà tanà, kagdi sa egtulon sa kagi i Nemula enù
ka tigtu pineugpà i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà kenagdi.
35 Tigtu eghiduwan i Emà ta Nemula sa Anak di si Hésus, owoy igsalig di sa egkegaga
diyà kenagdi anì kumedatù diyà sa langun.
36 Na, sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, duen dé sa lalù di
taman melugay. Dodoo sa etaw endà egpigtuu diyà kenagdi, endà melalù di dodoo
mepigtamayan i Nemula polo taman melugay.

4

Ini Sa Kagi I Hésus Diyà Sa Bayi TegeSamaliya

1 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa egoh di uman pa medoo sa etaw eg-unut diyà
si Hésus egbautisan di diyà sa kedoo etaw eg-unut diyà si Huwan Tegebautis.
2 Dodoo beken duu si Hésus sa egbautis etaw, dodoo sa medoo pasek di daa.
3 Na, egoh i Hésus migdineg denu iya wé penemdem Palasiyu, miglegkang Hésus i
diyà sa uwang Hudiya mangay dutu uwang Galiliya dò.
4 Egoh di eg-ipanaw eg-angay Galiliya dò, mig-ukit da diyà sa uwang Samaliya.
5 Diyà uwang Samaliya, migtebow da diyà sa menuwa Sikal medapag diyà sa tanà
igbegay i Hakob diyà sa anak di si Hosé egoh anay.
6 Duen ma dahiya sa medalem paligì binaelan i Hakob egoh anay. Na, egpenuu
Hésus i medapag diyà sa paligì enù ka egkeliteg danà di eg-ipanaw. Egoh di egpenuu,
buyu dé egpekebugsang.
7 Hê, egtebow sa bayi tegeSamaliya eg-angay wayeg. Guwaen i Hésus diyà sa bayi,
“Begayi ko aken wayeg. Uminem a.”

8 Na, iya sa pinegeni di enù ka endà dahiya sa medoo pasek di danà da mig-angay
egbeli kaenen dutu siedò menuwa.
9 Tigtu egkegaip sa bayi enù ka egkeselepuh da sa medoo Hudiyu owoy sa medoo
etaw Samaliya owoy egkeseiwod da takà. Huenan di, guwaen sa bayi, “Maen di ya
egpegeniyan ko aken wayeg? Kuna sa etaw Hudiyu owoy aken sa bayi tegeSamaliya.”
10 Guwaen i Hésus egsagbì, “Endà egketiigan ko duu sa igbegay i Nemula owoy endà
ma egkilalaen ko duu sa etaw egpegeni wayeg diyà keniko. Enù ka amuk egketiigan
ko sa igbegay i Nemula owoy egkilalaen ko ma sa egpegeni, kuna polo sa megeni diyà
kenak owoy ibegay ku diyà keniko sa wayeg egpelalù etaw.”
11 Agulé guwaen sa bayi, “Endà duen baledi ko owoy medalem ma siini paligì. Kenà
ko kumuwa sa wayeg egpelalù etaw?
12 Enù di ya, mekelowon ka pa diyà si Hakob sa tupù ta? Kagdi sa migkali siini paligì
owoy igbegay di diyà kenami. Ini sa inineman di owoy sa inineman ma sa medoo
anak di owoy sa medoo sapì di. Enù di ya, dakel pa sa egkegaga ko anì mekekuwa ka
wayeg apiya di pa endà duen kenà ko kumuwa?”
13 Guwaen i Hésus egsagbì, “Sa langun etaw eg-inem siini wayeg, eglupahan da
doo.
14 Dodoo sa etaw eg-inem sa wayeg ibegay ku diyà kenagdi, endà dé lumupahan
di. Sa wayeg ibegay ku diyà kenagdi mebaluy tebulan diyà kenagdi. Mebagel sa
kebuwalbuwal di owoy mekepelalù kenagdi taman melugay.”
15 Guwaen sa bayi, “Begayi ko aken iya wé wayeg anì endà dé lumupahan a anì
endà dé mekeuman a mangay wayeg dahini.”
16 Agulé guwaen i Hésus, “Angay ko dé sa sawa ko owoy pelikù yu mendaa dini.”
17 Egsagbì sa bayi, guwaen di, “Endà duen sawa ku.”
Guwaen i Hésus, “Netuuwan a sa guwaen ko endà duen sawa ko,
18 enù ka lima sa sawa ko egoh anay owoy ini egoh di duen sa maama eg-ugpà diyà
keniko beken sawa ko. Tuu sa guwaen ko.”
19 Agulé guwaen sa bayi, “O Datù, netiigan ku dé kuna sa tegesugkow i Nemula.
20 Egoh anay siini getan sa kenà medoo tupù ké egsimbà diyà si Nemula, dodoo kiyu
i etaw Hudiyu egsigbolow yu, guwaen yu, ‘Hélusalém polo sa nesugat atung kenà ta
egsimbà diyà si Nemula.’ ”
21 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “O Okon, pigtuu ko ini i eg-ikagiyen ku.
Meuma pa sa agdaw beken diyà siini getan daa sa kenà etaw egsimbà diyà si Emà
owoy beken ma dutu Hélusalém dò, enù ka mebaluy sumimbà ki sumalà dé sa kenà
ta.
22 Kiyu i etaw tegeSamaliya, endà egketiigan yu duu sa egsimbaan yu. Dodoo kami i
Hudiyu, egketiigan ké doo sa egsimbaan ké enù ka kedu diyà Hudiyu sa etaw umaluk
sa langun etaw denu sa salà da.
23 Dodoo, egkeuma dé ini egoh di sa agdaw egoh sa medoo etaw sumimbà diyà
si Nemula diyà sa pedu da daa owoy mekepigtuu da sa tuu tegudon denu kenagdi.
Amuk hediya, tuu sa kesimbà da enù ka iya sa ungayà i Emà éhê iya sa kesimbà etaw
diyà kenagdi.
24 Endà duen lawa di Nemula i owoy endà ma mehaa ta duu. Huenan di, sa etaw
egsimbà diyà kenagdi, mekesimbà da diyà sa pedu da owoy mekepigtuu da sa tuu
tegudon denu kenagdi.”
25 Agulé guwaen sa bayi, “Netiigan ku tumebow pa Mésayas i kepengadan ta si
Kelistu. Amuk tumebow, tuluen di kita sa langun penemdem i Nemula.”
26 Guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Haa ko sa etaw eg-ikagi diyà keniko ini egoh di.
Aken sa maama tumebow eg-ikagiyen ko.”

27 Na, egoh i Hésus pelà eg-ikagi diyà sa bayi, migtebow sa medoo pasek di. Tigtu da
negaip danà da mighaa si Hésus eg-ikagi diyà sa bayi. Dodoo endà eg-igsaen da duu
sa ungayaen sa bayi diyà kenagdi, owoy endà ma eg-igsaan da Hésus i sa pesuwan
di eg-ikagi diyà sa bayi.
28 Agulé, sinalidan sa bayi sa taguan wayeg di, owoy eglikù diyà sa menuwa. Egoh
di migtebow, eg-ikagi diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen di,
29 "Unut yu kenak mangay paligì dò anì hauwen yu ma sa maama migtulon diyà
kenak sa langun binaelan ku. Enù di ya, kagdi kéen si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula?"
30 Huenan di, eg-ipanaw sa medoo etaw eg-angay diyà si Hésus.
31 Na, egoh sa bayi mig-ipanaw dé, eg-ikagi sa medoo pasek i Hésus, guwaen da,
"O Mistelu, kaen ka dé."
32 Guwaen i Hésus egsagbì, "Duen sa kaenen ku endà egketiigan yu duu."
33 Huenan di, egseigsaay da, guwaen da, "Enù di ya, duen kéen etaw mig-uwit
kaenen diyà kenagdi?"
34 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Iya sa lagà kaenen ku sa kepangunut ku
diyà sa uyot sa migpeangay kenak dahini taman meubus sa galebek ibegay di diyà
kenak.
35 Duen sa kagi yu, guwaen yu epat gebulan pa meuma sa keketu ta. Dodoo eg-
ikagiyen ku ini i diyà keniyu, neuma dé sa agdaw keketu. Haa yu siini medoo etaw
eg-angay dini enù ka lagà da sa palay melegà mebaluy dé kumetu.
36 Na sa etaw egketu, duen ma sa untung mesakem di diyà si Nemula danà di egtulù,
owoy melalù ma taman melugay sa medoo etaw egketuwen di. Apiya di pa eghemula
sa sebaen etaw owoy egketu sa liyu etaw, meanggan da doo langun.
37 Tuu sa guwaen etaw, 'Eghemula sa sebaen etaw, dodoo sebaen ma etaw polo sa
kumetu.'
38 Na, peangayen ku kiyu peketu diyà sa tanà kenà yu endà mighemula. Dodoo,
danà sa sebaen ma etaw migtulù kenagda, medoo sa etaw ketuwen yu anì mekeunut
da sa kedatù i Nemula."
39 Na, duen medoo etaw tegeSamaliya migpigtuu dé diyà si Hésus danà sa inikagi
sa bayi, guwaen di, "Tinulon di diyà kenak sa langun binaelan ku."
40 Huenan di, egoh sa medoo tegeSamaliya migtebow diyà si Hésus, tigtu da
egpegeni diyà kenagdi anì mugpà diyà kenagda. Huenan di, eg-ugpà Hésus i dahiya
taman duwa agdaw.
41 Egoh di egtulù kenagda, neumanan pa sa kedoo etaw egpigtuu diyà kenagdi.
42 Guwaen da diyà sa bayi, "Beken danà sa inikagi ko sa pesuwan ké migpigtuu,
dodoo danà ké polo migdineg diyà kenagdi owoy netiigan ké ma tuu kagdi sa eg-aluk
sa langun etaw denu sa salà da."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Anak Sa Ulu-ulu

43 Na, egoh di neelut sa duwa agdaw, miglegkang Hésus i diyà Samaliya owoy
lumagbas mangay Galiliya dò.
44 Iya sa tapay inikagi i Hésus, guwaen di, "Sumalà dé sa tegesugkow i Nemula,
eg-ekedan sa medoo duma di amuk diyà sa tigtu menuwa di."
45 Dodoo egoh i Hésus migtebow Galiliya dò, egkeanggan polo sa medoo etaw
tegeGaliliya owoy eg-adatan da ma kagdi i enù ka hinaa da sa langun binaelan di
dutu Hélusalém dò egoh da miglenged sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i
Nemula.
46 Agulé, egpelikù dema Hésus i diyà sa menuwa Kana diyà uwang Galiliya. Iya sa
menuwa kenà di migbael sa panduan diyà wayeg nebaluy wain. Na, diyà sa menuwa

Kapelenaum, duen sa ulu-ulu sa tegetabang diyà sa sulutan, owoy duen sa anak di maama eglinadu.
47 Egoh di migdineg sa ketebow i Hésus diyà Galiliya kedu Hudiya dò, mig-angay diyà si Hésus, owoy egpegeni anì mangay Kapelenaum dò anì bulungan di sa anak di enù ka buyu dé egkematay.
48 Dodoo guwaen i Hésus diyà sa ulu-ulu, “Amuk endà duen sa mehaa yu egkegaipan etaw ataw ka panduan egbaelan ku, endà migtuu yu diyà kenak.”
49 Agulé guwaen sa ulu-ulu, “O Datù, unut ka kenak anì endà mematay sa anak ku.”
50 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Likù ka dé enù ka nelikuan dé sa anak ko.”
Hê, migpigtuu sa ulu-ulu sa inikagi i Hésus owoy mig-ipanaw ma dé.
51 Egoh di eg-ipanaw pelà eglikù, nesesiegung da sa duma egsugùsuguen di diyà dalan, owoy guwaen da diyà kenagdi, “Nelikuan dé sa anak ko.”
52 Agulé mig-igsà diyà kenagda, “Nengan di ya nelikuan sa anak ku?”
Guwaen da egsagbì, “Egoh alas sebaen egoh neagdaw, nekedan dé sa keedup di.”
53 Agulé, netulengan sa ulu-ulu iya sa tigtu ulas egoh i Hésus mig-ikagi nelikuan dé sa anak di. Huenan di, egpigtuu da dé diyà si Hésus sa ulu-ulu owoy sa langun malayan di.
54 Na, iya sa keduwa panduan binaelan i Hésus. Binaelan di iya wé diyà uwang Galiliya egoh di migpelikù kedu diyà uwang Hudiya.

5

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Diyà Menuwa Hélusalém

1 Agulé, duen dema sa pista etaw Hudiyu, huenan di mig-angay Hésus i eglenged pista dutu Hélusalém dò.
2 Na, duen sa linaw diyà Hélusalém medapag diyà sa bengawan kutà di kepengadan da Bengawan sa Kebilibili. Pinengadanan da linaw Bétsata diyà sa hagda kagi Hibelu owoy duen ma lima kemalig diyà sa kilidan di.
3 Na, duen medoo etaw eglinadu eg-ugpà diyà sa medoo kemalig dahiya. Duen langap, duen pikat, owoy duen egtodel. [Eg-angat-angatan da sa egoh sa wayeg lumanglilis,
4 enù ka duen gaa sa egsugùsuguen i Nemula egpetuntun diyà sa linaw anì lumanglilis sa wayeg. Hê, melikuan sa etaw muna nekedalem diyà wayeg, sumalà dé sa linadu di.]
5 Na, duen sa maama dahiya eglinadu, telu pulù owoy walu gepalay dé sa lugay di eglinadu.
6 Hinaa i Hésus kagdi eghibat dahiya, owoy netiigan di tigtu nelugay dé eglinadu. Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “O Akay, meiyap ka pa amuk melikuan ka?”
7 Egsagbì sa eglinadu, guwaen di, “O Datù, amuk eglanglilis sa wayeg, endà duen sa duma ku dahini dumalem kenak diyà sa wayeg. Dumalem a hedem, dodoo nehunawan a polo sa sebaen ma etaw egdalem diyà wayeg.”
8 Agulé guwaen i Hésus, “Enaw ka dé. Dilin ko sa ikam ko, owoy bigkat ka ma dé.”
9 Hê, nepetow dé nelikuan sa maama. Dinilin di sa ikam di, owoy nekebigkat ma dé. Na, Sapetu agdaw keetud da sa egoh di nelikuan.
10 Huenan di, egbulitan sa medoo kaunutan Hudiyu sa maama nelikuan, guwaen da, “Migtipay ka dé sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé keuwit ko ikam.”
11 Dodoo guwaen sa maama egsagbì, “Sa etaw migbulung kenak, igsugù di igpedilin sa ikam ku owoy pineipanaw di aken.”
12 Eg-igsaan da, guwaen da, “Ngadan di etaw sa migsugù keniko egpedilin sa ikam ko owoy egpeipanaw keniko?”

13 Dodoo sa maama nelikuan, endà netiigan di duu ngadan di etaw sa migbulung
kenagdi, enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon dahiya owoy nekelawek Hésus i
diyà sa medoo etaw.
14 Agulé, hinaa i Hésus kagdi diyà sa Dalesan i Nemula, owoy guwaen di, “Taa ko,
hih. Nelikuan ka dé. Na, sabuh ka dé egbael salà anì endà dé mekeuma sa tigtu
medaet diyà keniko.”
15 Agulé, mig-ipanaw sa etaw nelikuan owoy mig-angay egtulon diyà sa medoo
kaunutan Hudiyu si Hésus sa migbulung kenagdi.
16 Huenan di, edung egoh iya, egpelihayen da Hésus i, enù ka egbulitan da danà di
migbulung sa etaw diyà Sapetu agdaw keetud da.
17 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Sa Emà ku Nemula, endà
umetud di eggalebek apiya di pa Sapetu. Huenan di, takà a ma eggalebek.”
18 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, dakel temù sa kekelukuy da mimatay kenagdi.
Egseolomoy da, guwaen da, “Beken iya daa sa tinipay di sa agdaw keetud ta, dodoo
migtipay ma doo diyà si Nemula enù ka guwaen di si Nemula sa hagdi Emà. Amuk
hediya, egtepengen di Nemula i.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Egkegaga Sa Anak I Nemula

19 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen di, “Tuu ini i
eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Aken sa Anak i Nemula, huenan di endà duen sa egbaelan
ku amuk naken daa penemdem. Iya daa sa egbaelan ku sa hinaa ku egbaelan i Emà.
Sumalà dé sa egbaelan di, iya ma sa egbaelan ku.
20 Tigtu eghiduwan i Emà Nemula aken i Anak di, huenan di igpehaa di diyà kenak
sa langun egbaelan di. Owoy ipebael di ma diyà kenak sa medoo panduan uman pa
dakel diyà siini binaelan ku anì tigtu yu megaip langun.
21 Eg-enawen i Emà sa medoo etaw nematay owoy begayan di kagda lalù. Hediya
ma sa egbaelan ku enù ka mebegayan ku ma lalù sa langun etaw eghemilien ku.
22 Beken si Emà sa tumulon sa ketebowon sa langun etaw amuk mematay da, dodoo
binegayan di aken egkegaga anì tumulon a sa ketebowon sa langun etaw,
23 enù ka ungayà di oloen a etaw, iling sa keolò da kenagdi. Sumalà dé sa etaw
endà eg-olò di kenak, endà ma oloen di duu si Emà sa migpeangay kenak.
24 “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa etaw egpangunut diyà sa kagi ku owoy
egpigtuu ma diyà si Emà sa migpeangay kenak, iya sa etaw mekesakem sa lalù endà
meelut di. Endà mepigtamayan di, enù ka lagà endà dé mematay di enù ka duen dé
sa lalù di taman melugay.
25 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Lagà nematay sa medoo etaw danà sa salà
da. Dodoo edung ini egoh di, sumalà dé sa etaw dumineg sa kagi ku owoy egpigtuu
diyà kenak, aken i Anak i Nemula, iya sa etaw mebegayan lalù taman melugay.
26 Danà i Emà sa egpelalù etaw taman melugay, binegayan di ma aken egkegaga
anì mekepelalù a etaw taman melugay.
27 Owoy binegayan di ma aken egkegaga anì tumulon a sa ketebowon sa medoo
etaw amuk mematay da, enù ka aken sa Kakay Langun.
28 Yoko egkegaip duu siini eg-ikagiyen ku. Meuma pa kani sa agdaw egoh sa langun
etaw nematay dumineg sa keumow ku kenagda,
29 owoy umenaw da langun. Meenaw sa medoo etaw migbael mepion anì melalù da
taman melugay. Dodoo sa medoo etaw migbael salà, umenaw da anì mepigtamayan
da uman taman melugay.”

Si Hésus Sa Pineangay I Nemula

30 Guwaen i Hésus ma, “Endà duen sa egbaelan ku amuk naken daa egkegaga,
dodoo eg-unutan ku polo sa uyot i Emà Nemula. Huenan di, meketulon a sa

ketebowon sa langun etaw amuk mematay da, owoy tigtu metudà sa ketulon ku danà
i Nemula migtulù kenak. Endà eg-unutan ku duu sa naken uyot daa, dodoo iya polo
sa unutan ku sa uyot sa migpeangay kenak diyà tanà.
31 "Amuk aken daa sa tumulon keniyu denu kenak, endà metuuwan yu kéen diyà
sa eg-ikagiyen ku.
32 Dodoo duen doo sa sebaen ma egtulon denu sa egbaelan ku, owoy netiigan ku
anan tuu sa kagi di denu kenak.
33 Na, si Huwan Tegebautis sa pineangayan yu sa medoo etaw anì eg-igsà da denu
kenak, kagdi ma sa migtulon sa tuu tegudon denu kenak.
34 Dodoo mebaluy amuk endà duen etaw diyà tanà daa egtulon denu kenak. Dodoo
igpetulengtuleng ku keniyu sa tegudon i Huwan denu kenak anì migtuu yu anì
mealukan yu.
35 Na, lagà sa palitaan dakel legdaw Huwan i. Nelugaylugay yu neanggan danà yu
nelegdawan sa legdaw di, enù ka netuuwan yu diyà sa tuu tegudon di.
36 Dodoo miglowon pa sa ketulon i Nemula denu kenak diyà sa ketulon i Huwan
denu kenak, enù ka sa medoo panduan binaelan ku igpebael i Emà diyà kenak, iya
sa tandà di aken sa pineangay i Nemula.
37 Kagdi ma sa egpetiig denu kenak, dodoo endà egdinegen yu duu sa kagi di owoy
endà ma eghauwen yu duu sa palas di.
38 Owoy endà ma igtagù yu duu sa kagi di diyà sa pedu yu, enù ka endà egpigtuu
yu diyà kenak apiya di pa aken sa pineangay di.
39 Na, kiyu i etaw Hudiyu, takà yu eg-inau sa kagi i Nemula igpesulat, enù ka guwaen
yu dò melalù yu taman melugay danà sa keinau yu. Apiya di pa tinulon iya wé kagi
i Nemula sa denu kenak, tapay yu doo endà egpigtuu diyà kenak.
40 Ungayà ku hedem mangunut yu diyà kenak anì kumelalù yu taman melugay,
dodoo eg-eked yu polo."
41 Guwaen i Hésus, "Na, beken iya sa ungayà ku egpeolòolò a diyà etaw,
42 enù ka netiigan ku doo kiyu owoy netiigan ku ma endà duen sa kehidu yu si
Nemula diyà sa pedu yu.
43 Apiya di pa pineangay i Emà aken anì tumulù a keniyu denu kenagdi, eg-eked
yu doo egpigtuu diyà kenak. Dodoo netiigan ku amuk tumulù sa liyu etaw endà
pineangay i Nemula, iya polo sa egpigtuuwen yu.
44 Na, ini sa pesuwan di endà egpigtuu yu diyà kenak, enù ka egkeiyapan yu sa
kepeolòolò yu diyà sa duma yu, dodoo endà meiyap yu sa keolò sa tigtu Nemula
keniyu.
45 Yoko egpenemdem duu aken sa tumipu keniyu diyà si Nemula. Dodoo si Mosis
polo sa tumipu keniyu amuk meuma siedò agdaw, enù ka apiya di pa egpigtuu yu
sa igtulù i Mosis anì melalù yu hedem, endà doo tigtu yu egpigtuu. Huenan di,
mepigtamayan i Nemula kiyu.
46 Amuk tigtu tuu daa sa kepigtuu yu diyà si Mosis, mekepigtuu yu ma diyà kenak
enù ka igsulat di sa denu kenak.
47 Dodoo amuk endà pigtuuwen yu duu sa kagi igsulat di egoh anay, endà ma
pigtuuwen yu duu sa kagi ku."

6

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17)

1 Na sebaen agdaw, migkatin Hésus i tanà dutu sa Lanaw Galiliya, kepengadan da
ma Lanaw Tibiliyas.

2 Medoo temù sa etaw mig-unut kenagdi danà da mighaa sa medoo panduan
binaelan di egoh di migbulung sa medoo etaw eglinadu.
3 Agulé, egtekedeg Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa mepokò getan, owoy
migpenuu da dahiya.
4 Na egoh iya, buyu dé neuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula.
5 Agulé, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw egtekedeg eg-angay diyà kenagdi, eg-
igsà diyà si Pilipi, guwaen di, “Kenà ta i kumuwa sa kaenen ipekaen ta diyà siini
medoo etaw?”
6 Na, iya sa igsà di anì tepengan di sa kepigtuu i Pilipi, dodoo tapay dé netiigan di
sa baelan di.
7 Migsagbì Pilipi i, guwaen di, “Apiya di pa sa nekuwa etaw eggalebek taman walu
gebulan,* tapay doo endà mekegaga di iya wé ibeli ta kaenen. Apiya tigtukééykééyen
sa kepekaen ta kenagda, tapay doo kulang enù ka medoo da temù.”
8 Agulé, eg-ikagi sa sebaen ma salu i Hésus, si Andelis hadi i Simon Pidelu, guwaen
di,
9 “Duen sa batà maama dini mig-uwit sa legà di duwa sedà nelegà owoy lima
getibulu tukééy epan. Dodoo tigtu endà mekegaga iya wé, enù ka medoo temù sa
etaw egkesetipon.”
10 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pepenuu yu sa medoo etaw.”
Na, melabel sa keluwenluwen dahiya, huenan di migpenuu sa langun etaw. Duen
kéen lima ngibu maama dahiya, liyu sa bayi owoy batà.
11 Agulé, kinuwa i Hésus sa epan owoy migsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà
siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé igpetukidtukid di igpebegay diyà sa medoo
etaw migpenuu dahiya. Hediya ma sa binaelan di diyà sa duwa sedà nelegà. Hê,
nebesug da langun.
12 Egoh da nebesug dé langun, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Tipoh yu
dé sa kaenen nesamà anì endà melemet di.”
13 Na, egoh da migtipoh sa kaenen nesamà, duen sepulù owoy duwa pa gesolok
nepenù sa epan nesamà endà neimet da duu egkaen diyà sa lima getibulu epan.
14 Egoh sa medoo etaw mighaa siini panduan binaelan i Hésus, guwaen da, “Tigtu
tuu kagdi sa tegesugkow i Nemula pineangay di diyà tanà.†”
15 Dodoo netiigan i Hésus sa ungayà da sabaan da kagdi anì tegelen da pedatù diyà
kenagda. Huenan di, miglegkang dahiya owoy migtekedeg uman diyà sa getan anì
eglebù, enù ka beken iya sa hagdi ungayà.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Malkos 6:45-52)

16 Na, egoh di mahapun dé, eglungel sa medoo salu i Hésus eg-angay da lanaw dò.
17 Mig-edà da kumpit anì mangay da Kapelenaum dò tanà dutu sa lanaw. Hê inut
di sigep dé, dodoo endà pa egtebow Hésus i, huenan di eg-ipanaw da dé.
18 Hê, migkeleges polo sa kelamag owoy tigtu dakel ma dé sa lambeg.
19 Na, egoh da mig-owong lima kakilumitelu kéen kedu diyà sa mantadan,
neteliwadaan da dé diyà lanaw. Agulé, hinaa da Hésus i egbigkat diyà kagpa't wayeg
eg-angay diyà kenagda. Hê, tigtu da nelimedangan.
20 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egkelimedangan na. Aken doo ini i.”
21 Agulé, egkeanggan da dé owoy pineedà da Hésus i diyà kumpit. Hê, egoh di
mig-edà, petow da dé nekedunggù diyà Kapelenaum sa eg-angayan da.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Eglagbet Si Hésus

---

* **6:7** 6:7 Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek. † **6:14** 6:14 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18.

22 Na, egoh di sumimag, dahiya pelà diyà mantadan sa medoo etaw sinalidan sa
medoo salu i Hésus egoh da mig-edà kumpit. Netiigan da endà eg-unut Hésus i eg-
edà kumpit, enù ka hinaa da sebaen daa sa kumpit inedaan sa salu di egoh neagdaw.
23 Endà hinaa da Hésus i dahiya, dodoo duen duma kumpit kedu Tibiliyas dò
migdunggù medapag diyà sa tanà kenà da migkaen sa epan egoh i Datù migpesalamat
diyà si Nemula danà siedò epan.
24 Agulé, egoh da neketiig endà dé dahiya Hésus i owoy sa medoo salu di, eg-edà
da ma kumpit sa medoo etaw eg-angay Kapelenaum dò enù ka lagbeten da Hésus i.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Kaenen Migpetuntun Kedu Langit Dò

25 Agulé, egoh sa medoo etaw migtebow Kapelenaum dò, hinaa da Hésus i owoy
guwaen da diyà kenagdi, “O Mistelu, nengan ko ya mig-angay dini?”
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà
netuuwan a keniyu enù ka sa kelagbet yu kenak beken danà yu egpeketiig sa
selepangan sa panduan ku. Dodoo eglagbeten yu daa aken danà yu nebesug sa kaenen
binaelan ku panduan egoh neagdaw.
27 Yoko egpedeles duu sa kaenen diyà tanà daa enù ka meledak kani. Dodoo pedeles
yu polo sa kaenen egpelalù etaw taman melugay. Iya sa kaenen ibegay ku diyà keniyu,
aken i Kakay Langun, enù ka tinandaan i Emà Nemula aken sa pineangay di.”
28 Agulé, guwaen da diyà si Hésus, “Ngadan sa ukit baelan ké anì petuuwen ké sa
uyot i Nemula?”
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa uyot i Nemula diyà keniyu, pigtuu yu diyà
sa maama pineangay di diyà tanà.”
30 Eg-igsà da dema, guwaen da, “Ngadan sa panduan mebaelan ko ipehaa ko diyà
kenami anì migtuu ké diyà keniko? Ngadan sa niko egbaelan?
31 Egoh anay egoh sa medoo tupù ta mig-ukit diyà sa melabel tanà mediyù dalesan,
kinaen da sa kaenen mana binaelan i Nemula, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Igbegay di diyà kenagda sa kaenen kedu langit dò.’‡ ”
32 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Beken si Mosis sa
migbegay kaenen kedu langit dò, dodoo sa Emà ku polo sa egbegay keniyu sa tigtu
kaenen kedu langit dò.
33 Iya sa tigtu kaenen ibegay i Nemula sa kaenen egpetuntun kedu diyà langit sa
egpelalù langun etaw diyà tanà.”
34 Agulé guwaen da, “O Datù, begayi ko kami takà siini kaenen.”
35 Guwaen i Hésus, “Aken sa kaenen egpelalù etaw. Endà dé meketues sa etaw
eg-angay egsalig diyà kenak owoy endà dé lumupahan sa etaw egpigtuu diyà kenak.
36 Dodoo tinulonon ku kiyu giina, guwaen ku, ‘Apiya di pa eghauwen yu dé aken,
tapay yu doo endà egpigtuu.’
37 Na, sa langun etaw igbegay i Emà diyà kenak, mangay da migtuu diyà kenak,
owoy endà ma ekedan ku duu sa etaw eg-angay diyà kenak.
38 Iya maen di ya migpetuntun a kedu diyà langit anì umunut a sa ungayà sa
migpeangay kenak. Beken naken daa ungayà sa eg-unutan ku.
39 Ini sa ungayà sa migpeangay kenak, endà duen sebaen etaw lengaan ku diyà sa
langun etaw igbegay di diyà kenak, owoy enawen ku kagda langun amuk meuma sa
sabuhanan agdaw.
40 Ini sa ungayà sa Emà ku, mebegayan da lalù taman melugay sa langun etaw
egpeketiig kenak owoy egpigtuu ma diyà kenak, aken i Anak i Nemula, owoy enawen
ku ma kagda amuk meuma sa sabuhanan agdaw.”

‡ **6:31** 6:31 Basa ko Éksodo 16:4.

41 Na, nelangget sa pedu sa medoo Hudiyu owoy egsigbolowen da Hésus i danà sa
kagi di guwaen di, “Aken sa kaenen migpetuntun kedu langit dò.”
42 Egseolomoy da, guwaen da, “Siini maama si Hésus anak i Hosé. Kinilala ta sa
emà di owoy sa inay di. Enù kebaluy sa inikagi di migpetuntun gaa kedu langit dò?”
43 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Yoko egkelangget ta egsigbolow denu kenak.
44 Endà duen etaw mekeunut diyà kenak amuk beken si Emà migpeangay kenak
sa atung umagak kenagdi, owoy iya sa etaw enawen ku amuk meuma sa sabuhanan
agdaw.
45 Iya sa igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di, ‘Metulù sa langun
etaw danà i Nemula.’§ Na, taa yu, hih. Uman sebaen etaw duminegdineg diyà si Emà
owoy meketiig ma sa igtulù di, iya sa etaw mekeunut diyà kenak.
46 Dodoo yoko egpenemdem duu duen etaw nekehaa si Emà, enù ka endà duen
etaw mighaa kenagdi liyu daa aken i kedu diyà si Nemula.
47 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenak,
dumuen lalù di endà meelut di.
48 Aken sa kaenen mekepelalù etaw.
49 Apiya di pa kinaen sa tupù ta sa kaenen mana egoh anay egoh da mig-ukit diyà
sa melabel tanà mediyù dalesan, nematay da doo.
50 Dodoo siini kaenen migpetuntun kedu langit dò, sumalà dé sa etaw kumaen iya
wé, endà dé mekesugsug sa suguy di.
51 Aken sa kaenen melalù migpetuntun kedu langit dò. Amuk kumaen sa etaw siini
kaenen, endà dé meelut sa lalù di. Iya sa kaenen ibegay ku anì kumelalù sa langun
etaw diyà tanà, sa ekud ku.”
52 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi di, egsesigbolowoy da temù sa medoo
Hudiyu, guwaen da, “Enù kebaluy siini maama ibegay di sa ekud di ipekaen di
kenita?”
53 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Amuk endà kumaen yu sa ekud ku owoy amuk endà uminem yu sa depanug ku,
endà dumuen sa lalù diyà keniyu. Aken sa Kakay Langun,
54 owoy sumalà dé sa etaw egkaen sa ekud ku owoy eg-inem sa depanug ku, iya sa
mebegayan lalù endà meelut di owoy enawen ku kagdi diyà sa sabuhanan agdaw.
55 Iya maen di ya enù ka sa ekud ku sa tigtu kaenen, owoy sa depanug ku sa tigtu
eg-inemen.
56 Amuk egkaen sa etaw sa ekud ku owoy eg-inem sa depanug ku, iya sa etaw
eg-ugpà diyà kenak owoy diyà a ma kenagdi.
57 Tigtu melalù si Emà sa migpeangay kenak diyà tanà, owoy melalù a ma danà di.
Diya ma sa etaw egkaen kenak, melalù da ma danà ku.
58 Aken sa tigtu kaenen migpetuntun kedu langit dò. Beken lagà di sa kaenen
igbegay i Nemula kinaen sa tupù ta egoh anay, enù ka apiya di pa kinaen da iya wé,
nematay da doo. Dodoo sa etaw kumaen siini kaenen, endà dé meelut sa lalù di.”
59 Na, iya sa inikagi i Hésus egoh di egtulù diyà sa simbaan Hudiyu diyà menuwa
Kapelenaum.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migsalid Diyà Si Hésus

60 Na, egoh sa medoo pasek di egdineg iya wé inikagi i Hésus, guwaen da, “Melikut
iya wé inikagi di. Endà meketiig ki dumineg iya wé.”
61 Apiya endà tinulonon di etaw, tapay doo netiigan i Hésus egkebogo sa pedu da
danà sa igtulù di. Agulé guwaen di diyà kenagda, “Enù di ya, egkealang pa sa kepigtuu
yu danà siini inikagi ku?

§ **6:45** 6:45 Basa ko Isayas 54:13.

62 Enù di ya, amuk hauwen yu aken i Kakay Langun mebatun dutu siedò tapay
kenà ku, ketiigan yu pa sa inikagi ku ataw ka endà?
63 Taa yu, hih. Iya daa sa egpelalù etaw sa Suguy i Nemula. Endà duen egkegaga
sa ekud ku diyà sa lalù etaw. Dodoo, sa inikagi ku diyà keniyu, iya sa kagi sa Suguy i
Nemula owoy sa mekepelalù etaw.
64 Dodoo duen duma etaw diyà keniyu endà doo migtuu da."
Na, iya sa inikagi i Hésus enù ka tapay dé netiigan di sa medoo etaw endà egpigtuu
owoy netiigan di ma sa tumampil diyà sa kuntelà di.
65 Agulé guwaen i Hésus, "Iya maen di ya tinulonon ku kiyu endà duen etaw
mekeunut diyà kenak amuk beken si Emà sa pepigtuu kenagda."
66 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, miglikù sa medoo pasek di owoy endà dé eg-
unut-unut da diyà kenagdi.
67 Huenan di, guwaen i Hésus diyà sa sepulù owoy duwa tigtu pasek di, "Enù di ya
kiyu i, lumikù yu ma?"
68 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, "O Datù, amuk tumangkà ké diyà keniko,
ngadan di etaw polo sa angayan ké petulù? Kuna daa sa kenà ké egdineg sa medoo
kagi egpelalù etaw taman melugay.
69 Egpigtuu ké dé diyà keniko, owoy netiigan ké ma kuna sa Maama Metiengaw
pineangay i Nemula."
70 Agulé guwaen i Hésus, "Apiya di pa aken sa mighemilì keniyu sepulù yu owoy
duwa salu ku, duen doo sebaen etaw i Satanas diyà keniyu."
71 Na, iya sa etaw inikagi di si Hudas anak i Simon Iskaliyot. Apiya di pa kagdi sa
sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, tumampil doo diyà sa medoo
kuntelà i Hésus.

7

Ini Sa Egoh I Hésus Miglenged Pista Diyà Hélusalém

1 Agulé, egtukiden i Hésus sa medoo menuwa diyà uwang Galiliya. Meked mangay
uwang Hudiya dò, enù ka duen medoo kaunutan Hudiyu egkelukuyan da eg-imatay.
2 Na, buyu dé neuma sa pasad sa pista etaw Hudiyu kepengadan da Pista Lawì.
3 Agulé, eg-ikagi sa medoo hadi i Hésus diyà kenagdi, guwaen da, "Mepion amuk
lumegkang ka dini owoy lumenged ka sa pista dutu Hudiya dò anì hauwen sa medoo
pasek ko sa medoo panduan egbaelan ko.
4 Enù ka amuk ungayà sa etaw lumalag, endà mebaluy di ilidung di sa medoo
panduan egbaelan di. Na, amuk duen panduan mebaelan ko, mepion amuk ipehaa
ko diyà sa langun etaw diyà tanà."
5 Na, iya sa inikagi da enù ka apiya di pa hadi i Hésus kagda, endà doo egpigtuu
da diyà kenagdi.
6 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Endà pa egkeuma sa pasad ku mangay dutu.
Dodoo kiyu, mepion doo sa keipanaw yu sumalà dé sa agdaw di.
7 Endà duen sa maen yu egkelepuhan sa medoo etaw egkuntelà diyà si Nemula,
dodoo aken polo sa egkelepuhan da danà ku takà egtulon diyà kenagda sa medaet
egbaelan da.
8 Huna yu dé angay pista dò. Endà pa mangay a dutu enù ka endà pa egkeuma sa
pasad ku mangay dutu."
9 Na, egoh i Hésus neubus eg-ikagi iya wé, eg-ugpà daa diyà Galiliya.
10 Na, egoh sa medoo hadi di mig-angay da dé eglenged sa pista diyà Hélusalém,
eg-angay ma Hésus i dutu, dodoo linidung di sa keipanaw di enù ka ungayà di endà
duen etaw meketiig.

11 Na, eglagbeten sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i diyà sa pista diyà Hélusalém.
Egseigsaay da, guwaen da, “Kenà di kéé ini egoh?”
12 Medoo temù sa etaw eglenged sa pista, owoy egsesigbolowoy da denu si Hésus.
Duen duma etaw, guwaen da, “Mepion etaw kagdi ya.” Owoy duen ma etaw, guwaen
da, “Endà, enù ka eg-akalan di sa medoo etaw danà sa ketulù di.”
13 Dodoo egsebadàbadaay da daa eg-ikagi denu kenagdi, enù ka egkelimedangan
da sa medoo kaunutan Hudiyu egbulit kenagda.
14 Na, egoh di egketeliwadaan sa pista, mig-angay Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula
owoy eg-edung egtulù diyà sa medoo etaw nesetipon dahiya.
15 Egoh di egtulù, tigtu negaip sa medoo kaunutan Hudiyu, owoy guwaen da,
“Keduwan di ya sa hagdi melabel penemdem, enù ka endà migpetulù di diyà sa
medoo ulu-ulu simbaan?”
16 Egsagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Beken naken penemdem daa ini i igtulù
ku, dodoo danà polo i Nemula migpeangay kenak.
17 Sumalà dé sa etaw mangunut diyà sa uyot i Nemula, iya sa etaw meketiig sa
keduwan sa itulù ku, iling ka kedu si Nemula ataw ka naken penemdem daa.
18 Enù ka amuk duen etaw egtulù sa hagdi penemdem daa, iya daa sa ungayà di
egpeolòolò diyà etaw. Dodoo amuk egtulù sa etaw anì meolò Nemula i sa migpeangay
kenagdi, kesaligan polo sa langun igtulù di enù ka endà egbutbut di.
19 Apiya di pa igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula diyà keniyu egoh anay, endà
doo duen etaw diyà keniyu egpangunut diyà sa uledin di. Maen di ya egkelukuyan
yu aken eg-imatay?”
20 Hê, egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, “Egkelengleng ka dé danà ko linahuk
busaw. Endà duen etaw egpenemdem eg-imatay keniko.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Egoh dini duen sebaen panduan binaelan ku, dodoo
negaip yu langun enù ka agdaw keetud egoh iya.
22 Dodoo kiyu, eggalebek yu ma diyà sa agdaw keetud enù ka apiya di pa agdaw
keetud, egpekelaing yu doo ipat sa anak yu maama anì mekepangunut yu sa uledin
igsugkow i Mosis denu sa kepekelaing ipat. Na, beken kedu si Mosis daa siini adat
kepekelaing ipat, enù ka iya sa adat sa medoo tupù ta egoh anay egoh i Mosis endà
pa duen.
23 Na, amuk egpekelaingen yu sa ipat da diyà sa agdaw keetud anì endà tipayen yu
duu sa uledin igsugkow i Mosis, maen di ya egbulitan yu aken danà ku migbulung sa
langun lawa etaw diyà sa agdaw keetud?
24 Yoko egsigbolow duu sa egbaelan etaw danà sa eghauwen yu daa, dodoo
penemdem yu polo sa egbaelan di anì metiigan yu sa ketuu di.”

Ini Sa Egoh Da Egseolomoy Denu Si Hésus Amuk Kagdi Sa Sinugù I Nemula

25 Na, duen duma etaw tegeHélusalém egseolomen da sa denu si Hésus, guwaen
da, “Enù di ya, kagdi kéen sa etaw eglagbeten sa medoo kaunutan ta anì imatayan
da?
26 Taa yu, hih. Takà egtulù diyà sa kenà etaw egkesetipon, dodoo endà duen etaw
eghawid kenagdi. Enù di ya, netiigan sa medoo kaunutan ta kéé kagdi si Kelistu sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula?
27 Dodoo beken kagdi kéen iya wé enù ka amuk tumebow sa Tigtu Datù peangayen
i Nemula, endà duen etaw meketiig sa keduwan di. Dodoo siini etaw, netiigan ta doo
langun sa keduwan di.”
28 Egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula, pinetaled di sa kagi di, guwaen
di, “Guwaen yu dò egketiigan yu aken owoy sa keduwan ku, dodoo endà metiigan yu
duu. Endà mig-angay a dini danà sa naken ungayà daa, dodoo pineangay a polo dini.
Kesaligan sa migpeangay kenak, dodoo kiyu, endà metiigan yu duu kagdi ya.

29 Dodoo egketiigan ku doo enù ka kagdi sa keduwan ku owoy kagdi ma sa
migpeangay kenak.”
30 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen etaw egkelukuy egsigkem kenagdi, dodoo
endà pa egkesabaan da duu enù ka endà pa neuma sa agdaw hinemilì i Nemula egoh
di mesigkem.
31 Dodoo duen dé medoo etaw egpigtuu diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Kagdi doo
sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, enù ka endà duen etaw mekelowon diyà siini etaw
egbael panduan.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Migpeangay Etaw Anì Sigkemen Da Hésus I

32 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa medoo etaw egseolomoy denu si Hésus. Agulé,
neseunut sa pedu da owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà, owoy sinugù da sa medoo
tegebantay Dalesan i Nemula anì sigkemen da Hésus i.
33 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw nesetipon, “Endà dé iseg a melugay
mugpà diyà keniyu, enù ka lumikù a diyà sa migpeangay kenak.
34 Apiya di pa lagbeten yu aken, endà hauwen yu duu, enù ka endà ma mekeangay
yu diyà sa kenà ku mekeugpà.”
35 Egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé, egseigsaay da, guwaen da,
“Ngadan sa angayan di endà hauwen ta duu gaa? Enù di ya, mangay kéé dutu siedò
kenà medoo etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa menuwa etaw beken Hudiyu anì tuluen di
ma sa medoo etaw beken Hudiyu?
36 Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà hauwen ta duu gaa apiya di pa lagbeten
ta? Maen di ya guwaen di endà mekeangay ki gaa diyà sa kenà di mekeugpà?”
37 Na, iya sa tigtu mapulù agdaw diyà sa pista da sa sabuhanan agdaw di. Egoh
iya, migtigdeg Hésus i owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Amuk eglupahan yu,
angay yu diyà kenak anì peinemen ku kiyu.
38 Enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, ‘Amuk duen etaw egpigtuu diyà
kenak, egbuwalbuwal diyà sa pedu di sa wayeg egpelalù kenagdi taman melugay.’ ”
39 Na, iya sa selepangan sa wayeg egpelalù etaw inikagi i Hésus sa Metiengaw Suguy
i Nemula sakemen sa langun etaw egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo egoh i Hésus mig-
ikagi iya wé, endà pa egkesakem da duu sa Suguy i Nemula enù ka endà pa nebatun
Hésus i dutu langit dò.

Ini Sa Egoh Di Egkeduwa Sa Penemdem Sa Medoo Etaw Denu Si Hésus

40 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, duen etaw eg-ikagi, guwaen da,
“Kagdi sa tigtu Tegesugkow i Nemula eg-angat-angatan ta.”*
41 Duen ma etaw eg-ikagi, guwaen da, “Kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula.”
Dodoo guwaen sa liyu etaw, “Beken kagdi sa eg-angat-angatan ta, enù ka endà
mebaluy di etaw tegeGaliliya sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.
42 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, Tugod i Datù Dabid sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula, owoy lumesut dutu Bétlihém dò enù ka iya sa tapay menuwa
i Dabid egoh anay†.”
43 Na, nesetigesa sa penemdem sa medoo etaw denu si Hésus.
44 Duen ma etaw ungayà da sigkemen da hedem, dodoo endà egkesabaan da duu.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Etaw Hudiyu Endà Egpigtuu

45 Na, egoh sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula migpelikù da diyà sa etaw
migsugù kenagda, eg-igsaan sa medoo Palasiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà
kagda, guwaen da, “Kenà di dé? Maen di ya endà inuwit yu duu?”

---

* **7:40** 7:40 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18. † **7:42** 7:42 Basa ko Mikiyas 5:2.

46 Migsagbì sa medoo tegebantay, guwaen da, “Enù ka endà duen sa liyu etaw
egtegudon iling sa hagdi ketegudon.”
47 Agulé guwaen sa medoo Palasiyu diyà kenagda, “Enù di ya, neakalan yu ma dé
danà di?
48 Dodoo kami, endà neakalan ké diyà kenagdi, enù ka endà duen sa kaunutan
etaw Hudiyu egpigtuu diyà kenagdi. Owoy endà ma duen sa duma ké etaw Palasiyu
egpigtuu diyà kenagdi.
49 Dodoo siini medoo liyu etaw, endà netiigan da duu sa kagi i Nemula igsugkow i
Mosis egoh anay. Huenan di, pigtamayan i Nemula kagda taman melugay.”
50 Dahiya ma Nikodimu i, enù ka kagdi ma sa etaw Palasiyu, owoy iya sa mig-angay
eg-igsà diyà si Hésus egoh anay. Eg-ikagi Nikodimu i diyà sa medoo duma di Palasiyu,
guwaen di,
51 “Endà mebaluy di diyà sa uledin ta igsugkow i Mosis amuk pigtamayan sa etaw
amuk endà pa neigsaan ta duu denu sa binaelan di anì metiigan ta sa salà di.”
52 Dodoo egsagbian sa medoo duma di, guwaen da, “Kuna ma kéen sa etaw
tegeGaliliya lagà kagdi. Maen di ya egkeiyap ka tumabang kenagdi? Inauwi ko polo sa
kagi i Nemula igpesulat anì metiigan ko tigtu endà duen sebaen tegesugkow i Nemula
tumebow kedu Galiliya dò.”

Ini Denu Sa Bayi Migbigà

53 Agulé, miglikù sa uman sebaen etaw diyà sa hagdi dalesan.

8

1 [Dodoo eg-angay Hésus i diyà Getan Olibu.
2 Egoh di sumimag, migpelikù Hésus i mig-angay diyà sa Dalesan i Nemula.
Agulé, egoh sa langun etaw nesetipon diyà kenagdi, migpenuu owoy eg-edung egtulù
kenagda.
3 Egoh di telibubu egtulù, migtebow sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Eg-uwiten da diyà si Hésus sa bayi hinaa etaw migbigà.
Pinetigdeg da kagdi teliwadà sa medoo etaw,
4 owoy guwaen da diyà si Hésus, “O Mistelu, hinaa etaw siini bayi egoh di migbigà
giina.
5 Duen sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen di, ‘Buungen batu sa etaw
egbigà anì mematay.’ Na, ngadan sa niko penemdem denu kenagdi?”
6 Na, eg-igsaan da Hésus i enù ka ungayà da begayan da kagdi salà amuk tipayen
di sa uledin igsugkow i Mosis. Dodoo egkudung Hésus i owoy igsulat di sa ketudù di
diyà tanà.
7 Dodoo takaan da kagdi eg-igsà. Agulé, egpetudà dema egpenuu Hésus i owoy
guwaen di diyà kenagda, “Sumalà dé sa etaw diyà keniyu endà duen salà di, mepion
amuk kagdi sa muna muung batu.”
8 Hê, egkudung dema Hésus i owoy egsulat dema diyà tanà.
9 Egoh sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù migdineg sa sagbì i Hésus,
egkeseinut-inut da langun eglikù, dodoo iya muna miglikù sa medoo lukes. Hê, iya
daen sa nesamà si Hésus owoy sa bayi egtigdeg dahiya.
10 Agulé, egpetudà dema egpenuu Hésus i owoy guwaen di diyà sa bayi, “O Okon,
kenà sa medoo etaw migtipu keniko? Duen pa etaw egbegay salà diyà keniko?”
11 Egsagbì sa bayi, “O Datù, endà dé duen di.”
Agulé guwaen i Hésus, “Endà ma megay a salà diyà keniko. Likù ka dé, owoy yaka
dé eg-uman na egbael salà.”]

Ini Sa Tegudon Egoh I Hésus Migpelagà Legdaw

12 Na, egtulù dema Hésus i diyà sa medoo etaw nesetipon, guwaen di, “Aken sa legdaw egsenang diyà sa pedu sa langun etaw diyà tanà. Amuk eg-unut sa etaw diyà kenak, endà duen deleman diyà sa pedu di, enù ka melegdawan polo danà sa legdaw egpelalù etaw taman melugay.”
13 Egoh sa medoo Palasiyu migdineg sa inikagi di, guwaen da, “Kuna mendaa sa migtulon denu keniko diyà kenami. Huenan di, endà egketuuwan ké diyà sa inikagi ko.”
14 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Apiya di pa aken daa sa migtulon diyà keniyu denu kenak, tuu doo sa inikagi ku, enù ka netiigan ku sa keduwan ku owoy sa angayan ku ma. Dodoo kiyu, endà netiigan yu duu sa keduwan ku ataw ka sa angayan ku.
15 Amuk sumigbolow yu diyà etaw, danà sa niyu daa penemdem sa kesigbolow yu. Dodoo aken, beken iya sa pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì sumigbolow a diyà etaw.
16 Dodoo amuk sumigbolow a, tigtu tuu sa kesigbolow ku enù ka beken danà sa naken daa penemdem, dodoo duwa ké si Emà migpeangay kenak sa sumigbolow.
17 Na, duen uledin igsugkow i Mosis eg-unutan yu, guwaen di, ‘Amuk neseunut sa kagi sa duwa etaw, tuu doo sa kagi da.’
18 Huenan di, tigtu tuu sa kagi ku, enù ka egtulonen ku sa denu kenak diyà keniyu, owoy si Emà sa migpeangay kenak, kagdi ma sa egtulon sa denu kenak.”
19 Agulé, eg-igsaan sa medoo Palasiyu, guwaen da, “Kenà emà ko ya atu?”
Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà egketiigan yu duu aken, huenan di endà ma egketiigan yu duu sa Emà ku. Amuk metiigan yu aken, metiigan yu ma doo sa Emà ku.”
20 Na, iya sa kagi i Hésus egoh di egtulù kenagda diyà sa Dalesan i Nemula diyà sa bilik kenà sa taguan pilak ibegay etaw diyà si Nemula. Dodoo endà duen etaw mekesigkem kenagdi, enù ka endà pa neuma sa pasad hinemilì i Nemula egoh da mekesigkem kenagdi.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Endà Egpigtuu

21 Agulé, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Buyu a dé sumalid diyà keniyu. Apiya di pa lagbeten yu aken, mematay yu doo danà sa medoo salà yu, owoy endà ma mekeuma yu diyà sa angayan ku.”
22 Huenan di, egseigsaay sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, “Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà mekeuma ki gaa diyà sa angayan di? Enù di ya, petoyò kéen?”
23 Agulé guwaen i Hésus, “Kiyu sa etaw eg-ugpà diyà tanà daa, owoy iya daa sa niyu penemdemen sa medoo eghauwen yu diyà tanà. Dodoo aken, kedu a langit polo, huenan di egtulonen ku sa langun eghauwen ma diyà langit.
24 Iya maen di inikagi ku mematay yu danà sa medoo salà yu, enù ka endà mekepeuloy sa salà yu amuk endà pigtuuwen yu duu sa langun tinulon ku denu kenak.”
25 Agulé eg-igsà da, guwaen da, “Ngadan ko ya etaw kuna ya?”
Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken sa tinulon ku diyà keniyu edung sa egoh ku anay egtulù.
26 Duen pa sa medoo ikagiyen ku denu keniyu anì metiigan yu medaet sa egbaelan yu. Dodoo, iya daa sa itulù ku diyà sa langun etaw diyà tanà sa medoo dinineg ku diyà sa migpeangay kenak, enù ka anan tuu sa kagi di.”
27 Dodoo tapay doo endà egketiigan da duu iya sa inikagi i Hésus si Nemula sa Emà di.
28 Huenan di, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Amuk meuma sa egoh yu tumutuk kenak diyà sa kayu ibugsud, aken i Kakay Langun, metiigan yu doo tuu sa langun tinulon ku denu kenak. Owoy metiigan yu ma doo endà duen sa sebaen

egbaelan ku danà sa naken daa penemdem, dodoo iya daa sa eg-ikagiyen ku, sa igtulù
sa Emà ku diyà kenak.
29 Takà ké egkeseunut sa migpeangay kenak. Endà salidan di aken, enù ka takà a
egbael sa uyot di."
30 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, medoo dé sa etaw migpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Nelaun

31 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà kenagdi, guwaen di,
"Amuk takà yu mangunut diyà sa itulù ku, tigtu egpepasek yu diyà kenak.
32 Amuk hediya, metiigan yu sa tuu tegudon, owoy mekelaun yu ma dé danà sa tuu
tegudon."
33 Egsagbì da, guwaen da, "Kami sa tugod i Ablaham owoy endà inudipen ké etaw
kami i. Maen di ya iya sa inikagi ko mekelaun ké dé?"
34 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa etaw egbael
salà, iya sa etaw neudipen danà sa salà di enù ka endà nekegaga di egbael mepion.
35 Amuk udipen, endà eg-ugpà di diyà sa dalesan sa épê di taman melugay, enù ka
mebaluy mehemagawan. Dodoo sa anak etaw, endà mehemagawan di duu, enù ka
mebaluy takà mugpà diyà sa kenà emà di.
36 Huenan di, amuk aken sa egpelaun keniyu kedu diyà salà yu, aken i Anak i
Nemula, tigtu tuu nekelaun yu dé.
37 Netiigan ku kiyu sa tugod i Ablaham, dodoo tigesa polo sa niyu pedu diyà sa
hagdi, enù ka ungayà yu mimatay kenak danà yu endà egpigtuu diyà sa itulù ku.
38 Iya sa itulù ku sa igpehaa sa Emà ku diyà kenak. Dodoo kiyu, iya polo sa egbaelan
yu sa tinulon sa emà yu keniyu."
39 Egsagbian da, guwaen da, "Si Ablaham sa lagà emà ké enù ka kami sa tugod di."
Dodoo guwaen i Hésus eg-ikagi, "Amuk tigtu tugod i Ablaham kiyu i, ilingan yu
doo sa mepion binaelan di egoh anay.
40 Dodoo apiya di pa tinulù ku kiyu sa tuu tegudon igpetiig i Nemula diyà kenak,
egkelukuyan yu polo aken eg-imatay. Beken hediya sa binaelan i Ablaham.
41 Dodoo eg-ilingan yu polo sa binaelan sa emà yu."
Agulé, egbulit da egsagbì, guwaen da, "Beken ké anak tanà, kami i. Sebaen daa sa
Emà ké si Nemula, owoy kami sa tigtu anak di."
42 Guwaen i Hésus diyà kenagda, "Beken si Nemula sa Emà yu, enù ka amuk tuu
si Nemula sa Emà yu, hiduwan yu doo aken, enù ka si Nemula sa keduwan ku egoh
ku mig-angay dini. Beken danà sa naken egkegaga daa sa keangay ku dini, enù ka si
Nemula polo sa migpeangay kenak dini.
43 Ini sa pesuwan di endà metiigan yu duu sa inikagi ku enù ka meked yu dumineg
sa tegudon ku.
44 Si Satanas polo sa lagà emà yu, huenan di meiyap yu ma umunut sa medaet
ungayà di. Edung egoh tanà binaelan taman ini egoh di, tegeimatay Satanas i, owoy
endà ma eg-unutan di duu sa tuu tegudon enù ka endà duen sa tuu diyà kenagdi.
Anan butbut sa langun eg-ikagiyen di enù ka hagdi adat iya wé. Kagdi sa tegebutbut
owoy kagdi ma sa keduwan sa langun butbut.
45 Dodoo anan tuu sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu, huenan di endà migtuu yu diyà
kenak.
46 Endà duen etaw diyà keniyu mekeikagi amuk duen salà ku, enù ka endà duen
di. Apiya di pa tuu sa egtulonen ku, endà doo migtuu yu diyà kenak.
47 Amuk anak i Nemula sa etaw, migtuu doo diyà sa kagi i Nemula. Dodoo kiyu,
endà egpigtuu yu diyà sa kagi di enù ka beken anak di kiyu ya."

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Sa Medoo Etaw Hudiyu

48 Na, egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé inikagi i Hésus, guwaen da
diyà kenagdi, “Tuu kéen sa inikagi ké kuna sa etaw tegeSamaliya egkelepuh kenami
i etaw Hudiyu. Egkelengleng ka dé danà ko linahuk busaw.”
49 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà linahuk a busaw. Eg-oloen ku daa Nemula i
Emà ku. Gasama iya, egpeumàumaan yu polo aken.
50 Beken iya sa ungayà ku egpeolòolò a diyà etaw. Dodoo si Nemula, iya sa ungayà
di meolò a etaw, owoy ipetiig di tuu sa kagi ku.
51 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa itulù ku,
endà dé mematay di taman melugay.”
52 Eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, “Na, netiigan ké dé tigtu ka
linahuk busaw. Enù ka si Ablaham owoy sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay,
anan da nematay. Dodoo kuna, iya sa kagi ko amuk egpigtuu sa etaw diyà sa igtulù
ko, endà dé mematay di.
53 Enù di ya, eglowon ka pa diyà sa tupù ta si Ablaham? Enù ka si Ablaham owoy
sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, anan da doo nematay. Ngadan ko ya etaw
kuna ya?”
54 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk egpedakelen ku aken, endà duen ulan di iya
wé. Dodoo iya polo sa egpedakel kenak si Nemula Emà ku. Guwaen yu dò kagdi sa
Nemula egsaligan yu,
55 dodoo endà egketiigan yu duu kagdi i. Dodoo aken polo sa neketiig kenagdi.
Upama, amuk guwaen ku endà netiigan ku duu kagdi, mekeiling a keniyu egbutbut.
Dodoo netiigan ku doo kagdi ya owoy eg-unut a ma sa kagi di.
56 Na, sa tupù yu si Ablaham, ungayà di humaa sa agdaw egoh ku mangay diyà
tanà. Hê, hinaa di dé, huenan di tigtu neanggan egoh di mighaa.”
57 Agulé, eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, “Endà pa nekeuma ka
lima pulù gepalay. Gasama iya guwaen ko hinaa ko si Ablaham sa tupù ta.”
58 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Egoh i Ablaham
endà pa duen di diyà tanà, tapay a dé duen.”
59 Egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, eghudut da batu buungen da enù ka
imatayan da hedem. Dodoo, eglidung Hésus i owoy eglaun kedu diyà sa Dalesan i
Nemula.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap

1 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw, hinaa di sa maama langap inuwit di miglesut sa
kinelangap di.
2 Agulé, eg-igsà sa medoo salu i Hésus, guwaen da, “O Mistelu, maen di ya inuwit
di miglesut sa kinelangap di? Ngadan tayu di etaw sa nesalà, kagdi ataw ka sa emà
di owoy sa inay di?”
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Beken danà sa hagdi salà sa kinelangap di, owoy
beken ma danà sa salà sa lukes di. Dodoo nelangap polo anì mehaa sa tunung i
Nemula diyà kenagdi.
4 Amuk agdaw pelawà, egbaelan ta doo sa galebek igsugù sa migpeangay kenak,
enù ka endà dé duen etaw mekegalebek amuk sigep.
5 Egoh ku eg-ugpà pelawà diyà tanà, aken sa legdaw egsenang diyà sa langun etaw
enù ka itulù ku kenagda sa tuu tegudon.”
6 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eg-ileb diyà tanà owoy kinuwa di sa tanà
pinelê di ileb. Hê igdulét di diyà mata sa langap,

7 owoy guwaen di, “Angay ka diepug wayeg dò kepengadan Wayeg Siloyi.” Na, iya
sa selepangan sa kagi Siloyi, sa Pineangay. Agulé, mig-angay sa langap egdiepug dutu.
Hê egoh di eglikù, mig-ilag dé.
8 Na, negaip sa medoo duma di owoy sa medoo etaw mighaa kenagdi migpegeni
pilak egoh anay. Egseigsaay da, guwaen da, “Enù di ya, kagdi sa maama migpenuu
owoy takà migpegeni pilak ataw ka beken?”
9 Duen etaw egsagbì, guwaen da, “Tuu, kagdi doo sa takà migpegeni.”
Dodoo duen ma etaw, guwaen da, “Beken kagdi iya wé. Nesetepeng daa sa palas
da.”
Dodoo guwaen sa maama, “Tuu, aken sa langap takà migpegeni pilak.”
10 Agulé, eg-igsà sa medoo etaw diyà kenagdi, guwaen da, “Amuk kuna sa langap,
maen di ya mig-ilag ka dé?”
11 Guwaen di egsagbì, “Duen etaw pinengadanan da si Hésus mig-ileb diyà tanà
migbael libutà igdulét di diyà sa mata ku, owoy pineangay di aken dutu wayeg Siloyi
dò anì egdiepug a. Huenan di, mig-angay a dutu. Hê, egoh ku ubus egdiepug, mig-ilag
a dé.”
12 Eg-igsà da dema, guwaen da, “Kenà sa maama ini egoh di?”
Egsagbì, guwaen di, “Endà netiigan ku duu sa inangayan di.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Palasiyu Mig-igsà Sa Maama Nelikuan Langap

13 Agulé, inuwit da sa maama nelikuan langap diyà sa medoo Palasiyu.
14 Na, iya sa agdaw egoh i Hésus migbael libutà igbulung di mata sa langap sa
agdaw keetud etaw Hudiyu.
15 Iya maen di ya inigsaan ma sa medoo Palasiyu sa ukit kepeilag di dema. Agulé,
guwaen sa maama diyà kenagda, “Igdulét i Hésus sa libutà diyà sa mata ku. Agulé,
mig-angay a egdiepug wayeg dò. Hê, mig-ilag a dé.”
16 Agulé, duen duma Palasiyu eg-ikagi, guwaen da, “Siini etaw migbulung, beken
kagdi sa pineangay i Nemula enù ka tinipay di sa uledin ta denu sa agdaw keetud.”
Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, “Amuk kagdi sa etaw tegebael salà,
endà mekebael di panduan iling sa binaelan di.” Hê, egsesigbolowoy da denu sa
binaelan i Hésus.
17 Agulé, eg-igsà da dema diyà sa maama, guwaen da, “Ngadan sa niko penemdem
denu kenagdi, enù ka guwaen ko eg-ilag ka dé danà di migbulung keniko?”
Egsagbì sa maama, guwaen di, “Kagdi sa tegesugkow i Nemula.”
18 Na, endà egpigtuu sa medoo kaunutan Hudiyu sa egoh di langap egoh anay owoy
mig-ilag dé. Huenan di, igpeangay da sa emà di owoy sa inay di
19 owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da, “Enù di ya, ini sa anak yu ataw ka beken?
Tuu ataw ka endà inuwit di miglesut sa kinelangap di? Amuk hediya, maen di ya atu
mig-ilag dé?”
20 Migsagbì sa emà di owoy sa inay di, guwaen da, “Netiigan ké kagdi sa anak ké,
owoy netiigan ké ma inuwit di miglesut sa kinelangap di.
21 Dodoo endà netiigan ké duu sa pesuwan di mig-ilag dé. Endà ma netiigan ké duu
sa etaw migbulung kenagdi. Dodoo mepion amuk kagdi polo sa igsaan yu, enù ka
mipedu dé owoy mekesagbì ma denu sa kineilag di.”
22 Na, iya sa sagbì sa emà di owoy sa inay di enù ka nelimedangan da sa medoo
ulu-ulu etaw Hudiyu, enù ka tapay dé nesesebaen sa penemdem da pigtamayan da sa
etaw amuk guwaen di si Hésus sa Tigtu Datù pineangay i Nemula. Iya sa kepigtamay
da endà dé peludepen da duu diyà sa simbaan da.
23 Iya maen di ya mig-ikagi sa emà di owoy sa inay di, guwaen da, “Mipedu dé.
Mepion amuk kagdi polo sa igsaan yu.”

24 Agulé, inumow sa medoo ulu-ulu dema sa maama nelikuan langap. Guwaen da
diyà kenagdi, “Pengibet ka diyà si Nemula amuk tuu sa tulonen ko diyà kenami. Enù
ka netiigan ké dé endà tuu di sa kagi ko egoh giina denu sa maama migpeilag keniko,
enù ka netiigan ké kagdi sa tegebael salà.”
25 Guwaen sa maama, “Endà egketiigan ku duu amuk tuu kagdi sa etaw tegebael
salà ataw ka endà. Ini daa sa netiigan ku, egoh anay nelangap a, dodoo ini egoh
eg-ilag a dé.”
26 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, “Ngadan sa binaelan di diyà keniko? Enù
di ya sa ukit kebulung di sa mata ko?”
27 Migsagbì sa maama, guwaen di, “Tinulon ku dé iya wé diyà keniyu egoh giina,
dodoo endà dinineg yu duu kéen. Maen di ya egkeiyapan yu egdineg dema? Enù di
ya, ungayà yu pepasek yu diyà kagdi?”
28 Egoh da migdineg iya wé, egbulit da owoy egpeumàumaan da, guwaen da, “Kuna
sa hagdi pasek, dodoo kami polo sa pasek i Mosis sa tegesugkow i Nemula egoh anay.
29 Enù ka netiigan ké doo si Nemula sa mig-ikagi diyà si Mosis egoh anay. Dodoo
iya wé etaw, endà netiigan ké duu sa hagdi keduwan.”
30 Agulé egsagbì sa maama, guwaen di, “Ay, tigtu a negaip keniyu. Enù ka endà
netiigan yu duu sa keduwan siini etaw apiya di pa kagdi sa migpeilag sa mata ku.
31 Netiigan ta doo endà dinegen i Nemula duu sa kesimbà sa etaw tegebael salà.
Dodoo iya polo sa egdinegen di sa etaw eg-adat kenagdi owoy eg-unut diyà sa uyot
di.
32 Edung egoh tanà binaelan taman ini egoh di, endà duen etaw netiigan ta
mekegaga mulung sa langap amuk inuwit di miglesut sa kinelangap di.
33 Amuk beken kedu si Nemula siini etaw migbulung kenak, endà megaga di duu
egbael panduan iling ini i binaelan di.”
34 Guwaen da egsagbì, “Edung egoh ko miglesut taman ini egoh, kuna polo sa etaw
tegebael salà. Huenan di, endà mekebaluy ka tumulù kenami.” Hê, hinemagawan
da kagdi i kedu diyà sa Dalesan i Nemula.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Lagà Langap

35 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kehemaga da sa maama nelikuan kedu diyà
sa Dalesan i Nemula, inangay di kagdi eglagbet. Egoh di mighaa kenagdi, eg-igsà
Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, migtuu ka pa diyà sa Kakay Langun?”
36 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, ngadan di etaw sa Kakay Langun? Tuloni ko
aken, hih, anì migtuu a diyà kenagdi.”
37 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Hinaa ko dé egoh giina, owoy kagdi ma sa eg-ikagi
diyà keniko ini egoh di.”
38 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, egpigtuu a dé diyà keniko.” Hê, egligkued
diyà sa taengan i Hésus enù ka egdatuen di.
39 Agulé guwaen i Hésus, “Ini sa pesuwan di mig-angay a diyà tanà anì mehaa sa
egbaelan sa langun etaw. Na, sa etaw lagà langap enù ka endà netiigan di duu sa tuu
tegudon, iya sa etaw egtabangan ku anì umilag. Dodoo sa etaw guwaen da dò meilag
da, iya polo sa etaw melangap enù ka endà egpigtuu da.”
40 Duen ma etaw Palasiyu medapag diyà si Hésus. Egoh da migdineg iya wé, eg-igsà
da, guwaen da, “Enù di ya kami i, langap ké ma?”
41 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, “Amuk langap yu danà yu endà neketiig sa tuu
tegudon, endà duen sa salà yu. Dodoo guwaen yu dò eg-ilag yu owoy netiigan yu ma
sa uyot i Nemula, huenan di tapay doo duen salà yu enù ka endà eg-unut yu diyà sa
hagdi uyot.”

10

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Tegeipat Kebilibili

1 Na, egtulon Hésus i peligad denu sa medoo etaw di owoy sa eg-ipat kenagda.
Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen etaw egludep diyà sa
lugenan kebilibili, dodoo endà eg-ukit di diyà sa bengawan enù ka egtipay sa lesed
lugenan, iya sa etaw tegepenakaw owoy tegelampas.
2 Dodoo iya polo sa etaw tegeipat kebilibili sa etaw eg-ukit diyà bengawan.
3 Amuk tumebow diyà lugenan, eg-ukaan sa tegebantay bengawan kagdi i. Agulé
eg-umowen di sa ngadan sa hagdi kebilibili, owoy eg-unutan da ma kagdi mangay
liyu dò enù ka nelayaman da sa kagi di eg-umow.
4 Egoh di migpelaun sa medoo kebilibili di, eghunawan di kagda owoy egsetugdug
da diyà kenagdi enù ka egkelayaman da sa kagi di.
5 Dodoo endà eg-unutan da duu sa liyu etaw. Melaguy da polo kedu diyà kenagdi,
enù ka endà egkilalaen da duu sa kagi di.”
6 Na, iya sa peligad tinulon i Hésus diyà kenagda, dodoo endà netiigan da duu sa
selepangan di.
7 Huenan di, egselepangen i Hésus sa peligad di diyà kenagda, guwaen di, “Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Aken lagà sa bengawan ukitan sa medoo kebilibili
mangay diyà sa lugenan.
8 Iya lagà sa tegepenakaw owoy tegelampas sa medoo liyu etaw mig-angay egtulù
egoh ku endà pa migtebow. Dodoo sa medoo etaw ku lagà kebilibili ku, endà egpigtuu
da diyà kenagda.
9 Na, aken lagà sa bengawan ukitan etaw mangay diyà si Nemula. Sumalà dé sa
etaw umukit diyà kenak, iya sa mealukan ku. Kagda lagà sa kebilibili ku takà egdalem
diyà sa lugenan owoy lumiyu ma anì tumabtab.
10 Dodoo sa tegepenakaw, iya daa sa pesuwan di eg-angay diyà sa lugenan anì
menakaw owoy mimatay owoy pedaetan di sa kebilibili. Dodoo aken, mig-angay a
diyà tanà anì melalù yu taman melugay owoy tigtu megulub ma sa lalù yu.
11 “Aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili. Amuk sa mepion tegeipat kebilibili,
maen dé amuk meimatayan anì mealukan sa kebilibili.
12 Dodoo amuk sa etaw egsukayan daa, beken kagdi sa tigtu tegeipat kebilibili enù
ka beken hagdi sa kebilibili. Amuk eghauwen di sa mebalaw tinggalung eglohot
kebilibili, egpelaguyan di sa medoo kebilibili. Hê, egbangaen sa tinggalung sa
kebilibili owoy nesepalak da langun.
13 Egpelaguy sa etaw egsukayan enù ka beken kagdi sa épê kebilibili owoy endà ma
eghiduwan di duu sa kebilibili eg-ipaten di.
14-15 Dodoo aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili. Netiigan ku sa Emà ku owoy
netiigan di ma aken. Hediya ma sa medoo etaw ku, enù ka netiigan ku kagda
owoy netiigan da ma aken. Huenan di, mepion diyà kenak amuk meimatayan a
anì mealukan ku kagda.
16 Duen ma sa medoo liyu etaw lagà sa kebilibili ku, dodoo endà diyà da siini
lugenan. Kuwaen ku ma kagda owoy dinegen da ma sa kagi ku anì munut da ma
diyà kenak. Huenan di, mebaluy mesesebaen sa umpungan da langun owoy sebaen
ma daa sa eg-ipat kenagda.
17 “Na, tigtu eghiduwan i Emà ku aken enù ka mepion diyà kenak amuk meimatayan
a anì mealukan ku sa medoo etaw ku, dodoo meenaw a mendaa.
18 Endà tegelen a etaw mimatay, dodoo danà sa naken uyot mebaluy meimatayan
a. Megaga ku lumengà sa hagtay ku anì mematay a owoy megaga ku dema kumuwa
sa hagtay ku, enù ka iya sa igsugù i Emà ku diyà kenak.”

19 Na, egoh sa medoo etaw Hudiyu migdineg sa inikagi i Hésus, egsesigbolowoy da
enù ka endà nesesebaen sa penemdem da.
20 Duen etaw diyà kenagda eg-ikagi, guwaen da, “Egkelengleng danà di linahuk
busaw. Yoko egdinegdineg ga diyà kagdi.”
21 Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, “Amuk linahuk busaw kagdi i,
endà mekebaluy di tumulù iling iya wé, enù ka tigtu mepion sa ketulù di. Amuk
linahuk busaw, endà megaga di duu peilag sa mata sa langap.”

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Hudiyu

22 Na, neuma dé sa pasad sa pista etaw Hudiyu egoh da mineketuleng sa
kinepeluman sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém egoh anay.
23 Megenaw sa tanà egoh iya, owoy eg-ipanawpanaw Hésus i diyà sa luglug Dalesan
i Nemula kepengadan da Luglug i Salomon.
24 Agulé, egkesetipon sa medoo kaunutan Hudiyu diyà si Hésus, owoy eg-ikagi da,
guwaen da, “Nelugay dé endà tigtu netiigan ké duu kuna. Tuloni ko kami amuk tuu
kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, ataw ka beken.”
25 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Tinulon ku dé iya wé diyà keniyu, dodoo endà
egpigtuu yu diyà kenak. Binaelan ku sa medoo panduan danà sa egkegaga igbegay i
Emà diyà kenak, owoy iya sa tandà di aken sa sinugù di.
26 Dodoo kiyu, tapay yu doo endà egpigtuu enù ka beken kiyu sa kebilibili ku.
27 Egdinegen sa medoo kebilibili ku sa kagi ku owoy netiigan ku kagda owoy eg-
unut-unut da ma diyà kenak.
28 Begayan ku kagda sa lalù endà meelut di anì endà dé mepigtamayan da. Endà
ma dé duen etaw mekelampas kenagda diyà kenak.
29 Na, si Emà sa migbegay kenagda diyà kenak anì ipaten ku kagda. Nekelowon sa
hagdi egkegaga diyà sa langun, huenan di endà duen sa mekelampas kenagda diyà
kenagdi.
30 Enù ka nesesebaen ké daa si Emà.”
31 Egoh sa medoo Hudiyu migdineg iya wé inikagi i Hésus, eghudut da dema batu
buungen da enù ka imatayan da hedem.
32 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Igpehaa ku dé sa medoo mepion panduan
igpebael i Emà ku diyà kenak. Tayu sa binaelan ku pesuwan di egbuungen yu aken
batu?”
33 Egsagbì da, guwaen da, “Beken danà sa medoo panduan binaelan ko sa pesuwan
di buungen ké kuna batu, dodoo danà ko daa migsumbung si Nemula. Apiya di pa
etaw ka daa diyà tanà, guwaen ko dò nesetepeng yu si Nemula.”
34 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu doo iya sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa
libelu yu, guwaen di, ‘Kiyu doo sa lagà nemula.’*
35 Na, netiigan ta endà mehalì di sa kagi i Nemula igpesulat enù ka anan tuu taman
melugay. Huenan di, amuk nemula sa iningadanan di sa medoo etaw sinugù di egoh
anay,
36 maen di ya guwaen yu migsumbung a si Nemula amuk iya sa kagi ku aken sa
Anak i Nemula? Na, aken sa hinemilì i Nemula owoy sa pineangay di diyà tanà.
37 Upama amuk endà egbaelan ku duu sa medoo panduan igpebael i Emà diyà
kenak, yoko egpigtuu ya diyà kenak.
38 Dodoo amuk egbaelan ku sa ipebael di diyà kenak, apiya di pa endà egpigtuuwen
yu duu aken, pigtuu yu doo sa medoo panduan egbaelan ku anì tigtu metiigan yu eg-
ugpà si Emà diyà kenak owoy diyà a ma kenagdi.”
39 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, ungayà da sigkemen da, dodoo
nekelesò diyà kenagda.

---

* **10:34** 10:34 Basa ko Isalem 82:6.

40 Agulé, mig-ipanaw Hésus i kedu diyà Hélusalém, owoy migbatas sa lawa Holdan
eg-angay diyà sa tapay atung kenà i Huwan migbautis etaw egoh anay. Dahiya sa
kenà di mig-ugpà Hésus i.
41 Duen medoo etaw mig-angay diyà kenagdi, owoy egseikagiyay da, guwaen da,
“Apiya di pa endà duen panduan binaelan i Huwan egoh anay, tuu doo sa langun
inikagi di denu si Hésus.”
42 Hê, medoo sa etaw dutu egpigtuu dé diyà kenagdi.

11

Ini Sa Egoh I Lasalo Nematay

1 Na, duen sa maama eglinadu, si Lasalo. Eg-ugpà diyà sa menuwa Bétaniya, owoy
eg-ugpà ma dahiya sa tebay di si Maliya owoy si Maleta.
2 Na, si Maliya sa mighudud lana mepion ngadeg diyà sa lisen i Hésus owoy hinunas
di ma balut ulu di. Na, eglinadu sa kakay di maama, si Lasalo.
3 Huenan di, duen etaw pineangay da i Maliya diyà si Hésus anì egtulonen da diyà
kenagdi, guwaen da, “O Datù, eglinadu sa loyuk ko eghiduwan ko.”
4 Agulé, egoh i Hésus migdineg iya wé, guwaen di, “Beken sa kepatay di sa
ketamanan siini linadu i Lasalo. Dodoo iya polo sa pesuwan di eglinadu anì meolò
Nemula i owoy meolò ma sa Anak di danà iya wé.”
5 Na, eghiduwan i Hésus Maleta i owoy sa hadi di owoy si Lasalo.
6 Dodoo egoh di migdineg sa linadu i Lasalo, eg-ugpà pelà duwa agdaw diyà sa
tapay kenà di.
7 Agulé egoh di neuma duwa agdaw, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di,
“Mangay ki dema dutu Hudiya dò.”
8 Dodoo guwaen sa medoo salu di, “O Mistelu, mepion amuk endà dé pelikù ka
dutu, enù ka egoh dini, egpenemdemen sa medoo Hudiyu kuna eg-imatay buungen
da kuna batu.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Na, duen sepulù owoy duwa kaulas diyà uman
sebaen agdaw. Amuk eg-ipanaw sa etaw amuk agdaw, endà mekebigkulek di enù ka
eg-ilag doo danà sa agdaw.
10 Dodoo amuk sigep sa keipanaw sa etaw, mekebigkulek doo enù ka endà duen
legdaw diyà kenagdi.”
11 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, guwaen di dema diyà sa medoo salu di,
“Neketudug sa loyuk ta, si Lasalo, dodoo angayen ku umenaw.”
12 Agulé guwaen sa salu di, “O Datù, amuk neketudug, nelikuan dé, enù ka sa
ketudug di sa tandà di nelikuan.”
13 Na, inikagi i Hésus sa egoh i Lasalo nematay, dodoo guwaen da dò inikagi di sa
ketudug di daa.
14 Huenan di, sinelepang di sa inikagi di, guwaen di, “Nematay dé Lasalo i.
15 Dodoo mepion polo sa pedu ku enù ka endà dahiya a egoh di nematay, enù ka
kumedakel sa kepigtuu yu danà sa hauwen yu dutu. Na, mangay ki dutu kagdi dò.”
16 Agulé, eg-ikagi Tomas i kepengadan da si Seping, guwaen di diyà sa medoo duma
di salu i Hésus, “Na, munut ki ma kenagdi mangay dutu anì sebaen daa sa kepatay
ta.”

Si Hésus Sa Egpekeenaw Etaw Owoy Sa Egpelalù Etaw

17 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Bétaniya, dinineg di epat agdaw dé Lasalo i
iglebeng.
18 Na, medapag sa menuwa Bétaniya diyà Hélusalém, enù ka telu kakilumitelu
kéen sa kediyù di.

19 Huenan di, duen medoo Hudiyu mig-angay diyà si Maleta owoy si Maliya, enù
ka eg-imùimuen da kagda danà sa kakay da nematay.
20 Na, egoh i Maleta migdineg medapag dé tumebow Hésus i, eg-angayen di
egtelabuk, dodoo diatas pelà Maliya i.
21 Egoh i Maleta migtebow diyà si Hésus, guwaen di, “O Datù, amuk dahini ka egoh
i Kakay eglinadu, endà mematay di hedem.
22 Dodoo apiya di pa nematay dé ini egoh, netiigan ku doo ibegay i Nemula diyà
keniko sumalà dé sa pegeniyen ko diyà kenagdi.”
23 Guwaen i Hésus, “Umenaw dema sa kakay ko.”
24 Guwaen i Maleta, “Netiigan ku umenaw doo amuk meuma sa keenaw sa langun
etaw diyà sa sabuhanan agdaw.”
25 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa egpekeenaw etaw, owoy aken sa egpelalù etaw.
Apiya di pa nematay sa etaw egpigtuu diyà kenak, melalù doo.
26 Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenak, endà dé mekesugsug sa suguy di enù ka
melalù taman melugay. Enù di ya, egpigtuuwen ko pa ini i kagi ku?”
27 “Hoò, Datù,” guwaen i Maleta. “Egpigtuu a doo kuna sa Anak i Nemula sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan ké mangay diyà tanà kedu diyà langit.”
28 Egoh i Maleta mig-ikagi iya wé, eg-angayen di sa hadi di si Maliya. Binadàbadaan
di, guwaen di, “Dahini dé sa mistelu owoy igsasà di kuna.”
29 Egoh i Maliya migdineg iya wé, medelamet eglegkang eg-angay diyà si Hésus,
30 enù ka endà pa migdalem Hésus i diyà sa menuwa Bétaniya, dodoo eg-ugpà
pelawà diyà sa kenà i Maleta migtelabuk kenagdi.
31 Na, sa medoo Hudiyu eg-imùimù si Maliya diatas sa dalesan di, hinaa da sa
kelegkang di medelamet owoy sa keipanaw di. Huenan di, egsetugdug da enù ka iya
sa penemdem da mangay suminegaw dutu siedò kenà lebeng.
32 Na, egoh i Maliya migtebow diyà sa kenà i Hésus, egligkued diyà sa taengan di
owoy guwaen di, “O Datù, amuk dahini ka egoh i Kakay eglinadu, endà mematay di
hedem.”
33 Egoh i Hésus eghaa si Maliya owoy sa medoo Hudiyu eg-unut kenagdi egsinegaw,
nebukul temù sa pedu di owoy egkebenung sa palas di.
34 Guwaen di, “Kenà i Lasalo i iglebeng?”
Agulé guwaen da, “O Datù, unut ka kenami mangay dutu anì hauwen ko.”
35 Hê, egsinegaw Hésus i.
36 Iya maen di ya guwaen sa medoo Hudiyu, “Haa yu, eghiduwan di temù Lasalo
i.”
37 Dodoo egseikagiyay sa medoo liyu etaw, guwaen da, “Pineilag di sa maama
langap. Maen di ya atu endà negaga di duu eghawid sa kepatay i Lasalo?”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Si Lasalo

38 Agulé nebukul dema Hésus i temù egoh di migtebow diyà sa kenà lebeng, sa
takub sinagpengan batu.
39 Agulé guwaen di, “Kedani yu dé sa batu.”
Dodoo eg-ikagi Maleta i hadi sa nematay, guwaen di, “O Datù, mahù dé enù ka epat
agdaw dé sa lugay di iglebeng.”
40 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Taa ko sa tinulon ku diyà keniko egoh
giina, guwaen ku amuk migtuu ka, mehaa ko sa dakel tunung i Nemula.”
41 Hê, egkedanan da sa batu igsagpeng lebeng. Agulé eglengag Hésus i owoy
guwaen di, “O Emà, egpesalamat a diyà keniko enù ka dinineg ko dé aken.
42 Netiigan ku takaan ko aken egdinegdineg, dodoo danà sa medoo etaw dahini,
inikagi ku iya wé anì migtuu da kuna sa migpeangay kenak diyà tanà.”

43 Agulé egoh di ubus egsimbà, egpetaled eg-umow, guwaen di, “O Lasalo, laun ka
dé.”
44 Hê, eglaun dé Lasalo i. Nebedbed ginis sa langun lawa di lapeg sa belad di owoy
sa lisen di ma. Nebekut ma musala sa kilay di. Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda,
“Lengai yu dé. Kedani yu sa ginis igbekut kenagdi.”

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Lukas 22:1-2)

45 Na, sa medoo etaw Hudiyu mig-angay diyà si Maliya, egoh da mighaa iya wé
panduan binaelan i Hésus, egpigtuu da dé diyà kenagdi.
46 Dodoo duen ma medoo liyu etaw eg-angay egtulon diyà sa medoo Palasiyu denu
sa binaelan i Hésus.
47 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo Palasiyu migdineg iya
wé, egkesetipon da owoy sa medoo kaunutan Hudiyu. Guwaen da, “Ngadan sa
mepion mebaelan ta? Enù ka medoo sa panduan egbaelan iya wé etaw.
48 Amuk endà hawidan ta duu, melengon migtuu sa langun etaw diyà kenagdi.
Amuk hediya, dinegen sa ulu-ulu ta diyà Loma duen sa sebaen ma datù dahini.
Medaet iya wé enù ka peangayen da sa medoo sundalu dahini anì pedaetan da sa
Dalesan i Nemula owoy sa nita menuwa ma.”
49 Na, duen sa etaw dahiya, si Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé
palay. Guwaen di diyà sa medoo duma di ulu-ulu, “Endà egpekepenemdem yu.
50 Maen di ya endà egketiigan yu duu ini i? Uman pa mepion amuk sebaen daa sa
etaw mematay, beken daa amuk sa langun etaw mematay. Mepion amuk kagdi daa
sa meimatayan anì endà meimatayan ki langun, kita i Hudiyu.”
51 Na, beken danà sa hagdi penemdem daa iya wé inikagi i Kayipas, dodoo danà
di sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay, igpetulon i Nemula diyà kenagdi sa
egoh i Hésus meimatayan anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw Hudiyu.
52 Beken sa Hudiyu daa sa metabangan danà sa kepatay i Hésus, dodoo meanak i
Nemula sa langun etaw sumalà dé sa menuwa da anì mesesebaen da danà sa kepatay
i Hésus.
53 Agulé edung egoh iya, takà da egseolomoy sa medoo kaunutan Hudiyu eglagbet
sa ukit keimatay da si Hésus.
54 Huenan di, endà dé eg-ipanawpanaw Hésus i diyà sa kenà sa medoo etaw diyà
uwang Hudiya. Dodoo eglegkang polo eg-angay dutu menuwa Ipelaim dò diyà sa tanà
eg-abay diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Agulé eg-ugpà dahiya lapeg sa medoo
salu di.
55 Na, buyu dé neuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Huenan
di, egoh sa pista endà pa eg-edung, mig-angay sa medoo etaw Hélusalém dò kedu diyà
sa medoo menuwa anì mangunut da sa adat Hudiyu denu sa kepelanih da diyà sa
kehaa i Nemula.
56 Egoh da nesetipon diyà sa Dalesan i Nemula, eglagbeten da Hésus i owoy
egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan sa penemdem yu? Lumenged pa Hésus i sa
pista, ataw ka endà?”
57 Dodoo egoh iya, tapay dé igsasà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
Palasiyu anì metulonon da amuk duen etaw meketiig sa kenà i Hésus anì sigkemen
da.

12

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Malkos 14:3-9)

1 Na, enem agdaw pa meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula, eg-angay Hésus i diyà sa menuwa Bétaniya. Iya sa menuwa i Lasalo sa
inenaw i Hésus egoh di nematay.
2 Na, egoh di migtebow dutu, egpistawan sa medoo loyuk di kagdi. Egbulig Maleta
i eg-iluh kaenen egoh da kumaen, owoy si Lasalo sa sebaen etaw diyà kenagda
egselengan egkaen diyà si Hésus.
3 Na si Maliya tebay i Lasalo, inuwit di sa butul nepenù lana mepion ngadeg
kepengadan da naldo. Iya sa kedakel butul di sa tengà litelus owoy tigtu milagà
iya wé lana. Hê, hinudud di diyà sa lisen i Hésus, owoy iya sa ighunas di sa balut
ulu di. Agulé, neseluh ngadeg di sa luwang dalesan.
4 Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu i Hésus, si Hudas Iskaliyot, sa tumampil diyà sa
medoo kuntelà i Hésus. Guwaen di,
5 "Ay! Nelemet iya wé lana. Mepion polo hedem amuk dagangen anì mekuwa sa
medoo pilak anì itukidtukid da ibegay diyà sa medoo pubeli, enù ka mapulù sa lagà
di enù ka egpekeuma sa sukay etaw eg-ulenal taman segepalay."*
6 Na, beken danà sa kehidu di etaw pubeli sa pesuwan di mig-ikagi iya wé, dodoo
danà di polo tegepenakaw enù ka takà egpenakaw sa duma pilak igsalig da diyà
kenagdi enù ka kagdi sa tegeipat sa pilak da.
7 Dodoo guwaen i Hésus, "Pandayà yu dé. Yoko egpemala duu enù ka tapayen di
dé siini lana anì pepion sa lawa ku sa egoh ku ilebeng.
8 Tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì mebuligan yu ma. Dodoo aken,
endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu."

Ini Sa Egoh Da Egkelukuy Mimatay Si Lasalo

9 Na, dinineg sa medoo Hudiyu sa ketebow i Hésus dutu Bétaniya dò, huenan
di mig-angay da ma dutu. Beken si Hésus daa sa egkeiyapan da eghaa, dodoo
egkeiyapan da ma humaa Lasalo i sa inenaw i Hésus egoh di nematay.
10 Huenan di, egseolomoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì imatayan da ma Lasalo
i,
11 enù ka danà sa kineenaw di, migsabuh dé sa medoo Hudiyu eg-unut diyà kenagda
enù ka egpigtuu da polo diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da (Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40)

12 Na, egoh di sumimag dé, dinineg sa medoo etaw eglenged pista sa egoh i Hésus
eg-angay Hélusalém dò.
13 Huenan di, egtelabuken da kagdi owoy mig-uwit da ma panga kayu melaweng
daun, enù ka iya sa adat da egsalù sa datù. Egpetaled da ma eg-ikagi, guwaen da,
"Meolò Nemula i. Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma sa Tigtu Datù ta
tugod i Islaél."
14 Na, hinaa i Hésus sa nati asnu owoy egkudà dahiya. Huenan di, neketuu dé sa
kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
15 "O kiyu i tegeHélusalém, yoko egkelenawan na.
Haa yu, tumebow sa Datù yu egkudà diyà sa nati asnu."†
16 Na, egoh i Hésus egkudà eg-angay Hélusalém dò, endà pa netiigan sa medoo
salu di duu neketuu dé iya wé kagi i Nemula igpesulat. Dodoo, egoh i Hésus neenaw
dema owoy nebatun dutu langit dò, netulengan da sa binaelan da diyà kenagdi owoy
netiigan da ma dé neketuu sa kagi i Nemula denu kenagdi danà iya wé binaelan di.

---

* **12:5** 12:5 Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek. † **12:15** 12:15 Basa ko Sakaliyas 9:9.

17 Na, medoo sa etaw mighaa si Hésus egoh di mig-umow si Lasalo dutu kenà lebeng
dò egoh di mig-enaw kenagdi egoh di nematay. Agulé, egtulonon da sa medoo liyu
etaw denu iya wé binaelan i Hésus.
18 Huenan di, egtelabuken sa medoo etaw Hésus i egoh di egtebow Hélusalém dò
enù ka dinineg da denu siedò panduan binaelan di.
19 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu neketiig eg-unut-unut sa medoo etaw diyà si
Hésus, egseolomoy da, guwaen da, “Taa yu. Tinabanan ki dé, enù ka sa langun
etaw diyà tanà eg-unut-unut da dé diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh Etaw Beken Hudiyu Mig-angay Eghaa Si Hésus

20 Na, duen ma etaw Geligu mig-angay Hélusalém dò anì egsimbà da ma egoh da
eglenged sa pista.
21 Agulé, eg-angay da diyà si Pilipi, sa etaw tegeBétsaida diyà uwang Galiliya.
Guwaen da diyà kenagdi, “O Akay, ungayà ké mikagi ké ma diyà si Hésus.”
22 Agulé, eg-angay egtulon Pilipi i diyà si Andelis sa ungayà da. Agulé, duwa da
mig-angay diyà si Hésus owoy tinulon da ma diyà kenagdi.
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Buyu dé egkeuma sa pasad egoh i
Nemula pehaa sa kedatù ku, aken i Kakay Langun.
24 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà duen ulan sa benì amuk endà
eghemulaen di diyà tanà. Amuk ilebeng dé diyà tanà owoy egtunas ma, kumedoo
temù sa bunga di.
25 Amuk iya daa sa pedakelen etaw diyà sa pedu di sa kepekihagtay di, iya polo sa
etaw mematay. Dodoo amuk endà egpedakelen di duu sa kepekihagtay di diyà tanà
enù ka eg-unut-unut diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman melugay.
26 Amuk iya sa ungayà yu pepasek yu diyà kenak, unut-unut yu kenak anì
mekeangay yu ma diyà sa angayan ku. Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa igsugù
ku, iya sa etaw pedakelen sa Emà ku.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepatay Di

27 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Tigtu nebukul sa pedu ku. Ngadan sa ikagiyen
ku egsimbà diyà si Emà? Endà mebaluy di pegeniyen ku diyà kenagdi anì alangen di
siini dakel kelikutan umukit diyà kenak, enù ka iya sa pesuwan ku mig-angay diyà
tanà anì ukitan ku sa kelikutan ku.”
28 Agulé, egsimbà Hésus i, guwaen di, “O Emà, pehauwi ko sa dakel egkegaga ko
diyà sa medoo etaw.”
Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen sa eg-ikagi kedu langit, guwaen di, “Igpehaa ku
dé sa dakel egkegaga ku danà sa medoo binaelan ko, owoy uman pa ipehaa ku.”
29 Na, dinineg sa medoo etaw egtigdeg dahiya iya wé kagi, owoy guwaen da, “Kilat
kéen iya wé.” Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, “Duen sa egsugùsuguen i Nemula
mig-ikagi diyà kenagdi.”
30 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Iya sa pesuwan i Nemula mig-ikagi anì
metiigan yu dinineg di sa kagi ku. Endà ipetiig di duu iya wé diyà kenak, enù ka
tapay dé netiigan ku dinineg di sa kagi ku.
31 Edung ini egoh pigtamayan i Nemula sa langun etaw egkuntelà kenagdi diyà
tanà, owoy tabanan di ma dé Satanas i, sa eg-unutan sa medoo etaw tegebael salà.
32 Dodoo aken, amuk itagù a diyà sa kayu igbugsud, isasà ku sa langun etaw diyà
siini sinukub langit anì migtuu da diyà kenak.”
33 Na, iya sa inikagi di anì metiigan da sa ukit kepatay di.
34 Dodoo egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, “Duen sa igtulù diyà kenami diyà
sa kagi i Nemula igpesulat, melalù polo taman melugay sa Tigtu Datù hinemilì i

Nemula. Dodoo kuna, maen di ya guwaen ko meketagù sa Kakay Langun diyà sa kayu igbugsud? Ngadan di etaw iya wé Kakay Langun?”
35 Agulé guwaen i Hésus, “Duen pelà sa legdaw diyà keniyu, dodoo endà iseg di melugay mekedan. Huenan di, unuti yu dé sa legdaw egoh di pelà diyà keniyu anì endà deleman yu, enù ka sa etaw eg-ipanaw diyà deleman, endà metiigan di duu sa angayan di.
36 Dodoo amuk diyà keniyu pelà sa legdaw, unuti yu dé sa legdaw anì melegdawan yu.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Hudiyu Endà Egpigtuu Diyà Si Hésus

Egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, sinalidan di sa medoo etaw owoy eg-angay diyà sa kenà di endà mehaa etaw.
37 Apiya di pa hinaa da sa medoo panduan binaelan di, endà doo egpigtuu da diyà kenagdi.
38 Na, danà da endà egpigtuu, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“O Datù, endà duen etaw egpigtuu sa igtulù ké.
Endà ma egpigtuu da
apiya di pa ipehaa ko sa tunung ko diyà kenagda.”‡
39 Huenan di, endà mekepigtuu da enù ka guwaen i Isayas ma,
40 “Pinelangap i Nemula kagda
anì endà mehaa da duu sa egbaelan di,
owoy pinetegas di ma sa ulu da
anì endà ma metiigan da duu sa selepangan di.
Enù ka amuk metiigan da, migtuu da doo diyà kenagdi
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenagdi
anì mealukan i Nemula kagda.”§
41 Na, inikagi i Isayas iya wé egoh anay, enù ka nehaa di sa dakel tunung i Hésus, owoy tinulon di ma dé sa denu kenagdi.
42 Apiya di pa iya sa igsulat i Isayas egoh anay, duen doo medoo ulu-ulu etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo linidung da polo sa kepigtuu da enù ka nelimedangan da sa medoo Palasiyu humawid kenagda lumudep diyà sa simbaan da.
43 Iglidung da sa kepigtuu da enù ka apiya di pa ungayà da metuuwan Nemula i diyà kenagda, uman doo dakel sa uyot da oloen etaw.

Igtulù I Hésus Sa Ketamanan Sa Medoo Etaw Amuk Mematay Da

44 Na, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, “Amuk egpigtuu sa etaw diyà kenak, beken aken daa sa egpigtuuwen di, dodoo egpigtuuwen di ma sa migpeangay kenak diyà tanà.
45 Sa etaw mighaa kenak, hinaa di ma Emà i sa migpeangay kenak diyà tanà.
46 Aken sa legdaw mig-angay diyà tanà anì mekelaun sa langun etaw egpigtuu diyà kenak kedu diyà sa deleman.
47 Sumalà dé sa etaw migdineg sa igtulù ku, dodoo endà egpigtuuwen di duu, beken aken sa mekepigtamay kenagdi, enù ka beken iya sa pesuwan ku mig-angay a diyà tanà anì pigtamayan ku sa medoo etaw, dodoo mig-angay a dini anì alukan ku polo kagda.
48 Dodoo amuk duen etaw eg-eked kenak owoy endà ma egpigtuuwen di duu sa igtulù ku, mepigtamayan doo amuk meuma sa sabuhanan agdaw. Ini sa pesuwan di mepigtamayan danà sa kagi igtulù ku endà egpigtuuwen di duu.

---

‡ **12:38** 12:38 Basa ko Isayas 53:1. § **12:40** 12:40 Basa ko Isayas 6:40.

49 Enù ka beken sa naken penemdem daa sa igtulù ku, dodoo si Emà sa migpeangay
kenak, kagdi sa migsugù kenak sa ikagiyen ku owoy sa itulù ku.
50 Netiigan ku iya sa egpelalù etaw taman melugay sa igsugù di. Huenan di, takà
ku igsugkow diyà keniyu sa kagi di igtulù diyà kenak."

13

Ini Sa Egoh I Hésus Migpegusê Lisen Sa Salu Di

1 Na, segdu pa endà meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i
Nemula. Na egoh iya, tapay dé netiigan i Hésus buyu dé meuma sa kelegkà di diyà
tanà anì pelikù mangay diyà sa Emà di. Takaan di eghidu sa medoo etaw di diyà
tanà, dodoo apiya di pa medapag dé sa kepatay di, igpehaa di doo diyà kenagda sa
kehidu di kenagda.
2 Na, egoh mahapun, egkaen Hésus i owoy sa medoo salu di. Dahiya ma si Hudas
anak i Simon Iskaliyot, owoy tapay dé binegayan i Satanas penemdem anì tumampil
diyà sa medoo kuntelà i Hésus.
3 Na, netiigan i Hésus doo igbegay i Emà di sa langun egkegaga diyà kenagdi owoy
netiigan di ma pineangay i Nemula kagdi diyà tanà owoy pelikù dema mangay diyà
si Nemula.
4 Huenan di, egoh da pelà egkaen, migtigdeg Hésus i owoy egkedanan di sa kawal
di owoy igleget di sa tuliyà diyà sa hawak di.
5 Agulé, eghudud wayeg diyà sa palanggana, owoy egtukiden di egpeguséén lisen
sa medoo salu di. Eghunasen di ma tuliyà sa lisen da.
6 Egoh di nekeuma diyà si Simon Pidelu, eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, "O Datù,
beken kuna sa megusê sa lisen ku."
7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà pa egketiigan ko duu sa egbaelan ku. Dodoo
metiigan ko doo kani."
8 Dodoo guwaen i Pidelu, "Endà mebaluy di kuna sa megusê sa lisen ku."
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk endà egpeguséén ku duu, endà ma mebaluy di
kuna sa pasek ku."
9 Agulé guwaen i Simon Pidelu, "O Datù, amuk hediya, beken sa lisen ku daa sa
peguséén ko, dodoo peguséi ko ma lapeg sa belad ku owoy sa ulu ku."
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk ubus dé egpedigus sa etaw, iya daen sa
peguséén di sa lisen di, enù ka melanih dé sa langun lawa di. Hediya ma kiyu i, lagà
yu ma sa etaw magtu migpedigus enù ka melanih yu dé. Dodoo duen pa sebaen etaw
diyà keniyu endà melanih di."
11 Na, mig-ikagi Hésus i endà melanih sa sebaen etaw diyà kenagda, enù ka tapay
dé netiigan di sa tayu etaw tumampil diyà sa medoo kuntelà di.
12 Agulé, egoh i Hésus ubus migpegusê sa lisen da, kumawal dema owoy egpelikù
egpenuu diyà sa kenà di. Eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, "Enù di ya, metiigan yu
pa sa pesuwan ku migpegusê lisen yu?
13 Na, guwaen yu aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu ma, owoy nesugat iya wé
enù ka tuu doo aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu.
14 Apiya di pa aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu, pineguséén ku sa lisen yu enù ka
migpetukééy a diyà keniyu. Huenan di, peguséi yu ma lisen sa duma yu anì tandaan
yu sa kepetukééy yu keniyu diyà kenagda.
15 Iya sa binaelan ku diyà keniyu anì meilingan yu aken.
16 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk udipen, endà mekelowon di diyà
sa datù di. Hediya ma sa tegesugkow, endà ma mekelowon di diyà sa etaw egsugù
kenagdi.

17 Na, netiigan yu dé ini i igtulù ku keniyu. Amuk pangunutan yu iya wé, tigtu yu
meanggan temù.
18 “Dodoo beken langun yu sa eg-ikagiyan ku, enù ka netiigan ku doo sa pedu sa
uman sebaen etaw hinemilì ku. Duen sa sebaen etaw diyà keniyu tumampil diyà sa
medoo kuntelà ku anì meketuu sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
‘Iya sa kumuntelà kenak sa sebaen duma ku doo meseselengan kumaen.’*
19 Na, egoh di endà pa meuma iya wé, tapay dé tinulon ku diyà keniyu. Huenan di,
amuk hauwen yu sa ketuu di, mekepigtuu yu doo tapay a dé duen egoh anay.
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw miadat sa etaw pineangay
ku, eg-adatan di ma aken. Owoy sumalà dé sa etaw eg-adat kenak, eg-adatan di ma
sa migpeangay kenak.”

Migtulon Hésus I Denu Sa Etaw Tumampil Diyà Sa Kuntelà Di (Matéyo 26:20-25; Malkos 14:17-21; Lukas 22:21-23)

21 Na, egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, tigtu egkebukul sa pedu di. Agulé, guwaen
di diyà sa medoo salu di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen diyà keniyu
sebaen etaw tumampil diyà sa kuntelà ku anì meimatayan a.”
22 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, negaip da owoy egseinengtengay da, enù
ka endà netiigan da duu tayu di etaw iya wé inikagi di.
23 Na, iya sa mig-abay si Hésus sa salu di eghiduwan di temù.
24 Agulé, egtanguan i Simon Pidelu kagdi, owoy guwaen di, “Igsai ko ngadan di
etaw iya wé inikagi di.”
25 Agulé, migdapag diyà si Hésus, owoy eg-igsaan di, guwaen di, “O Datù, tayu di
etaw diyà kenami sa tumampil diyà sa kuntelà ko?”
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa etaw tumampil sa begayan ku siini epan
idamù ku diyà sa sabaw.” Hê, igdamù i Hésus sa epan owoy igbegay di diyà si Hudas
anak i Simon Iskaliyot.
27 Egoh i Hudas migsakem sa epan, linahuk i Satanas dé kagdi i. Agulé guwaen i
Hésus diyà kenagdi, “Pedelamet ko dé baeli sa ungayà ko.”
28 Dodoo sa medoo etaw duma di neseselengan egkaen, endà netiigan da duu sa
pesuwan i Hésus mig-ikagi iya wé diyà si Hudas.
29 Na, si Hudas sa eg-ipat sa pilak da. Huenan di duen duma salu i Hésus guwaen
da dò sinugù i Hésus kagdi eg-angay egbeli sa kulang da diyà sa pista. Owoy duen
ma salu di, guwaen da dò sinugù di egpebegay pilak diyà sa medoo etaw pubeli.
30 Na, egoh i Hudas migkaen sa epan igbegay i Hésus kenagdi, medelamet eglaun
kedu dalem sa dalesan, owoy sigep dé.

Ini Sa Magtu Igsugù I Hésus Diyà Sa Medoo Etaw Di

31 Na, egoh i Hudas mig-ipanaw dé, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Buyu dé egkeuma
sa egoh di mehaa sa dakel tunung ku, aken i Kakay Langun. Owoy danà sa mebaelan
ku, mehaa ma sa dakel tunung i Nemula.
32 Amuk mehaa sa dakel tunung i Nemula danà sa mebaelan ku, ipehaa ma i Nemula
sa dakel tunung ku, owoy buyu dé egkeuma iya wé.
33 Na, kiyu i etaw ku eghiduwan ku, endà dé iseg a melugay mekeugpà diyà keniyu.
Apiya di pa lagbeten yu aken, nesetepeng doo sa kagi ku diyà keniyu owoy sa inikagi
ku egoh dini diyà sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu, endà mekeuma yu diyà sa angayan
ku.
34 Na, duen sa magtu igsugù ku diyà keniyu. Sehiduway yu dé. Hiduwi yu sa duma
yu lagà sa kehidu ku keniyu.
35 Amuk egsehiduway yu, iya sa kenà etaw meketiig kiyu sa pasek ku.”

---

* **13:18** 13:18 Basa ko Isalem 41:9.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34)

36 Agulé, eg-igsà Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù, angayan ko ya?”
Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà pa mekeunut ka kenak mangay dutu siedò angayan ku. Dodoo sebaen agdaw pa, mekeangay ka ma dutu.”
37 Guwaen i Pidelu, “O Datù, maen di ya endà mekeunut a keniko ini egoh di? Mebaluy doo diyà kenak amuk mematay a danà ku eg-unut keniko.”
38 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu pa atu mebaluy diyà keniko amuk mematay ka danà ko eg-unut kenak? Dodoo tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Amuk endà pa umukolò sa ebos amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.”

14

Si Hésus Sa Dalan Mangay Diyà Si Nemula

1 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Yoko egkebukul la. Salig yu polo diyà si Nemula owoy salig yu ma diyà kenak.
2 Duen medoo sibay dutu siedò kenà i Emà ku. Enù ka amuk endà tuu iya wé, endà tulonen ku duu diyà keniyu sa egoh ku mangay dutu anì tapayen ku mael sa kenà yu umugpà.
3 Amuk meubus ku egtapay sa kenà yu umugpà, pelikù a angayen ku kiyu anì mugpà yu ma dé diyà sa kenà ku taman melugay.
4 Netiigan yu ma dé sa dalan mangay diyà sa angayan ku.”
5 Agulé eg-ikagi Tomas i diyà kenagdi, guwaen di, “O Datù, endà egketiigan ké duu sa angayan ko. Huenan di, endà ma egketiigan ké duu sa dalan di.”
6 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken sa dalan mangay diyà si Nemula. Aken sa tuu egpigtuuwen etaw, owoy aken ma sa egpelalù etaw taman melugay. Endà duen etaw mekeangay diyà si Emà amuk beken aken sa ukitan di.
7 Amuk tigtu yu neketiig kenak, metiigan yu ma sa Emà ku. Edung ini egoh di, netiigan yu dé kagdi i owoy hinaa yu ma danà yu mighaa kenak.”
8 Agulé guwaen i Pilipi diyà kenagdi, “O Datù, pehauwi ko diyà kenami sa Emà ko, enù ka iya daa sa ungayà ké.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “O Pilipi, nelugay a dé diyà keniyu. Huenan di, negaip a enù ka endà pa egketiigan ko duu aken. Enù ka sa medoo etaw mighaa kenak, hinaa da ma si Emà. Maen di ya egpegeniyen ko diyà kenak ipehaa ku si Emà diyà keniyu?
10 Lagà endà egpigtuu ka eg-ugpà Emà i diyà kenak owoy diyà a ma kenagdi. Apiya sa langun eg-ikagiyen ku diyà keniyu, beken danà sa naken penemdem daa iya wé, dodoo iya polo sa binaelan sa Emà ku eg-ugpà diyà kenak.
11 Pigtuu yu dé sa inikagi ku eg-ugpà Emà i diyà kenak owoy eg-ugpà a ma diyà kenagdi. Amuk endà egpigtuuwen yu duu iya wé apiya aken sa eg-ikagi iya wé, pigtuu yu polo danà sa medoo panduan binaelan ku.
12 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa etaw diyà kenak, mebaelan di doo sa medoo panduan iling sa binaelan ku owoy uman pa dakel sa hagdi mebaelan, enù ka lumikù a diyà si Emà.
13 Enù ka amuk duen sa egpegeniyen yu diyà si Nemula danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay ku doo iya wé diyà keniyu anì mehaa sa dakel tunung i Emà danà sa egbaelan ku.
14 Sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà kenak danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay ku ma doo.”

Migpasad Hésus I Egpeangay Sa Metiengaw Suguy I Nemula

15 Agulé, guwaen i Hésus, “Amuk eghiduwan yu aken, mangunut yu ma diyà sa
igsugù ku keniyu.
16 Ikagiyen ku diyà si Emà anì peangayen di diyà keniyu sa Tegetabang mekesambì
kenak, owoy umugpà diyà keniyu taman melugay.
17 Kagdi sa Metiengaw Suguy i Nemula egtulù keniyu sa tuu tegudon. Na sa medoo
etaw endà egpigtuu diyà kenak, endà mesakem da duu kagdi i enù ka endà egkilalaen
da duu owoy endà ma metiigan da duu. Dodoo kiyu, netiigan yu dé kagdi enù ka eg-
unut diyà keniyu owoy eg-ugpà ma diyà keniyu.
18 “Na, amuk mipanaw a, endà tigtu yu meilu, enù ka pelikù a mendaa diyà keniyu.
19 Endà iseg di melugay endà dé mehaa a etaw diyà tanà. Dodoo kiyu, hauwen yu
mendaa aken enù ka meenaw a dema. Danà ku melalù taman melugay, kumelalù yu
ma taman melugay.
20 Amuk meuma sa keenaw ku, tigtu metiigan yu doo eg-ugpà a diyà si Emà. Hediya
ma, diyà a ma keniyu owoy diyà yu ma kenak.
21 “Na, iya sa etaw mehidu kenak sa etaw egpeketiig sa igsugù ku owoy egpangunut
ma. Owoy sa etaw mehidu kenak, iya sa eghiduwan i Emà ku owoy eghiduwan ku
ma kagdi i owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa denu kenak.”
22 Agulé, eg-ikagi sa sebaen Hudas, beken si Hudas Iskaliyot, guwaen di, “O Datù,
maen di ya kami daa sa pinetiig ko denu keniko, dodoo endà petiigen ko duu sa
medoo liyu etaw?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Enù ka endà tigtu da mehidu kenak. Dodoo amuk
mehidu sa etaw kenak, mangunut ma doo diyà sa igtulù ku. Hiduwan i Emà ma kagdi
owoy mangay ké mugpà si Emà diyà kenagdi.
24 Dodoo sa etaw endà mehidu kenak, endà egpangunutan di duu sa igtulù ku. Na
sa igtulù ku keniyu, beken danà sa naken penemdem daa, dodoo danà i Emà polo sa
migpeangay kenak.
25 “Egtulonen ku ini i enù ka diyà a pelawà keniyu.
26 Dodoo peangayen i Emà diyà keniyu sa Tegetabang mekesambì kenak. Kagdi
sa Metiengaw Suguy i Nemula, owoy itulù di keniyu sa langun mepion owoy
ipetulengtuleng di ma diyà keniyu sa langun tinulon ku keniyu.
27 “Apiya di pa salidan ku kiyu, melanih doo sa pedu yu, enù ka melanih sa naken
pedu owoy iya ma sa ibegay ku diyà keniyu. Na, sa medoo etaw diyà tanà endà
egpigtuu, endà megaga da duu megay iling sa kebegay ku diyà keniyu. Huenan di,
yoko egkebukul la owoy yoko ma egkelimedangan na.
28 Dinineg yu dé sa inikagi ku diyà keniyu egoh giina guwaen ku, ‘Buyu a dé
mipanaw dodoo pelikù a dema diyà keniyu.’ Amuk tigtu eghiduwan yu aken,
meanggan yu doo danà ku mangay diyà si Emà, enù ka kagdi sa eglowon diyà kenak.
29 Egoh ku endà pa sumalid diyà keniyu, tapay dé tinulon ku diyà keniyu anì migtuu
yu diyà kenak amuk hauwen yu sa ketuu di.
30 Endà iseg di melugay sa keikagi ku keniyu, enù ka buyu dé tumebow Satanas i,
sa kaunutan etaw endà egpigtuu. Dodoo endà mekegaga di kenak.
31 Dodoo, baelan ku polo sa igsugù i Emà diyà kenak anì metiigan sa langun etaw
eghiduwan ku Emà i. Na, tigdeg yu dé, lumegkang ki dini.”

15

Si Hésus Sa Lagà Pesu Keleg

1 Agulé egtulù Hésus i, guwaen di, “Aken lagà sa pesu keleg palas egbunga, owoy
si Emà sa eg-ipat sa palas.
2 Amuk duen sa panga di endà egbunga, kedanan di. Owoy egtegpulen di ma sa
langun panga di egbunga anì uman pa kumedoo sa bunga di.

3 Hediya ma kiyu i, enù ka migkelanih yu ma dé danà yu migsakem sa igtulù ku keniyu.
4 Huenan di, amuk mugpà yu diyà kenak, mugpà a ma diyà keniyu. Enù ka endà munga sa panga palas amuk endà eg-ugpà di diyà sa pesu di. Hediya ma kiyu i, endà mebaelan yu duu sa mepion amuk endà eg-ugpà yu diyà kenak.
5 "Eg-ikagi a dema ini i. Aken lagà sa pesu palas owoy kiyu lagà sa panga ku. Amuk eg-ugpà sa etaw diyà kenak owoy mugpà a ma diyà kenagdi, iya sa etaw munga medoo. Dodoo sa etaw migtangkà diyà kenak, endà dé duen sa mebaelan di mepion.
6 Amuk endà eg-ugpà sa etaw diyà kenak, kagdi lagà sa panga palas sepangen owoy ibuung. Amuk megangu dé, tiponen owoy ibuung diyà sa apuy anì meulow.
7 Dodoo kiyu, amuk eg-ugpà yu diyà kenak owoy egsakemen yu ma sa igtulù ku, mebegayan yu doo sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà kenak.
8 Meolò Nemula i Emà ku amuk medoo sa bunga yu mepion. Amuk hediya, egtandaan yu kiyu sa pasek ku.
9 Eghiduwan ku kiyu lagà sa kehidu i Emà kenak. Huenan di, ugpà yu diyà kenak anì mehiduwan ku kiyu takà.
10 Amuk mangunut yu diyà sa igsugù ku keniyu, hiduwan ku kiyu takà. Diya ma aken i, egpangunut a sa igsugù i Emà diyà kenak owoy endà ma egtangkà a diyà sa kehidu di.
11 "Iya sa tinulon ku diyà keniyu anì meanggan yu lagà sa kekeanggan ku anì tigtu yu meanggan temù.
12 Ini sa igsugù ku keniyu, sehiduway yu dé lagà sa kehidu ku keniyu.
13 Amuk duen etaw mematay danà di eg-aluk sa medoo loyuk di, iya sa tandà di tigtu eghiduwan di kagda. Endà duen sa mekelowon diyà sa hagdi kehidu.
14 Na, kiyu sa loyuk ku amuk egpangunut yu diyà sa igsugù ku keniyu.
15 Endà dé ingadanan ku duu kiyu udipen, dodoo kiyu dé sa loyuk ku. Amuk udipen, endà egketiigan di duu sa baelan sa datù di. Dodoo kiyu sa loyuk ku, enù ka igpetiig ku dé diyà keniyu sa langun dinineg ku diyà sa Emà ku.
16 Beken kiyu sa mighemilì kenak, dodoo aken polo sa mighemilì keniyu. Ginelal ku ma kiyu anì mangay yu tumulù anì kumedoo temù sa bunga yu endà mekedan di. Huenan di, sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà si Emà danà yu egpigtuu diyà kenak, ibegay di doo diyà keniyu.
17 Na, ini sa igsugù ku diyà keniyu, sehiduway yu dé langun."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Di Melepuhan

18 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, "Amuk egkelepuhan sa etaw endà egpigtuu kiyu, yoko egkegaip pa enù ka nelepuhan da aken sa egoh da endà pa melepuh keniyu.
19 Upama, amuk munut yu sa etaw endà egpigtuu, loyuken da doo kiyu. Dodoo endà eg-unut yu diyà kenagda, enù ka hinemilì ku dé kiyu. Huenan di, egkelepuhan da doo kiyu.
20 Petulengtuleng yu sa kagi ku diyà keniyu, guwaen ku, 'Endà mekelowon sa udipen diyà sa datù di.' Na, amuk egpelihayen da aken i datù yu, pelihayen da ma kiyu. Amuk egpigtuuwen da sa igtulù ku, pigtuuwen da ma sa ketulù yu.
21 Dodoo medaet sa kebael da keniyu danà di kiyu sa etaw ku enù ka endà ma netiigan da duu Nemula i sa migpeangay kenak diyà tanà.
22 Upama amuk endà mig-angay a diyà tanà anì egtegudon a diyà kenagda, endà mesalà da danà da endà egpigtuu diyà kenak. Dodoo tinulù ku dé kagda sa tuu tegudon, huenan di endà dé mekeikagi da endà duen salà da.
23 Amuk egkelepuhan a etaw, beken aken daa sa egkelepuhan di, egkelepuhan di ma Emà i.

24 Upama, amuk endà hinaa da duu sa medoo panduan binaelan ku endà megaga
di sa liyu etaw mael, endà mesalà da danà sa medaet kebael da kenak. Dodoo, nesalà
da doo enù ka hinaa da sa medoo panduan binaelan ku owoy egkelepuhan da ma
aken owoy si Emà.
25 Na, danà sa kelepuh da kenak, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay,
guwaen di,
‘Apiya di pa endà duen sa pesuwan da egkelepuh kenak,
kelepuhan da doo aken.’*
26 “Na, peangayen ku diyà keniyu sa Tegetabang kedu diyà si Emà. Iya sa
Metiengaw Suguy i Nemula tumulù sa tuu tegudon. Amuk tumebow diyà tanà kedu
diyà si Emà, ipetiig di ma sa denu kenak diyà sa medoo etaw.
27 Owoy kiyu ma sa tumulù denu kenak diyà sa medoo etaw enù ka inunutan yu
aken edung sa egoh ku anay migtulù taman ini egoh di.”

16

1 Guwaen i Hésus, “Tinulon ku dé langun iya wé diyà keniyu anì endà kumelenek
sa kepigtuu yu diyà kenak.
2 Enù ka meuma sa agdaw kani egoh yu mehemagawan kedu diyà sa simbaan ta.
Owoy meimatayan yu ma enù ka guwaen da dò metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan
da.
3 Iya sa baelan da diyà keniyu enù ka endà metiigan da duu Nemula i Emà ku, owoy
endà ma metiigan da duu aken.
4 Dodoo, tapay dé tinulon ku ini i diyà keniyu anì metulengan yu doo amuk meuma
sa egoh da mael medaet diyà keniyu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Metiengaw Suguy I Nemula

Agulé guwaen i Hésus, “Egoh anay egoh yu mig-edung eg-unut kenak, endà
egtulonen ku duu ini i diyà keniyu enù ka diyà a pelà keniyu.
5 Dodoo buyu a dé pelikù diyà si Emà sa migpeangay kenak. Huenan di, negaip a
keniyu, enù ka apiya di pa buyu a dé mipanaw, endà eg-igsaen yu duu sa angayan
ku.
6 Dodoo, egkebukul polo sa pedu yu danà sa tinulon ku keniyu sa kelikutan
mekeuma diyà keniyu kani.
7 Dodoo tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Uman pa mepion amuk salidan
ku kiyu, enù ka upama amuk endà mipanaw a, endà tumebow sa Tegetabang diyà
keniyu. Dodoo amuk mipanaw a, peangayen ku kagdi diyà keniyu.
8 Amuk tumebow, ipetiig di diyà sa langun etaw duen sa salà da, owoy ipetiig di ma
kenagda sa metiengaw adat, owoy ipetiig di ma sa kepigtamay i Nemula sa medoo
etaw endà egpigtuu.
9 Ini sa pesuwan di ipetiig di diyà kenagda duen sa salà da, enù ka endà egpigtuu
da diyà kenak.
10 Ipetiig di ma sa metiengaw adat enù ka pelikù a diyà si Emà owoy endà dé
hauwen yu duu aken.
11 Owoy ipetiig di ma pigtamayan i Nemula sa etaw endà egpigtuu enù ka inatuwan
di dé Satanas i, sa kaunutan etaw tegebael medaet.
12 “Na, duen pa hedem sa medoo kagi ungayà ku itulù ku keniyu, dodoo endà pa
megaga yu duu.
13 Dodoo amuk tumebow sa Metiengaw Suguy i Nemula anì tumulù sa tuu tegudon,
kagdi sa petiig diyà keniyu sa langun tuu. Beken danà sa hagdi penemdem daa sa

* **15:25** 15:25 Basa ko Isalem 35:19; 69:4.

itulù di keniyu, dodoo iya sa itulù di sa dinineg di diyà si Emà owoy ipetiig di ma diyà
keniyu sa medoo mehaa kani.
14 Owoy ipeolò di ma aken, enù ka tulonen di diyà keniyu sa langun eg-ikagiyen ku.
15 Ini sa pesuwan di guwaen ku tulonen di diyà keniyu sa eg-ikagiyen ku, enù ka
iya sa eg-ikagiyen ku sa langun eg-ikagiyen sa Emà ku."

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Pesuwan Da Meanggan Kani

16 Agulé, guwaen i Hésus, "Endà iseg di melugay endà dé hauwen yu duu aken.
Dodoo amuk melugaylugay pa hauwen yu dema aken."
17 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, egseigsaay da, guwaen da, "Ngadan sa
selepangan iya wé inikagi di, guwaen di endà iseg di melugay endà dé hauwen ta duu
dodoo amuk melugaylugay pa hauwen ta dema? Ngadan sa selepangan sa inikagi di
pelikù gaa diyà sa Emà di?"
18 Egseigsaay da ma, guwaen da, "Ngadan sa selepangan sa inikagi di guwaen di
endà iseg di melugay? Endà metiigan ta duu sa eg-ikagiyen di."
19 Na, netiigan i Hésus duen sa igsaen da diyà kenagdi hedem. Huenan di, guwaen
di, "Maen di ya egseigsaay yu denu sa inikagi ku guwaen ku, 'Endà iseg di melugay
endà dé hauwen yu aken, dodoo amuk melugaylugay pa hauwen yu dema aken?'
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Suminegaw yu temù danà sa mebaelan
ku, dodoo meanggan polo sa etaw egkuntelà kenak. Apiya di pa mebukul yu temù,
meanggan yu doo kani amuk hauwen yu dema aken.
21 Taa yu, hih. Amuk duen sa bayi buyu dé lesutan, egkebukul asal neuma dé sa
egoh di egsakalan. Dodoo amuk miglesut dé sa anak di, nelipengan di sa egoh di
nesakitan enù ka neanggan dé polo danà sa anak di miglesut.
22 Hediya ma kiyu i, apiya di pa egkebukul yu ini egoh di, tigtu yu doo meanggan
amuk hauwen yu dema aken. Endà duen etaw mekekedan sa kekeanggan yu.
23 "Amuk meuma iya wé agdaw, endà dé uman yu mekepegeni tabang diyà kenak.
Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen sa egpegeniyen yu diyà si Emà danà
sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay di doo diyà keniyu.
24 Taman ini egoh di, endà pa duen sa egpegeniyen yu diyà kenagdi danà sa
kepigtuu yu diyà kenak. Dodoo edung ini egoh di, pegeni yu polo diyà kenagdi danà
sa kepigtuu yu diyà kenak owoy mebegayan yu doo anì tigtu yu meanggan."

Inatuwan I Hésus Sa Kaunutan Etaw Tegebael Medaet

25 Agulé guwaen i Hésus, "Igtulù ku iya wé diyà keniyu danà sa medoo peligad.
Dodoo buyu dé meuma sa agdaw egoh beken dé peligad sa itulù ku keniyu, enù ka
metudà dé sa ketulù ku keniyu denu si Emà.
26 Amuk meuma iya wé, kiyu dé sa pegeni diyà si Emà danà sa kepigtuu yu diyà
kenak. Iya maen di ya endà duen sa pesuwan ku megeni diyà kenagdi denu keniyu
27 enù ka eghiduwan di kiyu. Eghiduwan i Emà kiyu enù ka eghiduwan yu aken
owoy egpigtuu yu ma kedu a si Nemula.
28 Tuu mig-angay a diyà tanà owoy kedu a ma diyà si Emà. Hê, buyu a dé lumegkà
diyà siini tanà enù ka lumikù a dé dutu si Emà dò."
29 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà kenagdi, "Tigtu metudà dé sa eg-ikagiyen
ko enù ka endà egpeligad ka.
30 Netiigan ké dé kuna sa neketiig langun, enù ka apiya di pa endà igsaan ka etaw,
netiigan ko doo sa penemdem da. Huenan di, egpigtuu ké dé kedu ka diyà si Nemula."
31 Agulé guwaen i Hésus, "Enù di ya, egpigtuu yu dé?
32 Dodoo buyu dé meuma sa agdaw egoh yu mesepalak langun. Lumikù sa uman
sebaen etaw diyà sa hagdi menuwa, enù ka salidan yu dé aken anì sebaen ku daa.
Dodoo duen doo sa duma ku si Emà.

33 Ini sa pesuwan ku migtulon ini i diyà keniyu anì metanà sa pedu yu danà
ta nesesebaen. Mepelihay yu doo diyà tanà danà sa medoo etaw endà egpigtuu,
dodoo pebagel yu polo sa pedu yu enù ka inatuwan ku dé sa kaunutan etaw tegebael
medaet."

17

Ini Sa Egoh I Hésus Igsimbà Di Sa Etaw Egpigtuu

1 Agulé, egoh i Hésus ubus mig-ikagi diyà sa medoo salu di, eglengag diyà langit
owoy egsimbà, guwaen di, "O Emà, neuma dé sa pasad hinemilì ko. Pedakel ko aken
i Anak ko anì pedakelen ku ma kuna.
2 Enù ka igsalig ko dé diyà kenak sa egkegaga anì kumedatù a diyà sa langun etaw
anì ibegay ku sa lalù endà meelut di diyà sa langun etaw igsalig ko diyà kenak.
3 Iya sa etaw melalù taman melugay sa etaw egpeketiig keniko, kuna i tigtu Nemula,
owoy neketiig ma kenak, aken i Hésus Kelistu sa pineangay ko diyà tanà.
4 Igpehaa ku dé sa dakel tunung ko diyà tanà, enù ka neubus ku dé egbael sa langun
galebek igsugù ko kenak.
5 O Emà, begayi ko diyà kenak sa dakel tunung ku diyà langit iling sa dakel tunung
ku egoh anay egoh ku diyà keniko egoh sa tanà endà pa duen.
6 "Igpetiig ku dé kuna diyà sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak diyà tanà. Hinemilì
ko kagda egoh anay owoy igsalig ko kagda diyà kenak, owoy migpangunut da ma diyà
sa kagi ko.
7 Netiigan da ma dé kedu diyà keniko sa langun igbegay ko diyà kenak.
8 Igsugkow ku diyà kenagda sa langun igtulù ko diyà kenak, owoy pinigtuu da ma
dé. Netiigan da ma tuu kedu a diyà keniko, owoy egpigtuu da ma kuna sa migpeangay
kenak diyà tanà.
9 "O Emà, isimbà ku kagda. Beken sa medoo etaw endà egpigtuu sa isimbà ku,
dodoo isimbà ku polo sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak, enù ka kagda ma sa etaw
ko.
10 Enù ka niko sa langun etaw ku, owoy hediya ma naken ma sa etaw ko. Owoy
nehaa sa dakel tunung ku danà da.
11 Na, buyu a dé pelikù diyà keniko, owoy endà dé mugpà a diyà tanà. Dodoo siini
medoo etaw ku, dahini da pelà diyà tanà. O Emà ku, tigtu ka metiengaw. Tuliki
ko kagda danà sa tunung ko igsalig ko diyà kenak anì mesesebaen da iling kenita
nesesebaen.
12 Egoh ku pelà diyà kenagda, mepion sa ketulik ku kenagda danà sa egkegaga ko
igsalig ko diyà kenak. Egtulikan ku kagda, owoy endà duen sebaen mekesugsug diyà
kenagda, liyu daa sa etaw migtangkà diyà kenak danà sa medaet ungayà di. Dodoo
danà iya wé binaelan di, neketuu doo sa kagi ko igpesulat.
13 Na, buyu a dé lumikù diyà keniko. Dodoo isimbà ku kagda egoh ku pelà diyà
tanà anì tigtu da meanggan lagà sa kekeanggan ku.
14 Igsugkow ku dé diyà kenagda sa kagi ko. Dodoo, egkelepuhan sa medoo etaw
diyà tanà endà egpigtuu kagda enù ka endà eg-iling da diyà kenagda. Hediya ma
aken i, endà ma eg-iling a diyà sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu.
15 Endà isasà ku duu keniko amuk kedanan ko sa medoo etaw ku diyà tanà. Dodoo
ini sa isasà ku keniko, tuliki ko kagda anì endà medaetan sa kepigtuu da danà i
Satanas.
16 Enù ka endà dé eg-iling da diyà sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu, enù ka
eg-ilingan da aken egoh ku endà ma eg-iling a diyà sa etaw diyà tanà endà egpigtuu.
17 Na, ungayà ku petiengawen ko sa medoo etaw ku danà da neketiig sa tuu tegudon.
Sa kagi ko, iya sa tuu tegudon.

18 Pineangay ko aken diyà tanà, hediya ma peangayen ku kagda anì tumegudon da
diyà sa langun etaw diyà tanà.
19 Danà sa kehidu ku kenagda, egpebegay a diyà keniko owoy egpangunut a ma
sa uyot ko. Iya sa egbaelan ku anì pebegay da ma diyà keniko owoy tuu ma sa
kepangunut da sa uyot ko.
20 "O Emà, beken kagda daa sa isimbà ku, dodoo isimbà ku ma sa medoo etaw
migtuu diyà kenak kani danà sa ketulù da.
21 O Emà, isimbà ku kagda anì mesesebaen da langun iling kenita nesesebaen, enù
ka diyà ka kenak owoy diyà a ma keniko. Ungayà ku ma diyà da ma kenita, anì
migtuu sa langun etaw kuna sa migpeangay kenak.
22 Na, sa dakel tunung ko igbegay ko diyà kenak, iya ma sa ibegay ku diyà kenagda
anì mesesebaen da ma iling kenita nesesebaen.
23 Enù ka diyà a kenagda owoy diyà ka ma kenak. Ungayà ku tigtu mesesebaen
da anì metiigan sa langun etaw kuna sa migpeangay kenak owoy sa eghidu kenagda
lagà sa kehidu ko kenak.
24 "O Emà, ungayà ku mugpà diyà sa kenà ku kani siini medoo etaw igsalig ko diyà
kenak, anì hauwen da sa dakel tunung ku igbegay ko diyà kenak, enù ka eghiduwan
ko aken egoh anay egoh sa tanà endà pa duen.
25 O Emà, tigtu ka metiengaw. Endà netiigan sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu
kuna. Dodoo aken, netiigan ku kuna owoy netiigan ma siini medoo etaw ku kuna sa
migpeangay kenak.
26 Enù ka igpetiig ku dé kuna diyà kenagda, owoy uman pa ipetiig ku kuna diyà
kenagda, enù ka ungayà ku sehiduway da iling sa kehidu ko kenak, owoy mugpà a
ma diyà kenagda."

18

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53)

1 Na, egoh i Hésus ubus egsimbà, eg-ipanaw da lapeg sa medoo salu di egkatin da
sa wayeg Kidelon. Agulé egdalem da diyà sa hinemulaan kayu dahiya.
2 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa medoo kuntelà i Hésus, netiigan di siedò
hinemulaan inangayan da enù ka iya sa kenà da i Hésus takà egkesetipon sa medoo
salu di.
3 Huenan di, iya ma sa inangayan i Hudas mig-uwit medoo sundalu owoy sa medoo
tegebantay Dalesan i Nemula pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo
Palasiyu. Mig-uwit da kinemkem owoy sulù ma.
4 Na, tapay dé netiigan i Hésus sa langun baelan da diyà kenagdi, huenan di inangay
di kagda egtelabuk. Eg-igsà, guwaen di, "Ngadan di etaw sa eglagbeten yu?"
5 Guwaen da egsagbì, "Si Hésus tegeNasalét."
Guwaen i Hésus, "Aken sa eglagbeten yu." Na, dahiya ma Hudas i sa migtampil
diyà sa kuntelà i Hésus, owoy kagdi sa inunutan sa medoo sundalu.
6 Egoh i Hésus mig-ikagi, guwaen di, "Aken sa eglagbeten yu," petow da nekeesud-
esud owoy nekeetok da.
7 Agulé eg-igsà dema Hésus i, guwaen di, "Ngadan di etaw sa eglagbeten yu?"
Guwaen da egsagbì, "Si Hésus tegeNasalét."
8 Agulé guwaen i Hésus, "Tinulonon ku dé kiyu aken sa eglagbeten yu. Amuk tuu
aken sa eglagbeten yu, yoko eglapeg duu siini medoo duma ku."
9 Iya sa inikagi i Hésus enù ka neketuu sa kagi di egsimbà giina, guwaen di, "O
Emà, endà duen sebaen mekesugsug diyà sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak."

10 Agulé, hinugut i Simon Pidelu sa sundang di. Hê, tinigbas di sa egsugùsuguen
sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di denu kuwanan. Iya sa ngadan di,
si Malko.
11 Agulé, guwaen i Hésus diyà si Pidelu, “Gumà ko sa sundang ko, enù ka meuma
a doo sa kelikutan igbegay sa Emà ku diyà kenak.”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Anas

12 Agulé, sa medoo sundalu owoy sa kapitan da owoy sa medoo tegebantay Dalesan
i Nemula, egsigkemen da Hésus i owoy pinolot da.
13 Muna inagak da diyà si Anas nugangan i Kayipas. Na, si Kayipas sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà egoh iya wé palay,
14 owoy kagdi ma sa mig-ikagi egoh dini diyà sa medoo ulu-ulu Hudiyu, guwaen di,
“Uman pa mepion amuk sebaen daa sa meimatayan beken daa amuk sa langun etaw
mematay.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Si Hésus
(Matéyo 26:69-70; Malkos 14:66-68; Lukas 22:55-57)

15 Na, si Simon Pidelu owoy sa sebaen salu di, nekehudihudi da diyà si Hésus. Egoh
da migtebow diyà sa kutà sa menuwa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, eg-unut sa sebaen salu
i Hésus egludep diyà sa duwangen dalesan, enù ka kinilala sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
kagdi i.
16 Dodoo eg-ugpà pelawà Pidelu i diyà dibaluy sa kutà medapag diyà sa bengawan.
Agulé, egpelikù sa salu i Hésus, owoy eg-ikagi diyà sa bayi tegebantay bengawan anì
pelagbasen di ma Pidelu i.
17 Hê, eg-igsà sa bayi diyà si Pidelu, guwaen di, “Enù di ya, kuna ma sa pasek iya
wé maama nesigkem?”
Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken pasek di aken i.”
18 Na, egoh iya wé sigep, megenaw sa tanà, huenan di egtemeg sa medoo tegebantay
owoy sa medoo egsugùsuguen sa baga't apuy anì ingadang da dahiya. Agulé, eg-iling
ma eg-ingadang Pidelu i.

Ini Sa Egoh I Hésus Inigsaan Sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Lukas 22:66-71)

19 Na, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Hésus i denu sa medoo pasek di owoy
sa igtulù di ma.
20 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Netiigan sa langun etaw sa igtulù ku, enù ka takà
a migtulù diyà sa medoo simbaan ta owoy diyà sa Dalesan i Nemula kenà etaw takà
egkesetipon. Huenan di, endà nelidung sa igtulù ku.
21 Maen di ya eg-igsaan ko aken? Mepion polo amuk igsaan ko sa medoo etaw
migdineg sa igtulù ku, enù ka netiigan da doo sa inikagi ku diyà kenagda.”
22 Hê, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, tinagpì sa sebaen tegebantay. Guwaen di,
“Maen di ya hediya sa kesagbì ko diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk medaet sa inikagi ku, tulon ko ngadan sa
kedaet di. Dodoo amuk endà medaet di, maen di ya tinagpì ko aken?”
24 Agulé, pineangay i Anas Hésus i ligò di tapay doo pinolot diyà si Kayipas, sa Tigtu
Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Dema
(Matéyo 26:71-75; Malkos 14:69-72; Lukas 22:58-62)

25 Na, diyà pelà duwangen Pidelu i egtigdeg medapag diyà sa apuy enù ka eg-
ingadang. Agulé, eg-igsaan etaw kagdi i, guwaen da, “Kuna ma kéen pasek iya wé
maama?”
Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken aken pasek di ya.”

26 Duen ma dahiya sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa duma telahadi
sa sinapsapan i Pidelu telinga. Eg-ikagi diyà si Pidelu, guwaen di, “Kuna kéen sa
duma i Hésus hinaa ku diyà sa hinemulaan kayu giina.”
27 Dodoo egpalaw dema Pidelu i, guwaen di, “Beken aken iya wé.” Hê, umukolò dé
sa ebos.

Ini Sa Egoh I Pilatu Eg-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Lukas 23:1-5)

28 Na, egoh di umawang dé, inagak da dema Hésus i eg-angay da diyà sa dalesan
i Gubilenu Pilatu kedu diyà sa dalesan i Kayipas. Dodoo endà eggemow sa medoo
ulu-ulu etaw Hudiyu diyà sa dalesan sa gubilenu, anì endà metipay da duu sa
uledin igsugkow i Mosis denu sa kepelanih da. Enù ka amuk gumemow da diyà
sa dalesan etaw beken Hudiyu, endà mebaluy da kumaen sa Pista Sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula.
29 Huenan di, eglaun Pilatu i eg-angay eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, “Ngadan
sa igtipu yu diyà siini etaw?”
30 Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Duen sa salà di. Upama amuk endà duen
salà di, endà agaken ké duu diyà keniko anì pigtamayan ko.”
31 Agulé guwaen i Pilatu, “Amuk netiigan yu duen sa salà di, mepion amuk kiyu
polo sa migtamay kenagdi danà sa medoo uledin yu.”
Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Endà mebaluy di kami sa mimatay sa etaw
migtipay sa nami uledin.”
32 Na, iya sa inikagi da enù ka meketuu sa kagi i Hésus denu sa kepatay di diyà sa
kayu igbugsud.
33 Egludep dema Pilatu i diyà sa dalesan di owoy igpeangay di Hésus i. Agulé,
eg-igsaan di dema kagdi, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa Sulutan diyà sa medoo
Hudiyu?”
34 Guwaen i Hésus, “Enù di ya, danà sa niko penemdem iya wé igsà ko kenak ataw
ka tinulonon ka etaw denu kenak?”
35 Egsagbì Pilatu i, guwaen di, “Beken a Hudiyu aken i, huenan di endà netiigan ku
duu sa denu keniko. Maen di ya inagak ka diyà kenak sa medoo duma ko Hudiyu
owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà? Ngadan iya wé salà binaelan ko?”
36 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Beken diyà siini tanà daa sa kedatù ku. Enù ka
upama, amuk diyà siini tanà sa kedatù ku, lumimbul doo sa medoo etaw ku anì endà
mesigkem a ulu-ulu etaw Hudiyu. Dodoo beken diyà siini tanà sa kedatù ku.”
37 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya, kuna sa Sulutan?”
Guwaen i Hésus, “Tuu sa gelal igbegay ko diyà kenak Sulutan a, enù ka iya sa
pesuwan ku neetaw a diyà tanà. Pineangay a diyà tanà anì ipetiig ku sa tuu tegudon
diyà sa langun etaw. Amuk meiyap sa etaw sa tuu tegudon, duminegdineg da diyà
kenak.”
38 Hê, guwaen i Pilatu, “Ngadan di polo atu sa tuu?”

Ini Sa Egoh I Pilatu Mig-unut Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-31; Malkos 15:6-20; Lukas 23:13-25)

Na, egoh i Pilatu mig-ikagi iya wé, eglaun dema eg-angay diyà sa medoo Hudiyu
nesetipon. Guwaen di diyà kenagda, “Endà duen netiigan ku salà binaelan siini etaw.
39 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa
adat yu pelaunen ku diyà keniyu sa sebaen etaw nebilanggu hemilien yu. Meiyap yu
pa atu lengaan ku diyà keniyu sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
40 Dodoo egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Beken iya wé. Si Balabas polo sa lengai
ko diyà kenami.” Na, si Balabas sa etaw tegelampas.

19

1 Agulé, igsugù i Pilatu igpetapes Hésus i.
2 Egoh sa medoo sundalu ubus migtapes kenagdi, liningkal da sa belagen épê dugi owoy igsukub da diyà sa ulu di lagà sa metolol sayap sulutan. Igpekawal da ma kenagdi sa kawal melalegà lagà sa kawal sulutan.
3 Agulé, egdapag da diyà kenagdi ubòubò da egdatù, guwaen da, “Meolò ka, kuna i Sulutan diyà sa etaw Hudiyu.” Hê, egtagpien da ma takà.
4 Agulé, eglaun dema Pilatu i owoy eg-ikagi diyà sa medoo Hudiyu nesetipon. Guwaen di, “Taa yu, hih. Uwiten ku kagdi i diyà sa taengan yu anì metiigan yu endà duen sa salà di egketiigan ku.”
5 Agulé egoh i Hésus miglaun, tapay doo nekesukub sa belagen épê dugi owoy egkawal ma sa melalegà kawal sulutan. Guwaen i Pilatu, “Kaini dé siini etaw.”
6 Dodoo, egoh da mighaa si Hésus sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula, egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Peimatayi ko dé! Petutuki ko diyà sa kayu ibugsud.”

Dodoo guwaen i Pilatu, “Kiyu polo sa agak kenagdi dutu owoy petutuki yu diyà sa kayu ibugsud. Enù ka aken, endà duen sa salà netiigan ku diyà kenagdi.”
7 Agulé guwaen sa medoo Hudiyu, “Duen sa uledin ké igsugkow i Mosis tinipay siiya etaw. Huenan di, meimatayan enù ka guwaen di dò kagdi sa Anak i Nemula.”
8 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi da, tigtu nelimedangan temù.
9 Egpelikù dema dalem sa dalesan di, owoy eg-igsaan di Hésus i, guwaen di, “Keduwan ko ya, kuna i?”

Dodoo endà egsagbì Hésus i.
10 Agulé, guwaen i Pilatu diyà kenagdi, “Maen di ya endà egsagbian ko aken? Taa ko. Duen sa egkegaga ku anì melaun ku kuna i, ataw ka ipetutuk ku kuna diyà sa kayu igbugsud.”
11 Guwaen i Hésus egsagbì, “Endà duen sa megaga ko diyà kenak amuk beken si Nemula sa egbegay. Huenan di, sa etaw mig-agak kenak diyà keniko, uman pa dakel sa hagda salà diyà sa niko.”
12 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi i Hésus, ungayà di lengaan di hedem. Dodoo, migpetaled da polo eg-ikagi sa medoo Hudiyu, guwaen da, “Amuk lengaan ko iya wé, kuna polo sa kuntelà i Sisal sa Sulutan ta. Enù ka amuk egpesulutan sa etaw iling kenagdi, iya sa kuntelà i Sulutan Sisal.”
13 Egoh i Pilatu migdineg sa inikagi da, inuwit di dema Hésus i diyà sa duwangen owoy migpenuu diyà sa bangkù uwis diyà sa saeg batu, kepengadan etaw Hudiyu Gabata.
14 Na egoh iya, buyu dé egpekebugsang sa agdaw, owoy simag meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Agulé, eg-ikagi Pilatu i diyà sa medoo Hudiyu, guwaen di, “Kaini dé sa Sulutan yu.”
15 Dodoo migpetaled da dema eg-ikagi, guwaen da, “Imatayi ko dé! Imatayi ko dé! Petutuki ko diyà sa kayu ibugsud.”

Eg-igsà Pilatu i, “Enù di ya, meiyap yu amuk ipetutuk ku sa Sulutan yu diyà sa kayu ibugsud?”

Guwaen sa medoo ulu-ulu tegesimbà, “Sebaen daa sa Sulutan ké, si Sisal diyà Loma.”
16 Hê, inunutan i Pilatu sa hagda ungayà, owoy igbegay di Hésus i diyà kenagda anì ipetutuk da diyà sa kayu ibugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Igtutuk Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43)

17 Na, eg-uwiten sa medoo sundalu Hésus i owoy igpetiang da kenagdi sa kayu
kenà da itutuk kenagdi. Eglegkang da diyà Hélusalém eg-angay diyà sa tukéey getan
kepengadan da Kulobong Ulu. Na, Golgota sa ngadan di diyà sa kagi Hibelu.
18 Dahiya sa kenà da migtutuk si Hésus diyà sa kayu igbugsud. Duen ma sa duwa
maama igtutuk da dahiya, sa sebaen denu kuwanan di, sa sebaen denu bibang di,
owoy teliwadà Hésus i.
19 Na, duen sa igsulat i Pilatu igtagù da diyà sa lekeatas ulu i Hésus. Iya sa kagi di,
"Ini si Hésus tegeNasalét sa Sulutan diyà etaw Hudiyu."
20 Hê, nekebasa sa medoo etaw iya wé, enù ka medapag diyà Hélusalém sa kenà
i Hésus igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Telu balangan kagi iya wé igsulat, sa kagi
Hibelu owoy sa kagi etaw Loma owoy sa kagi Geligu.
21 Agulé, egsigbolowen sa medoo ulu-ulu tegesimbà Pilatu i, guwaen da, "Maen di
ya igsulat ko, 'Ini sa Sulutan diyà etaw Hudiyu'? Mepion hedem amuk iya polo sa
igsulat ko, 'Siini etaw, guwaen di kagdi gaa sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.' "
22 Dodoo egsagbì Pilatu i, guwaen di, "Endà dé mepelumanan di iya wé igsulat ku."
23 Na, egoh sa medoo sundalu ubus migtutuk si Hésus diyà sa kayu igbugsud,
kinuwa da sa ginis di owoy binaed da epat baed sigbaenay kenagda. Kinuwa da
ma sa metaes kawal di hinabel endà ginapà.
24 Egseolomoy da, guwaen da, "Endà mepion di amuk lisien ta ini i, mepion polo
sekusingay ki anì metiigan ta tayu sa mekekuwa." Na, danà iya wé egbaelan da,
neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
"Sebaeden da sa ginis ku,
owoy sekusingen da ma sa kawal ku."*
Hediya ma sa binaelan sa medoo sundalu diyà sa ginis i Hésus.
25 Na, duen ma medoo bayi egtigdeg medapag diyà sa kenà i Hésus igtutuk. Dahiya
sa inay di, owoy sa hadi inay di, owoy si Maliya sawa i Kelopas, owoy si Maliya
tegeMagdala.
26 Egoh i Hésus mighaa sa inay di owoy sa salu di eghiduwan di temù, eg-ikagi
Hésus i diyà sa inay di, guwaen di, "O Inay, dahiya doo sa niko anak."
27 Agulé, guwaen di ma diyà sa salu di, "Dahiya doo sa inay ko." Hê, edung egoh
iya, egpeugpaen sa salu di sa inay i Hésus diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49)

28 Na, netiigan i Hésus inubus di dé sa langun igpebael i Nemula diyà kenagdi.
Agulé guwaen di, "Eglupahan a." Na, danà iya wé inikagi di, neketuu dé sa kagi i
Nemula igpesulat egoh anay denu kenagdi.
29 Na, duen sa butul dahiya nepenù wain inamutan wayeg. Ineled da sa tabung
diyà sa wain, owoy igtagù da diyà sa panga kayu hisop. Agulé, igdugol da diyà sa ebà
i Hésus anì metepes di.
30 Egoh di migtepes, guwaen di, "Neubus dé langun." Hê, egpetuyuh owoy nekedan
ma dé sa ginawa di.

Ini Sa Egoh I Hésus Tinebek Sigpù

31 Na, mig-angay sa medoo ulu-ulu Hudiyu diyà si Pilatu anì isugù di ipetepù sa
lisen sa telu etaw igtutuk diyà sa kayu igbugsud anì medelamet da mematay. Enù ka
ungayà da kedanan da sa lawa sa nematay diyà sa kayu igbugsud, enù ka mahapun
Diyamat dé, owoy melihi diyà kenagda amuk diyà sa kayu igbugsud pelà sa nematay
amuk Sapetu agdaw keetud da, owoy tigtu mapulù iya wé agdaw Sapetu enù ka iya
ma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.

---

* **19:24** 19:24 Basa ko Isalem 22:18.

32 Huenan di, sinugù i Pilatu sa sundalu di. Hê, mig-angay da dutu owoy tinepù da
sa lisen sa sebaen etaw duma i Hésus igtutuk. Agulé, tinepù da ma sa lisen sa sebaen
ma duma di.
33 Dodoo egoh da mig-angay diyà si Hésus, hinaa da nematay dé. Huenan di, endà
tinepù da duu.
34 Dodoo sa sebaen sundalu, tinebek di sigpù sa kabigan i Hésus. Hê, miglesut sa
depanug owoy sa wayeg.
35 Na, aken egsulat ini i sa mighaa sa langun kebael da si Hésus, owoy tuu ini i
egtulonen ku diyà keniyu. Netiigan ku tuu ini i igsulat ku, owoy iya sa pesuwan ku
egsulat anì mekepigtuu yu ma.
36 Na, danà iya wé binaelan da diyà si Hésus, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, “Endà duen sebaen tuelan di metepù.”†
37 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat neketuu dé, guwaen di, “Hauwen etaw doo
kagdi i tinebek sigpù.”‡

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56)

38 Na, duen sa etaw tegeAlimatiya, si Hosé, owoy kagdi ma sa mig-unut-unut diyà
si Hésus, dodoo linidung di sa kepigtuu di enù ka nelimedangan di sa medoo ulu-ulu
etaw Hudiyu. Agulé, inangay di egpegeni diyà si Pilatu sa lawa i Hésus anì ilebeng
di. Agulé, pinandayà i Pilatu iya wé, huenan di inangay i Hosé sa lawa i Hésus.
39 Na, iya sa duma i Hosé, si Nikodimu. Kagdi sa mig-angay eg-igsà diyà si Hésus
sigep egoh anay. Inuwit di ma sa lima pulù kakilu kéen bulung mepion ngadeg, sa
bulung kepengadan da mila ig-amut diyà sa bulung alos.
40 Agulé, kinuwa da sa lawa i Hésus owoy binekut da sa mepion ginis mebulà
owoy igpeunut da ma sa bulung mepion ngadeg, enù ka iya sa adat etaw Hudiyu
amuk ilebeng da sa nematay.
41 Na, duen sa hinemulaan kayu medapag diyà sa kenà i Hésus igtutuk diyà sa kayu
igbugsud. Duen dahiya sa delama tinosongon etaw endà pa duen kenà di linebengan.
42 Huenan di, iya sa kenà da eglebeng si Hésus, enù ka medapag diyà sa kenà di
nematay owoy buyu ma meuma sa agdaw keetud da.

20

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Dema
(Matéyo 28:1-8; Malkos 16:1-8; Lukas 24:1-12)

1 Na, egkawatkawat pelà magtu kesimag Akad, eg-angay Maliya tegeMagdala i dutu
siedò kenà lebeng. Egoh di migtebow, hinaa di nekedan sa dakel batu igsagpeng
lebeng.
2 Agulé, egletu eg-angay diyà si Simon Pidelu owoy diyà sa salu i Hésus eghiduwan
di temù. Eg-ikagi Maliya i diyà kenagda, guwaen di, “Kinedanan da dé sa lawa i Datù
diyà sa lebeng. Endà netiigan ta duu sa kenà da migtagù.”
3 Agulé, miglegkang Pidelu i owoy sa salu i Hésus eg-angay dutu siedò kenà lebeng.
4 Egletu da duwa, dodoo nehunawan Pidelu i sa duma di salu i Hésus migtebow
diyà sa kenà lebeng.
5 Egoh di migtebow, sinalil di sa tosong lebeng owoy hinaa di sa mebulà ginis
neketenà dahiya. Dodoo endà mig-awuh di dalem.
6 Hê, migtebow ma Pidelu i, owoy mig-awuh dalem sa lebeng. Hinaa di sa mebulà
ginis neketenà dahiya.

† **19:36** 19:36 Basa ko Isalem 34:20. ‡ **19:37** 19:37 Basa ko Sakaliyas 12:10.

7 Owoy hinaa di ma sa musala igpolot diyà sa ulu i Hésus, dodoo nekepeiges diyà
sa mebulà ginis owoy tapay doo nelegpì.
8 Agulé, eg-awuh ma dalem sa salu i Hésus nekehuna migtebow. Egoh di mighaa
sa ginis neketenà dahiya, nekepigtuu sa egoh i Hésus mig-enaw dé.
9 Na egoh iya, endà pa netiigan sa medoo salu i Hésus sa kagi i Nemula igpesulat
denu sa keenaw di egoh di nematay.
10 Hê, eglikù sa duwa salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Si Maliya
(Matéyo 28:9-10; Malkos 16:9-11)

11 Na, si Maliya tegeMagdala, eg-ugpà diyà sa kilidan lebeng owoy egsinegaw. Egoh
di telibubu egsinegaw, egkudung egsalil dalem sa lebeng.
12 Hê, hinaa di dahiya sa duwa egsugùsuguen i Nemula egginis mebulà temù.
Egpenuu da diyà sa tapay kenà i Hésus igtenà, sebaen denu ulu di owoy sebaen
denu lisen di.
13 Eg-igsaan da Maliya i, guwaen da, “O Okon, maen ko ya egsinegaw?”
Egsagbì, guwaen di, “Enù ka kinuwa da sa lawa sa Datù ku, owoy endà netiigan ku
duu sa kenà da migtagù.”
14 Agulé, egkiling Maliya i owoy eghauwen di Hésus i egtigdeg dahiya, dodoo endà
egkilalaen di duu.
15 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “O Okon, maen ko ya egsinegaw? Ngadan di etaw
iya wé eglagbeten ko?”
Dodoo iya sa agtem i Maliya kagdi sa tegeipat kayu hinemula, huenan di guwaen
di diyà kenagdi, “Amuk kuna sa migkuwa sa lawa di, tulon ko diyà kenak sa kenà ko
migtagù, enù ka angayen ku.”
16 Agulé guwaen i Hésus, “O Maliya.”
Hê, eg-isalu Maliya i diyà kenagdi, owoy guwaen di diyà sa kagi Hibelu, “Laboni.”
Na, iya sa selepangan di, “Mistelu.”
17 Dodoo guwaen i Hésus, “Yaka pelà egsabà kenak, enù ka endà pa nebatun a diyà
si Emà. Dodoo, angay ko tulon diyà sa medoo duma ku lumikù a diyà si Nemula Emà
ku. Kagdi sa Emà yu ma owoy sa Nemula yu ma.”
18 Agulé, eg-angay Maliya tegeMagdala i diyà sa medoo salu i Hésus, owoy guwaen
di, “Hinaa ku dé Datù ya giina.” Agulé, egtulonon di kagda sa langun inikagi i Hésus
diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49)

19 Na, egoh di sigep Akad, nesetipon sa medoo salu i Hésus diyà sa dalesan pinebagel
da egpintù enù ka nelimedangan da sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu. Apiya di pa
nepintuan sa dalesan, petow dé migtigdeg Hésus i diyà teliwadà da, owoy guwaen
di, “Kumelanih sa pedu yu.”
20 Egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda sa kelaing belad di owoy sa
kelaing kabigan di. Huenan di, tigtu da neanggan temù sa medoo salu di enù ka hinaa
da Datù Hésus i.
21 Agulé, guwaen i Hésus dema, “Kumelanih sa pedu yu. Pineangay i Emà ku aken
egoh anay anì egtegudon a, hediya ma peangayen ku kiyu anì tumegudon yu ma.”
22 Hê, hiniyup di kagda owoy guwaen di, “Sakem yu dé sa Metiengaw Suguy i
Nemula.
23 Amuk ipeuloy yu sa salà duma yu, mekepeuloy i Nemula ma sa salà di. Dodoo
amuk endà ipeuloy yu duu sa salà di, endà ma ipeuloy i Nemula duu.”
24 Na, si Tomas pinengadanan da si Seping sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy
duwa salu i Hésus. Endà dahiya di egoh i Hésus migpehaa diyà kenagda.

25 Huenan di, eg-ikagi sa medoo duma salu di diyà si Tomas, guwaen da, “Hinaa ké dé Datù Hésus i.”
Dodoo guwaen i Tomas, “Endà migtuu a neenaw dé Hésus i taman endà hauwen ku duu sa kelaing belad di danà tutuk, owoy itiyuk ku ma sa ketudù ku. Amuk endà ma egsabaan ku duu sa kelaing kabigan di, endà ma doo migtuu a.”
26 Na, egoh di neuma sakapadian, nesetipon dema sa medoo salu i Hésus diyà sa dalesan, owoy dahiya ma dé Tomas i. Apiya di pa pinebagel da egpintù sa dalesan, petow dé egtigdeg Hésus i diyà teliwadà da. Guwaen di, “Kumelanih sa pedu yu.”
27 Agulé eg-ikagi diyà si Tomas, guwaen di, “Haa ko sa belad ku. Tiyuki ko sa ketudù ko diyà sa kelaing ku, owoy sabai ko ma sa kelaing kabigan ku. Yaka dé egkeduwa sa pedu ko, dodoo pigtuu ka polo.”
28 Hê, guwaen i Tomas, “Kuna sa Datù ku owoy sa Nemula ku ma.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Egpigtuu ka dé danà ko mighaa kenak ini egoh di. Dodoo uman pa meanggan sa medoo etaw migtuu, apiya di pa endà hauwen da duu aken.”

Ini Sa Pesuwan I Huwan Migsulat Ini I

30 Na, duen ma sa medoo liyu panduan binaelan i Hésus hinaa ké, kami i salu di. Dodoo endà igsulat ku duu diyà siini libelu sa langun hinaa ké.
31 Huenan di, igsulat ku ini i anì migtuu yu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy kagdi sa Anak i Nemula. Amuk egpigtuu yu diyà kenagdi, melalù yu taman melugay.

21

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Pitu Salu Di

1 Na sebaen agdaw, egpehaa dema Hésus i diyà sa medoo salu di diyà sa mantadan Lanaw Tibiliyas. Ini sa ukit tulon denu sa kepehaa di diyà kenagda.
2 Nesetipon sa medoo salu di. Dahiya si Simon Pidelu, owoy si Tomas pinengadanan da si Seping, owoy si Natanayél tegeKana diyà uwang Galiliya, owoy sa duwa anak i Sébediyu, owoy duen ma sa duwa salu i Hésus.
3 Agulé, eg-ikagi Simon Pidelu i diyà sa medoo duma di salu i Hésus, guwaen di, “Mangay a muket.”
Guwaen sa medoo duma di, “Munut ké ma keniko.” Agulé, mig-edà da kumpit. Dodoo apiya di pa neelut da sigep egpuket, endà duen sa nekuwa da sedà.
4 Agulé, egoh di egteleséng sa agdaw, egtigdeg Hésus i diyà sa mantadan, dodoo endà egkilalaen sa medoo salu di duu.
5 Agulé, eg-umowen i Hésus kagda, guwaen di, “O Akay, duen pa sa nekuwa yu?”
Guwaen da egsagbì, “Endà duen di.”
6 Agulé guwaen i Hésus, “Nabù yu dema sa puket denu kuwanan yu anì mekekuwa yu.” Hê, egnabuen da dema, dodoo egoh da egbatun, endà egkehenat da duu enù ka medoo temù sa sedà nekuwa da.
7 Na, sa salu di eghiduwan i Hésus temù, eg-ikagi diyà si Pidelu, guwaen di, “Ay, si Datù iya wé.” Agulé, egoh i Pidelu neketiig si Hésus iya wé, egkawal dema enù ka endà migkawal di egoh di egpuket. Agulé, miglaway diyà wayeg anì medelamet tumebow diyà sa mantadan.
8 Dodoo sa medoo duma di salu i Hésus, egpekehudi da egdunggù enù ka diyà da kumpit. Eggodoyen da sa puket da nepenù sedà, enù ka medapag da dé diyà mantadan. Iya kediyù da ya kéen siyow pulù kamitelu.
9 Egoh da migtenà diyà mantadan, hinaa da sa epan owoy sa baga't apuy kenà sa sedà tinueg.

10 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Uwit yu dini sa duma sedà nekuwa yu giina.”
11 Agulé, mig-angay dema Simon Pidelu i diyà sa kumpit, enù ka eggodoyen di diyà mantadan sa puket nepenù sedà anan dakel. Iya sa kedoo sedà nekuwa da magatus lima pulù owoy telu. Apiya di pa medoo sa sedà nekuwa da, endà ma nelisì sa puket.
12 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Téél yu, kumaen ki dé.” Na, endà duen etaw eg-igsà sa ngadan di, enù ka netiigan da doo kagdi si Datù.
13 Agulé, mig-angay Hésus i egkuwa sa epan, owoy itukidtukid di igbegay diyà kenagda. Diya ma sa binaelan di diyà sa tinueg sedà.
14 Na, iya sa ketelu di gulê egpehaa Hésus i diyà sa medoo salu di edung sa egoh di mig-enaw egoh di nematay.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-igsà Si Pidelu Denu Sa Kehidu Di

15 Na, egoh da ubus egkaen, eg-igsà Hésus i diyà si Simon Pidelu, guwaen di, “O Simon anak i Huwan, enù di ya, uman pa dakel sa niko kehidu kenak diyà sa kehidu sa medoo duma ko?”
Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, Datù. Netiigan ko dé eghiduwan ku kuna.”
Agulé guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku lagà da nati kebilibili ku.”
16 Eg-igsà dema Hésus i, guwaen di, “O Simon anak i Huwan, mehidu ka pa kenak?”
Guwaen i Pidelu egsagbì, “Hoò, Datù. Netiigan ko doo eghiduwan ku kuna.”
Guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku lagà sa kebilibili ku.”
17 Agulé, eg-igsà dema Hésus i sa ketelu di gulê, guwaen di, “O Simon anak i Huwan, eghiduwan ko pa aken temù?”
Hê, egkebukul sa pedu i Pidelu enù ka telu gulê dé sa keigsà i Hésus amuk eghiduwan di. Huenan di, guwaen i Pidelu, “O Datù, netiigan ko doo langun. Netiigan ko ma eghiduwan ku kuna.”
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Ipat ko dé sa medoo etaw ku lagà sa kebilibili ku.
18 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh anay egoh ko batàbatà pelà, egpekekawal ka owoy egpekehemilì ka ma sa angayan ko. Dodoo amuk kumelukes ka, mekelipo ka owoy poloten ka owoy meagak ka ma diyà sa kenà ko endà meiyap.”
19 Na, iya sa inikagi i Hésus anì ipetiig di sa ukit kepatay i Pidelu anì meolò Nemula i. Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.”

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Salu Di Eghiduwan Di Temù

20 Agulé, egtuing Pidelu i owoy hinaa di hudihudi siedò salu i Hésus eghiduwan di temù. Iya sa salu i Hésus migdapag diyà kenagdi egoh da migkaen egoh di endà pa nematay owoy sa mig-igsà diyà kenagdi ngadan tayu di etaw diyà kenagda sa tumampil diyà sa medoo kuntelà di.
21 Na, egoh i Pidelu mighaa kenagdi, eg-igsà, guwaen di, “O Datù, ngadan sa mebaelan siini duma ta kani?”
22 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, amuk iya sa ungayà ku endà mematay di taman endà pelikù a diyà tanà, endà duen niko ya dahiya. Dodoo kuna, unut-unut ka daa kenak.”
23 Agulé, nekedineg sa medoo etaw egpigtuu denu iya wé inikagi i Hésus, huenan di guwaen da dò endà dé mematay di iya wé salu di. Dodoo, beken iya sa inikagi i Hésus endà dé mematay di, dodoo ini polo sa inikagi di, guwaen di, “Upama, amuk iya sa ungayà ku endà mematay di taman endà pelikù a diyà tanà, endà duen niko ya dahiya.”
24 Na, aken iya wé salu di inikagi di. Aken sa migtulon langun ini i owoy aken ma sa migsulat ini i. Na, netiigan ké tuu doo ini i igsulat ku.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

25 Na, duen pa sa medoo liyu binaelan i Hésus endà nekesulat ku duu dahini.
Upama, amuk mekesulat sa langun binaelan di, iya sa antap ku kulang pa sa kedakel
siini uwang tanà taguan sa langun libelu denu si Hésus.

Ini Sa Medoo
BINAELAN SA SALU I HÉSUS
Ini Denu Sa Binaelan Sa Medoo Salu I Hésus

Na, si Lukas sa migsulat siini libelu. Ini sa nekeuman diyà sa muna igsulat di diyà sa mapulù etaw si Tiyopilu.

Diyà siini libelu, egtulonen i Lukas sa medoo binaelan sa medoo etaw pinetegudon i Hésus. Tinulon i Lukas sa denu sa Mepion Tegudon nekeseluh diyà sa langun menuwa. Tinulon di ma denu sa ketegudon sa medoo salu i Hésus diyà sa medoo duma da etaw Hudiyu, agulé diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu ma taman sa egoh da nekeangay mediyù dò.

Migtulon ma Lukas i denu sa Metiengaw Suguy i Nemula pineangay i Nemula diyà kenagda. Danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula, egpekegaga da egbael sa langun igsugù i Nemula diyà kenagda. Owoy tinulù sa Metiengaw Suguy di ma kagda denu sa egbaelan da.

Na, si Lukas sa duma i Pabelo mig-angay egtegudon sa kagi i Nemula dutu siedò medoo mediyù menuwa. Endà miglekas di diyà kenagdi, apiya di pa nebilanggu Pabelo i dutu Loma dò.

Igsulat I Lukas Diyà Si Tiyopilu

1 O Akay Tiyopilu, egoh ku anay migsulat diyà keniko, tinulon ku sa langun binaelan
i Hésus owoy sa igtulù di ma edung sa egoh di anay egtulù
2-3 taman sa egoh di nebatun dutu langit dò. Egoh di neenaw dema egoh di nematay,
takà egpehaa Hésus i diyà sa medoo salu di hinemilì di owoy tinulù di ma kagda denu
sa kedatù i Nemula. Taman epat pulù agdaw, takà egpehaa Hésus i diyà kenagda.
Huenan di, tigtu egketiigan da nehagtay dema Hésus i enù ka hinaa da kagdi. Egoh
di endà pa nebatun dutu langit dò, tinulù di kagda danà sa egkegaga sa Metiengaw
Suguy i Nemula.
4 Na, sebaen agdaw egoh da nesetipon, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di,
guwaen di, “Ugpà yu diyà Hélusalém. Angati yu sa ketuu sa igpasad i Nemula, sa
tapay tinulon ku diyà keniyu.
5 Egoh anay migbautis si Huwan sa medoo etaw diyà wayeg anì tandaan da sa
kepigtuu da. Dodoo endà melugay di iya sa ibautis i Nemula keniyu sa Metiengaw
Suguy di lumuhub diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun

6 Na, egoh sa medoo salu i Hésus nesetipon dema, eg-igsà da diyà kenagdi, guwaen
da, “O Datù, enù di ya, ini egoh di sa agdaw egoh ko humemaga sa etaw beken Hudiyu
egkedatù diyà kenita, anì ipelikù ko sa kedatù ta diyà sa duma ta tugod i Islaél?”
7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà metiigan yu duu sa atas di, enù ka si Emà ta
Nemula daa sa meketiig iya wé danà sa hagdi egkegaga.
8 Dodoo yoko egkelipeng duu ini i. Amuk tumebow sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà keniyu, tunungan yu anì meketulù yu denu kenak diyà Hélusalém, owoy diyà
sa langun menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Samaliya, owoy taman siini
sinukub langit.”
9 Egoh di neubus eg-ikagi, egkebatun Hésus i dutu langit dò. Egoh da eghaa,
nekedilung dé Hésus i diyà gaeb owoy endà dé hinaa da duu.
10 Ligò di egkebatun, eglengag da eg-inengteng diyà langit. Petow dé duen sa duwa
egsugùsuguen i Nemula migkawal mebulà migtebow diyà kenagda.

11 Eg-ikagi da, guwaen da, “O medoo tegeGaliliya, yoko eglengag ga. Nebatun Hésus
i miglikù dutu langit dò. Dodoo pelikù mendaa diyà tanà éhê mendaa sa kehaa yu
egoh di nebatun dutu langit dò.”
12 Agulé, miglikù sa medoo salu i Hésus dutu Hélusalém dò kedu diyà Getan Olibu.
Sakakilumitelu kéen sa kediyù di kedu diyà Hélusalém.

Ini Sa Egoh Da Mighemilì Sa Sebaen Salu

13 Na, egoh sa medoo salu i Hésus migtebow diyà Hélusalém, nesetipon da diyà
sa bilik dalesan kenà da eg-ugpà. Ini sa nesetipon, si Pidelu owoy si Huwan owoy
si Santiyago owoy si Andelis, si Pilipi owoy si Tomas, si Baltolomi owoy si Matéyo,
owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel
eghemalang sa tanà Hudiya, owoy sa sebaen Hudas anak sa sebaen Santiyago.
14 Takà da egkesetipon owoy nesesebaen sa pedu da langun amuk egsimbà da.
Nesetipon ma sa medoo bayi dahiya, owoy sa medoo hadi i Hésus owoy sa inay di
ma, si Maliya.
15 Na, sebaen agdaw nesetipon sa medoo etaw egpigtuu, duen kéen magatus duwa
pulù sa kedoo da. Egtigdeg Pidelu i owoy eg-ikagi, guwaen di,
16 “O medoo loyuk ku, neketuu dé sa kagi igpesulat sa Suguy i Nemula diyà si Dabid
egoh anay denu si Hudas sa eg-enggat sa medoo etaw anì egsigkemen da Hésus i.
17 Si Hudas sa duma ké, enù ka kagdi ma sa hinemilì i Hésus anì mulig diyà sa
galebek ké.”
18 Na, duen sa pilak kinuwa i Hudas danà sa binaelan di medaet, owoy iya sa igbeli
di tanà. Agulé migpetoyò Hudas i. Hê, nenabù owoy nebetù sa getek di.
19 Netiigan sa langun etaw tegeHélusalém iya wé binaelan di. Huenan di,
egpengadanan da sa tanà di, Akildama, enù ka iya sa selepangan di, tanà binayadan
di depanug.
20 Eg-ikagi dema Pidelu i, guwaen di, “Neketuu dé sa kagi i Dabid igsulat egoh anay
diyà sa libelu ta Isalem, guwaen di,
‘Meigtohon sa dalesan di.
Endà dumuen etaw mugpà dahiya.’*
Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa libelu Isalem, guwaen di,
‘Pesambì sa sebaen etaw sa galebek di.’†
21-22 Na, mepion amuk hemilien ké sa sebaen etaw munut kenami sa mighaa si Datù
Hésus nehagtay dema egoh di nematay. Mepion ma amuk kagdi sa duma ké takà
mig-unut kenami edung sa egoh i Hésus migpebautis diyà si Huwan taman sa egoh
di nebatun langit dò.”
23 Agulé, hinemilì da sa duwa maama, si Matiyas owoy si Hosé. Iya ma sa ngadan
i Hosé, si Balsabas owoy si Husto.
24 Agulé egsimbà da, guwaen da, “O Datù ké, netiigan ko sa pedu sa langun etaw.
Huenan di, petiigi ko diyà kenami sa tayu di etaw hinemilì ko
25 mekesambì si Hudas anì dumuen sa sebaen ma salu egbulig kenami, enù ka
sinalidan i Hudas sa galebek di danà di mig-angay diyà sa hagdi kenà sa ketamanan
sa langun etaw tegebael medaet.”
26 Agulé egoh da migsimbà, egkusing da eghemilì. Hê nehemilì Matiyas i. Agulé,
pineunut da kagdi diyà sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus.

2

Ini Sa Egoh Sa Suguy I Nemula Migluhub Diyà Kenagda

---

* **1:20** 1:20 Basa ko Isalem 69:25. † **1:20** 1:20 Basa ko Isalem 109:8.

1 Na, egoh di neuma sa agdaw sa Pista Pintikostis, nesetipon diyà sa sebaen dalesan
sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus.
2 Petow dé duen sa dagì dinineg da kedu langit dò éhê delegdeg kelamag. Nebelet
dagì di sa dalesan kenà da nesetipon.
3 Agulé, hinaa da sa éhê legleg apuy nepalak owoy netukid sa pulu sa langun etaw
nesetipon.
4 Hê, migluhub sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda. Mig-edung da eg-ikagi
sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu, enù ka egpeikagiyen sa Metiengaw
Suguy i Nemula kagda.
5 Na, duen medoo metiengaw etaw Hudiyu kedu diyà sa langun balangan tanà
eg-ugpà diyà menuwa Hélusalém.
6 Egoh da migdineg sa metaled kagi, medoo da nesetipon. Negaip da temù, enù
ka egkedineg sa uman sebaen etaw sa hagdi balangan kagi inikagi sa medoo etaw
egpigtuu.
7 Tigtu da negaip temù sa medoo etaw egdineg, owoy eg-ikagi da, guwaen da, “Anan
tegeGaliliya ini i medoo etaw eg-ikagi.
8 Maen di ya megaga da mikagi sa tapay kagi ta?
9 Medoo sa keduwan ta, enù ka duen etaw dahini tegePaletiya, owoy etaw
tegeMidiya, owoy etaw tegeIlam. Duen ma etaw kedu Misopotamiya, owoy etaw
tegeHudiya, owoy etaw kedu Kapadosiya, owoy etaw kedu Ponto, owoy etaw kedu
Asiya.
10 Duen ma etaw kedu Peligiya, owoy etaw kedu Pampiliya, owoy etaw kedu Igiptu,
owoy etaw kedu uwang Libiya medapag diyà Silini. Duen ma etaw kedu Loma, etaw
Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu egpangunut diyà sa adat Hudiyu.
11 Duen ma etaw kedu Kelita, owoy etaw kedu Alabiya. Dodoo egdinegen ta langun
diyà sa medoo balangan kagi ta sa tinulon sa medoo etaw tegeGaliliya denu sa mepion
binaelan i Nemula.”
12 Na, tigtu da negaip temù owoy egkebogo sa penemdem da. Egseigsaay da, guwaen
da, “Ngadan sa selepangan ini i?”
13 Dodoo duen ma liyu etaw egpeumàumà sa medoo etaw egpigtuu, guwaen da,
“Eghiluwen da dé danà da eg-inem wain.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migtulù Kenagda

14 Agulé, egtigdeg da Pidelu i owoy sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus. Egpetaled
Pidelu i eg-ikagi, guwaen di, “O medoo etaw Hudiyu owoy sa kedoo yu eg-ugpà diyà
Hélusalém, dinegdineg yu, hih, enù ka duen sa tulonen ku diyà keniyu.
15 Sa penemdem yu guwaen yu dò eghiluwen ké wain, dodoo endà eghiluwen ké
enù ka endà pa meedup sa agdaw.
16 Dodoo tigesa sa medoo hinaa yu giina, enù ka neketuu dé ini egoh di sa medoo
kagi igsulat i Howil sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
17 ‘Ini sa kagi i Nemula.
Amuk buyu meuma sa sabuhanan agdaw,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa langun etaw.
Tumulon sa medoo anak yu, maama owoy bayi, sa kagi ku egtebowtebow diyà
kenagda.
Dumuen sa ipehaa ku diyà sa medoo batàbatà maama diyà keniyu.
Tegeinepen ma sa medoo lukes maama diyà keniyu sa ipehaa ku kenagda.
18 Tuu ini i. Amuk meuma iya wé,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa medoo etaw egpangunut diyà kenak,
iling ka maama ataw ka bayi,
owoy tumulon da sa kagi ku egtebowtebow diyà kenagda.

19 Ipehaa ku sa medoo panduan diyà awang,
owoy dumuen ma sa medoo egkegaipan etaw diyà tanà.
Dumuen sa depanug owoy sa apuy owoy sa mekepal ebel.
20 Dumeleman sa agdaw
owoy kumelalegà sa bulan mekeiling depanug
amuk buyu tumebow siedò agdaw ku sumambì sa tanà.
Megaipan sa langun etaw
owoy oloen da aken danà siedò agdaw ku hauwen da.
21 Dodoo mealukan doo sa langun etaw umumow diyà si Datù.'*
22 "Na, o medoo duma ku tugod i Islaél, dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Si Hésus tegeNasalét sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà. Iya sa tandà di kagdi sa pineangay i Nemula sa medoo tandà hinaa yu owoy sa medoo panduan igpebael i Nemula diyà kenagdi. Netiigan yu dé enù ka diyà keniyu sa egoh di egbael iya wé.
23 Tapay dé netiigan i Nemula sa kebael yu si Hésus, dodoo danà doo sa ungayà i Nemula sa kesigkem yu kenagdi. Igsugù yu Hésus i igpetutuk diyà sa medoo etaw tegebael salà anì ipeimatay yu kagdi.
24 Dodoo inenaw i Nemula mendaa egoh di nematay. Linaun di sa anak di kedu diyà sa lebeng di enù ka endà mekeatu sa kepatay etaw diyà kenagdi.
25 Egoh anay migsulat Dabid i denu si Hésus, guwaen di,
'Netiigan ku takà eg-unut kenak Nemula i.
Denu kuwanan ku anì egbulig kenak,
huenan di endà mebogo a.
26 Iya maen di ya tigtu neiyap sa pedu ku
owoy oloen ku Nemula i.
Apiya di pa nematay sa lawa ku,
duen doo sa mepion eg-angat-angatan ku,
27 enù ka netiigan ku endà tangtangen di sa suguy ku dutu bayà dò.
Owoy endà mebaluy di diyà kenagdi amuk meledak sa lawa ku,
enù ka hinemilì di aken.
28 Igpetiig di diyà kenak dumuen sa lalù ku endà meelut di.
Tigtu mepion sa pedu ku
enù ka takà eg-unut diyà kenak.'†
29 "O medoo loyuk ku, metumàmà sa kagi ku diyà keniyu denu sa tupù ta si Dabid. Egoh anay nematay Dabid i owoy iglebeng dé dalem sa batu tinosongon etaw. Tapay doo duen sa lebeng di diyà kenita taman ini egoh di.
30 Dodoo egoh i Dabid endà pa nematay, kagdi sa tegesugkow i Nemula owoy netiigan di sa igpasad i Nemula diyà kenagdi. Igpasad i Nemula dumuen sa sebaen tugod di kumedatù iling sa kedatù di.
31 Egoh anay netiigan i Dabid sa baelan i Nemula, huenan di migtulon denu sa keenaw sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, guwaen di,
'Endà metangtang di dutu bayà dò,
owoy endà ma meledak sa lawa sa etaw hinemilì di.'
32 Na, netiigan ké mig-ikagi Dabid i denu si Hésus, enù ka inenaw i Nemula Hésus i egoh di nematay owoy hinaa ké langun sa egoh di nehagtay dema.
33 Pinedakel i Nemula kagdi owoy pinepenuu di denu kuwanan di. Pinetuu di dé sa igpasad di diyà kenagdi sa kepeangay di sa Metiengaw Suguy di diyà kenita, owoy iya sa hinaa yu giina owoy sa dinineg yu ma.

---

* **2:21** 2:17-21 Basa ko Howil 2:28-32. † **2:28** 2:25-28 Basa ko Isalem 16:8-11.

34 Na, beken sa lawa i Dabid sa nebatun dutu langit dò, dodoo si Hésus polo sa
nebatun. Egoh anay igsugkow i Dabid sa kagi i Nemula, guwaen di,
‘Mig-ikagi Nemula i diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku
35 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko owoy ipeutuh ku keniko.’‡
36 “Na, o medoo tugod i Islaél, apiya di pa inimatayan yu Hésus i egoh yu migtutuk
kenagdi diyà sa kayu igbugsud, ipetiig ké doo diyà keniyu kagdi sa hinemilì i Nemula
sa Datù ta owoy sa Tigtu Datù sinugù di diyà tanà.”
37 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Pidelu, tigtu nebogo sa pedu da.
Eg-igsà da diyà kenagdi owoy sa duma salu i Hésus, guwaen da, “O Akay, ngadan sa
mebaelan ké, kami i?”
38 Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Ekedi yu dé sa salà yu owoy pebautis yu anì
metandaan di sa kepigtuu yu diyà si Hésus Kelistu. Amuk egpigtuu yu, ipeuloy i
Nemula sa medoo salà yu owoy mesakem yu sa Metiengaw Suguy i Nemula ibegay
di diyà keniyu.
39 Egoh anay igpasad i Datù ta Nemula ibegay di sa Suguy di diyà keniyu owoy diyà
sa medoo tugod yu owoy diyà sa medoo etaw mediyù, enù ka begayan di sa langun
etaw igsasà di anì migtuu da.”
40 Na, medoo ma sa kagi i Pidelu diyà kenagda. Isasà di kenagda, guwaen di, “Yoko
eg-unut ta diyà sa duma yu tegebael medaet anì endà mepigtamayan yu.”
41 Agulé, medoo sa etaw egpigtuu sa kagi i Pidelu owoy egpebautis da ma. Duen
buyu telu ngibu etaw egpigtuu egoh iya wé agdaw, owoy nekeunut da sa medoo muna
egpigtuu.
42 Takà da egdinegdineg sa ketulù sa medoo salu i Hésus. Egseamutay sa medoo
etaw egpigtuu, owoy nesetipon da amuk egsimbà da diyà si Nemula owoy amuk eg-
ilingan da sa ketepitepi epan sa ketulù i Hésus kenagda.

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Etaw Egpigtuu

43 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà egkegaipan etaw egbaelan sa
medoo salu i Hésus. Huenan di, tigtu negaip sa langun etaw.
44 Takà egkesetipon sa langun etaw egpigtuu owoy nesesebaen sa pedu da. Huenan
di, egsebegayay da sa medoo langun taman da.
45 Egdagangen da ma sa tanà da owoy sa medoo langun taman da, owoy itukid da
ibegay sa pilak da diyà sa duma da egkepasangan.
46 Egkesetipon da uman agdaw diyà sa Dalesan i Nemula, owoy eg-angay da egkaen
diyà sa hagda dalesan. Tigtu neanggan da egoh da neseunut egkaen.
47 Eg-oloen da takà Nemula i, owoy netuuwan sa medoo liyu etaw diyà kenagda.
Uman agdaw egkeumanan sa kedoo etaw eg-alukan i Nemula.

3

Ini Sa Egoh Sa Pikat Nelikuan

1 Na sebaen agdaw, eg-angay Pidelu i owoy si Huwan diyà sa Dalesan i Nemula
egoh di alas telu dé mahapun, enù ka iya sa ulas da egsimbà.
2 Duen sa maama pikat inuwit di miglesut sa kepikatan di egpenuu diyà sa
bengawan sa Dalesan i Nemula kepengadan da sa Metolol Pintuan. Uman agdaw
eg-uwiten sa medoo duma di anì megeni pilak diyà sa medoo etaw eggemow dahiya.
3 Egoh di mighaa si Pidelu owoy si Huwan eggemow diyà sa Dalesan i Nemula,
egpegeni pilak diyà kenagda.
4 Agulé egoh da eghaa sa pikat, guwaen i Pidelu diyà kenagdi, “Inengteng ko kami.”

‡ **2:35** 2:34-35 Basa ko Isalem 110:1.

5 Huenan di, eghahaa sa pikat diyà kenagda enù ka eg-angat-angat pilak diyà
kenagda.
6 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà duen pilak ku, dodoo begayan ku kuna sa
mekebegay ku. Huenan di, danà sa tunung i Hésus Kelistu tegeNasalét, bigkat ka
dé.”
7 Agulé, egsabaan i Pidelu sa belad di denu kuwanan owoy pinetigdeg di. Hê, petow
dé nebegeng sa lisen di owoy migkebagel ma dé.
8 Huenan di, egtigdeg owoy egbigkatbigkat. Agulé, eg-unut diyà si Pidelu owoy si
Huwan lumudep diyà sa Dalesan i Nemula. Egbigkatbigkat owoy egsautsaut owoy
eg-oloen di ma Nemula i.
9 Eghauwen sa langun etaw dahiya sa maama egbigkat owoy eg-olò si Nemula.
10 Egkilalaen da kagdi sa etaw takà egpegeni pilak diyà sa Metolol Pintuan sa
Dalesan i Nemula. Huenan di, tigtu negaip da enù ka hinaa da nekebigkat dé sa
pikat.

Ini Sa Egoh I Pidelu Egtulù Diyà Sa Dalesan I Nemula

11 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan diyà sa luglug Dalesan i Nemula kepengadan da
Luglug i Salomon, egsabà pelà diyà kenagda sa maama nelikuan danà di neanggan
temù. Agulé, egletu sa medoo etaw eg-angay diyà kenagda enù ka tigtu da negaip.
12 Egoh i Pidelu mighaa sa medoo etaw nesetipon, eg-ikagi, guwaen di, “O medoo
duma ku tugod i Islaél, yoko egkegaip duu sa hinaa yu. Yoko eg-inengteng duu kami,
enù ka beken danà sa nami tunung sa nekegaga egbulung siini maama, owoy beken
ma danà sa ketiengaw ké.
13 Dodoo si Nemula sinaligan sa tupù ta si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob,
kagdi polo sa nekegaga egbulung siini maama. Binulungan di kagdi anì meolò Hésus
i pineangay di diyà tanà. Dodoo kiyu, igbegay yu Hésus i diyà sa egkegaga i Gubilenu
Pilatu. Apiya di pa ungayà i Pilatu lengaan di Hésus i, hinawidan yu polo anì
meimatayan sa pineangay i Nemula diyà kenita.
14 Apiya di pa metiengaw Hésus i owoy endà duen salà di, inekedan yu doo.
Migpegeni yu polo diyà si Pilatu anì lengaan di sa sebaen etaw tegeimatay.
15 Igpeimatay yu polo Hésus i, sa egbegay lalù endà meelut di diyà sa langun etaw,
dodoo inenaw i Nemula kagdi i egoh di nematay. Tuu iya wé, enù ka hinaa ké kagdi
i egoh di mig-enaw dé.
16 Danà sa tunung i Hésus, nelikuan dé siini maama hinaa yu owoy kinilala yu.
Danà di migpigtuu diyà si Hésus, nelikuan dé owoy nekebigkat ma dé, owoy iya sa
hinaa yu ini egoh di.
17 “O medoo duma ku, netiigan ku doo inimatayan yu lapeg sa medoo ulu-ulu yu
Hésus i, enù ka endà netiigan yu duu kagdi sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.
18 Dodoo danà iya wé kebael yu, igpetuu i Nemula sa kagi di igsugkow sa medoo
tegesugkow di egoh anay, guwaen da, ‘Meimatayan sa Tigtu Datù peangayen i Nemula
diyà tanà.’
19 Huenan di, ekedi yu dé sa medoo salà yu owoy pangunut yu diyà si Nemula anì
ipeuloy di sa salà yu.
20 Amuk hediya sa baelan yu, kumelanih sa pedu yu danà i Datù Nemula owoy
pelikuen di ma Hésus i sa Tigtu Datù hinemilì di.
21 Dodoo mugpà pelawà dutu langit dò taman sa egoh i Nemula meluman sa langun
taman, enù ka iya sa igpasad di igpesugkow di diyà sa medoo tegesugkow di egoh
anay.
22 Egoh anay, mig-ikagi Mosis i diyà sa medoo tugod i Islaél, guwaen di,
‘Peangayen i Datù Nemula sa sebaen tegesugkow di diyà keniyu,
éhê mendaa sa kinepeangay di kenak.

Kagdi ma sa tugod yu.
Dinegdineg yu sa langun tulonen di diyà keniyu.
23 Amuk duen etaw endà egpangunut diyà sa eg-ikagiyen di,
iya sa etaw beken etaw i Nemula owoy mekesugsug ma.'*
24 "Na, sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay, si Samuwél owoy sa medoo nekehudihudi kenagdi, anan da egtulon denu sa ketebow i Hésus Kelistu. Hê, neketuu dé ini egoh di sa kagi da egoh anay.
25 Kita ma sa pinasadan i Nemula, enù ka tinulon sa medoo tegesugkow di sa pasad di diyà kenita. Neketuu dé ini egoh di sa pasad di diyà sa medoo tupù ta, enù ka mig-ikagi Nemula i diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di,
'Mesugkudan sa langun etaw diyà tanà
danà sa sebaen tugod ko.'†
26 Huenan di, kita sa muna pineangayan i Nemula si Hésus anì tabangan di kita amuk ekedan ta sa salà ta."

4

Ini Sa Egoh I Pidelu Owoy Si Huwan Migsagbì Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

1 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan eg-ikagi pelà diyà sa medoo etaw nesetipon, duen migtebow diyà kenagda sa medoo tegesimbà owoy sa ulu-ulu sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula. Duen ma medoo etaw Sadusiyu eg-unut kenagda. Na, iya sa penemdem etaw Sadusiyu endà dé umenaw gaa sa etaw nematay.
2 Huenan di, egbulit da, enù ka egtulù Pidelu i owoy si Huwan mig-enaw Hésus i egoh di nematay, huenan di mebaluy doo umenaw sa langun etaw nematay.
3 Hê, egsigkemen da Pidelu i owoy si Huwan. Egbilangguwen da kagda segdu enù ka mahapun dé owoy ungayà da igsaan da kagda amuk umenaw simag.
4 Dodoo egpigtuu dé sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Pidelu owoy si Huwan. Buyu lima ngibu dé sa kedoo maama egpigtuu diyà si Hésus, lapeg sa tapay egpigtuu.
5 Na, egoh di umenaw simag, egkesetipon diyà Hélusalém sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
6 Dahiya ma Anas i sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy si Kayipas, owoy sa sebaen Huwan, owoy si Alihandelo, owoy sa medoo tigtu duma i Anas.
7 Agulé, egpetigdegen da Pidelu i owoy si Huwan diyà sa taengan da, owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da, "Enù di ya sa kebael yu? Ngadan di etaw sa egbegay tunung diyà keniyu? Ngadan di etaw sa eg-ingadanan yu anì megaga yu mulung sa pikat?"
8 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Pidelu i owoy egsagbì diyà kenagda. Guwaen di, "O medoo ulu-ulu owoy kaunutan ké,
9 eg-igsaan yu kami denu sa panduan binaelan ké diyà sa maama pikat. Eg-igsaen yu ma sa pesuwan di nelikuan dé.
10 Tulonon ké kiyu owoy sa langun tugod i Islaél anì metiigan yu sa pesuwan di nelikuan siini pikat. Egtigdeg diyà sa taengan yu owoy nelikuan dé danà sa tunung i Hésus Kelistu tegeNasalét. Si Hésus sa inimatayan yu, dodoo inenaw i Nemula kagdi egoh di nematay.
11 Na, si Hésus sa tinulon sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
'Sa sebaen batu inekedan yu,
kiyu i tegebael dalesan pulung batu,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.'*

* **3:23** 3:22-23 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,19. † **3:25** 3:25 Basa ko Génesis 22:18. * **4:11** 4:11 Basa ko Isalem 118:22.

12 Na, endà duen liyu etaw mekealuk kenita denu sa salà ta. Sumalà dé sa etaw diyà
siini sinukub langit, endà duen liyu etaw pineangay i Nemula diyà tanà anì alukan
di sa medoo etaw denu sa salà da.”
13 Agulé, tigtu negaip sa medoo ulu-ulu diyà sa Dalesan i Nemula enù ka mebagel
Pidelu i owoy si Huwan egsagbì kenagda, apiya di pa tukééy sa pinangagian da. Dodoo
netiigan da kagda sa duma i Hésus.
14 Dodoo sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula, endà negaga da duu egsigbolow
sa kagi i Pidelu owoy si Huwan enù ka hinaa da sa maama nelikuan egtigdeg dahiya.
15 Agulé, pinelaun da Pidelu i owoy si Huwan kedu diyà sa bilik kenà da nesetipon.
Iya sa binaelan da anì egseolomoy sa medoo ulu-ulu,
16 guwaen da, “Ngadan sa mebaelan ta? Endà mepalaw ta duu iya wé panduan
binaelan da, enù ka negaipan sa langun etaw diyà Hélusalém owoy netiigan da ma.
17 Mepion polo amuk limedangen ta kagda anì endà muman da tumulon denu si
Hésus diyà sa medoo etaw anì endà mekeseluh sa kagi denu kenagdi.”
18 Huenan di, egoh da migpedalem dema si Pidelu owoy si Huwan, eghawidan da
kagda anì endà kumedoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus, guwaen da, “Yoko eg-uman
na egtulù denu si Hésus.”
19 Dodoo egsagbì Pidelu i owoy si Huwan, guwaen da, “Penemdem yu ini i. Ngadan
sa tayu mepion diyà si Nemula, iling ka mangunut ké diyà sa niyu kagi ataw ka
mangunut ké diyà si Nemula?
20 Endà mekesabuh ké umolom denu sa hinaa ké owoy sa dinineg ké.”
21 Agulé, eg-umanen sa medoo ulu-ulu Hudiyu eglimedang Pidelu i owoy si Huwan.
Agulé linengaan da kagda, enù ka endà duen sa pesuwan da egpelihayen enù ka
eg-oloen sa langun etaw Nemula i danà sa maama nelikuan dé.
22 Na, labi dé epat pulù gepalay sa kelukes sa maama nelikuan.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Egpigtuu Egsimbà

23 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan nekelaun, eg-angay da diyà sa medoo duma da
egpigtuu owoy egtulonen da diyà kenagda sa kehawid sa medoo kaunutan Hudiyu
owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà.
24 Egoh sa medoo etaw egpigtuu migdineg iya wé, egsimbà da langun diyà si
Nemula, guwaen da, “O Datù Nemula, kuna sa migbael sa langit owoy sa tanà owoy
sa dagat owoy sa langun taman diyà tanà.
25 Kuna ma sa migpeikagi si Dabid, sa tupù ké migpangunut diyà keniko egoh anay,
enù ka danà sa Metiengaw Suguy ko, guwaen i Dabid,
‘Maen di ya egbulit sa medoo etaw beken Hudiyu?
Owoy maen di ya egpenemdemen sa etaw Hudiyu sa pandapat da umatu,
dodoo endà megaga da duu.
26 Nesetipon sa medoo sulutan diyà tanà anì gumila da,
owoy nesetipon ma sa medoo ulu-ulu ta anì liputan da Nemula i
owoy sa Tigtu Datù sinugù di.’†
27 Na, neketuu dé iya wé kagi i Dabid ini egoh di, enù ka dahini diyà Hélusalém
nesetipon da Hélod i owoy si Ponkiyu Pilatu owoy sa medoo tugod i Islaél owoy sa
medoo duma etaw beken Hudiyu anì imatayan da Hésus i, sa pineangay ko diyà
kenami, apiya di pa endà duen salà di. Kagdi sa Tigtu Datù sinugù ko diyà tanà.
28 Inimatayan da kagdi, dodoo danà sa dakel egkegaga ko owoy danà sa tapay
penemdem ko, tapay dé netiigan ko sa langun kebael da kenagdi.
29 O Datù ké, netiigan ko ma sa kelimedang da kenami i etaw egpangunut diyà keniko.
Huenan di, buligi ko kami anì endà melimedangan ké tumulon sa kagi ko.

† **4:26** 4:25-26 Basa ko Isalem 2:1-2.

30 Pehauwi ko sa tunung ko anì melikuan sa medoo etaw eglinadu owoy dumuen ma
medoo panduan ko owoy medoo egkegaipan etaw danà sa tunung i Hésus, sa sinugù
ko."
31 Na, egoh da neubus egsimbà, egkekayung sa dalesan kenà da nesetipon. Agulé
linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda, huenan di endà dé egkelimedangan da
duu egtulon sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw.

Egsebuligay Sa Medoo Etaw Egpigtuu

32 Na, nesesebaen sa pedu sa medoo etaw egpigtuu. Endà duen etaw lumaguk sa
langun taman di, dodoo egsebuligay da takà.
33 Tigtu tinunungan i Nemula sa medoo salu i Hésus anì tumulù da denu sa keenaw
i Datù Hésus danà da mighaa kenagdi nehagtay dema. Tigtu egtabangan i Nemula sa
langun etaw egpigtuu diyà kagdi.
34-35 Endà duen etaw pubeli diyà kenagda enù ka egdagangen da sa tanà da owoy sa
dalesan da, owoy ibegay da sa pilak diyà sa medoo salu i Hésus anì itukid da ibegay
diyà sa medoo duma da egkepasangan.
36 Na, duen sa maama tegeSipeli, sa tugod i Lebi. Iya sa ngadan di si Hosé, dodoo
ingadanan sa medoo salu i Hésus kagdi si Bilnabi enù ka tegebulig.
37 Dinagang di sa tanà di owoy inuwit di sa pilak ibegay di diyà sa medoo salu i
Hésus.

5

Ini Sa Egoh I Ananiyas Owoy Si Sapila Migbutbut

1 Na, duen sa maama si Ananiyas, owoy sa sawa di si Sapila. Dinagang da sa duma
tanà da,
2 dodoo nesesebaen sa pedu da eglaguk sa pilak di. Agulé inuwit i Ananiyas sa
duma pilak di diyà sa medoo salu i Hésus, owoy ubòubò di ibegay imet sa langun
pilak.
3 Agulé guwaen i Pidelu, "O Ananiyas, maen di ya eg-unutan sa pedu ko sa
penemdem i Satanas anì mutbut ka diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula? Kulang
ini i pilak ko diyà sa lagà sa tanà dinagang ko.
4 Egoh ko endà pa egdagang sa tanà, kuna sa épê di, owoy egoh ko migdagang, niko
ma sa pilak di. Endà tinegel ka etaw egpebegay pilak egoh ko egdagang sa tanà ko.
Maen di ya pinenemdem ko kami eg-akal denu sa lagà sa tanà ko? Beken kami sa
egbutbutan ko, dodoo si Nemula polo."
5-6 Na, egoh i Ananiyas migdineg iya wé inikagi i Pidelu, nepilay dé owoy nematay
ma. Hê, eg-angayen sa medoo melaud egbekut ginis sa nematay, owoy sineoyongon
da eg-angay eglebeng. Agulé tigtu nelimedangan sa langun etaw migdineg denu sa
kinepatay di.
7 Agulé telu kaulas kedu iya, migtebow Sapila i, dodoo endà netiigan di duu nematay
dé sa sawa di.
8 Eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, "Tuloni ko aken. Enù di ya, ini daa sa langun pilak
igbayad sa tanà dinagang yu?"
Guwaen sa bayi egsagbì, "Hoò, iya daa sa kedoo di."
9 Guwaen i Pidelu, "Maen di ya egpenemdemen yu telesawa tumepeng sa Suguy i
Nemula amuk metiigan di sa salà yu ataw ka endà? Haa ko. Diyà pelawà selat sa
etaw miglebeng sa sawa ko giina, owoy uwiten da ma kuna dutu."
10 Hê, petow dé nematay ma sa bayi. Egoh sa medoo maama migtebow dahiya,
nematay dé si Sapila. Agulé, eg-uwiten da ma sa lawa di owoy ilebeng da ma dapag
sa sawa di.

11 Huenan di, tigtu nelimedangan sa langun etaw egpigtuu owoy sa medoo liyu
etaw migdineg denu siini nebaelan da.

Ini Sa Medoo Panduan Binaelan Sa Salu I Hésus

12 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà egkegaipan etaw binaelan sa medoo
salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo liyu etaw. Takà egkesetipon sa medoo etaw
egpigtuu diyà sa luglug Dalesan i Nemula kepengadan da Luglug i Salomon.
13 Dodoo apiya di pa netuuwan sa medoo etaw diyà kenagda, endà doo duen etaw
eg-unut diyà kenagda amuk endà tigtu di egpigtuu, enù ka nelimedangan di sa pedu
di endà tuu.
14 Dodoo egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Datù, duen medoo maama owoy medoo
bayi ma eg-unut diyà sa etaw egpigtuu.
15 Na, danà sa medoo panduan egbaelan sa salu i Hésus, eg-uwiten etaw sa medoo
eglinadu diyà sa kilidan kalasada, owoy itenà da ma sa kamah owoy sa ikam da
dahiya anì mekesugat sa alung i Pidelu diyà kenagda amuk tumalà enù ka ungayà da
melikuan da.
16 Eg-angay ma Hélusalém dò sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa medoo liyu menuwa
medapag dahiya, owoy eg-uwiten da sa medoo etaw eglinadu owoy sa medoo etaw
kinudì busaw. Hê, nelikuan da dé langun.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Salu I Hésus Nepelihay

17 Na, egbulit sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa medoo duma di etaw Sadusiyu.
Tigtu egkesina da,
18 huenan di egsigkemen da sa medoo salu i Hésus owoy egbilangguwen da ma.
19 Dodoo egoh di sumigep, inukaan sa egsugùsuguen i Nemula sa pintù bilang-
guwan, owoy egpelaunen di sa medoo salu i Hésus. Egsuguen di kagda,
20 guwaen di, “Angay yu diyà sa Dalesan i Nemula. Tuloni yu sa langun etaw denu
sa lalù ibegay i Nemula diyà etaw.”
21 Na, egpangunut sa medoo salu i Hésus diyà sa kagi di egsugù. Huenan di, egoh
di sumimag, egdalem da diyà sa Dalesan i Nemula owoy eg-edung da egtulù.

Na, egoh iya magtu kesimag, nesetipon sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa medoo
duma di anì setiponen da sa langun kaunutan Hudiyu. Egoh da nesetipon langun
diyà sa Dalesan i Nemula, igpeangay da sa medoo salu i Hésus dutu bilangguwan dò.
22 Dodoo egoh sa sinugù da migtebow diyà sa bilangguwan, endà hinaa da duu
sa salu i Hésus dalem sa bilangguwan. Agulé, egpelikù da diyà sa medoo ulu-ulu
nesetipon diyà Dalesan i Nemula, owoy guwaen da,
23 “Egoh ké migtebow dutu, nepintuan doo sa bilangguwan owoy egbantay doo sa
medoo tegebantay. Dodoo egoh ké mig-ukà sa pintuan, endà duen etaw hinaa ké
dalem.”
24 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa ulu-ulu sa tegebantay Dalesan i
Nemula neketiig iya wé, tigtu negaip da, enù ka endà netiigan da duu sa inangayan
sa medoo salu i Hésus.
25 Agulé duen sa etaw migtebow diyà kenagda, guwaen di, “Taa yu, hih. Dini dé
diyà Dalesan i Nemula sa medoo etaw binilanggu yu, owoy egtulù da diyà sa medoo
etaw.”
26 Agulé, eglegkang sa ulu-ulu tegebantay owoy sa duma di anì angayen da sa medoo
salu i Hésus. Dodoo endà egtegelen da duu kagda egsabà enù ka egkelimedangan da
sa duma etaw egbuungen da kagda batu.
27 Inuwit da sa medoo salu i Hésus diyà sa kenà sa medoo ulu-ulu nesetipon, owoy
egpetigdegen da kagda diyà sa taengan da. Agulé eg-ikagi sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
diyà sa medoo salu i Hésus, guwaen di,

28 “Hinawidan ké sa ketulù yu denu iya wé etaw eg-unutan yu. Dodoo endà
egpangunutan yu duu sa kagi ké, huenan di netiigan dé sa langun etaw diyà
Hélusalém sa igtulù yu. Mig-ikagi yu ma kami sa mig-imatay sa etaw eg-unutan
yu. Huenan di pineangay ku kiyu dini.”
29 Agulé, egsagbì Pidelu i owoy sa duma di salu i Hésus, guwaen da, “Apiya di pa
eghawidan yu kami, endà sumabuh ké tumulù enù ka si Nemula sa egpangunutan
ké.
30 Sa Nemula sinaligan sa medoo tupù ta, kagdi sa mig-enaw si Hésus egoh di
nematay. Dodoo inimatayan yu kagdi i egoh yu migtutuk kenagdi diyà sa kayu
igbugsud.
31 Agulé, binatun i Nemula kagdi i dutu langit dò owoy pinepenuu di denu kuwanan
di enù ka kagdi sa Tigtu Datù ta owoy sa tegealuk kenita denu sa salà ta, enù ka ungayà
di ekedan ta sa salà ta anì ipeuloy di sa salà ta, kita i tugod i Islaél.
32 Egtulonen ké sa langun nebaelan i Hésus enù ka hinaa ké iya wé, owoy iya ma
sa egpetuu sa kagi ké sa Metiengaw Suguy i Nemula ibegay di diyà sa langun etaw
egpangunut diyà kenagdi.”
33 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula migdineg iya wé sagbì i Pidelu,
tigtu da egbulit owoy ungayà da imatayan da sa medoo salu i Hésus.
34 Dodoo duen dahiya sa etaw Palasiyu, si Gamaliél, sa tegetulù uledin igsugkow i
Mosis, owoy netuuwan ma sa langun etaw diyà kenagdi. Egtigdeg anì mikagi, dodoo
muna pelawà pinelaun di sa medoo salu i Hésus.
35 Agulé guwaen di diyà sa medoo duma di nesetipon, “O medoo duma ku tugod i
Islaél, tuliki yu sa kebael yu siini etaw.
36 Egoh anay, duen sa maama si Tudas. Ungayà di pedatù, owoy epat gatus kéen
sa kedoo etaw eg-unut kenagdi. Dodoo neimatayan, agulé nesepalak sa medoo etaw
eg-unut kenagdi owoy endà duen ketebowon sa penemdem di.
37 Duen ma sa sebaen maama, si Hudas tegeGaliliya. Egoh sa gubilenu migbilang
sa kedoo etaw di, egkedatù hedem Hudas i owoy medoo ma sa etaw eg-unut kenagdi.
Dodoo neimatayan ma, huenan di nesepalak ma sa medoo eg-unut kenagdi.
38 Na, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mepion amuk endà pelihayen ta duu Pidelu
i owoy sa medoo duma di. Pandayaen ta dé kagda, enù ka amuk beken si Nemula sa
egpeangay kenagda, endà duen sa ketebowon sa egbaelan da.
39 Dodoo amuk si Nemula sa egpeangay kenagda dini, endà metabanan ta duu enù
ka mebaluy si Nemula polo sa mekuntelà ta.”
40 Na, neiyap sa medoo ulu-ulu sa kagi i Gamaliél. Agulé, pinedalem da dema sa
medoo salu i Hésus, owoy igpetapes da ma kagda. Eghawidan da kagda anì endà dé
tumulon da denu si Hésus. Hê, linengaan da dé kagda.
41 Egoh sa medoo salu i Hésus miglaun, neanggan da temù enù ka iya sa penemdem
da hinemilì i Nemula kagda anì mepelihay da danà sa kepigtuu da diyà si Hésus.
42 Agulé, eg-uman da doo egtulù uman agdaw diyà sa Dalesan i Nemula owoy diyà
sa medoo liyu dalesan. Egtulon da sa Mepion Tegudon denu si Hésus sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula diyà tanà.

6

Ini Sa Pitu Tegebulig Diyà Sa Salu I Hésus

1 Na, egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo sebaen agdaw, egsesigbolowoy
sa medoo Hudiyu egpigtuu eg-ikagi Geligu owoy sa medoo Hudiyu egpigtuu eg-ikagi
Hibelu, enù ka guwaen sa etaw Geligu tukééy daa gaa sa pilak igbegay diyà sa medoo
bayi balu da.

2 Agulé, egsetiponen sa sepulù owoy duwa salu i Hésus sa langun etaw egpigtuu,
owoy guwaen da, “Endà mepion di amuk sumabuh ké tumulù sa kagi i Nemula anì
itukid ké sa pilak ibegay diyà sa medoo etaw pubeli.
3 O medoo duma ké, mepion amuk hemilien yu sa pitu maama diyà keniyu, sa
mepion etaw linuhub sa Suguy i Nemula owoy milantek ma. Amuk hediya, kagda sa
tumukid megay pilak diyà sa medoo etaw pubeli,
4 owoy kami sa umudes sumimbà owoy takà ké ma tumulù diyà sa medoo etaw.”
5 Egoh sa langun etaw egpigtuu migdineg iya wé, egkeiyap da. Huenan di,
eghemilien da Estiban i, enù ka mebagel sa kepigtuu di owoy linuhub sa Metiengaw
Suguy i Nemula. Ini sa medoo duma eghemilien da, si Pilipi, owoy si Pelokolo, owoy si
Nikanol, owoy si Timon, owoy si Palminas, owoy si Nikolas tegeAntiokiya egpangunut
diyà sa adat Hudiyu apiya beken etaw Hudiyu.
6 Agulé, pinetigdeg da sa pitu maama diyà sa taengan sa medoo salu i Hésus.
Egsimbà sa medoo salu i Hésus egoh da egsabà kenagda.
7 Agulé, egpekeseluh sa kagi i Nemula danà sa ketulù da. Egkedoo ma sa etaw
egpigtuu diyà menuwa Hélusalém, owoy duen ma medoo tegesimbà diyà Dalesan i
Nemula egpigtuu ma dé diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Estiban

8 Na, tigtu tinunungan i Nemula Estiban i, huenan di egpekebael medoo egkegaipan
etaw owoy medoo panduan eghauwen sa medoo etaw.
9 Dodoo duen ma medoo liyu etaw egsigbolow si Estiban. Kagda sa etaw egsimbà
diyà sa simbaan pinengadanan da “Linengaan Udipen.” Kagda ma sa etaw Hudiyu
tegeSilini owoy tegeAlihandeliya, owoy duen ma kedu uwang Silisiya owoy uwang
Asiya.
10 Dodoo endà megaga da duu egsigbolow Estiban i, enù ka tigtu milantek sa eg-
ikagiyen di diyà kenagda danà sa Suguy i Nemula egtabang kenagdi.
11 Agulé, eg-enggat da sa liyu etaw anì tipuwen da Estiban i, guwaen da, “Dinineg
ké sa kesumbung di diyà si Nemula owoy diyà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay.”
12 Huenan di, egpebuliten da sa medoo etaw owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Agulé, eg-angayen da egsigkem Estiban
i, owoy eg-uwiten da dutu siedò medoo kaunutan Hudiyu diyà sa Dalesan i Nemula
anì antangen da.
13 Agulé, egtigdeg sa medoo etaw inenggat da egpebutbut denu sa inikagi i Estiban,
owoy guwaen da, “Siini maama, egsumbungen di takà siini mapulù Dalesan i Nemula
owoy sa uledin igsugkow i Mosis sa tupù ta egoh anay.
14 Owoy dinineg ké ma sa inikagi di, pedaetan i Hésus tegeNasalét gaa siini dakel
dalesan kenà ta egsimbà, owoy sambian di ma gaa sa adat ta igtulù i Mosis.”
15 Agulé, eg-inengtengen sa medoo kaunutan Hudiyu Estiban i, owoy hinaa da
nehalì sa palas di nekeiling sa egsugùsuguen i Nemula.

7

Ini Sa Egoh I Estiban Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

1 Agulé, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Estiban i, guwaen di, “Tuu pa sa
inikagi da?”
2 Egsagbì Estiban i, guwaen di, “O medoo momò ku owoy medoo loyuk ku,
dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen ku. Egoh anay egoh sa tupù ta si Ablaham mig-
ugpà dutu Misopotamiya dò egoh di endà pa mig-edoh diyà menuwa Halan, migpehaa
Nemula i diyà kenagdi kedu langit dò,

3 owoy mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, ‘Legkà ka dé diyà sa malayan ko owoy
sa menuwa ko. Angay ka diyà sa tanà itulù ku diyà keniko.’*
4 Huenan di, miglegkà Ablaham i diyà sa menuwa di Kaldiya, owoy mig-angay eg-
ugpà dutu Halan dò. Egoh sa emà di nematay, pineedoh i Nemula kagdi eg-angay
dahini diyà sa tanà kenà ta eg-ugpà.
5 Egoh iya, endà duen tanà igbegay i Nemula diyà si Ablaham, apiya tukééy. Dodoo
migpasad Nemula i diyà kenagdi mugpà Ablaham i owoy sa medoo tugod di taman
melugay diyà sa tanà igbegay di diyà kenagdi, apiya di pa endà pa duen sa anak di.
6 Ini sa kagi i Nemula diyà kenagdi egoh anay, guwaen di, ‘Mugpà daa sa tugod
ko diyà sa sebaen ma tanà kenà da meudipen owoy mepasangan taman epat gatus
gepalay.
7 Dodoo pigtamayan ku ma sa etaw eg-udipen kenagda. Agulé, lumegkà dema sa
tugod ko diyà siedò tanà, owoy mangay da mugpà dahini diyà siini tanà anì sumimbà
da diyà kenak.’† Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay.
8 Agulé, sinugù i Nemula kagdi anì pekelaingen di sa ipat di owoy sa ipat sa
langun tugod di maama anì metandaan sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Huenan
di, pinekelaing di sa anak di si Isak egoh di sakapadian dé miglesut. Hediya ma
pinekelaing i Isak sa anak di si Hakob, owoy pinekelaing i Hakob ma sa sepulù owoy
duwa anak di, sa medoo tupù ta.

9 “Na, nesina sa medoo tupù ta anak i Hakob sa hadi da, si Hosé. Huenan di,
dinagang da Hosé i anì meudipen dutu Igiptu dò. Dodoo binuligan i Nemula kagdi,
10 huenan di netigkelan di sa kelikutan di. Tigtu milantek owoy mepion etaw ma,
huenan di netuuwan si Datù Palo diyà kenagdi, owoy ginelal di kagdi gubilenu diyà
sa langun tanà Igiptu owoy kagdi ma sa sinaligan di sa langun taman di.
11 Agulé duen sa dakel bitil dutu Igiptu dò owoy diyà tanà Kanan ma. Nepasangan
temù sa langun etaw owoy endà ma duen kaenen sa medoo tupù ta.
12 Huenan di, egoh i Hakob neketiig duen kaenen dutu Igiptu dò, pineangay di sa
anak di, sa tupù ta, egpebeli kaenen dutu.
13 Agulé egoh da egsaup eg-angay Igiptu dò, migpekilala Hosé i diyà sa medoo kakay
di, owoy igpekilala di ma sa medoo tigtu duma di diyà si Palo.
14 Agulé igpeangay i Hosé sa emà di, si Hakob, owoy sa langun malayan da. Pitu
pulù owoy lima sa kedoo da.
15 Huenan di, mig-edoh Hakob i eg-angay eg-ugpà dutu Igiptu dò. Agulé neseinut-
inut da nematay dahiya, si Hakob owoy sa medoo anak di.
16 Inuwit da sa lawa da dutu menuwa Sikem dò, owoy iglebeng da dalem sa takub
diyà sa tanà bineli i Ablaham diyà sa tugod i Hamol egoh anay.

17 “Na, egoh di buyu meketuu sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay,
migkedoo dé sa tupù ta dutu Igiptu dò.
18 Egoh iya, duen sa sebaen Palo diyà Igiptu, owoy endà neketiig di denu si Hosé.
19 Inakalan di sa medoo tupù ta owoy pinelihay di kagda. Tinegel di egpitas diyà
tanà sa anak da magtu miglesut anì mematay da.
20 Iya ma sa egoh di miglesut Mosis i sa tigtu mepion batà. Inununga sa lukes di
taman telu gebulan diyà sa dalesan da.
21 Dodoo egoh i Mosis tinangtang diyà sa ilis wayeg, hinaa sa anak i Palo bayi.
Agulé, linomò di owoy inipat di lagà mendaa sa keipat di sa hagdi anak.
22 Agulé, netulù Mosis i sa langun netiigan sa etaw Igiptu. Egoh di mipedu dé, tigtu
milantek sa keikagi di owoy sa langun egbaelan di.

---

* **7:3** 7:3 Basa ko Génesis 12:1. † **7:7** 7:5-7 Basa ko Génesis 12:7; 15:13-14; Éksodo 3:12.

23 “Na, egoh i Mosis epat pulù gepalay dé, eg-angayen di egtelow sa medoo duma
di tugod i Islaél.
24 Dodoo hinaa di sa duma di pinelihay sa etaw tegeIgiptu. Agulé binuligan di owoy
sinulian di, owoy inimatayan di sa etaw tegeIgiptu.
25 Iya sa binaelan di enù ka guwaen di dò netiigan sa medoo duma di Hudiyu kagdi
sa hinemilì i Nemula anì uwiten di kagda kedu diyà Igiptu. Dodoo endà netiigan da
duu iya wé.
26 Agulé egoh di umenaw simag, hinaa di sa duwa duma di tugod i Islaél
egseginaluway da. Ungayà di antangen di kagda, huenan di mikagi, guwaen di, ‘O
Akay, anan yu tugod i Islaél. Yoko egsebulitay ya.’
27 Dodoo sa etaw egtibabà duma di, eghemagawan di Mosis i, owoy guwaen di,
‘Endà pineangay etaw kuna ya anì kumedatù ka owoy umantang kenami.
28 Enù di ya, imatayan ko ma aken, iling sa kineimatay ko sa etaw tegeIgiptu egoh
neagdaw?’
29 Egoh i Mosis migdineg iya wé, migpelaguy kedu diyà Igiptu owoy eg-angay eg-
ugpà dutu tanà Midiyan dò. Migsawa dutu, owoy mig-anak duwa maama.
30 “Na, egoh di neuma epat pulù gepalay, dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan
medapag diyà sa getan Sinay Mosis i. Duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa
diyà kenagdi diyà sa tukééy kayu eglegleg.
31 Egoh i Mosis mighaa iya wé, tigtu negaip. Egoh di mig-angay egtelow sa kayu
eglegleg, dinineg di sa kagi i Datù Nemula kedu diyà sa apuy,
32 guwaen di, ‘Aken sa Nemula sinaligan sa medoo tupù ko egoh anay, si Ablaham
owoy si Isak owoy si Hakob.’ Agulé egoh i Mosis migdineg iya wé, endà inuman di
duu eg-inengteng enù ka nelimedangan temù owoy miglukub ma.
33 Agulé mig-ikagi Nemula i diyà kenagdi, guwaen di, ‘Kedani ko dé sa talumpà ko
anì adatan ko aken, enù ka egtigdeg ka diyà sa tanà kenà ku migpehaa diyà keniko.
34 Netiigan ku dé tigtu egkepelihay sa medoo etaw hinemilì ku dutu Igiptu dò.
Dinineg ku sa kesimbà da diyà kenak, huenan di alukan ku kagda. Na, kuna sa
peangayen ku diyà Igiptu anì mealukan da,’ guwaen i Nemula diyà si Mosis egoh
anay.‡
35 “Na, egoh anay si Mosis sa inekedan sa medoo duma di tugod i Islaél, enù ka
guwaen da, ‘Endà pineangay etaw kuna ya anì kumedatù ka owoy umantang kenami.’
Dodoo kagdi polo sa pineangay i Nemula diyà kenagda anì kumedatù owoy umaluk
kenagda danà sa ketabang sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi diyà
sa tukééy kayu eglegleg.
36 Huenan di, si Mosis sa mig-uwit sa medoo tupù ta egoh da miglegkà diyà tanà
Igiptu, owoy binaelan di sa medoo panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw
diyà Igiptu owoy diyà sa Melalegà Dagat, owoy diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
taman epat pulù gepalay.
37 Si Mosis ma sa mig-ikagi diyà sa medoo tugod i Islaél, guwaen di, ‘Peangayen i
Nemula sa sebaen tegesugkow di diyà keniyu, éhê mendaa sa kinepeangay di kenak.
Kagdi ma sa tugod yu.’§
38 Si Mosis ma sa mig-uwit sa medoo tugod i Islaél egoh da neselimud diyà sa
melabel tanà mediyù dalesan. Kagdi ma sa inikagiyan sa egsugùsuguen i Nemula
dutu Getan Sinay dò, owoy kagdi sa migsakem sa kagi i Nemula endà meelut di anì
isugkow di diyà kenita.
39 “Dodoo tapay doo endà egpangunut sa medoo tupù ta diyà si Mosis. Eg-ekedan
da polo enù ka ungayà da pelikù da Igiptu dò.

‡ **7:34** 7:31-34 Basa ko Éksodo 3:5-10. § **7:37** 7:37 Basa ko Dutilonomiyu 18:15.

40 Agulé egoh i Mosis dutu getan dò, migpegeni da diyà sa kakay i Mosis, si Alon,
guwaen da, 'Baeli ko diyà kenita sa egpenemulawen ta anì dumuen sa umuwit kenita,
enù ka endà netiigan ké duu sa inangayan i Mosis, sa mig-uwit kenita kedu Igiptu dò.'
41 Agulé, binaelan da sa inetaw éhê palas nati sapì. Mig-imatay da hinagtay anì
sumimbà da diyà iya wé binaelan da, owoy pinistawan da.
42 Huenan di, ininiyugan i Nemula kagda, owoy pinandayà di sa kesimbà da diyà
sa agdaw owoy sa bulan owoy sa bituen. Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa
tegesugkow di egoh anay, guwaen di,
'O medoo tugod i Islaél,
egoh yu mig-ipanaw diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
taman epat pulù gepalay,
beken aken sa egsimbaan yu egoh yu mig-imatay hinagtay.
43 Dodoo migsimbà yu polo diyà sa medoo inetaw binaelan yu.
Takà yu eg-uwit sa éhê simbaan sa nemula yu si Molok,
owoy eg-uwit yu ma sa éhê bituen sa nemula yu si Lipan.
Huenan di, pigtamayan ku kiyu
owoy ipeuwit ku kiyu dutu dibaluy siedò mediyù menuwa Babiloniya.'*
44 "Na, egoh anay egoh sa tupù ta mig-ipanawpanaw diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan, eg-uwit-uwiten da sa dakel simbaan kemalig hinabengan ginis anì
metandaan eg-ugpà Nemula i diyà kenagda. Igpebael i Nemula diyà kenagda iya wé
kemalig iling sa igpehaa di diyà si Mosis egoh anay.
45 Agulé, egoh i Mosis nematay, si Hosuwa sa migpesambì kenagdi eg-uwit sa
medoo Hudiyu eg-angay diyà sa tanà igpasad i Nemula diyà kenagda. Sumalà dé sa
inangayan da, takaan da eg-uwit sa simbaan kemalig. Tinabangan i Nemula kagda,
owoy eghemagawan di sa medoo liyu etaw anì dumuen kenà sa tupù ta mugpà.
Nelugay da egsimbà diyà iya wé kemalig taman sa egoh i Dabid migkedatù diyà
kenagda.
46 Netuuwan Nemula i diyà sa langun binaelan i Dabid. Huenan di, migpegeni diyà
si Nemula amuk mebaluy kagdi sa mael sa dakel dalesan kenà da sumimbà diyà sa
Nemula sinaligan i Hakob.
47 Dodoo sa anak di si Salomon polo sa migbael sa dakel Dalesan i Nemula.
48 "Na, tigtu mapulù Nemula i, huenan di endà mugpà di diyà sa dalesan binaelan
ta, kita i etaw. Hediya ma sa igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
49-50 'Sa langit sa kenà ku egpenuu,
owoy sa tanà sa kinadalan lisen ku,
guwaen i Datù.
Aken sa migpeduen sa langun taman diyà tanà.
Huenan di, endà mebaluy di egbaelan yu sa dalesan ku kenà ku eg-ugpà.'† "
51 Eg-uman Estiban i eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu, guwaen di, "Tigtu
metegas sa ulu yu, enù ka endà egpigtuu yu diyà si Nemula owoy meked yu dumineg
sa kagi di. Meilingan yu sa medoo tupù ta, enù ka takà yu eg-eked sa Metiengaw
Suguy i Nemula.
52 Pinelihay sa medoo tupù ta sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay, enù
ka inimatayan da sa medoo tegesugkow i Nemula migtulon denu sa metiengaw
etaw tumebow sinugù i Nemula. Agulé egoh di migtebow, igpesigkem yu dé owoy
inimatayan yu ma.
53 Apiya di pa kiyu sa migsakem sa uledin i Nemula igsugkow sa egsugùsuguen di
egoh anay, endà doo egpigtuu yu."

---

* **7:43** 7:42-43 Basa ko Amos 5:25-27. † **7:49-50** 7:49-50 Basa ko Isayas 66:1-2.

Ini Sa Egoh Da Egbuung Batu Diyà Si Estiban

54 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula migdineg sa inikagi i Estiban,
tigtu egbulit da owoy egpekégeten da sa ngipen da danà sa kebulit da.
55 Dodoo linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Estiban i. Agulé egoh di eglengag
dutu langit dò, eghauwen di sa senang i Nemula owoy si Hésus egtigdeg denu
kuwanan i Nemula.
56 Eg-ikagi Estiban i, guwaen di, "Haa yu. Hinaa ku sa langit neukaan, owoy hinaa
ku sa Kakay Langun egtigdeg denu kuwanan i Nemula."
57 Dodoo egsagpengen sa medoo etaw sa telinga da anì endà dinegen da duu sa kagi
di. Egkagkag da danà da egbulit. Hê, egletu da egseulingutan da kagdi i.
58 Agulé eg-agaken da diyà sa dibaluy menuwa, owoy egbuungen da kagdi batu anì
imatayan da. Duen sa maama, si Saulo, egbantay sa kawal sinalidan sa medoo etaw
egbuung batu.
59 Ligò da egbuung batu, egsimbà Estiban i, guwaen di, "O Hésus Datù ku, kuwa ko
sa suguy ku enù ka buyu a dé egkematay."
60 Agulé egligkued owoy eg-umow, guwaen di, "O Datù, yaka egpigtamay duu kagda
danà sa kebael da kenak." Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, nematay dé.

8

Ini Sa Egoh I Saulo Egpelihay Sa Etaw Egpigtuu

1-2 Na, tigtu neiyap Saulo i egoh i Estiban neimatayan. Iglebeng sa medoo
metiengaw etaw Estiban i, owoy tigtu egsinegawan da ma.
Na, edung sa egoh i Estiban nematay, nepelihay temù sa medoo egpigtuu diyà si
Hésus diyà Hélusalém, huenan di nesepalak da diyà sa medoo menuwa diyà uwang
Hudiya owoy uwang Samaliya. Dodoo eg-ugpà pelà sa medoo salu i Hésus diyà
Hélusalém.
3 Tigtu egpelihayen i Saulo sa medoo egpigtuu diyà si Hésus. Takà eggemow diyà sa
medoo dalesan da anì sigkemen di kagda owoy egbilangguwen di ma, iling ka maama
ataw ka bayi.

Ini Sa Egoh I Pilipi Egtegudon Diyà Sa Uwang Samaliya

4 Na, egoh sa medoo etaw egpigtuu nesepalak, egtulù da denu si Hésus diyà sa
medoo etaw sumalà dé sa inangayan da.
5 Mig-angay Pilipi i diyà sa dakel menuwa diyà uwang Samaliya, owoy egtegudon
diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen di, "Si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà
tanà."
6 Na, egkeiyap sa langun etaw egdinegdineg diyà si Pilipi, enù ka dinineg da sa
tegudon di owoy hinaa da sa medoo panduan binaelan di.
7 Duen busaw nekelesing egoh i Pilipi migpelesut kenagda diyà sa medoo etaw,
owoy nelikuan ma dé sa medoo pikat owoy sa medoo egtodel.
8 Huenan di, neanggan temù sa medoo etaw dahiya.
9 Na, duen sa maama, si Simon, eg-ugpà diyà iya wé menuwa. Nelugay dé eggaipen
di sa medoo etaw tegeSamaliya danà sa medoo balitmata binaelan di, enù ka duen
gaa sa tunung di dodoo eg-akal.
10 Egdinegdinegen sa medoo etaw sa kagi di, iling ka mapulù etaw ataw ka mepokò
etaw, enù ka guwaen da dò duen sa dakel tunung i Nemula diyà kenagdi.
11 Huenan di, egsaligan da kagdi enù ka nelugay ginaip di kagda danà sa balitmata
di.
12 Dodoo, egoh da migpigtuu sa Mepion Tegudon igtulù i Pilipi denu sa kedatù i
Nemula owoy si Hésus Kelistu, egpebautis da ma, iling ka maama ataw ka bayi.

13 Egpigtuu ma Simon i. Agulé egoh di migpebautis, eg-unut-unut ma diyà si Pilipi,
owoy tigtu egkegaip egoh di mighaa sa medoo panduan binaelan i Pilipi.
14 Na, egoh sa salu i Hésus diyà Hélusalém neketiig migpigtuu dé sa medoo etaw
tegeSamaliya diyà sa kagi i Nemula, egpeangayen da Pidelu i owoy si Huwan dutu
Samaliya dò anì mulig da kenagda.
15 Egoh da migtebow dutu, egsimbà da anì mekesakem sa etaw egpigtuu tege-
Samaliya sa Metiengaw Suguy i Nemula,
16 enù ka apiya di pa migpebautis da egoh da egpigtuu diyà si Datù Hésus, endà pa
lumuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda.
17 Agulé, egoh i Pidelu owoy si Huwan migsabà kenagda, linuhub dé sa Metiengaw
Suguy i Nemula kagda.
18 Egoh i Simon mighaa sa medoo etaw migsakem sa Metiengaw Suguy i Nemula
danà sa salu i Hésus migsabà kenagda, ungayà di begayan di kagda pilak,
19 owoy guwaen di, “Begayi yu aken siini tunung anì mekesakem da ma sa
Metiengaw Suguy i Nemula sa medoo etaw egsabaan ku.”
20 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan ka owoy mekedan sa pilak
ko, enù ka guwaen ko dò mebayadan ko sa ibegay i Nemula uloy.
21 Endà mekeunut ka sa egbaelan ké, enù ka endà metiengaw sa pedu ko diyà sa
kehaa i Nemula.
22 Huenan di, ekedi ko dé sa salà ko, owoy simbà ka diyà si Datù anì ipeuloy di sa
medaet penemdem ko.
23 Netiigan ku tigtu egkesina ka, owoy neudipen ka pelà danà sa salà ko.”
24 Agulé, egpegeni Simon i diyà si Pidelu owoy si Huwan, guwaen di, “Simbai yu
aken diyà si Datù anì endà meketuu sa inikagi ko denu kenak.”
25 Na, tinulon i Pidelu owoy si Huwan sa kagi i Datù owoy sa binaelan di hinaa
da. Agulé, eglikù da Hélusalém dò, dodoo igtulù da ma sa Mepion Tegudon diyà sa
medoo menuwa inukitan da diyà uwang Samaliya.

Ini Sa Egoh I Pilipi Migtelabuk Sa Maama Kedu Tanà Itiyopiya Dò

26 Na, duen sa egsugùsuguen i Nemula egpehaa diyà si Pilipi, owoy eg-ikagi, guwaen
di, “Angay ka dé dutu siedò dalan kedu Hélusalém eg-angay dutu menuwa Gasa dò.
Iya sa dalan eg-ukit diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.”
27 Agulé migpangunut Pilipi i owoy mig-angay dutu siedò dalan. Na, duen sa maama
tegeItiyopiya miglikù kedu Hélusalém dò, sa keduwan di egsimbà. Dakel sa gelal di
enù ka kagdi sa tegeipat pilak sa bayi booy diyà tanà Itiyopiya, kepengadan da si
Kandasi.
28 Miglikù iya wé maama kedu Hélusalém dò. Ligò di eg-edà sa kalisa di, egbasawen
di sa libelu igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay.
29 Agulé, eg-ikagi sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si Pilipi, guwaen di, “Lohot ka
owoy peunut ka diyà sa kalisa.”
30 Agulé egletu Pilipi i, owoy egdinegen di sa maama épê gelal egbasa diyà sa
libelu igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Eg-igsà Pilipi i, guwaen
di, “Netiigan ko pa sa egbasawen ko?”
31 Egsagbì sa maama épê gelal, guwaen di, “Endà netiigan ku duu, enù ka endà
duen etaw egtulù kenak.” Agulé, pineedà di Pilipi i diyà sa kalisa di.
32 Na, ini sa kagi i Nemula egbasawen sa maama épê gelal, guwaen di,
“Kagdi lagà sa kebilibili endà mulit di amuk sapuen etaw,
owoy lagà ma anak kebilibili endà mikagi di amuk guntingen etaw sa bulbul di,
enù ka apiya di pa medaet sa egbaelan etaw diyà kenagdi,
endà doo duen kagi di.
33 Apiya di pa endà duen salà di,

peumàumaan da doo owoy pigtamayan da.
Endà duen tugod di, enù ka imatayan da kagdi.”*
34 Agulé, eg-igsà sa maama épê gelal diyà si Pilipi, guwaen di, “Ngadan di etaw
tinulon sa tegesugkow i Nemula migsulat ini i, iling ka kagdi ataw ka sa sebaen ma
etaw? Tuloni ko aken, hih.”
35 Agulé, eg-edung Pilipi i egselepang iya wé kagi i Nemula igsulat i Isayas, owoy
egtulonen di diyà kenagdi sa Mepion Tegudon denu si Hésus.
36 Agulé egoh da eg-ipanaw, migtebow da diyà sa lawa't wayeg. Eg-ikagi sa maama
épê gelal, guwaen di, “Duen sa wayeg dini. Mebaluy pa amuk bautisan ko aken?”
37 [Egsagbì Pilipi i, guwaen di, “Mebaluy doo amuk tigtu ka dé egpigtuu.”
Guwaen sa maama, “Egpigtuu a dé Anak i Nemula Hésus Kelistu i.”]
38 Agulé egpeugpaen di sa kalisa di. Eg-angay da dalem sa wayeg owoy egbautisan
i Pilipi.
39 Egoh da miglaun kedu diyà sa wayeg, kinedanan sa Suguy i Nemula Pilipi i. Endà
dé hinaa sa maama épê gelal Pilipi i, dodoo mepion doo sa pedu di egoh di eg-uman
eg-ipanaw.
40 Agulé, hinaa polo Pilipi i dutu menuwa Asoto dò. Eglagbas dutu Sisaliya dò,
dodoo egoh di eg-ipanaw, takà egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa langun menuwa
inukitan di.

9

Ini Sa Egoh I Saulo Migpigtuu Diyà Si Hésus
(Binaelan 22:6-16; 26:12-18)

1 Na, takà eglimedangen i Saulo sa medoo etaw egpigtuu diyà si Datù enù ka ungayà
di imatayan di kagda. Mig-angay diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà,
2 owoy kinuwa di sa sulat uwiten di diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà menuwa
Damasko anì mebaluy sigkemen di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Datù, iling ka
maama ataw ka bayi, anì agaken di kagda dutu Hélusalém dò anì bilangguwen di.
3 Dodoo egoh i Saulo medapag diyà Damasko, petow dé nelegdawan sa dakel legdaw
kedu langit dò.
4 Agulé nekelagkeb diyà tanà, owoy dinineg di sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen
di, “O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken?”
5 Eg-igsà Saulo i, guwaen di, “Ngadan ko ya etaw?”
Guwaen di egsagbì, “Aken si Hésus sa egpelihayen ko.
6 Tigdeg ka dé, lagbas ka dutu Damasko dò kenà ko metulonon sa baelan ko.”
7 Na, tigtu nelimedangan sa medoo duma i Saulo owoy neiyem da ma, enù ka uloy
dé dinineg da sa eg-ikagi, endà duen etaw hinaa da.
8 Agulé egtigdeg Saulo i, dodoo egoh di eglimata, endà dé eg-ilag di. Huenan di,
egsabaan da sa belad di owoy eg-agaken da diyà Damasko.
9 Telu agdaw sa lugay di endà eg-ilag, owoy endà ma nekekaen di owoy endà ma
nekeinem di.
10 Duen sa sebaen etaw egpigtuu eg-ugpà diyà Damasko, si Ananiyas. Egpehaa Datù
i diyà kenagdi, owoy guwaen di, “O Ananiyas.”
Egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, ngadan sa ungayà ko diyà kenak?”
11 Guwaen i Datù diyà kenagdi, “Angay ka diyà sa dalan kepengadan da Metudà,
owoy lagbet ko sa dalesan i Hudas enù ka iya sa kenà i Saulo tegeTalesu eg-ugpà.
Egsimbà diyà kenak.
12 Duen ma sa igpehaa ku diyà kenagdi sa egoh ko migtebow owoy egsabà kenagdi
anì umilag dema.”

* **8:33** 8:32-33 Basa ko Isayas 53:7-8.

13 Dodoo egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, medoo sa etaw migtulon diyà
kenak denu kenagdi owoy denu sa medaet binaelan di diyà sa medoo etaw egpigtuu
dutu Hélusalém dò.
14 Mig-angay ma dahini diyà Damasko owoy inuwit di sa sulat kedu sa medoo ulu-
ulu tegesimbà diyà Hélusalém anì mebaluy sigkemen di sa langun etaw egsimbà diyà
keniko.”
15 Dodoo eg-ikagi Datù i diyà si Ananiyas, guwaen di, “Angay ka dutu, enù ka
hinemilì ku kagdi i anì tumulon denu kenak diyà sa medoo etaw beken Hudiyu owoy
diyà sa medoo datù owoy diyà keniyu i tugod i Islaél.
16 Owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa kelikutan mehaa di danà di egpangunut diyà
kenak.”
17 Agulé, eg-angay Ananiyas i diyà sa dalesan kenà i Saulo eg-ugpà. Egoh di
miggemow, egsabaan di Saulo i owoy guwaen di, “O Akay, si Datù Hésus sa hinaa
ko diyà dalan egoh ko mig-angay dini. Pineangay di aken diyà keniko anì umilag ka
dema owoy anì lumuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà keniko.”
18 Hê, petow dé duen sa éhê enil sedà nekedan diyà sa mata i Saulo owoy mig-ilag
dé. Agulé egpebautis dé.
19 Egoh di migkaen, egkepion dé sa nanam di.
Na, nelugaylugay eg-ugpà Saulo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà Damasko.
20 Agulé eg-angay diyà sa medoo simbaan Hudiyu, owoy itulù di diyà sa medoo
etaw Anak i Nemula Hésus i.
21 Tigtu negaip sa langun etaw migdineg sa kagi di, owoy egseolomoy da, guwaen da,
“Tuu ataw ka endà, kagdi sa takà egpelihay sa medoo etaw egpigtuu dutu Hélusalém
dò? Mig-angay dini gaa anì sigkemen di sa etaw egpigtuu diyà si Hésus anì agaken
di kagda diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà.”
22 Dodoo egkebagel sa ketegudon i Saulo egoh di egtulù denu si Hésus sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula. Endà mekeatu sa medoo Hudiyu tegeDamasko kenagdi, enù ka tigtu
mepion sa kagi di.
23 Agulé nelugaylugay, duen etaw Hudiyu endà egpigtuu egseolomoy da denu sa
keimatay da si Saulo.
24 Agdaw owoy sigep, egbantayan da sa bengawan sa kutà menuwa Damasko anì
imatayan da kagdi. Dodoo duen sa etaw migtulon diyà si Saulo sa ungayà da.
25 Huenan di, egbuligan sa medoo etaw egpigtuu kagdi i. Hê, egoh di teliwadà sigep,
egdalemen da kagdi diyà sa amayan alat owoy egtuntunen da kedu sa tatawan diyà
sa kutà menuwa Damasko anì melaguy.

Ini Sa Egoh I Saulo Diyà Sa Menuwa Hélusalém

26 Na, egoh i Saulo migtebow dutu Hélusalém dò, ungayà di eg-unut sa medoo etaw
egpigtuu dahiya. Dodoo egkelimedangan da enù ka guwaen da dò endà pa egpigtuu
di.
27 Dodoo eg-uwiten i Bilnabi Saulo i diyà sa medoo salu i Hésus, owoy egtulonen
di diyà kenagda denu sa egoh i Datù migpehaa owoy mig-ikagi diyà si Saulo diyà sa
dalan. Egtulonen di ma diyà kenagda mebagel sa ketegudon i Saulo denu si Hésus
diyà Damasko.
28 Agulé, eg-unut-unut Saulo i diyà sa medoo etaw tegeHélusalém egpigtuu.
29 Mebagel ma sa ketegudon di enù ka pineangay i Datù kagdi i. Egtulù ma diyà sa
medoo Hudiyu eg-ikagi Geligu, owoy egseolomoy da. Dodoo ungayà da polo imatayan
da.
30 Agulé egoh sa medoo duma di neketiig iya wé, eg-uwiten da dutu Sisaliya dò,
owoy pineedà da diyà sa dakel kumpit mangay dutu Talesu dò.
31 Huenan di, migkelanih dé sa keugpà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa langun
menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Galiliya owoy uwang Samaliya. Migkebagel

sa kepigtuu da owoy migkedoo da ma danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula kenagda, owoy egpangunut da ma dé diyà si Datù.

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Sa Menuwa Lida Owoy Hopi

32 Na, egtukiden i Pidelu eglengenan sa medoo menuwa etaw egpigtuu. Na, sebaen agdaw migtebow diyà sa menuwa Lida,
33 owoy duen sa maama pikat hinaa di, si Iniyas, takà daa eg-idegà taman walu gepalay.
34 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagdi, guwaen di, "O Akay Iniyas, enaw ka dé, enù ka bulungan i Hésus Kelistu kuna. Dilin ko dé sa ikam ko."
Hê, petow dé mig-enaw Iniyas i.
35 Hinaa sa langun etaw tegeLida iya wé owoy sa medoo etaw diyà sugud Salon. Huenan di, tinuing da dé sa pedu da diyà si Datù.
36 Na diyà menuwa Hopi, duen sa bayi egpigtuu, si Tabita. Pinengadanan ma si Dolekas diyà sa kagi Geligu, owoy iya sa selepangan di, seladeng. Tigtu mepion etaw enù ka egbuligan di takà sa medoo etaw pubeli.
37 Egoh iya, eglinadu Tabita i, hê nematay dé. Pinedigus da sa lawa di owoy itagù da diyà sa bilik di diatas.
38 Egoh sa medoo etaw egpigtuu neketiig dutu Lida dò Pidelu i, sinugù da sa duwa etaw anì ipeangay da Pidelu i, enù ka medapag sa menuwa Lida diyà sa menuwa da. Egpegeni da diyà kenagdi, guwaen da, "O Akay, tétéél ka, hih. Angay ka Hopi dò."
39 Agulé, eg-unut Pidelu i diyà kenagda. Egoh da migtebow dutu, inuwit da kagdi diyà sa bilik diatas kenà sa medoo bayi balu egdelawit, owoy egkesetipon da diyà kenagdi anì ipehaa da sa medoo kawal owoy sa medoo ginis tinebil i Tabita egoh di endà pa nematay.
40 Dodoo egpeliyuwen i Pidelu kagda. Agulé egligkued owoy egsimbà diyà si Nemula. Eg-isalu diyà sa nematay owoy guwaen di, "O Tabita, enaw ka dé." Hê, eglimata dé Tabita i. Egoh di mighaa si Pidelu, mig-enaw dé egpenuu.
41 Egsabaan i Pidelu sa belad di owoy egpetigdegen di. Agulé, eg-umowen i Pidelu sa medoo etaw egpigtuu owoy sa medoo bayi balu ma, owoy ipehaa di diyà kenagda Tabita i nehagtay dé.
42 Miglalag sa egoh di mig-enaw diyà sa langun etaw diyà menuwa Hopi, huenan di egpigtuu dé sa medoo etaw diyà si Datù.
43 Agulé, nelugaylugay eg-ugpà Pidelu i diyà menuwa Hopi diyà sa dalesan i Simon, sa tegegalebek kunul hinagtay.

10

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Si Kolniliyo

1 Na, diyà menuwa Sisaliya, duen sa kapitan sundalu, si Kolniliyo. Kagdi sa ulu-ulu sa magatus sundalu, kepengadan da sa Umpungan tegeItaliya.
2 Apiya beken etaw Hudiyu, metiengaw doo owoy egpigtuu ma diyà si Nemula lapeg sa malayan di. Egbegayan di ma pilak sa pubeli etaw Hudiyu enù ka eghiduwan di kagda, owoy takà egsimbà ma diyà si Nemula.
3 Na, sebaen agdaw egoh di alas telu mahapun, duen sa nehauwan i Kolniliyo. Tigtu hinaa di sa egsugùsuguen i Nemula migtebow diyà kenagdi, owoy guwaen di, "O Kolniliyo."
4 Hê, eg-inengtengen i Kolniliyo apiya di pa tigtu egkelimedangan. Egsagbì, guwaen di, "O Datù, ngadan sa ungayà ko diyà kenak?"

Eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Dinineg i Nemula sa kesimbà
ko diyà kenagdi. Netiigan di ma sa kehidu ko sa medoo etaw egkepasangan, owoy
netuuwan ma.
5 Na, sugù ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan
da ma si Pidelu.
6 Eg-ugpà dutu medapag dagat dò diyà sa dalesan sa sebaen Simon, sa tegegalebek
kunul hinagtay.”
7 Egoh sa egsugùsuguen i Nemula miglikù dutu langit dò, inumow i Kolniliyo sa
duwa udipen tegegalebek diyà kenagdi owoy sa sebaen sundalu metiengaw kesaligan
di.
8 Agulé migtulon diyà kenagda denu sa hinaa di, owoy egpeangayen di kagda dutu
menuwa Hopi dò.
9 Agulé eg-ipanaw da dé. Egoh di nekebugsang sa umenaw simag, buyu da
dumagpak diyà sa menuwa Hopi. Iya ma sa egoh i Pidelu eggemow diyà sa atep
sa dalesan kenà di eg-ugpà anì eglebù egsimbà diyà si Nemula, enù ka mepatag sa
atep iya wé dalesan.
10 Egpeketues Pidelu i owoy ungayà di kumaen. Dodoo egoh da eglabung pelawà,
duen sa ipehaa i Nemula diyà kenagdi.
11 Eghauwen di sa langit neukaan, owoy duen sa egketuntun kedu langit dò eg-
angay diyà kenagdi éhê sa dakel kayab nesabaan diyà sa epat sulung di.
12 Duen sa medoo balangan hinagtay owoy uled tanà owoy manuk tanà dalem sa
kayab.
13 Agulé, duen sa eg-ikagi diyà si Pidelu kedu langit dò, guwaen di, “O Pidelu, tigdeg
ka dé owoy sumbalì ko sa duma dalem kayab anì mekesedà ka.”
14 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, “O Datù, meked a iya wé, anì endà meketipay
a sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kaenen melihi.”
15 Duen dema sa eg-ikagi dinineg di, guwaen di, “Yaka eg-eked duu egkaen, enù ka
pinepion i Nemula iya wé.”
16 Taman telu gulê anan hediya iya wé binaelan di. Agulé nebatun iya wé kayab
dutu langit dò.
17 Egoh i Pidelu egpenemdem pelà denu sa selepangan sa hinaa di, migtebow sa
medoo etaw sinugù i Kolniliyo, owoy eg-igsaen da sa kenà sa dalesan i Simon. Egoh
da migtebow diyà sa dalesan di,
18 eg-umow da eg-igsà, guwaen da, “Dahini pa sa kenà i Simon Pidelu eg-ugpà?”
19 Egoh i Pidelu pelà egpenemdem denu sa hinaa di, eg-ikagi sa Suguy i Nemula
diyà kenagdi, guwaen di, “Taa ko, hih. Migtebow dé sa telu etaw eglagbet keniko.
20 Penaug ka dé. Yaka egkesemek ka eg-unut kenagda, enù ka pineangay ku kagda
diyà keniko.”
21 Agulé, egpenaug Pidelu i owoy eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Aken sa
maama eglagbeten yu. Ngadan sa ungayà yu diyà kenak?”
22 Guwaen da egsagbì, “Si Kapitan Kolniliyo ulu-ulu sa magatus sundalu, kagdi sa
migpeangay kenami dahini. Metiengaw etaw owoy egpigtuu ma diyà si Nemula owoy
netuuwan ma sa medoo Hudiyu diyà kenagdi. Duen gaa sa egsugùsuguen i Nemula
migsugù kenagdi anì ipeangay di kuna anì tumulù ka kenagdi.”
23 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di, “Tudug yu pelawà segdu
dahini.”
Hê, egoh di umenaw simag, eg-unut Pidelu i diyà kenagda, owoy eg-unut ma sa
medoo Hudiyu egpigtuu kedu diyà menuwa Hopi.
24 Egoh sa keduwa di agdaw, egtebow da dutu Sisaliya dò. Eg-angat-angatan i
Kolniliyo kagda, owoy tapay dé sinetipon di sa medoo tigtu duma di owoy sa medoo
loyuk di.

25 Egoh i Pidelu migtebow dahiya, egtelabuk Kolniliyo i kenagdi owoy egligkued anì
datuen di.
26 Dodoo eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, “Tigdeg ka dé. Aken sa etaw daa, beken a si
Nemula. Yaka egdatù ya kenak.” Huenan di, egpetigdegen di Kolniliyo i.
27 Agulé egseolomoy da, owoy eggemow da diyà sa dalesan kenà sa medoo etaw
nesetipon.
28 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di, “Netiigan yu doo endà mepion di diyà
sa adat ké amuk eglengen sa etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya ma,
endà mepion di amuk dumuma sa etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu. Aken sa
etaw Hudiyu, owoy kiyu sa etaw beken Hudiyu. Dodoo igpetiig i Nemula diyà kenak
anì endà dé umeked a lumoyuk sa etaw beken Hudiyu.
29 Huenan di, egoh ko migpeangay kenak, migpangunut a owoy mig-angay a dini.
Na, Akay, ngadan sa pesuwan ko egpeangay kenak?”
30 Egsagbì Kolniliyo i, guwaen di, “Egoh di telu dé agdaw alas telu mahapun,
egsimbà a diyà sa dalesan ku. Petow dé migpehaa diyà kenak sa egsugùsuguen i
Nemula migkawal mebulà,
31 owoy guwaen di diyà kenak, ‘O Kolniliyo, dinineg i Nemula sa kesimbà ko diyà
kenagdi. Netiigan di ma sa kehidu ko sa medoo etaw egkepasangan.
32 Sugù ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan da
ma si Pidelu. Eg-ugpà dutu medapag dagat dò diyà sa dalesan sa sebaen Simon, sa
tegegalebek kunul hinagtay.’
33 Huenan di, medelamet a migpeangay keniko. Mepion enù ka dini ka dé. Na Akay,
nesetipon ké langun anì dinegen ké sa kagi i Nemula isugkow ko diyà kenami.”

Ini Sa Igtulù I Pidelu Diyà Si Kolniliyo

34 Na, eg-edung Pidelu i egtulù, guwaen di, “Netiigan ku doo endà tuu di amuk iya
daa sa eghiduwan i Nemula sa etaw Hudiyu.
35 Dodoo egketuuwan ma diyà sa langun etaw egpangunut diyà kenagdi owoy sa
egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken etaw Hudiyu.
36 Netiigan yu ma doo pineangay i Nemula Hésus i diyà kenami i tugod i Islaél anì
tumulù kenita sa Mepion Tegudon denu sa melanih pedu ibegay di diyà sa langun
etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sa Datù ta langun.
37 Netiigan yu ma doo sa binaelan di diyà tanà Hudiya, enù ka egoh i Huwan neubus
migtulù denu sa kebautis di, eg-edung Hésus i egtulù diyà uwang Galiliya.
38 Netiigan yu ma doo pineluhuban i Nemula Hésus i tegeNasalét sa Metiengaw
Suguy di owoy tinunungan di kagdi. Sumalà dé sa inangayan di, egbaelan di sa
mepion owoy egbulungan di ma sa medoo etaw kinudì i Satanas, enù ka egtabangan
i Nemula kagdi.
39 Hinaa ké sa langun binaelan di dutu Hélusalém dò owoy diyà sa medoo menuwa
diyà uwang Hudiya. Agulé, inimatayan da kagdi danà da migtutuk diyà sa kayu
igbugsud.
40 Dodoo inenaw i Nemula mendaa diyà sa ketelu di agdaw, owoy igpehaa di diyà
kenami.
41 Endà langun di etaw sa mighaa kenagdi, dodoo kami daa sa mighaa kenagdi sa
hinemilì i Nemula anì tumulon ké denu kenagdi, owoy mig-unut ké kenagdi egkaen
owoy eg-inem egoh di mig-enaw dé.
42 Owoy sinugù di kami anì tumulù ké diyà sa medoo etaw sa Mepion Tegudon,
owoy egtulonen ké si Hésus sa hinemilì i Nemula anì tepengan di sa langun etaw,
iling ka nematay dé ataw ka nehagtay pelà, anì ipetiig di ma sa ketamanan da.
43 Migsulat sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay denu kenagdi, enù ka tinulon
da sumalà dé sa etaw egpigtuu, ipeuloy i Nemula sa salà da danà i Hésus.”

Migtenà Sa Suguy I Nemula Diyà Sa Medoo Etaw Beken Hudiyu

44 Na, egoh i Pidelu eg-ikagi pelà, egtenà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà sa
medoo etaw egdineg sa tegudon di.
45 Tigtu negaip sa langun etaw Hudiyu egpigtuu mig-unut si Pidelu kedu Hopi dò,
enù ka igpeluhub i Nemula ma sa Metiengaw Suguy di diyà sa etaw beken Hudiyu.
46 Negaip da enù ka dinineg da sa medoo etaw beken Hudiyu eg-ikagi sa medoo
balangan kagi endà netiigan da duu owoy eg-olò da ma si Nemula. Agulé, eg-ikagi
Pidelu i diyà sa medoo duma di Hudiyu, guwaen di,
47 "O medoo loyuk ku, migtenà ma sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda éhê
mendaa sa kinetenà di diyà kenita. Endà dé mehawidan ta kagda egpebautis diyà
wayeg."
48 Agulé, migsasà Pidelu i anì pebautis da enù ka egpigtuu da ma dé diyà si Hésus
Kelistu. Agulé, egpegeni da diyà si Pidelu anì melugaylugay pelawà mugpà diyà
kenagda.

11

Ini Sa Tinulon I Pidelu Diyà Menuwa Hélusalém

1 Na, dinineg ma dé sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu diyà
uwang Hudiya sa egoh sa etaw beken Hudiyu egpigtuu dé diyà sa kagi i Nemula.
2 Huenan di, egoh i Pidelu miglikù diyà Hélusalém, duen etaw Hudiyu egsigbolow
kenagdi, enù ka ungayà da mekepangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin
igsugkow i Mosis.
3 Egsigbolowen da, guwaen da, "Medaet iya wé binaelan ko, enù ka mig-ugpà ka
gaa diyà sa dalesan etaw beken Hudiyu owoy mig-unut ka ma kenagda egkaen, apiya
di pa endà pinekelaingan da ipat."
4 Huenan di, sinelepang i Pidelu diyà kenagda sa langun nebaelan di kedu diyà sa
edungan di.
5 Guwaen di, "Egoh ku egsimbà dutu Hopi dò, duen sa igpehaa i Nemula diyà kenak.
Duen sa netuntun kedu langit dò mig-angay diyà kenak éhê sa dakel kayab nesabaan
diyà sa epat sulung di.
6 Eghahauwen ku dalem sa kayab, owoy hinaa ku sa medoo balangan hinagtay
owoy uled tanà owoy manuk tanà.
7 Agulé duen sa mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, 'O Pidelu, tigdeg ka dé owoy
sumbalì ko sa duma dalem kayab anì mekesedà ka.'
8 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, 'O Datù, meked a kumaen iya wé anì endà
meketipay a sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kaenen melihi.'
9 Dodoo mig-ikagi dema diyà kenak, guwaen di, 'Yaka eg-eked duu egkaen, enù ka
pinepion i Nemula iya wé.'
10 Taman telu gulê anan hediya iya wé binaelan di. Agulé nebatun sa kayab dutu
langit dò.
11 "Egoh sa kayab nebatun, dahiya dé sa telu etaw kedu Sisaliya dò migtebow diyà
sa dalesan kenà ku eg-ugpà, enù ka eg-angayen da aken.
12 Agulé mig-ikagi sa Suguy i Nemula diyà kenak, guwaen di, 'Yaka egkesemek ka eg-
unut kenagda.' Agulé, duen sa enem etaw egpigtuu kedu diyà Hopi mig-unut kenak
eg-angay Sisaliya dò, owoy miggemow ké diyà sa dalesan i Kolniliyo sa etaw beken
Hudiyu.
13 Tinulon i Kolniliyo ma diyà kenami migpehaa sa egsugùsuguen i Nemula diyà
kenagdi diyà sa dalesan di. Mig-ikagi gaa sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di,
'Sugù ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan da ma si
Pidelu.

14 Tuluen di kuna owoy sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dalesan ko anì mealukan
yu langun denu sa salà yu.'
15 Agulé, egoh ku mig-edung egtulù kenagda, migtenà sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà kenagda lagà mendaa sa kinetenà di diyà kenita egoh anay.
16 Agulé netulengan ku sa kagi i Datù, guwaen di, 'Egoh anay migbautis si Huwan sa
medoo etaw diyà wayeg anì tandaan da sa kepigtuu da, dodoo iya sa ibautis i Nemula
keniyu sa Metiengaw Suguy di lumuhub diyà keniyu.'
17 Huenan di, nesetepeng doo sa igbegay di diyà sa etaw beken Hudiyu owoy sa
igbegay di diyà kenita i etaw Hudiyu egoh ta migpigtuu diyà si Datù Hésus Kelistu.
Huenan di, endà mealang ku duu sa egbaelan i Nemula."
18 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pidelu, endà dé egsigbolowen da duu, dodoo eg-
oloen da Nemula i, guwaen da, "Apiya sa etaw beken Hudiyu, mebegayan i Nemula
doo kagda sa lalù endà meelut di amuk eg-ekedan da sa salà da."

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migpigtuu Diyà Menuwa Antiokiya

19 Na, edung sa egoh i Estiban nematay, tigtu nepelihay sa medoo etaw egpigtuu.
Egoh da migpelaguy, nesepalak da diyà sa uwang Ponisiya owoy diyà sa pungul Sipeli
owoy diyà sa menuwa Antiokiya diyà uwang Siliya. Egtulon da sa kagi i Nemula diyà
sa medoo duma da Hudiyu daa.
20 Dodoo duen etaw egpigtuu tegeSipeli owoy tegeSilini mig-angay diyà sa menuwa
Antiokiya, owoy egtulonen da ma sa Mepion Tegudon denu si Datù Hésus diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu.
21 Egtabangan i Nemula kagda, huenan di duen medoo etaw tegeAntiokiya migtuing
sa pedu da owoy egpigtuu da dé diyà si Datù.
22 Na, egoh sa etaw tegeHélusalém egpigtuu neketiig iya wé, egpeangayen da
Bilnabi i dutu Antiokiya dò.
23-24 Mepion etaw Bilnabi i owoy mebagel sa kepigtuu di danà di linuhub sa
Metiengaw Suguy i Nemula. Egoh di migtebow diyà Antiokiya, neanggan temù enù
ka hinaa di sa egoh i Nemula tigtu egtabang kenagda. Agulé, egtulù diyà kenagda
anì endà egkeduwa sa pedu da anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Datù. Egoh da
migdineg sa kagi di, egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu diyà si Datù.
25 Agulé, eg-angay Bilnabi i diyà menuwa Talesu anì lagbeten di Saulo i.
26 Egoh di mighaa kenagdi, inuwit di dutu Antiokiya dò kenà da eg-ugpà taman
segepalay, owoy egtuluen da sa medoo etaw. Na, sa medoo etaw egpigtuu diyà
Antiokiya, iya sa anay pinengadanan da Etaw i Kelistu.
27 Na, egoh da pelà diyà Antiokiya, duen duma tegesugkow i Nemula migtebow
kedu Hélusalém dò.
28 Iya sa sebaen tegesugkow i Nemula diyà kenagda, si Agabu. Egtigdeg owoy
pinetulon sa Metiengaw Suguy i Nemula kagdi denu sa dakel bitil tumebow diyà
sa langun menuwa diyà tanà. Na, mig-ukit iya wé egoh i Keladiyo sa sulutan diyà
Loma.
29 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw tegeAntiokiya egpigtuu anì
mulig da sa medoo duma da egpigtuu dutu Hudiya dò. Ipeuloy sa uman sebaen
etaw sa hagdi mekebegay.
30 Egoh da migtipoh sa igtabang da, egpeangayen da Bilnabi i owoy si Saulo anì
uwiten da diyà sa medoo kaunutan etaw egpigtuu dutu Hélusalém dò.

12

Ini Sa Egoh I Pidelu Nelaun Kedu Diyà Bilangguwan

1 Na egoh iya, eg-edung si Datù Hélod egpelihay sa medoo etaw egpigtuu diyà si
Hésus.

2 Igpeimatay di Santiyago i kakay i Huwan egpetigbas sundang.
3 Agulé, neanggan sa medoo Hudiyu endà egpigtuu. Egoh i Hélod neketiig neanggan
da, igpesigkem di ma Pidelu i. Iya sa binaelan di egoh sa pista Hudiyu egoh da egkaen
sa epan endà duen ipelenuk di.
4 Egoh da migsigkem si Pidelu, egbilangguwen da owoy egbantayan sa sepulù owoy
enem sundalu. Tig-epatay da egsesambìsambiay egbantay, enù ka ungayà i Hélod
ipeimatay di Pidelu i amuk meubus sa pista da anì hauwen sa langun etaw.
5 Dodoo egoh i Pidelu nebilanggu, tigtu da isimbà diyà si Nemula sa medoo etaw
egpigtuu.
6 Na, egoh sa sigep egoh di umenaw simag sa atas i Hélod egpeimatay si Pidelu,
egtudug Pidelu i teliwadà sa duwa etaw egbantay. Nesebalà sa belad di pinolot duwa
sangkalì, owoy duen ma sa duwa sundalu egbantay bengawan sa bilangguwan.
7 Petow dé nelegdawan sa dalem bilangguwan enù ka duen sa egsugùsuguen i
Nemula egtigdeg dahiya. Egkugowen di Pidelu i anì enawen di, owoy guwaen di,
“Téél ka. Enaw ka dé.” Hê, nelengà sa sangkalì diyà sa belad di.
8 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Eles ko sa
ginis ko owoy talumpà ka dé.”
Egoh i Pidelu migpangunut, eg-ikagi dema sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di,
“Kawal ka dé owoy unut ka kenak.”
9 Huenan di, mig-unut Pidelu i diyà sa egsugùsuguen i Nemula, dodoo endà netiigan
di duu amuk tuu sa egbaelan di, enù ka guwaen di dò tegeinep di daa.
10 Egoh da migtalà diyà sa muna tegebantay owoy sa keduwa di, egtebow da diyà
sa dakel pintù putow eg-angay diyà liyu sa bilangguwan. Petow dé neukaan peiges sa
pintù, hê nekelaun da dé. Hê, egoh da eg-ipanaw diyà sa kalasada, petow dé nekedan
sa egsugùsuguen i Nemula.
11 Agulé, egoh i Pidelu neketiig sa nebaelan di, guwaen di, “Netiigan ku ini i.
Pineangay i Datù sa egsugùsuguen di anì launen di aken kedu sa egkegaga i Hélod, anì
endà meketuu di sa kepatay ku eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu endà egpigtuu.”
12 Egoh i Pidelu egpenemdem denu iya wé, mig-angay diyà sa dalesan i Maliya,
sa inay i Huwan pinengadanan da si Malkos. Nesetipon dahiya sa medoo etaw anì
isimbà da kagdi.
13 Egoh di migtebow dahiya, egteguktuken di sa pintù diyà liyu sa dalesan. Agulé
duen sa bayi udipen, si Loda, egtelenak kenagdi.
14 Egoh di migdineg sa kagi i Pidelu, egkilalaen di kagdi owoy tigtu neanggan, dodoo
endà eg-ukaan di duu enù ka migpedelamet polo egpelikù diatas anì tulonen di diyà
sa medoo duma di migtebow dé Pidelu i diyà sa liyu sa dalesan.
15 Dodoo guwaen da diyà kenagdi, “Egkelengleng ka kéen.” Dodoo takà eg-
ikagi, guwaen di, “Tuu, dahiya Pidelu ya.” Huenan di, guwaen da, “Iya kéen sa
egsugùsuguen i Nemula egtulik kenagdi.”
16 Dodoo takà egteguktuk Pidelu i taman endà eg-ukaan da duu. Agulé, egoh da
mighaa kenagdi, tigtu negaip da.
17 Binegeng i Pidelu sa belad di anì endà egséléken da, owoy egtulonon di kagda
denu sa kelengà i Nemula kenagdi kedu diyà sa bilangguwan. Guwaen di ma, “Tuloni
ko si Santiyago owoy sa medoo duma ta egpigtuu.” Agulé, eglegkang Pidelu i eg-angay
diyà sa sebaen ma dalesan.
18 Egoh di umenaw simag, tigtu negaip sa medoo sundalu diyà sa bilangguwan enù
ka endà netiigan da duu sa inangayan i Pidelu.
19 Agulé, sinugù i Hélod anì lagbeten da Pidelu i, dodoo endà hinaa da duu. Sinugù
di anì igsaan sa medoo tegebantay, dodoo endà netiigan da duu sa kenà i Pidelu.
Huenan di, igpeimatay di kagda langun.

Agulé, eglegkang Hélod i kedu diyà uwang Hudiya, owoy eg-angay eg-ugpà dutu Sisaliya dò.

Ini Sa Egoh I Hélod Nematay

20 Na sebaen agdaw, tigtu egbulitan i Hélod sa medoo etaw tegeTilo owoy tegeSidon. Huenan di, neseunut da eg-angay diyà kenagdi anì seantangay da, enù ka kagdi sa Datù eg-ipat sa tanà kenà da egkuwa kaenen. Egloyuken da Belasto i, sa etaw tegebulig si Hélod, anì tabangan di kagda.
21 Egoh di neuma sa agdaw da umantang, egkawal Hélod i sa metolol kawal datù owoy egpenuu diyà sa bangkù sa datù, owoy eg-ikagi diyà sa medoo etaw nesetipon.
22 Agulé eg-oloen da, guwaen da, “Beken uloy etaw daa ini i eg-ikagi, dodoo si Nemula dé polo.”
23 Hê petow dé pinigtamayan sa egsugùsuguen i Nemula Hélod i, enù ka endà hinawidan di duu sa keolò da kenagdi. Agulé, nematay dé kinaen bitek.
24 Na, nekeseluh uman sa kagi i Nemula, owoy egkedoo dé sa etaw egpigtuu.
25 Agulé egoh i Bilnabi owoy si Saulo neubus da mighated pilak diyà menuwa Hélusalém, eglikù da dutu Antiokiya dò owoy pineunut da ma si Huwan Malkos.

13

Ini Sa Egoh Da Migpeangay Si Bilnabi Owoy Si Saulo

1 Na, diyà sa umpungan i Hésus diyà Antiokiya, duen sa etaw tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow owoy duen ma sa tegetulù sa kagi i Nemula. Langun da si Bilnabi, owoy si Simiyon pinengadanan da si Meitem, owoy si Lusiyo tegeSilini, owoy si Saulo, owoy si Manain sa nekeunut si Gubilenu Hélod migkedakel egoh da batà pelà.
2 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo etaw tegeAntiokiya egpigtuu sa kekaen da anì sumimbà da diyà si Nemula. Ligò da egsimbà, mig-ikagi sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda, guwaen di, “Hemilì yu Bilnabi i owoy si Saulo, enù ka duen sa galebek ipebael ku diyà kenagda.”
3 Agulé, egpeulanen da sa kekaen da anì isimbà da kagda diyà si Nemula owoy egsabaan da ma anì tandaan da kagda sa hinemilì i Nemula. Agulé egpeipanawen da kagda.

Ini Sa Egoh Da Egtulù Diyà Sa Pungul Sipeli

4 Na, pineangay sa Metiengaw Suguy i Nemula Bilnabi i owoy si Saulo, huenan di eglagbas da diyà sa menuwa Silusiya owoy eg-edà da sa dakel kumpit eg-angay dutu pungul Sipeli dò.
5 Egoh da migtebow diyà sa menuwa Salamis, egtulù da dahiya sa kagi i Nemula diyà sa simbaan Hudiyu. Mig-unut ma si Huwan Malkos anì egbuligan di kagda.
6 Na, egoh da migtukid sa medoo menuwa diyà siedò pungul, migtebow da diyà sa menuwa Papos. Hinaa da dahiya sa etaw Hudiyu, si Balhésus, sa tegebael balitmata, owoy ubòubò kagdi gaa sa tegesugkow i Nemula.
7 Egloyuken di sa gubilenu diyà siedò pungul, si Silgio Paulo. Tigtu milantek sa gubilenu, owoy igpeangay di Bilnabi i owoy si Saulo enù ka egkeiyap dumineg sa kagi i Nemula.
8 Dodoo egbogowen sa tegebael balitmata kagda, enù ka ungayà di endà migtuu sa gubilenu sa kagi i Nemula. Na, si Ilimas sa kepengadan da sa tegebael balitmata diyà sa kagi Geligu.
9 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Saulo i pinengadanan da si Pabelo. Eg-inengtengen di Ilimas i,

10 owoy guwaen di, “Kuna sa etaw i Satanas, enù ka egkuntelaen ko sa langun
mepion owoy tegeakal ka etaw. Egpebutbuten ko hedem sa tuu kagi i Nemula anì
endà pigtuuwen di etaw.
11 Na, melangap ka dé ini egoh di, enù ka pigtamayan i Nemula kuna. Endà umilag
ka taman melugaylugay.”
Hê petow dé linabunan sa mata di, owoy endà ma eg-ilag di. Huenan di, egpeakap-
akap eglagbet sa etaw umagak kenagdi.
12 Egoh sa gubilenu mighaa iya wé, egpigtuu dé enù ka tigtu netuuwan diyà sa
ketulù i Pabelo denu si Datù.
13 Agulé, mig-edà Pabelo i owoy sa medoo duma di diyà sa dakel kumpit diyà
menuwa Papos eg-angay dutu menuwa Pilga dò diyà uwang Pampiliya. Dodoo egoh
da migtebow dahiya, sinalidan i Huwan Malkos kagda enù ka miglikù Hélusalém dò.

Ini Sa Ketulù I Pabelo Diyà Antiokiya Diyà Uwang Pisidiya

14 Na, eglegkang Pabelo i owoy si Bilnabi diyà sa menuwa Pilga, owoy eg-angay da
dutu Antiokiya dò diyà uwang Pisidiya. Agulé, egoh di neuma sa agdaw keetud etaw
Hudiyu, eg-angay da dalem sa simbaan Hudiyu owoy egpenuu da ma.
15 Egbasawen sa ulu-ulu simbaan sa kagi i Nemula igsulat i Mosis owoy sa igsulat
sa medoo tegesugkow i Nemula. Agulé, igsasà sa ulu-ulu Pabelo i owoy si Bilnabi,
guwaen di, “O Akay, meiyap ké amuk mikagi yu diyà sa medoo etaw nesetipon amuk
duen sa itulù yu diyà kenami.”
16 Agulé, egtigdeg Pabelo i owoy binegeng di sa belad di anì endà suméléken da.
Guwaen di, “O medoo duma ku tugod i Islaél owoy langun yu etaw beken Hudiyu
egsimbà diyà si Nemula, dinegdineg yu sa kagi ku.
17 Si Nemula sa inunutan ta, kita i tugod i Islaél, kagdi sa mighemilì sa tupù ta egoh
anay. Egoh da mig-ugpà pelawà dutu Igiptu dò, tinabangan di kagda owoy migkedoo
da ma dutu. Inuwit i Nemula kagda kedu diyà Igiptu danà sa dakel egkegaga di,
18 owoy egbuligan di kagda taman epat pulù gepalay egoh da diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan, apiya di pa endà egpigtuuwen da duu kagdi i.
19 Agulé igpeimatay i Nemula sa pitu balangan etaw diyà sa tanà Kanan, owoy
igbegay di sa tanà diyà sa etaw hinemilì di.
20 Na, epat gatus owoy lima pulù gepalay sa lugay di egoh sa tupù ta mig-angay
Igiptu dò taman sa egoh da migsakem sa tanà igbegay i Nemula.
“Agulé ginelal i Nemula sa medoo ulu-ulu da nesetugodtugod taman sa egoh i
Samuwél sa tegesugkow i Nemula.
21 Agulé, pinegeni da anì dumuen sa datù da. Huenan di, ginelal i Nemula Saulo i,
sa anak i Kis tugod i Bénhamin. Epat pulù gepalay sa lugay sa kedatù i Saulo.
22 Agulé egoh i Nemula migkedan si Saulo, hinemilì di Dabid i anì egkedatù diyà
kenagda. Guwaen i Nemula denu si Dabid,
‘Hinemilì ku dé Dabid i, sa anak i Hési.
Netuuwan a diyà kenagdi
enù ka egpangunutan di sa langun igsugù ku kenagdi.’*
23 Na, si Hésus sa sebaen tugod i Dabid. Kagdi sa pineangay i Nemula anì alukan di
kita i tugod i Islaél, enù ka kagdi sa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta egoh anay.
24 Egoh i Hésus endà pa egtulù, egtegudon Huwan i diyà sa langun tugod i Islaél anì
ekedan da sa salà da anì egpebautis da ma.
25 Egoh di buyu dé neubus sa ketegudon i Huwan, guwaen di diyà sa medoo etaw,
‘Beken aken sa eg-angat-angatan yu, dodoo duen polo sa etaw tumebow mekesambì

* **13:22** 13:22 Basa ko 1 Samuwél 13:14.

kenak sa tigtu eglowon diyà kenak. Huenan di memala a amuk aken sa egsugùsuguen
di egkedan talumpà di daa.'
26 "O medoo duma ku tugod i Ablaham owoy langun yu etaw beken Hudiyu egsimbà
diyà si Nemula, igpetiig dé i Nemula diyà kenita sa Mepion Tegudon denu sa kealuk
di kenita.
27 Dodoo sa medoo etaw dutu Hélusalém dò owoy sa ulu-ulu da, endà kinilala da
duu Hésus i sa tegealuk etaw. Apiya di pa egbasawen da sa kagi i Nemula igsulat sa
medoo tegesugkow di egoh anay diyà sa simbaan da uman agdaw keetud da, endà
doo netiigan da duu. Dodoo neketuu dé sa kagi sa tegesugkow i Nemula danà da
migpeimatay si Hésus.
28 Apiya di pa endà duen salà di sa pesuwan da mimatay kenagdi, egtemù da doo
egpegeni diyà si Gubilenu Pilatu anì ipeimatay di.
29 Huenan di, neketuu dé sa langun kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu kenagdi.
Agulé, kinuwa da sa lawa di diyà sa kayu igbugsud owoy iglebeng da diyà sa batu
tinosongon etaw.
30 Dodoo inenaw i Nemula doo sa egoh di nematay.
31 Nelugaylugay takà migpehaa diyà sa medoo etaw mig-unut kenagdi mig-angay
Hélusalém dò kedu uwang Galiliya. Egtulonon da kita i tugod i Islaél sa hinaa da
diyà kenagdi.
32 "Huenan di, mig-angay ké dini anì tulonen ké diyà keniyu sa Mepion Tegudon
denu si Hésus. Apiya di pa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta egoh anay,
33 neketuu doo ini egoh di diyà kenita i tugod da, enù ka inenaw i Nemula Hésus
i sa egoh di nematay. Iya sa selepangan sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa keduwa
Isalem, guwaen di,
'Kuna sa Anak ku, owoy ipetiig ku ini egoh di aken sa emà ko.'†
34 Na, si Hésus sa inenaw i Nemula owoy endà dé mematay di uman, enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, 'Begayan ku kiyu sa tigtu mepion igpasad ku diyà
si Dabid.'‡
35 Duen ma sa kagi i Nemula igsulat i Dabid egoh anay, guwaen di, 'Endà mebaluy di
diyà keniko amuk meledak sa lawa sa etaw hinemilì ko.'§
36 Na, netiigan ta migpangunut Dabid i diyà sa langun igsugù i Nemula taman egoh di
nematay, agulé iglebeng da kagdi lagà mendaa sa tupù ta owoy neledak ma sa lawa
di diyà lebeng.
37 Dodoo si Hésus, endà neledak sa hagdi lawa, enù ka inenaw i Nemula egoh di
nematay.
38 "O medoo duma ku tugod i Islaél, ungayà ké metiigan yu ini i. Danà i Hésus,
egtulonen ké diyà keniyu sa tegudon denu sa kepeuloy i Nemula sa salà ta.
39 Ipetiig ké diyà keniyu endà mekedan sa salà yu danà yu egpangunut diyà sa
uledin igsugkow i Mosis, dodoo mekedan polo sa salà ta danà ta egpigtuu diyà si
Hésus.
40 Huenan di, tulik yu anì endà mepigtamayan yu lagà sa medoo etaw tinulon sa
tegesugkow i Nemula, guwaen di,
41 'Taa yu, hih, kiyu i tegesumbung sa kagi i Nemula.
Megaip yu amuk pigtamayan ku kiyu,
enù ka apiya di pa duen sa egbaelan ku diyà keniyu ini egoh di,
endà doo migtuu yu,
apiya ipetumàmà sa etaw diyà keniyu.' "*

† **13:33** 13:33 Basa ko Isalem 2:7. ‡ **13:34** 13:34 Basa ko Isayas 55:3. § **13:35** 13:35 Basa ko Isalem 16:10.
* **13:41** 13:41 Basa ko Habakuk 1:5.

42 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi egpenaug diyà sa simbaan Hudiyu, igsasà da
kagda anì pelikù da amuk meuma sa sebaen agdaw keetud anì muman da tumulù sa
kagi i Nemula.
43 Agulé egoh da neseselab, eg-unut sa medoo etaw kenagda, sa medoo Hudiyu owoy
etaw beken Hudiyu eg-unut sa adat Hudiyu. Egpebagelen da i Pabelo sa kepigtuu sa
medoo etaw anì tigtu da egpigtuu diyà si Nemula sa egtabang kenagda.
44 Na, egoh di neuma dema sa agdaw keetud, tigtu medoo temù sa etaw
tegeAntiokiya egkesetipon anì dumineg da sa kagi i Nemula itulù i Pabelo.
45 Dodoo tigtu egkesina sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu egoh da mighaa
sa medoo etaw nesetipon. Huenan di, egsigbolowen da sa itulù i Pabelo owoy
egpeumàumaan da ma kagdi.
46 Dodoo endà nelimedangan Pabelo i owoy si Bilnabi eg-ikagi, guwaen da, “Kiyu i
etaw Hudiyu sa nekehuna migdineg sa kagi i Nemula. Dodoo eg-eked yu egpigtuu iya
wé, enù ka eg-ekedan yu sa lalù endà meelut di ibegay i Nemula. Huenan di, salidan
ké kiyu anì tumegudon ké polo diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
47 Iya sa baelan ké enù ka duen sa igsugù i Datù Nemula diyà kenami, guwaen di,
‘Hinemilì ku kuna anì lagà ka sa palitaan lumegdaw diyà sa etaw beken Hudiyu,
anì mealukan sa langun etaw diyà siini sinukub langit.’† ”
48 Na, egoh sa etaw beken Hudiyu migdineg iya wé, neanggan da temù owoy eg-
oloen da Nemula i danà sa inikagi i Pabelo. Agulé, egpigtuu dé sa medoo etaw
hinemilì i Nemula anì melalù da taman melugay.
49 Na, nekeseluh dé sa kagi i Datù diyà sa medoo menuwa medapag diyà Antiokiya.
50 Dodoo sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu, egpebuliten da polo sa medoo
mapulù etaw owoy sa medoo mapulù bayi beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula.
Huenan di, egpelihayen da Pabelo i owoy si Bilnabi, owoy eghemagawan da kedu
diyà sa uwang Antiokiya.
51 Egoh da eglegkang dahiya, egkedanan da sa kepung diyà lisen da anì metiigan
sa etaw dahiya duen sa salà da danà da endà egpigtuu. Agulé, eg-angay da dutu
menuwa Ikoniyo dò.
52 Dodoo tigtu neanggan polo sa medoo etaw egpigtuu diyà Antiokiya, owoy linuhub
da ma sa Metiengaw Suguy i Nemula.

14

Ini Sa Egoh Da I Pabelo Dutu Menuwa Ikoniyo Dò

1 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi migtebow diyà sa menuwa Ikoniyo, mig-angay
da diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù da denu si Hésus. Huenan di, egpigtuu dé
sa medoo etaw Hudiyu owoy sa medoo etaw beken Hudiyu.
2 Dodoo duen etaw Hudiyu endà egpigtuu eg-enggat sa medoo etaw beken Hudiyu
anì bulitan da sa medoo etaw egpigtuu.
3 Na, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si Bilnabi dahiya, owoy endà nelimedangan da
egtulù sa kagi i Nemula. Tinunungan i Nemula ma kagda anì mekebael da panduan
egkegaipan etaw, huenan di netiigan sa langun etaw tuu sa kagi da denu sa ketabang
i Nemula.
4 Dodoo tapay doo endà nesesebaen sa pedu sa medoo etaw dahiya. Duen etaw
egpigtuu diyà sa kagi sa salu i Hésus, owoy duen ma etaw eg-unut diyà sa kagi sa
medoo Hudiyu endà egpigtuu.
5 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu owoy sa
etaw beken Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu da. Ungayà da pelihayen da Pabelo i
owoy si Bilnabi, owoy buungen da kagda batu hedem anì mematay da.

† **13:47** 13:47 Basa ko Isayas 49:6.

6-7 Dodoo egoh sa salu i Hésus neketiig iya wé, egpelaguy da mangay diyà sa menuwa Listela owoy menuwa Dilebi, sa duwa menuwa diyà uwang Likaoniya. Egtulù da sa Mepion Tegudon dahiya owoy diyà sa medoo menuwa medapag dahiya.

Ini Sa Binaelan Da Diyà Menuwa Listela Owoy Menuwa Dilebi

8 Na, duen sa etaw pikat eg-ugpà diyà menuwa Listela. Inuwit di miglesut sa kepikatan di owoy endà mekebigkat di.
9 Egoh di egpenuu dahiya, egdinegdinegen di sa ketulù i Pabelo. Agulé, netiigan i Pabelo egpigtuu dé sa pikat owoy mebulungan i Nemula. Agulé eg-inengtengen i Pabelo,
10 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Tigdeg ka dé.” Hê, petow dé neketigdeg owoy nekebigkat ma dé.
11 Egoh sa medoo etaw mighaa sa binaelan i Pabelo, eg-umow da eg-ikagi diyà sa kagi etaw tegeLikaoniya, guwaen da, “Migtebow dé diyà kenita sa medoo egpenemulawen ta, owoy egpegulilung da daa diyà sa duma ta maama.”
12 Iya sa kagi da enù ka guwaen da dò si Bilnabi sa nemula da si Siyus, owoy si Pabelo sa salu di, si Hélmis, enù ka kagdi sa tegeikagi.
13 Na, duen sa simbaan da diyà sa liyu sa menuwa Listela kenà da egsimbà diyà si Siyus sa nemula da. Huenan di, duen medoo tudu sapì binasakan da bulok inuwit sa ulu-ulu simbaan diyà sa bengawan kutà menuwa da anì imatayan da anì tandaan da sa kepenemula da si Pabelo owoy si Bilnabi.
14 Dodoo egoh i Bilnabi owoy si Pabelo neketiig sa ungayà sa medoo etaw, eglisien da sa kawal da danà da nebukul temù. Hê, egletu da diyà sa kenà sa medoo etaw nesetipon, owoy migpetaled da eg-ikagi, guwaen da,
15 “O medoo etaw tegeListela. Yoko egpenemula duu kami i. Kami sa etaw lagà mendaa keniyu, beken duu kami sa nemula yu. Mig-angay ké daa dini anì tumulù ké keniyu sa Mepion Tegudon, anì ekedan yu sa medoo uloy nemula yu anì migtuu yu diyà si Nemula, sa Nemula melalù sa migbael langit owoy tanà owoy dagat owoy sa langun taman.
16 Egoh anay, pinandayà di sa langun etaw anì unutan da sa hagda pedu.
17 Dodoo duen doo sa ukit ta meketiig kenagdi danà sa mepion egbaelan di diyà kenita, enù ka egbegay udan diyà kenita owoy sa langun egbunga uman palay anì duen sa kaenen ta owoy sa mepion pedu ta.”
18 Na, apiya di pa inikagi da iya wé, tigtu egkelikutan da doo eghawid sa medoo etaw egpenemula kenagda.
19 Agulé, duen medoo Hudiyu endà egpigtuu migtebow kedu menuwa Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang Pisidiya. Eg-enggaten da sa medoo etaw tegeListela anì bulitan da Pabelo i, huenan di egbuungen da kagdi batu owoy eggodoyen da igpeliyu da sa menuwa enù ka guwaen da dò nematay dé.
20 Dodoo egoh sa medoo etaw egpigtuu nesetipon diyà kenagdi, egtigdeg Pabelo i owoy egpelikù diyà sa menuwa Listela. Agulé, umenaw simag, eg-ipanaw dema Pabelo i owoy si Bilnabi eg-angay diyà sa menuwa Dilebi.

Ini Sa Egoh Da Migpelikù Diyà Antiokiya Diyà Uwang Siliya

21 Na, egtulù Pabelo i owoy si Bilnabi sa Mepion Tegudon diyà sa menuwa Dilebi, owoy medoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus dahiya. Agulé, egpelikù da dema diyà sa medoo menuwa inukitan da, sa menuwa Listela owoy menuwa Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang Pisidiya.
22 Egtuluen da sa medoo etaw egpigtuu, owoy egpebagelen da sa pedu da anì endà mesemek da egpigtuu. Guwaen da, “Dumuen sa medoo lihay meukitan ta taman endà meuma ki sa kedatù i Nemula.”

23 Agulé, duen etaw hinemilì i Pabelo owoy si Bilnabi diyà sa uman sebaen menuwa
anì gelalen da kagda kaunutan diyà sa umpungan i Hésus. Egpeulanen da sa kekaen
da anì egsimbà da diyà si Nemula anì isalig da kagda diyà sa Datù pinigtuu da.
24 Agulé, eg-ukit da diyà sa medoo menuwa diyà uwang Pisidiya taman egoh da
tumebow diyà sa medoo menuwa diyà uwang Pampiliya.
25 Egtegudon da sa kagi i Nemula diyà sa menuwa Pilga. Agulé eglagbas da diyà sa
menuwa Ataliya.
26 Eg-edà da sa dakel kumpit dahiya, owoy eglikù da dé diyà sa sebaen menuwa
Antiokiya sa tapay keduwan da. Egoh da endà pa miglegkang diyà Antiokiya, igsimbà
sa medoo etaw kagda anì tabangan i Nemula kagda diyà sa galebek da ubus dé
binaelan da.
27 Na, egoh da migtebow diyà Antiokiya, egsetiponen da sa langun etaw egpigtuu
owoy egtulonen da sa langun binaelan i Nemula danà da egtulù, enù ka tinabangan
i Nemula kagda migtulù diyà sa medoo etaw beken Hudiyu anì migtuu da ma.
28 Agulé, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si Bilnabi diyà sa medoo etaw egpigtuu
dahiya.

15

Ini Sa Egoh Da Nesetipon Egseolomoy Dutu Hélusalém Dò

1 Na, duen etaw migtebow diyà Antiokiya kedu uwang Hudiya, owoy egtulù da diyà
sa medoo etaw egpigtuu, guwaen da, “Endà mealukan yu diyà sa salà yu amuk endà
egpekelaing yu ipat iling sa uledin igsugkow i Mosis.”
2 Dodoo tigtu egsigbolowen i Pabelo owoy si Bilnabi iya wé igtulù da. Egoh da pelà
endà egkesepion, iya sa penemdem sa medoo etaw egpigtuu peangayen da Hélusalém
dò Pabelo i owoy si Bilnabi owoy sa duma da anì seolomoy da owoy sa medoo salu i
Hésus owoy sa kaunutan etaw egpigtuu denu iya wé ketulù egsigbolowen da.
3 Agulé, pineipanaw sa medoo etaw egpigtuu kagda. Egoh da eg-ukit diyà sa medoo
menuwa diyà sa uwang Ponisiya owoy uwang Samaliya, egtulon da denu sa medoo
etaw beken Hudiyu egpigtuu. Huenan di, tigtu neanggan sa langun etaw egpigtuu
egoh da migdineg iya wé.
4 Na, egoh da i Pabelo migtebow dutu Hélusalém dò, sinaluan da kagda sa medoo
salu i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu owoy sa kaunutan da. Agulé, egtulonen i
Pabelo owoy si Bilnabi sa langun binaelan i Nemula danà da egtulù.
5 Dodoo, duen dahiya etaw Palasiyu egpigtuu diyà si Hésus owoy egpangunut da
temù diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Egtigdeg da anì mikagi da, guwaen da, “Endà
peunuten ta duu sa medoo etaw beken Hudiyu egpigtuu taman endà pekelaing da
ipat owoy mangunut da ma diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis.”
6 Huenan di, egkesetipon sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo kaunutan etaw
egpigtuu anì egseolomen da sa mebaelan sa etaw beken Hudiyu, iling ka pekelaing
da ipat ataw ka endà.
7 Nelugay egsesigbolowoy da temù dahiya. Agulé egtigdeg Pidelu i, guwaen di, “O
medoo duma ku, netiigan yu dé aken sa hinemilì i Nemula diyà kenita egoh anay anì
tumulù a sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw beken Hudiyu, anì mekedineg da
owoy mekepigtuu da ma.
8 Owoy si Nemula egpeketiig sa pedu langun etaw, netuuwan ma diyà sa etaw beken
Hudiyu. Netiigan ta iya wé danà di migbegay sa Metiengaw Suguy di diyà kenagda,
lagà mendaa sa kinebegay di kenita egoh anay.
9 Eg-amu yu amuk guwaen yu sa medoo Hudiyu daa sa pineuloyon i Nemula salà,
dodoo peuloyon di ma doo salà sa etaw beken Hudiyu danà da egpigtuu diyà kagdi.

10 Huenan di, yoko eg-eked duu sa binaelan i Nemula diyà kenagda. Endà mepion
di amuk egtegelen yu egpepangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa langun uledin
igsugkow i Mosis, enù ka endà negaga sa tupù ta duu egpangunut iya wé owoy endà
ma negaga ta duu.
11 Endà mebaluy di iya wé. Dodoo netiigan ta nealukan ki danà sa dakel ketabang
ipeuloy i Datù Hésus diyà kenita. Hediya ma sa kealuk di sa etaw beken Hudiyu.”
12 Agulé, egpetemed sa langun etaw egoh da egdinegdineg sa tinulon i Bilnabi owoy
si Pabelo denu sa medoo panduan owoy sa medoo egkegaipan etaw igpebael i Nemula
diyà kenagda egoh da migtulù diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
13 Egoh da neubus egtulon, eg-ikagi ma sa kaunutan da, si Santiyago, guwaen di,
“O medoo duma ku egpigtuu, dinegdineg yu hih.
14 Tinulon i Simon Pidelu diyà kenita denu sa kehidu i Nemula sa medoo etaw beken
Hudiyu danà i Nemula mighemilì kenagda anì kagda ma sa etaw di.
15 Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay, guwaen
di,
16 ‘Amuk meubus iya wé, pelikù a dema, guwaen i Datù.
Apiya di pa nepilay sa dalesan i Dabid,
baelan ku dema.
Apiya di pa nekedan sa kedatù sa tugod i Dabid,
umanan ku pa sa kedatù di.
17 Amuk hediya, umunut da diyà kenak sa langun etaw inumow ku,
taman sa etaw beken Hudiyu.
18 Iya sa kagi i Datù Nemula igpetiig di egoh anay.’ ”*
19 Na, eg-uman Santiyago i eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa penemdem ku. Endà tegelen
ta duu pekelaing ipat sa etaw beken Hudiyu egpigtuu diyà si Nemula.
20 Dodoo mepion amuk sumulat ki daa diyà kenagda anì hawidan ta kagda kumaen
sa igbegay diyà sa medoo inetaw penemulawen etaw owoy sa hinagtay pineleng owoy
sa depanug, owoy anì endà ma egbigà da.
21 Mepion amuk pangunutan da iya wé, enù ka edung egoh anay sa uledin igsugkow
i Mosis sa egbasawen etaw owoy itulù da uman Sapetu diyà sa simbaan Hudiyu diyà
sa medoo menuwa.”

Ini Sa Igsulat Da Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu Egpigtuu

22 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo salu i Hésus owoy sa langun etaw
egpigtuu owoy sa medoo kaunutan da. Hinemilì da sa duwa etaw diyà kenagda anì
umunut da diyà si Pabelo owoy si Bilnabi mangay dutu Antiokiya dò. Iya sa hinemilì
da si Silas owoy si Hudas pinengadanan da ma si Balsabas, enù ka netuuwan sa
medoo etaw egpigtuu diyà kenagda.
23 Ini kagi sa sulat igpeuwit da diyà kenagda.

“O medoo duma ké etaw beken Hudiyu dutu Antiokiya dò owoy diyà uwang Siliya
owoy uwang Silisiya. Iya sa egsulat ini i sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo
kaunutan etaw egpigtuu. Kami sa duma yu.
24 Duen gaa etaw kedu dini egbogo keniyu danà sa ketulù da. Egbogowen da gaa
sa pedu yu. Dodoo endà pineangay ké duu kagda diyan.
25 Huenan di, egoh ké nesetipon, nesesebaen sa penemdem ké owoy hinemilì ké sa
etaw peangayen ké diyà keniyu, owoy munut da diyà sa loyuk ta eghiduwan ta, si
Bilnabi owoy si Pabelo.
26 Endà egsagipaen da duu sa hagtay da danà da egbael sa galebek i Hésus Kelistu
sa Datù ta.

* **15:18** 15:16-18 Basa ko Amos 9:11-12; Isayas 45:21.

27 Iya sa hinemilì ké peangayen ké diyà keniyu, si Hudas owoy si Silas, anì itulù da
ma sa kagi igsulat ké diyà keniyu.
28 Neseunut sa pedu ké sa Metiengaw Suguy i Nemula, huenan di endà tegelen ké
duu kiyu egpepangunut diyà sa adat ké, dodoo ini daa sa itulù ké diyà keniyu.
29 Yoko egkaen duu sa igbegay diyà sa medoo inetaw egpenemulawen etaw. Yoko
ma egkaen duu sa depanug owoy sa hinagtay pineleng. Yoko ma egbigà ya. Mepion
amuk pangunutan yu iya wé kagi ké. Na, taman iya daa sa kagi ké."

30 Agulé, mig-ipanaw sa etaw pineangay da dutu Antiokiya dò. Egoh da migtebow
dutu, egsetiponen da sa langun etaw egpigtuu owoy ibegay da sa sulat diyà kenagda.
31 Egoh da migbasa iya wé, neanggan da temù danà sa kagi iya wé sulat.
32 Nelugay egtulù Hudas i owoy si Silas diyà sa medoo etaw egpigtuu, enù ka kagda
ma tegesugkow sa kagi i Nemula. Egpebagelen da pedu sa etaw egpigtuu anì kumeeles
sa kepigtuu da.
33 Egoh di nelugaylugay sa keugpà da dahiya, pineipanaw sa medoo etaw egpigtuu
kagda egoh da migsimbà anì kumelanih sa keipanaw da. Hê miglikù da Hélusalém
dò.
34 [Dodoo ungayà i Silas mugpà polo diyà sa menuwa Antiokiya.]
35 Dodoo eg-ugpà da pelawà Pabelo i owoy si Bilnabi diyà Antiokiya. Egtulù da
lapeg sa medoo duma da owoy egtegudon da ma sa kagi i Datù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Owoy Si Bilnabi Nesepalak

36 Na, egoh di nelugaylugay, eg-ikagi Pabelo i diyà si Bilnabi, guwaen di, "O Akay,
pelikù ki diyà sa medoo menuwa kenà ta migtegudon sa kagi i Nemula anì metiigan
ta amuk mepion sa kepigtuu da."
37 Ungayà i Bilnabi peunuten di si Huwan Malkos diyà kenagda.
38 Dodoo meked Pabelo i iya wé, enù ka sinalidan i Malkos kagda egoh anay diyà
uwang Pampiliya owoy endà mig-uman di egbulig kenagda.
39 Huenan di, egkesesigbolow da Pabelo i si Bilnabi, hê nesepalak da. Agulé, inuwit
i Bilnabi Malkos i, owoy mig-edà da sa dakel kumpit mangay pungul Sipeli dò.
40 Dodoo hinemilì i Pabelo Silas i anì munut kenagdi. Isimbà sa medoo etaw
egpigtuu kagda anì tabangan i Nemula kagda. Agulé, eg-ipanaw da dé.
41 Tinukid da sa langun menuwa diyà uwang Siliya owoy uwang Silisiya, owoy
egpebagelen da sa kepigtuu sa medoo etaw.

16

Ini Sa Egoh I Timotiyu Mig-unut Diyà Si Pabelo Owoy Si Silas

1 Na, mig-angay Pabelo i diyà sa menuwa Dilebi owoy menuwa Listela. Duen sa
etaw egpigtuu eg-ugpà dahiya, si Timotiyu. Egpigtuu ma sa inay di etaw Hudiyu,
dodoo etaw Geligu sa emà di.
2 Mepion etaw Timotiyu i, owoy netuuwan da diyà kenagdi sa medoo etaw egpigtuu
diyà menuwa Listela owoy menuwa Ikoniyo.
3 Ungayà i Pabelo peunuten di Timotiyu i anì buligan di kagda. Agulé pinekelaing
di sa ipat i Timotiyu anì endà ekedan di etaw Hudiyu diyà sa medoo angayan da, enù
ka netiigan da endà nekelaingan sa ipat di enù ka etaw Geligu sa emà di.
4 Egoh da eg-ukit diyà sa medoo menuwa, egtuluen da sa medoo etaw egpigtuu anì
mangunut da diyà sa uledin binaelan sa medoo salu i Hésus owoy kaunutan etaw
egpigtuu diyà Hélusalém.
5 Huenan di, egkebagel sa kepigtuu sa medoo etaw, owoy uman agdaw egkeumanan
sa kedoo da egpigtuu.

Ini Sa Egoh Sa Etaw TegeMasidoniya Migpehaa Diyà Si Pabelo

6 Agulé, egtulù da Pabelo i sa kagi i Nemula diyà sa medoo menuwa diyà sa uwang
Peligiya owoy uwang Galatiya, enù ka hinawidan sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda
anì endà tumegudon da diyà sa uwang Asiya.
7 Egoh da medapag diyà sa uwang Misiya, ungayà da mangay diyà sa uwang
Bitiniya, dodoo hinawidan dema sa Suguy i Nemula kagda.
8 Agulé, tinalà da sa uwang Misiya owoy miglagbas da dutu menuwa Teloas dò.
9 Egoh da migtebow dutu, duen sa igpehaa i Nemula diyà si Pabelo egoh sa sigep.
Hinaa di sa palas etaw tegeMasidoniya egsasà, guwaen di, “Téél yu dé. Angay yu
Masidoniya dò anì mulig yu kenami.”
10 Egoh i Pabelo mighaa iya wé, eglagbeten ké sa ukit keangay ké Masidoniya
dò, enù ka netiigan ké egpeangayen i Nemula kami dutu anì tumulù ké sa Mepion
Tegudon diyà sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Egoh I Lidiya Migpigtuu

11 Agulé, eg-edà ké sa dakel kumpit diyà menuwa Teloas, owoy egbatas ké diyà
sa pungul Samotelasiya. Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké uman mangay dutu
menuwa Niapolis dò.
12 Kedu dahiya, eg-ipanaw ké tanà mangay Pilipos dò, sa dakel menuwa diyà uwang
Masidoniya kenà sa medoo etaw Loma eg-ugpà. Nelugaylugay ké eg-ugpà diyà Pilipos.
13 Egoh di neuma sa agdaw keetud, mig-angay ké diyà sa lawa't wayeg diyà sa liyu
sa menuwa Pilipos, enù ka duen gaa dahiya sa kenà sa medoo etaw egkesetipon anì
sumimbà da. Egpenuu ké diyà sa keba't wayeg, owoy egkeseolom ké sa medoo bayi
nesetipon dahiya.
14 Duen sa bayi dahiya, si Lidiya kedu diyà menuwa Tiyatila. Kagdi sa tegedagang sa
melalegà bulusan diyà menuwa Pilipos. Egpigtuu diyà si Nemula, owoy egtabangan
i Datù anì tigtu meketiig sa ketulù i Pabelo.
15 Egpebautis Lidiya i lapeg sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dalesan di. Agulé egsasà
diyà kenami, guwaen di, “Angay yu ugpà diyà sa dalesan ku amuk tuu egketuuwan
yu egpigtuu a diyà si Datù.” Na, tigtu egpegeni diyà kenami, huenan di mig-unut ké
diyà sa kagi di.

Ini Sa Egoh Da Nebilanggu Diyà Menuwa Pilipos

16 Na, sebaen agdaw egoh ké eg-angay diyà sa kenà etaw egsimbà, netelabukan ké
sa bayi udipen linahuk busaw sa tegetulon sa endà pa tumebow di. Medoo sa pilak
nekuwa sa épê di danà di egtulon sa endà pa tumebow di.
17 Takà egsetugdug sa bayi diyà kenami owoy eg-umow, guwaen di, “Kagda sa etaw
sinugù sa tigtu mapulù Nemula anì itulù da keniyu sa ukit kealuk i Nemula etaw.”
18 Anan dé hediya sa egbaelan di uman agdaw. Agulé, egoh i Pabelo endà
egpeketigkel di uman, egtaengen di kagdi owoy guwaen di diyà sa busaw, “Pineangay
i Hésus Kelistu aken, huenan di eg-ikagi a diyà keniko, laun ka dé diyà kenagdi.”
Hê, petow dé miglaun sa busaw diyà kenagdi.
19 Dodoo egoh sa épê di neketiig nedaetan dé sa kenà da egkuwa pilak, egsigkemen
da Pabelo i owoy si Silas, owoy eg-agaken da kagda diyà sa teliwadà menuwa atung
kenà da eg-antang.
20 Eg-uwiten da kagda diyà sa uwis etaw Loma, owoy guwaen da, “Kaini sa etaw
Hudiyu egbogo kenita dahini,
21 owoy itulù da sa adat endà mebaluy di diyà sa uledin ta, enù ka kita sa etaw
Loma.”
22 Agulé, tigtu egbulitan sa medoo etaw Pabelo i owoy si Silas. Eglisien sa uwis sa
kawal da i Pabelo si Silas anì egtapesen da kagda.

23 Egoh da neubus tinapes, egbilangguwen da kagda. Igsasà sa uwis diyà sa
tegebantay anì tigtu bantayan di kagda anì endà mekepelaguy da.
24 Huenan di, dinalem sa tegebantay kagda diyà sa bilik teliwadà sa bilangguwan,
owoy pinetung di ma sa lisen da anì endà mekepelaguy da.
25 Dodoo egoh sa teliwadà sigep, egsimbà Pabelo i owoy si Silas, owoy egduyuy da
ma eg-olò si Nemula. Egdinegen sa medoo liyu etaw nebilanggu kagda.
26 Petow dé duen sa tigtu mebagel linug, owoy nekayung sa medoo bugsud sa
bilangguwan. Hê, neukaan sa langun pintù di, owoy nelengà sa medoo sangkalì
igpolot diyà sa medoo nebilanggu.
27 Egoh sa tegebantay mig-enaw, hinaa di neukaan dé sa pintù, huenan di eghuguten
di sa sundang di anì egpetoyò enù ka guwaen di dò nekepelaguy dé sa medoo
nebilanggu.
28 Dodoo egpetaled eg-umow Pabelo i, guwaen di, “Yaka egpetoyò ya. Kaini ké doo
langun.”
29 Agulé, igpeangay sa tegebantay sa sulù, owoy medelamet eg-angay diyà si Pabelo.
Egligkued diyà sa taengan i Pabelo owoy si Silas, owoy eglukub danà di nelimedangan.
30 Agulé eg-uwiten di kagda diyà sa liyu sa bilangguwan, owoy eg-igsà, guwaen di,
“O Akay, ngadan sa baelan ku anì mealukan a?”
31 Egsagbì da, guwaen da, “Pigtuu ka dé diyà si Datù Hésus anì mealukan ka owoy
sa medoo duma ko ma.”
32 Agulé egtegudon da sa kagi i Nemula diyà kenagdi lapeg sa langun etaw eg-ugpà
diyà sa dalesan di.
33 Apiya di pa teliwadà sigep, egpeguséén sa tegebantay sa medoo palì i Pabelo
owoy si Silas. Agulé egpebautis lapeg sa medoo etaw diyà sa dalesan di.
34 Agulé, egpegemowen di Pabelo i owoy si Silas diyà sa dalesan di owoy egpekaenen
di kagda. Neanggan da langun danà da migpigtuu dé diyà si Nemula.
35 Egoh di umenaw simag, sinugù sa uwis sa medoo sundalu mangay diyà sa
tegebantay, owoy guwaen da, “Pelaun ko dé kagda.”
36 Huenan di, guwaen sa tegebantay diyà si Pabelo, “Duen sa sinugù sa uwis anì
melaun yu. Mebaluy dé amuk mipanaw yu, owoy kumelanih sa keipanaw yu.”
37 Dodoo endà neiyap Pabelo i, owoy guwaen di diyà sa sundalu, “Apiya di pa kami
sa etaw Loma, tinapes da doo kami diyà sa kehaa sa medoo etaw, owoy nebilanggu
ké apiya di pa endà duen salà ké. Ungayà da endà metiigan di etaw sa kelaun ké.
Dodoo endà mipanaw ké taman endà mangay da dini anì launen da kami.”
38 Agulé, igsugkow sa sundalu diyà sa uwis sa inikagi i Pabelo. Egoh sa medoo
ulu-ulu neketiig etaw Loma Pabelo i owoy si Silas, tigtu da nelimedangan.
39 Huenan di, eg-angay da diyà sa bilangguwan anì launen da kagda. Egpepasinsiya
da diyà si Pabelo owoy si Silas, owoy isasà da kagda anì lumegkang da kedu diyà
Pilipos.
40 Agulé, egoh da nekelaun kedu diyà bilangguwan, eg-angay da diyà sa dalesan
i Lidiya. Egseolomoy da sa medoo etaw egpigtuu dahiya, owoy egtulù da ma anì
kumebagel sa kepigtuu da. Agulé eg-ipanaw da dema.

17

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Menuwa Tésalonika

1 Na, egoh i Pabelo owoy si Silas mig-ukit diyà sa menuwa Ampipolis owoy menuwa
Apoloniya, egtebow da diyà sa menuwa Tésalonika. Duen ma sa simbaan Hudiyu
dahiya.
2 Mig-angay egsimbà Pabelo i diyà sa simbaan da, enù ka iya sa hagdi adat. Egtulù
dahiya taman telu kasapetu sa agdaw keetud da.

3 Sinelepang di ma diyà kenagda sa kagi i Nemula igpesulat anì tigtu metiigan da
nepelihay sa Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy neimatayan ma, dodoo neenaw doo
egoh di nematay. Guwaen i Pabelo, “Si Hésus sa tinulon ku diyà keniyu, kagdi si
Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”
4 Agulé, duen etaw Hudiyu egpigtuu dé owoy eg-unut-unut da diyà si Pabelo owoy
si Silas. Egpigtuu ma sa medoo etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula owoy sa
medoo mapulù bayi ma.
5 Dodoo egkesina sa medoo Hudiyu endà egpigtuu, huenan di egsetiponen da sa
medoo medaet etaw pauken. Egoh da migkedoo dé, egbogowen da sa medoo etaw
tegeTésalonika. Eg-angay da peula-ula diyà sa dalesan i Hason, enù ka ungayà da
sigkemen da Pabelo i owoy si Silas anì uwiten da diyà sa taengan sa medoo etaw.
6 Dodoo endà hinaa da duu kagda, huenan di eg-uwiten da polo Hason i owoy sa
medoo liyu etaw egpigtuu mangay diyà sa medoo ulu-ulu menuwa. Egpetaled da eg-
ikagi, guwaen da, “Migtebow ma dé dahini siini medoo etaw egbogo sa langun etaw
diyà tanà.
7 Pinegemow i Hason kagda diyà sa dalesan di. Migtipay da langun diyà sa uledin
i Sulutan Sisal, enù ka guwaen da duen ma sa sebaen Sulutan, si Hésus gaa.”
8 Na, egkebukul temù sa medoo etaw owoy sa medoo ulu-ulu menuwa egoh da
migdineg iya wé.
9 Agulé, egpebayaden da Hason i owoy sa medoo duma etaw egpigtuu anì ipasad
da endà dé uman da mogo Pabelo i owoy si Silas. Agulé nekelaun da dé.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Menuwa Biliya

10 Na egoh sa sigep, egpeangayen sa medoo etaw egpigtuu Pabelo i owoy si Silas
dutu menuwa Biliya dò. Egoh da migtebow dahiya, eg-angay da diyà sa simbaan
Hudiyu.
11 Uman pa mepion sa medoo Hudiyu dahiya diyà sa etaw Hudiyu tegeTésalonika,
enù ka tigtu egkeiyap da egdinegdineg sa kagi i Nemula. Uman agdaw, eg-inau da sa
kagi i Nemula igpesulat anì metiigan da amuk tuu sa igtulù i Pabelo.
12 Agulé, medoo dé sa etaw Hudiyu egpigtuu, owoy duen ma medoo etaw beken
Hudiyu egpigtuu, medoo maama owoy medoo mapulù bayi.
13 Dodoo egoh sa medoo Hudiyu tegeTésalonika neketiig egtulù ma Pabelo i sa kagi
i Nemula diyà menuwa Biliya, eg-angay da ma diyà Biliya anì pebuliten da sa medoo
etaw diyà si Pabelo.
14 Huenan di, egkebugbug sa medoo etaw egpeangay si Pabelo dutu dagat dò. Dodoo
eg-ugpà daa Silas i owoy si Timotiyu diyà sa menuwa Biliya.
15 Duen ma etaw eg-unut si Pabelo taman sa menuwa Atinas. Agulé egoh da miglikù
diyà Biliya, egtulonen da diyà si Silas owoy si Timotiyu sa igsasà i Pabelo diyà kenagda
anì petéél da lumohot kenagdi dutu Atinas dò.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Atinas

16 Na, egoh i Pabelo eg-angat si Silas owoy si Timotiyu diyà menuwa Atinas, tigtu
egkebukul sa pedu di egoh di mighaa sa medoo inetaw egpenemulawen da dahiya.
17 Huenan di, egdalem diyà sa simbaan Hudiyu owoy eg-olomon di sa medoo etaw
Hudiyu owoy sa medoo etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Uman agdaw,
eg-olomon di ma sumalà dé sa etaw eghauwen di diyà sa padian.
18 Duen ma sa tegetulù sa tegudon i Ipikulus owoy sa tegetulù sa tegudon i Sinos.
Egsesigbolowoy da si Pabelo. Duen ma etaw eg-igsà, guwaen da, “Ngadan iya wé
igtulù siedò tegeikagi uloy?”
Dodoo guwaen sa liyu etaw, “Sa sebaen ma nemula kéen sa igtulù di.” Iya sa inikagi
da enù ka migtegudon Pabelo i denu si Hésus owoy sa keenaw di.

19 Agulé, inuwit da Pabelo i diyà sa Aliyopago kenà sa medoo ulu-ulu nesetipon.
Egsasà da diyà kenagdi, guwaen da, “Tulon ko diyà kenami sa magtu igtulù ko,
20 enù ka duen sa igtulù ko nemagtuwan ké egdineg. Huenan di, ungayà ké dumineg
sa selepangan di.”
21 Na, iya sa inikagi da, enù ka sa langun etaw tegeAtinas owoy sa medoo liyu etaw
eg-ugpà dahiya, egkeiyapan da eg-olom owoy egdinegdineg sa magtu igtulù enù ka
iya sa hagda adat.
22 Agulé, egtigdeg Pabelo i diyà sa taengan sa medoo ulu-ulu nesetipon dahiya,
owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo etaw tegeAtinas, netiigan ku dé tigtu eg-udes yu
egsimbà diyà sa medoo egpenemulawen yu,
23 enù ka egoh ku migtimbul dahini diyà Atinas, hinaa ku sa medoo simbaan yu.
Duen ma sa simbaan tinaguan yu sulat, guwaen di, ‘Sa Simbaan Sa Nemula Endà
Netiigan Ta Duu.’ Na, sa Nemula egsimbaan yu apiya di pa endà netiigan yu duu,
kagdi sa itulù ku diyà keniyu ini egoh di.
24 Kagdi si Nemula sa migbael tanà owoy langun taman diyà tanà, owoy kagdi sa
Datù diyà langit owoy dahini ma diyà tanà. Huenan di, endà egpekeugpà di dalem
sa simbaan binaelan etaw.
25 Endà duen sa kulang di kenà ta meketabang kenagdi, enù ka kagdi polo sa
egbegay langun diyà kenita lapeg sa ginawa ta owoy sa lalù ta.
26 Egoh anay binaelan di sa sebaen etaw, si Adam, sa tupù sa langun etaw
egpeugpaen di diyà siini sinukub langit. Egoh anay tapay dé netiigan di sa lugay
etaw mekeugpà diyà tanà owoy sa kenà da mugpà diyà tanà.
27 Binaelan i Nemula iya wé anì lagbeten ta langun kagdi i owoy hauwen ta kagdi,
enù ka endà mediyù di diyà kenita,
28 enù ka guwaen sa etaw,
‘Kagdi sa eghagtay kenita owoy sa egpebael kenita owoy sa egpepenemdem kenita.’
Hediya ma sa igsulat sa etaw milantek diyà keniyu, guwaen di, ‘Anan ki anak i
Nemula.’
29 “Na, amuk tuu kita sa anak i Nemula, endà mepion di amuk penemdemen ta
si Nemula sa inetaw daa binaelan bulawan ataw ka pilak ataw ka batu pinetolol sa
etaw neketiig.
30 Egoh anay, pinandayà i Nemula sa etaw egbael medaet, enù ka endà pa netiigan
da duu kagdi i. Dodoo ini egoh di igsasà di diyà sa langun etaw diyà siini sinukub
langit anì ekedan da sa salà da,
31 enù ka tapay dé hinemilì di sa agdaw egoh di metulon sa ketamanan sa langun
etaw diyà tanà. Duen ma sa etaw hinemilì di anì tumulon iya wé, owoy metudà sa
ketulon di. Meketuu doo iya wé, enù ka inenaw i Nemula kagdi i egoh di nematay.”
32 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pabelo denu sa keenaw etaw nematay, duen
etaw egpeumàumà kenagdi. Dodoo guwaen ma sa liyu etaw, “Tulù ko kami amuk
sebaen agdaw pa.”
33 Agulé, sinalidan i Pabelo kagda.
34 Dodoo duen ma duma etaw egpigtuu dé diyà si Hésus owoy eg-unut-unut da
diyà si Pabelo. Duen diyà kenagda si Dionisiyo sa sebaen ulu-ulu da, owoy sa bayi si
Damalis, owoy duen ma sa medoo duma etaw egpigtuu.

18

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtegudon Diyà Menuwa Kolintu

1 Na, egoh di neubus iya wé, eglegkang Pabelo i diyà menuwa Atinas eg-angay diyà
Kolintu.

2 Netelabuk di dahiya sa etaw Hudiyu tegePonto, si Akila. Magtu da migtebow kedu
uwang Italiya dò lapeg sa sawa di si Pelisila, enù ka hinemagawan i Sulutan Keladiyo
sa langun etaw Hudiyu kedu menuwa Loma diyà uwang Italiya. Na, eg-angay Pabelo
i eglengen diyà kenagda.
3 Eg-ugpà diyà kenagda owoy egsebuligay da, enù ka nesetepeng sa galebek da
egbael kemalig.
4 Uman agdaw keetud etaw Hudiyu, egseolomoy da Pabelo i sa medoo etaw diyà
simbaan Hudiyu anì dumuen etaw Hudiyu migtuu diyà si Hésus taman sa etaw beken
Hudiyu ma.
5 Na, egoh i Silas owoy si Timotiyu migtebow kedu uwang Masidoniya dò, takà
egtulù Pabelo i sa kagi i Nemula uman agdaw anì migtuu sa medoo Hudiyu si Hésus
sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà.
6 Dodoo egkuntelaen sa liyu etaw Hudiyu Pabelo i, owoy egsumbungen da sa igtulù
di. Agulé, egtepungen i Pabelo sa kawal di anì tandaan di duen sa salà da enù ka
endà egpigtuu da. Guwaen di, “Amuk mepigtamayan yu, muni dé diyà keniyu amuk
iya sa uyot yu. Endà dé duen sa naken dahiya. Edung ini egoh di, mangay a tumulù
diyà sa etaw beken Hudiyu.”
7 Agulé, sinalidan di kagda, owoy mighalì diyà sa dalesan i Titus Husto, sa etaw
beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Neseabay sa dalesan di sa simbaan Hudiyu.
8 Na, si Kelispu sa ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu. Egpigtuu ma diyà si Datù lapeg
sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dalesan di. Duen ma medoo liyu etaw tegeKolintu
migdineg sa kagi i Nemula, egpigtuu da owoy migpebautis da ma.
9 Na sebaen sigep, egpehaa Datù Hésus i diyà si Pabelo, owoy guwaen di, “Yaka
egkelimedangan na. Yaka ma egsabuh ha egtulù, dodoo uman ka tulù,
10 enù ka aken sa tumabang keniko. Endà duen etaw mekepesakit keniko, enù ka
duen pa sa medoo etaw migtuu diyà kenak dahini diyà Kolintu.”
11 Agulé, eg-ugpà Pabelo i diyà menuwa Kolintu taman segepalay owoy enem
gebulan, owoy itulù di sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw dahiya.
12 Dodoo egoh i Galiyu sa gubilenu diyà uwang Akaya, nesesebaen sa penemdem sa
medoo Hudiyu endà egpigtuu. Sinigkem da Pabelo i owoy inuwit da diyà si Gubilenu
Galiyu anì igsaan di.
13 Egtipu da, guwaen da diyà si Galiyu, “Egtulù siini etaw sa sebaen ma ukit kesimbà
ta diyà si Nemula, dodoo meked ké iya wé enù ka tipayen di sa uledin denu sa kesimbà
ké.”
14 Egsagbì hedem Pabelo i, dodoo eg-ikagi polo Gubilenu Galiyu i diyà sa medoo
Hudiyu, guwaen di, “Amuk duen sa dakel salà binaelan siini etaw, mepion amuk
unutan ku sa kagi yu, kiyu i etaw Hudiyu.
15 Dodoo amuk egsesigbolowoy yu daa denu sa ketulù yu owoy sa tupù yu owoy
sa uledin yu, kiyu polo sa umantang denu iya wé, enù ka meked a umantang amuk
hediya.”
16 Agulé eghemagawan di sa medoo etaw Hudiyu kedu diyà sa kenà da eg-antang.
17 Agulé, egsabaan sa medoo etaw beken Hudiyu Sostinis i, sa ulu-ulu diyà sa
simbaan Hudiyu. Egbalbalen da kagdi diyà sa liyu sa kenà da eg-antang, dodoo
egpandayaen i Galiyu sa egbaelan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglikù Dutu Antiokiya Dò

18 Nelugay eg-ugpà Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà menuwa Kolintu.
Agulé egoh di eglegkang, eg-unut kenagdi Akila i owoy sa sawa di, si Pelisila. Egoh da
nekeuma diyà sa menuwa Séngkeliya, migpegunting Pabelo i anì tandaan di pinetuu
di sa pasad di diyà si Nemula. Agulé, mig-edà da dakel kumpit mangay dutu uwang
Siliya dò.

19 Egoh da migtebow Épéso dò, sinalidan i Pabelo Akila i owoy si Pelisila, enù ka
mig-angay diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù dahiya.
20 Ungayà da melugay Pabelo i mugpà diyà kenagda, dodoo eg-eked.
21 Agulé egoh di buyu dé mipanaw dema, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Amuk
ungayà i Nemula, pelikù a dema diyà keniyu.”

Agulé, mig-edà Pabelo i sa dakel kumpit diyà Épéso mangay dutu Siliya dò.
22 Egoh di migtebow dutu Sisaliya dò, eglagbas dutu Hélusalém dò anì lumengen
diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya. Agulé, egpelikù Antiokiya dò diyà sa uwang
Siliya.
23 Egoh di nelugaylugay eg-ugpà dahiya, eg-ipanaw dema owoy egtukiden di sa
medoo menuwa diyà uwang Galatiya owoy uwang Peligiya anì pebagelen di sa
kepigtuu sa medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Apolos Migtulù Diyà Épéso Owoy Diyà Kolintu

24 Na egoh iya, duen ma sa etaw Hudiyu, si Apolos tegeAlihandeliya, migtebow
diyà menuwa Épéso. Mepion sa ketulù di owoy tigtu netiigan di sa kagi i Nemula
igpesulat,
25 owoy igtulù di denu sa kepigtuu etaw diyà si Datù. Apiya di pa megelol egtulù
owoy metudà ma sa ketulù di denu si Hésus, iya daa sa netiigan di sa kepebautis
igtulù i Huwan Tegebautis.
26 Endà egkelimedangan Apolos i egtulù diyà sa simbaan Hudiyu diyà menuwa
Épéso. Dodoo egoh i Akila owoy si Pelisila migdineg sa ketulù di, inuwit da kagdi
diyà sa dalesan da anì selepangen da diyà kenagdi sa kagi i Nemula denu si Hésus
sa endà pa netiigan di duu.
27 Agulé, ungayà i Apolos mangay dutu uwang Akaya dò, huenan di egbuligan
sa medoo etaw tegeÉpéso egpigtuu danà da egsulat diyà sa medoo etaw egpigtuu
dutu Akaya dò anì egsaluan da kagdi. Agulé egoh di migtebow diyà Akaya, mepion
sa ketabang di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus danà sa ketabang igpeuloy i
Nemula diyà kenagda.
28 Egoh di egtulù kenagda, sinelepang di sa kagi i Nemula igpesulat anì metiigan sa
medoo etaw Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà. Huenan di,
inatuwan di sa medoo Hudiyu egsigbolow kenagdi diyà sa taengan sa medoo etaw.

19

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Menuwa Épéso

1 Na, egoh i Apolos pelà diyà Kolintu, eg-ipanaw Pabelo i diyà uwang Akaya taman
egoh di migtebow diyà menuwa Épéso. Hinaa di sa etaw egpigtuu dahiya,
2 owoy eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, “Egoh yu migpigtuu, linuhub yu pa sa
Metiengaw Suguy i Nemula?”

Egsagbì da, guwaen da, “Endà, enù ka endà tinulù ké denu sa Suguy i Nemula.”
3 Eg-igsà Pabelo i, guwaen di, “Egoh yu migpebautis, ngadan sa selepangan sa
kebautis yu?”

Guwaen da egsagbì, “Sa kepebautis igtulù i Huwan.”
4 Agulé guwaen i Pabelo, “Binautis i Huwan sa medoo etaw mig-eked sa salà da.
Dodoo igtulù di ma diyà sa medoo Hudiyu anì pigtuuwen da sa etaw mekesambì
kenagdi, si Hésus.”
5 Egoh da migdineg iya wé, egpebautis da dema danà sa kepigtuu da si Datù Hésus.

6 Agulé egoh i Pabelo migsabà kenagda, egluhuben sa Metiengaw Suguy i Nemula
kagda, owoy egpekeikagi da sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu, owoy
egtulon da ma sa kagi i Nemula egtebowtebow.
7 Sepulù owoy duwa sa kedoo da.
8 Na, taman telu gebulan, takà eggemow Pabelo i diyà sa simbaan Hudiyu diyà
Épéso. Endà nelimedangan di egtulù kenagda denu sa kedatù i Nemula anì migtuu
da diyà si Hésus.
9 Dodoo duen ma etaw meked da migtuu enù ka metegas sa ulu da, owoy
egsumbungen da sa kagi i Nemula igtulù i Pabelo diyà sa medoo etaw nesetipon.
Huenan di, sinalidan i Pabelo kagda owoy inuwit di sa medoo etaw egpigtuu diyà sa
pangagian kenà i Tilano egtulù. Uman agdaw takà egtegudon Pabelo i dahiya
10 taman duwa gepalay. Huenan di, nekedineg sa langun etaw diyà uwang Asiya sa
tegudon denu si Datù Hésus, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.

Ini Sa Egoh Sa Pitu Anak I Iskiba Inatuwan Busaw

11 Na, igpebael i Nemula diyà si Pabelo sa medoo panduan egkegaipan etaw.
12 Apiya sa ules di ataw ka sa ginis di inuwit da diyà sa etaw eglinadu, melikuan
da doo. Hediya ma amuk inuwit da diyà sa etaw linahuk busaw, mekelaun doo sa
busaw diyà kenagda.
13 Duen ma etaw Hudiyu egtimbultimbul enù ka egpelesut da ma sa busaw diyà sa
etaw linahuk busaw. Ungayà da pelaun da ma busaw danà sa tunung sa ngadan i
Datù Hésus, owoy guwaen da diyà sa busaw, “Laun ka dé danà i Hésus sa igtulù i
Pabelo.”
14 Hediya ma sa egbaelan sa pitu anak i Iskiba, sa etaw Hudiyu Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà.
15 Dodoo migsagbì sa busaw diyà kenagda, guwaen di, “Egkilalaen ku Hésus i owoy
si Pabelo ma. Dodoo kiyu, endà egpangunutan ku duu.”
16 Agulé, eglimbulen sa etaw linahuk busaw kagda owoy eg-atuwan di kagda.
Huenan di, migpelaguy da kedu diyà iya wé dalesan egoh da nepalian owoy nekedan
ma sa ginis da.
17 Na, egoh etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu diyà Épéso migdineg denu iya
wé, tigtu negaip da langun owoy eg-oloen da Datù Hésus i.
18 Huenan di, eg-ekedan sa medoo etaw magtu egpigtuu sa salà da ma, owoy endà
eglidungen da duu sa medaet binaelan da.
19 Duen ma medoo etaw eg-ipat sa libelu egtulù denu sa lambus owoy dukah.
Tinipoh da iya wé owoy eg-ulowen da diyà sa kehaa sa langun etaw. Binilang da
sa lagà sa langun libelu inulow da, hê nekeuma lima lagsà.
20 Na danà iya wé, nekeseluh sa tegudon denu si Datù Hésus, owoy egkedoo ma dé
sa etaw egpigtuu.

Ini Sa Egoh Etaw Tegetuwang Egbogo Sa Etaw Diyà Épéso

21 Na, egoh di neubus iya wé, ungayà i Pabelo umukit diyà sa uwang Masidoniya
owoy uwang Akaya anì mangay dutu Hélusalém dò. Guwaen di, “Amuk meubus a
diyà Hélusalém, lumagbas a dutu Loma dò.”
22 Agulé pineangay di dutu Masidoniya dò sa duwa etaw egbulig kenagdi, si
Timotiyu owoy si Ilasto. Dodoo nelugaylugay Pabelo i eg-ugpà diyà Épéso diyà uwang
Asiya.
23 Egoh di pelà diyà Épéso, tigtu egkebogo sa medoo etaw dahiya danà sa ketulù di
sa kagi i Nemula.

24 Duen sa etaw tegetuwang pilak, si Dimiteliyu, owoy duen ma sa medoo etaw
eggalebek diyà kenagdi, enù ka egpetuwangen di kagda sa diisek dalesan éhê sa
palas simbaan sa nemula da, si Altimis. Iya sa egdagangen da, owoy dakel sa untung
nekuwa da.
25 Agulé, egsetiponen i Dimiteliyu sa medoo etaw eggalebek diyà kenagdi owoy sa
medoo liyu etaw tegetuwang. Guwaen di diyà kenagda, "O medoo duma ku, netiigan
yu dakel sa untung egkekuwa ta danà siini egbaelan ta.
26 Dodoo hinaa yu kéen Pabelo i, owoy dininеg yu ma kéen sa igtulù di. Iya sa
igtulù di endà duen ulan sa inetaw binaelan etaw daa, enù ka beken nemula gaa iya
wé. Migpigtuu dé sa medoo etaw diyà kenagdi, sa medoo etaw diyà Épéso owoy diyà
sa medoo liyu menuwa diyà uwang Asiya.
27 Medaet iya wé, enù ka sumbungen kéen sa medoo etaw sa egbaelan ta. Medaet
ma enù ka endà adatan da duu kéen sa simbaan sa mapulù nemula ta, si Altimis.
Kagdi sa egsimbaan sa langun etaw diyà uwang Asiya owoy diyà sa langun menuwa
ma. Tigtu medaet amuk endà sumimbà da dahiya."

28 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Dimiteliyu, egbulit da temù owoy
egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "Mapulù Altimis i, sa nemula diyà Épéso."
29 Agulé tigtu egkebogo sa langun etaw tegeÉpéso. Egsabaan da Gayu i owoy si
Alistalko, sa etaw mig-unut diyà si Pabelo kedu Masidoniya dò, owoy eg-agaken da
kagda diyà sa kenà sa medoo etaw nesetipon.
30 Ungayà i Pabelo mangay mikagi diyà sa medoo etaw nesetipon, dodoo hinawidan
sa medoo etaw egpigtuu.
31 Duen ma medoo loyuk i Pabelo ulu-ulu diyà uwang Asiya owoy migpeangay da
etaw diyà kenagdi anì endà mangay di diyà sa kenà da nesetipon.

32 Tigtu egkebogo sa langun etaw nesetipon, enù ka endà nesetepeng sa kagi da
pinetaled da. Owoy sa medoo etaw, endà ma netiigan da duu sa pesuwan da
nesetipon.
33 Egpetigdegen sa medoo Hudiyu Alihandelo i diyà sa taengan sa medoo etaw
nesetipon. Agulé egsiniyas anì egpetemed da, enù ka ungayà di mikagi diyà kenagda.
34 Dodoo egoh da neketiig etaw Hudiyu Alihandelo i, egpetaled da polo uman eg-
ikagi taman duwa kaulas, guwaen da, "Mapulù si Altimis, sa nemula diyà Épéso."

35 Agulé, eghawidan sa ulu-ulu diyà Épéso sa medoo etaw nesetipon. Egoh da
migpetemed, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, "O medoo duma ku tegeÉpéso,
netiigan sa langun etaw kita sa eg-ipat sa simbaan i Altimis, sa mapulù nemula ta,
owoy sa batu mapulù nenabù kedu diyà langit egoh anay.
36 Endà duen etaw mekepalaw ini i eg-ikagiyen ku. Huenan di, petemed yu dé.
Yoko egkebuneg ga.
37 Endà duen salà siedò duwa etaw inuwit yu dahini, enù ka endà duen sa
pinenakaw da diyà sa simbaan ta owoy endà ma sinumbung da duu sa nemula ta.
38 Upama, amuk duen salà da diyà si Dimiteliyu owoy sa duma di tegetuwang,
tulonen da doo diyà sa uwis amuk meuma sa agdaw keantang da anì seantangay da
dahiya.
39 Dodoo amuk duen sa sebaen ma uyot yu, angati yu daa sa agdaw egoh sa ulu-ulu
sumetipon sa medoo etaw, enù ka iya sa uledin ta.
40 Mebaluy kita sa bulitan sa gubilenu ta danà sa binaelan ta ini egoh di. Egpeampay
ki sa binaelan ta, huenan di endà mekesagbì ki denu ini i."

41 Agulé egoh di mig-ikagi iya wé, pinelikù di dé sa langun etaw nesetipon.

20

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Diyà Tanà Masidoniya Owoy Tanà Geligu

1 Na, egoh di neubus iya wé bogo diyà Épéso, egsetiponen i Pabelo sa medoo etaw
egpigtuu. Egtuluen di kagda anì peelesen di sa kepigtuu da, enù ka buyu dé mipanaw.
Agulé eg-ipanaw dé eg-angay dutu uwang Masidoniya dò.
2 Egoh di eg-ukit diyà sa medoo menuwa dahiya, egpebagelen di sa pedu sa medoo
etaw egpigtuu. Agulé egoh di migtebow dutu tanà Geligu dò,
3 eg-ugpà dahiya taman telu gebulan. Agulé, ungayà di umedà sa dakel kumpit
mangay diyà uwang Siliya, dodoo duen gaa etaw Hudiyu endà egpigtuu egkelukuyan
da kagdi eg-imatay. Huenan di, eg-ipanaw daa tanà Pabelo i egpelikù dutu Masidoniya
dò.
4 Duen etaw eg-unut diyà kenagdi, si Sopatelo anak i Pilo tegeBiliya, owoy si
Alistalko owoy si Sigundo anan da tegeTésalonika, owoy si Gayu tegeDilebi, owoy
si Tikiko owoy si Telopimo anan da tegeAsiya, owoy si Timotiyu.
5 Pinehuna ké kagda egpeedà sa dakel kumpit mangay dutu menuwa Teloas dò,
owoy eg-angatan da kami dahiya.
6 Tinuluy i Pabelo aken diyà sa menuwa Pilipos, owoy eg-ugpà ké dahiya taman
meubus sa pista etaw Hudiyu egoh da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di. Agulé,
eg-edà ké sa dakel kumpit. Egoh di lima dé agdaw, neuma ké dé sa medoo duma ké
diyà menuwa Teloas, owoy eg-ugpà ké dahiya taman sakapadian.

Ini Sa Egoh I Utiko Neenaw Egoh Di Nematay Diyà Teloas

7 Na, egoh sa sigep Sapetu, nesetipon ké langun anì egtepitepiyen ké sa epan iling
sa igtulù i Hésus egoh anay. Eg-uman Pabelo i egtulù taman teliwadà sigep, enù ka
sa ungayà di mipanaw amuk umenaw simag.
8 Duen medoo sulù dalem sa dakel bilik diatas kenà ké nesetipon.
9 Duen sa melaud, si Utiko, egpenuu diyà sa tatawan. Tigtu egkepilut enù ka nelugay
sa ketulù i Pabelo. Hê egoh di neketudug, nenabù tanà dò kedu diyà sa ketelu logsud
sa dalesan. Agulé egoh da egsapuwat, nematay dé.
10 Egpenaug ma Pabelo i, owoy egligkued medapag diyà sa melaud. Agulé linagap
di, owoy eg-ikagi diyà sa medoo liyu etaw, guwaen di, “Yoko egkebukul la, enù ka
nehagtay doo.”
11-12 Hê, mig-enaw dé sa melaud, owoy eg-uwiten da diyà sa dalesan di. Tigtu
da neanggan langun enù ka nehagtay doo. Agulé egoh i Pabelo miggemow dema
diatas, egtepitepiyen di sa epan owoy egkaenen ké owoy nelugay ké egseolomoy
taman umenaw simag. Agulé, eg-ipanaw ké si Pabelo.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Menuwa Milito Dò

13 Na, neseselab ké si Pabelo, enù ka eg-ipanaw tanà Pabelo i eg-angay dutu menuwa
Asos dò, dodoo mig-edà ké sa dakel kumpit mangay dutu anì tuluyen ké kagdi dutu.
14 Egoh ké nesetelabuk diyà sa menuwa Asos, eg-edà ma Pabelo i diyà sa dakel
kumpit inedaan ké, owoy eg-ipanaw ké langun mangay menuwa Mitilino dò.
15 Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké dema uman owoy egtalà ké diyà sa pungul
Kiyos. Agulé umenaw simag dema, eg-ampil ké diyà sa pungul Samos. Hê, diyà sa
ketelu di agdaw egtebow ké diyà sa menuwa Milito.
16 Endà dé eg-ukit ké diyà sa menuwa Épéso, enù ka ungayà i Pabelo endà melugay
ké diyà uwang Asiya, enù ka egkelakawan ké eg-ipanaw anì tumebow ké Hélusalém
dò egoh di endà pa meuma sa Pista Pintikostis.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Etaw TegeÉpéso

17 Na, egoh ké migtebow diyà menuwa Milito, igpeangay i Pabelo sa medoo
kaunutan etaw egpigtuu diyà menuwa Épéso.
18 Egoh da migtebow, eg-ikagi Pabelo i diyà kenagda, guwaen di, “Netiigan yu doo
sa langun binaelan ku diyà keniyu edung sa egoh ku anay migtebow diyà uwang
Asiya.
19 Megelol a egpangunut diyà si Datù, owoy pinetukééy ku aken. Egsinegaw a ma
danà sa kehidu ku keniyu. Minelikutan a ma danà sa medoo duma ku Hudiyu endà
egpigtuu egkelukuyan da aken eg-imatay.
20 Netiigan yu ma tigtu a ma doo egtulù keniyu sa langun meketabang keniyu egoh
ku migtegudon diyà sa simbaan yu ataw ka diyà sa dalesan yu.
21 Tinulon ku sa tuu kagi i Nemula diyà sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw
ka beken Hudiyu, anì ekedan da sa salà da anì metuing da diyà si Nemula owoy
migtuu da diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta.
22 “Na, mangay a Hélusalém dò, enù ka iya sa uyot sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà kenak. Endà netiigan ku duu sa mebaelan ku dutu.
23 Dodoo iya daa sa netiigan ku, sumalà dé sa menuwa inangayan ku, tinulon sa
Suguy i Nemula diyà kenak mebilanggu a owoy mepelihay a ma dutu.
24 Dodoo maen dé amuk mematay a, enù ka ungayà ku daa ubusen ku mael sa
langun igsugù i Datù Hésus diyà kenak, enù ka pineangay di aken anì tumulù a sa
Mepion Tegudon denu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
25 “Taman ini egoh di, migtukid a eglengen diyà keniyu anì tumulù a keniyu denu
sa kedatù i Nemula. Dodoo buyu a dé mipanaw, owoy netiigan ku endà dé hauwen
yu duu aken dema.
26 Huenan di, egtulonen ku ini i diyà keniyu ini egoh di. Amuk duen pelà sa etaw
diyà keniyu endà pa egpigtuu di, endà dé duen sa naken dahiya,
27 enù ka tigtu a migtulù diyà keniyu sa langun ungayà i Nemula.
28 Huenan di, tulik yu. Ipat yu sa langun etaw egpigtuu, enù ka sa Metiengaw Suguy
i Nemula sa miggelal keniyu anì ipaten yu kagda lagà sa keipat kebilibili. Hediya ma,
ipat yu sa umpungan i Nemula, enù ka kita dé sa etaw di danà sa Anak di nematay.
29 Netiigan ku amuk mipanaw a dé, dumuen etaw tumebow diyà keniyu anì akalan
da kiyu. Lagà da sa uled tanà eg-imatay hinagtay, enù ka pedaetan da sa kepigtuu yu
diyà si Nemula.
30 Dumuen ma duma etaw diyà keniyu tumulù da kani sa kagi endà tuu di anì
umunut sa medoo etaw diyà kenagda.
31 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu. Yoko egkelipeng duu ini i. Takà a
egtulù keniyu agdaw owoy sigep taman telu gepalay, owoy egsinegaw a ma danà sa
kehidu ku keniyu.
32 “Na, isalig ku kiyu diyà si Nemula, enù ka kagdi sa tumulik keniyu danà sa
ketabang ipeuloy di sa igtulù ku diyà keniyu, owoy kagdi ma sa egpeeles sa kepigtuu
yu, owoy ibegay di ma diyà keniyu sa mepion mekebegay di diyà sa langun etaw di.
33 Endà egkesina a sa pilak ataw ka bulawan ataw ka sa ginis yu.
34 Netiigan yu takà a daa eggalebek anì duen sa ibeli ku sa ungayà ku owoy sa
ungayà sa medoo duma ku.
35 Miggalebek a anì metiigan yu mepion amuk megelol ki gumalebek anì
meketabang ki ma sa etaw egkepasangan. Netulengan ku sa inikagi i Datù Hésus,
guwaen di, ‘Apiya di pa neanggan sa etaw tinabangan, uman pa doo meanggan sa
etaw egtabang.’ ”
36 Na, egoh i Pabelo neubus eg-ikagi iya wé, egligkued da langun owoy egsimbà
Pabelo i.
37 Tigtu da egsinegaw, owoy eglagapen da Pabelo i owoy egpengadekan da ma.

38 Tigtu egkebukul sa pedu da danà di mig-ikagi endà dé hauwen da duu. Agulé,
eg-unut da kenagdi eg-angay diyà sa dakel kumpit edaan ké.

21

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Hélusalém Dò

1 Na, egoh ké mig-ipanaw kedu diyà menuwa Milito, egbegtas ké eg-angay diyà sa
pungul Kos. Egoh di umenaw simag, egtebow ké diyà sa pungul Lodas. Egoh ké
miglegkang dahiya, eglagbas ké diyà sa menuwa Patala.
2 Egoh ké migtebow dahiya, hinaa ké sa sebaen dakel kumpit mangay dutu uwang
Ponisiya dò. Huenan di, mig-edà ké dema owoy eg-ipanaw ké.
3 Hinaa ké sa pungul Sipeli denu bibang ké egoh ké egtalà, owoy eglagbas ké diyà
sa uwang Siliya. Egtenà ké diyà menuwa Tilo enù ka duen lulan sa kumpit itenà da
dahiya.
4 Duen ma etaw egpigtuu hinaa ké dahiya, owoy eg-ugpà ké diyà kenagda taman
sakapadian. Igsugkow da diyà si Pabelo sa kagi sa Metiengaw Suguy i Nemula anì
endà lumagbas di dutu Hélusalém dò.
5 Agulé, egoh di neuma sa agdaw ké mipanaw, eg-unutan da kami langun, maama
owoy bayi lapeg sa medoo anak da. Egoh ké migtebow diyà sa mantadan, egligkued
ké langun owoy egsimbà ké.
6 Agulé egoh ké neseselab, eg-edà ké diyà sa dakel kumpit owoy eglikù da ma dé.
7 Egoh ké miglegkang diyà menuwa Tilo, eg-angay ké dutu menuwa Tolimayi dò.
Egtenà ké dahiya, owoy nesegdu ké eglengen diyà sa medoo etaw egpigtuu.
8 Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké mangay dutu menuwa Sisaliya dò. Egoh ké
migtenà dahiya, mig-angay ké eg-ugpà diyà sa dalesan i Pilipi. Kagdi sa sebaen etaw
diyà sa pitu etaw hinemilì da egoh anay anì mulig da sa salu i Hésus diyà Hélusalém,
owoy kagdi ma sa tegetegudon sa kagi i Nemula.
9 Duen sa epat anak di kenogon egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.
10 Egoh ké nelugaylugay dahiya, migtebow sa tegesugkow i Nemula kedu diyà
uwang Hudiya, si Agabu.
11 Egoh di migtebow diyà kenami, kinuwa di sa sabitan i Pabelo owoy egpoloten
di sa lisen di owoy sa belad di. Agulé eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa kagi sa Metiengaw
Suguy i Nemula. Hediya ma poloten da sa etaw épê siini sabitan sa medoo Hudiyu
endà egpigtuu dutu Hélusalém dò, owoy ibegay da kagdi diyà sa egkegaga etaw beken
Hudiyu.”
12 Na, egoh ké migdineg iya wé inikagi i Agabu, igsasà ké diyà si Pabelo anì endà
mangay di Hélusalém dò. Hediya ma sa inikagi sa langun etaw egpigtuu dahiya.
13 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Yoko egsinegawan aken. Yoko egpedaet duu
sa pedu ku. Maen dé amuk mepolot a diyà Hélusalém owoy amuk meimatayan a ma
dutu danà sa kepigtuu ku diyà si Datù Hésus.”
14 Endà negaga ké duu eghawid kenagdi, huenan di egsabuh ké ma eghawid owoy
guwaen ké, “Meketuu sa uyot i Datù.”
15 Agulé, egoh ké nelugaylugay dahiya, egtipohen ké sa langun taman eg-uwiten ké
owoy lumagbas ké Hélusalém dò.
16 Duen ma etaw egpigtuu kedu diyà Sisaliya eg-unut kenami. Eg-uwiten da kami
diyà sa dalesan i Nason, sa etaw tegeSipeli nelugay dé egpigtuu. Eg-ugpà ké diyà
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglengen Diyà Si Santiyago

17 Na, egoh ké migtebow diyà Hélusalém, tigtu sinaluan sa medoo etaw egpigtuu
kami dahiya.

18 Egoh di umenaw simag, eg-unut ké si Pabelo mangay lumengen diyà si Santiyago.
Nesetipon ma dahiya sa langun kaunutan etaw egpigtuu.
19 Egoh i Pabelo migsalù kenagda, egtulonen di sa langun binaelan i Nemula diyà
sa medoo etaw beken Hudiyu danà sa ketulù di.
20 Egoh da migdineg iya wé, eg-oloen da Nemula i. Agulé eg-ikagi da diyà si
Pabelo, guwaen da, "O Akay, mepion sa binaelan ko, dodoo yaka egkelipeng duu
duen ma ngibu-ngibuwan etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus, owoy egtemù da ma
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
21 Dodoo dinineg da kulang sa igtulù ko diyà sa medoo duma ta etaw Hudiyu eg-
ugpà diyà sa menuwa etaw beken Hudiyu, enù ka igtulù ko gaa mebaluy amuk endà
egpangunut da diyà sa uledin igsugkow i Mosis owoy amuk endà pekelaing da ipat
owoy amuk endà mangunut da sa adat ta Hudiyu.
22 Na, ngadan sa mepion mebaelan ta amuk metiigan da migtebow ka dé dahini?
23 Na, mepion amuk mangunut ka ini i igsugù ké. Duen epat etaw dahini migpasad
da diyà si Nemula owoy buyu dé meuma sa atas da.
24 Unut ka kenagda mangay diyà sa Dalesan i Nemula owoy ilingi ko sa adat ta
denu sa kepelanih ko. Amuk meuma sa pasad da, kuna sa mayad sa langun ungayà
da anì pegunting da. Amuk baelan ko iya wé, metiigan sa langun etaw endà tuu di sa
dinineg da denu keniko enù ka egpangunut ka doo diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
25 Na, denu sa etaw beken Hudiyu egpigtuu, pineangay ta sa sulat diyà kenagda
anì tuluen ta kagda. Guwaen ta, 'Yoko egkaen duu sa igbegay diyà sa medoo inetaw
penemulawen etaw. Yoko ma egkaen duu sa hinagtay pineleng owoy sa depanug.
Yoko ma egbigà ya.' "
26 Na, egoh di umenaw simag, eg-unut Pabelo i diyà siedò epat etaw eg-angay diyà
sa Dalesan i Nemula, owoy eg-ilingan di sa adat Hudiyu denu sa kepelanih da. Agulé,
egdalem da diyà sa Dalesan i Nemula anì tulonen da diyà sa tegesimbà dahiya sa
agdaw egoh di meuma sa pasad da, enù ka iya sa agdaw da mimatay hinagtay ibegay
diyà si Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nesigkem

27 Na, egoh di buyu dé meuma sa kepitu di agdaw, duen duma etaw Hudiyu endà
egpigtuu kedu Asiya dò eghaa si Pabelo dalem sa Dalesan i Nemula. Agulé, eg-
umowen da sa medoo liyu etaw anì egbuligan da kagda egsigkem si Pabelo.
28 Egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "O medoo duma ké tugod i Islaél, buligi yu
kami. Ini sa etaw egtulù diyà sa langun etaw anì mepeumàumaan ki, kita i etaw
Hudiyu, owoy sa uledin igsugkow i Mosis owoy siini Dalesan i Nemula. Uman pa
medaet sa binaelan di dahini, enù ka inuwit di sa etaw beken Hudiyu dalem siini
mapulù Dalesan i Nemula anì metétê."
29 Na, iya sa inikagi da enù ka hinaa da Telopimo i, sa etaw beken Hudiyu tegeÉpéso,
eg-unut-unut diyà si Pabelo diyà Hélusalém. Huenan di, guwaen da dò inuwit i Pabelo
dalem sa Dalesan i Nemula.
30 Agulé, egkebogo temù sa langun etaw diyà Hélusalém, owoy medelamet da
nesetipon. Sinabaan da Pabelo i, owoy ginodoy da diyà dibaluy sa Dalesan i Nemula.
Hê, pinintuan da sa Dalesan i Nemula.
31 Ungayà da imatayan da Pabelo i. Dodoo duen etaw migtulon diyà sa kapitan
sundalu sa egoh da egkebogo temù sa langun etaw Hélusalém.
32 Huenan di, medelamet inuwit sa kapitan sundalu sa duma saldin owoy medoo
sundalu, owoy egletu da eg-angay diyà sa kenà medoo etaw nesetipon. Egoh da
mighaa sa kapitan owoy medoo sundalu, iya da pelà migsabuh egbalbal si Pabelo.

33 Agulé, egoh sa kapitan sundalu migtebow diyà si Pabelo, sinigkem di owoy pinolot
di ma duwa sangkalì. Agulé eg-igsà diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Ngadan di ini i
etaw? Ngadan sa medaet binaelan di?”
34 Duen etaw egsagbì, dodoo endà nesetepeng sa inikagi da. Huenan di, endà
netiigan sa kapitan sundalu sa nebaelan i Pabelo danà sa metaled kagi sa medoo
etaw. Agulé igpeuwit di Pabelo i diyà sa kutà sundalu.
35 Egoh da migtebow diyà sa taytay kutà sundalu, egseoyongon sa medoo sundalu
kagdi anì mekeukit da, enù ka egbulit temù sa medoo etaw nesetipon.
36 Eg-umow sa medoo etaw egsetugdug, guwaen da, “Imatayi yu dé kagdi.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Hudiyu

37 Na, egoh da buyu dé egdalem diyà sa kutà sundalu, eg-ikagi Pabelo i diyà sa
kapitan sundalu, guwaen di, “Duen sa ikagiyen ku diyà keniko amuk mebaluy.”
Negaip sa kapitan, owoy guwaen di, “Neketiig ka doo sa kagi Geligu.
38 Enù ka guwaen ku dò kuna sa etaw tegeIgiptu migkuntelà diyà sa gubilenu egoh
anay, sa mig-uwit epat ngibu etaw mebalaw diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.”
39 Guwaen i Pabelo egsagbì, “Beken aken iya wé. Etaw Hudiyu a polo, aken i, kedu
diyà Talesu sa dakel menuwa diyà uwang Silisiya. Ungayà ku mikagi diyà sa medoo
etaw nesetipon.”
40 Mebaluy iya wé diyà sa kapitan, huenan di egtigdeg Pabelo i diyà sa taytay owoy
egbegengen di sa belad di anì endà egséléken da. Egoh da migpetemed, eg-ikagi
Pabelo i sa kagi Hibelu, enù ka iya sa tigtu kagi etaw Hudiyu.

22

1 Guwaen di, “O medoo momò ku owoy duma ku, dinegdineg yu sa ikagiyen ku
diyà keniyu.”
2 Egoh da migdineg sa kagi di Hibelu, egpetemed da temù. Agulé, eg-uman Pabelo
i eg-ikagi, guwaen di,
3 “Aken sa duma yu etaw Hudiyu. Miglesut a dutu Talesu dò, sa menuwa diyà
uwang Silisiya, dodoo miglenuk a dé diyà Hélusalém. Si Gamaliél sa mistelu migtulù
kenak sa langun uledin pinangunutan sa tupù ta. Meudes a egpangunut diyà si
Nemula, lagà mendaa sa niyu keudes ini egoh di.
4 Iya maen di ya migpelihay a sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus owoy
igpeimatay ku kagda. Duen ma etaw sinigkem ku owoy binilanggu ku, iling ka maama
ataw ka bayi.
5 Netiigan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa langun kaunutan ta tuu iya wé
inikagi ku, enù ka kagda sa migbegay kenak sa sulat inuwit ku diyà sa duma ta Hudiyu
dutu Damasko dò. Huenan di, mig-angay a dutu anì sigkemen ku sa medoo etaw
egpigtuu diyà si Hésus, enù ka ungayà ku uwiten ku kagda dahini diyà Hélusalém
anì mepigtamayan da.
6 “Egoh di buyu dé nekebugsang, mig-ipanaw a medapag diyà sa menuwa Damasko.
Hê, petow a dé nelegdawan sa dakel senang kedu langit dò.
7 Hê, nekelagkeb a diyà tanà, owoy dinineg ku sa eg-ikagi, guwaen di, ‘O Saulo,
maen di ya egpelihayen ko aken?’
8 Agulé mig-ikagi a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan ko ya etaw?’ Guwaen di egsagbì,
‘Aken si Hésus tegeNasalét sa egpelihayen ko.’
9 Apiya di pa hinaa sa duma ku sa senang di, endà doo nesabutan da duu sa inikagi
di diyà kenak.
10 Agulé mig-igsà a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan sa baelan ku?’ Guwaen i Datù
diyà kenak, ‘Tigdeg ka dé, lagbas ka dutu Damasko dò kenà ko metulonon sa ipebael
i Nemula diyà keniko.’

11 Endà eg-ilag a danà ku nelegdawan sa senang kedu langit dò, dodoo inagak a sa
duma ku eg-angay Damasko dò.
12 “Duen sa etaw diyà Damasko egpigtuu diyà si Nemula, si Ananiyas. Tigtu
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, owoy netuuwan ma sa langun etaw
Hudiyu tegeDamasko diyà kenagdi.
13 Mig-angay egdapag diyà kenak, owoy guwaen di, ‘O Akay Saulo, kumeilag ka
dema.’ Hê, petow a dé mig-ilag owoy hinaa ku ma dé kagdi.
14 Agulé mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘Si Nemula sa inunutan sa tupù ta, kagdi
sa mighemilì keniko anì metiigan ko sa uyot di owoy anì hauwen ko sa metiengaw
etaw sinugù di owoy anì dinegen ko sa kagi di. Hê, neketuu dé iya wé.
15 Hinemilì di kuna anì tulonen ko diyà sa langun etaw sa hinaa ko owoy sa dinineg
ko.
16 Na, yaka egpeanggàanggà ya. Tigdeg ka dé owoy pebautis ka owoy simbà ka
diyà si Nemula anì mekayas sa salà ko,’ guwaen i Ananiyas diyà kenak.
17 “Agulé, miglikù a diyà Hélusalém. Egoh ku pelà egsimbà diyà sa Dalesan i
Nemula, duen sa igpehaa i Nemula diyà kenak.
18 Hinaa ku si Datù mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘Téél ka dé. Ipanaw ka dé
kedu diyà Hélusalém, enù ka endà egpigtuu sa medoo etaw dahini sa egtulonen ko
denu kenak.’
19 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, ‘O Datù, netiigan da doo tinukid ku eg-angay sa
medoo simbaan Hudiyu anì sigkemen ku owoy tapesen ku sa langun etaw egpigtuu
diyà keniko.
20 Netiigan da ma aken sa miglenged sa kineimatay da si Estiban, sa tegetegudon
denu keniko, owoy neiyap a ma sa kebael da kenagdi enù ka migbantay a sa kawal
linengà da.’
21 Dodoo mig-ikagi Datù i diyà kenak, guwaen di, ‘Ipanaw ka dé, enù ka
egpeangayen ku kuna dutu mediyù dò anì tumegudon ka ma diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu.’ ”
22 Na, egdinegen sa medoo etaw nesetipon sa inikagi i Pabelo taman sa egoh di mig-
ikagi pineangay i Nemula kagdi diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Agulé eg-umow
da, guwaen da, “Imatayi yu dé! Mepion amuk mematay iya wé etaw.”
23 Eg-umow da, owoy igpaypay da sa ginis da, owoy igsawel da sa tanà diyà awang
danà da tigtu egbulit.
24 Egoh sa kapitan sundalu mighaa tigtu egbulit da, igpeuwit di Pabelo i dalem sa
kutà sundalu anì ipetapes di anì tumulon sa tuu kagi, enù ka ungayà di metiigan
sa pesuwan i Pabelo egbulitan sa medoo etaw, enù ka endà netiigan di duu sa kagi
Hibelu.
25 Dodoo egoh da migpolot si Pabelo anì tapesen da, eg-ikagi Pabelo i diyà sa
sundalu, guwaen di, “Endà mebaluy di metapes sa etaw Loma amuk endà pa inigsaan
di uwis denu sa salà di.”
26 Egoh sa sundalu migdineg sa inikagi i Pabelo, eg-angay diyà sa kapitan sundalu
owoy guwaen di, “Yaka egpetapes duu, enù ka etaw Loma kagdi ya.”
27 Huenan di, eg-angay sa kapitan sundalu diyà si Pabelo owoy eg-igsà, guwaen di,
“Tuloni ko aken amuk tuu ka etaw Loma, ataw ka beken?”
Egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Hoò, etaw Loma a.”
28 Agulé, guwaen sa kapitan sundalu, “Medoo sa pilak igbayad ku anì mebaluy a
etaw Loma.”
Eg-ikagi Pabelo i, guwaen di, “Dodoo aken, tigtu a etaw Loma, enù ka etaw Loma
sa emà ku.”
29 Agulé, sinalidan sa medoo etaw buyu tumapes Pabelo i. Apiya sa kapitan sundalu,
nelimedangan ma enù ka netiigan di etaw Loma iya wé igpepolot di sangkalì.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu

30 Na, ungayà sa kapitan sundalu metiigan di sa pesuwan di egbulitan sa medoo
Hudiyu Pabelo i. Huenan di, egoh di umenaw simag, egsetiponen di sa medoo ulu-
ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu. Agulé, linengaan di Pabelo i owoy
inuwit di diyà sa kenà da nesetipon, owoy egpetigdegen di diyà sa taengan da.

23

1 Agulé, eg-inengtengen i Pabelo sa medoo ulu-ulu nesetipon owoy eg-ikagi, guwaen
di, "O medoo duma ku, sumalà dé sa binaelan ku, netiigan ku tigtu metiengaw doo
sa pedu ku diyà sa kehaa i Nemula taman ini egoh di."
2 Agulé si Ananiyas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, igpetagpì di sa ebà i Pabelo diyà sa
etaw medapag diyà kenagdi.
3 Agulé, eg-ikagi Pabelo i diyà si Ananiyas, guwaen di, "Tagpien i Nemula ma kuna,
enù ka guwaen ko dò metiengaw ka diyà sa kehaa i Nemula. Guwaen ko dò neketipay
a diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo kuna sa migtipay diyà iya wé uledin, enù
ka igpetagpì ko aken."
4 Agulé, duen liyu etaw medapag diyà kenagdi eg-ikagi, guwaen da, "Yaka
egsumbung duu sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa hinemilì i Nemula."
5 Guwaen i Pabelo, "O medoo duma ku, endà netiigan ku duu kagdi sa Tigtu Ulu-
ulu Tegesimbà. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, 'Yoko eg-ikagi
medaet ta diyà sa ulu-ulu yu.' "*
6 Netiigan i Pabelo endà nesetepeng sa penemdem sa langun ulu-ulu dahiya, enù ka
duen etaw Sadusiyu owoy duen etaw Palasiyu. Huenan di, egpetaled eg-ikagi, guwaen
di, "O medoo duma ku ulu-ulu, aken ma sa etaw Palasiyu, owoy etaw Palasiyu ma sa
naken emà. Eg-igsaan a ini egoh di enù ka eg-angat-angatan ku sa keenaw i Nemula
sa etaw nematay."
7 Egoh di mig-ikagi iya wé, egsesigbolowoy sa medoo Palasiyu owoy Sadusiyu.
Huenan di, nesebaed sa medoo etaw dahiya,
8 enù ka egtulù sa etaw Sadusiyu endà enawen i Nemula duu gaa sa etaw nematay,
owoy endà ma gaa duen sa egsugùsuguen i Nemula owoy endà ma gaa duen sa suguy
etaw. Dodoo sa medoo Palasiyu, egpigtuuwen da polo langun iya wé.
9 Huenan di, metaled sa kagi da egsesigbolowoy. Agulé duen Palasiyu tegetulù
sa uledin igsugkow i Mosis, egtigdeg da anì metumàmà sa kagi da. Guwaen
da, "Egpenemdemen ké endà duen salà ini i etaw. Endà medaet di amuk duen
egsugùsuguen i Nemula ataw ka suguy etaw mig-ikagi diyà kagdi."
10 Agulé, tigtu egsesigbolowoy da temù, owoy nelimedangan sa kapitan sundalu
enù ka buyu dé egsekodoten da Pabelo i. Huenan di, sinugù di sa sundalu di anì
angayan da Pabelo i anì uwiten da dalem sa kutà sundalu.
11 Egoh di teliwadà sigep, egpehaa Datù i diyà si Pabelo owoy eg-ikagi, guwaen di,
"Yaka egkebukul la, enù ka tumulon ka ma doo denu kenak dutu Loma dò lagà sa
ketulon ko dahini diyà Hélusalém."

Ini Sa Egoh Da Mig-olom Sa Ukit Da Keimatay Si Pabelo

12-13 Na, egoh di umenaw simag, duen labi epat pulù etaw Hudiyu egseolomoy da
sa ukit da mimatay si Pabelo. Egpengibet da endà kumaen da owoy endà uminem da
taman endà meimatayan da duu Pabelo i.
14 Agulé, eg-angay da eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy kaunutan
Hudiyu, guwaen da, "Migpengibet ké endà kumaen ké taman endà meimatayan ké
duu Pabelo i.

---

* **23:5** 23:5 Basa ko Éksodo 22:28.

15 Na kiyu lapeg sa medoo duma yu ulu-ulu, sasai yu sa kapitan sundalu anì uwiten
da Pabelo i dahini diyà keniyu, enù ka ubòubò igsaan yu uman. Dodoo pelaeban ké
anì imatayan ké egoh di endà pa mekeuma diyà keniyu."
16 Dodoo nekedineg sa anak tebay i Pabelo sa ungayà da pelaeban da Pabelo i.
Huenan di, mig-angay diyà sa kutà sundalu anì tulonon di Pabelo i.
17 Agulé, inumow i Pabelo sa sundalu, owoy guwaen di, "Uwit ko siini melaud diyà
sa kapitan enù ka duen sa tulonen di diyà kenagdi."
18 Agulé, inuwit di sa melaud diyà sa kapitan, owoy guwaen di, "Migsasà iya wé
etaw nebilanggu pinengadanan si Pabelo anì uwiten ku siini melaud diyà keniko, enù
ka duen gaa sa tulonen di diyà keniko."
19 Agulé, eg-agaken sa kapitan sundalu sa melaud eg-angay da eglebù, owoy eg-
igsaan di, guwaen di, "Ngadan sa tulonen ko diyà kenak?"
20 Egsagbì sa melaud, guwaen di, "Iya sa penemdem sa medoo Hudiyu ipeuwit da
keniko si Momò simag mangay diyà kenà sa medoo ulu-ulu nesetipon anì muman da
gaa migsà kenagdi.
21 Dodoo yaka egpigtuu ya, enù ka duen labi epat pulù etaw melaeb kenagdi diyà
dalan. Migpengibet da endà kumaen da gaa owoy endà ma uminem da taman endà
meimatayan da duu Momò ya. Eg-angat-angatan da dumineg sa kagi ko."
22 Agulé, eg-ikagi sa kapitan sundalu, guwaen di, "Yaka egtulon duu diyà sa liyu
etaw sa egoh ko migtulon diyà kenaken." Agulé, pinelikù di dé sa melaud.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Gubilenu

23 Agulé, igpeangay sa kapitan sundalu sa duwa saldin, owoy eg-ikagi diyà kenagda,
guwaen di, "Setipon yu sa duwa gatus sundalu mipanaw tanà owoy sa pitu pulù
sundalu kumudà owoy sa duwa gatus sundalu kumemkem sigpù. Ipanaw yu igkani
sigep alas siyow mangay Sisaliya dò.
24 Pekudà yu Pabelo i, owoy tuliki yu anì endà mekesugsug di taman endà tumebow
di diyà si Gubilenu Pélis."
25 Duen ma sa sulat igpeuwit sa kapitan, guwaen di,
26 "Si Keladiyo Lisiyas a egsulat ini i diyà keniko, si Pélis, sa tigtu mapulù gubilenu
ké. Egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniko.
27 Ini sa etaw igpeuwit ku diyà keniko, enù ka sinigkem sa medoo Hudiyu kagdi
owoy imatayan da hedem. Dodoo mig-angay ké sa medoo sundalu ku anì mealukan
ké kagdi enù ka netiigan ku kagdi sa etaw Loma.
28 Ungayà ku metiigan ku sa pesuwan di egbulitan etaw Hudiyu, huenan di igpeigsà
ku kagdi diyà sa medoo ulu-ulu da.
29 Agulé, netiigan ku endà duen salà di sa pesuwan di meimatayan ataw ka
bilangguwen. Dodoo egbulitan da daa danà di gaa migtipay sa hagda uledin.
30 Igpeuwit ku kagdi diyà keniko, enù ka duen gaa etaw Hudiyu pelaeban da anì
meimatayan da. Peangayen ku ma kani sa etaw egbulit kenagdi anì tulonen da diyà
keniko sa itipu da kenagdi. Na, taman iya daa sa sulat ku."
31 Agulé, egpangunutan sa medoo sundalu sa igsugù sa kapitan, owoy eg-uwiten da
Pabelo i egoh sa sigep taman sa menuwa Antipatlis.
32 Egoh di umenaw simag, eglikù sa medoo sundalu eg-ipanaw tanà diyà sa kutà
da. Dodoo eglagbas Pabelo i eg-uwiten sa medoo sundalu migkudà.
33 Agulé, egoh da migtebow diyà menuwa Sisaliya, igbegay da sa sulat diyà sa
gubilenu owoy isalig da ma Pabelo i diyà kenagdi.
34 Egoh sa gubilenu migbasa sa sulat, eg-igsaen di sa menuwa i Pabelo. Agulé egoh
di neketiig tegeSilisiya Pabelo i,

35 eg-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, “Igsaan ku kuna amuk tumebow sa medoo
egtipu keniko.” Agulé, igpebantay di sundalu Pabelo i diyà sa dakel dalesan binaelan
i Hélod egoh anay.

24

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Taengan I Gubilenu Pélis

1 Na, egoh di neuma sa lima agdaw, eg-angay Sisaliya dò Ananiyas i sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà, owoy mig-unut sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa abugadu, si Tiletulo.
Mig-angay da egtulon diyà si Gubilenu Pélis sa itipu da si Pabelo.
2 Egoh da egpeangay si Pabelo, egtigdeg Tiletulo i anì tipuwen di Pabelo i. Guwaen
di, “O Gubilenu Pélis, tigtu eg-oloen ké kuna. Melanih sa keugpà ta dahini enù ka
kuna sa datù ké. Takaan ko eg-upion sa medaet diyà siini tanà ta danà sa penemdem
ko milantek.
3 Huenan di, uman agdaw egkeanggan ké langun, owoy mepion ma sa pedu ké diyà
keniko.
4 Endà metaes sa kagi ku diyà keniko. Huenan di, hiduwi ko aken owoy dinegdineg
ko, hih, sa tukééy ikagiyen ku diyà keniko.
5 Netiigan ké tigtu medaet ini i etaw, enù ka egbogowen di sa langun etaw Hudiyu
diyà siini sinukub langit. Kagdi ma sa ulu-ulu sa medoo etaw egpigtuu diyà sa etaw
tegeNasalét.
6 Ungayà di tétéen di ma sa Dalesan i Nemula dutu Hélusalém dò. Huenan di,
sinigkem ké kagdi. [Antangen ké hedem danà di migtipay sa uledin ké.
7 Dodoo migtebow Kapitan Lisiyas i diyà kenami, owoy tinegel di polo egkuwa diyà
kenami.
8 Agulé pineangay di kami diyà keniko anì tulonen ké sa itipu ké kenagdi.] Amuk
igsaan ko, metiigan ko doo tigtu tuu sa langun itipu ké kenagdi.”
9 Neseunut sa medoo duma di etaw Hudiyu egtipu, guwaen da, “Anan tuu sa inikagi
di.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsagbì Diyà Si Gubilenu Pélis

10 Agulé, egsiniyas Gubilenu Pélis i diyà si Pabelo anì mikagi. Agulé guwaen i
Pabelo, “Netiigan ku nelugay ka dé uwis diyà siini uwang tanà ta. Huenan di,
meanggan a sumagbì diyà keniko denu sa ketipu da kenak.
11 Egoh di sepulù owoy duwa dé agdaw sa egoh ku mig-angay egsimbà diyà sa
menuwa Hélusalém. Amuk migsà ka diyà sa liyu etaw, metulon da tuu iya wé.
12 Egoh sa medoo Hudiyu mighaa kenak, endà egsigbolow a etaw diyà sa Dalesan
i Nemula, owoy endà ma egbogo a sa etaw, iling ka diyà sa medoo simbaan ké ataw
ka diyà sa medoo liyu kenà diyà Hélusalém.
13 Endà ma duen sa ipehaa da diyà keniko sa kenà ko meketiig tuu sa itipu da kenak.
14 Dodoo tuu ini i egtulonen ku diyà keniko. Egsimbà a diyà si Nemula inunutan sa
medoo tupù ké, owoy egpigtuu a ma diyà sa tegudon denu si Hésus sa guwaen da dò
butbut. Dodoo tigtu a ma egpangunut diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis owoy
sa igsulat sa medoo liyu tegesugkow i Nemula.
15 Nesetepeng sa eg-angat-angatan ku diyà sa eg-angat-angatan siini medoo etaw
egtipu kenak, enù ka eg-angat-angatan ku ma sa keenaw i Nemula sa langun etaw
nematay, iling ka mepion etaw ataw ka medaet.
16 Huenan di, eg-udes a egbael mepion, enù ka ungayà ku endà duen salà ku diyà
si Nemula ataw ka diyà sa liyu etaw.
17 “Apiya di pa nelugay a endà mig-angay Hélusalém dò, migpelikù a doo dutu,
enù ka mig-uwit a pilak diyà sa medoo duma ku etaw Hudiyu egkepasangan owoy
mig-imatay a ma hinagtay ibegay diyà si Nemula.

18 Diyà a sa Dalesan i Nemula, enù ka inilingan ku sa adat ké denu sa kepelanih
etaw. Endà duen etaw sinetipon ku, owoy endà ma egbogowen ku duu sa medoo liyu
etaw dahiya. Dodoo duen etaw Hudiyu kedu Asiya dò mighaa kenak,
19 owoy binulitan da aken. Mepion hedem amuk dahini da anì tulonen da sa itipu
da kenak amuk duen gaa sa salà ku.
20 Igsà ko diyà siini medoo etaw ngadan sa salà ku dinineg sa medoo ulu-ulu diyà
sa Dalesan i Nemula egoh da mig-igsà kenak egoh iya.
21 Endà duen salà ku. Dodoo ini daa sa inikagi ku, egoh ku inigsaan da dutu, guwaen
ku, 'Igsaan a ini egoh di enù ka egpigtuu a enawen i Nemula sa etaw nematay.' "
22 Na, migsabuh Gubilenu Pélis i sa keantang di, enù ka tapay dé netiigan di sa
igtulù sa etaw egpigtuu diyà si Hésus. Guwaen di, "Ubusen ta pa sa keantang amuk
tumebow si Kapitan Lisiyas."
23 Agulé, migsugù Pélis i sundalu anì bantayan da Pabelo i, dodoo endà ma
pelihayen da duu owoy mebaluy ma lengenan sa medoo loyuk di anì tabangan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Pélis Owoy Si Delusila

24 Egoh di nelugaylugay, migtebow Gubilenu Pélis i owoy sa sawa di etaw Hudiyu,
si Delusila. Igpeangay di Pabelo i anì dinegen da sa ketulù di denu sa kepigtuu etaw
diyà si Hésus Kelistu.
25 Dodoo egtulù ma Pabelo i denu sa mebaelan etaw metudà owoy sa endà
mekeunut di diyà sa uyot pedu di medaet owoy dumuen ma sa agdaw egoh i Nemula
migtamay etaw. Egoh i Pabelo migtulù iya wé, tigtu nebukul Pélis i, owoy eg-ikagi,
guwaen di, "Naal dé sa ketulù ko. Amuk sebaen agdaw pa, ipeangay ku dema kuna."
26 Na, takà igpeangay i Pélis Pabelo i anì seolomoy da, enù ka guwaen di dò begayan
i Pabelo kagdi pilak anì melengaan.
27 Na, egoh di neuma dé sa duwa gepalay, si Polsiyu Pistu sa migpesambì si Gubilenu
Pélis. Dodoo endà eglengaan i Pélis duu Pabelo i diyà sa bilangguwan, enù ka ungayà
di metuuwan sa medoo Hudiyu diyà kenagdi.

25

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeantang Diyà Sa Sulutan

1 Na, egoh i Gubilenu Pistu migtebow diyà uwang Hudiya, eg-ugpà diyà menuwa
Sisaliya taman telu agdaw. Agulé eg-angay Hélusalém dò.
2 Egoh di migtebow dutu, egtulonen sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy kaunutan
Hudiyu sa itipu da si Pabelo.
3 Igsasà da diyà si Pistu anì ipeuwit di Pabelo i diyà Hélusalém, enù ka ungayà da
pelaeban da diyà dalan anì imatayan da.
4 Dodoo egsagbì Pistu i, guwaen di, "Nebilanggu pelà Pabelo i dutu Sisaliya dò,
dodoo endà melugay a pelikù dutu.
5 Mepion amuk peunuten yu sa medoo ulu-ulu yu diyà kenak mangay Sisaliya dò,
anì tulonen yu dutu sa itipu yu kenagdi amuk duen sa salà di."
6 Labi sakapadian eg-ugpà Pistu i diyà Hélusalém. Agulé miglikù dutu Sisaliya dò.
Na, umenaw simag, eg-angay diyà sa atung kenà di eg-antang, owoy igpeangay di
Pabelo i.
7 Egoh i Pabelo migtebow, egselibetan sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu kedu
diyà Hélusalém, owoy medoo sa itipu da kenagdi, dodoo endà duen sa igpehaa da
amuk tuu sa binaelan di medaet.
8 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, "Endà duen salà ku, enù ka endà migtipay
a sa uledin ké, kami i etaw Hudiyu, owoy endà ma migtétê a sa Dalesan i Nemula,
owoy endà ma migsumbung a sa sulutan ta dutu Loma dò."

9 Dodoo ungayà i Gubilenu Pistu metuuwan sa medoo Hudiyu diyà kenagdi. Huenan
di, eg-igsaan di Pabelo i, guwaen di, “Meiyap ka pa mangay Hélusalém dò anì
antangen ku kuna dutu?”
10 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Meked a iya wé. Dahini a daa diyà sa taengan
ko. Kuna sa uwis sinugù sa sulutan ta, huenan di peantang a dé dahini diyà keniko.
Netiigan ko dé endà duen salà binaelan ku diyà sa medoo duma ku etaw Hudiyu.
11 Upama amuk duen salà ku, endà meekedan ku duu sa kepigtamay ko kenak
ataw ka sa keimatay ko kenak. Dodoo amuk endà tuu di sa itipu da kenak, endà
doo mekeangay a diyà kenagda. Huenan di, egpegeni a si Sulutan daa sa umantang
kenak.”
12 Na, egoh da neseolom dé si Pistu owoy sa medoo duma di tegeantang, eg-ikagi
diyà si Pabelo, guwaen di, “Danà ko migpegeni si Sulutan daa sa umantang keniko,
huenan di peangayen ku kuna diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Pistu Migtulon Diyà Si Agelipa Denu Si Pabelo

13 Na, egoh di nelugaylugay dé, migtebow Datù Agelipa i owoy sa sawa di, si Bilnis.
Eglengen da diyà si Gubilenu Pistu diyà menuwa Sisaliya.
14 Egoh da nelugaylugay eg-ugpà dahiya, egtulon Pistu i diyà si Agelipa denu si
Pabelo. Guwaen di, “Duen sa etaw dahini binilanggu i Pélis egoh anay, dodoo endà
linengaan di duu.
15 Egoh ku mig-angay Hélusalém dò, tinulon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
kaunutan Hudiyu sa medoo igtipu da kenagdi. Igsasà da diyà kenak anì pigtamayan
ku.
16 Dodoo tinulonon ku kagda beken iya sa adat etaw Loma amuk mepigtamayan sa
etaw egoh da endà pa mesetaeng sa medoo egtipu kenagdi anì mesagbian di sa igtipu
da.
17 Agulé egoh sa medoo Hudiyu migtebow dahini, endà migpeanggàanggà a, dodoo
egoh di umenaw simag mig-angay a diyà sa atung kenà ku eg-antang owoy igpeangay
ku kagdi i anì antangen ku kagda.
18 Egoh sa medoo migtipu kenagdi mig-ikagi, guwaen ku dò tigtu medaet sa salà iya
wé etaw, dodoo endà duen di polo.
19 Egkesesigbolow da daa denu sa hagda adat owoy denu sa etaw, si Hésus, nematay
gaa, dodoo guwaen i Pabelo mig-enaw doo egoh di nematay.
20 Danà ku daa endà neketiig sa egbaelan ku denu iya wé, inigsaan ku kagdi amuk
meiyap mangay Hélusalém dò anì antangen ku dutu.
21 Dodoo mig-eked iya wé, enù ka ungayà di si Sulutan polo sa umantang kenagdi.
Huenan di, igpebantay ku taman egoh ku peangay kenagdi diyà si Sulutan.”
22 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pistu, guwaen di, “Meiyap a ma doo dumineg sa
hagdi kagi.”

Agulé guwaen i Pistu, “Simag dumineg ka doo diyà kenagdi.”

23 Na, egoh di umenaw simag, metolol sa ginis i Agelipa owoy si Bilnis egoh da
eg-angay diyà sa atung kenà da eg-antang. Mig-unut ma sa medoo kapitan sundalu
owoy sa medoo mapulù etaw tegeSisaliya. Agulé, igpeangay i Pistu Pabelo i.
24 Agulé mikagi Gubilenu Pistu i, guwaen di, “O Akay Agelipa owoy langun yu
nesetipon dahini, kaini dé sa etaw tinipu sa langun etaw Hudiyu, iling ka diyà Sisaliya
ataw ka diyà Hélusalém. Takà da egpetaled eg-ikagi diyà kenak anì ipeimatay ku.
25 Dodoo endà egketiigan ku duu sa salà di sa pesuwan di ipeimatay ku. Dodoo egoh
di migsasà kenak si Sulutan polo sa umantang kenagdi, huenan di migpenemdem a
peangayen ku diyà si Sulutan.

26 Dodoo endà pa duen sa netiigan ku isulat diyà si Sulutan denu sa hagdi salà.
Huenan di, igpeangay ku kagdi diyà sa taengan yu taman diyà keniko, Datù Agelipa,
anì dumuen sa mekesulat ku amuk meubus sa keigsà ta kenagdi.
27 Enù ka sa penemdem ku endà mepion di amuk peangayen ku diyà si Sulutan
taman endà duen sa metiigan ku salà di."

26

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Agelipa

1 Na, eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di, "Mebaluy dé amuk mikagi ka."
Agulé binegeng i Pabelo sa belad di owoy eg-ikagi, guwaen di,
2 "O Datù Agelipa, neanggan a temù enù ka kuna sa dumineg sa kagi ku ini egoh
di, anì metiigan ko endà tuu di sa itipu sa medoo Hudiyu kenak.
3 Neanggan a enù ka tigtu ka egpeketiig denu sa langun adat ta, kita i etaw Hudiyu,
owoy sa medoo egsigbolowen ta. Huenan di, egpegeni a sa ketigkel ko egdineg sa
ikagiyen ku diyà keniko.
4 "Neketiig doo sa langun etaw Hudiyu sa adat ku edung sa egoh ku batàbatà pelà
diyà sa tapay menuwa ku taman diyà Hélusalém.
5 Amuk meigsaan ko kagda, metulon da doo tuu ini i eg-ikagiyen ku, enù ka netiigan
da tapay a dé egtemù egpangunut diyà sa langun adat Hudiyu, enù ka etaw Palasiyu
a ma.
6 Na, egtigdeg a dé diyà sa taengan yu ini egoh di danà sa ketipu da kenak, enù ka
eg-angat-angatan ku sa ketuu sa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta denu sa keenaw
etaw nematay.
7 Iya ma sa eg-angat-angatan sa langun sepulù owoy duwa geumpung etaw Hudiyu,
owoy sa pesuwan di takà ki egsimbà diyà si Nemula agdaw owoy sigep. Na, o
Datù, tinipu a duma ku etaw Hudiyu danà ku egpigtuu sa keenaw i Nemula sa etaw
nematay.
8 Kiyu i Hudiyu, maen di ya endà meiyap yu egpigtuu sa keenaw i Nemula sa etaw
nematay?
9 "Apiya aken ma egoh anay, guwaen ku dò mepion sa kepelihay ku sa etaw egpigtuu
diyà si Hésus tegeNasalét.
10 Iya sa binaelan ku egoh anay dutu Hélusalém dò, enù ka binilanggu ku sa medoo
etaw egpigtuu diyà si Hésus enù ka sinugù a sa medoo ulu-ulu tegesimbà. Egoh ké
mig-antang kenagda, ungayà ku ma meimatayan da.
11 Medoo gulê mig-angay a diyà sa medoo simbaan Hudiyu owoy pinelihay ku sa
medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus, enù ka ungayà ku sumabuh da migtuu hedem.
Tigtu egbulitan ku kagda, owoy linohot ku ma kagda egpelihay taman mediyù dò.
12 "Huenan di, mig-angay a ma dutu Damasko dò, enù ka inuwit ku sa sulat sa
medoo ulu-ulu tegesimbà anì sigkemen ku sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus
dahiya.
13 Na, o Datù, egoh sa nekebugsang diyà ké dalan, hinaa ku sa egsenang kedu langit
dò, owoy uman pa dakel sa legdaw di diyà sa agdaw. Nelegdawan ma dé sa medoo
duma ku eg-ipanaw.
14 Hê, nekelagkeb ké langun diyà tanà, owoy duen sa dinineg ku mig-ikagi diyà
kenak diyà sa kagi Hibelu, guwaen di, 'O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken?
Kuna polo sa mesakitan danà sa egbaelan ko.'
15 Agulé mig-igsà a, guwaen ku, 'O Datù, ngadan ko ya etaw?' Agulé guwaen di
migsagbì, 'Aken si Hésus sa egpelihayen ko.

16 Tigdeg ka dé. Migpehaa a diyà keniko enù ka hinemilì ku kuna anì gumalebek
ka diyà kenak, anì tulonen ko diyà sa medoo etaw sa hinaa ko ini egoh di owoy sa
ipehaa ku diyà keniko kani.
17 Tulikan ku kuna anì endà meimatayan ka etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu.
Peangayen ku kuna diyà kenagda,
18 anì metiigan da sa tuu tegudon, anì iniyugan da sa delem anì misalu da diyà
legdaw, enù ka mekelaun da kedu diyà sa egkegaga i Satanas anì mangay da dumatù
si Nemula. Amuk migtuu da diyà kenak, mekepeuloy sa salà da, owoy mekeunut da
diyà sa etaw hinemilì i Nemula.'
19 "Na, o Datù Agelipa, endà eg-ekedan ku duu egpangunut diyà sa igpetiig i Nemula
diyà kenak.
20 Iya sa anay tinulonon ku sa etaw tegeDamasko, agulé sa etaw Hélusalém, owoy
migtukid a diyà sa medoo menuwa diyà uwang Hudiya owoy mig-angay a ma diyà
sa medoo etaw beken Hudiyu ma. Migtulù a kenagda anì ekedan da sa salà da anì
tuingen da sa pedu da diyà si Nemula owoy baelan da sa mepion anì tandaan da sa
keeked da sa salà da.
21 Danà ku migtulù iya wé, sinigkem a etaw Hudiyu diyà sa Dalesan i Nemula dutu
Hélusalém dò anì imatayan da aken.
22 Dodoo egbuligan i Nemula aken taman ini egoh di. Huenan di, kaini a dé eg-ikagi
sa tuu kagi diyà sa langun etaw, iling ka sa mapulù etaw ataw ka lagdà etaw. Iya sa
itulù ku kenagda neketuu dé sa kagi sa medoo tegesugkow i Nemula owoy si Mosis
egoh anay,
23 enù ka tinulon da mepelihay sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ta owoy meimatayan
ma. Dodoo kagdi ma sa anay etaw meenaw egoh di nematay, owoy kagdi ma sa
tumulon diyà sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì
melegdawan da danà i Nemula eg-aluk kenagda."
24 Na, egoh i Pabelo eg-ikagi pelawà, egpetaled eg-ikagi Gubilenu Pistu i diyà
kenagdi, guwaen di, "O Pabelo, egkelengleng ka dé danà di egsubela dé sa egketiigan
ko."
25 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, "O Gubilenu, endà egkelengleng a eg-ikagi,
enù ka anan tuu polo sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu, owoy tigtu miulan ma.
26 O Datù Agelipa, endà egkelimedangan a eg-ikagi diyà keniko, enù ka netiigan ko
anan tuu sa inikagi ku, enù ka endà nelidung di iya wé nebaelan diyà sa langun etaw.
27 O Datù Agelipa, enù di ya, egpigtuu ka pa sa kagi sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay? Netiigan ku egpigtuu ka doo iya wé."
28 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di, "Guwaen ko dò migtuu a ma
diyà si Kelistu apiya di pa endà melugay sa inikagi ko."
29 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, "Iling ka melugay ataw ka endà melugay di, egsimbà
a diyà si Nemula anì mekeiling ka kenak, taman sa langun kedoo yu egdineg diyà
kenak ini egoh di. Dodoo endà egkeiyapan ku duu amuk mepolot yu sangkalì iling
kenak."
30 Agulé, egtigdeg sa datù owoy sa gubilenu owoy si Bilnis owoy sa medoo duma
da.
31 Egoh da eglaun, egseolomoy da, guwaen da, "Endà duen salà iya wé etaw, owoy
endà ma duen sa pesuwan di meimatayan ataw ka mebilanggu."
32 Agulé guwaen i Datù Agelipa diyà si Gubilenu Pistu, "Mebaluy hedem lengaan ta
iya wé etaw amuk endà migsasà di peantang diyà si Sulutan."

27

Ini Sa Egoh I Pabelo Inuwit Da Dutu Loma Dò

1 Na, egoh di neuma sa agdaw keipanaw ké dutu tanà Italiya dò, mig-edà ké sa dakel
kumpit. Igsalig da igpebantay Pabelo i owoy sa medoo duma di nebilanggu diyà si
Huliyo, sa kapitan medoo sundalu pinengadanan da Umpungan sa Sulutan. Aken si
Lukas sa mig-unut diyà si Pabelo.
2 Mig-unut ma diyà kenami Alistalko i tegeTésalonika diyà uwang Masidoniya.
Duen sa dakel kumpit kedu diyà menuwa Adelamito mangay diyà sa medoo menuwa
diyà tanà Asiya, owoy iya sa inedaan ké.
3 Egoh di umenaw simag, nekeuma ké diyà menuwa Sidon. Eghiduwan i Huliyo
Pabelo i, huenan di migtenà anì lumengen diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya anì
begayan da sa kulang di.
4 Egoh ké uman eg-ipanaw kedu diyà Sidon, egliwes ké polo tebowon agdaw diyà
pungul Sipeli anì meiwod ké sa meleges kelamag.
5 Agulé egbelong ké dagat medapag diyà sa uwang Silisiya owoy uwang Pampiliya.
Nekeuma ké diyà sa menuwa Mila diyà uwang Lisiya.
6 Hinaa i Huliyo dahiya sa sebaen ma dakel kumpit kedu diyà menuwa Alihandeliya
mangay tanà Italiya dò. Huenan di, pineedà di kami dahiya.
7 Agulé tigtu melénég sa keipanaw ké, owoy nelugay sa ketebow ké diyà medapag
sa menuwa Nido enù ka egkesungsung ké sa meleges kelamag. Danà di egkesungsung
ké sa meleges kelamag, egbegtas ké polo eg-angay diyà sa pungul Kelita. Egliwes ké
diyà sa tukò Salmon, enù ka endà iseg di mebagel sa kelamag dahiya.
8 Egdulug ké diyà mantadan pungul Kelita, dodoo egkelikutan ké ma doo taman
sa egoh ké migtebow diyà sa look, pinengadanan da Mepion Look, medapag diyà
menuwa Lasiya.
9 Danà di nelugay sa keipanaw ké, neuma ma dé sa pista Hudiyu egoh da
egpeketuleng sa kepeuloy i Nemula sa salà da. Tigtu melikutan ké amuk uman ké
mipanaw enù ka timpù udan, huenan di eg-ikagi Pabelo i diyà sa medoo duma di.
10 Guwaen di, “O medoo duma ku, netiigan ku tigtu mepasangan ki amuk muman
ki mipanaw kedu dahini, enù ka medaetan kéen sa dakel kumpit owoy sa lulan di
owoy mekesugsug ki ma.”
11 Dodoo endà egpigtuu sa kapitan sundalu diyà sa inikagi i Pabelo, enù ka iya polo
egpigtuuwen di sa kapitan kumpit owoy sa épê di.
12 Medoo sa duma ké meiyap da lumegkà dahiya, enù ka egpenemdemen da endà
iseg di mepion iya wé look amuk timpù udan. Huenan di, ungayà da muman da
mipanaw mangay dutu Pinis dò, sa menuwa denu eledan agdaw diyà sa pungul Kelita,
enù ka ungayà da mangat-angat da dutu sa egoh sa tanà kumepion.

Ini Sa Egoh Di Duen Sepuk

13 Na, egoh di eglinek dé sa kelamag, guwaen da dò mekelagbas da mangay Pinis
dò. Huenan di, egbatunen da sa labù, owoy egdulug ké sa mantadan diyà pungul
Kelita.
14 Dodoo endà iseg di nelugay, tigtu egkeleges dema sa kelamag kedu pungul Kelita.
15 Neuma ké sa meleges sepuk. Hê, egkesungsung ké sa meleges kelamag owoy
endà dé egpekeukit sa dakel kumpit. Huenan di, egkeanud ké polo danà sa kelamag
meleges.
16 Agulé egoh ké migtebow medapag diyà sa diisek pungul Kauda, eglineklinek
dahiya. Huenan di, iglulan da sa diisek owong tinundan sa dakel kumpit, dodoo tigtu
melikutan da egbael iya wé.
17 Egoh da miglulan dé sa owong, pinolot da tali sa iyug dakel kumpit anì endà
melukat di. Nelimedangan da mekesendad sa dakel kumpit diyà sa bekulud dutu
tanà Libiya dò. Huenan di, kinukuh da sa dakel layag, owoy egkeanud ké kelamag.

18 Egoh di umenaw simag, tapay doo meleges sa sepuk, huenan di igbuung da sa
duma lulan diyà dagat anì endà metegeban ké.
19 Egoh ketelu di agdaw, igbuung da diyà dagat sa medoo sangkap kumpit.
20 Nelugay endà nekehaa ké agdaw owoy bituen. Huenan di, guwaen ké dò
mekesugsug ké, enù ka tapay doo tigtu meleges sa kelamag.
21 Na, tigtu nelugay endà nekekaen ké. Dodoo egtigdeg Pabelo i owoy eg-ikagi,
guwaen di, “O medoo duma ku, mepion hedem amuk migpigtuu yu sa inikagi ku
egoh ta endà pa mig-ipanaw kedu Kelita dò, anì endà medaetan sa medoo lulan ta
owoy endà ma mepasangan ki.
22 Dodoo eg-ikagi a diyà keniyu, pebagel yu sa pedu yu, enù ka endà duen etaw
melened. Iya daa sa medaetan sa dakel kumpit.
23 Netiigan ku iya wé, enù ka egoh sigep duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa
diyà kenak, enù ka pineangay sa Nemula egsimbaan ku owoy sa Datù ku.
24 Mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘O Pabelo, yaka egkelimedangan na, enù ka
mekeangay ka doo diyà si Sulutan dutu Loma dò. Owoy danà sa kehidu i Nemula
keniko, mekelapeg ma mealukan sa medoo duma ko diyà dakel kumpit.’
25 Na, o medoo duma ku, pebagel yu sa pedu yu, enù ka egsalig a diyà si Nemula
owoy petuuwen di sa langun tinulon di diyà kenak.
26 Dodoo mekesendad sa dakel kumpit diyà sa sebaen pungul.”
27 Na, egoh di neuma dé duwa kapadian, egkeanud ké eg-uwiten kelamag diyà
teliwadà dagat Adeliya.* Egoh di teliwadà sigep, mig-agtem sa etaw kumpit medapag
ké diyà ilis mantadan.
28 Agulé egteladeken da tali sa kedalem di. Duwa lenet sa kedalem di. Agulé sumaup
da tumeladek, iya sa kedalem di selenet owoy lima lipo.
29 Egkelimedangan ké amuk mekedumpal sa dakel kumpit diyà batu. Huenan di,
egnabuen da sa epat labù diyà sa ulinan di, owoy eg-angat-angatan ké sa egoh di
sumimag.
30 Agulé egtuntunen etaw kumpit sa diisek owong diyà dagat, enù ka ubòubò da
lumabù diyà sa sumong kumpit, dodoo ungayà da polo mekepelaguy da kedu diyà sa
dakel kumpit inedaan ké.
31 Dodoo eg-ikagi Pabelo i diyà sa kapitan owoy diyà sa sundalu di, guwaen di,
“Endà mealukan ki langun amuk endà mugpà da diyà kenita.”
32 Agulé, eggetasen sa sundalu sa tali igtagkes diyà sa owong anì meanud dé.
33 Egoh di buyu sumimag, eg-ikagi Pabelo i diyà sa medoo duma di, guwaen di,
“Kaen yu dé, enù ka duwa kapadian dé sa lugay yu endà nekekaen.
34 Huenan di, egsasà a diyà keniyu, kaen yu dé anì kumebagel yu owoy mehagtay
yu. Yoko egkelimedangan na, enù ka endà dé duen sa sugsug ta.”
35 Agulé kinuwa i Pabelo sa epan, owoy egpesalamat diyà si Nemula diyà sa taengan
ké langun. Hê, egtepiyen di sa epan, owoy eg-edung dé egkaen.
36 Egoh ké mighaa kenagdi egkaen, migkepion sa pedu ké, owoy egkaen ké ma.
37 Duen duwa gatus pitu pulù owoy enem geetaw mig-edà diyà iya wé dakel kumpit.
38 Egoh ké dé nebesug, igbuung ké diyà dagat sa langun lulan nesamà anì tigtu
lumagpuk sa dakel kumpit.

Ini Sa Egoh Di Nedaetan Sa Dakel Kumpit

39 Na, egoh di umenaw simag, endà egketiigan ké duu sa kenà ké, dodoo
egsugpayalen ké sa look owoy sa mepion mantadan dahiya. Huenan di, egpenemdem
da dumunggù sa dakel kumpit dahiya, asal mebaluy.

---

* **27:27** 27:27 Dagat Adeliya sa sebaen ma ngadan sa dagat Méditeliya denu selatal tanà Italiya.

40 Agulé, eggetasen da sa tali polot sa labù di, huenan di neeled sa langun labù
dalem dagat. Eglengaan da ma sa tali polot sa suwil di. Agulé binekah da sa layag
denu sumong di anì eg-uwiten kelamag mangay dumunggù diyà sa mantadan.
41 Dodoo nekesendad sa dakel kumpit diyà sa bekulud. Hê, nekekadal sa sumong
di, owoy nelukat sa ulinan di danà sa dakel lambeg egdagpak.
42 Na, ungayà sa sundalu imatayan da sa medoo etaw egbantayan da anì endà
mekekahung da melaguy.
43 Dodoo eghawidan sa kapitan da enù ka ungayà di endà meimatayan Pabelo i.
Agulé, egsuguen di sa langun etaw metiig kumahung anì mekehuna da lumaway
diyà dagat mangay mantadan dò.
44 Agulé sa liyu etaw nesamà endà metiig kumahung, eg-olul da daa papan ataw
ka kayu kedu sa dakel kumpit. Hê, nekeuma ké langun diyà mantadan, owoy endà
duen sebaen diyà kenami nesakitan.

28

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Pungul Malta

1 Na, egoh ké miggaun diyà sa mantadan, netiigan ké iya sa netebowon ké sa pungul
Malta.
2 Tigtu eghiduwan sa medoo etaw dahiya kami, owoy egsaluan da kami. Egtemegan
da kami apuy enù ka eg-udan owoy egkegenawan ké ma.
3 Agulé eglogomen i Pabelo sa kayu. Dodoo egoh di migsunù diyà sa apuy, duen sa
uled miglesut danà sa keedup apuy owoy mighemued diyà sa belad di.
4 Egoh sa medoo etaw Malta mighaa sa uled migtikeb diyà sa belad di, egseolomoy
da, guwaen da, “Kagdi kéen sa tegeimatay, enù ka apiya di pa endà nematay di diyà
dagat, mematay doo diyà awang enù ka mepigtamayan danà sa salà di.”
5 Dodoo endà egkesakitan Pabelo i owoy igpilik di polo diyà sa apuy.
6 Agulé eg-angat-angatan sa medoo etaw amuk lumebag sa belad di owoy amuk
petow mematay. Dodoo taman nelugay endà duen hinaa da nebaelan i Pabelo. Agulé
nehalì sa penemdem da, guwaen da, “Si Nemula kéen ini i etaw.”
7 Na, medapag dahiya duen sa melabel tanà i Publiyu, sa datù diyà iya wé pungul.
Eghiduwan di kami owoy pinegemow di kami diyà sa dalesan di kenà ké eg-ugpà
taman telu agdaw.
8 Egoh iya, eglinadu temù sa emà i Publiyu. Meedup sa lawa di owoy egbelékén
ma. Agulé, eg-angay Pabelo i diyà kenagdi, owoy egsabaan di owoy egsimbà diyà si
Nemula. Hê, nelikuan sa lukes.
9 Huenan di, eg-angay diyà kenami sa langun etaw eglinadu dahiya, owoy nelikuan
da ma dé.
10 Tigtu medoo sa ibegay da diyà kenami. Agulé, egoh ké eg-edà sa sebaen ma dakel
kumpit dahiya, iglulan da ma sa igbegay da kenami sa kulang ké.

Ini Sa Egoh Da Mig-angay Dutu Loma Dò

11 Na, egoh di meelut sa telu gebulan, eg-ipanaw ké dema. Eg-edà ké sa sebaen ma
dakel kumpit kedu diyà Alihandeliya, pinengadanan da Seping Nemula, sa migdunggù
diyà Malta egoh sa medaet tanà.
12 Agulé egoh ké migtebow diyà sa menuwa Silakusa, eg-ugpà ké dahiya taman telu
agdaw.
13 Agulé egoh ké mig-uman eg-ipanaw, egliwes ké tukò owoy egtebow ké diyà sa
menuwa Ligiyo. Egoh di umenaw simag, duen sa kelamag kedu kimataan owoy eg-
ipanaw ké dema mangay dutu menuwa Putiyoli dò. Nekeuma ké dahiya diyà sa
ketelu di agdaw.

14 Netelabukan ké sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus dahiya, owoy egsasaen
da kami anì mugpà ké diyà kenagda taman sakapadian. Agulé eg-ipanaw ké tanà
mangay dutu Loma dò.
15 Egoh sa etaw tegeLoma egpigtuu neketiig denu sa ketebow ké, eg-angayen da
kami egtelabuk diyà sa Padian Apiyo. Duen liyu etaw egtelabuk kenami diyà sa
menuwa pinengadanan da Telu Tinda. Egoh i Pabelo mighaa kenagda, eg-oloen di
Nemula i owoy tigtu egkepion ma sa pedu di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Loma

16 Na, egoh ké migtebow diyà Loma, endà nebilanggu Pabelo i, dodoo pineugpà da
kagdi diyà sa dalesan egbantayan sundalu.
17 Egoh di neuma telu agdaw, egsetiponen i Pabelo sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu
diyà menuwa Loma. Egoh da nesetipon langun, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di,
"O duma ku etaw Hudiyu. Apiya di pa endà duen salà ku diyà duma ta Hudiyu owoy
endà ma egtipay a diyà sa adat tupù ta, sinigkem da doo aken dutu Hélusalém dò,
owoy igbegay da aken diyà sa etaw Loma.
18 Egoh da mig-igsà kenak, lengaan da hedem aken, enù ka endà duen salà ku sa
pesuwan ku meimatayan.
19 Dodoo sa medoo duma ta Hudiyu, endà meiyap da amuk melengaan a. Huenan
di, migsasà a si Sulutan polo sa umantang kenak. Dodoo endà egbulitan ku duu sa
etaw Hudiyu, enù ka etaw Hudiyu a ma.
20 Iya sa pesuwan di sinetipon ku kiyu anì mesekilala ki owoy seolomoy ki ma.
Nepolot a pelà sangkalì danà ku egpigtuu diyà sa nita eg-angat-angatan, kita i tugod
i Islaél."
21 Egsagbì da diyà si Pabelo, guwaen da, "Endà duen sulat denu keniko migtebow
kedu diyà tanà Hudiya, owoy endà ma duen etaw migtebow dahini egtulon kenami
amuk duen medaet binaelan ko.
22 Dodoo netiigan ké duen gaa etaw diyà sa medoo liyu menuwa egbulitan da kiyu
i etaw egpigtuu diyà si Hésus. Huenan di, neiyap ké ma dumineg sa niko kagi."
23 Agulé eg-atas da diyà si Pabelo. Egoh di neuma sa atas da, tigtu medoo sa etaw
nesetipon diyà sa dalesan kenà di eg-ugpà. Edung magtu kesimag taman mahapun,
egselepangen i Pabelo diyà kenagda sa igtulù di denu sa kedatù i Nemula owoy denu
sa uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay
anì migtuu da diyà si Hésus.
24 Duen doo etaw netuuwan da diyà sa inikagi i Pabelo, dodoo duen ma etaw meked
da migtuu.
25 Endà nesetepeng sa pedu da. Nesepalak da egoh i Pabelo mig-ikagi ini i diyà
kenagda, guwaen di, "Tuu sa kagi igpesugkow sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si
Isayas egoh anay, enù ka guwaen di denu sa medoo tupù ta,
26 'Angay ka diyà sa medoo Hudiyu,
owoy ini sa ikagi ko diyà kenagda.
Apiya di pa takà yu egdinegdineg,
endà metiigan yu duu sa selepangan di.
Apiya di pa takà yu eghahaa,
endà ma hauwen yu duu.
27 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk eg-ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku
owoy metuing sa pedu da diyà kenak
owoy migtuu da diyà kenak,

owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.’*
28 Na, ipetiig ku ini i diyà keniyu. Netulonon sa medoo etaw beken Hudiyu sa kagi i
Nemula denu sa kealuk di kenagda, owoy migtuu da polo.”
29 [Egoh i Pabelo mig-ikagi iya wé, eglegkang sa medoo etaw Hudiyu owoy
egsesigbolowoy da temù denu sa inikagi di.]
30 Na, taman duwa gepalay eg-ugpà Pabelo i diyà sa dalesan sinagbayan di diyà
menuwa Loma. Tigtu egsaluan di sa langun etaw eglengen diyà kenagdi.
31 Egtegudon diyà kenagda denu sa kedatù i Nemula owoy denu si Datù Hésus
Kelistu. Endà egkelimedangan di egtulù, owoy endà ma duen eghawid kenagdi.

* **28:27** 28:26-27 Basa ko Isayas 6:9-10.

LOMA
Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw TegeLoma
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

Na, Loma sa ngadan sa dakel menuwa diyà sa tanà Italiya. Egoh anay, diyà Loma sa kenà i Sulutan Sisal eg-ugpà. Kagdi sa eg-ipat sa medoo liyu tanà nekeulingut diyà sa dagat pinengadanan da Méditeliya.

Duen medoo balangan etaw eg-ugpà diyà sa menuwa Loma. Owoy duen ma medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus eg-ugpà dahiya. Iya sa ungayà i Pabelo mangay lumengen diyà kenagda, dodoo nelugay dé endà egkegaga di duu enù ka duen sa takà eg-alang kenagdi. Huenan di, migsulat egtulon diyà kenagda sa ungayà di lumengen, owoy ungayà di ma lumagbas dutu tanà Espaniya dò anì egtulù ma dutu sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tigtu egselepangen i Pabelo sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta daa egpigtuu, beken danà sa medoo liyu egbaelan ta.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i diyà keniyu. Aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu,
owoy hinemilì di aken salu di anì takà a tumulon sa Mepion Tegudon i Nemula denu
si Kelistu.
2 Na siini Mepion Tegudon, iya sa igpasad i Nemula egoh anay owoy sa igpesulat di
diyà sa medoo tegesugkow di diyà sa libelu.
3 Ini sa Mepion Tegudon denu sa Datù ta si Hésus Kelistu Anak i Nemula. Neetaw
kagdi i diyà tanà danà di miglesut diyà sa tugod i Dabid, sa datù egoh anay.
4 Tigtu ma Nemula kagdi i, enù ka danà sa dakel tunung igpehaa egoh i Nemula
mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay, iya sa tandà Anak i Nemula Hésus Kelistu i sa
Datù ta.
5 Danà i Hésus migpeangay kenak, dakel sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenak. Owoy egsuguen di ma aken salu di anì tuluen ku sa medoo etaw diyà sa
langun balangan tanà anì mangunut da ma diyà kenagdi danà da egpigtuu. Huenan
di, tigtu meolò Hésus i.
6 Na, kiyu i tegeLoma, nekelapeg yu ma dé diyà siini medoo etaw egpigtuu, enù ka
inumow i Nemula ma kiyu anì mebaluy kiyu ma dé sa etaw i Hésus Kelistu.
7 Huenan di, egsulat a diyà keniyu i etaw tegeLoma eghiduwan i Nemula. Hinemilì
di ma kiyu anì kiyu sa etaw di.

Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Kesimbà I Pabelo

8 Na, ini sa muna tulonen ku diyà keniyu. Eg-oloen ku Nemula i denu keniyu, enù
ka apiya dutu mediyù dò duen dé medoo etaw neketiig denu sa kepigtuu yu diyà si
Hésus. Egdinegen i Nemula sa kesimbà ku danà i Hésus Kelistu eg-antang kenita.
9 Netiigan i Nemula doo eg-imeten ku taman sa egkegaga ku egtulù sa Mepion
Tegudon denu sa Anak di, owoy netiigan di ma takà ku kiyu isimbà.
10 Egsimbà a takà anì mekeangay a diyà keniyu amuk mebaluy diyà kenagdi, enù
ka nelugay dé nealang sa keipanaw ku eg-angay diyan.
11 Dakel sa ungayà ku mesehaa ki anì itulù ku keniyu sa igtulù sa Metiengaw Suguy
i Nemula kenak anì kumeeles sa kepigtuu yu,

12 enù ka ungayà ku ma setabangay ki anì kumeeles sa kepigtuu ta langun.
13 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu medoo gulê sa penemdem
ku mangay diyà keniyu hedem, dodoo duen sa nekealang kenak. Ungayà ku tumulù
a diyan anì dumuen dema etaw migtuu danà sa ketulù ku kenagda, lagà sa medoo
etaw beken Hudiyu diyà sa liyu menuwa egpigtuu dé danà sa ketulù ku.
14 Enù ka duen sa lagà dakel utang ku diyà sa langun balangan etaw, owoy iya
sa ukit ku egbayad sa utang ku sa ketegudon ku diyà kenagda denu si Kelistu.
Meketegudon a diyà sa langun balangan etaw, iling ka sa etaw tegesugud ataw ka
sa tegetuduk, iling ka etaw milantek ataw ka sa endà milantek.
15 Huenan di, dakel sa ungayà ku mekeangay a diyan anì tumegudon a ma diyà
keniyu i etaw tegeLoma.

Ini Denu Sa Mepion Tegudon

16 Apiya tukééy, endà memalaan a tumulon sa Mepion Tegudon denu si Hésus, enù
ka amuk duen etaw egpigtuu diyà sa Tegudon, iling ka etaw Hudiyu taman sa etaw
beken Hudiyu, mealukan da doo danà sa dakel egkegaga i Nemula.
17 Endà ma memalaan a tumulù sa Mepion Tegudon enù ka iya sa kenà i Nemula
egpetiig diyà kenita sa egoh di egpetiengaw kenita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu
ki, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Iya sa etaw kumelalù taman
melugay sa etaw migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”*

Egbulitan I Nemula Sa Etaw Épê Salà

18 Na si Nemula diyà langit, igpetiig di dé tigtu pigtamayan di sa medoo etaw egbael
medaet owoy endà eg-adat kenagdi, enù ka eg-alangen da sa tuu tegudon diyà sa pedu
da danà sa adat da medaet.
19 Pigtamayan di kagda enù ka endà egpigtuuwen da duu sa tegudon denu si Nemula
igpetiig di diyà kenagda sa melemu metiigan etaw.
20 Egoh anay egoh i Nemula migbael siini tanà taman ini egoh di, netiigan doo sa
langun etaw kagdi sa tigtu Nemula épê dakel egkegaga endà meelut di, enù ka hinaa
ta sa langun pineduen di apiya di pa endà egkehaa ta duu sa palas di. Huenan di,
endà mebaluy di amuk guwaen sa etaw endà duen Nemula i.
21 Dodoo apiya di pa metiigan da duen Nemula i, tapay doo endà eg-adatan da duu
owoy endà ma eg-oloen da duu egoh di egtabang kenagda. Huenan di, endà milantek
sa penemdem da enù ka lagà nedilungan sa penemdem da enù ka endà egketiigan
da duu sa tuu tegudon kedu si Nemula.
22 Guwaen da dò milantek sa penemdem da, dodoo endà duen di polo sa netiigan
da.
23 Sinambian da sa kepenemula da, huenan di endà dé eg-adatan da duu Nemula i
épê dakel egkegaga owoy melalù, dodoo iya polo sa egpenemulawen da sa binaelan
da éhê egoh-egoh sa etaw melemu mematay ataw ka sa inetaw éhê egoh manuk ataw
ka uled tanà ataw ka tigtu uled.
24 Danà da endà eg-adat si Nemula, ininiyugan di dé kagda anì baelan da sa langun
balangan medaet egkeiyapan sa pedu da. Tigtu mekemala iya wé egbaelan da diyà
sa lawa da.
25 Meked da migtuu sa tuu tegudon denu si Nemula, enù ka butbut polo sa
egpangunutan da. Egpenemulawen da sa medoo binaelan i Nemula daa owoy eg-
adatan da ma, dodoo endà egpigtuuwen da duu Nemula i sa migbael sa langun taman.
Kagdi sa Nemula meolò taman melugay. Amin.

---

* **1:17** 1:17 Basa ko Habakuk 2:4.

26 Na, danà da eg-eked egpigtuu diyà si Nemula, huenan di ininiyugan di kagda anì
egbaelan da sa langun uyot da medaet. Upama sa bayi, meked da sumawa sa maama,
dodoo sawaen da polo sa duma da bayi enù ka nesuwì sa adat da.
27 Hediya ma nesuwì sa adat sa maama, enù ka tigtu dakel sa uyot da sumawa
sa duma da maama. Tigtu mekemala iya wé egbaelan da diyà sa duma da maama.
Huenan di, endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa lawa da
danà sa egbaelan da medaet.
28 Guwaen da dò endà miulan sa kepigtuu da diyà si Nemula, huenan di pinandayà
di dé kagda anì medaet sa penemdem da owoy tigtu da egbael sa medaet.
29 Iya daa sa egpenemdemen da sa langun balangan medaet egbaelan da.
Egkeilayaman da sa langun taman duma da owoy metelam-am da ma. Takà da
egkeselepuh, owoy tegeimatay da, owoy egsesigbolowoy da ma, owoy butbuten da
ma. Melemu da mael medaet diyà sa duma da owoy ngolomen da ma,
30 owoy egsumbungen da ma sa duma da. Egkelepuhan da Nemula i owoy endà
ma eg-adatan da duu sa duma da. Owoy egpedakelen da ma kagda owoy egpeolòolò
da ma. Owoy takà da egpenemdem sa medoo balangan medaet egbaelan da. Owoy
endà ma eg-unutan da duu sa uyot sa lukes da.
31 Endà ma dé duen sa netiigan da sa mepion adat, owoy endà ma petuuwen da duu
sa igpasad da. Owoy endà duen sa pedu da diyà sa duma da owoy endà ma mehidu
da.
32 Apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula sa langun etaw egbael medaet
éhê iya wé tinulon ku, eg-uman da doo egbael medaet. Owoy beken iya daa, dodoo
mepion polo diyà kenagda amuk meilingan sa medoo liyu etaw sa adat da medaet.

2

Ini Sa Denu Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Etaw

1-2 Na, netiigan ta tigtu nesugat sa kepigtamay i Nemula sa etaw egbael medaet.
Dodoo taa yu, kiyu i etaw egsigbolow sa liyu etaw, endà duen sa pesuwan yu
egsigbolow kenagda enù ka medaet ma doo sa niyu adat. Huenan di, amuk
egsigbolowen yu kagda, sigbolow yu ma dé sa niyu adat enù ka nesetepeng doo sa
adat yu anan medaet.
3 Yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa
etaw egbael medaet sa egsigbolowen yu. Mepigtamayan yu ma doo enù ka nesetepeng
sa adat yu medaet.
4 Lagà egpeulanen yu sa kehidu i Nemula keniyu owoy sa ketaes tali di. Dodoo
penemdem yu polo sa pesuwan di eghidu keniyu, enù ka ungayà di meekedan yu sa
adat yu medaet.
5 Dodoo metegas polo sa ulu yu, owoy endà ma meiyap yu umeked sa adat yu
medaet. Huenan di, meumanan polo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu
amuk meuma siedò agdaw di migtamay etaw. Amuk meuma iya wé, mehaa sa langun
etaw tigtu metudà sa kepigtamay di.
6 Enù ka ibegay di diyà sa uman sebaen etaw sa untung da nesugat diyà sa binaelan
da egoh anay, iling ka mepion ataw ka medaet.
7 Duen etaw egpeelesen da sa mepion adat, enù ka eg-angat-angatan da sa mepion
mesakem da kani diyà si Nemula owoy sa keolò di kenagda owoy sa egoh da
mekeugpà dutu kenà di dò taman melugay. Tuu ma doo, amuk mepion sa egbaelan
etaw, mebegayan i Nemula doo kagda sa lalù endà meelut di.
8 Dodoo sa duma etaw, egpenemdemen da sa hagda daa uyot owoy endà
egpigtuuwen da duu sa tuu tegudon, dodoo egpangunutan da polo sa medaet egbaelan

da. Huenan di, endà tukééy di daa sa kebulit i Nemula kenagda, dodoo mebegat polo
sa kepigtamay di kenagda.
9 Tigtu dakel sa lihay mekeuma diyà sa langun etaw egbael medaet, labi pa sa etaw
Hudiyu taman sa etaw beken Hudiyu.
10 Dodoo sa langun etaw egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu, pedakelen i Nemula doo kagda owoy oloen di ma kagda, owoy mebegayan
da ma sa melanih pedu.
11 Enù ka sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, nesetepeng
da doo diyà sa kehaa i Nemula.
12 Na, netiigan sa medoo Hudiyu sa igsugù i Nemula diyà sa uledin igsugkow i Mosis
egoh anay. Huenan di, amuk egbael da medaet, mepigtamayan i Nemula doo kagda
danà sa uledin di. Dodoo sa medoo etaw beken Hudiyu, endà netiigan da duu sa
uledin igsugkow i Mosis. Amuk mael da medaet, mepigtamayan i Nemula ma doo
kagda, apiya di pa beken sa uledin sa itepeng di kenagda.
13 Enù ka beken iya daa sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa medoo etaw
egdinegdineg sa uledin, dodoo ini polo sa etaw petiengawen di sa etaw egbael sa
igsugù diyà sa uledin di.
14 Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw beken Hudiyu duu sa uledin igsugkow
i Mosis, duen doo sa egoh da egpekepangunut diyà sa igsugù di uledin, enù ka duen
diyà sa pedu da sa lagà egtulù kenagda denu sa mepion egbaelan da. Huenan di,
apiya di pa endà netiigan da duu sa uledin i Mosis, duen doo sa uledin diyà sa pedu
da.
15 Danà iya wé egbaelan da, netiigan ta igtulù sa pedu da sa igsugù sa uledin, enù
ka netiigan da doo diyà sa pedu da sa mepion ataw ka sa medaet. Upama, amuk
egbael da sa mepion, netiigan da doo mepion sa egbaelan da; dodoo amuk egbael da
medaet, netiigan da ma medaet sa egbaelan da.
16 Huenan di, amuk meuma siedò agdaw hinemilì i Nemula, si Hésus Kelistu sa
tumukaw sa binaelan sa langun etaw, taman sa penemdem da iglidung da. Hediya
ma sa igtulù ku diyà siini Mepion Tegudon eg-uwit-uwiten ku.

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Owoy Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Na, kiyu i medoo duma ku etaw Hudiyu, egpeolòolò yu kéen danà yu Hudiyu
sa etaw hinemilì i Nemula owoy egsaligan yu ma sa uledin igsugkow i Mosis anì
kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, owoy egpedakelen yu ma kiyu enù ka
guwaen yu dò kiyu daa sa etaw i Nemula.
18 Guwaen yu ma dò netiigan yu sa uyot i Nemula diyà etaw, owoy tigtu yu ma
neketiig eghemilì sa egbaelan yu mepion enù ka netulù yu danà sa uledin i Nemula
igpesulat.
19 Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa liyu etaw anì metiigan da Nemula i, enù
ka lagà yu gaa sa legdaw anì melegdawan yu sa penemdem sa etaw tegebael salà
eg-ugpà diyà deleman.
20 Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa medoo etaw kulang penemdem, enù ka lagà
yu gaa mistelu owoy lagà da batà egtuluen yu. Guwaen yu ma dò milantek yu owoy
anan tuu sa tegudon egketiigan yu enù ka igsalig i Nemula sa uledin di diyà keniyu.
21 Ay! Kiyu i tegetulù sa liyu etaw, dodoo maen di ya endà egtuluen yu duu sa niyu
pedu? Upama, egtulù yu guwaen yu, “Yoko egpenakaw wa,” dodoo kiyu, tegepenakaw
yu ma doo.
22 Egtulù yu ma, guwaen yu, “Yoko egbigà ya.” Dodoo kiyu, bigaen yu ma doo.
Tigtu egkelepuh yu ma sa medoo inetaw egpenemulawen sa etaw beken Hudiyu,
dodoo egdalem yu ma doo diyà sa dalesan tinaguan inetaw anì menakaw yu polo.

23 Egpeolòolò yu denu sa kepangunut yu diyà sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis,
dodoo pineumàumaan yu polo Nemula i danà yu egtipay sa uledin di.
24 Duen sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu keniyu, guwaen di, “Danà kedaet
sa adat yu, kiyu i etaw Hudiyu, huenan di egsumbungen sa medoo etaw beken Hudiyu
Nemula i.”*
25 Na kiyu i etaw Hudiyu, migpekelaing yu ipat anì metandaan yu kiyu sa etaw i
Nemula. Huenan di, milantek iya wé kepekelaing yu ipat amuk tigtu yu egpangunut
diyà sa medoo uledin i Nemula igsugkow i Mosis. Dodoo amuk egtipay ki sa uledin
di, lagà ki doo sa etaw beken Hudiyu endà migpekelaing ipat.
26 Hediya ma, amuk tigtu egpangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i
Nemula, metuuwan doo Nemula i diyà kenagdi apiya di pa endà migpekelaing di
ipat.
27 Huenan di, amuk egpangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i Nemula,
egtandaan di doo nesugat sa kepigtamay i Nemula diyà keniyu i medoo Hudiyu, enù
ka apiya di pa kiyu sa etaw migsakem sa uledin di owoy migpekelaing yu ma ipat,
egtipay yu doo sa uledin di.
28 Na, beken iya sa tigtu etaw Hudiyu sa etaw netandaan danà di migpekelaing ipat,
enù ka beken iya sa tandà di etaw i Nemula.
29 Dodoo ini polo sa etaw i Nemula sa etaw tigtu egpangunut diyà kenagdi. Owoy
ini sa tandà di sa pedu da pinelumanan i Nemula danà sa Metiengaw Suguy di, beken
sa tandà binaelan da diyà sa lawa da daa. Amuk egpangunut sa etaw diyà si Nemula,
mebaluy endà meolò di etaw, dodoo si Nemula polo sa umolò kenagdi.

3

Ini Sa Sagbì I Pabelo Denu Sa Lantek Sa Etaw Hudiyu

1 Na amuk hediya, lagà endà duen lantek ké, kami i etaw Hudiyu, owoy lagà ma
endà duen sa lantek sa kepekelaing ké ipat.
2 Dodoo duen doo sa dakel lantek di, enù ka kami i etaw Hudiyu sa muna sinaligan
i Nemula sa kagi di egoh anay.
3 Apiya di pa duen duma ké etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà sa kagi i Nemula,
tapay doo endà mehalì sa igpasad di enù ka kesaligan Nemula i.
4 Apiya di pa butbuten sa langun etaw diyà tanà, anan tuu doo sa langun kagi i
Nemula. Enù ka duen sa kagi igsulat i Datù Dabid egoh anay denu si Nemula, guwaen
di,
“O Nemula, anan tuu sa inikagi ko,
huenan di mehaa sa ketudà ko.
Apiya di pa egtipuwen ka etaw, tapay doo tumaban ka.”*
5-7 Na, duen kéen etaw guwaen da dò mepion diyà si Nemula amuk takà da egbael
medaet owoy butbuten da, enù ka amuk hauwen sa liyu etaw sa egbaelan da medaet,
meketiig da doo tigtu metudà polo sa egbaelan i Nemula owoy anan tuu polo sa kagi
di. Duen ma etaw guwaen da dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di kagda
danà da egbael medaet, enù ka mehaa ta gaa sa metudà adat i Nemula danà sa medaet
egbaelan da. Dodoo tigtu endà tuu iya wé penemdem da, enù ka upama amuk endà
pigtamayan i Nemula duu kagda, tuu endà metudà di, agulé amuk endà metudà di,
endà duen sa egkegaga di migtamay sa langun etaw egbael medaet. Dodoo, metudà
polo Nemula i owoy tigtu tuu duen sa egkegaga di migtamay sa medoo etaw egbael
medaet.
8 Duen ma etaw egtipu kenak, guwaen da dò itulù ku mepion gaa amuk egbael ki
medaet anì mehaa ta sa mepion. Dodoo tigtu neamu iya wé penemdem da, huenan di

* **2:24** 2:24 Basa ko Isayas 52:5. * **3:4** 3:4 Basa ko Isalem 51:4.

mekesugat doo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda danà iya wé medaet kagi da.

Tegesalà Sa Langun Etaw

9 Na, taa yu hih. Endà tuu di eglowon sa etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu, enù ka tuu doo sa inikagi ku giina diyà keniyu denu sa egoh ta anan ki neudipen diyà salà, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
10 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw tigtu metiengaw diyà sa kehaa i Nemula.
11 Endà duen etaw egpeketiig si Nemula.
Owoy endà ma duen etaw dakel sa pedu di egpangunut diyà si Nemula.
12 Ininiyugan sa langun etaw Nemula i, owoy anan da egbael medaet.
Apiya sebaen, endà duen etaw metiengaw sa adat di."†
13 "Tigtu medaet sa kagi da,
lagà sa mahù eglesut diyà sa lebeng neukaan.
Butbuten da,
owoy lagà kehemued uled sa ketipu da etaw
enù ka pesakitan da sa pedu duma da."‡
14 "Iya daa sa eglesut diyà sa ebà da sa ketubad da duma da
enù ka tigtu da melepuh diyà sa duma da."§
15 "Owoy dakel ma sa pedu da mimatay.
16 Sumalà dé sa angayan da egtimbul,
egpedaetan da sa keugpà sa medoo etaw
owoy tegepelihay da ma duma da.
17 Enù ka endà netiigan da duu sa ukit denu sa melanih pedu."*
18 "Owoy endà ma eg-adatan da duu Nemula i."†
19 Na, netiigan ta dé igpesulat i Nemula sa uledin di anì mekepangunut sa medoo Hudiyu migsakem uledin di. Huenan di, amuk meuma sa agdaw egoh i Nemula migtamay kenagda, endà duen tayu etaw mekesagbì diyà kenagdi enù ka anan da neketipay. Endà duen etaw meketulon sa pesuwan di endà mepigtamayan di amuk diyà sa taengan i Nemula, enù ka anan da nesalà.
20 Huenan di, endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka duen doo sa kenà di neketipay. Dodoo igbegay i Nemula sa uledin di anì metiigan ta sa salà ta danà ta mineketipay.

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

21 Na, igpetiig i Nemula dé diyà kenita sa ukit di egpetiengaw kenita diyà sa kehaa di. Beken danà ta egpangunut diyà sa uledin di sa kepetiengaw di kenita, dodoo tinulon di dé sa ukit di egpetiengaw kenita danà sa igpesulat di diyà si Mosis owoy sa medoo duma tegesugkow di egoh anay.
22 Petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu. Sumalà dé sa etaw, mebaluy kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpigtuu, enù ka endà duen tayu etaw metampilan di.
23 Enù ka sa langun etaw, anan da nesalà, owoy endà duen etaw meolò i Nemula enù ka kulang sa kepionon ta langun.
24 Dodoo danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, petiengawen di doo kita diyà sa kehaa di. Pinelagà di kita sa etaw endà migbael salà, enù ka linaun i Hésus Kelistu kita diyà sa salà ta.

---

† **3:12** 3:10-12 Basa ko Isalem 14:1-3; 53:1-3. ‡ **3:13** 3:13 Basa ko Isalem 5:9; 140:3. § **3:14** 3:14 Basa ko Isalem 10:7. * **3:17** 3:15-17 Basa ko Isayas 59:7-8. † **3:18** 3:18 Basa ko Isalem 36:1.

25 Hinemilì i Nemula kagdi anì tigtuwan di sa salà ta danà sa depanug di miglesut
egoh di nematay anì mekepeuloy sa salà ta amuk egpigtuu ki diyà kenagdi. Iya sa
binaelan i Nemula anì metiigan ta mekesugat sa kepigtamay di diyà sa etaw nesalà.
Egoh anay metaes pelà sa tali i Nemula owoy lagà egpandayaen di sa salà egbaelan
etaw.
26 Dodoo ini egoh di endà dé egpandayaen di duu sa salà ta enù ka igpebaba di dé
diyà si Hésus. Huenan di, ipetiig i Nemula diyà kenita tigtu metiengaw sa binaelan di,
owoy mebaluy kumetiengaw ki ma diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki diyà si Hésus.
27 Huenan di, endà duen sa pesuwan ta egpeolòolò denu sa kepeuloy i Nemula sa
salà ta, enù ka beken iya sa pesuwan di egpeuloy sa salà ta danà ta egpangunut diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo igpeuloy di dé sa salà ta danà ta polo egpigtuu diyà
si Hésus.
28 Huenan di endà duen sa pesuwan ta egpeolòolò, enù ka netiigan ta ini daa sa
ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpigtuu diyà si Hésus, beken
danà sa kepangunut ta diyà sa uledin.
29 Yoko egpenemdem duu etaw Hudiyu daa sa etaw i Nemula, enù ka mebaluy doo
etaw i Nemula sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
30 Enù ka sebaen daa Nemula i, owoy petiengawen di sa langun etaw diyà sa kehaa
di amuk egpigtuu da diyà si Hésus, iling ka sa etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
31 Amuk ipeuloy di sa salà ta danà ta egpigtuu, yoko egpenemdem duu inekedan
ta dé sa tapay uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Dodoo, meumanan polo sa
kepangunut ta diyà sa uledin danà ta dé egpigtuu diyà si Hésus.

4

Kumetiengaw Ablaham I Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Di Egpigtuu

1 Na, mepion amuk penemdemen ta Ablaham i tupù ta. Ngadan inedungan sa egoh
di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula?
2 Enù di ya, mig-edung danà sa egbaelan di mepion? Dodoo beken, enù ka
upama amuk migketiengaw danà di egbael mepion, mebaluy egpeolòolò kéen mikagi,
guwaen di, “Tigtu a metiengaw, aken i.” Dodoo endà mebaluy di amuk peolòolò diyà
si Nemula.
3 Netiigan ta doo iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i
Nemula danà sa kepigtuu di.”*
4 Upama, amuk duen sa etaw eggalebek, endà binegayan di uloy sa sukay di, dodoo
mekuwa di sa sukay di danà sa galebek di.
5 Hediya ma, beken iya sa pesuwan ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
mepion egbaelan ta egsaligan ta, dodoo kumetiengaw ki polo diyà sa kehaa di amuk
egsalig ki diyà si Nemula, sa tegepetiengaw etaw nesalà.
6 Hediya ma sa tinulon i Datù Dabid denu sa etaw neanggan danà di pinetiengaw
i Nemula owoy nepeuloyon ma salà danà di egpigtuu, beken danà sa binaelan di
mepion.
7 Guwaen i Dabid,
“Tigtu meanggan sa langun etaw amuk ipeuloy i Nemula sa salà da,
owoy endà dé metulengan di duu.
8 Tigtu meanggan da ma
amuk endà dé duen sa salà da diyà sa kehaa i Nemula
enù ka kinedanan di dé.”†

* **4:3** 4:3 Basa ko Génesis 15:6. † **4:8** 4:7-8 Basa ko Isalem 32:1-2.

9 Na, beken sa medoo etaw Hudiyu daa migpekelaing ipat sa mekehaa sa
kekeanggan tinulon i Dabid, dodoo meanggan ma doo sa etaw beken Hudiyu apiya di
pa endà migpekelaing da ipat. Netiigan ta iya wé, enù ka iya sa kagi i Nemula tinulon
ku giina, guwaen di, "Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw
diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di."
10 Iya sa egoh i Ablaham migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa egoh di endà pa
migpekelaing ipat sa egoh di lagà etaw beken Hudiyu.
11 Agulé migpekelaing dé ipat enù ka egtandaan di sa egoh di migketiengaw dé diyà
sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di egoh di endà pa nekelaingan ipat. Huenan
di, iya sa lagà tupù ta si Ablaham, kita i langun etaw egpigtuu diyà si Nemula, apiya
di pa endà egpekelaing ki ipat, enù ka kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di danà sa
kepigtuu ta.
12 Hediya ma, si Ablaham sa tupù sa medoo etaw Hudiyu migpekelaing ipat. Beken
sa kepekelaing da ipat sa egsaligan da anì kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula,
dodoo egsaligan da polo sa kepigtuu da iling sa kepigtuu i Ablaham egoh di endà pa
migpekelaing ipat.
13 Egoh anay igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa medoo tugod di meuma
kani sa egoh da sumabà sa langun uwang tanà. Iya sa igpasad di danà i Ablaham
migpigtuu, beken danà sa kepangunut di diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka
migketiengaw daa diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.
14 Upama, amuk iya daa sa mebegayan sa igpasad i Nemula sa etaw egpangunut
diyà sa uledin di, endà dé duen sa ulan sa kepigtuu ta diyà si Nemula owoy endà ma
dé meketuu sa igpasad di, enù ka endà duen etaw tigtu mekepangunut diyà sa langun
uledin di.
15 Pigtamayan i Nemula polo kita danà ta migtipay sa uledin enù ka endà megaga
ta duu egpangunut. Mepion hedem amuk endà dé duen sa uledin anì endà duen sa
kenà ta meketipay.
16 Huenan di, iya daa sa etaw mebegayan i Nemula sa igpasad di sa etaw egpigtuu
diyà kenagdi. Mebegayan ki danà sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita anì
tigtu mesakem ta kani, kita i langun tugod i Ablaham. Beken iya daa sa mekesakem
sa medoo etaw Hudiyu egpangunut diyà sa uledin, dodoo mekelapeg ma sa langun
etaw egpigtuu diyà si Nemula lagà sa kepigtuu i Ablaham, enù ka kagdi sa tupù sa
langun etaw egpigtuu, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
17 Duen sa kagi i Nemula diyà si Ablaham igpesulat di, guwaen di, "Peemaen ku
diyà keniko sa langun balangan etaw diyà siini sinukub langit."‡ Na, tuu iya wé, enù
ka diyà sa kehaa i Nemula, anan da lagà anak i Ablaham sa langun balangan etaw
egpigtuu diyà si Nemula. Na si Nemula sa pinigtuu i Ablaham, kagdi sa mekeenaw
etaw nematay, owoy danà sa kagi di daa megaga di peduen sa endà pa mebaelan.
18 Na si Ablaham, apiya di pa lagà endà meketuu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi,
egpigtuuwen di doo sa inikagi i Nemula. Eg-angat-angatan di doo sa egoh di kagdi
sa metupù sa medoo etaw, enù ka igpasad i Nemula sa egoh di umanak owoy medoo
temù sa tugod di mekeiling kedoo bituen.§
19 Dodoo egoh iya, magatus dé gepalay sa kelukes i Ablaham, owoy netiigan di endà
dé mebaluy di umanak enù ka lukes dé owoy endà ma mekeanak si Sala sawa di enù
ka tapay dé endà eg-anak di. Gasama iya, mebagel doo sa kesalig di diyà si Nemula.
20 Endà neduwa sa pedu di denu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi, dodoo egkeeles
polo sa kesalig di owoy eg-olò ma si Nemula,
21 enù ka tigtu netiigan di megaga i Nemula egpetuu sa igpasad di diyà kenagdi.
22 Huenan di, migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.

‡ **4:17** 4:17 Basa ko Génesis 17:5. § **4:18** 4:18 Basa ko Génesis 15:5.

23 Apiya di pa iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Migketiengaw Ablaham i
diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di,” beken si Ablaham daa sa migketiengaw
diyà sa kehaa i Nemula.
24 Dodoo igpesulat i Nemula iya wé anì metiigan ta mebaluy kumetiengaw ki ma
langun amuk egpigtuu ki diyà kagdi, sa mig-enaw si Hésus sa Datù ta egoh di nematay.
25 Nematay Hésus i danà di migtigtu sa salà ta. Agulé inenaw i Nemula anì
petiengawen di kita diyà sa kehaa di.

5

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Sa Binaelan I Kelistu

1 Na, netiigan ta dé pinetiengaw i Nemula kita danà ta egpigtuu diyà si Hésus
Kelistu. Huenan di, endà dé nesekuntelà ki si Nemula, dodoo nesesebaen ki polo
danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.
2 Danà sa kepigtuu ta diyà kenagdi, mebaluy dé mehaa ta sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di. Huenan di, meanggan ki dé enù ka eg-angat-angatan
ta sa egoh ta mekeunut diyà sa senang i Nemula diyà langit kani.
3 Dodoo beken iya daa sa pesuwan ta meanggan, dodoo meanggan ki ma danà
sa kelikutan egkeukitan ta ini egoh di, enù ka egketulù ki egtigkel danà sa lihay
egkeukitan ta.
4 Amuk metigkel ki sa kelikutan, metuuwan Nemula i diyà sa adat ta mepion. Owoy
amuk metiigan ta iya wé, kumeeles ma doo sa pedu ta eg-angat-angat siedò mepion
mesakem ta diyà langit.
5 Endà mesemek ki migtuu enù ka ipetuu i Nemula doo sa eg-angat-angatan ta, enù
ka netiigan ta dakel sa kehidu di kenita danà sa Metiengaw Suguy di igbegay di diyà
kenita.
6 Taa yu sa ketabang i Nemula diyà kenita. Egoh ta endà pa egpigtuu, endà mekebael
ki sa mepion anì mealukan ki. Dodoo egoh di neuma sa agdaw hinemilì i Nemula,
nematay doo Kelistu i anì launen di kita i tegebael salà.
7 Na, netiigan ta tigtu melikut amuk peimatay sa etaw anì mealukan di sa duma di,
apiya di pa metiengaw etaw sa duma di. Enday ta duu, duen kéen sa etaw mekebael
iya wé amuk tigtu mepion etaw sa duma di sambian di.
8 Dodoo si Nemula, igpehaa di dé sa dakel kehidu di kenita, enù ka apiya di pa
kita sa tegebael salà, nematay doo Kelistu i anì launen di kita diyà sa kepigtamay i
Nemula etaw.
9 Na, amuk egpetiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di danà sa kinepatay i
Kelistu, uman pa dakel doo sa ketabang di kenita ini egoh di enù ka alukan di kita
diyà sa kepigtamay di mekeuma kani diyà sa etaw egbael salà.
10 Egoh anay nesekuntelà ki si Nemula, dodoo danà sa kinepatay sa Anak di
neseloyuk ki dé si Nemula. Amuk neseloyuk ki dé ini egoh di, netiigan ta tigtu alukan
di kita kani diyà sa kepigtamay di etaw, enù ka neenaw Kelistu i egoh di nematay.
11 Owoy beken iya daa, dodoo tigtu ki dé meanggan enù ka egtabangan i Nemula
kita danà i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà sa binaelan di neseloyuk ki dé si
Nemula.

Mepigtamayan Sa Etaw Danà Sa Salà I Adam, Dodoo Melalù Sa Etaw Danà I Kelistu

12 Na, ini sa pesuwan di duen sa salà diyà tanà enù ka danà sa salà binaelan sa
sebaen daa etaw egoh anay, si Adam. Danà sa salà binaelan di, duen ma sa kepatay
etaw. Iya sa pesuwan di egkematay sa langun etaw ini egoh enù ka nelengon ki egbael
salà.

13 Egoh anay egoh di endà pa duen sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis, tapay dé
tegebael salà sa langun etaw. Dodoo lagà endà egpenemdemen i Nemula duu sa salà
da, enù ka endà pa duen sa uledin di diyà kenagda.
14 Gasama iya, edung sa egoh i Adam taman sa egoh i Mosis migsugkow sa uledin,
neseinut-inut sa langun etaw nematay enù ka lagà datù ma sa kepatay etaw. Nematay
da langun enù ka anan da duen salà, apiya di pa endà tinipay da duu sa uledin tinipay
i Adam.
Apiya di pa medaet sa binaelan i Adam egoh anay, duen doo sa lagà balà di, si
Hésus Kelistu sa pineangay i Nemula diyà tanà.
15 Dodoo endà nesetepeng da, enù ka endà nesetepeng sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula danà i Kelistu owoy sa salà binaelan i Adam. Danà sa sebaen etaw si Adam,
neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà binaelan di. Dodoo uman pa dakel
sa kehidu i Nemula kenita enù ka egtabangan di doo sa medoo etaw danà sa mepion
binaelan sa sebaen etaw si Hésus Kelistu. Iya sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenita.
16 Hediya ma, endà nesetepeng di sa ketamanan sa salà binaelan i Adam owoy sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula. Danà sa salà binaelan sa sebaen etaw si Adam,
mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà sa langun etaw. Dodoo apiya di pa medoo sa
salà binaelan ta, petiengawen i Nemula doo kita danà sa ketabang ipeuloy di.
17 Apiya di pa neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà sa sebaen etaw
si Adam, tigtu mepion doo sa mehaa ta danà sa binaelan sa sebaen etaw si Hésus
Kelistu. Sumalà dé sa etaw sumakem sa ketabang ipeuloy i Nemula, kumetiengaw ki
doo diyà sa kehaa di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di, owoy mekeunut
ki ma kenagdi kumedatù.
18 Netiigan ta mepigtamayan sa langun etaw taman melugay danà sa salà binaelan
i Adam. Dodoo danà ma sa metiengaw binaelan i Hésus Kelistu, mebegayan ki polo
sa lalù endà meelut di owoy petiengawen i Nemula kita.
19 Endà migpangunut Adam i diyà sa igsugù i Nemula, huenan di nekebael salà sa
langun etaw. Dodoo danà i Hésus Kelistu migpangunut diyà si Nemula, mebaluy doo
kumetiengaw sa medoo etaw diyà sa kehaa i Nemula.
20 Apiya di pa takà egbael salà sa medoo etaw egoh anay, igpesulat i Nemula doo
sa uledin di anì metiigan da meumanan sa salà da danà da egtipay sa uledin. Dodoo
apiya di pa meumanan sa salà ta, meumanan ma doo sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula diyà kenita.
21 Apiya di pa neseinut-inut da nematay sa langun etaw danà da neudipen diyà
salà, igpehaa i Nemula doo sa dakel ketabang di diyà kenita, enù ka egpetiengawen
di kita diyà sa kehaa di anì mebegayan ki sa lalù endà meelut di danà i Hésus Kelistu
sa Datù ta.

6

Duen Sa Magtu Lalù Ta Danà I Nemula

1 Na, amuk egsakem ki dé sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, duen
kéen sa etaw guwaen di dò mepion amuk muman ki mael salà anì meumanan ma sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
2 Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka endà mebaluy di muman ki mael salà, enù
ka lagà ki dé sa etaw nematay nekedan dé sa tapay adat ta tegebael salà.
3 Netiigan yu doo egoh ta migpebautis diyà wayeg, egtandaan ta sa egoh ta
nesesebaen si Kelistu. Huenan di, egoh di nematay, lagà ki ma nekeunut kenagdi
nematay.

4 Amuk egpebautis ki, lagà ki nekeunut kenagdi nematay owoy lagà ki ma nekeunut
kenagdi egoh di iglebeng. Hediya ma, egpekeunut ki ma kenagdi egoh di mig-enaw
danà sa dakel egkegaga i Nemula sa Emà di, anì mekebael ki sa mepion danà sa magtu
lalù igbegay di diyà kenita.
5 Danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay, huenan di mekeunut ki ma doo
kenagdi diyà sa keenaw di.
6 Netiigan ta egoh i Kelistu igtutuk diyà sa kayu igbugsud, lagà nekeunut ma igtutuk
dahiya sa tapay pedu ta anì mematay. Huenan di, nekedan dé sa pedu ta tegebael
salà, owoy endà ma dé neudipen ki diyà sa adat ta medaet,
7 enù ka amuk nematay sa etaw, nelaun dé diyà salà.
8 Amuk lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di nematay, nekeunut ki ma doo kenagdi
egoh di mig-enaw, enù ka dumuen ma sa magtu lalù ta nekeiling sa hagdi.
9 Netiigan ta mig-enaw Kelistu i owoy endà dé mematay di uman enù ka endà dé
duen sa megaga sa kepatay etaw diyà kenagdi.
10 Segulê daa nematay owoy endà dé muman di mematay, huenan di nekeatu dé
diyà sa egkegaga salà danà sa kinepatay di. Owoy nehagtay dé ini egoh di anì takaan
di mael sa mepion kenà i Nemula metuuwan.
11 Hediya ma diyà keniyu, penemdem yu nekedan dé egkegaga sa salà diyà kenita
danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay. Owoy nebegayan ki ma dé sa magtu
lalù anì metuuwan Nemula i diyà sa langun egbaelan ta mepion danà ta nesesebaen
si Hésus Kelistu.
12 Huenan di, yoko egpeunut duu sa pedu yu tegebael salà anì endà dé mangunut
yu diyà sa medaet uyot sa lawa ta egkematay.
13 Owoy yoko ma egpandayà duu sa lawa yu tegebael medaet, dodoo pesabai yu
polo sa lawa yu diyà si Nemula anì mekebael yu sa adat metiengaw, enù ka linaun di
dé kita diyà sa kepatay ta owoy egbegayan di ma kita sa magtu lalù endà meelut di.
14 Endà dé duen egkegaga sa salà diyà kenita, enù ka endà dé egsaligan ta duu
sa kepangunut ta diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo iya polo sa egsaligan ta sa
ketabang i Nemula ipeuloy di diyà kenita.

Pinelagà Di Udipen Sa Ukit Kepangunut Ta

15 Na, duen kéen etaw guwaen di dò muman ki mael salà enù ka iya sa egsaligan ta
sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, beken sa kepangunut ta diyà sa uledin. Dodoo
tigtu endà mebaluy di iya wé.
16 Enù ka netiigan yu doo sumalà dé sa egkeiyapan yu umunut, lagà yu sa udipen
di. Upama, amuk salà sa egkeiyapan yu umunut, meudipen yu doo dahiya owoy
mekeangay yu ma diyà sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk si Nemula polo sa
unutan yu, mebaluy kagdi sa datù yu owoy kumetiengaw yu ma diyà sa kehaa di.
17 Egoh anay lagà yu neudipen diyà salà. Dodoo tigtu egpesalamat a diyà si Nemula
enù ka nesambian dé sa adat yu ini egoh owoy tigtu yu ma dé egpangunut diyà sa
tuu tegudon sinakem yu.
18 Nelaun yu ma dé diyà sa tapay adat yu medaet owoy endà dé neudipen yu diyà
salà, dodoo lagà yu dé udipen i Nemula tegebael sa metiengaw adat.
19 Iya sa pesuwan di igpeligad ku diyà udipen siini ketulù ku diyà keniyu anì
melemu metiigan yu. Egoh anay lagà yu neudipen danà sa uyot yu medaet owoy
egpandayaen yu ma sa lawa yu egbael medaet owoy takà yu ma eg-uman egbael
medaet. Dodoo ini egoh di, pesabai yu dé sa lawa yu diyà si Nemula anì meumanan
sa egbaelan yu mepion kenà i Nemula metuuwan.
20 Egoh anay egoh yu neudipen diyà salà, endà duen sa pedu yu apiya tukééy eg-
unut diyà sa adat metiengaw.

21 Owoy endà ma duen sa mepion untung yu danà sa binaelan yu egoh anay, siedò
medaet adat yu egkemalaan yu dé ini egoh di, enù ka iya daa sa metebowon sa etaw
egbael medaet sa kepatay di taman melugay.
22 Dodoo ini egoh di, linaun i Nemula dé kita diyà sa salà anì mebaluy ki dé udipen
i Nemula. Amuk hediya, dakel sa untung ta enù ka megaga ki mangunut diyà sa uyot
di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di.
23 Amuk duen etaw eg-unut diyà sa uyot di tegebael salà, iya sa untung mesakem
di sa kepatay taman melugay. Dodoo ini polo sa ipeuloy i Nemula sa lalù endà meelut
di danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu sa Datù ta.

7

Nekelaun Ki Diyà Sa Uledin

1 O medoo duma ku egpigtuu, tapay doo netiigan yu denu sa uledin ta, huenan di
netiigan yu mekepangunut sa etaw diyà sa uledin taman sa egoh di nematay. Dodoo
amuk mematay dé, endà dé mekepangunut di diyà sa uledin.
2 Upama, ini sa uledin denu sa bayi épê sawa, endà mebaluy di sumawa dema amuk
nehagtay pelà sa sawa di. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa
diyà sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin kesesawaay.
3 Dodoo amuk sumawa diyà sa sebaen ma maama egoh di nehagtay pelawà sa sawa
di, nekebigà dé sa bayi. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, beken dé bigà amuk
sawaen di sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin kesesawaay.

4 O medoo duma ku egpigtuu, hediya ma kita i etaw, enù ka egoh i Kelistu nematay
diyà sa kayu igbugsud, nekeunut ki kenagdi nematay. Huenan di, endà dé metegel ki
pepangunut diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis, dodoo iya polo mepangunutan ta
si Kelistu sa inenaw i Nemula egoh di nematay, anì mebaelan ta sa mepion adat kenà
i Nemula metuuwan.
5 Egoh anay egoh ta pelà eg-unut diyà sa nita daa uyot, duen doo sa binaelan ta
hinawidan sa uledin. Dodoo iya polo sa tigtu egkeiyapan ta egbael, enù ka hinawidan
sa uledin. Huenan di, iya daa sa untung mesakem ta sa kepatay taman melugay enù
ka takà ki egbael medaet.
6 Dodoo danà ta dé nesesebaen si Hésus Kelistu, lagà ki dé nematay. Huenan di,
endà dé neudipen ki diyà sa uledin enù ka linaun i Nemula kita. Egoh anay egoh ta
egpangunut diyà sa tapay uledin igpesulat, endà mekegaga ki mael sa uyot i Nemula.
Dodoo ini egoh di mekepangunut ki dé diyà sa uyot di danà sa ketabang sa Suguy di
diyà kenita.

7 Na, duen kéen etaw guwaen di dò uledin sa edungan sa kebael ta medaet. Dodoo
tigtu endà tuu iya wé, enù ka amuk endà duen sa uledin, endà metiigan ta duu sa
kenà ta egbael salà. Upama, amuk endà duen sa uledin eghawid sa kekesina, endà
metiigan ta duu mesalà ki amuk egkesina ki.
8 Dodoo egoh ku neketiig sa uledin eghawid sa kekesina, uman a polo egkesina enù
ka iya sa ungayà pedu ku tumipay a sa uledin. Upama, amuk endà duen sa uledin,
endà metiigan ta duu sa kenà ta mesalà.
9 Egoh anay egoh ku endà neketiig sa uledin, guwaen ku dò endà duen salà ku.
Dodoo egoh ku neketiig sa igsugù di diyà kenak, netiigan ku ma dé medaet sa egbaelan
ku owoy metebowon a ma sa kepatay taman melugay danà sa salà ku.
10 Iya sa pesuwan i Nemula migbegay sa uledin anì tigtu ki melalù amuk endà
meketipay ki. Dodoo tebowen a polo sa kepatay taman melugay danà ku migtipay sa
uledin di.

11 Neakalan a doo danà sa pedu ku medaet, enù ka apiya di pa egpangunut a hedem
diyà sa uledin anì mekesakem a sa mepion, tebowen a doo sa kepatay taman melugay
danà ku migtipay sa uledin.
12 Endà duen sa medaet nekeamut diyà sa uledin igbegay i Nemula. Anan mepion
polo owoy tigtu metudà ma.
13 Huenan di, yoko egpenemdem duu meumawan ki sa kepatay taman melugay
danà sa mepion uledin i Nemula. Endà tuu iya wé, enù ka meumawan ki polo sa
kepatay taman melugay danà ta migtipay sa uledin di, anì metiigan ta tigtu medaet
sa salà ta. Huenan di, danà sa mepion uledin di, metulù ki doo tigtu medaet sa ketipay
ta uledin.

Egsegilaway Sa Medaet Uyot Ku Owoy Sa Mepion

14 Na, netiigan ta anan mepion sa uledin enù ka kedu diyà sa Suguy i Nemula.
Dodoo etaw a daa owoy takà a egbael salà, huenan di lagà a neudipen diyà salà.
15 Endà egketiigan ku duu sa egbaelan ku takà. Apiya di pa ungayà ku mael sa
mepion, endà doo egkebaelan ku duu, enù ka iya polo sa egbaelan ku sa medaet
egkelepuhan ku.
16 Amuk egbaelan ku sa medaet endà egkeiyapan ku duu, iya sa tandà di neketiig
a doo mepion sa uledin i Nemula.
17 Huenan di, beken danà sa uyot ku sa egbaelan ku medaet, dodoo neagak a polo
diyà salà danà sa medaet uyot sa tapay pedu ku.
18 Netiigan ku endà duen sa mepion diyà sa pedu ku, enù ka apiya di pa baelan ku
hedem sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu.
19 Beken iya sa egbaelan ku sa mepion egkeiyapan ku hedem, dodoo egbaelan ku
polo sa medaet egkelepuhan ku.
20 Amuk egbaelan ku sa endà egkeiyapan ku duu, beken danà sa naken uyot iya
wé, dodoo danà polo sa medaet uyot sa tapay pedu ku.
21 Ini sa egkebaelan ku takà. Amuk ungayà ku mael sa mepion, endà ma doo
egkebaelan ku duu, enù ka tinabanan a sa uyot sa tapay pedu ku.
22 Dodoo iya sa ungayà sa ugpu pedu ku mangunut a diyà sa uledin i Nemula.
23 Dodoo, netiigan ku duen diyà sa lawa ku sa sebaen ma egsabà kenak, enù ka
egsegilaway sa tapay pedu ku owoy sa mepion egkeiyapan sa pedu ku. Lagà a
neudipen diyà sa medaet uyot sa tapay pedu ku anì mekebael a sa medaet uyot sa
lawa ku.
24 Aken sa etaw tigtu egkepasangan. Ungayà ku hedem duen etaw mekelaun
kenak diyà sa egoh ku neudipen diyà salà, enù ka amuk eg-uman a egbael medaet,
mekeangay a doo diyà sa kepatay taman melugay.
25 Dodoo tigtu a egpesalamat diyà si Nemula, enù ka duen dé sa meketabang kenak,
si Hésus Kelistu sa Datù ta.
Na, iya sa kelikutan ku. Apiya di pa dakel sa pedu ku hedem egpangunut diyà sa
uledin i Nemula, takà a doo egbael medaet danà sa tapay pedu ku.

8

Si Kelistu Sa Mekealuk Kenita Diyà Sa Egoh Ta Neudipen Diyà Salà

1 Huenan di, endà dé pigtamayan i Nemula duu kita danà ta nesesebaen si Hésus
Kelistu.
2 Enù ka danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, duen dé sa magtu lalù ibegay sa
Suguy i Nemula diyà kenita. Huenan di, nelaun ki dé diyà sa tapay pedu ta tegebael
salà, owoy endà ma dé meagak ki diyà sa kepatay taman melugay.
3 Endà netabangan ki danà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà duen etaw
mekegaga mangunut diyà sa langun uledin di. Dodoo si Nemula polo sa egtabang

kenita, enù ka pineangay di sa Anak di si Hésus Kelistu anì meetaw diyà tanà nekeiling kenita. Pinigtamayan di egoh di migbaba sa salà ta egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud. Huenan di, nekedan dé sa egkegaga sa salà anì endà dé meudipen ki diyà salà.

4 Iya sa binaelan i Nemula anì mekebael ki sa mepion iling sa igsugù di diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Endà dé meagak ki sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egkeagak ki polo sa Suguy i Nemula anì baelan ta sa mepion.

5 Na, sa medoo etaw egpeagak diyà sa uyot sa tapay pedu da, iya daa sa egpenemdemen da sa keunut da diyà sa medaet egbaelan etaw diyà tanà. Dodoo sa etaw egpeagak diyà sa Suguy i Nemula, egpenemdemen da polo sa kepangunut da diyà sa uyot sa Suguy i Nemula.

6 Amuk egpeagak sa etaw diyà sa tapay pedu da, meumawan da doo sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk egpeagak sa etaw diyà sa Suguy i Nemula, mehaa da doo sa pedu da metanà danà da neseloyuk si Nemula, owoy sakemen da ma sa lalù endà meelut di.

7 Amuk iya daa sa egpenemdemen sa etaw sa medaet uyot sa tapay pedu di, egkuntelaen di Nemula i enù ka endà egpangunutan di duu sa uledin i Nemula enù ka endà egkegaga di duu egpangunut.

8 Huenan di, amuk egpangunut sa etaw diyà sa tapay pedu di, endà duen sa sebaen mebaelan di mepion kenà i Nemula metuuwan.

9 Dodoo kita i, endà dé eg-unutan ta duu sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egpeagak ki polo diyà sa Suguy i Nemula danà di eg-ugpà diyà kenita. Dodoo amuk duen etaw endà eg-ugpaan di sa Suguy di pineangay i Kelistu, beken kagdi sa etaw i Kelistu.

10 Dodoo amuk eg-ugpà Kelistu i diyà kenita, duen sa magtu lalù ta endà meelut di. Apiya di pa mematay sa lawa ta danà salà, melalù ki doo enù ka kumetiengaw ki dé diyà sa kehaa i Nemula.

11 Si Nemula sa mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di nematay. Huenan di, amuk eg-ugpà sa Metiengaw Suguy di diyà kenita, apiya di pa mematay ki, enawen di doo kita kani owoy pelaluen di ma danà sa Suguy di eg-ugpà diyà kenita.

12 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk eg-ugpaan ki sa Suguy i Nemula, mepangunutan ta sa uyot di, beken sa medaet uyot sa tapay pedu ta.

13 Enù ka amuk egpangunutan ta daa sa uyot sa tapay pedu ta, meumawan ki doo sa kepatay taman melugay. Dodoo, amuk ekedan ta sa medaet uyot sa pedu ta danà sa ketabang sa Suguy i Nemula, mebegayan ki polo sa lalù endà meelut di,

14 enù ka anak i Nemula dé sa langun etaw egpeagak diyà sa Suguy di.

15 Egoh i Nemula migpeugpà sa Suguy di diyà kenita, endà eg-udipenen di duu kita, dodoo eg-anaken di polo kita. Huenan di, endà nelimedangan ki lagà sa udipen, dodoo mebaluy dé umumow ki kenagdi si Emà enù ka inanak di dé kita.

16 Owoy igpetiig sa Suguy di diyà kenita sa egoh ta dé inanak i Nemula.

17 Huenan di, amuk kita sa anak di, mesakem ta kani sa langun mepion ibegay di diyà sa etaw di. Owoy sumalà dé sa ibegay di diyà si Kelistu, iya ma sa mekebegay di diyà kenita. Enù ka amuk egkepelihay ki ini egoh di danà ta egpigtuu diyà kenagdi, mekeunut ki ma doo sa senang di diyà langit.

Mekeunut Ki Kani Sa Senang I Nemula

18 Na, apiya di pa egkepelihay ki ini egoh di, netiigan ku doo melipengan ta iya wé amuk mehaa ta kani sa senang i Nemula diyà langit.

19 Enù ka sa langun pineduen i Nemula, tigtu eg-angat-angatan da siedò agdaw tumebow kani egoh di ipehaa i Nemula sa medoo anak di.

20 Egoh anay endà duen nesugatan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà. Beken
danà sa hagda daa uyot iya wé, dodoo danà polo sa uyot di. Dodoo sa langun pineduen
di lagà da tigtu eg-angat-angat sa egoh da mepelumanan kani.
21 Apiya di pa takà da pelà egkematay sa langun pineduen di diyà tanà owoy lagà
da pelà nepolot dahiya, launen i Nemula doo kagda kani amuk meuma siedò agdaw
egoh sa medoo anak di mekelaun owoy mekeunut da ma sa senang di diyà langit.
22 Lagà sa bayi egsakalan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà, enù ka edung
egoh anay taman ini egoh di egkepasangan da danà da eg-angat-angat sa egoh i
Nemula meluman kenagda.
23 Beken kagda daa sa egkepasangan, dodoo egkepasangan ki ma, kita i anay etaw
binegayan i Nemula sa Metiengaw Suguy di, enù ka eg-angat-angatan ta ma sa egoh
ta sumakem kani sa magtu lawa ta endà egkematay owoy sa medoo langun taman ta
danà ta anak i Nemula.
24 Netiigan ta dé sa egoh ta nealukan diyà sa kepigtamay di etaw, dodoo eg-angat-
angatan ta pelawà sa egoh di ipetuu di iya wé. Upama amuk neketuu dé sa eg-angat-
angatan ta, endà dé mangat-angat ki enù ka endà duen etaw eg-angat-angat sa neubus
dé.
25 Dodoo amuk endà pa hauwen ta duu sa eg-angat-angatan ta, muman ki pelà
mangat-angat danà sa ketaes tali ta.
26 Na, egtabangan ma sa Suguy i Nemula kita i etaw endà duen egkegaga. Enù ka
amuk endà egketiigan ta duu sa mepion egpegeniyen ta amuk egsimbà ki, isugkow
di doo sa tigtu mepion denu kenita sa endà meikagi ta duu diyà sa nita kagi daa.
27 Netiigan doo sa Emà ta si Nemula sa langun penemdem ta owoy netiigan di ma
sa penemdem sa Metiengaw Suguy di, enù ka neseunut sa egpegeniyen sa Suguy di
denu kenita i etaw di owoy sa uyot i Nemula.

Meketaban Ki Amuk Mekeunut Ki Diyà Si Nemula

28 Na, netiigan ta dé sumalà dé sa nekeuma diyà kenita, iya sa ipeukit i Nemula
diyà kenita anì upionen di kita i etaw eghidu kenagdi, sa inumow di danà sa tapay
uyot di.
29 Egoh anay tapay dé netiigan di sa medoo etaw migtuu, owoy hinemilì di kita anì
mekeiling ki diyà sa Anak di si Hésus Kelistu, enù ka ungayà di mesetelahadi ki anì
si Hésus sa kakay ta langun.
30 Huenan di, kita i etaw hinemilì di, inumow di ma kita anì migtuu ki, owoy
egpetiengawen di ma kita diyà sa kehaa di, owoy pedakelen di ma kita kani dutu
langit dò.
31 Na, amuk egpenemdem ki denu sa mepion binaelan i Nemula diyà kenita,
metiigan ta doo endà dé duen sa mekeatu kenita enù ka tigtu duma ta Nemula i.
32 Taa yu sa binaelan i Nemula. Endà inalang di duu sa Anak di si Hésus Kelistu,
dodoo pineangay di polo diyà tanà anì mematay anì metigtuwan di sa salà ta. Amuk
hediya sa kehidu di kenita, begayan di doo kita sa langun igpasad di.
33 Huenan di, sumalà dé sa etaw, endà megaga da duu kita tumipu, kita i etaw
hinemilì i Nemula, enù ka pinetiengaw di dé kita diyà sa kehaa di.
34 Endà ma duen etaw meketulon sa pesuwan ta mepigtamayan, enù ka si Hésus
Kelistu sa nematay anì tigtuwan di sa salà ta, owoy inenaw i Nemula dé, owoy
pinedakel di ma dé, enù ka egpenuu dé denu kuwanan di diyà langit kenà di eg-
antang kenita diyà si Nemula.
35 Huenan di, endà duen sa mekekedan kenita diyà sa kehidu i Kelistu. Sumalà dé sa
mekeuma diyà kenita, iling ka sa kelikutan ataw ka kebukulan ataw ka kepelihayan,
endà duen sa mekekedan kenita diyà sa kehidu di. Hediya ma, amuk tebowen ki bitil,

ataw ka endà duen ginis ta, ataw ka tigtu nelimedangan ki, ataw ka meimatayan ki,
tapay doo sa kehidu i Kelistu kenita.
36 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“O Nemula, danà sa keunut-unut ké diyà keniko,
takà ké buyu eg-imatayan etaw,
enù ka diyà sa penemdem da,
lagà ké daa sa hinagtay kebilibili buyu sumbalien da.”*
37 Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ta, endà doo melimedangan ki, dodoo
meanggan ki polo enù ka tumaban ki danà i Kelistu eghidu kenita.
38-39 Netiigan ta dé endà duen sa mekekedan kenita diyà sa dakel kehidu i Nemula.
Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki, tapay doo endà mekedan sa
kehidu di kenita. Sumalà dé sa egsugùsuguen i Nemula diyà langit ataw ka sa medoo
épê egkegaga diyà tanà, endà doo megaga da duu kumedan sa kehidu i Nemula kenita.
Endà ma mekedan sa kehidu di kenita danà sa nekeuma diyà kenita ini egoh di, ataw
ka danà sa mebaelan ta kani. Sumalà dé sa épê tunung, iling ka sa épê tunung diyà
langit, ataw ka sa épê tunung kedu dalem tanà, ataw ka sumalà dé sa binaelan i
Nemula, endà dé megaga da duu kumedan sa kehidu i Nemula kenita sa igpehaa di
danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

9

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Hinemilì I Nemula

1 Na, duen ma sa tulonen ku diyà keniyu denu sa duma ku Hudiyu. Beken butbut
ini i, enù ka eg-unut-unut a diyà si Kelistu. Netiigan ku ma tuu ini i, enù ka egpeagak
a diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
2 Ini sa tulonen ku, tigtu a egkebukul temù danà sa medoo duma ku etaw Hudiyu
endà egpigtuu diyà si Kelistu, owoy endà ma mekedan sa kedaet pedu ku.
3 Amuk mebaluy daa, aken hedem sa neketangkà diyà si Kelistu owoy sa pigtamayan
i Nemula ma danà sa salà duma ku tugod i Ablaham anì mealukan da diyà sa
kepigtamay i Nemula. Dodoo endà ma mebaluy di.
4 Na, medoo sa igtabang i Nemula diyà sa etaw Hudiyu. Egoh anay hinemilì di
sa medoo tugod i Islaél anì meanak di kagda. Igpehaa di ma diyà kenagda sa dakel
senang di anì metandaan sa egoh di eg-ugpà diyà kenagda. Igpasad di ma sa ketabang
di diyà kenagda, owoy duen ma sa uledin di igsugkow i Mosis diyà kenagda. Igtulù
di ma sa mepion ukit da kepenemula kenagdi, owoy duen ma sa medoo liyu igpasad
di mepion diyà kenagda.
5 Owoy eglalag ma sa tupù da hinemilì di egoh anay. Egoh i Kelistu sa Tigtu Datù ta
neetaw diyà tanà, miglesut diyà sa medoo tugod da Hudiyu. Kagdi sa Nemula meolò
ta taman melugay. Amin.
6 Na, apiya di pa duen etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà si Kelistu, neketuu doo
sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Huenan di, apiya di pa anan da tugod i Islaél,
beken langun da sa tigtu tugod di hinemilì i Nemula.
7 Hediya ma, endà ma hinemilì i Nemula duu sa langun tugod i Ablaham, enù ka
mig-ikagi diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di “Iya daa sa tigtu tugod ko sa medoo
tugod i Isak anak ko.”*
8 Na, ini sa selepangan iya wé kagi i Nemula. Amuk miglesut Isak i danà i Ablaham
egpigtuu diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa anak i Nemula danà ta ma egpigtuu
diyà sa igpasad di, beken danà ta daa tugod i Ablaham. Huenan di, amuk egpigtuu
ki diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa tigtu tugod i Ablaham.

---

* **8:36** 8:36 Basa ko Isalem 44:22. * **9:7** 9:7 Basa ko Génesis 21:12.

9 Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di, “Amuk meuma
segepalay, baelan ku kiyu panduan enù ka umanak maama Sala i sawa ko.”†
10 Duen ma sa sebaen daa maama hinemilì i Nemula diyà sa duwa anak i Libika
egoh anay. Mig-anak seping Libika i, owoy sebaen i Isak daa sa emà da tupù ta.
11-12 Dodoo egoh da buyu lumesut sa seping inobol di, mig-ikagi Nemula i diyà
kenagdi, guwaen di, “Sa muna eglesut anak ko, mebaluy kagdi sa egsugùsuguen sa
hudihudi eglesut.”‡ Iya sa kagi i Nemula egoh da endà pa eglesut sa anak di seping
owoy egoh da ma endà pa egbael mepion ataw ka medaet. Binaelan i Nemula iya wé
anì ipetiig di diyà kenita sa egoh di mighemilì etaw danà sa hagdi uyot daa, beken
danà sa mepion egbaelan da.
13 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Iya sa tigtu eghiduwan ku
si Hakob, beken si Isaw.”§
14 Na, duen kéen etaw guwaen di dò endà metudà sa egbaelan i Nemula enù ka
eghemilien di daa sa sebaen etaw owoy endà eghemilien di duu sa liyu etaw. Dodoo
endà tuu iya wé, enù ka muni dé diyà si Nemula polo sa uyot di.
15 Taa yu sa kagi i Nemula diyà si Mosis egoh anay, guwaen di, “Aken sa humemilì
sa etaw tabangan ku, owoy aken ma humemilì sa etaw hiduwan ku.”*
16 Huenan di, netiigan ta dé endà duen sa etaw hemilien i Nemula danà sa hagda
uyot daa ataw ka sa egbaelan da daa, dodoo hemilien di polo danà sa kehidu di.
17 Dodoo taa yu sa kagi di diyà si Palo sa datù diyà tanà Igiptu egoh anay sa endà
eghiduwan i Nemula duu, guwaen di, “Iya sa pesuwan di ungayaen ku kuna sa datù
diyà Igiptu anì mehaa sa dakel egkegaga ku danà ku migtamay keniko, anì lumalag
a diyà sa uwang tanà.”†
18 Huenan di, netiigan ta si Nemula sa eghemilì sa etaw eghiduwan di owoy
egpandayaen di ma sa liyu etaw anì kumetegas sa ulu da.
19 Na, amuk eghemilien i Nemula sa etaw eghiduwan di, duen kéen etaw diyà
keniyu guwaen di dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di sa etaw endà
hinemilì di duu, enù ka endà duen etaw mekeeked sa uyot i Nemula.
20 Dodoo taa yu sa kagi ku denu iya wé. Apiya sebaen, endà duen etaw
mekesigbolow si Nemula enù ka kita daa sa binaelan di. Endà mebaluy di sumigbolow
sa kuden tanà diyà sa migpilpil kenagdi, upama guwaen di, “Maen di ya hediya sa
kebael ko kenak?”
21 Taa yu sa etaw tegebael kuden, kagdi doo sa humemilì sa kebael di. Apiya
segetebeng daa tanà, baelan di sa metolol kuden, owoy baelan di ma sa endà metolol
di danà sa ungayà di daa.
22 Hediya ma sa binaelan i Nemula. Apiya di pa pigtamayan di sa etaw tegebael
salà egbulitan di anì ipehaa di sa dakel egkegaga di, endà doo patuluy di migtamay
kenagda enù ka petaesen di pelà sa tali di diyà kenagda.
23 Iya sa binaelan di anì meketiig sa langun etaw tigtu mepion sa egbaelan di diyà
sa medoo etaw eghiduwan di, enù ka hinemilì di kita egoh anay anì mekeunut ki kani
sa senang i Nemula diyà langit.
24 Kita sa etaw hinemilì di. Beken daa kami etaw Hudiyu sa hinemilì di, dodoo
hinemilì di ma sa etaw beken Hudiyu.
25 Enù ka duen sa kagi igpesulat i Nemula diyà si Osiyas sa tegesugkow di egoh
anay, guwaen di,
“Mebaluy etaw ku siedò beken etaw ku egoh anay.
Owoy hiduwan ku sa medoo etaw sa endà pa nehiduwan ku duu egoh anay.”‡

---

† **9:9** 9:9 Basa ko Génesis 18:10,14. ‡ **9:11-12** 9:11-12 Basa ko Génesis 25:23. § **9:13** 9:13 Basa ko Malakiyas 1:2-3. * **9:15** 9:15 Basa ko Éksodo 33:19. † **9:17** 9:17 Basa ko Éksodo 9:16. ‡ **9:25** 9:25 Basa ko Osiyas 2:23.

26 “Apiya di pa beken etaw ku gaa sa medoo beken Hudiyu dutu siedò tanà,
mebaluy doo kagda sa etaw i Nemula,
sa Nemula melalù taman melugay.”§
27 Duen ma sa kagi igpesulat i Nemula diyà sa tegesugkow di si Isayas egoh anay
denu sa medoo etaw Hudiyu tugod i Islaél, guwaen di,
“Apiya di pa tigtu medoo sa etaw tugod i Islaél lagà enay mantadan,
tukééy daa sa mealukan diyà sa kepigtamay i Nemula etaw;
28 enù ka meuma doo sa egoh di meelut sa tali di
owoy medelamet mekeuma sa kepigtamay di diyà sa langun etaw.”*
29 Duen ma sa kagi i Isayas egoh anay, guwaen di,
“Amuk endà eghiduwan i Nemula duu kita i Hudiyu,
sa Nemula épê dakel egkegaga,
endà dumuen sebaen etaw mesamà
enù ka mekesugsug ki langun
mekeiling sa medoo etaw nekesugsug egoh anay
dutu siedò menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola.”†

Eg-ekedan Sa Etaw Hudiyu Sa Kealuk I Nemula Kenagda

30 Na, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw beken Hudiyu sa
ukit da kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula, duen doo sa duma etaw diyà kenagda
pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di danà da egpigtuu diyà si Kelistu.
31 Dodoo sa medoo tugod i Islaél, guwaen da dò kumetiengaw da diyà sa kehaa i
Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo endà mebaluy
di iya wé, enù ka endà negaga da duu egpangunut sa langun uledin di.
32 Endà kumetiengaw da diyà sa kehaa di, enù ka egsaligan da daa sa egbaelan da
mepion enù ka endà egpigtuu da diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, lagà da nekedukul
diyà sa dakel batu diyà dalan.
33 Iya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Taa yu, duen sa batu itagù ku diyà sa menuwa Siyon sa menuwa etaw Hudiyu.
Iya sa kenà da mekedukul owoy mekedagsà da ma.
Dodoo sumalà dé sa etaw sumalig diyà sa batu,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”‡

10

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, takà ku isimbà sa medoo duma ku etaw Hudiyu
diyà si Nemula, enù ka ungayà ku hedem mealukan da ma diyà sa kepigtamay di.
2 Netiigan ku tigtu meudes da egpangunut diyà sa tegudon da anì metuuwan
Nemula i gaa diyà kenagda, dodoo endà netiigan da duu sa tuu tegudon.
3 Endà ma egsakemen da duu sa ukit i Nemula egpetiengaw kenagda diyà sa kehaa
di. Dodoo egsalig da polo diyà sa hagda kepangunut sa uledin, huenan di endà
kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula enù ka endà eg-unut da diyà sa ukit di
egpetiengaw kenagda.
4 Enù ka danà sa binaelan i Kelistu, endà dé duen ulan sa kepangunut ta diyà sa
uledin, enù ka sa kepigtuu ta diyà kenagdi polo sa ukit i Nemula egpetiengaw kenita
diyà sa kehaa di.
5 Egoh anay igsulat i Mosis denu sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà
da egpangunut diyà sa uledin, guwaen di,
“Amuk tigtu egpangunut sa etaw diyà sa langun uledin i Nemula,
owoy amuk endà duen sebaen uledin tipayen di,

§ **9:26** 9:26 Basa ko Osiyas 1:10. * **9:28** 9:27-28 Basa ko Isayas 10:22-23. † **9:29** 9:29 Basa ko Isayas 1:9. ‡ **9:33** 9:33 Basa ko Isayas 8:14; 28:16.

iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”*
6 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa ukit ta kumetiengaw diyà
sa kehaa di danà ta egpigtuu diyà si Kelistu. Huenan di, endà mepion di amuk
penemdemen ta duen sa etaw mebatun dutu langit dò anì angayen di Kelistu i.
7 Hediya ma, endà ma mepion di amuk penemdemen ta duen sa etaw mangay bayà
dò anì enawen di Kelistu i. Neamu iya wé penemdem, enù ka endà duen sa etaw
mekebael iya wé.
8 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Medapag dé diyà keniyu
sa kagi i Nemula, enù ka diyà dé sa penemdemen yu owoy diyà sa ebà yu.”† Hediya
ma sa Mepion Tegudon egtulonen ké diyà keniyu denu sa kepigtuu ta diyà si Kelistu.
9 Huenan di, amuk tulonen yu diyà etaw sa egoh i Hésus sa Tigtu Datù ta, owoy
amuk tigtu pigtuuwen yu ma sa egoh i Nemula mig-enaw kenagdi egoh di nematay,
mealukan yu doo diyà sa kepigtamay di.
10 Enù ka kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà sa pedu ta egpigtuu, owoy
mealukan ki ma diyà sa kepigtamay di danà ta egtulon sa kepigtuu ta.
11 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Sumalà dé sa etaw sumalig diyà
kenagdi, endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”‡
12 Na, endà duen sa tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa i Nemula, iling ka etaw
Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, enù ka sebaen i Kelistu daa sa Datù ta. Huenan di,
tigtu egtabangan di sumalà dé sa etaw eg-umow tabang diyà kenagdi.
13 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Sumalà dé sa etaw egpegeni
tabang diyà si Datù, mealukan doo diyà sa kepigtamay i Nemula.”§
14 Dodoo endà mebaluy di mumow tabang sa etaw diyà si Datù amuk endà pelà
egpigtuu di diyà kenagdi. Owoy endà ma mebaluy di migtuu sa etaw amuk endà
dinegen di duu sa tegudon denu si Datù. Owoy endà ma mebaluy di dumineg sa
tegudon amuk endà duen sa etaw mangay tumegudon.
15 Owoy endà ma duen etaw mangay tumegudon amuk endà peangayen i Nemula
duu. Dodoo, duen doo sa etaw pineangay i Nemula anì tumegudon da, enù ka iya sa
kagi di igpesulat, guwaen di, “Tigtu meanggan sa medoo etaw amuk hauwen da sa
ketebow sa tegeuwit sa Mepion Tegudon.”*
16 Dodoo apiya di pa medoo sa etaw migdineg sa Mepion Tegudon, tukééy daa sa
egpigtuu. Tuu ma doo sa kagi i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“O Datù Nemula, endà iseg di medoo etaw egpigtuu diyà sa tinegudon ké.”†
17 Huenan di, netiigan ta endà mekepigtuu sa etaw taman endà dinegen da duu sa
tuu tegudon, owoy iya daa sa tuu tegudon sa denu si Kelistu.
18 Apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu, yoko egpenemdem duu endà
netulonon da sa tuu tegudon. Dodoo netulonon da doo, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Nekeseluh sa tegudon diyà sa uwang tanà,
owoy nekeuma dé diyà sa langun etaw.”‡
19 Na, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo tugod i Islaél, yoko egpenemdem duu endà
neketiig da sa tegudon dinineg da, enù ka duen sa kagi i Nemula igsulat i Mosis egoh
anay, guwaen di,
“Tabangan ku sa medoo etaw beken Hudiyu
anì suminu-sinu yu kani,
kiyu i etaw Hudiyu.
Owoy hiduwan ku ma sa medoo etaw endà neketiig kenak egoh anay

* **10:5** 10:5 Basa ko Lébitiko 18:5. † **10:8** 10:8 Basa ko Dutilonomiyu 30:12-14. ‡ **10:11** 10:11 Basa ko Isayas 28:16. § **10:13** 10:13 Basa ko Howil 2:32. * **10:15** 10:15 Basa ko Isayas 52:7. † **10:16** 10:16 Basa ko Isayas 53:1. ‡ **10:18** 10:18 Basa ko Isalem 19:4.

anì mulit yu kani.”§
20 Na, tigtu metumàmà sa kagi i Nemula igsulat i Isayas egoh anay denu sa etaw beken
Hudiyu, guwaen di,
“Sa medoo etaw endà meketiig kenak egoh anay,
metiigan da aken i ini egoh di,
guwaen i Nemula.
Owoy apiya di pa endà eg-igsà da denu kenak,
migpehaa a doo diyà kenagda.”*
21 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa medoo tugod i Islaél, guwaen
di,
“Apiya di pa dakel sa ungayà ku hedem tumabang kenagda,
ekedan da polo aken enù ka tigtu metegas sa ulu da.”†

11

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Hudiyu

1 Na, apiya di pa duen tugod i Islaél endà egpigtuu da, yoko egpenemdem duu
ininiyugan i Nemula dé kagda langun. Endà tuu iya wé, enù ka aken ma doo sa
tugod i Islaél, owoy si Ablaham sa tupù ku, owoy tugod a ma sa sebaen tugod di si
Bénhamin.
2 Endà mebaluy di iniyugan i Nemula sa etaw di hinemilì di egoh anay egoh di endà
pa duen sa langun pineduen di. Netiigan ta iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat denu si Iliyas sa tegesugkow di egoh anay. Egsimbà Iliyas i diyà si Nemula
danà sa medaet egbaelan sa medoo duma di tugod i Islaél,
3 guwaen di, “O Nemula, inimatayan da dé sa medoo tegesugkow ko, owoy linukat
da ma dé sa atung kenà ké eg-imatay hinagtay ibegay diyà keniko. Aken daen sa
tegesugkow ko nesamà, owoy takaan da ma aken eglagbet anì meimatayan a ma.”*
4 Dodoo beken si Iliyas daa sa eg-unut-unut diyà si Nemula, enù ka iya sa kagi i
Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Duen pa sa pitu ngibu etaw duma ko tugod i Islaél
hinemilì ku owoy endà dé penemulawen da duu sa inetaw pinengadanan Baal.”†
5 Na, hediya ma ini egoh di. Tukééy daa sa etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu,
enù ka hinemilì i Nemula kagda danà sa mepion ketabang ipeuloy di.
6 Enù ka amuk hemilien di kagda danà da egbael mepion, mebaluy endà dumuen
ulan sa mepion ketabang ipeuloy di. Dodoo hinemilì di polo kita danà sa mepion
ketabang ipeuloy di, beken danà sa mepion egbaelan ta.
7 Amuk tuu iya wé, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa ungayà sa medoo tugod i Islaél
kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow
i Mosis, endà doo mekuwa da duu sa uyot da. Iya daa sa pinetiengaw i Nemula diyà
sa kehaa di sa tukééy etaw Hudiyu hinemilì di, dodoo metegas ulu polo sa medoo liyu
etaw Hudiyu.
8 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw endà egpigtuu, guwaen di,
“Pinetegas i Nemula sa pedu da
anì endà metiigan da duu sa tuu tegudon.
Apiya di pa duen mata da,
endà metiigan da duu sa eghauwen da,
owoy apiya di pa duen telinga da,
endà ma metiigan da duu sa egdinegen da.
Taman ini egoh di tapay doo iya sa adat da.”‡

§ **10:19** 10:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:21. * **10:20** 10:20 Basa ko Isayas 65:1. † **10:21** 10:21 Basa ko Isayas 65:2. * **11:3** 11:3 Basa ko 1 Medoo Datù 19:10,14. † **11:4** 11:4 Basa ko 1 Medoo Datù 19:18. ‡ **11:8** 11:8 Basa ko Dutilonomiyu 29:4; Isayas 29:10.

9 Hediya ma sa kagi i Datù Dabid egoh anay, guwaen di,
“Apiya di pa mepion sa ibegay i Nemula diyà kenagda,
lagà katal kenà da megapen doo iya wé
owoy lagà kaseb kenà da menabù.
Enù ka mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà kenagda kani.
10 Lagà da melangap anì endà metiigan da duu sa angayan da.
Owoy lagà mebugkug da ma danà sa kelikutan babaen da taman melugay.”§

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Beken Hudiyu

11 Apiya di pa eg-eked sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu, yoko egpenemdem duu mepigtamayan da owoy endà mekepelikù da migtuu. Tigtu endà tuu iya wé, enù ka danà da nesalà egoh da endà egpigtuu, mebaluy doo duen polo sa medoo etaw beken Hudiyu alukan i Nemula. Iya sa pesuwan di alukan di kagda anì mesina sa medoo Hudiyu anì pelikù da ma migtuu.
12 Huenan di dakel sa ketabang i Nemula diyà sa langun etaw diyà tanà danà sa salà etaw Hudiyu. Owoy danà da ma endà egsakem sa untung ibegay di hedem diyà kenagda, ibegay di polo diyà sa etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé untung, uman doo mepion amuk pelikù da migtuu sa medoo Hudiyu.
13 Duen sa ikagiyen ku diyà keniyu i etaw beken Hudiyu. Hinemilì i Nemula aken salu di anì tuluen ku kiyu sa kagi di. Tigtu a eg-udes egtulù keniyu,
14 anì mesina sa medoo duma ku etaw Hudiyu anì migtuu da ma anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula.
15 Dodoo danà i Nemula mig-iniyug diyà sa etaw Hudiyu, mebaluy dé mesesebaen da si Nemula sa medoo etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé, uman doo mepion amuk pelikù migtuu sa etaw Hudiyu, enù ka lagà da etaw meenaw amuk nematay.
16 Na, lagà da epan igbegay diyà si Nemula sa medoo Hudiyu, enù ka amuk hagdi sa segetilos epan, hagdi ma doo sa langun metibulu epan. Diya ma, amuk si Nemula sa épê sa pesu kayu, hagdi ma doo sa langun panga di. Hediya ma si Nemula sa épê sa langun etaw Hudiyu, enù ka kagdi sa épê sa tupù da egoh anay, si Ablaham.
17 Lagà sa kayu olibu eg-ipaten i Nemula sa medoo Hudiyu, dodoo duen sa duma panga di tinagped di. Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà yu sa panga kayu olibu endà hinemula kinuwa i Nemula daa owoy iya sa isumpat di diyà sa kenà di migtagped panga. Hediya ma, kiyu ma sa sumakem sa mepion ibegay di diyà sa etaw Hudiyu.
18 Apiya di pa lagà panga kayu tinagped di sa medoo Hudiyu endà egpigtuu, yoko egpedakel duu kiyu diyà kenagda, enù ka lagà yu daa sa panga kayu igsumpat di diyà sa kayu olibu. Taa yu, hih, beken kiyu sa egpelenuk sa dalid di, dodoo nehagtay yu polo danà sa dalid di.
19 Duen kéen etaw beken Hudiyu, guwaen di dò uman pa milagà ké diyà sa etaw Hudiyu, enù ka tinagped i Nemula kagda diyà siedò kayu olibu anì mekesambì ké.
20 Na, tuu kiyu sa igsambì di diyà sa etaw Hudiyu, dodoo tinagped di polo sa tigtu panga kayu olibu enù ka endà egpigtuu da diyà kenagdi. Igsambì di kiyu polo diyà kenagda enù ka egpigtuu yu dé. Huenan di, yoko egpeolòolò ya, dodoo hahaa yu,
21 enù ka amuk tinagped i Nemula sa tigtu panga kayu olibu, labi pa endà tagpeden di kiyu i beken tigtu panga di amuk endà migtuu yu.
22 Huenan di, netiigan ta duen etaw eghiduwan i Nemula owoy duen ma etaw pigtamayan di, enù ka pigtamayan di sa etaw endà egpigtuu, dodoo eghiduwan di kiyu amuk takà yu egpigtuu. Dodoo amuk sumabuh yu migtuu, tagpeden di ma kiyu.

§ **11:10** 11:9-10 Basa ko Isalem 69:22-23.

23 Apiya di pa tinagped di sa medoo Hudiyu diyà sa kayu olibu danà da endà
egpigtuu, megaga di doo isumpat dema diyà sa tapay kenà da amuk migtuu da.
24 Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, beken kiyu sa tigtu panga diyà sa kayu olibu,
enù ka lagà yu daa sa panga kayu endà hinemula kinuwa di anì isumpat di diyà sa
kayu eg-ipaten di, apiya beken iya sa adat ta isumpat. Amuk negaga i Nemula sa
kesumpat di sa medoo liyu panga kayu diyà sa kayu olibu, labi pa endà megaga di
duu isumpat dema sa tapay panga di.

Eghiduwan I Nemula Sa Langun Etaw

25 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu sa egbaelan i Nemula iglidung
di diyà etaw egoh anay, anì endà pedakelen yu duu kiyu diyà sa etaw Hudiyu. Metegas
pelà sa ulu sa medoo duma etaw Hudiyu ini egoh di. Huenan di, endà migtuu da
taman endà melengon da migtuu sa langun etaw beken Hudiyu hinemilì i Nemula.
26 Agulé, mealukan ma doo sa langun etaw tugod i Islaél, enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
"Dumuen sa tegealuk tumebow kedu diyà Siyon sa menuwa Hudiyu.
Kedanan di sa langun medaet egbaelan sa medoo tugod i Hakob.
27 Amuk egkedanan ku sa salà da, guwaen i Nemula,
iya pelà ipetuu ku sa tapay igpasad ku diyà kenagda."*
28 Na, egkesekuntelà sa medoo etaw Hudiyu owoy si Nemula ini egoh di danà da
endà egpigtuu diyà sa Mepion Tegudon. Huenan di, mebaluy dé mealukan yu, kiyu i
etaw beken Hudiyu. Dodoo apiya di pa egkesekuntelà da si Nemula sa etaw Hudiyu,
tapay doo eghiduwan di kagda, enù ka kagda sa etaw hinemilì di egoh di migpasad
diyà sa medoo tupù da egoh anay.
29 Enù ka endà egkehalìhalì sa penemdem i Nemula denu sa etaw hinemilì di owoy
sa binegayan di mepion.
30 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, endà egpigtuu yu diyà si Nemula egoh anay, dodoo
eghiduwan di dé kiyu ini egoh di danà sa medoo Hudiyu endà egpigtuu.
31 Hediya ma, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu ini egoh di, ipehaa i
Nemula ma doo sa kehidu di kenagda mekeiling sa kehidu di keniyu.
32 Dodoo danà sa salà ta, lagà binilanggu i Nemula sa langun etaw, iling ka etaw
Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì metiigan ta dakel sa kehidu di kenita amuk ipeuloy
di sa salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula

33 Na, tigtu mepion temù sa egbaelan i Nemula diyà sa langun etaw. Endà duen
etaw meketepeng sa kehidu di ataw ka sa netiigan di. Endà ma duen etaw meketiig
sa penemdem di ataw ka sa ukit sa medoo egbaelan di.
34 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Nemula.
Owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi."†
35 "Endà ma mebaluy di begayan ta kagdi
anì dumuen sa utang di diyà kenita."
36 Si Nemula sa migpeduen sa langun taman, owoy kagdi ma sa egsabà sa langun
pineduen di, owoy kagdi sa meolò danà sa langun pineduen di. Huenan di, meolò
Nemula i taman melugay. Amin.

12

Ini Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

* **11:27** 11:26-27 Basa ko Isayas 59:20-21. † **11:34** 11:34 Basa ko Isayas 40:13.

1 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà keniyu enù ka tigtu
dakel sa kehidu i Nemula kenita. Begayi yu kiyu diyà si Nemula anì meiyap yu egbael
sa ipebael di keniyu sa egoh yu nehagtay pelà. Endà mebaluy di amuk duen sa
medaet diyà sa egbaelan yu anì metuuwan Nemula i, enù ka iya sa mepion ukit yu
egpenemula kenagdi.
2 Yoko eg-iling duu sa medaet adat sa etaw diyà tanà endà egpigtuu. Dodoo pesambii
yu polo diyà si Nemula sa penemdem yu anì kumetiengaw sa adat yu. Amuk hediya,
metiigan yu doo sa uyot di denu keniyu, sa egbaelan yu mepion kenà di metuuwan
owoy sa metiengaw adat yu endà mesigbolow di duu.
3 Ini sa isasà ku diyà keniyu langun danà i Nemula migpeuloy diyà kenak sa
egkegaga ku egtulù. Yoko egpenemdem duu uman pa mehagtaw yu diyà sa medoo
duma yu, dodoo pepion yu polo sa penemdem yu denu sa egkegaga igtukid i Nemula
diyà keniyu danà sa kepigtuu yu.
4 Duen medoo balangan langun taman diyà sa lawa ta, dodoo endà nesetepeng sa
egbaelan da langun.
5 Hediya ma kita i etaw egpigtuu diyà si Kelistu. Apiya di pa medoo ki, sebaen daa
sa lawa ta danà ta nesesebaen si Kelistu. Apiya di pa nesetigesa sa egbaelan sa uman
sebaen etaw, nesesebaen ki doo tapay.
6 Duen sa egkegaga igtukid i Nemula diyà kenita, dodoo endà nesetepeng sa
egkegaga sa uman sebaen etaw. Huenan di, sumalà dé sa egkegaga igbegay di danà
sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita, pepionen ta sa keuwit ta. Upama, amuk
binegayan di kuna sa egkegaga ko tumegudon sa kagi di, baeli ko doo danà sa kepigtuu
ko.
7 Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumabang sa duma ko egpigtuu, udes ka doo
tabang. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumulù sa kagi di, pepion ko ma sa ketulù
ko.
8 Amuk binegayan ka sa egkegaga anì peelesen ko sa kepigtuu duma ko, baeli ko
doo iya wé. Amuk binegayan ka sa pedu ko metawag, tabangi ko doo sa etaw pubeli
owoy petawag ka begay. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko umipat sa medoo etaw
egpigtuu, udesi ko doo sa keipat ko kenagda. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko
mulig sa etaw nepasangan, pepion ko doo sa pedu ko egbulig kenagda.
9 Na, mepion amuk legkang diyà sa pedu ta sa kehidu ta duma ta, beken uloy ebà
ta daa. Ekedi yu sa langun egbaelan medaet, dodoo udesi yu unuti sa mepion adat.
10 Tigtu yu sehiduway temù, enù ka setelehadiyay ki danà i Kelistu. Owoy temù yu
ma sa uyot yu eg-adat sa duma yu.
11 Yoko pauken na, dodoo pegelol yu polo eggalebek, owoy pebagel yu ma sa pedu
yu egbael sa langun igsugù i Nemula.
12 Keanggan yu dé enù ka duen sa mepion eg-angat-angatan yu diyà si Nemula.
Apiya di pa duen sa kelikutan yu ini egoh di, pebagel yu doo sa pedu yu egtigkel.
Owoy simbà yu ma takà diyà si Nemula.
13 Tabangi yu ma sa medoo duma yu egpigtuu amuk duen sa kulang da. Owoy
amuk duen etaw egtebow kedu mediyù dò, pegemow yu kagda.
14 Na, amuk duen etaw egpelihay keniyu, yoko egtubad duu, dodoo simbai yu polo
anì metabangan i Nemula.
15 Amuk duen duma ta meanggan, mekeunut ki ma meanggan. Amuk egkebukul
da, mekeunut ki ma mebukul.
16 Seunuten ta sa pedu ta langun, kita i etaw egpigtuu. Yoko egpedakel duu kiyu i,
dodoo unuti yu polo sa etaw épê tukééy egkegaga. Yoko egpenemdem duu kiyu daa
sa milantek etaw.
17 Apiya di pa duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu. Dodoo udes
yu polo bael sa mepion kenà sa duma yu metuuwan.

18 Baeli yu sa taman sa egkegaga yu egbael anì melanih sa keugpà yu langun.
19 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egsulì duu sa etaw egbael medaet diyà keniyu, enù ka si Nemula polo sa migtamay kenagda. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Aken sa sumulì, owoy aken sa migtamay sa etaw egbael medaet diyà keniyu."*
20 Huenan di, ini sa baelan ta anì mekeiling ki sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Amuk egpeketues sa kuntelà ko, pekaen ko;
owoy amuk eglupahan, peinem ko.
Amuk hediya sa baelan ko,
tigtu memalaan danà sa binaelan di medaet diyà keniko."†
21 Amuk egbaelan sa etaw sa medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu. Enù ka amuk sumulì ki, metabanan ki danà di mesesumpat sa medaet. Dodoo amuk mepion sa baelan ta diyà kenagda, tumaban ki diyà sa medaet danà sa mepion egbaelan ta.

13

Adatan Ta Sa Etaw Épê Egkegaga Egsabà Sa Tanà

1 Na, ini ma sa isasà ku diyà keniyu, pangunut yu langun diyà sa gubilenu egsabà tanà, enù ka endà duen etaw épê egkegaga egsabà tanà amuk endà begayan i Nemula duu. Duen egkegaga sa etaw diyà tanà ini egoh di danà sa uyot i Nemula.
2 Amuk duen etaw egtipay diyà sa gubilenu, egtipay ma dé diyà sa uyot i Nemula, huenan di mepigtamayan i Nemula ma doo.
3 Dodoo amuk mepion sa egbaelan ta, endà duen sa pesuwan ta egkelimedangan diyà sa etaw épê egkegaga. Dodoo melimedangan polo sa etaw egbael medaet. Huenan di, amuk ungayà yu endà melimedangan yu, baeli yu polo sa mepion anì metuuwan da diyà keniyu.
4 Lagà egsugùsuguen i Nemula sa etaw épê egkegaga, enù ka eggalebek da anì kumelanih sa keugpà ta. Dodoo amuk medaet sa egbaelan yu, kelimedangi yu doo kagda enù ka tigtu pigtamayan da kiyu, enù ka lagà da ma sa egsugùsuguen i Nemula.
5 Huenan di, pangunut yu dé diyà sa gubilenu egsabà tanà. Endà mepion di amuk iya daa sa pesuwan yu egpangunut anì mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula, dodoo pangunut yu polo enù ka netiigan yu iya sa mepion egbaelan.
6 Hediya ma, bayadan ta sa eg-etuken sa gubilenu diyà kenita. Enù ka amuk egbaelan da sa galebek da, egpekepangunut da doo diyà sa ipebael i Nemula diyà kenagda.
7 Huenan di, bayadi yu dé sa langun balangan eg-etuken sa gubilenu diyà keniyu, owoy adati yu ma dé sa etaw épê egkegaga egsabà tanà.

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Duma Ta

8 Na, amuk duen sa utang yu diyà sa duma yu, bayadi yu dé amuk meuma sa atas yu. Dodoo mepion amuk iya daa sa utang ta diyà kenagda sa kehidu ta, enù ka amuk tigtu eghiduwan ta kagda, egpangunut ki doo diyà sa langun uledin i Nemula.
9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen di, "Yoko egbigà ya, owoy yoko eg-imatay ya etaw, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egkeima duu sa medoo langun taman duma ko." Duen ma sa medoo duma uledin di, dodoo amuk eghiduwan yu sa duma yu éhê sa kehidu ko keniko, pangunutan yu doo sa langun uledin igsugkow i Mosis.

---

* **12:19** 12:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:35. † **12:20** 12:20 Basa ko Milantek Kagi 25:21-22.

10 Enù ka amuk eghiduwan ta sa duma ta, endà mekebael ki medaet diyà kenagda.
Huenan di, amuk eghiduwan ta sa duma ta, egpangunutan ta doo sa langun uledin i
Nemula.
11 Na, sehiduway ki dé enù ka netiigan ta medapag dé temù sa agdaw egoh ta
mealukan. Uman pa medapag ini egoh di diyà sa kedapag di egoh ta anay egpigtuu.
Huenan di, meked ki eg-iling sa etaw lagà egtudug, dodoo ilingan ta polo sa etaw
egtulik egpangunut diyà sa ungayà i Nemula.
12 Amuk egpeligad a sa keangat ta sa kepelikù i Kelistu, lagà meelut dé buyu sa sigep,
buyu dé sumimag. Huenan di, kedanan ta dé sa langun egbaelan ta medaet, enù ka
iya sa tegebael medaet sa etaw eg-ugpà diyà deleman. Dodoo kita i etaw eg-ugpà
diyà legdaw, baelan ta polo sa mepion, enù ka iya lagà kinemkem eg-uwit-uwiten ta
sa mepion egbaelan ta.
13 Baelan ta dé sa mepion, enù ka iya sa adat sa etaw nelegdawan i Nemula. Huenan
di, endà dé eg-unutan ta duu sa etaw takà eg-inem owoy egpehilu, owoy egbigà, owoy
endà egkemalaan di egbigà. Endà ma sesigbolowoy ki, owoy endà ma metelam-am
ki.
14 Dodoo ilingan ta polo sa adat i Hésus Kelistu sa Datù ta. Owoy endà ma sagipaen
ta duu sa medaet uyot sa tapay pedu ta.

14

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Adat Ta Diyà Sa Duma Ta Egpigtuu

1 Na, amuk duen sa duma yu melungoy pelà sa kepigtuu di, adati yu anì mekelapeg
diyà keniyu. Yoko egsigbolow duu amuk tigesa sa adat di eg-unut diyà si Kelistu.
2 Upama, amuk duen etaw meeles sa kepigtuu di, iya sa penemdem di mebaluy
mekekaen sa langun balangan kaenen. Dodoo sa etaw melungoy kepigtuu, guwaen
di endà mebaluy di kumaen kaleni, huenan di tinabel daa sa isedà di.
3 Na, amuk egpekekaen yu sa langun kaenen, yoko egpeumàumà duu sa etaw
egsedà tinabel daa. Hediya ma, amuk egsedà yu tinabel, yoko egsigbolow duu sa
etaw egkaen kaleni, enù ka anan yu etaw i Nemula.
4 Endà mebaluy di sumigbolow ki sa adat sa liyu etaw, enù ka sa hagdi datù daa
sa tumepeng kenagdi anì mehaa amuk mepion sa binaelan di ataw ka endà. Hediya
ma, endà ma mebaluy di sumigbolow ki sa duma ta egpigtuu, enù ka si Nemula daa
sa sumigbolow kenagdi, owoy egtabangan di doo kagdi anì mael mepion.
5 Hediya ma duen etaw egpigtuu guwaen di uman pa mapulù sa sebaen agdaw
diyà sa medoo liyu agdaw. Dodoo duen ma etaw guwaen di anan nesetepeng doo sa
langun agdaw. Na, mepion amuk endà neduwa sa pedu sa uman sebaen etaw denu
sa hagdi ukit eg-unut diyà si Nemula.
6 Enù ka amuk guwaen sa etaw tigtu mapulù sa sebaen agdaw, iya sa hagdi ukit
eg-adat si Nemula. Hediya ma sa etaw egkaen kaleni, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si
Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa langun kaenen di. Hediya
ma sa etaw tinabel daa sa isedà di, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka
egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa kaenen di.
7 Huenan di, pepionen ta sa langun egbaelan ta enù ka iya sa ukit ta eg-adat si
Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka nematay ki dé, duen doo sa egsabà
kenita si Nemula.
8 Amuk nehagtay ki pelà, baelan ta sa uyot i Datù; dodoo amuk nematay ki dé, iya
ma sa uyot di denu kenita. Huenan di, iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki,
si Datù doo sa egsabà kenita.
9 Enù ka iya sa pesuwan i Kelistu nematay owoy neenaw dema anì kagdi sa datù
egsabà sa langun etaw egpigtuu, iling ka sa etaw nehagtay pelà ataw ka nematay dé.

10 Huenan di, endà mepion di amuk sigbolowen ta sa adat sa duma ta egpigtuu,
owoy endà ma mepion di amuk peumàumaan ta, enù ka meuma kani sa agdaw egoh
ta tumigdeg langun diyà sa taengan i Nemula anì tepengan di kita.
11 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Aken sa Datù melalù taman melugay.
Huenan di, lumigkued sa langun etaw diyà sa taengan ku kani,
owoy oloen da ma aken i Nemula.”*
12 Na, amuk meuma iya wé, petigdegen i Nemula kita langun diyà sa taengan di anì
tulonen ta diyà kagdi sa langun binaelan ta egoh ta pelà diyà tanà.
13 Huenan di, yoko egsigbolow duu uman sa egbaelan sa duma yu egpigtuu. Dodoo
tuliki yu polo sa adat yu anì endà duen sa egbaelan yu sa pesuwan sa duma ta meagak
diyà salà.
14 Na, danà i Datù Hésus eg-ugpà diyà kenak, netiigan ku endà duen sa kaenen
hinawidan i Nemula. Dodoo amuk egpenemdem sa etaw duen kaenen hinawidan i
Nemula, hê medaet amuk kaenen di iya wé.
15 Huenan di, amuk kaenen yu sa kaenen hinawidan i Nemula gaa, egpedaetan yu
doo sa pedu sa duma yu egpigtuu owoy lagà endà eghiduwan yu duu. Yoko egkaen
duu sa kaenen medaet diyà sa kehaa sa duma yu anì endà meagak da diyà salà, enù
ka kagda ma sa etaw tinigtuwan i Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
16 Apiya di pa endà medaet iya wé kaenen diyà keniyu, tapay doo medaet diyà
sa duma yu egpigtuu, huenan di yoko egkaen duu anì endà duen etaw sumigbolow
keniyu danà sa egbaelan yu.
17 Enù ka kita i etaw egpelapeg diyà sa kedatù i Nemula, beken iya sa pedakelan
pedu ta sa kaenen ta ataw ka sa inemen ta, dodoo pedakelen ta polo sa adat ta
metiengaw owoy sa pedu ta melanih owoy sa kekeanggan ta danà sa Metiengaw
Suguy di eg-ugpà diyà kenita.
18 Amuk hediya sa keunut ta diyà si Kelistu, metuuwan doo Nemula i diyà kenita
owoy metuuwan ma sa medoo etaw diyà sa adat ta.
19 Huenan di, pepionen ta takà sa adat ta anì kumelanih sa keugpà ta owoy
setabangay ki anì kumeeles sa kepigtuu ta langun.
20 Yoko egpedaet duu sa kepigtuu sa duma yu hinemilì i Nemula danà yu egkaen sa
kaenen hinawidan i Nemula gaa. Tuu ma doo mebaluy mekaen ta sa langun balangan
kaenen, dodoo medaet amuk meagak sa etaw diyà salà danà ta egkaen sa hagda lii
kaenen.
21 Mepion polo amuk endà duen sa egbaelan ta sa pesuwan di mesalà sa duma ta
egpigtuu. Amuk mesalà danà ta egkaen kaleni, endà dé kaenen ta duu uman. Amuk
mesalà danà ta eg-inem sa mekehilu, endà dé inemen ta duu uman. Sumalà dé sa
egbaelan ta sa pesuwan sa duma ta mesalà, endà dé baelan ta duu uman.
22 Na, sumalà dé sa penemdem yu denu sa adat yu, yoko egpetiig duu diyà sa liyu
etaw, enù ka enget doo amuk si Nemula daa sa meketiig iya wé. Tigtu meanggan sa
etaw amuk endà duwa sa pedu di denu sa adat di.
23 Dodoo amuk duwa sa pedu di denu sa kaenen di, nesalà doo diyà si Nemula amuk
egkaenen di sa kaenen guwaen di dò nehawidan, enù ka neketipay diyà sa pedu di
egpigtuu. Huenan di, sumalà dé sa egbaelan ta, mesalà ki doo amuk endà nekeunut
sa kepigtuu ta.

15

Nesesebaen Ki Danà Ta Egsehiduway

* **14:11** 14:11 Basa ko Isayas 45:23.

1 Na, kita i etaw meeles sa kepigtuu ta, ini sa mepion baelan ta, petaesen ta sa tali
ta diyà sa duma ta melenek kepigtuu. Endà mepion di amuk iya daa sa penemdemen
ta sa nita daa ungayà.
2 Dodoo penemdemen ta polo sa meketabang diyà sa duma ta anì kumeeles ma sa
hagda kepigtuu.
3 Ilingan ta Kelistu i, enù ka endà pinenemdem di duu sa hagdi daa ungayà. Tuu
iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen
di, “O Nemula, sa langun kagi da egsumbung keniko, iya ma sa isumbung da kenak.”*
4 Na, iya sa pesuwan di igpesulat sa kagi i Nemula egoh anay anì metulù ki owoy
endà ma mesemek ki mangat-angat sa mepion sakemen ta kani danà sa ketaes tali ta
owoy danà sa pedu ta migkepion egoh ta egbasa sa kagi di igpesulat.
5 Na, si Nemula sa egpebagel pedu ta owoy sa egbegay kenita egkegaga anì
meketigkel ki diyà sa kelikutan. Egsimbà a anì sesebaenen di sa pedu yu iling sa
uyot i Hésus Kelistu denu sa etaw di.
6 Amuk hediya, mesesebaen yu dé umolò diyà si Nemula sa Emà i Hésus Kelistu sa
Datù ta.

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Beken Hudiyu

7 Huenan di, lapegi yu dé sa duma yu egpigtuu, lagà sa egoh i Kelistu miglapeg
keniyu diyà sa etaw di, anì meolò Nemula i.
8 Tuu ini i egtulonen ku diyà keniyu. Pineangay i Nemula Kelistu i diyà kenami
i etaw Hudiyu anì ipetiig di sa egoh di neketuu dé sa igpasad di diyà sa tupù ké.
Huenan di, netiigan ta kesaligan sa langun kagi i Nemula.
9 Pineangay di ma kagdi diyà tanà anì mekeolò ma sa etaw beken Hudiyu diyà si
Nemula, enù ka iglapeg di ma kagda diyà sa medoo etaw eghiduwan di. Enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di,
“O Nemula, tigtu eg-oloen ké kuna i sa medoo etaw beken Hudiyu.
Owoy egduyuy ké ma eg-olò keniko.”†
10 Ini ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Kiyu i etaw beken Hudiyu,
unut yu ma keanggan diyà sa medoo etaw hinemilì i Nemula.”‡
11 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Kiyu i etaw beken Hudiyu, olò yu Nemula i.
Owoy sa langun etaw, olò yu ma kagdi i.”§
12 Ini ma sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula, guwaen di,
“Dumuen sa tugod i Hési tumebow kani sa datù sumabà sa medoo etaw beken
Hudiyu,
owoy kagdi sa tegealuk eg-angat-angatan da.”*
13 Na, egsimbà a anì meanggan yu temù owoy kumelanih ma sa pedu yu danà
sa kepigtuu yu diyà kenagdi, anì kumeeles ma sa pedu yu mangat-angat danà sa
egkegaga sa Metiengaw Suguy di, enù ka si Nemula sa keduwan sa langun mepion
eg-angat-angatan ta.

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Etaw Beken Hudiyu

14 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku doo tigtu mepion sa adat yu owoy
netulù yu dé sa kagi i Nemula, huenan di mekegaga yu dé setuluay.
15 Gasama iya, endà memalaan a diyà siini kagi ku, enù ka ipetulengtuleng ku
keniyu sa tapay dé netiigan yu. Endà memalaan a egtulù enù ka binegayan a i Nemula
egkegaga

---

* **15:3** 15:3 Basa ko Isalem 69:9. † **15:9** 15:9 Basa ko Isalem 18:49. ‡ **15:10** 15:10 Basa ko Dutilonomiyu 32:43.
§ **15:11** 15:11 Basa ko Isalem 117:1. * **15:12** 15:12 Basa ko Isayas 11:10.

16 anì aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu takà tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu. Danà ku eg-uwit-uwit siini Tegudon kedu diyà si Nemula,
lagà a sa etaw tegeimatay hinagtay ibegay diyà si Nemula, enù ka iya lagà sa ibegay
ku diyà kenagdi sa medoo etaw beken Hudiyu migpigtuu. Netuuwan ma Nemula i
diyà sa egbaelan ku, enù ka pinetiengaw di dé kagda danà sa Metiengaw Suguy di
migkedan sa salà da.
17 Na, danà sa ketabang i Hésus Kelistu diyà kenak, endà egsagàsagà a egtulon
denu sa langun egbaelan ku diyà sa galebek i Nemula.
18 Endà ma egpeolòolò a denu sa egbaelan ku, dodoo endà ma memalaan a egtulon
sa binaelan i Kelistu diyà kenak, enù ka duen dé etaw beken Hudiyu egpigtuu da diyà
si Nemula danà ku egtulù kenagda owoy danà sa adat ku hinaa da.
19 Egpigtuu da ma danà sa medoo egkegaipan etaw owoy sa medoo panduan, owoy
danà ma sa egkegaga sa Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan di, taman sa egkegaga
ku, takà a egtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu diyà sa langun menuwa, edung
diyà menuwa Hélusalém taman nekeuma a diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà
Ililikom dutu mediyù dò.
20 Enù ka ungayà ku takà a tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw endà pa
nekedineg denu si Hésus Kelistu, enù ka meked a tumegudon diyà sa medoo tinulù
sa liyu etaw.
21 Na, danà sa ketegudon ku, neketuu dé siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa medoo etaw endà pa tinulonon da denu kenagdi,
humaa da doo kani.
Owoy sa medoo etaw endà pa nekedineg,
metiigan da doo kani.”†

Migtulon Pabelo I Sa Ungayà Di Mangay Loma Dò

22 Na, danà ku takà egtegudon diyà sa medoo menuwa, huenan di endà pa
mekeangay a diyà keniyu.
23 Dodoo neubus dé sa egbaelan ku dahini, owoy medoo dé gepalay sa ungayà ku
lumengen diyà keniyu, huenan di mekeangay a diyan.
24 Ungayà ku mangay a dutu tanà Espaniya dò, dodoo muna a pelawà mukit diyan.
Amuk kumegaen sa pedu ku danà sa keselengenay ta, lumagbas a dutu Espaniya dò.
Owoy mepion ma amuk dumuen sa tukééy tabang yu kenak diyà sa keipanaw ku.
25 Dodoo egoh ku endà pa eg-angay diyan, muna a pelawà mangay Hélusalém dò
anì umuwit a tabang diyà sa medoo duma ta egpigtuu dutu.
26 Enù ka sa medoo etaw egpigtuu dahini diyà sa uwang Masidoniya owoy uwang
Akaya, ipeuwit da diyà kenak sa tabang da diyà sa etaw pubeli egpigtuu dutu
Hélusalém dò.
27 Tigtu meiyap da tumabang sa etaw Hudiyu dutu, owoy mepion ma iya wé, enù
ka duen lagà sa dakel utang da diyà kenagda danà sa etaw Hudiyu mig-uwit sa kagi i
Nemula diyà sa etaw beken Hudiyu. Huenan di, mepion amuk ipeuwit da sa tabang
da dutu siedò medoo Hudiyu pubeli.
28 Amuk meubus a humated dutu siini pilak itabang kenagda, iya a pelà mipanaw
mangay Espaniya dò owoy tumuluy a mukit diyan.
29 Amuk tumebow a diyan, metiigan ku tigtu ki meanggan langun, enù ka
metabangan ki danà sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
30 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa egpegeniyen ku diyà keniyu danà ta eg-unut
diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta owoy danà ma sa kesehiduway ta igbegay sa Suguy
i Nemula kenita. Tabangi yu aken egsimbà diyà si Nemula

† **15:21** 15:21 Basa ko Isayas 52:15.

31 anì alukan di aken diyà sa medoo etaw endà egpigtuu dutu uwang Hudiya dò.
Owoy simbai yu ma anì metuuwan sa medoo etaw egpigtuu dutu danà ku eg-uwit
siini tabang diyà kenagda.
32 Amuk meubus iya wé owoy amuk iya sa uyot i Nemula, tigtu a meanggan amuk
mekeangay a diyà keniyu owoy kumebagel ma sa pedu ku danà ta egselengenay.
33 Na, egsimbà a anì tabangan i Nemula kiyu langun, enù ka kagdi sa keduwan sa
melanih pedu ta. Amin.

16

Egtulon Pabelo I Sa Mepion Pedu Di Diyà Kenagda

1 Na, iya sa bayi eg-uwit siini sulat ku diyà keniyu, si Pibi. Kagdi sa duma ta
egpigtuu, owoy kagdi ma sa tegetabang diyà sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa
Séngkeliya.
2 Amuk tumebow diyan, salui yu danà sa kepigtuu di diyà si Datù, enù ka iya sa
mepion adat ta diyà sa duma ta egpigtuu. Amuk duen sa kulang di, tabangi yu ma,
enù ka tinabangan di dé sa medoo liyu etaw egpigtuu owoy tinabangan di ma aken.
3 Na, ipetulon ku sa mepion pedu ku diyà si Akay Akila owoy sa sawa di si Pelisila,
enù ka kagda sa duma ku egbael sa galebek igsugù i Hésus Kelistu.
4 Danà da migtabang kenak egoh anay, buyu da ma nematay. Huenan di, beken
aken daa sa eg-olò si Nemula danà da migtabang kenak, dodoo eg-olò ma sa medoo
umpungan i Hésus etaw beken Hudiyu.
5 Na, ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa langun etaw egsimbà diyà sa
dalesan i Akila.
Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si Ipanito. Kagdi
sa anay etaw egpigtuu diyà si Kelistu dutu uwang Asiya dò.
6 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Maliya, enù ka megelol eggalebek anì
egtabangan di kiyu.
7 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Andeloniko owoy si Hunias. Kagda sa
duma ku etaw Hudiyu owoy sa duma ku nebilanggu egoh anay. Kagda ma sa salu i
Hésus eglalag owoy kagda sa muna diyà kenak egpigtuu diyà si Kelistu.
8 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Akay Ampeliato, sa loyuk ku eghiduwan
ku egpigtuu diyà si Datù.
9 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Ulbano, sa duma ké eggalebek diyà si
Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si
Estakis.
10 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Apilis. Apiya di pa egkepelihay,
mebagel doo egpangunut diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku
diyà sa malayan i Alistobulos.
11 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duma ku etaw Hudiyu, si Hélodian.
Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa
malayan i Nalsiso.
12 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duwa bayi, si Telipina owoy si Teliposa.
Megelol da egbael sa uyot i Datù.
Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pélsis, sa bayi eghiduwan ta langun.
Megelol egpangunut diyà sa ipebael i Datù diyà kagdi.
13 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Lupo. Miglalag sa kepangunut di diyà
si Datù. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa inay di, enù ka tigtu mepion
sa adat di diyà kenak lagà sa naken ma inay.

14 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Asinkelito, owoy si Paligon, owoy si
Hélmis, owoy si Patelobas, owoy si Hélmas, owoy sa langun duma ta eg-unut kenagda
egpigtuu.
15 Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pilologo owoy si Huliya sawa
di, owoy si Niliyo owoy sa tebay di, owoy si Olimpas, owoy sa langun duma da etaw
i Nemula.
16 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa kesehiduway yu.*
Na, sa langun etaw diyà sa umpungan i Hésus dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu
da diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

17 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà keniyu. Tuliki yu siedò medoo
etaw egbogo keniyu enù ka ungayà da endà mesesebaen sa pedu yu owoy medaetan
ma sa kepigtuu yu. Endà ma eg-unutan da duu sa tuu tegudon sinakem yu, huenan
di iwod yu dé kagda.
18 Endà egpangunut da diyà si Kelistu sa Datù ta, enù ka eg-unutan da sa hagda
daa ungayà. Tigtu da metiig egpetolol sa kagi da anì meakalan sa langun etaw endà
egpeketiig.
19 Na, nedineg sa langun etaw sa kepangunut yu diyà sa igsugù i Nemula, owoy
tigtu neangganan ku ma iya wé. Ungayà ku tigtu metiigan yu sa mepion egbaelan
anì mangunut yu daa diyà sa metudà adat anì endà ma dé melayaman yu duu sa
medaet egbaelan.
20 Na, si Nemula sa egpelanih pedu ta, kagdi sa tumabang keniyu anì tigtu yu
mekeatu diyà si Satanas.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus sa Datù ta.
21 Na, si Timotiyu sa duma ku egtegudon, ipetulon di sa mepion pedu di diyà keniyu.
Hediya ma sa medoo duma ku Hudiyu, si Lusiyo owoy si Hason owoy si Sosipatelo,
ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
22 Aken si Tikiko sa pinesulat i Pabelo ini i sulat, ipetulon ku ma sa mepion pedu
ku diyà keniyu, enù ka aken ma sa duma yu egpigtuu diyà si Datù.
23 Na si Gayu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa épê siini
dalesan kenà ku eg-ugpà, owoy takà egkesetipon sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan
di.
Hediya ma si Akay Ilasto, sa tegeipat pilak diyà siini dakel menuwa, ipetulon di ma
sa mepion pedu di diyà keniyu. Diya ma si Kuwalto sa duma ta egpigtuu, ipetulon di
ma sa mepion pedu di diyà keniyu.
24 [Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu sa
Datù ta. Amin.]

Meolò Nemula I

25 Na, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka kagdi sa mekegaga peeles sa kepigtuu yu danà
sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu igtulù ku owoy danà sa tegudon iglidung
egoh anay.
26 Dodoo, endà dé iglidung di ini egoh, enù ka igpetiig i Nemula dé diyà sa langun
etaw danà sa igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay. Igsugù i Nemula, sa melalù
taman melugay, anì ipetiig ta sa tegudon diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit
anì mekepigtuu da owoy mangunut da ma diyà kenagdi.
27 Kagdi daa sa Nemula tigtu milantek. Huenan di, meolò kagdi i taman melugay
danà i Hésus Kelistu. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

---

* **16:16** 16:16 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

1 KOLINTU
Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

Na, sa menuwa Kolintu sa tigtu dakel menuwa eglalag diyà sa langun uwang tanà Akaya. Dutu siedò tanà pinengadanan da Gelisiya ini egoh di sa uwang tanà Akaya. Medapag diyà dagat sa menuwa Kolintu, owoy egdunggù dahiya sa medoo kumpit kedu diyà sa medoo balangan tanà. Huenan di, miglalag iya wé menuwa danà sa pantiyali da egdagangdagang owoy danà ma sa medoo etaw di takà egselapan owoy takà da ma egbael salà, owoy egpenemulawen da ma sa medoo inetaw.

Duen ma medoo etaw Hudiyu eg-ugpà dahiya, owoy duen sa simbaan da owoy eg-ilingan da ma sa adat Hudiyu egsimbà.

Mig-angay ma Pabelo i diyà iya wé menuwa. Iya sa galebek di egbael kemalig, dodoo uman Sapetu eg-angay diyà sa simbaan Hudiyu anì egtegudon denu si Hésus Kelistu. Egtegudon ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan i Pabelo dahiya taman segepalay owoy tengà. Agulé migkedoo-doo da dé egpigtuu diyà si Hésus dahiya.

Na, egoh i Pabelo miglegkang dahiya, egkeumanan ma sa kedoo etaw egpigtuu. Dodoo duen ma sa kesesigbolowoy da. Huenan di migpeuwit da sulat diyà si Pabelo dutu Épéso dò enù ka igsaen da diyà kenagdi denu sa kesesigbolowoy da. Agulé egoh i Pabelo migsakem sa sulat da, sinagbian di kagda. Ini sa sulat igsagbì di diyà sa medoo igsà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula
eg-umow kenak. Egsulat ké si Sostinis, sa duma ta egpigtuu.
2 Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Nemula dutu menuwa Kolintu dò.
Migketiengaw yu dé diyà sa kehaa i Nemula danà yu nesesebaen dé si Hésus Kelistu,
owoy inumow i Nemula kiyu anì kiyu sa etaw di lapeg sa langun etaw egdatù si Hésus
Kelistu, sumalà dé sa kenà da, enù ka kagdi sa Datù ta owoy sa hagda Datù ma.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa
melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Sa Egkegaga Da Igpeuloy I Nemula

4 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, enù ka mepion sa ketabang
ipeuloy di diyà keniyu danà yu nesesebaen si Hésus Kelistu.
5 Danà yu nesesebaen si Kelistu, tigtu medoo sa igtabang di keniyu, huenan di
melabel sa penemdem yu owoy dakel ma sa egkegaga yu egtulù.
6 Tigtu mebagel sa keugpà sa tegudon denu si Kelistu diyà keniyu.
7 Huenan di, endà duen kulang diyà keniyu sa langun balangan egkegaga ipeuloy
i Nemula diyà sa etaw di, ligò yu eg-angat-angat sa kepelikù i Hésus Kelistu sa Datù
ta.
8 Pebagelen di ma sa kepigtuu yu taman endà tumebow siedò sabuhanan agdaw,
anì endà duen salà yu diyà sa kehaa di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù
Hésus Kelistu.

9 Kesaligan Nemula i, owoy inumow di kiyu anì mesesebaen yu sa Anak di, si Hésus
Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Kesesigbolowoy Sa Medoo Etaw Egpigtuu

10 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen sa isasà ku diyà keniyu danà sa egkegaga
ku igbegay i Datù Hésus Kelistu. Megeni a diyà keniyu anì sesebaenen yu daa sa pedu
yu anì endà mesesigbolow yu. Hahaa yu anì tigtu sebaen daa sa penemdem yu anì
endà sepedoowoy yu umpungan.
11 O medoo duma ku egpigtuu, iya sa igsasà ku keniyu, enù ka tinulon sa medoo
duma i Keloi diyà kenak egkesigbolow yu gaa.
12 Ungayà ku metiigan yu ini i. Duen gaa etaw dahiya guwaen da si Pabelo sa eg-
unutan da, owoy duen ma gaa liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Duen
ma gaa etaw guwaen da si Pidelu sa eg-unutan da, owoy duen ma liyu etaw guwaen
da si Kelistu daa sa eg-unutan da.
13 Amuk hediya sa guwaen yu, lagà nesebaed Kelistu i. Endà mepion di amuk
guwaen yu aken sa eg-unutan yu, enù ka beken aken sa nematay diyà sa kayu
igbugsud anì mealukan yu. Egoh yu migpebautis, beken sa kepigtuu yu diyà kenak
sa tinandaan yu.
14 Na, egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka endà duen etaw diyà keniyu binautis
ku, liyu daa si Kelispu owoy si Gayu,
15 anì endà meikagi yu duu aken sa sinaligan yu egoh yu migpebautis.
16 Na, netulengan ku dé binautis ku ma si Istipana owoy sa langun malayan di.
Dodoo endà netiigan ku duu amuk duen pa sa duma etaw binautis ku.
17 Beken iya sa igsugù i Kelistu kenak anì egbautis a etaw, dodoo sinugù di aken
anì tumulù a polo sa Mepion Tegudon. Egoh ku egtegudon, endà eg-ilingan ku duu
sa melikut keikagi etaw guwaen da dò milantek, dodoo melemu doo sa kagi ku
egtegudon anì meketiig sa etaw egdineg anì endà mealang sa tegudon denu sa kepatay
i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.

Mehaa Ta Sa Dakel Egkegaga I Nemula Owoy Sa Melabel Penemdem Di Danà I Kelistu

18 Na, guwaen sa medoo etaw egpekesugsug endà duen lantek sa tegudon denu sa
kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud. Dodoo kita i etaw egkealukan, mehaa ta doo
sa tunung i Nemula danà sa kepatay i Kelistu.
19 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Tepelen ku sa penemdem sa medoo etaw guwaen da milantek,
owoy peulanen ku sa ketiigan sa etaw épê dakel penemdem.”*
20 Amuk hediya, metepelan sa medoo etaw épê dakel penemdem, owoy sa atung
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy sa etaw atung tegesigbolow diyà tanà. Igpetiig
dé i Nemula endà duen lantek di sa medoo dakel penemdem etaw diyà tanà.
21 Na, danà sa dakel penemdem i Nemula, endà duen etaw egpeketiig kenagdi danà
sa penemdem da daa, apiya di pa dakel. Dodoo, iya sa penemdem i Nemula alukan
di polo sa medoo etaw egpigtuu sa tegudon ké guwaen da dò endà duen lantek di.
22 Endà migtuu sa medoo Hudiyu amuk endà humaa da sa panduan, owoy iya
sa ungayà sa medoo etaw Geligu duminegdineg da sa medalem kagi guwaen da dò
milantek.
23 Dodoo, iya sa egtegudonen ké sa egoh i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud,
apiya di pa egkelepuhan etaw Hudiyu iya wé, owoy guwaen etaw Geligu endà duen
lantek iya wé tegudon.

---

* **1:19** 1:19 Basa ko Isayas 29:14.

24 Dodoo kita i etaw inumow i Nemula, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu,
netiigan ta dé igpehaa i Nemula sa tunung di owoy sa melabel penemdem di danà i
Kelistu.
25 Iya maen di ya, enù ka apiya di pa guwaen da dò endà duen lantek sa penemdem
i Nemula, iya polo sa eglowon diyà sa langun penemdem etaw. Apiya di pa guwaen da
dò tukééy sa egkegaga i Nemula eg-aluk, iya polo sa eglowon diyà sa langun egkegaga
etaw.
26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ketulengi yu sa egoh i Nemula mig-umow keniyu.
Diyà sa kehaa sa medoo etaw, endà medoo yu épê dakel penemdem ataw ka dakel
egkegaga. Endà ma medoo yu inanak sa mapulù etaw.
27 Dodoo hinemilì i Nemula sa endà duen lantek diyà sa kehaa etaw diyà tanà
anì metepelan sa medoo etaw épê dakel penemdem. Hinemilì di ma sa endà duen
egkegaga diyà tanà anì metepelan sa medoo épê dakel egkegaga.
28 Hinemilì di ma sa medoo tukééy etaw egkelepuhan liyu etaw diyà tanà owoy
lagà endà duen da diyà sa kehaa etaw kenagda. Dodoo hinemilì i Nemula kagda anì
metepelan sa medoo mapulù etaw diyà tanà.
29 Huenan di, endà duen etaw mekegaga egpeolòolò kenagdi diyà sa kehaa i
Nemula.
30 Dodoo danà sa uyot i Nemula, nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu, owoy igpetiig di
diyà kenita sa milantek penemdem di. Huenan di, pinetiengaw di kita diyà sa kehaa
di danà i Kelistu, owoy nebaluy dé kita sa metiengaw etaw di, owoy linaun di ma kita
diyà sa medoo salà ta.
31 Huenan di, tigtu tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula.”†

2

Kedu Si Nemula Sa Igtulù I Pabelo

1 O medoo duma ku egpigtuu, egoh ku mig-angay egtulù diyà keniyu sa kagi i
Nemula, endà inilingan ku duu sa medoo kagi melikut guwaen da dò milantek, owoy
endà ma egpedakelen ku duu sa naken daa penemdem.
2 Egoh ku diyà keniyu, iya daa sa tinaguan ku penemdem, si Hésus Kelistu owoy
sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud.
3 Egoh ku egtulù keniyu, lagà endà duen egkegaga ku owoy eglukublukub a ma,
enù ka melenaw a amuk uloy daa sa ketulù ku.
4 Egoh ku egtegudon, endà egsalig a diyà sa kagi melikut guwaen da dò milantek,
dodoo netuuwan yu diyà sa ketulù ku danà yu mighaa sa tunung sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà kenak.
5 Huenan di, migpigtuu yu dé danà sa tunung i Nemula, beken danà sa dakel
penemdem etaw daa.

Kedu Si Nemula Sa Penemdem Milantek

6 Na, itulù ké polo sa milantek penemdem diyà sa medoo mipedu egpigtuu. Dodoo
beken kedu etaw diyà tanà siini penemdem, owoy beken ma kedu sa medoo kaunutan
épê dakel egkegaga enù ka egkekedan doo sa hagda egkegaga.
7 Dodoo, iya polo sa itulù ké sa milantek penemdem kedu si Nemula iglidung di
diyà sa medoo liyu etaw egoh anay. Dodoo egoh di endà pa duen tanà, tapay dé
pinagitung di metuu doo sa langun ipeuloy di diyà kenita anì meolò ki ma kani.

† **1:31** 1:31 Basa ko Hilimiyas 9:24.

8 Endà neketiig sa medoo kaunutan etaw épê egkegaga diyà tanà siini penemdem
i Nemula, enù ka amuk netiigan da hedem, endà igpetutuk da duu sa tigtu mapulù
Datù diyà sa kayu igbugsud.
9 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Sa medoo mepion endà pa hinaa di mata etaw
owoy sa endà pa dinineg di telinga etaw
owoy sa endà pa netiigan di pedu etaw,
iya polo sa tinapay i Nemula ibegay di
diyà sa medoo etaw mehidu kenagdi."*
10 Egoh anay endà igpehaa i Nemula duu sa tinapay di ibegay di diyà sa medoo
etaw, dodoo igpehaa di dé diyà kenita danà sa Suguy di, enù ka netiigan sa Suguy di
sa langun diyà tanà owoy diyà langit taman sa medalem penemdem i Nemula ma.
11 Taa yu, hih. Endà duen sa egpeketiig sa langun penemdem sa etaw, liyu daa sa
hagdi suguy. Hediya ma, sa Suguy i Nemula daa sa egpeketiig sa langun penemdem
i Nemula.
12 Na, endà pinangunutan ta duu sa penemdem etaw diyà tanà, dodoo sinakem ta
polo sa Suguy i Nemula pineangay di diyà kenita anì egpeketiig ki sa langun igpeuloy
di diyà kenita.
13 Huenan di, beken danà sa dakel penemdem etaw sa itulù ké, dodoo igtulù polo
sa Suguy i Nemula sa ukit keikagi ké. Huenan di, egselepangen ké doo sa tuu tegudon
denu sa Suguy i Nemula diyà sa medoo etaw épê sa Suguy i Nemula.
14 Dodoo sa etaw endà duen Suguy i Nemula, endà sakemen da duu sa medoo
igpeuloy sa Suguy i Nemula, enù ka guwaen da dò endà duen lantek di. Endà ma
egketiigan da duu, enù ka iya daa sa etaw egpeketiig sa etaw épê Suguy i Nemula.
15 Dodoo sa etaw épê Suguy i Nemula, metiigan da langun, iling ka milantek ataw
ka endà, dodoo sigbolowen polo sa medoo liyu etaw endà duen Suguy i Nemula.
16 Tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Datù Nemula,
owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi."†
Dodoo kita i egpigtuu, igpetiig i Kelistu diyà kenita sa hagdi penemdem.

3

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Egbaelan Sa Salu I Kelistu

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, endà egpekegaga a egtulù keniyu lagà sa ketulù
ku sa medoo etaw épê Suguy i Nemula. Dodoo sa ketulù ku keniyu, lagà a egtulù
sa medoo etaw eg-unut diyà sa tapay pedu da, enù ka lagà yu tukééy batà endà pa
eglenuk sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.
2 Egoh ku egtulù keniyu, lagà pineinem ku kiyu gatas, beken tigtu kaenen, enù ka
endà negaga yu duu sa igtulù ku. Taman ini egoh di endà negaga yu duu,
3 enù ka tapay yu doo eg-unut diyà sa tapay pedu yu. Netiigan ku iya wé, enù
ka duen pelà diyà keniyu egkesepeka ungayà owoy duen ma egkesesigbolow. Iya
sa tandà di eg-unut yu pelà diyà sa tapay pedu yu, lagà sa medoo liyu etaw endà
egpigtuu.
4 Duen gaa etaw diyà keniyu guwaen da si Pabelo sa eg-unutan da, owoy duen ma
gaa liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Amuk egsesigbolowoy yu, lagà
yu doo sa medoo liyu etaw endà egpigtuu.

---

* **2:9** 2:9 Basa ko Isayas 64:4. † **2:16** 2:16 Basa ko Isayas 40:13.

5 Na, endà mepion di amuk kami si Apolos sa eg-unutan yu, enù ka kami daa sa
egsugùsuguen i Nemula egtulù keniyu anì migtuu yu. Duen sa naken galebek igsalig
i Datù owoy duen ma sa hagdi.
6 Aken lagà sa etaw mighemula, owoy si Apolos sa lagà egwayeg, dodoo si Nemula
polo sa egpelenuk.
7 Beken mapulù etaw sa eghemula owoy sa egwayeg, dodoo si Nemula polo sa meolò
enù ka kagdi sa egpelenuk.
8 Nesetepeng diyà sa kehaa i Nemula sa galebek ké si Apolos, sa kinehemula ku
owoy sa kinewayeg di. Sumalà dé sa egkegaga sa eggalebek, iya ma kedakel sa untung
mekebegay diyà kenagdi.
9 Nesetepeng ké si Apolos egpegalebeken i Nemula, owoy kiyu lagà sa hinemulaan
i Nemula kenà ké eggalebek.

Ini ma sa balatan ku, kiyu lagà sa dalesan binaelan i Nemula.

10 Lagà a sa panday egbael dalesan danà sa egkegaga ku igpeuloy i Nemula.
Binaelan ku sa petigdegan dalesan, owoy liyu etaw sa egpetigdeg iya wé dalesan.
Dodoo uman sa sebaen etaw, mepion amuk eghahauwen di sa ukit kepetigdeg di.
11 Iya daa sa petigdegan dalesan si Hésus Kelistu. Endà duen sa liyu petigdegan di
meketagù etaw liyu daa siini igtagù ku.
12 Dodoo kiyu medoo atung egpetigdeg, medoo ma sa ukit kebael yu dalesan. Uman
sa sebaen etaw, mebaluy mepion sa kebael di lagà egbael bulawan ataw ka pilak ataw
ka batu milagà. Mebaluy ma medaet sa kebael di lagà egbael kayu ataw ka lebuk ataw
ka elê.
13 Dodoo amuk meuma sa agdaw i Hésus pelikù, mehaa doo sa binaelan sa uman
sebaen etaw, ataw ka melalù ataw ka endà, enù ka tepengan apuy.
14 Amuk melalù sa binaelan sa etaw diyà dalesan, dumuen sa untung mekebegay
diyà kenagdi.
15 Dodoo amuk meulow sa binaelan di, endà duen untung mekebegay diyà kenagdi.
Apiya di pa endà duen untung di, mealukan doo lagà sa etaw nekepelaguy kedu diyà
apuy.
16 Na, netiigan yu doo ini i. Lagà dalesan i Nemula kiyu i medoo etaw egpigtuu,
owoy eg-ugpà sa Suguy di diyà keniyu.
17 Huenan di, amuk duen etaw egpedaet siini dalesan i Nemula, pedaetan i Nemula
ma kagdi, enù ka eg-ugpaan i Nemula sa dalesan di owoy kiyu sa inugpaan di lagà
yu dalesan di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsigbolow Sa Kepedakel Da Sa Duma Tegetegudon

18 Na, hahaa yu anì endà meakalan yu. Amuk duen etaw diyà keniyu guwaen di
dò milantek diyà sa kehaa sa medoo etaw diyà tanà, mepion amuk ekedan di iya wé
kilantek di anì metuu duen lantek di diyà sa kehaa i Nemula.
19 Iya maen di ya enù ka endà milantek di diyà sa kehaa i Nemula sa kilantek etaw
diyà tanà. Tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa medoo etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa,
bakilen i Nemula polo kagda danà sa medoo pandapat da.”*
20 Tuu ma ini i kagi di igpesulat, guwaen di,
“Netiigan i Datù endà duen ulan sa medoo penemdem
sa etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa.”†
21 Huenan di, yoko egpeolòolò ya keniyu danà sa egkebaelan etaw guwaen yu dò
milantek.

* **3:19** 3:19 Basa ko Hob 5:13. † **3:20** 3:20 Basa ko Isalem 94:11.

Eg-amu yu amuk duen sa egpedakelen yu, enù ka igbegay i Nemula diyà keniyu sa langun taman.
22 Niyu ma aken owoy si Apolos owoy si Pidelu, enù ka langun ké egtabang keniyu. Niyu ma sa langun eghauwen diyà tanà, iling ka sa keugpà yu melanih ataw ka sa kepatay yu, iling ka sa medoo eg-ukit-ukit ini egoh di ataw ka sa medoo endà pa tumebow. Langun iya wé anan ibegay i Nemula anì metabangan yu.
23 Iya maen di ya enù ka kiyu sa etaw i Kelistu, owoy si Kelistu sa etaw i Nemula.

4

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Salu I Kelistu

1 Na, mepion amuk ini daa sa kepenemdem yu kenami i salu i Hésus. Kami sa egsugùsuguen i Kelistu owoy sa sinaligan di egtulù sa penemdem iglidung i Nemula diyà etaw egoh anay.
2 Danà ké kami sa sinaligan di iya wé, mepangunutan ké doo sa migsugù kenami.
3 Huenan di, sumalà dé sa etaw egsigbolow sa kepangunut ku, iling ka kiyu ataw ka sa medoo liyu etaw diyà tanà, endà egsagipaen ku duu. Apiya sa naken daa penemdem denu sa kepangunut ku si Nemula, endà ma egsagipaen ku duu.
4 Endà duen sa kenà ku eg-amu egketiigan ku, dodoo beken iya sa ketuu di anan mepion sa kebael ku, enù ka si Datù daa sa tigtu metiig amuk mepion sa binaelan ku ataw ka endà.
5 Huenan di, yoko egsigbolow duu sa egbaelan sa liyu etaw, enù ka endà pa tumebow sa pasad sa ketuu di. Amuk meuma sa agdaw i Datù pelikù, awangan di diyà legdaw sa medoo binaelan etaw iglidung diyà delem, owoy ipehaa di ma sa linegkangan pedu sa medoo binaelan etaw. Amuk hediya, si Nemula sa umolò sa uman sebaen etaw amuk mepion sa binaelan di lapeg sa pedu di.
6 Na, o medoo duma ku egpigtuu, iya sa inikagi ku diyà keniyu sa denu kenami si Apolos anì egpeketulù a keniyu anì endà eg-umanen yu duu egpedakel sa medoo tegetegudon. Ungayà ku ilingan yu kami egpangunut diyà sa kagi i Nemula igpesulat, huenan di yoko egpedakel duu sa sebaen tegetegudon, owoy sa medoo duma di eg-ekedan yu.
7 O etaw egpedakel keniko, endà eglowon ka diyà sa medoo duma ko egpigtuu, enù ka igpeuloy i Nemula ma diyà keniko sa langun sinakem ko. Amuk binegayan ka daa, endà duen maen di ya egpedakelen ko kuna, enù ka beken danà ko iya wé.
8 Na, yoko egpenemdem duu negulub dé sa netiigan yu owoy kawasà yu ma. Guwaen yu dò kiyu sa migkedatù ini egoh di, apiya di pa endà pa kami i. Mepion polo amuk tuu iya wé kedatù yu anì mekeunut ké ma keniyu kumedatù.
9 Dodoo, egpenemdemen ku petukééyen i Nemula kami i salu i Hésus anì melepuhan etaw kami lagà ké sa etaw tegebael medaet buyu meimatayan, enù ka hauwen sa langun eg-ugpà diyà tanà kami, iling ka sa medoo etaw ataw ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
10 Kami gaa sa etaw endà milantek diyà sa kehaa etaw danà ké eg-unut diyà si Kelistu. Dodoo kiyu, guwaen yu dò dakel sa kilantek yu danà yu eg-unut diyà si Kelistu. Apiya di pa endà duen egkegaga ké, guwaen yu dò dakel doo sa niyu egkegaga. Eg-adatan etaw kiyu i, dodoo kami i, egsumbungen ké etaw.
11 Taman ini egoh di, egpeketues ké owoy egkelupahan ké, owoy endà ma duen ginis ké mepion, owoy egkepelihay ké, owoy endà ma duen sa tigtu eg-ugpaan ké.
12 Egkeliteg ké ma eggalebek sa hagtay ké. Amuk egtubaden ké etaw, isimbà ké kagda polo anì metabangan i Nemula kagda. Apiya di pa egkepelihay ké, egtigkelan ké doo.

13 Diya ma amuk egsumbungen ké, egsagbian ké polo mepion. Taman ini egoh di,
lagà ké sa lupuk ibuung etaw, enù ka endà duen lantek ké diyà sa kehaa etaw diyà
tanà.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Ilingan Da Kagdi

14 O medoo loyuk ku, endà duen pedu ku egpemala keniyu danà siini igsulat ku,
dodoo eg-indawen ku kiyu polo lagà sa medoo anak ku egkehiduwan ku.
15 Apiya di pa duen medoo lagà eggaet keniyu danà da egtulù keniyu denu si Kelistu,
sebaen ku daa sa lagà emà yu, enù ka migpigtuu yu diyà si Hésus Kelistu danà ku
migtulù keniyu sa Mepion Tegudon.
16 Huenan di, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken i emà yu.
17 Huenan di, egpeangayen ku Timotiyu i diyà keniyu. Kagdi sa neanak ku
danà sa kepigtuu di diyà si Datù, owoy egkehiduwan ku kagdi owoy kesaligan ma.
Egpeangayen ku anì ipetulengtuleng di diyà keniyu sa adat ku danà ku eg-unut diyà si
Kelistu, owoy iya ma sa itulù ku diyà sa langun umpungan di diyà sa langun menuwa.
18 Na, duen gaa etaw diyà keniyu egpedakelen da kagda, enù ka guwaen da dò endà
mangay a diyan.
19 Dodoo amuk mepion diyà si Datù, mangay a doo diyà keniyu igkani anì hauwen
ku amuk tuu duen egkegaga siini medoo etaw egpedakelen da kagda ataw ka uloy
kagi da daa.
20 Amuk tuu sa keunut etaw sa kedatù i Nemula, netiigan ta iya wé danà sa egkegaga
di, beken danà sa kagi di daa.
21 Huenan di, muni dé diyà keniyu sa pedu ku amuk tumebow a diyan. Amuk endà
mangunut yu diyà siini igtulù ku, pigtamayan ku kiyu amuk mangay a diyan. Dodoo
amuk mangunut yu, mehaa yu doo sa pedu ku mehidu keniyu owoy metimoh ma.

5

Egsigbolowen I Pabelo Kagda Danà Da Endà Egkedan Sa Duma Da Egbigà

1 Na, negaip a enù ka miglalag sa salà sa sebaen duma yu egpigtuu danà sa kebigà
tigtu medaet. Iya sa dinineg ku egbaelan di sa sawa sa emà di. Apiya di pa sa medoo
liyu etaw endà egpigtuu, endà egbaelan da iya wé.
2 Apiya di pa medaet iya wé binaelan di, netuuwan yu polo kéen enù ka endà duen
kebael yu kenagdi. Dodoo, mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu danà di, owoy
hemagawi yu polo diyà keniyu siedò maama egbael iya wé.
3-4 Apiya di pa mediyù a, lagà a doo diyan, enù ka danà sa egkegaga i Datù Hésus
pinenemdem ku dé sa egbaelan di medaet owoy netiigan ku ma sa mebaelan yu diyà
kenagdi. Amuk mesetipon yu langun, lagà a ma doo diyan, owoy ini sa mebaelan yu
danà sa egkegaga sa Datù ta si Hésus.
5 Hemagawi yu iya wé etaw owoy begayi yu diyà si Satanas anì mepigtamayan sa
lawa di, anì mealukan sa suguy di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.
6 Endà duen pesuwan yu metuuwan diyà sa binaelan di medaet. Mepion polo
amuk kumedaet sa pedu yu anì endà mekeseluh sa salà di diyà keniyu langun, enù
ka netiigan yu doo medelamet mekeseluh sa tukééy ipelenuk epan diyà sa langun
tapung amuk egbael ki epan.
7 Kedani yu dé sa salà yu lagà sa ipelenuk epan anì endà duen sa medaet
mekeamut diyà keniyu. Amuk hediya, lagà yu sa epan binaelan sa etaw Hudiyu
amuk egpistawan da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula egoh da egkaen sa
epan endà duen ipelenuk di owoy egoh da egsumbalì sa anak kebilibili. Lagà yu dé sa
epan endà duen ipelenuk di, owoy lagà anak kebilibili ta Kelistu i enù ka neimatayan
anì tigtuwan di sa salà ta.

8 Huenan di, mepion amuk ilingan ta diyà sa pedu ta iya wé kepista da, enù ka
iya lagà nekedan sa ipelenuk epan sa tapay pedu ta, sa kekelepuh ta owoy sa kebael
ta medaet. Dodoo iya lagà sa epan endà duen ipelenuk di sa pedu ta metudà owoy
milantek.
9 Na, egoh ku migsulat diyà keniyu, hinawidan ku kiyu anì endà meseunut yu sa
medoo etaw tegebael medaet.
10 Beken iya sa inikagi ku egoh iya sa medoo etaw endà egpigtuu, sa medoo bigaen
owoy sa ngimawen owoy sa nakawen owoy sa tegepenemula inetaw. Amuk iwoden
yu kagda langun, endà mekeugpà yu diyà tanà, enù ka dahini da ma doo.
11 Dodoo igsulat ku diyà keniyu anì endà eg-unut yu diyà sa duma yu egpigtuu
gaa dodoo egbael medaet, iling ka bigaen ataw ka ngimawen ataw ka tegepenemula
inetaw ataw ka tegetubad ataw ka tegepehilu ataw ka nakawen. Apiya sa kekaen yu
diyà kenagdi, ulan dé.
12-13 Sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, beken kita sa menemdem sa salà da owoy
sa ketamanan da, enù ka si Nemula polo sa migtamay kenagda. Dodoo sa medoo
etaw diyà sa umpungan i Hésus, kiyu doo sa metiig amuk medaet sa egbaelan da.
Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Hemagawi yu sa tegebael medaet diyà
keniyu.”*

6

Eghawidan I Pabelo Sa Kepeantang Da Diyà Sa Datù Endà Egpigtuu

1 Na, negaip a ma, enù ka duen etaw egpigtuu diyà keniyu egsesigbolowoy da owoy
ungayà da gaa egpeantang diyà sa medoo datù endà egpigtuu. Maen di ya endà
egpeantang da polo diyà sa medoo kaunutan yu etaw i Nemula?
2 Egkelipengan yu kéen ini i. Kita etaw i Nemula sa mekeunut si Hésus umantang
diyà sa langun etaw diyà tanà kani. Amuk hediya sa baelan ta, maen di ya endà
egpekegaga yu eg-antang sa medoo tukééy daa egsigbolowen sa duma yu?
3 Netiigan yu ma doo kita sa menemdem kani sa egbaelan sa medoo egsugùsuguen
i Nemula, ataw ka mepion ataw ka medaet. Amuk megaga yu iya wé, maen di ya
endà ma megaga yu duu umantang sa medoo egbaelan duma yu diyà tanà?
4 Amuk duen duma yu egsesigbolowoy, endà duen pesuwan di egpeantang yu diyà
sa medoo datù endà egpigtuu.
5 Eg-ikagi a ini i diyà keniyu anì pemalaen ku kiyu. Duen doo sa sebaen etaw
milantek diyà keniyu egpekeantang sa medoo duma yu egpigtuu.
6 Dodoo apiya di pa egpigtuu yu, seuwitay yu polo peantang diyà sa medoo datù
endà egpigtuu.
7 Na, amuk egsesigbolowoy yu owoy egpeantang yu diyà sa medoo datù, tinabanan
dé sa tapay pedu yu kiyu. Adi-adi pa amuk egtigkelan yu sa egoh yu nepelihay owoy
sa egoh yu linapis.
8 Dodoo, iya polo sa egbaelan yu negaipan ku, apiya di pa sa medoo duma yu
egpigtuu, egpelihayen yu doo kagda owoy eglapisen yu ma.
9 Egkelipengan yu kéen endà mekeunut sa medoo tegebael salà diyà sa kedatù i
Nemula. Hahaa yu anì endà meakalan yu. Sumalà dé sa tegebael salà, ataw ka sa
bigaen, ataw ka sa tegepenemula inetaw, ataw ka sa maama egkelukuy egsawa sa
duma di maama,
10 ataw ka sa nakawen, ataw ka sa ngimawen, ataw ka sa tegepehilu, ataw ka sa
tegetubad, ataw ka sa tegelampas, langun da endà mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.
11 Egoh anay hediya ma sa adat sa duma etaw diyà keniyu, dodoo endà dé ini egoh
di. Migpebautis yu dé enù ka tinandaan yu sa kineeked yu salà, owoy kiyu dé sa

* **5:12-13** 5:13 Basa ko Dutilonomiyu 17:7.

metiengaw etaw i Nemula diyà tanà owoy pinetiengaw di kiyu danà i Datù Hésus Kelistu owoy danà sa Suguy i Nemula ma.

Igtulù I Pabelo Sa Lawa Ta Sa Eg-ugpaan Sa Suguy I Nemula

12 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula duu, mebaelan ta.
Dodoo duen ma sa baelan ku endà meketabang kenita. Tuu, medoo sa mebaelan ku,
dodoo meked a amuk meudipen a danà sa egbaelan ku.
13 Tuu, duen sa kaenen ta danà sa getek ta, owoy duen sa getek ta danà sa kaenen
ta. Dodoo duwa da endà melalù enù ka kedanan i Nemula imet. Na, beken iya sa
pesuwan di pineduen i Nemula sa lawa ta amuk migà ki, dodoo pineduen di sa lawa
ta anì mekeunut ki polo diyà si Datù, owoy si Datù sa umipat sa lawa ta.
14 Inenaw i Nemula Datù i egoh di nematay, owoy enawen di ma doo kita danà sa
tunung di.
15 Netiigan yu doo ini i. Sa niyu lawa lagà sa langun taman diyà sa lawa i Kelistu.
Huenan di, endà mepion di amuk seamuten yu sa lawa i Kelistu owoy sa lawa sa
tegepediyangdang. Tigtu endà mepion di iya wé.
16 Nelipengan yu kéen ini i. Amuk idapag sa maama sa lawa di diyà sa lawa
sa tegepediyangdang, mesesebaen doo sa lawa da, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, “Lagà sebaen etaw da daa.”*
17 Dodoo amuk duen etaw meseunut da si Datù, mesesebaen ma sa suguy da.
18 Ulan dé sa kebigà yu. Sumalà dé sa duma balangan salà sa maama, endà
medaetan sa lawa di. Dodoo amuk egbigà sa maama, mesalà ma doo diyà sa hagdi
lawa.
19 Egkelipengan yu kéen ini i. Sa lawa yu sa inugpaan sa Metiengaw Suguy i Nemula,
sa migluhub diyà keniyu danà i Nemula migbegay. Huenan di, beken niyu sa lawa
yu, dodoo si Nemula polo sa épê di,
20 enù ka tigtu mapulù sa igbayad di keniyu egoh i Hésus nematay. Huenan di,
baeli yu sa mepion diyà sa lawa yu anì meolò Nemula i.

7

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kesesawaay Da

1 Na, ini sa sagbì ku denu sa igsà igsulat yu diyà kenak.
Na, tuu sa guwaen yu, mepion amuk endà sumawa sa maama.
2 Dodoo, danà di melemu meagak sa etaw diyà sa kebigà, adi-adi pa amuk duen
sawa sa uman sebaen maama owoy sa uman sebaen bayi.
3 Amuk nesesawa dé sa etaw, endà mepion di amuk endà mesebegay da lawa. Amuk
maama, begayan di sa sawa di, owoy hediya ma amuk bayi.
4 Iya sa pesuwan di enù ka sa lawa sa bayi, beken hagdi eg-ipaten daa enù ka eg-
ipaten polo sa sawa di. Hediya ma sa lawa sa maama, beken hagdi eg-ipaten daa enù
ka eg-ipaten polo sa sawa di.
5 Yoko eg-eked da egsebegayay lawa, liyu daa amuk sebaen daa sa pedu yu eg-
udes egsimbà. Dodoo, amuk meubus iya wé, sebegayay yu dema lawa anì endà
metepengan yu i Satanas danà yu endà egpekegaga egpeulan sa nanam kekeiyap yu.
6 Na, mepion amuk sesawaay yu, dodoo beken sugù i Nemula ini i igtulù ku.
7 Ungayà ku polo mekeiling yu langun diyà kenak anì endà sumawa yu hedem.
Dodoo uman sebaen etaw, duen sa hagdi egkegaga igbegay i Nemula, ataw ka meked
sumawa ataw ka endà.
8 Na, ini sa itulù ku diyà keniyu i etaw endà duen sawa owoy medoo bayi balu.
Mepion amuk ilingan yu aken owoy endà sumawa yu.

* **6:16** 6:16 Basa ko Génesis 2:24.

9 Dodoo, amuk endà mekegaga yu egpeulan sa kekeiyap lawa yu, mepion doo amuk
sumawa yu. Endà mepion di amuk lagà kelegleg apuy endà mepadeng sa nanam
kekeiyap yu, huenan di adi-adi pa amuk sumawa yu.
10 Na, ini sa itulù ku diyà sa medoo etaw épê sawa. Beken aken daa sa egtulù ini i,
dodoo igsugù i Datù ma. Endà mepion di amuk ekedan sa bayi sa sawa di.
11 Dodoo amuk neubus inekedan, mepion amuk endà dé sumawa di dema, ataw ka
mepion ma amuk egpelikù diyà sa tapay sawa di. Hediya ma amuk maama, endà ma
mepion di amuk ekedan di sa sawa di.
12 Na, ini sa itulù ku denu sa etaw egpigtuu amuk duen sawa di endà egpigtuu.
Beken si Datù sa migsugù ini i, dodoo ini daa sa naken penemdem. Amuk duen
maama duma ta egpigtuu owoy duen sa sawa di endà egpigtuu, endà mepion di
amuk ekedan di sa bayi amuk endà ma duen sa pedu di umeked.
13 Diya ma amuk bayi duma ta egpigtuu, endà ma mepion di amuk ekedan di sa
sawa di endà egpigtuu amuk endà duen sa pedu di umeked.
14 Enù ka amuk egpigtuu sa etaw, endà dé mediyù iya wé sawa di diyà si Nemula.
Hediya ma sa medoo anak da, medapag da ma diyà si Nemula. Beken lagà da sa anak
etaw endà egpigtuu.
15 Dodoo sa etaw endà egpigtuu, amuk ungayà di ekedan di sa sawa di egpigtuu,
mebaluy doo. Amuk hediya, lengaan sa duma ta egpigtuu iya wé sawa di eg-eked,
enù ka ungayà i Nemula melanih sa keugpà ta.
16 Endà egketiigan sa bayi duu amuk mebaluy pepigtuuwen di sa sawa di
anì mealukan. Hediya ma, endà ma egketiigan sa maama duu amuk mebaluy
pepigtuuwen di sa sawa di.

Endà Mepion Di Amuk Eg-ekedan Da Sa Tapay Ukit Keugpà Da

17 Na, sumalà dé sa ukit keugpà ta egoh i Nemula mig-umow kenita anì egpigtuu ki,
mepion amuk endà lengaan ta duu enù ka tapay igbegay i Datù iya wé diyà kenita.
Iya sa igsugù ku diyà sa langun umpungan i Hésus.
18 Upama, amuk duen etaw nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-umow kenagdi,
endà mepion di amuk ekedan di sa tandà di nekelaingan ipat. Hediya ma amuk duen
etaw endà nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-umow kenagdi, endà ma mepion di
amuk pekelaing ipat iling sa adat Hudiyu.
19 Enù ka sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà nekelaingan di ipat, nesetepeng
da doo diyà sa kehaa i Nemula, dodoo iya polo sa miulan sa kepangunut ta diyà sa
langun igsugù di.
20 Mepion amuk umanan polo sa uman sebaen etaw sa ukit keugpà di egoh i Nemula
duu mig-umow.
21 Upama, amuk kuna sa udipen etaw egoh ko inumow i Nemula, maen dé iya wé.
Dodoo amuk duen sa pedu sa kaunutan ko lengaan di kuna, adi-adi pa.
22 Apiya di pa udipen ka egoh ko inumow i Datù, neketepeng ka doo diyà sa
temù etaw diyà sa kehaa i Datù. Hediya ma amuk kuna sa temù etaw inumow di,
neketepeng ka doo diyà sa udipen, enù ka udipen ka dé i Kelistu.
23 Tigtu mapulù sa igbayad di keniyu, huenan di yoko egpeudipen na diyà etaw
daa.
24 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, sumalà dé sa tapay ukit keugpà yu egoh
i Nemula mig-umow keniyu, umani yu pa danà sa keunut yu si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Etaw Endà Duen Sawa

25 Na, sumagbì a sa igsà yu denu sa etaw endà duen sawa. Apiya di pa endà duen
igsugù i Datù dinineg ku, ini sa penemdem ku enù ka aken sa salu di kesaligan danà
sa kehidu di kenak.

26 Na, duen medoo egkelikutan ta ini egoh di, kita i etaw egpigtuu. Huenan di ini
sa penemdem ku, adi-adi pa amuk ulan sa kesawa ta.
27 Amuk duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eg-eked. Amuk endà pa duen sawa
ko, yaka egpenemdem ma eglagbet.
28 Dodoo amuk sumawa ka, endà mesalà ka; owoy amuk sumawa sa kenogon, endà
ma mesalà di. Dodoo, ungayà ku ipeiwod ku keniyu sa medoo kelikutan mehaa sa
etaw épê sawa.
29 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Endà melugay sa keugpà
ta melanih enù ka medapag dé sa dakel kelikutan ta. Huenan di edung ini egoh di,
mepion amuk sa pedu sa medoo etaw épê sawa lagà endà duen sawa da,
30 owoy sa pedu sa medoo egkebukul lagà endà duen egkebukulan da, owoy sa pedu
sa medoo egkeanggan lagà endà duen keangganan da, owoy sa pedu sa medoo egbeli
langun taman lagà endà duen sa egbeliyen da,
31 owoy sa pedu sa medoo eg-ipat sa langun eghauwen diyà tanà lagà endà duen sa
eg-ipaten da. Iya maen di ya enù ka endà melugay di mekedan sa langun eghauwen
diyà tanà.
32 Na, ungayà ku endà melakà sa pedu yu. Amuk sa maama endà duen sawa di,
sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i Datù anì metuuwan Datù i diyà
kenagdi.
33 Dodoo, melakà sa maama épê sawa enù ka egpenemdemen di sa medoo baelan
di diyà tanà kenà sa sawa di metuuwan.
34 Huenan di, egkeduwa sa pedu di. Diya ma sa bayi, amuk endà duen sawa di,
sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i Datù, anì mebaluy metiengaw sa
lawa di owoy sa pedu di. Dodoo melakà sa bayi épê sawa, enù ka egpenemdemen di
ma sa medoo baelan di diyà tanà enù ka ungayà di metuuwan ma sa sawa di.
35 Na, iya sa igtulù ku enù ka ungayà ku daa tumabang keniyu. Endà duen pedu
ku mogo keniyu danà ku eghawid sa kesawa yu. Dodoo ungayà ku polo melanih sa
keugpà yu owoy mesesebaen daa sa pedu yu mangunut diyà si Datù, iling ka duen
sawa yu ataw ka endà.
36 Na, amuk duen diyà keniyu sa maama duen sa mipedu anak di kenogon, owoy
amuk nedaetan pedu di enù ka dakel sa pedu sa anak di sumawa owoy buyu dé
mekedan sa ketolol di, mepion doo amuk pesawaen di, enù ka beken salà iya wé.
37 Dodoo, amuk metanà doo sa pedu sa maama danà sa kehawid di sa kesawa sa
anak di kenogon, owoy amuk endà ma mebogo di danà sa ungayà sa kenogon, mepion
amuk endà dé pesawaen di duu amuk iya sa tigtu pedu di.
38 Huenan di, mepion sa baelan sa maama amuk pesawaen di sa anak di bayi,
dodoo adi-adi pa sa baelan di amuk endà pesawaen di duu.*
39 Na, endà mepion di amuk sawaen sa bayi sa sebaen ma maama amuk nehagtay
pelà sa sawa di. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa diyà sa
sebaen ma maama egkeiyapan di, dodoo iya daa sa mesawa di sa etaw egpigtuu diyà
si Datù.
40 Dodoo, iya sa penemdem ku uman pa meanggan sa bayi balu amuk endà dé
sumawa di. Na, sa penemdem ku egtulù sa Suguy i Nemula diyà kenak denu sa
kesawa etaw.

8

Ini Denu Sa Kaenen Igbegay Diyà Sa Inetaw Egpenemulawen Da

* **7:38** 7:36-38 Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa maama owoy sa bayi binayal di.

1 Na, ini ma sa denu sa igsulat yu amuk mepion sa kekaen ta sa kaleni igbegay sa
medoo liyu etaw diyà sa inetaw egpenemulawen da.
Na, tuu sa guwaen yu, egketiigan ta langun denu sa kaleni igbegay da diyà sa medoo
inetaw egpenemulawen da. Dodoo taa yu, hih. Mebaluy egpedakelen ta kita i danà
sa egketiigan ta guwaen ta dò dakel. Dodoo adi-adi pa amuk dakel sa kehidu ta sa
medoo duma ta, enù ka iya polo sa itabang ta kenagda denu sa kepigtuu da.
2 Amuk iya sa penemdem sa sebaen etaw dakel dé sa netiigan di, kulang doo pelà
sa hagdi ketiigan.
3 Dodoo sa etaw mehidu si Nemula, iya polo sa etaw nelayaman i Nemula.
4 Na, mebaluy pa ataw ka endà amuk kaenen ta sa igbegay etaw diyà sa inetaw?
Tuu sa guwaen yu, netiigan ta endà mebaluy di nemula sa medoo inetaw, enù ka
sebaen daa sa tigtu Nemula.
5 Sa penemdem sa medoo liyu etaw, duen gaa medoo nemula diyà langit owoy
diyà tanà. Dodoo apiya di pa duen iya wé medoo egpenemulawen da owoy medoo
kaunutan da,
6 netiigan ta doo sebaen i Nemula daa, sa Emà ta. Kagdi sa migpeduen sa langun
taman diyà tanà owoy diyà langit, owoy kagdi sa egpangunutan ta. Sebaen ma daa
sa Datù ta, si Hésus Kelistu. Anan danà di sa langun pineduen i Nemula, owoy danà
di ma nebaluy dé kita sa etaw di.
7 Na, apiya di pa tuu endà duen liyu nemula, duen doo duma ta egpigtuu endà pa
egpeketiig da sa tuu penemdem, enù ka tapay doo guwaen da dò duen egkegaga sa
medoo inetaw inekedan da egoh da migpigtuu. Taman ini egoh di amuk kumaen da
sa igbegay diyà sa inetaw, guwaen da dò egsalig da dema dahiya. Huenan di mebogo
sa pedu da, enù ka guwaen da dò nesalà da danà iya wé.
8 Dodoo beken sa kaenen sa ukit ta egkedapag diyà si Nemula, enù ka nesetepeng
diyà sa kehaa di amuk egkaen ki ataw ka endà.
9 Dodoo, apiya di pa endà egkebogo sa pedu yu amuk kumaen yu sa igbegay diyà
inetaw, hahaa yu doo anì endà meenggat yu duu diyà salà sa duma yu melungoy
kepigtuu.
10 Apiya di pa kuna sa épê dakel netiigan, amuk egkaen ka dalem sa dalesan kenà
da egpenemula inetaw, mebaluy doo hauwen ka sa etaw melungoy kepigtuu. Amuk
hediya, guwaen di dò mepion ma amuk kaenen di iya wé igbegay diyà sa inetaw enù
ka ilingan di kuna, dodoo mesalà kagdi i.
11 Huenan di, amuk iya sa baelan ko danà sa dakel ketiigan ko, pedaetan ko doo sa
duma ko melungoy kepigtuu, sa tinigtuwan i Kelistu ma egoh di nematay.
12 Amuk hediya, mesalà ka ma diyà si Kelistu danà ko nesalà diyà sa duma ko
egpigtuu, enù ka lagà palian ko sa pedu di melungoy.
13 Huenan di, amuk mesalà sa duma ku danà sa kaenen ku, endà muman a kumaen
sa kaleni igbegay diyà sa inetaw anì endà ma meenggat ku duu diyà salà sa duma ku
egpigtuu.

9

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egkegaga Sa Salu I Hésus

1 Na aken, mepion amuk hemilien ku sa baelan ku, enù ka aken sa salu i Hésus
owoy hinaa ku ma Hésus i sa Datù ta, owoy kiyu sa egpigtuu danà sa galebek ku
igsalig i Datù diyà kenak.
2 Apiya di pa beken a salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo liyu etaw, netiigan yu
doo tuu a salu di, enù ka migpigtuu yu danà sa ketulù ku keniyu. Iya sa tandà di
aken sa salu i Datù.

3 Na, ini sa sagbì ku diyà sa medoo egsigbolow kenak guwaen da dò beken a salu i
Hésus.
4 Apiya di pa endà eggastuwan yu duu aken, mekebaluy a doo kumuwa sa hagtay
ku diyà sa medoo etaw egtuluen ku.
5 Mekebaluy a ma umiling sa egbaelan i Pidelu owoy sa medoo duma ké salu i Datù,
taman sa hadi i Datù ma, enù ka uwiten da sa sawa da amuk eg-ipanawpanaw da.
6 Apiya di pa endà eggastuwan sa medoo umpungan i Hésus kami, yoko
egpenemdem duu mepion amuk kami daa si Bilnabi sa gumalebek sa hagtay ké.
7 Taa yu, hih. Endà duen sundalu egsukayan di mendaa kagdi. Endà ma duen
etaw meked kumaen bunga sa hinemula di. Endà ma duen tegeipat hinagtay meked
uminem sa gatas sa eg-ipaten di. Amuk eggalebek sa etaw, mekuwa di doo sa hagtay
di diyà sa eggalebeken di.
8 Beken danà penemdem etaw daa ini i balatan tinulon ku, dodoo hediya ma doo
sa tapay uledin igpesulat i Nemula.
9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis, guwaen di,
“Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
amuk egpeeliken yu sa palay.”*
Na, egoh i Nemula migsugù iya wé, beken sapì daa sa tigtu pinenemdem di,
10 dodoo kami polo sa tigtu pinenemdem di dahiya. Igpesulat di iya wé anì metiigan
ta duen sa untung mehaa sa etaw egtegudon. Upama, amuk sa medoo etaw eg-ohok
ataw ka egketu, duen sa untung eg-angat-angatan da danà sa galebek da.
11 Na, lagà ké sa etaw eg-ohok, kami i egtulù, enù ka iya sa ig-ohok ké diyà keniyu
sa tuu tegudon denu sa Suguy i Nemula. Huenan di, endà ma medaet di amuk lagà
ketuwen ké sa duma hagtay yu.
12 Amuk iya sa egbaelan sa medoo liyu tegetegudon diyà keniyu, labi pa endà
gastuwan yu ma kami.
Apiya di pa mebaluy egpegastuwen ké kiyu, pineulan ké doo iya wé, enù ka
egtigkelan ké polo sa medoo egkelikutan ké anì endà duen sa mekealang sa Mepion
Tegudon denu si Kelistu.
13 Netiigan yu ma doo sa adat sa medoo Hudiyu eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula.
Iya sa hagtay da sa duma kaenen igtigesa da diyà sa medoo kaenen igbegay etaw diyà
si Nemula. Owoy sa medoo eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula, mebegayan
da ma doo sa baed hinagtay ibegay etaw diyà si Nemula.
14 Hediya ma, igsugù i Datù anì mekekuwa sa medoo tegetulù sa hagtay da danà da
egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.
15 Dodoo aken, inekedan ku siini egkegaga ku egpegastu diyà keniyu, owoy endà
ma egsulat a ini egoh di anì egpegastu a diyà keniyu. Adi-adi pa amuk mematay a
bitil diyà sa egoh ku egpegastu keniyu anì endà mekedan sa kenà ku metuuwan, sa
kepeuloy ku sa ketegudon ku.
16 Endà ipeolòolò ku duu aken danà ku egtulù sa Mepion Tegudon, enù ka sinugù i
Nemula polo aken egpetegudon. Mepigtamayan a amuk ekedan ku sa ketegudon ku.
17 Dodoo amuk egtegudon a danà sa ungayà ku daa, mepion ma doo amuk duen
untung ku sa kegastu sa medoo etaw kenak. Dodoo beken danà sa ungayà ku iya wé,
enù ka sinaligan i Nemula aken sa ketegudon ku, huenan di egpeketegudon a.
18 Amuk hediya, ngadan sa untung ku amuk egtegudon a? Iya lagà sa untung ku,
sa nanam pedu ku egoh ku egpeuloy sa Mepion Tegudon. Apiya di pa megaga ku sa
kepegastu ku diyà etaw danà ku egtegudon, egpeulanen ku doo iya wé enù ka iya sa
kenà ku tigtu egketuuwan.

---

* **9:9** 9:9 Basa ko Dutilonomiyu 25:4.

19 Na, apiya di pa egkegaga ku eghemilì sa baelan ku owoy endà duen etaw
egpekesugù kenaken, lagà a doo udipen diyà sa langun etaw anì umanan ku sa kedoo
etaw egpigtuu.
20 Amuk diyà a sa medoo Hudiyu, eg-ilingan ku ma sa adat Hudiyu anì umanan ku
sa etaw Hudiyu egpigtuu. Apiya di pa mebaluy amuk endà pangunutan ku duu sa
uledin igsugkow i Mosis, dodoo eg-udes sa medoo Hudiyu egpangunut diyà sa uledin,
huenan di egpangunut a ma doo diyà sa uledin anì umanan ku sa kedoo da egpigtuu
diyà si Kelistu.
21 Hediya ma, amuk diyà a sa medoo etaw beken Hudiyu, eg-ilingan ku ma kagda
egoh da endà egpangunut diyà sa tapay uledin Hudiyu, anì umanan ku sa kedoo
etaw beken Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu. Dodoo endà egtipayen ku duu sa uledin
i Nemula, enù ka tigtu egpangunutan ku doo sa uledin i Kelistu.
22 Amuk diyà a sa medoo duma ta melungoy kepigtuu, eg-ilingan ku ma sa egbaelan
da anì tabangan ku kagda. Eg-ilingan ku takà sa adat sa langun etaw anì umanan ku
sa kedoo etaw mealukan danà sa langun egbaelan ku.
23 Iya sa egbaelan ku takà anì mekeseluh sa Mepion Tegudon denu si Kelistu, enù
ka ungayà ku mekehaa a ma sa mepion untung lapeg sa medoo etaw egpigtuu.

24 Na, netiigan yu ma amuk egsekuyaay sa medoo etaw egletu, apiya di pa medoo
da egletu, sebaen daa sa tumaban owoy sa mebegayan untung. Huenan di ilingi yu
sa medoo egletu. Udes yu unut diyà si Datù anì mesakem yu sa untung yu.
25 Eg-abungan sa medoo tegeletu sa lawa da anì anan mebagel owoy egpeulanen da
sa kepionon nanam da mekepelungoy lawa. Iya sa egbaelan da anì tumaban da anì
mesakem da sa untung, apiya di pa sa ules pulung daun kayu inonom endà melugay
di meledak. Labi pa kita i egpigtuu, eg-udes ki doo eggalebek anì mesakem ta sa
untung ta melalù.
26 Iya maen di ya eg-udes a eg-unut diyà si Datù, lagà a sa tegeletu eg-udes eg-
uma diyà sa ketamanan di, enù ka duen sa untung mesakem ku kani. Lagà a ma sa
tegesuntuk eg-udes egpesugat sa duma di tegesuntuk anì tumaban a.
27 Huenan di, lagà egpesakitan ku sa lawa ku enù ka egpeulanen ku sa kepionon
nanam ku anì endà umamu a umunut diyà si Datù. Apiya di pa takà a egtegudon
diyà sa medoo etaw, endà meiyap a amuk endà metuuwan Datù i diyà kenak.

10

Ini Sa Egoh I Pabelo Eghawid Kenagda Egpenemula Inetaw

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku penemdemen yu sa nebaelan sa medoo
tupù ta Hudiyu mig-unut diyà si Mosis egoh anay. Egoh da eg-ipanaw kedu diyà
tanà Igiptu, linigkubungan da langun sa gaeb inugpaan i Nemula owoy pinagkagan i
Nemula kagda sa eg-ukitan da diyà sa Melalegà Dagat anì mekebatas da.
2 Danà sa keunut da sa gaeb owoy sa kebatas da sa dagat, lagà da migpebautis
langun anì egtandaan da sa kedatù da si Mosis.
3 Kinaen da ma langun sa kaenen kedu diyà langit igbegay sa Suguy i Nemula,
4 owoy ininem da ma langun sa wayeg kedu dalem batu igbegay sa Suguy i Nemula.
Dodoo iya polo tigtu keduwan sa wayeg, si Kelistu, enù ka eg-unut-unut diyà kenagda.
5 Apiya di pa dakel sa ketabang i Nemula hinaa da langun, endà netuuwan Nemula
i diyà sa egbaelan sa medoo duma da. Huenan di pinigtamayan di kagda, owoy
nekesugsug da dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.

6 Na, igpesulat i Nemula ma denu iya wé nebaelan sa tupù ta anì hawidan di kita
anì endà egkeiyapan ta duu sa kebael medaet iling sa hagda.

7 Yoko egpenemula duu sa inetaw iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda.
Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pinistawan sa medoo etaw sa inetaw
egpenemulawen da. Egpenuu da egkaen owoy eg-inem, agulé egbaili da.”*
8 Na, endà mepion di amuk egbigà ki iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda,
enù ka danà da egbigà, pinigtamayan i Nemula kagda. Hê, nematay da segeagdaw
daa duwa lagsà owoy telu ngibu etaw.
9 Endà ma mepion di amuk tepengan ta sa ketigkel pedu i Datù danà ta egtipay sa
uledin di, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, agulé nepigtamayan da owoy
nematay da hinemued uled.
10 Endà ma mepion di amuk egsigbolowen ta sa keipat i Nemula, iling sa binaelan
sa duma etaw diyà kenagda, huenan di neimatayan da danà sa sebaen egsugùsuguen
i Nemula, sa atung tegeimatay etaw.
11 Na, iya sa medoo nebaelan diyà sa medoo tupù ta egoh anay, enù ka iya lagà sa
tandà eg-alang sa medoo medaet egbaelan ta. Igsulat ma iya wé anì metulù ki, enù
ka medapag mekeuma diyà kenita sa medoo hudihudi agdaw diyà siini tanà.
12 Huenan di, amuk duen etaw guwaen di dò mebagel sa kepigtuu di, mepion amuk
humahaa polo anì endà mekebael di salà.
13 Tuu, metepengan sa langun etaw i Nemula anì mekesalà da, dodoo sumalà dé sa
kenà yu tepengan, iya ma sa mehaa sa medoo duma yu. Dodoo kesaligan Nemula
i, owoy endà pandayaen di duu sa tumepeng keniyu lumowon diyà sa egkegaga
yu umeked. Amuk metepengan yu, baelan di ma sa ukitan yu mekepelaguy anì
meketigkel yu.

Eghawidan I Pabelo Kagda Egkaen Sa Igbegay Diyà Sa Inetaw

14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà di tuu metepengan ki, huenan di iwod
yu dé sa kenà da egpenemula inetaw anì endà mekeiling yu sa egbaelan da.
15 Penemdem yu ini i eg-ikagiyen ku amuk tuu ataw ka endà, enù ka mipedu yu,
kiyu i eg-ikagiyan ku.
16 Amuk kumaen ki sa Labung i Datù, sumimbà ki egpesalamat diyà si Nemula danà
sa wain. Amuk uminem ki sa wain, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu
danà sa depanug di. Diya ma amuk kumaen ki sa epan tinepitepi, egtandaan ta ma
sa egoh ta nesesebaen si Kelistu danà sa lawa di nematay.
17 Sebaen daa sa metibulu epan, huenan di apiya di pa medoo ki, nesesebaen ki
doo si Kelistu, enù ka egkaenen ta langun sa sebaen daa epan.
18 Penemdem yu ma sa tapay adat sa medoo tugod i Islaél. Egoh sa etaw egkaen
sa igbegay da diyà si Nemula, egtandaan da ma sa egoh di nesesebaen da si Nemula.
Diya ma amuk egkaenen yu sa igbegay da diyà sa inetaw, egtandaan yu ma doo sa
egoh yu nesesebaen sa inetaw.
19 Dodoo igpetiig ku diyà keniyu endà duen lantek sa inetaw owoy sa kaenen
igbegay etaw dahiya.
20 Dodoo egtulonen ku ini i diyà keniyu. Amuk ibegay sa medoo liyu etaw sa kaenen
diyà sa inetaw, iya polo sa tigtu egbegayan da sa medoo busaw, beken si Nemula.
Huenan di, endà meiyap a amuk mesesebaen yu sa medoo busaw.
21 Endà mebaluy di amuk inemen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo busaw
ma. Endà ma mebaluy di amuk kaenen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo
busaw ma.
22 Hahaa yu anì endà mepangabiyuwan yu i Datù, enù ka endà mekegaga ki
umiwod sa kepigtamay di kenita.

---

* **10:7** 10:7 Basa ko Éksodo 32:6.

23 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula, mebaelan ta ma.
Dodoo taa yu, hih, endà metabangan ki danà sa langun mebaelan ta. Tuu, medoo
sa mebaelan ta, dodoo endà mekepebagel sa kepigtuu sa duma ta danà sa langun
egbaelan ta.
24 Yaka egpenemdem duu sa niko daa ungayà, dodoo penemdem ko polo sa duma
ko owoy sa meketabang kenagdi.
25 Na, mebaluy doo amuk kaenen yu sumalà dé sa balangan kaleni egdagangen da
diyà padian. Dodoo amuk egbeliyen yu, yoko eg-igsà duu sa keduwan di anì endà
duen pesuwan di mebogo sa pedu yu.
26 Mebaluy ma doo amuk kaenen yu, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
"Si Datù Nemula sa épê siini tanà,
owoy hagdi ma sa langun eghauwen ta."†
27 Hediya ma, amuk igsasà ka sa etaw endà egpigtuu anì kumaen ka diyà sa dalesan
di, angay ka ma doo dutu amuk iya sa pedu ko. Sumalà dé sa kaenen itenà di diyà
keniko, kaen ko dé, dodoo yaka eg-igsà duu sa keduwan di anì endà mebogo sa pedu
ko.
28-29 Dodoo, amuk duen etaw dahiya mikagi, guwaen di, "Igbegay ini i kaenen diyà
sa inetaw," huenan di yaka egkaen duu anì endà mebogo sa pedu sa migtulon keniko,
apiya di pa endà mebogo sa niko pedu.
Na, amuk egkaen a ataw ka endà kumaen a, endà mepion di amuk isalig ku sa
egbaelan ku diyà sa liyu etaw egsigbolow danà sa kepigtuu di melungoy.
30 Amuk egpesalamat a diyà si Nemula danà sa langun kaenen ku, endà duen
pesuwan di sigbolowen a etaw.
31 Na, sumalà dé sa egbaelan yu, iling ka egkaen yu ataw ka eg-inem yu, baeli yu
sa mepion anì meolò Nemula i danà sa langun egbaelan yu.
32 Hahaa yu sa medoo egbaelan yu anì endà mebogo sa pedu sa medoo liyu etaw,
iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu ataw ka sa duma yu egpigtuu diyà si
Nemula.
33 Ilingi yu aken, enù ka ungayà ku metuuwan sa langun etaw diyà sa langun egbae-
lan ku. Endà egpenemdemen ku duu sa naken daa ungayà, dodoo egpenemdemen
ku polo sa meketabang diyà sa langun etaw anì mealukan da ma i Nemula.

11

1 Huenan di, ilingi yu aken, enù ka eg-ilingan ku ma Kelistu i.

Igtulù I Pabelo Denu Sa Adat Bayi Eglimun Ulu Amuk Egseumpungay Da

2 Na, netuuwan a diyà keniyu, enù ka netulengan yu sa igtulù ku keniyu owoy
eg-ilingan yu ma sa tegudon igsugkow ku diyà keniyu.
3 Dodoo ungayà ku metiigan yu ini i. Si Kelistu sa ulu-ulu sa langun maama, owoy
iya sa ulu-ulu sa bayi, sa sawa di, owoy iya sa ulu-ulu i Kelistu, si Nemula.
4 Amuk mesetipon yu, owoy duen sa maama egsimbà ataw ka egtulon sa kagi i
Nemula egtebowtebow dodoo eglimunan di sa ulu di, mesalà doo diyà si Kelistu, sa
ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu.
5 Dodoo tigesa sa adat bayi, enù ka sa kelimun da sa tandà da eg-adat sa sawa
da. Amuk egkedanan sa bayi sa limun di amuk sumimbà ataw ka tumulon sa kagi
i Nemula egtebowtebow, mesalà doo diyà sa sawa di, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-
adatan di duu. Amuk hediya sa egbaelan di, lagà inul-ulan iya wé bayi.

† **10:26** 10:26 Basa ko Isalem 24:1.

6 Huenan di, amuk eg-eked sa bayi sa kelimun ulu, endà duen kemala di. Amuk
hediya, mepion amuk temù ma dé egpeul-ul polo. Dodoo, amuk memala sa bayi
egpeul-ul, mepion polo amuk limunan di.
7 Endà ma mepion di amuk lumimun ulu sa medoo maama amuk egsimbà da, enù
ka egsuet da si Nemula owoy kagda sa tigtu binegayan di egkegaga diyà tanà. Dodoo
sa medoo bayi, mepion polo amuk lumimun da ulu amuk egsimbà da, enù ka iya sa
tandà di egpangunut da diyà sa maama.
8 Na, egoh i Nemula migbael maama owoy bayi, endà kedu di diyà sa bayi sa maama,
dodoo kedu polo diyà sa maama sa bayi.
9 Beken sa maama sa pineduen i Nemula anì metuuwan sa bayi, dodoo pineduen
di sa bayi anì metuuwan sa maama.
10 Huenan di, mepion amuk eglimun ulu sa medoo bayi anì metiigan ma doo sa
medoo egsugùsuguen i Nemula eg-adatan sa bayi sa maama.
11 Dodoo, endà mepion di diyà si Datù amuk endà setabangay ki, maama owoy bayi.
12 Egoh anay egoh i Nemula migbael etaw, kedu diyà maama sa bayi. Dodoo eg-
edung egoh iya, kedu diyà bayi sa langun maama. Dodoo si Nemula sa migpeduen sa
langun eghauwen.
13 Na, penemdem yu dé sa mepion denu sa adat yu. Mepion pa atu amuk kedanan
sa bayi sa limun di amuk egsimbà diyà si Nemula?
14 Taa yu, hih. Netiigan ta doo diyà sa pedu ta memala sa maama amuk metaes sa
balut ulu di éhê palas bayi.
15 Dodoo, egketuuwan sa bayi amuk metaes sa hagdi balut ulu, enù ka iya lagà sa
limun di igbegay i Nemula. Huenan di, yoko eglengà duu sa tapay adat yu eglimunan
ginis sa ulu sa bayi amuk egkesetipon yu egsimbà.
16 Dodoo amuk duen etaw egsigbolow, ini daa sa sagbì ku. Endà netuuwan a diyà sa
adat bayi eg-ekedan di sa kelimun di ulu. Owoy endà ma netuuwan sa medoo duma
ku tegetegudon owoy sa langun etaw diyà sa medoo umpungan i Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-29; Malkos 14:22-25; Lukas 22:14-20)

17 Na, duen ma sa itulù ku diyà keniyu, dodoo endà netuuwan a keniyu enù ka
eg-amu yu amuk egkeseumpung yu. Uman yu egkesetipon, endà egsetabangay yu
dodoo egsepelihayay yu polo.
18 Ini sa tigtu egkelikutan ku danà sa adat yu, dinineg ku duen medoo egsepedoowoy
umpungan diyà keniyu amuk egkesetipon yu. Apiya di pa meked a migtuu sa dinineg
ku, duen ma doo ketuu di sa duma egbaelan yu.
19 Na, duen sa mepion ketamanan amuk egsepedoowoy yu umpungan, enù ka danà
iya wé, mehaa doo sa medoo etaw tigtu egpigtuu.
20 Dodoo medaet sa egbaelan yu, enù ka apiya di pa egkesetipon yu egkaen owoy
egsimbà, beken duu sa Labung i Datù sa egkaenen yu enù ka endà ma eg-adatan yu
duu kagdi.
21 Amuk egkeuma sa ulas yu egkaen, uman sebaen umpungan, egpeiges yu polo
egkaen owoy endà egseangat-angatay yu. Huenan di, duen duma yu egpeketues danà
da endà duen kaenen, dodoo duen ma etaw eghiluwen polo danà da meibeg eg-inem.
22 Negaip a sa adat yu. Amuk kaenen daa sa ungayaen yu, adi-adi pa amuk kumaen
yu diyà sa uman dalesan yu. Dodoo egkelepuhan yu polo sa umpungan i Nemula enù
ka egpemalaen yu sa medoo duma yu endà duen mepion hagtay. Ngadan di pa sa
ikagiyen ku diyà keniyu? Endà mebaluy di metuuwan a diyà keniyu, enù ka endà
mepion siini adat yu.

23 Na, ini sa igtulù i Datù diyà kenak sa igsugkow ku diyà keniyu egoh anay denu
sa Labung i Datù. Egoh sa sigep di igbegay Datù i diyà sa medoo kuntelà di, sinabaan
di sa segetibulu epan.
24 Egoh di migsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà sa epan, tinepitepi di owoy
eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa lawa ku sa itigtu ku keniyu. Owoy ilingi yu takà siini
egbaelan ta anì metulengan yu aken.”
25 Hediya ma, egoh da neubus egkaen, sinabaan i Datù sa tabù duen wain, owoy
guwaen di, “Ini sa depanug ku, sa tandà di meketuu sa magtu ukit igpasad i Nemula
umaluk etaw. Uman yu uminem ini i ibegay ku, ketulengi yu aken.”
26 Na, amuk hediya, uman yu kumaen sa epan owoy uminem sa wain, egtulonen
yu dema sa kepatay i Datù taman sa egoh di pelikù.
27 Huenan di, amuk eg-ilingan yu sa Labung i Datù owoy duen etaw eg-amu egkaen
ataw ka eg-inem, mesalà doo diyà sa lawa i Datù owoy diyà sa depanug di ma.
28 Huenan di, mepion amuk tigtu penemdemen sa uman sebaen etaw sa pedu di
denu sa kepatay i Hésus owoy denu sa etaw di ma lagà lawa di. Amuk netuuwan sa
etaw diyà sa pedu di, iya pelawà kumaen sa epan owoy uminem sa wain.
29 Enù ka amuk egkaen sa etaw owoy eg-inem dodoo endà egpenemdemen di duu
sa selepangan sa lawa i Datù, lagà egkaenen di owoy eg-inemen di sa mekehilu enù
ka mehaa di sa kepigtamay i Nemula.
30 Iya maen di ya duen medoo duma yu eglinadu, owoy duen ma medoo endà
mebagel lawa, owoy duen ma duma yu nematay.
31 Dodoo amuk muna egpenemdemen ta sa pedu ta egoh ta egkaen, endà mehaa ta
duu sa kepigtamay i Nemula.
32 Dodoo, amuk mehaa ta sa kepigtamay i Datù danà ta eg-amu, netiigan ta doo iya
sa ukit di eg-indaw kenita anì endà mekelapeg ki mekesugsug diyà sa medoo etaw
endà egpigtuu.
33 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk mesetipon yu kumaen sa Labung
i Datù, seangat-angatay yu anì meseselengan yu kumaen.
34 Amuk duen etaw tigtu egpeketues, mepion amuk kumaen diyà sa hagdi dalesan
anì endà mehaa yu sa kepigtamay i Nemula danà yu eg-amu egoh yu nesetipon. Na,
sa medoo duma igsà yu, sagbian ku pa amuk tumebow a diyan.

12

Ini Denu Sa Medoo Balangan Egkegaga Ibegay Sa Suguy I Nemula

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku tigtu yu meketiig denu sa medoo
balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà etaw.
2 Na, netiigan yu egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu, pinenemula yu sa medoo
inetaw endà egpekeikagi, enù ka neagak sa pedu yu dahiya danà sa medoo endà
eghauwen di etaw.
3 Huenan di, egtuluen ku kiyu anì metiigan yu amuk tuu egpeunut sa etaw diyà sa
Metiengaw Suguy i Nemula. Amuk duen etaw pedaeten di Hésus i diyà sa keikagi di,
netiigan yu beken sa Suguy i Nemula sa eg-unutan di. Dodoo amuk pedakelen sa etaw
Hésus i, guwaen di, “Si Hésus sa Datù ta,” netiigan yu doo iya danà sa Metiengaw
Suguy i Nemula.
4 Na, apiya di pa medoo sa balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà kenita,
sebaen daa sa Suguy di.
5 Duen ma medoo balangan ukit ta egsetabangay, dodoo sebaen daa sa Datù eg-
unutan ta.
6 Owoy duen ma medoo balangan galebek ibegay di diyà kenita, dodoo sebaen i
Nemula daa sa egbegay egkegaga diyà sa langun kedoo ta eggalebek.

7 Uman sebaen etaw, duen egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula diyà kenita anì
metabangan ki langun.
8 Mebegayan sa Suguy i Nemula sa sebaen etaw sa ukit keikagi di tigtu milantek.
Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa ukit keikagi di sa tegudon anì
metiigan etaw.
9 Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa kepigtuu di duen dakel
egkegaga. Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà
medoo linadu.
10 Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà sa kebael panduan, owoy
mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.
Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di anì meketiig sa tunung eghauwen di,
amuk danà busaw ataw ka danà i Nemula. Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga
di diyà sa keikagi di sa medoo balangan kagi endà netiigan di duu, owoy mebegayan
ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon sa selepangan siedò medoo balangan kagi
ibegay sa Suguy i Nemula.
11 Sebaen daa sa Suguy i Nemula sa linegkangan langun ini i egkegaga etaw, owoy
danà sa ungayà di igtukidtukid di egbegay diyà sa uman sebaen etaw.

Sa Medoo Balangan Mebaelan Sa Etaw I Kelistu Lagà Sa Medoo Balangan Langun Taman Diyà Lawa

12 Na, mael a balatan. Apiya di pa sebaen daa sa lawa ku, duen doo medoo balangan
langun taman di. Apiya di pa medoo sa balangan langun taman di, langun da doo
mebaluy sebaen lawa ku daa. Hediya ma, apiya di pa medoo ki, sebaen lawa i Kelistu
ki daa.
13 Enù ka langun ta, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, iling ka udipen
ataw ka temù etaw, langun ta sa migpebautis danà sa sebaen daa Suguy i Nemula anì
metandaan mebaluy ki sebaen lawa di daa, owoy langun ta binegayan di sa Suguy di
anì eg-ugpà diyà sa pedu ta.
14 Na, upama sa lawa ku, endà mebaluy di amuk segebalangan daa sa langun taman
di, dodoo medoo polo sa balangan di.
15 Endà nesetepeng sa egkegaga sa lisen ku owoy sa egkegaga sa belad ku. Dodoo
eg-amu a amuk guwaen ku, “Beken langun taman lawa ku ini i lisen ku, enù ka endà
nesetepeng di sa egkegaga di sa belad ku.”
16 Diya ma sa telinga ku owoy sa mata ku. Eg-amu a amuk guwaen ku, “Beken
langun taman lawa ku ini i telinga ku enù ka endà nesetepeng di sa egkegaga di sa
mata ku.”
17 Amuk pulung mata sa lawa ku, enù sa kedineg ku atu? Amuk pulung telinga sa
lawa ku, enù sa kehadek ku atu?
18 Dodoo, beken iya sa ukit kebael i Nemula kenita. Igtukidtukid di polo igtagù sa
medoo langun taman diyà sa lawa ta danà sa ungayà di.
19 Amuk segebalangan daa sa langun taman diyà sa lawa ku, endà mebaluy di sa
lawa ku.
20 Dodoo apiya di pa medoo sa balangan langun taman diyà sa lawa ku, sebaen
lawa ku daa.
21 Na, umamu a amuk guwaen ku, “Ulan ini i belad ku. Enget dé amuk mata ku daa
enù ka dakel sa egkegaga di.” Diya ma amuk guwaen ku, “Ulan ini i lisen ku. Enget
dé amuk ulu ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.”
22 Dodoo ini polo sa tuu penemdem. Melikutan a amuk kedanan sa sebaen balangan
langun taman diyà lawa ku guwaen ku endà dakel sa egkegaga di.
23 Apiya di pa guwaen ku endà metolol sa sebaen balangan langun taman diyà
lawa ku, iya polo sa egpetololen ku ginis owoy imu-imu. Diya ma sa keipat ku sa
endà mepion di amuk eghauwen etaw, iya polo sa eglimunan ku takà.

24 Dodoo endà limunan ku duu sa medoo balangan langun taman diyà lawa ku
mepion amuk eghauwen etaw. Egoh i Nemula migbael sa lawa ta, igtagù di sa langun
taman diyà lawa ta anì mepion sa keipat ta sa endà metolol di owoy sa endà duen
dakel egkegaga.
25 Huenan di, endà mesesigbolow sa medoo balangan langun taman diyà lawa ta,
dodoo setabangay da polo.
26 Amuk egkelikutan sa sebaen diyà sa lawa ta, medaet nanam da langun enù ka
segelawa da daa. Diya ma amuk meolò sa sebaen diyà sa lawa ta, mepion nanam da
langun.
27 Hediya ma kiyu i, mebaluy lawa i Kelistu yu langun, owoy mebaluy ma uman
sebaen etaw sa segebalangan langun taman diyà sa lawa di.
28 Na, diyà sa umpungan i Hésus, hinemilì i Nemula tayu di etaw sa egbegayan di
uman sebaen balangan egkegaga. Iya sa tigtu mapulù hinemilì di, sa salu i Hésus.
Iya sa keduwa di sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy sa ketelu di
sa tegetulù. Duen ma sa medoo duma hinemilì di, sa tegebael panduan owoy sa
tegebulung owoy sa tegetabang etaw owoy sa tegeipat sa medoo etaw egpigtuu owoy
sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu.
29 Na, endà mebaluy di amuk langun ta sa salu i Hésus. Endà ma mebaluy di amuk
langun ta sa tegetulon sa kagi i Nemula ataw ka sa tegetulù ataw ka sa tegebael
panduan.
30 Endà ma mebaluy di amuk egbegayan ki langun sa egkegaga ta egbulung sa
eglinadu. Endà ma mebaluy di amuk langun ta sa tegeikagi sa medoo balangan kagi
endà netiigan ta duu, ataw ka amuk langun ta egpekeselepang siedò medoo balangan
kagi.
31 Dodoo, udesi yu kuwa sa medoo tigtu mapulù balangan egkegaga ibegay sa Suguy
i Nemula diyà keniyu.

Dodoo itulù ku pelawà diyà keniyu sa uman pa mepion ukit mebaelan yu.

13

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kehidu Ta

1 Upama, amuk egpekeikagi a sa medoo balangan kagi etaw endà netiigan ku duu,
apiya di pa egpekeikagi a sa kagi sa egsugùsuguen i Nemula, dodoo amuk endà duen
kehidu ku sa duma ku, endà metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ku, enù ka diyà
sa kedineg di sa keikagi ku lagà daa sa dagì selagi egbalbalen uloy.
2 Apiya di pa egpeketulon a sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy apiya di pa
netiigan ku sa penemdem di iglidung di diyà etaw owoy sa langun netiigan di ma,
owoy apiya di pa dakel sa egkegaga kepigtuu ku anì mekekedan a tuduk, dodoo amuk
endà duen kehidu ku sa duma ku, lagà a doo endà duen diyà sa kehaa i Nemula.
3 Apiya di pa imeten ku sa langun taman ku ibegay diyà sa medoo etaw, owoy apiya
di pa ibegay ku ma sa lawa ku anì meulow danà sa kepigtuu ku, dodoo amuk endà
duen kehidu ku, tapay doo endà duen untung ku danà iya wé binaelan ku.
4 Na, amuk tuu sa kehidu ta etaw, metigkel sa pedu ta owoy metimoh ki ma. Endà
ma tegepangabiyu ki ataw ka tegepegalugalu ki.
5 Endà ma tegepeetaw-etaw ki ataw ka tegepelobolobo ki. Amuk tuu sa kehidu ta,
endà egsagipaen ta duu sa nita daa ungayà, owoy endà ma biglanggeten ki ataw ka
tegesulì ki.
6 Amuk tuu sa kehidu ta, endà ma meanggan ki amuk medaet sa egbaelan etaw.
Dodoo, meanggan ki polo amuk mepion sa egbaelan da.

7 Amuk tuu sa kehidu ta, metigkelan ta sa langun kelikutan ta, owoy metuuwan ki
ma sa pedu sa langun etaw. Apiya di pa eg-amu sa duma ta, eg-angat-angatan ta daa
sa mepion egbaelan di, owoy tapay ma doo metanà sa pedu ta.
8 Na, amuk tuu sa kehidu ta, endà duen tamanan di. Dodoo mekedan doo sa ketulon
etaw sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy mekedan ma doo sa keikagi etaw sa
medoo kagi endà netiigan da duu, owoy mekedan ma doo sa ukit keikagi etaw sa
tegudon anì metiigan etaw.
9 Iya maen di ya mekedan enù ka endà pa negulub di sa netiigan ta, owoy endà ma
negulub di sa egkegaga ta egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.
10 Dodoo amuk tumebow kani sa tigtu negulub, mekedan doo sa medoo endà pa
negulub.
11 Upama, egoh anay egoh ku batà pelawà, lagà keikagi batà sa keikagi ku, owoy
lagà pedu batà sa pedu ku, owoy lagà ukit penemdem batà sa ukit penemdem ku.
Dodoo egoh ku migkipedu dé, linengaan ku sa medoo adat batà.
12 Ini egoh di sa keketiig ta si Nemula lagà sa alung eghauwen ta diyà sa pegalungan
endà metiengaw. Dodoo, meuma kani sa agdaw egoh ta tigtu humaa si Kelistu enù
ka mesetaeng ki. Apiya di pa tukééy daa sa keketiig ku ini egoh di, meuma doo kani
sa agdaw egoh di megulub sa keketiig ku lagà mendaa sa keketiig i Nemula kenak
negulub.
13 Huenan di, mekedan sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula.
Dodoo duen sa telu endà mekedan, sa kepigtuu ta, owoy sa keangat ta sa mepion
igpasad i Nemula, owoy sa kehidu ta. Dodoo iya sa uman pa dakel diyà siini telu, sa
kehidu ta.

14

Ini Denu Sa Keikagi Da Sa Medoo Kagi Endà Netiigan Da Duu

1 Na, udesi yu sa kehidu yu, owoy pedakel yu ma diyà sa pedu yu sa medoo balangan
egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula, labi pa sa egkegaga yu egtulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow.
2 Amuk duen etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, si Nemula daa sa eg-
ikagiyan di, beken sa medoo liyu etaw, enù ka endà duen etaw egpeketiig kenagdi
enù ka nelidung sa selepangan sa ipeikagi sa Suguy i Nemula.
3 Dodoo, amuk duen etaw egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, eg-ikagiyan di
polo sa medoo etaw anì tabangan di kagda owoy pebagelen di sa kepigtuu da owoy
petigkelen di ma kagda egpangunut diyà si Nemula.
4 Sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, egpelenuken di daa sa hagdi
kepigtuu. Dodoo sa egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, iya sa etaw egpelenuk
sa kepigtuu sa medoo duma di diyà sa umpungan i Hésus.
5 Apiya di pa ungayà ku langun yu mekeikagi sa kagi endà netiigan yu duu, uman
pa mepion amuk langun yu polo meketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. Iya
maen di ya enù ka eglowon sa etaw egtulon sa kagi i Nemula diyà sa etaw eg-ikagi sa
kagi endà netiigan di duu. Dodoo amuk duen etaw megaga di egselepang sa kagi di,
mepion doo enù ka mekepelenuk ma sa kepigtuu sa medoo etaw diyà sa umpungan
i Hésus.
6 Upama, o medoo duma ku egpigtuu, amuk tumebow a diyà keniyu owoy mikagi
a daa sa kagi endà netiigan ku duu, endà meketabang a keniyu. Adi-adi pa amuk
meikagi ku sa igpetiig i Nemula diyà kenak, ataw ka selepangen ku sa tegudon, ataw
ka tulonen ku sa kagi i Nemula, ataw ka duen sa itulù ku keniyu.
7 Taa yu sa palendeg ataw ka sa pegelung, amuk endà neselepang sa medoo
balangan dagì di, endà egketiigan ta duu sa godoy di.

8 Diya ma sa tegbuli sa sundalu. Amuk egtegbuliyan di sa medoo duma di anì
gumila da, dodoo amuk endà neselepang dagì sa tegbuli, umamu da langun.
9 Diya ma kiyu i, amuk endà neselepang sa eg-ikagiyen sa ebà yu, endà duen etaw
meketiig sa kagi yu enù ka uloy keikagi daa.
10 Na, duen medoo balangan kagi diyà tanà, owoy duen sa selepangan da langun.
11 Dodoo, amuk endà netiigan ku duu sa selepangan sa kagi egdinegen ku, lagà
sebaen balangan etaw kedu mediyù dò sa eg-ikagi owoy hediya ma aken i diyà
kenagdi, enù ka endà mesetiig ki.
12 Hediya ma kiyu i. Amuk eg-udes yu sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy
i Nemula, mepion amuk iya sa tigtu udesan yu sa egkegaga ibegay di anì mekepelenuk
yu sa kepigtuu etaw diyà sa umpungan i Hésus.
13 Huenan di, amuk duen etaw egpekeikagi sa kagi endà netiigan di duu, mepion
amuk sumimbà anì megaga di sumelepang sa inikagi di.
14 Amuk egsimbà a eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku duu, egsimbà daa sa pedu ku,
dodoo endà neseunut di sa penemdem ku dahiya.
15 Amuk hediya, ini sa mepion baelan ku. Sumimbà a sa kagi endà netiigan ku duu
eglegkang diyà sa pedu ku, owoy sumimbà a ma sa kagi netiigan ku eglegkang diyà
sa penemdem ku. Dumuyuy a sa duyuy endà netiigan ku duu eglegkang diyà sa pedu
ku, owoy dumuyuy a ma sa duyuy netiigan ku eglegkang diyà sa penemdem ku.
16 Amuk umolò ka daa si Nemula danà sa kagi endà netiigan ko duu eglegkang diyà
sa pedu ko, endà metuuwan sa medoo liyu etaw egsimbà diyà sa keolò ko si Nemula,
enù ka endà metiigan da duu iya wé eg-ikagiyen ko.
17 Apiya di pa mepion sa keolò ko si Nemula, endà doo meketabang di diyà sa duma
ko.
18 Egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka nekelowon a diyà keniyu langun eg-ikagi
sa kagi endà netiigan ku duu.
19 Dodoo amuk mekediyà a sa umpungan i Hésus, mepion amuk meikagi ku daa
sa kagi metiigan da anì meketulù a kenagda. Apiya di pa lima daa sa kedoo kagi ku
egketiigan da, adi-adi pa iya wé diyà sa keikagi ku salagsà kagi ku endà netiigan da
duu.
20 O medoo duma ku egpigtuu, yoko eg-iling duu sa medoo batà endà pa duen
penemdem da milantek. Apiya di pa mepion amuk meilingan yu sa batà endà
egpeketiig egbael medaet, dodoo sa penemdem yu, mepion amuk tigtu yu daa mipedu.
21 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Iya sa egpesugkowen ku diyà siini etaw ku,
sa medoo maama kedu mediyù dò beken duma da.
Amuk sumugkow da,
mikagi da sa medoo balangan kagi endà netiigan sa etaw ku duu.
Apiya di pa egbaelan ku iya wé,
tapay da doo endà egdinegdineg diyà kenak,
guwaen i Datù.”*
22 Huenan di, netiigan ta ini i. Sa egkegaga ta eg-ikagi sa kagi endà netiigan ta duu,
iya sa tandà i Nemula diyà sa medoo etaw endà egpigtuu, beken sa tandà di diyà sa
medoo egpigtuu. Dodoo sa ketulon ta sa kagi i Nemula egtebowtebow, iya sa pesuwan
di anì metabangan sa medoo etaw egpigtuu, beken sa medoo endà egpigtuu.
23 Dodoo, amuk egkeseumpung yu owoy langun yu eg-ikagi sa medoo balangan kagi
endà netiigan yu duu, owoy eglenged ma sa medoo liyu etaw ataw ka sa medoo endà
pa egpigtuu, agulé guwaen da dò egkelengleng yu enù ka endà netiigan da duu sa
kagi yu.

* **14:21** 14:21 Basa ko Isayas 28:11-12.

24 Dodoo, amuk langun yu tumulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy eglenged
ma sa liyu etaw ataw ka sa etaw endà pa egpigtuu, agulé metiigan di doo duen sa
medaet binaelan di owoy nesalà ma diyà si Nemula danà sa dinineg di diyà keniyu.
25 Megaip ma enù ka egpeketulon yu sa penemdem di medaet guwaen di dò nelidung
diyà sa pedu di. Huenan di, kumudung owoy oloen di Nemula i, owoy mikagi, guwaen
di, "Tuu, eg-ugpà Nemula i diyà keniyu."

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Baelan Da Amuk Meseumpung Da

26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa mepion baelan yu amuk egkeseumpung
yu. Duen etaw egduyuy eg-olò si Nemula, owoy duen ma etaw egtulù, owoy duen
ma etaw egtulon keniyu sa igpehaa i Nemula. Duen ma etaw eg-ikagi sa kagi endà
netiigan di duu, owoy duen ma etaw egselepang iya wé. Hahaa yu sa langun egbaelan
yu anì meketabang yu sa kepigtuu sa medoo duma yu.
27 Amuk duen etaw mikagi sa kagi endà netiigan da duu, mepion amuk duwa da
daa mikagi ataw ka telu, dodoo setugdugtugdugay da daa owoy duen ma sa etaw
sumelepang sa kagi da.
28 Dodoo amuk endà duen sa etaw mekeselepang, mepion pa amuk endà dé mikagi
sa etaw egkebegayan sa kagi endà netiigan di duu. Iya polo sa mebaelan di mikagi
daa diyà sa pedu di owoy diyà si Nemula.
29 Diya ma sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, mepion amuk duwa da
daa mikagi ataw ka telu. Owoy kiyu i medoo duma da, dinegdineg yu anì metiigan
yu amuk kedu si Nemula sa kagi da, ataw ka endà.
30 Dodoo amuk duen sa ipehaa i Nemula diyà sa sebaen ma etaw egpenuu dahiya,
mepion amuk sumabuh sa sebaen muna eg-ikagi anì mikagi polo sa hudihudi
egkebegayan kagi.
31 Amuk hediya sa egbaelan yu, sigbaenbaenay yu langun egpeketulon sa kagi i
Nemula egtebowtebow, anì kumedakel sa ketiigan yu langun owoy meketabang ma
sa kepigtuu yu.
32 Sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, meipat da doo sa egkegaga da
igbegay sa Suguy i Nemula, enù ka muni dé diyà kenagda amuk mikagi da ataw ka
endà.
33 Iya maen di ya enù ka ungayà i Nemula melanih sa keseumpungay yu, beken
ungayà di bogobogo danà yu egsepekaway eg-ikagi.
Na, ini sa adat ta diyà sa langun umpungan sa etaw i Nemula,
34 mepion amuk endà eg-olom-olom sa medoo bayi amuk egkeseumpung yu. Endà
egpandayaen ta duu kagda eg-olom, dodoo iya polo sa mepion egbaelan da egsalig da
daa diyà sa medoo maama iling sa tapay uledin igpesulat i Nemula.
35 Amuk duen sa egdinegen da endà netiigan da duu, mepion amuk igsaan da sa
sawa da amuk diatas da dé, enù ka medaet sa adat amuk mikagi sa medoo bayi amuk
egkeseumpung yu.
36 Na, mebaluy ma duen etaw diyà keniyu sumigbolow siini igtulù ku. Dodoo taa
yu, hih. Beken kiyu sa anay kenà di miglegkang sa kagi i Nemula, owoy beken ma
kiyu daa sa netebowon sa kagi di.
37 Amuk duen etaw diyà keniyu guwaen di kagdi sa meketulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, ataw ka guwaen di kagdi sa binegayan sa Suguy i Nemula egkegaga,
metuuwan di doo igsugù i Datù ini i igsulat ku.
38 Dodoo amuk duen etaw diyà keniyu endà netuuwan di igsugù i Datù ini i, yoko
ma egdinegdineg ga diyà kenagdi.
39 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, dodoo yoko eghawid duu sa keikagi etaw sa kagi endà netiigan di
duu.

40 Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì pulung melanih sa adat yu owoy endà ma
duen medoo bogobogo yu.

15

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetuu Sa Tegudon Di Inenaw Kelistu I

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ipetulengtuleng ku keniyu sa Mepion Tegudon
igtulù ku diyà keniyu, sa sinakem yu egoh anay owoy sa egsaligan yu ini egoh di.
2 Iya sa tegudon ialuk i Nemula keniyu amuk tuu sa kepeeles yu diyà sa pedu yu.
Dodoo amuk ekedan yu iya wé, endà duen nesugatan sa kepigtuu yu.
3 Na, igsugkow ku diyà keniyu sa tigtu mapulù tegudon igtulù i Datù diyà kenak.
Nematay Kelistu i enù ka tinigtuwan di sa medoo salà ta, huenan di netuu dé sa kagi
i Nemula igpesulat egoh anay.
4 Iglebeng da, dodoo neenaw dema diyà sa ketelu di agdaw, huenan di netuu ma
dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay.
5 Egoh di neenaw dé, migpehaa diyà si Pidelu, agulé migpehaa ma diyà sa medoo
tigtu salu di.
6 Agulé, migpehaa ma diyà sa medoo duma ta egpigtuu, owoy labi lima gatus sa
kedoo da nesetipon mighaa kenagdi. Nehagtay doo pelà siini medoo duma ta mighaa,
apiya di pa nematay dé sa duma da.
7 Migpehaa ma Kelistu i diyà si Santiyago, agulé migpehaa ma diyà sa langun salu
di.
8 Hudihudi migpehaa ma diyà kenak, enù ka nekeiling a sa batà nelimpas sa bulan
di eglesut.
9 Enù ka aken sa salu di tigtu endà mipedu owoy lagà endà netuuwan a sa gelal ku,
enù ka nekepelihay a sa umpungan i Nemula egoh ku endà pa egpigtuu.
10 Dodoo, danà sa mepion ketabang igpeuloy i Nemula diyà kenak, nebaluy a doo
salu i Kelistu. Endà ma uloy di iya wé ketabang di kenak, enù ka uman-uman pa sa
galebek ku diyà sa langun duma ku salu di. Dodoo, beken danà ku iya wé egbaelan
ku, enù ka danà sa ketabang ipeuloy di diyà kenak polo.
11 Na, sumalà dé sa egtegudon, iling ka sa medoo duma ku salu di ataw ka aken,
sebaen daa sa tegudon ké, owoy iya ma sa pinigtuu yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Meenaw Sa Langun Etaw Egpigtuu

12 Na, iya sa tegudon ké, neenaw Kelistu i egoh di nematay. Huenan di, negaip a
maen di ya guwaen yu dò endà meenaw sa medoo nematay.
13 Upama, amuk tuu endà meenaw sa medoo nematay, tuu ma doo endà neenaw
Kelistu i.
14 Upama amuk endà neenaw Kelistu i, endà duen mesugatan sa ketegudon ké owoy
endà ma duen mesugatan sa kepigtuu yu.
15 Amuk hediya, egbutbut ké denu sa binaelan i Nemula, enù ka guwaen ké inenaw
di Kelistu i. Dodoo, amuk tuu sa guwaen yu endà meenaw gaa sa medoo nematay,
endà ma doo inenaw di duu Kelistu i.
16 Upama, amuk endà meenaw sa medoo nematay, endà ma tuu di neenaw Kelistu
i.
17 Upama, amuk endà neenaw Kelistu i, endà ma duen mesugatan sa kepigtuu yu
owoy tapay doo endà mekepeuloy sa salà yu.
18 Amuk hediya, mepigtamayan ma dé sa medoo etaw nematay dé, apiya di pa
migpigtuu da diyà si Kelistu egoh anay.
19 Upama, amuk endà neenaw Kelistu i, iya daa sa ketamanan sa eg-angat-
angatan ta diyà kenagdi sa medoo mehaa ta daa diyà tanà. Amuk hediya, uman
pa mekehiduhidu ki etaw, enù ka tigtu endà duen lantek ta.

20 Dodoo ini polo sa tuu. Neenaw doo Kelistu i egoh di nematay. Kagdi sa muna
inenaw, owoy iya sa tandà di enawen i Nemula ma sa langun nematay.
21 Danà sa sebaen maama egoh anay, huenan di nematay ki langun. Hediya ma,
danà sa sebaen ma maama, huenan di meenaw sa langun etaw.
22 Danà ta tugod i Adam, mematay ki doo langun. Dodoo danà ta nesesebaen si
Kelistu, meenaw ki doo langun.
23 Dodoo enawen i Nemula kita amuk meuma sa agdaw hinemilì di. Iya sa anay
inenaw di si Kelistu, agulé amuk meuma sa kepelikù di, meenaw ki ma, kita i langun
etaw egpigtuu diyà kenagdi.
24 Agulé, meuma siedò hudihudi agdaw, atuwan i Kelistu dé sa langun kuntelà di,
sumalà dé sa épê egkegaga owoy épê tunung. Agulé ibegay di sa kedatuan di diyà si
Nemula, sa Emà di.
25 Dodoo medatù pelawà Kelistu i taman atuwan i Nemula sa langun kuntelà di
owoy ipeutuh di kenagdi.
26 Iya sa hudihudi kuntelà di atuwan di, sa kepatay etaw.
27 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pedatuen i Nemula diyà kagdi sa
langun eghauwen owoy sa langun endà eghauwen.”* Na, sa kagi di guwaen di, “Sa
langun endà eghauwen,” netiigan ta doo liyu daa si Nemula, enù ka pedatuen di sa
langun diyà si Kelistu.
28 Dodoo amuk nekedatù dé sa langun diyà si Kelistu Anak i Nemula, dumatù ma
dé Kelistu i diyà si Nemula, sa egpedatù sa langun diyà kenagdi. Amuk hediya, si
Nemula sa tigtu Datù diyà langun.
29 Na, duen ma adat sa duma yu egpebautis da dema anì tandaan da sa kepigtuu sa
medoo duma da nematay. Upama, amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay, endà
duen mesugatan sa kepebautis da danà sa duma da nematay.
30 Owoy kami ma, amuk endà meenaw gaa sa nematay, endà duen pesuwan ké
egtigkel sa medoo kelikutan eghauwen ké uman agdaw danà sa ketegudon ké.
31 O medoo duma ku, tigtu tuu buyu a meimatayan uman agdaw danà sa etaw
endà egpigtuu. Dodoo netuuwan a diyà keniyu danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu,
sa Datù ta, huenan di tuu siini guwaen ku anan a buyu egkematay.
32 Enù di ya sa kelikutan ku dahini diyà menuwa Épéso? Lagà alimaw sa medoo
etaw endà egpigtuu dahini enù ka buyu a egkematay danà sa kebael da kenak. Dodoo
amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay, tigtu endà duen lantek iya wé egbaelan
ku enù ka endà duen untung mehaa ku. Amuk hediya, ilingan ta polo sa kagi duma
etaw, guwaen da, “Pebagel ki daa mista, enù ka mematay ki simag.”
33 Hahaa yu anì endà meakalan yu, enù ka medaetan ma sa adat yu amuk umamut
yu diyà sa medoo etaw medaet adat.
34 Petulengtuleng yu dema, owoy yoko eg-uman na egbael salà. Igsulat ku ini i anì
pemalaen ku kiyu, enù ka duen etaw diyà keniyu endà neketiig da si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Sa Etaw Enawen I Nemula

35 Na, duen kéen etaw diyà keniyu sumigbolow, guwaen di, “Amuk hediya, enù ukit
keenaw sa nematay? Enù kebaluyan sa lawa da amuk meenaw da kani?”
36 Dodoo tigtu endà milantek iya wé etaw egsigbolow. Netiigan yu doo sa ukit
keohok yu. Endà tumubù sa iohok yu taman endà ilebeng di.
37 Iya daa sa ig-ohok yu, benì palay ataw ka sebaen balangan benì, dodoo endà
nesetepeng sa lawa di amuk tumubù owoy sa benì ig-ohok yu.
38 Duen sa lawa da igbegay i Nemula tigesa diyà siedò benì ig-ohok yu. Sumalà dé
sa balangan ig-ohok yu, iya doo sa melawa di.

* **15:27** 15:27 Basa ko Isalem 8:6.

39 Hediya ma, endà nesetepeng sa lawa sa medoo binaelan i Nemula eg-
ipanawpanaw diyà tanà, enù ka sebaen balangan lawa sa etaw, sebaen ma balangan
lawa sa medoo hinagtay, owoy tigesa ma sa lawa sa manuk, owoy tigesa ma sa lawa
sa medoo sedà.
40 Duen sebaen balangan lawa sa medoo eg-ugpà diyà langit, owoy duen sebaen
ma lawa sa medoo eg-ugpà diyà tanà. Anan da metolol, dodoo endà nesetepeng sa
egoh-egoh da.
41 Endà ma nesetepeng sa senang sa agdaw owoy senang sa bulan, owoy tigesa ma
sa bituen. Apiya sa medoo bituen daa, endà ma nesetepeng sa hagda egoh-egoh.
42 Hediya ma amuk meenaw sa lawa sa nematay, enù ka endà melalù sa lawa ta
iglebeng, dodoo melalù polo sa lawa ta enawen.
43 Egoh di iglebeng, medaet sa egoh-egoh di owoy endà duen egkegaga di, dodoo
amuk meenaw kani, metolol polo owoy dakel sa egkegaga di.
44 Egoh di iglebeng, sa lawa etaw diyà tanà daa, dodoo amuk enawen, dumuen sa
lawa di ibegay sa Suguy i Nemula. Amuk tuu duen sa lawa etaw diyà tanà, tuu ma
doo dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i Nemula.
45 Na, iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Si Adam, sa muna etaw binaelan i
Nemula sa binegayan di sa suguy etaw.” Dodoo si Kelistu sa pinengadanan Hudihudi
Adam, kagdi sa pelalù etaw taman melugay.
46 Beken muna sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo iya polo sa muna, sa lawa
etaw diyà tanà, agulé hudihudi sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula.
47 Kedu diyà tanà daa sa muna maama si Adam, enù ka tanà sa igbael i Nemula
kenagdi. Dodoo kedu diyà langit polo sa keduwa Adam, si Kelistu.
48 Egsuet sa langun etaw diyà tanà diyà sa muna maama kedu diyà tanà. Diya ma
sa medoo etaw i Kelistu, sumuet ki ma diyà sa maama kedu diyà langit.
49 Amuk egsuet ki diyà sa maama kedu diyà tanà, hediya ma sumuet ki ma kani
diyà sa maama kedu langit.
50 O medoo duma ku egpigtuu, egtulonen ku ini i diyà keniyu. Endà mekeunut siini
lawa ta diyà sa kedatù i Nemula, enù ka endà mekeunut sa endà melalù diyà sa tigtu
melalù.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Ta Mepelumanan

51 Na, taa yu, hih. Tulonen ku diyà keniyu sa penemdem i Nemula nelidung egoh
anay. Kita i egpigtuu, endà mematay ki langun, dodoo petow dé mepelumanan ki
langun
52 amuk meuma sa egdagì sa hudihudi petegbuliyen i Nemula. Mesiyapat ki daa
mepelumanan segepelàpelà. Hê, amuk dumagì sa egtegbuli, meenaw sa medoo
egpigtuu nematay enù ka pelaluen da dé, owoy mepelumanan ki ma, kita i endà
pa nematay.
53 Mekeluhub sa lawa ta endà melalù diyà sa lawa ta tigtu melalù, owoy mekeluhub
sa lawa ta egkematay diyà sa lawa ta endà egkematay.
54 Na, amuk mekeluhub sa lawa ta egkematay diyà sa lawa ta endà mematay, owoy
amuk mekeluhub sa endà melalù diyà sa lawa ta melalù, meketuu ma doo sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Nekedan dé sa kepatay etaw, enù ka tinabanan dé.”†
55 Iya ma sa kagi di,
“Endà dé mematay ki,
enù ka inatuwan dé sa kepatay etaw.
Endà ma dé meumawan ki sa kepatay ta,
enù ka nekedan dé sa egkegaga sa kepatay etaw.”‡

† **15:54** 15:54 Basa ko Isayas 25:8. ‡ **15:55** 15:55 Basa ko Osiyas 13:14.

56 Egkeumawan ki doo sa kepatay ta danà sa medoo salà ta, owoy medoo sa salà ta
enù ka endà megaga ta duu sa uledin i Nemula.
57 Dodoo, tigtu meolò Nemula i, enù ka egpeatuwen di kita danà i Hésus Kelistu, sa
Datù ta.
58 Huenan di, o medoo duma ku eghiduwan ku, peeles yu sa pedu yu anì endà
humalìhalì di. Udesi yu takà sa galebek i Datù, enù ka netiigan yu endà uloy sa
galebek yu amuk egpangunut yu diyà si Datù.

16

Ini Denu Sa Pilak Ibegay Da Diyà Sa Duma Da Egpigtuu Egkelikutan

1 Na, ini sa denu sa pilak ibegay yu diyà sa medoo duma ta etaw i Nemula dutu tanà
Hudiya dò. Mepion amuk ilingi yu sa igtulù ku diyà sa medoo umpungan i Hésus
diyà sa uwang Galatiya.
2 Uman Akad, tagui yu sa pilak ibegay yu anì endà duen pesuwan yu tumipoh uman
amuk tumebow a diyan. Uman sebaen etaw diyà keniyu, tagui ko sa niko egkegaga
egbegay sumalà dé sa egkehaa ko.
3 Amuk tumebow a diyan, begayan ku sulat sa maama egsaligan yu owoy suguen
ku kagda anì ihated da Hélusalém dò sa igbegay yu.
4 Amuk duen ma pesuwan ku mekeangay a dutu, munut da ma diyà kenak.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

5 Na, mangay a diyà keniyu amuk meubus a dé umukit diyà sa uwang Masidoniya,
enù ka ungayà ku dumalut a daa umukit dahiya.
6 Amuk tumebow a diyan, melugaylugay a kéen lumengen diyà keniyu, enù ka epat
gebulan kéen sa lugay ku. Ungayà ku tabangan yu aken amuk mipanaw a dema,
sumalà dé sa angayan ku.
7 Endà meiyap a amuk egdalut a daa diyà keniyu, enù ka ungayà ku melugaylugay
a diyan amuk pandayaen i Datù aken.
8 Dodoo mugpà a pelawà dahini diyà Épéso taman meuma sa pista Pintikostis,
9 enù ka lagà neukaan dé sa melabel selat dahini anì mekeseluh diyà sa medoo
etaw sa galebek ku egtegudon, apiya di pa duen medoo egkuntelà sa tegudon ku.
10 Na, amuk tumebow Timotiyu i diyan, adati yu anì metanà sa pedu di, enù ka
kagdi ma sa eg-ipat sa galebek i Datù, lagà kenak.
11 Huenan di, hahaa yu anì endà duen duma yu umeked kenagdi. Dodoo tabangi
yu polo denu sa keipanaw di anì melanih sa pedu di amuk lumikù diyà kenak, enù
ka eg-angat-angatan ku kagdi humaa lapeg sa medoo duma ké kedu diyan.
12 Na, si Apolos sa duma ta egpigtuu, pineges ku anì munut diyà sa medoo duma
ké mangay diyà keniyu. Dodoo, ini egoh di endà pa duen pedu di gaa mangay diyan.
Dodoo amuk endà duen sa bogo di, mangay doo diyan.
13 Na, tulik yu takà, owoy peeles yu sa kepigtuu yu. Yoko egkelenawan na, dodoo
ilingi yu polo sa mebagel maama denu sa keunut yu si Nemula.
14 Sumalà dé sa egbaelan yu, pehauwi yu sa kehidu yu sa duma yu.
15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan yu denu si Istipana owoy sa malayan
di. Kagda sa muna egpigtuu diyà sa niyu tanà Akaya, owoy igpeuloy da sa galebek
da egtabang sa medoo etaw i Nemula.
16 Huenan di, egsasaen ku kiyu pangunut yu diyà kenagda owoy sa medoo duma
da tegetabang diyà sa medoo etaw egpigtuu.
17 Na, tigtu neanggan a ma danà sa kinetebow i Istipana owoy si Poltunatu owoy si
Akaiko, enù ka apiya di pa endà eghauwen ku duu kiyu, lagà da mendaa keniyu.

18 Pinetanà da sa pedu ku denu keniyu, owoy netiigan ku ma pinetanà da ma sa
niyu pedu. Huenan di, adati yu sa medoo maama iling kenagda.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

19 Na, sa medoo umpungan i Hésus dahini diyà uwang Asiya, ipetulon da sa mepion
pedu da diyà keniyu. Diya ma si Akila owoy sa sawa di, si Pelisila, owoy sa umpungan
i Hésus diyà sa dalesan da, ipetulon da ma sa dakel pedu da diyà keniyu danà sa
kepigtuu da si Datù.
20 Diya ma sa langun etaw egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà
keniyu.
Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa kesehiduway yu.*
21 Na, aken si Pabelo egsulat ini i hudihudi sulat, owoy egtulonen ku ma sa mepion
pedu ku diyà keniyu.
22 Sumalà dé sa etaw endà eghidu si Datù, mepigtamayan i Nemula doo.
Na, endà melugay di pelikù Datù i.
23 Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus.
24 Eghiduwan ku kiyu langun danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

* **16:20** 16:20 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 KOLINTU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu
Ini Denu Sa Libelu 2 Kolintu

Na, ini sa keduwa di gulê migsulat Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dutu menuwa Kolintu dò. Segepalay dé kéen sa lugay di kedu sa egoh di anay migsulat diyà kenagda. Egoh di migsulat ini i, dutu uwang Masidoniya dò Pabelo i.

Egoh di migpeuwit sa muna igsulat di, nebukul Pabelo i enù ka endà metuuwan kéen sa medoo tegeKolintu diyà sa kagi di igsulat dahiya. Endà ma netiigan di duu amuk migpangunut da diyà sa igtulù di ataw ka egbulit da danà di mig-indaw kenagda diyà sa sulat di. Huenan di, sinugù i Pabelo Tito i anì mangay tumelow kenagda anì metiigan di sa pedu da egoh da migsakem sa sulat di. Egoh i Pabelo pelà diyà sa uwang Masidoniya, migtebow Tito i owoy migtulon denu sa medoo etaw egpigtuu dutu Kolintu dò. Tinulon di ma netuuwan da gaa diyà sa sulat i Pabelo owoy migpangunut da ma diyà sa igtulù di. Dodoo duen ma doo etaw migsumbung kenagdi guwaen da beken salu i Hésus Kelistu Pabelo ya.

Huenan di, migsulat dema Pabelo i diyà kenagda, owoy ini sa sulat di. Migtulon dahini denu sa langun nebaelan di anì ipetiig di diyà kenagda kagdi sa tigtu salu i Hésus. Tinulon di ma sa egoh di migtigkel sa kelikutan di owoy sa lihay di danà di egbael sa igpebael i Nemula diyà kenagdi. Metiigan ta ma diyà siini sulat di sa kedakel kehidu i Pabelo diyà sa medoo etaw tegeKolintu, owoy duen ma sa medoo liyu igtulù di dahini.

Na, si Tito sa mig-uwit siini sulat diyà Kolintu owoy duen ma duma di.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta egpigtuu. Aken sa salu i
Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula. Egsulat ké diyà kiyu i umpungan i Nemula
dutu menuwa Kolintu dò, taman sa langun etaw i Nemula diyà sa uwang Akaya.
2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa
melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Si Nemula

3 Meolò Nemula i, sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Kagdi sa Emà ta mehidu
kenita, owoy sa keduwan sa langun egpeketabang diyà kenita.
4 Egtabangan di kami diyà sa langun kelikutan ké anì meketabang ké ma sa medoo
liyu etaw, sumalà dé sa kelikutan da. Meketabang ké kenagda danà sa ketabang i
Nemula kenami.
5 Apiya di pa dakel sa kepelihayan ké danà ké nesesebaen si Kelistu, dakel ma doo
sa ketabang i Nemula kenami danà i Kelistu.
6 Iya sa pesuwan di egkepelihay ké anì pebagelen ké sa pedu yu anì mealukan
yu ma. Hediya ma, amuk egtabangan i Nemula kami, metabangan yu ma owoy
kumebagel sa pedu yu anì metigkelan yu sa kepelihayan yu lagà mendaa sa nami
neukitan.
7 Huenan di, endà egkeduwa sa pedu ké denu keniyu, enù ka netiigan ké amuk
egkepelihay yu lagà mendaa sa egoh ké ma nepelihay, metabangan i Nemula ma doo
kiyu lagà mendaa sa ketabang di kenami.

8 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metulengan yu sa kelikutan neukitan
ké egoh ké pelà dutu uwang Asiya dò. Tigtu dakel temù sa kelikutan ké egoh iya,
owoy buyu ké dé endà meketigkel, huenan di guwaen ké dò mematay ké dé.
9 Iya sa penemdem ké mekesugsug ké. Iya sa pesuwan di neukitan ké iya wé anì
endà sumalig ké diyà sa nami egkegaga, dodoo sumalig ké polo diyà si Nemula, sa
egpekeenaw etaw nematay.
10 Inalukan di kami, huenan di endà nematay ké. Netiigan ké alukan di kami,
huenan di dakel sa kesalig ké kenagdi anì alukan di kami takà.
11 Dodoo mepion amuk tabangan yu kami isimbà diyà si Nemula, enù ka amuk
medoo yu egsimbà denu kenami, tigtu tabangan i Nemula kami owoy medoo ma sa
umolò kenagdi danà sa ketabang di kenami.

Ini Sa Pesuwan Di Endà Neketuu Sa Ungayà I Pabelo

12 Na, ini sa ipeolòolò ké, enù ka netiigan ké tigtu mepion sa adat ké diyà sa langun
etaw, labi pa diyà keniyu, enù ka metiengaw sa egbaelan ké owoy tigtu metudà ma
sa pedu ké. Beken danà sa egkegaga etaw daa iya wé egbaelan ké, dodoo egsalig ké
polo diyà sa dakel ketabang i Nemula kenami.
13-14 Igsulat ké daa diyà keniyu sa mebasa yu owoy sa metiigan yu ma. Dodoo apiya
di pa endà netiigan yu duu sa langun denu kenami, ungayà ku tigtu yu meketiig
langun anì meanggan yu diyà kenami lagà sa nami keanggan denu keniyu amuk
meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.
15 Na, danà ku neketiig metiigan yu langun iya wé, huenan di iya sa anay
penemdem ku lumengen a diyà keniyu anì tabangan ku kiyu dema.
16 Enù ka iya sa penemdem ku tumuluy a umukit diyan amuk mangay a Masidoniya
dò, agulé amuk pelikù a dema umukit a diyan anì tabangan yu aken mangay uwang
Hudiya dò.
17 Dodoo, apiya di pa endà neketuu di iya wé ungayà ku mangay diyan, endà doo
mehalìhalì sa pedu ku mangay diyan, enù ka endà iling a sa liyu etaw endà kesaligan
owoy egkehalìhalì sa penemdem da.
18 Dodoo endà hediya di aken i, enù ka amuk kesaligan Nemula i, kesaligan a ma
doo, owoy endà ma egbutbut a diyà keniyu. Endà ig-amut ku duu sa butbut diyà sa
tuu kagi.
19 Enù ka tigtu kesaligan Hésus Kelistu i Anak i Nemula, sa igtulù ké si Silas owoy
si Timotiyu. Endà egkehalìhalì di, dodoo ipetuu di polo sa igpasad di
20 enù ka danà i Hésus Kelistu, meketuu doo sa langun igpasad i Nemula. Huenan
di, mikagi ki sa tuu daa danà i Hésus anì meolò ma Nemula i.
21 Na, si Nemula sa egtabang kenami lapeg keniyu ma anì kumeeles sa kepigtuu ta
diyà si Kelistu. Kagdi sa mighemilì kenita,
22 owoy pineugpà di sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta anì metandaan kita sa
etaw di sumakem sa langun igpasad di diyà kenita.
23 Na, tigtu netiigan i Nemula sa pesuwan di endà nekeangay a diyà Kolintu anì
endà meumanan sa bukul yu danà ku egbulit keniyu.
24 Beken iya sa uyot ké amuk tegelen ké sa kepigtuu yu, enù ka netiigan ké meeles
doo sa kepigtuu yu. Dodoo iya polo sa ungayà ké tabangan ké kiyu anì meumanan
sa keanggan yu.

2

1 Huenan di, iya sa penemdem ku endà pa mangay a diyan anì endà mebukul yu
danà ku eghawid keniyu iling sa egoh ku anay mig-angay diyan.
2 Upama, amuk mebukul yu danà sa kehawid ku sa medaet egbaelan yu, ngadan di
etaw sa egpepion sa pedu ku? Endà duen di, enù ka mebukul yu polo langun.

3 Ini sa pesuwan di igsulat ku diyà keniyu egoh anay anì pepionen yu sa egbaelan
yu anì endà mebukul a amuk mangay a diyan. Kiyu daa sa mekeanggan kenak, enù
ka netiigan ku dé amuk neanggan a danà sa egbaelan yu mepion, meanggan ki doo
langun.
4 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, tigtu egkebukul a temù owoy egsinegaw
a ma. Beken iya sa pesuwan di migsulat a diyà keniyu anì mebukul yu, dodoo ungayà
ku polo metiigan yu tigtu eghiduwan ku kiyu.

Peuloyi Yu Sa Salà Sa Duma Yu

5 Na, siedò etaw diyà keniyu nesalà egoh anay, beken aken daa sa nebukul danà
di, dodoo kiyu ma sa nebukul. Amuk endà nebukul yu langun, duen doo sa medoo
nebukul diyà keniyu. Na, endà meiyap a amuk medaetan sa hagdi pedu danà sa
inikagi ku.
6 Enget dé sa kepigtamay yu kenagdi, kiyu i medoo etaw, enù ka inekedan di dé sa
salà di.
7 Huenan di, mepion amuk ipeuloy yu dé sa medaet binaelan di. Pebagel yu sa
pedu di anì endà sumabuh di migtuu danà di migsubela sa bukul di.
8 Huenan di, egsasà a keniyu, pehauwi yu dema sa kehidu yu kenagdi.
9 Na, iya sa pesuwan di migsulat a diyà keniyu sa denu kenagdi egoh anay anì
tepengan ku kiyu anì metiigan ku amuk tigtu yu egpangunut diyà sa langun igsugù
ku keniyu.
10 Amuk ipeuloy yu salà sa duma yu, ipeuloy ku ma. Amuk igpeuloy ku sa salà di,
netiigan i Kelistu doo sa kepeuloy ku kenagdi anì melanih sa keugpà yu.
11 Na, mepion amuk ipeuloy ta salà sa duma ta anì endà meakalan i Satanas kita,
enù ka netiigan ta doo duen medoo pandapat di diyà kenita.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Dutu Teloas Dò

12 Na, egoh ku migtebow Teloas dò anì itulù ku sa Mepion Tegudon denu si Kelistu,
hinaa ku tinapay i Nemula dé egbael sa ukit ku tumegudon dahiya.
13 Dodoo tigtu a nebukul, enù ka endà hinaa ku duu dahiya Tito i, sa duma ta
egpigtuu. Huenan di, mig-ebal a diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya, agulé miglagbas
a dutu uwang Masidoniya dò.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Keseluh Sa Mepion Tegudon

14 Na, tigtu meolò Nemula i, enù ka danà ké nesesebaen si Hésus Kelistu, igpehaa
i Nemula diyà sa langun etaw sa egoh ké nekelaun kedu diyà sa egkegaga i Satanas.
Igsalig di diyà kenami sa tegudon denu si Kelistu anì mekeseluh diyà sa langun etaw,
lagà sa mepion ngadeg nekeseluh.
15 Netuuwan Nemula i diyà kenami, enù ka danà ké egtulù, nekeseluh sa tegudon
denu si Kelistu diyà sa langun etaw, iling ka sa etaw mealukan ataw ka sa etaw
mepigtamayan.
16 Na, lagà mahù sa tegudon ké diyà sa etaw endà egpigtuu, enù ka mepigtamayan
da taman melugay. Dodoo lagà mepion ngadeg sa tegudon ké diyà sa etaw egpigtuu,
enù ka mebegayan da sa lalù endà meelut di. Huenan di, endà duen etaw mekegaga
tumulù siini tegudon amuk endà tabangan i Nemula duu.
17 Endà ma eg-ilingan ké duu sa medoo liyu etaw egtulù sa kagi i Nemula anì
kumawasà da daa. Dodoo migsugù i Nemula kenami, owoy netiigan di tigtu metudà
sa pedu ké egtegudon danà ké nesesebaen si Kelistu.

3

Ini Denu Sa Magtu Ukit I Nemula Umaluk Etaw

1 Na, duen etaw guwaen da dò egpeolòolò ké dema anì metuuwan yu diyà kenami.
Dodoo endà eg-iling ké sa medoo liyu etaw egtulù, enù ka endà metuuwan yu gaa diyà
kenagda amuk endà duen sa sulat ipehaa da denu sa mepion egbaelan da. Hediya
ma, endà ma metuuwan sa medoo liyu etaw diyà kenagda amuk endà ma duen sa
sulat kedu diyà keniyu.
2 Dodoo kami, endà eg-uwit-uwiten ké duu sa sulat denu kenami, enù ka kiyu polo
sa lagà sulat ké neketagù diyà sa pedu ké anì metiigan sa medoo liyu etaw mepion
ma sa igtulù ké egpangunutan yu.
3 Lagà kiyu sa sulat kedu si Kelistu, enù ka pineangay di kami diyan anì mekepigtuu
yu. Uman pa mepion ini i sulat di enù ka beken duu sa melugtem wayeg sa isulat
di, dodoo iya polo sa igsulat di sa Metiengaw Suguy i Nemula nehagtay. Beken iya
daa sa kenà di migsulat sa batu mepatag lagà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay,
dodoo nekesulat polo diyà sa pedu yu.

4 Egkeikagi ké iya wé, enù ka tigtu egsalig ké diyà si Nemula danà i Kelistu.
5 Netiigan ké beken danà sa nami penemdem ataw ka sa egkegaga ké sa egbaelan
ké diyà keniyu. Dodoo, danà i Nemula polo sa egkegaga ké egbael sa langun igsugù
di.
6 Enù ka kagdi sa egbegay egkegaga diyà kenami anì meketulù ké denu sa magtu
ukit di umaluk etaw. Beken iya sa igsugkow ké sa medoo uledin igsulat, dodoo iya polo
sa igsugkow ké sa igtulù sa Suguy i Nemula. Mepigtamayan sa etaw taman melugay
danà sa uledin igsulat enù ka endà egkepangunutan da duu, dodoo mebegayan da
polo sa lalù endà meelut di danà sa Suguy i Nemula.

7 Egoh i Mosis migsakem sa uledin nekesulat diyà sa melugpayang batu egoh anay,
migsenang sa palas di danà sa dakel senang i Nemula. Apiya di pa eglunuh sa senang
di taman sa egoh di mekedan, egkegaipan doo sa medoo tugod i Islaél owoy egkesilang
da ma eg-inengteng kenagdi. Amuk igpehaa i Nemula sa dakel egkegaga di egoh di
migbegay iya wé uledin di sa pesuwan etaw mepigtamayan taman melugay,
8 uman pa dakel sa egkegaga di egbegay sa Metiengaw Suguy di diyà etaw.
9 Amuk igpehaa i Nemula sa dakel egkegaga di danà iya wé uledin igsugkow i Mosis
sa pesuwan etaw mepigtamayan, uman pa dakel doo sa egkegaga igpehaa di danà sa
magtu ukit di petiengaw kenita diyà sa kehaa di.
10 Iya sa inikagi ké, enù ka apiya di pa dakel sa egkegaga iya wé uledin egoh anay,
lagà nekedan dé ini egoh di enù ka nekesambì dé sa magtu ukit épê sa uman pa dakel
egkegaga.
11 Apiya di pa duen egkegaga sa tapay uledin nekedan, uman pa doo dakel sa
egkegaga sa magtu ukit di umaluk etaw, enù ka endà mekedan di.

12 Danà di meketuu iya wé eg-angat-angatan ta, endà nelimedangan ké egtegudon.
13 Endà eg-iling ké si Mosis egoh di miglidung sa palas di anì endà eghauwen sa
medoo tugod i Islaél sa senang di eglunuh taman egoh di mekedan.
14 Egoh iya, endà neketiig da enù ka lagà nedilungan sa penemdem da. Hediya
ma taman ini egoh di, enù ka amuk egbasawen da sa libelu denu sa tapay pasad i
Nemula, tapay doo nedilungan sa penemdem da enù ka endà pa egpeketiig da. Endà
mekedan sa nekelimun diyà sa penemdem da taman endà migtuu da diyà si Kelistu.
15 Taman ini egoh di amuk egbasawen da sa uledin igsugkow i Mosis, tapay doo
endà egpeketiig da enù ka lagà nedilungan sa penemdem da.
16 Dodoo amuk migtuu sa etaw diyà si Datù, mekedan doo sa nekelimun diyà sa
penemdem di anì metiigan di sa kagi i Nemula.
17 Na, iya ma sa Datù ta sa Metiengaw Suguy i Nemula. Amuk eg-unut sa etaw diyà
sa Suguy i Nemula, nelaun dé diyà sa salà owoy diyà sa uledin igsugkow i Mosis.

18 Na, kita i langun etaw egpigtuu, endà dé duen sa nekedilung diyà sa penemdem
ta anì metiigan ta sa kedakel sa egkegaga i Datù. Owoy danà sa egkegaga siini Datù ta
Suguy i Nemula, takaan di kita eg-upion taman sa egoh di tigtu ki mekeiling kenagdi.

4

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Ketegudon Di

1 Na, danà sa kehidu i Nemula kenami, igbegay di diyà kenami siini galebek anì
tumulù ké denu sa magtu ukit di umaluk etaw. Huenan di, endà egkesemek ké egtulù.
2 Tigtu eg-ekedan ké sa medaet egbaelan etaw linidung enù ka mekemala. Endà
eg-akalan ké duu sa medoo etaw, owoy endà ma ig-amut ké duu sa butbut diyà sa
kagi i Nemula. Dodoo netiigan i Nemula egpetumàmaen ké polo sa tuu tegudon anì
metuuwan sa medoo etaw diyà sa egbaelan ké.
3 Dodoo amuk duen etaw endà egpeketiig sa Mepion Tegudon itulù ké, kagda sa
mepigtamayan i Nemula.
4 Endà egpigtuu da enù ka metegas sa ulu da danà i Satanas, sa egpenemulawen sa
medoo etaw diyà tanà. Pinetegas di sa ulu da anì endà metiigan da duu sa Mepion
Tegudon denu sa dakel egkegaga i Kelistu, enù ka metiigan ta doo Nemula i danà i
Kelistu enù ka nesetepeng da.
5 Beken kami sa egtegudonen ké, dodoo iya polo sa egtegudonen ké si Hésus Kelistu
sa Datù ta. Dodoo, lagà ké polo sa egsugùsuguen yu enù ka egtuluen ké kiyu danà sa
kehidu ké si Hésus.
6 Egoh anay egoh i Nemula migpeduen sa tanà, deleman pelawà, agulé pineduen
di sa legdaw. Hediya ma sa binaelan di diyà kenami, enù ka egoh anay lagà deleman
sa penemdem ké enù ka endà pa netiigan ké duu Kelistu i. Dodoo pinelegdawan di sa
penemdem ké anì metiigan ké sa dakel egkegaga i Nemula igpehaa di danà i Kelistu.
7 Na, lagà ké daa sa kuden tanà dinaleman sa tigtu milagà, enù ka apiya di pa
endà duen egkegaga ké, igsalig i Nemula doo diyà kenami sa mapulù tegudon denu
si Kelistu, anì metiigan sa langun etaw iya keduwan sa dakel egkegaga si Nemula,
beken kami.
8 Huenan di, apiya di pa medoo sa kelikutan ké, endà doo neatuwan ké. Duen ma
sa egoh ké endà neketiig sa egbaelan ké, dodoo endà ma nesemek ké.
9 Egkepelihay ké, dodoo endà sinalidan i Nemula duu kami. Takà ké egkesakitan,
dodoo endà ma nematay ké.
10 Medoo ké gulê buyu eg-imatayan lagà sa kebael da si Hésus egoh anay. Dodoo
danà iya wé, metiigan sa langun etaw nehagtay doo Hésus i enù ka kagdi sa egtabang
kenami.
11 Medoo ké gulê buyu eg-imatayan danà ké eg-unut-unut diyà si Hésus. Dodoo iya
sa neukitan ké anì metiigan sa medoo etaw nehagtay doo Hésus i, enù ka kagdi sa
egtabang kenami anì endà meimatayan ké.
12 Apiya di pa takà ké buyu eg-imatayan danà ké egtegudon, maen dé iya wé, enù
ka kumelalù yu polo taman melugay danà sa ketulù ké.
13 Na, duen sa kagi etaw diyà sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Migpigtuu a diyà si Nemula,
huenan di tumulon a diyà etaw.”*
Hediya ma kami i, egpigtuu ké ma dé, huenan di egtulonen ké ma sa pesuwan ké
egpigtuu.
14 Netiigan ké si Nemula sa mig-enaw si Datù Hésus egoh di nematay, huenan di
enawen di ma kita kani danà ta nesesebaen si Hésus, owoy uwiten di ma kita, lapeg
kiyu, dutu kenà di dò.

* **4:13** 4:13 Basa ko Isalem 116:10.

15 Apiya di pa egkepelihay ké, kumepion yu polo, owoy kumedoo ma sa etaw migtuu
danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenagda, huenan di tigtu da ma
umolò si Nemula anì lumalag temù.

Ini Denu Sa Ibegay I Nemula Diyà Sa Etaw Egpigtuu

16 Huenan di, endà egkesemek ké egtegudon. Apiya di pa egkelenek sa lawa ké,
uman agdaw pebagelen i Nemula doo sa pedu ké.
17 Medelamet daa meelut siini medoo kelikutan egkeukitan ké ini egoh di. Amuk
egtigkelan ké iya wé, duen doo sa tigtu mepion untung sakemen ké kani diyà si
Nemula. Lagà tigtu diisek daa siini lihay ké ini egoh di amuk egpenemdemen ké sa
tigtu dakel mepion untung endà meelut di.
18 Beken sa medoo eghauwen ta diyà tanà sa egpedakelen ké diyà sa pedu ké, enù
ka buyu dé mekedan iya wé. Dodoo iya polo sa egpedakelen ké sa medoo endà pa
hinaa ta duu dutu langit dò, enù ka endà mekedan di taman melugay.

5

1 Na, endà ma egkesemek ki eg-unut diyà si Nemula, enù ka netiigan ta amuk
melukat siini lawì éhê sa lawa ta amuk mematay, duen doo sa kenà ta mugpà dutu
langit dò sa magtu lawa ta egbaelan i Nemula, owoy mebaluy taman melugay enù ka
endà dé mematay di.
2 Dodoo egoh ta pelawà diyà tanà, egkelikutan ki temù, huenan di dakel sa ungayà
ta mebegayan ki sa magtu lawa ta dutu langit dò.
3 Ungayà ta mebegayan ki dé iya wé anì dumuen sa lawa ta kenà sa suguy ta mugpà
kani amuk meenaw ki.
4 Dodoo egoh ta eg-ugpà pelà diyà siini lawì diyà tanà, egkepasangan ki pelà enù ka
lagà ki egkebegatan danà sa kelikutan ta diyà tanà. Dodoo endà meiyap ki sumalid
siini lawa ta, dodoo iya polo sa ungayà ta mebegayan ki dé ini egoh di sa magtu lawa
ta melalù taman melugay kedu diyà langit anì mesambian sa lawa ta egkematay.
5 Si Nemula sa mighemilì kenita anì mesakem ta sa magtu lawa ta. Owoy pineugpà
di ma sa Metiengaw Suguy di diyà kenita enù ka iya sa tandà di meketuu sa langun
igpasad di diyà kenita.
6 Huenan di, sumalà dé sa egkeukitan ta, pebagelen ta doo sa pedu ta, enù ka
netiigan ta egoh ta pelà diyà tanà, endà pa diyà ki sa kenà i Datù.
7 Dodoo egoh ta nehagtay pelà, egsaligan ta doo kagdi i apiya di pa endà pa hinaa
ta duu.
8 Tigtu mebagel doo sa pedu ké, owoy ungayà ké salidan ké hedem sa lawa ké diyà
tanà anì mangay ké mugpà diyà si Datù dutu langit dò.
9 Dodoo, amuk dahini ké pelà diyà tanà ataw ka dutu ké langit dò, iya daa sa tigtu
ungayà ké metuuwan Nemula i diyà kenami.
10 Enù ka mekeangay ki langun kani diyà sa taengan i Kelistu anì tepengan di kita
anì sakemen sa uman sebaen etaw sa hagdi untung nesugat denu sa binaelan di
diyà tanà. Mepion sa mekebegay diyà sa etaw migbael mepion, dodoo medaet sa
mekebegay diyà sa etaw migbael medaet.

Mebaluy Loyuken I Nemula Kita Danà I Kelistu

11 Na, netiigan ké tigtu egkelimedangan sa medoo etaw sa agdaw egoh i Datù
tumepeng sa binaelan ta langun, huenan di takà ké egtulù anì migtuu sa medoo
etaw. Netiigan i Nemula metiengaw sa pedu ké, owoy ungayà ku metiigan yu ma iya
wé.
12 Yoko egpenemdem duu egpeolòolò ké diyà keniyu. Dodoo ini daa sa ungayà
ké endà memalaan yu diyà kenami anì mekesagbì yu polo diyà sa medoo liyu etaw
egpeolòolò denu sa hagda adat eghauwen etaw, beken denu sa metiengaw pedu da.

13 Amuk guwaen sa etaw egkelengleng ké danà ké megelol egtegudon, maen dé
iya wé enù ka iya daa sa ungayà ké meolò Nemula i. Endà egkelengleng ké, dodoo
ungayà ké polo tabangan ké kiyu.
14 Megelol ké egtegudon enù ka tigtu eghiduwan i Kelistu kami, enù ka netiigan
ké nematay Kelistu i anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Apiya sebaen di daa sa
nematay, lagà ki nematay langun.
15 Nematay Kelistu i anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw anì endà dé eg-unutan
ta duu sa nita daa ungayà, kita i nehagtay pelà. Dodoo iya polo sa unutan ta sa hagdi
ungayà, enù ka kagdi sa nematay owoy neenaw dema anì mealukan ki.
16 Egoh anay sa penemdem ké lagà sa penemdem sa medoo liyu etaw endà egpigtuu,
enù ka egluwoh ké ma sa medoo etaw, huenan di egluwohen ké ma Kelistu i. Dodoo
ini egoh di nesambian dé sa penemdem ké denu kenagdi.
17 Huenan di, amuk duen etaw nesesebaen da dé si Kelistu, kagdi sa lagà magtu
etaw. Minekedan dé sa tapay adat di tegebael medaet owoy duen dé sa magtu pedu
di.
18 Binaelan i Nemula langun iya wé, enù ka apiya di pa egkesekuntelà ki si Nemula
egoh anay, eg-upionen di doo kita danà i Kelistu anì meseloyuk ki dé. Igsalig di ma
diyà kenami siini galebek anì tumegudon ké diyà sa medoo etaw anì upionen di ma
kagda.
19 Ini sa tegudon ké, mebaluy doo upionen i Nemula sa langun etaw anì meloyuk
da kagdi i danà sa binaelan i Kelistu. Endà egsagipaen di duu sa medoo salà da enù
ka igpeuloy di dé. Iya sa Mepion Tegudon igsalig di diyà kenami sa itulù ké diyà sa
medoo etaw.
20 Huenan di, kami sa salu i Kelistu pineangay di anì tumulù ké sa kagi di, enù ka
danà ké eg-ikagi, lagà si Nemula dé sa egsasà keniyu. Danà i Kelistu migsugù kenami,
egsasaen ké kiyu anì meseloyuk yu si Nemula.
21 Apiya di pa endà duen salà binaelan i Kelistu, pinigtamayan i Nemula doo kagdi
danà sa medoo salà ta, anì petiengawen di kita diyà sa kehaa di danà ta nesesebaen
si Kelistu.

6

1 Na, nesesebaen ké si Nemula diyà sa galebek di, huenan di ini sa isasà ké diyà
keniyu. Amuk sinakem yu dé sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, yoko egpeuhang
duu.
2 Enù ka ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Egoh di neuma sa agdaw hinemilì ku,
dinineg ku sa kesimbà yu,
owoy egoh di neuma sa agdaw ku umaluk keniyu,
tinabangan ku kiyu.”*
Na, taa yu, hih. Neuma dé ini egoh di sa agdaw hinemilì i Nemula egoh di egpehaa
sa kehidu di keniyu, owoy ini ma dé sa agdaw di eg-aluk keniyu.
3 Na, ungayà ké endà duen sa kenà etaw sumigbolow sa ketulù ké. Huenan di, tigtu
egtulikan ké sa egbaelan ké anì endà mealang sa kepigtuu da.
4 Sumalà dé sa egbaelan ké, ipehaa ké polo sa metiengaw adat ké anì metiigan sa
etaw kami sa sinugù i Nemula danà ké egtigkel sa lihay ké owoy sa medoo kelikutan
ké ma.
5 Tinigkelan ké apiya di pa binalbal ké, owoy nebilanggu ké, owoy hinemagawan
ké danà sa medoo etaw tegebogo. Tinigkelan ké apiya di pa tigtu melikut sa galebek
ké, owoy duen ma sa egoh ké endà egpeketudug owoy endà ma egpekekaen ké.

* **6:2** 6:2 Basa ko Isayas 49:8.

6 Dodoo danà ké sinugù i Nemula, metiengaw doo sa adat ké, owoy egketiigan ké ma
sa tuu tegudon. Metaes sa tali ké, owoy mipedu ké ma, owoy eg-ugpà sa Metiengaw
Suguy i Nemula diyà kenami, owoy tigtu eghiduwan ké sa medoo etaw.
7 Iya sa itulù ké sa tuu tegudon, owoy tinunungan i Nemula ma kami. Lagà ké sa
sundalu épê kinemkem anì atuwan di sa kuntelà di, enù ka iya sa lagà sundang owoy
kelasag sa metiengaw adat ké.
8 Duen etaw eg-adat kenami, owoy duen ma egluwoh. Duen etaw eg-olò kenami,
owoy duen ma egsumbung. Apiya di pa guwaen da dò tegebutbut ké, anan tuu doo
sa eg-ikagiyen ké.
9 Apiya di pa guwaen da tigtu mepokò ké etaw, lumalag ké ma doo. Takà ké buyu
egkematay, dodoo nehagtay ké doo. Pineukit i Nemula kami diyà sa dakel kelikutan,
dodoo endà neimatayan ké.
10 Apiya di pa duen sa egkebukulan ké diyà tanà, takà ké doo egkeanggan. Tigtu
pubeli ké etaw, dodoo dakel doo sa isugkow ké diyà sa medoo etaw egtuluen ké. Endà
duen sa medoo langun taman ké diyà tanà, dodoo kami polo épê sa langun taman
ibegay i Nemula.
11 Na, o medoo duma ké dutu Kolintu dò, tinulon ké dé diyà keniyu sa langun
penemdem ké, owoy netiigan yu tigtu eghiduwan ké kiyu.
12 Endà kulang sa kehidu ké keniyu, dodoo kiyu polo sa kulang mehidu kenami.
13 Egsasaen ku kiyu i lagà anak ku anì pedakel yu sa pedu yu diyà kenami, iling
mendaa sa dakel kehidu ké keniyu.

Ini Sa Isasà I Pabelo Anì Endà Eg-unut Da Sa Etaw Endà Egpigtuu

14 Na, yoko eg-amut ta diyà sa medoo etaw endà egpigtuu, enù ka endà mebaluy
di meseamut sa mepion owoy sa medaet. Hediya ma, endà ma neseamut sa legdaw
owoy sa delem.
15 Endà mebaluy di mesesebaen sa pedu i Kelistu owoy sa pedu i Satanas. Hediya
ma, endà ma mebaluy di amuk mesesebaen sa pedu sa etaw egpigtuu owoy sa etaw
endà egpigtuu.
16 Endà ma mebaluy di meseamut sa inetaw owoy sa Dalesan i Nemula. Hediya ma
kita i etaw egpigtuu, lagà ki sa dalesan eg-ugpaan sa Nemula melalù, enù ka duen sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Mugpà a diyà kenagda,
owoy munut a ma diyà kenagda.
Aken sa Nemula simbaan da,
owoy kagda sa meetaw ku."†
17 Huenan di, guwaen i Datù Nemula,
"Pediyù yu dé diyà sa medoo etaw endà eg-unut da diyà kenak
owoy yoko eg-amut ta diyà kenagda,
owoy yoko ma eg-iling duu sa medaet egbaelan da.
Amuk hediya sa egbaelan yu,
metuuwan a diyà keniyu."‡
18 "Owoy aken sa meemà yu,
owoy kiyu sa meanak ku.
Iya sa inikagi i Datù Nemula épê dakel egkegaga."§

7

1 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà iya wé igpasad i Nemula diyà kenita,
mepion amuk tigtu ekedan ta sa langun balangan medaet, iling ka sa egbaelan ta

† **6:16** 6:16 Basa ko Isikiyél 37:27. ‡ **6:17** 6:17 Basa ko Isayas 52:11; Isikiyél 20:34. § **6:18** 6:18 Basa ko 2 Samuwél 7:14.

ataw ka sa penemdem ta, owoy petiengawen ta ma kita diyà sa kehaa i Nemula danà sa keadat ta kenagdi.

Ini Sa Kekeanggan I Pabelo

2 Na, tigtu yu pedakel sa pedu yu diyà kenami. Netiigan yu ma doo endà nesalà ké
diyà keniyu, owoy endà ma pinedaetan ké duu sa kepigtuu sa etaw diyan, owoy endà
ma duen etaw inakalan ké.
3 Beken iya sa pesuwan ku mig-ikagi a iya wé anì sigbolowen ku kiyu. Dodoo eg-
ikagiyen ku dema sa tapay inikagi ku, tigtu eghiduwan ku kiyu. Apiya di pa mematay
ké ataw ka nehagtay ké pelà, tapay doo endà mekedan sa kehidu ku keniyu.
4 Tigtu egsaligan ku kiyu, owoy ipeolòolò ku ma kiyu diyà sa medoo liyu etaw.
Apiya di pa medoo sa kelikutan ké, mebagel doo sa pedu ké owoy tigtu neanggan ké
ma danà yu.
5 Egoh anay egoh ké migtebow diyà uwang Masidoniya, endà egpekeetud ké enù ka
takà ké egkepasangan. Sumalà dé sa inangayan ké, nepelihay ké doo owoy sinigbolow
ké etaw owoy nebukul ké ma denu keniyu i etaw egpigtuu.
6 Dodoo si Nemula sa pebagel sa pedu sa etaw egkebukul, owoy pinebagel di ma
kami danà i Tito migtebow kedu diyan.
7 Neanggan ké egoh di migtebow dahini, dodoo uman pa neanggan ké egoh di
migtulon kenami sa kekeanggan di denu keniyu. Tinulon di ma kenami sa ungayà yu
humaa kenak, owoy tinulon di ma sa kekebukul yu danà sa medaet binaelan yu owoy
sa ungayà yu ma mangunut diyà sa igsasà ku keniyu. Huenan di, egoh ku neketiig
iya wé, neanggan a temù.
8 Apiya di pa nebukul yu danà sa tapay igsulat ku diyà keniyu, endà doo mebegat
sa pedu ku danà ku migsulat iya wé. Tuu mebegat sa pedu ku egoh anay enù ka
netiigan ku melugaylugay yu mebukul danà iya wé sulat ku.
9 Dodoo neanggan a dé ini egoh di. Beken iya sa pesuwan ku neanggan danà yu
nebukul, dodoo neanggan a polo enù ka pinelumanan yu dé sa egbaelan yu danà yu
nebukul. Na, danà sa uyot i Nemula iya wé, huenan di mepion doo sa ketamanan sa
sulat ké diyà keniyu.
10 Amuk danà i Nemula sa kekebukul etaw, mebaluy doo iya sa pesuwan di metuing
sa pedu di diyà si Nemula anì mealukan. Huenan di, endà mepion di amuk mebegat
sa pedu ta danà sa kekebukul kedu si Nemula. Dodoo amuk mebukul sa etaw
endà egpigtuu owoy amuk endà ma metuing sa pedu di diyà si Nemula, endà doo
mebegayan di sa lalù endà meelut di.
11 Dodoo taa yu, hih, sa binaelan i Nemula diyà keniyu danà iya wé kekebukul
yu. Meudes yu dé egpepion sa egbaelan yu, owoy dakel ma sa ungayà yu egpetiig
diyà etaw endà eg-ilingan yu duu sa binaelan iya wé etaw nesalà. Tigtu egkelepuhan
yu ma sa medaet binaelan di, owoy nelimedangan yu ma amuk mekelapeg yu diyà
sa kepigtamay i Nemula kenagdi. Mebugaan yu aken, owoy ungayà yu tigtu yu
mangunut diyà sa igsugù i Nemula keniyu anì metuuwan a diyà keniyu. Pinigtamayan
yu ma dé iya wé etaw nesalà. Na, danà iya wé binaelan yu, tinandaan yu dé endà
duen sa niyu diyà sa hagdi salà.
12 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, beken iya daa sa ungayà ku
mepigtamayan sa etaw nesalà diyan, ataw ka pepionen ku daa sa etaw kenà di nesalà.
Dodoo netiigan i Nemula doo migsulat a iya wé anì ipetiig ku diyà keniyu tigtu dakel
sa kehidu yu kenami.
13 Huenan di, neanggan ké temù, enù ka neketuu dé iya wé ungayà ku.

Apiya di pa neanggan ké denu iya wé, uman ké polo neanggan egoh ké mighaa sa
kekeanggan i Tito danà sa mepion binaelan yu diyà kenagdi.

14 Egoh anay inolò ku kiyu diyà kenagdi egoh di endà pa mig-angay diyan. Na, endà
dé memala a enù ka egoh di migtebow dé diyà keniyu, hinaa di doo tigtu tuu sa kagi
ku denu keniyu. Anan tuu sa inikagi ku diyà keniyu egoh anay, owoy tuu ma doo sa
inikagi ku diyà si Tito denu keniyu.
15 Netulengan i Tito sa kepangunut yu diyà sa igsugù ku inuwit di diyan owoy sa
kesalù yu kenagdi, apiya di pa nebukul yu owoy nelimedangan yu ma. Huenan di,
migkedakel sa kehidu di keniyu.
16 Na aken, tigtu a dé neanggan temù, enù ka netiigan ku mesaligan ku doo kiyu.

8

Ini Denu Sa Kebegay Etaw Egpigtuu

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan yu sa binaelan sa medoo
umpungan i Hésus diyà uwang Masidoniya, enù ka mepion sa binaelan da danà sa
dakel ketabang i Nemula kenagda.
2 Apiya di pa tigtu melikut sa nehaa da, tigtu da polo neanggan owoy metawag da
ma doo egbegay tabang, apiya di pa pubeli da etaw.
3 Egtulonen ku diyà keniyu igbegay da daa uloy taman sa egkegaga da egbegay,
owoy pinesubela da ma sa kebegay da. Danà sa hagda daa uyot egbegay,
4 tigtu da migpegeni diyà kenami anì umiling da ma megay tabang diyà sa medoo
etaw i Nemula dutu uwang Hudiya dò.
5 Guwaen ké dò endà iseg di medoo sa ibegay da, dodoo dakel polo sa igbegay da,
enù ka muna da dé egbegay sa pedu da diyà si Datù, agulé egsalig da ma diyà kenami
enù ka iya sa uyot i Nemula diyà kenagda.
6 Na, tigtu mepion sa binaelan iya wé medoo etaw tegeMasidoniya. Huenan di,
sinasà ké Tito i anì pelikù dema diyan anì buligan di kiyu anì meubus yu tumipoh sa
tabang ibegay yu, enù ka kagdi sa mig-edung migbulig keniyu egtipoh egoh anay.
7 Tigtu yu dé miglalag denu sa langun egbaelan yu, enù ka meeles sa kepigtuu yu,
owoy megelol yu ma egtulù, owoy netiigan yu ma sa tuu tegudon, owoy megelol yu
ma egpangunut diyà si Nemula, owoy dakel ma sa kehidu yu kenami. Huenan di,
ungayà ké lumalag yu ma danà sa ketawag yu egbegay tabang diyà sa medoo etaw
egkepasangan.
8 Endà egtegelen ku duu kiyu egpebegay. Dodoo ungayà ku polo ipetiig ku diyà
keniyu denu sa medoo liyu etaw metawag egbegay tabang, anì metiigan ku ma amuk
tigtu tuu sa niyu kehidu.
9 Netiigan yu doo tigtu dakel sa kehidu i Hésus Kelistu, sa Datù ta, diyà kenita.
Apiya di pa tigtu kawasà dutu langit dò, migkepubeli polo temù danà di neetaw diyà
tanà anì alukan di kiyu. Huenan di, danà iya wé binaelan di, tigtu kumawasà yu polo
dutu langit dò.
10 Na, apiya di pa endà egtegelen ku duu kiyu, ini sa penemdem ku. Mepion amuk
meubus yu dé tumipoh sa pilak, sa inedungan yu egoh siini palay netebas, enù ka kiyu
sa anay etaw egtipoh pilak danà sa ungayà yu daa egtabang sa etaw egkepasangan.
11 Uman yu pa anì meubus dé sa ketipoh yu pilak. Egoh anay egoh yu mig-edung
egtipoh pilak, dakel sa ungayà yu egbegay tabang, huenan di mepion amuk endà
mesemek yu anì meubus dé siini galebek yu, taman sa egkegaga sa uman sebaen
etaw egbegay.
12 Enù ka amuk dakel sa ungayà yu egbegay tabang owoy amuk ibegay yu ma sa
mekebegay yu, metuuwan doo Nemula i diyà sa egbaelan yu, enù ka endà itegel di
duu ipebael kenita sa endà megaga ta.
13 Beken iya sa ungayà ku amuk mepubeli yu danà sa kebegay yu tabang diyà sa
medoo liyu etaw anì kumelanih sa hagda keugpà.

14 Dodoo ungayà ku polo setabangay yu langun. Amuk subela sa niyu ini egoh di,
mepion amuk tabangan yu sa medoo duma yu egkepasangan. Agulé amuk meuma
ma kani sa egoh yu mepasangan owoy kagda ma sa duen, metabangan da ma kiyu.
Amuk hediya sa egbaelan yu, mesetabang yu langun.
15 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw Hudiyu migtipoh sa kaenen
igbegay i Nemula egoh anay, guwaen di,
"Amuk medoo sa netipoh sa etaw,
endà ma subela sa nekuwa di.
Hediya ma sa liyu etaw migtipoh tukéey,
endà ma duen sa kulang di."*

Ini Denu Si Tito Owoy Sa Duma Di Mangay Kolintu Dò

16 Na, tigtu ké egpesalamat diyà si Nemula, enù ka igbegay di diyà si Tito sa dakel
pedu di tumabang keniyu, lagà mendaa sa nami pedu.
17 Egoh ké migsasà diyà si Tito anì mangay dema diyà keniyu, tigtu egkeiyap dema
pelikù diyan, enù ka iya sa tapay ungayà di tumabang keniyu.
18 Na, egpeunuten ké diyà si Tito sa sebaen duma ta egpigtuu. Tigtu eg-adatan ma
sa langun umpungan i Hésus kagdi i, enù ka megelol egtulù sa Mepion Tegudon denu
si Kelistu.
19 Owoy beken iya daa, enù ka kagdi ma sa hinemilì sa medoo umpungan i Hésus
anì munut diyà kenami amuk uwiten ké sa itabang yu diyà sa medoo duma ta
egkepasangan. Uwiten ké diyà kenagda anì meolò Datù i anì mehaa ma sa pedu
ta tumabang kenagda.
20 Na, egpeunuten ké siini duma ta anì endà duen etaw sumigbolow kenami danà
sa keuwit ké siini dakel tabang dutu.
21 Ungayà ké mepion sa egbaelan ké diyà sa kehaa i Nemula owoy diyà sa kehaa sa
langun etaw ma.
22 Na, duen ma sa sebaen ma duma ta egpigtuu peunuten ké diyà si Tito mangay
diyan. Medoo gulê egtukawan ké kagdi i, owoy netiigan ké megelol ma diyà sa langun
egbaelan di. Dakel sa pedu di mangay tumabang keniyu enù ka tigtu egsaligan di kiyu.
23 Na, si Tito sa duma ku egtulù keniyu. Siini duwa etaw umunut diyà kenagdi,
kagda ma sa pineangay sa medoo umpungan i Hésus anì meolò Kelistu i danà sa
egbaelan da.
24 Huenan di, amuk tumebow da diyan, pehauwi yu sa kehidu yu kenagda anì
metiigan sa langun umpungan i Hésus tuu sa kehidu yu diyà sa duma yu owoy tuu
ma sa inikagi ké denu sa mepion egbaelan yu.

9

Ini Denu Sa Ketabang Da Duma Da

1 Na, endà dé duen pesuwan ku sumulat a uman diyà keniyu denu sa kepeuwit yu
tabang diyà sa medoo etaw i Nemula dutu Hudiya dò,
2 enù ka netiigan ku tigtu egkeiyap yu tumabang kenagda. Huenan di, inolò ku kiyu
diyà sa medoo etaw tegeMasidoniya egpigtuu, guwaen ku, "Egoh siini palay netebas,
iya sa ungayà sa medoo duma ta egpigtuu diyà uwang Akaya megay da tabang."
Na, egoh da neketiig denu sa kebegay yu tabang, egkedoo da ma egkeiyap megay sa
tabang.
3 Huenan di, egpeangayen ku dé diyà keniyu siini duma ta lapeg si Tito, anì metiigan
etaw endà uloy di kagi ku daa sa keolò ku keniyu, dodoo ubusen yu polo tumipoh sa
itabang yu iling sa inikagi ku denu keniyu.

* **8:15** 8:15 Basa ko Éksodo 16:18.

4 Enù ka amuk mangay a diyan owoy duen ma etaw munut kenak tegeMasidoniya,
memalaan a amuk hauwen da endà netapay sa igtabang yu. Owoy kiyu ma, uman pa
dakel sa niyu mala, enù ka inolò ku dé kiyu diyà kenagda denu sa ketipoh yu tabang.
5 Huenan di, iya sa penemdem ku mepion amuk pehunawen ku siini telu duma ta
mangay diyan anì buligan da kiyu egtipoh sa tabang igpasad yu egbegay. Agulé amuk
tumebow a diyan, tapay dé duen sa itabang yu, owoy metiigan da ma beken iya sa
pesuwan yu egbegay amuk danà yu netegel, dodoo danà sa niyu uyot polo egbegay.
6 Netiigan yu doo ini i. Amuk tukééy daa sa ig-ohok sa etaw, tukééy ma daa sa
meketu di. Dodoo amuk medoo sa ig-ohok di, medoo ma sa mekuwa di.
7 Hediya ma sa etaw egbegay. Mepion amuk egpenemdem sa uman sebaen etaw sa
kedoo mekebegay di, owoy iya daa sa ibegay di. Endà mepion di amuk mebegat sa
pedu di egbegay, owoy endà ma mepion di amuk tinegel di egpebegay, enù ka iya sa
kenà i Nemula netuuwan sa etaw egbegay danà sa pedu di megaen.
8 Tigtu megaga i Nemula ibegay diyà kenita sa uman pa dakel diyà sa kulang ta,
anì dumuen takà sa langun taman ta anì dumuen ma sa subela di itabang ta diyà sa
medoo duma ta.
9 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw metiengaw, guwaen di,
“Kagdi sa metawag egbegay diyà sa pubeli,
owoy endà duen taman sa kebael di mepion.”*
10 Na, si Nemula sa egbegay benì diyà sa tegehemula anì duen sa mekaen da. Hediya
ma, ibegay di diyà kenita sa lagà benì owoy pedoowen di ma sa bunga di anì
meumanan sa itabang ta diyà sa medoo etaw.
11 Takà egtabangan i Nemula kiyu anì metawag yu ma egbegay diyà sa etaw
egkepasangan. Huenan di, tigtu kumedoo sa etaw umolò si Nemula danà sa ketabang
yu kenagda ipeuwit yu diyà kenami.
12 Enù ka amuk duen sa tabang ibegay yu, tigtu metabangan sa medoo etaw i Nemula
egkepasangan, owoy beken iya daa dodoo medoo ma sa etaw umolò si Nemula danà
sa ketabang yu.
13 Amuk metiigan da metawag yu, tigtu oloen da Nemula i enù ka egpangunut yu diyà
sa Mepion Tegudon denu si Kelistu egsaligan yu, owoy oloen da ma kagdi i danà yu
metawag egbegay tabang diyà kenagda lapeg sa langun etaw.
14 Amuk iya sa egbaelan yu, tigtu hiduwan da kiyu owoy isimbà da ma kiyu danà sa
dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu.
15 Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i danà di migbegay sa Anak di diyà kenita. Endà
meikagi ta duu sa lagà di enù ka tigtu milagà temù.

10

Ini Denu Sa Galebek I Pabelo

1 Na, si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu. Duen etaw guwaen da dò melenek a gaa
amuk diyà a keniyu, dodoo mebalaw a gaa amuk egsulat a diyà keniyu kedu mediyù
dò. Dodoo danà ku eg-iling sa adat i Kelistu egoh di migpetukééy owoy mipedu ma,
2 huenan di egsasà a diyà keniyu anì pepionen yu sa adat yu anì endà mebulitan ku
kiyu amuk tumebow a diyan, enù ka tigtu doo bulitan ku sa medoo etaw egsumbung
kenami guwaen da dò eg-unut ké gaa sa nami daa uyot lagà sa medoo liyu etaw endà
egpigtuu.
3 Tuu ma doo, kami sa etaw lagà keniyu mendaa eg-ugpà diyà tanà, dodoo endà
lagà di sa gila diyà tanà daa sa ukit ké eg-atu sa medaet, enù ka endà egsalig ké diyà
sa egkegaga etaw.

---

* **9:9** 9:9 Basa ko Isalem 112:9.

4 Beken sa kinemkem etaw eggila diyà tanà sa kinemkem ké anì umatu ké diyà
sa medaet, dodoo tigtu mekegaga sa kinemkem ké igbegay i Nemula diyà kenami.
Huenan di, mekegaga ké umatu diyà sa langun egkuntelà sa tuu tegudon, apiya di pa
mebagel da.
5 Eg-atuwan ké sa endà tuu kesigbolow etaw owoy sa kepeolòolò sa etaw eg-alang
sa tuu tegudon denu si Nemula, owoy meatuwan ké ma sa medaet penemdem da anì
mangunut da polo diyà si Kelistu.
6 Na, tigtu yu dé pangunut diyà si Nemula, enù ka amuk mangay ké diyan,
pigtamayan ké doo sa medoo etaw endà egpangunut.
7 Taa yu, hih. Duen etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda daa sa tigtu etaw i Kelistu.
Dodoo mepion amuk metiigan da kami enù ka kami ma doo sa etaw i Kelistu.
8 Apiya di pa egpeolòolò a dema denu sa egkegaga igbegay i Nemula diyà kenami,
endà ma igkemala ku duu iya wé, enù ka binegayan di kami egkegaga anì pebagelen
ké sa kepigtuu yu; endà pedaet ké sa kepigtuu yu.
9 Apiya di pa hediya sa inikagi ku diyà keniyu, endà doo meiyap a amuk
melimedangan yu danà sa sulat ku diyà keniyu.
10 Dodoo, duen etaw diyan guwaen da dò mebalaw a gaa owoy egbulit a ma amuk
egsulat a diyà keniyu, dodoo amuk diyà a keniyu melenek a gaa owoy endà ma
mekegaga a tumulù keniyu.
11 Amuk hediya sa penemdem da, mepion amuk metiigan da iya polo sa unutan ké
amuk tumebow ké diyan sa sulat ké egoh ké endà pa diyan.
12 Na, meked ké umiling sa adat sa medoo liyu etaw egpedakelen da kagda. Tigtu
endà milantek sa penemdem da, enù ka guwaen da dò kagda daa sa egpeketiig gaa
sa mepion egbaelan etaw. Ipeiling da daa sa hagda adat, huenan di sumalà dé sa
egbaelan da, guwaen da dò anan mepion.
13 Dodoo kami i, endà subela sa kepeolòolò ké, enù ka iya daa sa ipeolòolò ké sa
galebek ipebael i Nemula diyà kenami, lapeg sa egbaelan ké egoh ké diyà keniyu.
14 Na, danà yu nekelapeg diyà sa galebek ipebael i Nemula diyà kenami, huenan
di endà egtipay ké sa igsugù di egoh ké egtulù diyà keniyu, enù ka kami sa anay
mig-angay diyà keniyu anì egtulù ké sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
15 Dodoo endà egpeolòolò ké denu sa binaelan sa medoo liyu etaw diyà sa kenà
i Nemula endà migpeangay kenami. Dodoo ungayà ké polo kumebagel sa kepigtuu
yu owoy meumanan ma sa galebek ké diyà keniyu taman endà meubus sa langun
ipebael i Nemula diyà kenami.
16 Amuk kumebagel dé sa kepigtuu yu, mekeangay ké ma tumulù sa Mepion
Tegudon diyà sa medoo mediyù menuwa lekedutu yu. Enù ka meked ké egpeolòolò
denu sa binaelan sa liyu etaw diyà sa menuwa kenà i Nemula endà migpeangay
kenami.
17 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula.”*
18 Na, endà metuuwan Nemula i diyà sa etaw egpeolòolò danà sa hagda daa binaelan.
Dodoo amuk si Nemula sa umolò sa etaw, netiigan ta tigtu tuu iya wé.

11

Ini Denu Sa Medoo Etaw Guwaen Da Dò Kagda Sa Salu I Hésus

1 Na, ungayà ku endà mesemek yu dumineg sa ikagiyen ku diyà keniyu, apiya di
pa lagà a sa etaw endà duen penemdem. Tigkel yu, hih.

* **10:17** 10:17 Basa ko Hilimiyas 9:24.

2 Tigtu egkebukulan ku kiyu lagà sa kebukul i Nemula keniyu. Ungayà ku endà
tumangkà yu diyà si Kelistu, enù ka kiyu sa lagà melanih kenogon igpasad ku ipesawa
diyà sa sebaen daa maama.
3 Egkelenawan a amuk mehalì sa penemdem yu denu si Kelistu owoy mekedan ma
sa dakel kehidu yu kenagdi danà yu meakalan. Mekeiling yu kéen si Iba egoh anay
enù ka neakalan danà sa metolol kagi sa uled egbutbut, si Satanas.
4 Egkebukul a keniyu enù ka egkeanggan yu amuk duen etaw mangay tumegudon
diyà keniyu, owoy migtuu yu ma sa ketulù da denu si Hésus apiya di pa tigesa diyà
sa nami ketegudon. Hediya ma, tigesa ma sa itulù da keniyu denu sa Suguy i Nemula,
owoy metuuwan yu ma doo diyà sa tegudon da, apiya di pa beken sa tuu tegudon
igtulù ké keniyu. Egkegaip a keniyu enù ka egkeiyap yu egdinegdineg sa ketulù da.
5 Na, siedò medoo etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda gaa sa mapulù salu i
Hésus, netiigan ku doo endà lumowon da diyà kenak.
6 Apiya di pa endà tigtu a egpekegaga egtulù, netiigan ku doo sa tuu tegudon.
Netiigan yu doo iya wé, enù ka anan tuu sa langun igtulù ké keniyu.
7 Egoh ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon denu si Nemula, endà pinebayad
ku duu kiyu, apiya tukééy. Dodoo, migpetukééy a polo owoy miggalebek a ma anì
kumepion yu danà sa ketulù ku. Enù di ya, medaet pa iya wé binaelan ku?
8 Egoh ku migtulù keniyu, iya polo sa miggastu kenak sa medoo umpungan i Hésus
diyà sa medoo liyu menuwa. Lagà a egpenakaw diyà kenagda enù ka ginastuwan da
aken anì tabangan ku kiyu.
9 Egoh ku mig-ugpà diyan, apiya di pa duen sa kulang ku, endà doo egpegeni a diyà
keniyu, enù ka sa medoo duma ta egpigtuu diyà Masidoniya polo sa migpeuwit diyà
kenak sa kulang ku. Huenan di, endà dé migpegeni a diyà keniyu sa kehagtayan ku,
owoy taman melugay endà ma dé megeni a diyà keniyu.
10 Tuu sa kagi i Kelistu, owoy tuu ma sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé
mekedan siini kepeolòolò ku, enù ka endà dé megeni a pilak diyà etaw, iling ka
kiyu ataw ka sa medoo liyu etaw diyà sa uwang Akaya.
11 Dodoo apiya di pa endà egpegeni a diyà keniyu, yoko egpenemdem duu endà
mehidu a keniyu. Netiigan i Nemula doo tigtu eghiduwan ku kiyu.
12 Na, umanan ku pa sa endà kepegeni ku diyà keniyu, enù ka meked a umiling
siedò medoo etaw guwaen da dò kagda gaa sa mapulù salu i Hésus. Ungayà ku
endà ipeolòolò da duu sa guwaen da dò egpegastu ké ma diyà sa etaw, lagà sa hagda
egbaelan.
13 Beken kagda sa tigtu salu i Hésus, dodoo ubòubò da daa. Eg-akalan da kiyu denu
sa egbaelan da, owoy guwaen da dò kagda gaa sa salu sinugù i Kelistu.
14 Dodoo endà egkegaipan ké duu iya wé binaelan da, enù ka apiya si Satanas,
egpegaling ma doo egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit.
15 Huenan di, endà ma egkegaipan ké duu sa egbaelan sa medoo etaw i Satanas
ubòubò da ma sa pineangay i Nemula egbael mepion. Dodoo mepigtamayan da doo
danà sa binaelan da medaet amuk meuma sa sabuhanan agdaw.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeolòolò Denu Sa Nebaelan Di

16 Na, eg-ikagiyen ku dema ini i diyà keniyu. Yoko egpenemdem duu aken sa etaw
endà duen penemdem takà egpeolòolò. Dodoo apiya di pa iya sa penemdem yu,
tigkeli yu doo dinegdineg sa tukééy kepeolòolò ku.
17 Na, netiigan ku beken kedu si Datù ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, enù ka lagà
a sa etaw endà duen penemdem takà egpeolòolò.
18 Dodoo, duen medoo etaw diyan egpeolòolò denu sa egbaelan da diyà tanà,
huenan di egpeolòolò a ma, aken i.

19 Enù ka kiyu, guwaen yu dò melabel sa niyu penemdem, dodoo egkeiyap yu doo
egdinegdineg sa ketulù siedò medoo etaw endà duen penemdem.
20 Egtigkelan yu doo amuk udipenen da kiyu. Apiya di pa egkuwa da pilak diyà
keniyu ataw ka eglapisen da ma kiyu, pemaenen yu polo iya wé. Amuk egpegesen
da kiyu ataw ka egtagpien da kiyu, mepion doo diyà keniyu.
21 Adi-adi da pa diyà kenami, enù ka memala a umiling sa hagda egbaelan diyà
keniyu guwaen yu dò tigtu mepion.
Na, amuk mebagel da egpeolòolò, mebagel a ma doo egpeolòolò, apiya lagà a sa
etaw endà duen penemdem.
22 Amuk egpeolòolò da danà da etaw Hudiyu, aken ma doo sa etaw Hudiyu. Amuk
egpeolòolò da danà da tugod i Islaél, aken ma doo sa tugod i Islaél. Amuk egpeolòolò
da danà da tugod i Ablaham, aken ma doo sa tugod i Ablaham.
23 Guwaen da kagda gaa sa egsugùsuguen i Kelistu, dodoo labi pa endà
egsugùsuguen di aken i. Na, netiigan ku doo lagà kagi etaw egkelengleng sa eg-
ikagiyen ku enù ka egpeolòolò a ma. Uman pa dakel sa naken galebek diyà sa hagda.
Uman a pa medoo gulê nebilanggu diyà kenagda. Uman a pa medoo gulê tinapes diyà
kenagda, owoy uman a pa medoo gulê buyu mematay diyà kenagda.
24 Lima gulê a ma tinapes tagtelu pulù owoy siyow gulê danà sa duma ku etaw
Hudiyu.
25 Telu gulê a ma binalbal sa etaw tegeLoma. Segulê a ma binuung batu anì
meimatayan a. Telu a ma gulê netegeban sa dakel kumpit inedaan ku, owoy mig-
olul a ma diyà teliwadà dagat segeagdaw owoy segesigep.
26 Egoh ku takà eg-ipanaw, medoo sa kelikutan nehaa ku. Migbatas a ma sa lawa't
wayeg memahà, owoy nekesiegung a ma sa etaw tegelampas. Egkelukuyan da ma
aken eg-imatay sa medoo etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu. Medoo sa kelikutan
nehaa ku diyà sa dakel menuwa owoy diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà
sa dagat ma. Pinelihay a ma sa medoo etaw ubòubò egpigtuu.
27 Ini ma sa nebaelan ku. Neliteg a ma danà sa galebek ku tigtu melikut. Medoo
a ma gulê endà egpeketudug amuk sigep danà sa galebek ku. Egpeketues a owoy
eglupahan a ma, owoy kulang ma sa kaenen ku owoy sa ginis ku, owoy endà ma
duen sa dalesan kenà ku eg-ugpà.
28 Duen ma medoo liyu kelikutan nehaa ku, dodoo endà pa egtulonen ku duu ini
egoh di. Uman agdaw tigtu a nebukul sa medoo umpungan i Hésus diyà sa langun
menuwa.
29 Amuk duen etaw egkelenek sa kepigtuu di, egkepasangan a ma enù ka dakel sa
ungayà ku tumabang kenagdi. Owoy amuk duen etaw egpigtuu neenggat diyà salà,
tigtu egkedaet ma sa pedu ku.
30 Na, endà meiyap a egpeolòolò hedem, dodoo amuk tegelen a, egpeolòolò a ma
doo denu sa kelikutan nehaa ku anì metiigan yu endà duen sa naken egkegaga.
31 Netiigan doo i Nemula Emà i Datù Hésus endà egbutbut a egtulon ini i diyà
keniyu. Na, meolò kagdi i taman melugay.
32 Na, egtulonen ku ma sa nebaelan ku dutu menuwa Damasko dò. Egoh iya,
migsugù sa gubilenu hinemilì i Sulutan Alitas anì bantayan da sa bengawan sa kutà
siedò menuwa anì sigkemen da aken amuk lumaun a.
33 Dodoo, duen doo etaw migtabang kenak. Dinalem da aken diyà sa amayan
alat owoy tinuntun da kedu diyà sa mehagtaw tatawan sa kutà siedò menuwa. Hê,
nekepelaguy a dahiya.

12

Ini Sa Igpehaa I Nemula Diyà Si Pabelo

1 Na, endà duen ulan sa kepeolòolò ku, dodoo lagà a daa netegel egsagbì diyà sa
medoo etaw diyan, huenan di muman a pa peolòolò. Na, egtulonen ku diyà keniyu
sa igpehaa i Datù diyà kenak owoy sa igpetiig di ma diyà kenak.
2 Duen sa etaw netiigan ku egpigtuu diyà si Kelistu. Egoh sepulù owoy epat gepalay,
nebatun dutu siedò langit tigtu mehagtaw kenà i Nemula eg-ugpà. Endà netiigan ku
duu amuk nekeuma sa lawa di dutu ataw ka sa suguy di daa sa nekehaa iya wé, enù
ka si Nemula daa sa neketiig.
3 Dodoo netiigan ku doo nekeuma siini etaw dutu siedò menuwa i Nemula tigtu
metolol diyà langit. Eg-ikagiyen ku dema ini i, endà netiigan ku duu amuk nekeuma
sa lawa di dutu ataw ka sa suguy di daa sa nekehaa iya wé, enù ka si Nemula daa sa
neketiig.
4 Egoh di eglengen dutu langit dò, dinineg di sa kagi endà egkeikagi di duu diyà sa
kagi etaw daa, owoy endà ma mebaluy di ikagiyen etaw daa iya wé.
5 Na, aken iya wé etaw tinulon ku nebatun dutu langit dò, huenan di mebaluy ma
amuk egpeolòolò a danà iya wé nebaelan ku. Dodoo aken, endà ipeolòolò ku duu
iya wé, enù ka iya daa sa ipeolòolò ku sa medoo kelikutan nehaa ku anì metiigan yu
endà duen sa naken egkegaga.
6 Apiya di pa egtulonen ku sa langun neukitan ku, endà doo lagà a sa etaw
egkelengleng, enù ka anan tuu polo sa eg-ikagiyen ku. Dodoo meked a egpeolòolò,
enù ka endà meiyap a amuk egpedakelen a etaw danà sa nehauwan ku. Ungayà ku
polo egpenemdemen da aken danà sa binaelan ku hinaa da owoy danà ma sa tegudon
ku dinineg da.
7 Dodoo, nebegayan a sa linadu tigtu mesakit anì endà pedakelen ku duu aken
danà sa tigtu mepion nehauwan ku dutu langit dò. Lagà sa egsugùsuguen i Satanas
egpelihay kenak siini linadu ku, anì endà pedakelen ku duu aken.
8 Telu a gulê migsimbà diyà si Datù anì kedanan di siini linadu ku.
9 Dodoo endà kedanan di duu. Iya polo sa sagbì di diyà kenak, guwaen di, “Sumalà
dé sa egkehaa ko, enget doo sa ketabang ku keniko anì metigkelan ko, enù ka mehaa
sa dakel egkegaga ku danà di endà duen sa niko egkegaga.” Iya sa kagi di diyà kenak.
Huenan di, tigtu egkeiyap a egpeolòolò denu sa egoh di endà duen egkegaga ku anì
metiigan etaw duen doo sa egkegaga igbegay i Kelistu diyà kenak.
10 Egkeanggan a doo sumalà dé sa mehaa ku, iling ka melenek sa lawa ku, ataw
ka egpeumàumaan a etaw, ataw ka melikutan a, ataw ka mepelihay a, ataw ka
mepasangan a. Egkeanggan a doo danà ku egsalig diyà si Kelistu, enù ka netiigan
ku amuk endà duen sa naken egkegaga, mebagel a doo danà sa egkegaga i Kelistu
diyà kenak.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Denu Sa Medoo Etaw TegeKolintu

11 Na, lagà a sa etaw egkelengleng enù ka tinegel yu aken egpepeolòolò. Uman pa
mepion amuk kiyu polo sa egpedakel kenak. Apiya di pa lagà a sa etaw endà duen
egkegaga, tapay a doo endà melowon sa medoo etaw diyà keniyu ubòubò da salu i
Kelistu.
12 Egoh ku mig-ugpà diyà keniyu egoh anay, netiigan yu doo aken sa tigtu salu i
Hésus danà sa medoo binaelan ku. Tinigkelan ku sa ketulù ku keniyu, owoy igpehaa
ku ma diyà keniyu sa medoo panduan binaelan ku owoy sa medoo tandà egkegaipan
etaw.
13 Nesetepeng doo sa langun binaelan ku diyà keniyu owoy sa binaelan ku ma diyà
sa medoo liyu umpungan i Hésus. Iya daa sa kenà di neketigesa, endà egpegastu a
keniyu. Amuk iya sa salà ku diyà keniyu, peuloyi yu dé diyà kenak.
14 Na, buyu a dema mangay lumengen diyà keniyu sa ketelu ku dé gulê. Dodoo
endà dema egpegastu a keniyu ini egoh di lagà mendaa sa egoh anay, enù ka beken

pilak yu sa egkeiyapan ku, dodoo iya polo sa egkeiyapan ku sa kehidu yu kenak. Taa yu, hih. Beken batà sa gumastu sa lukes di, dodoo lukes polo sa gumastu sa anak da, owoy lagà a sa emà yu danà ku egtulù keniyu.

15 Huenan di, meanggan a doo amuk mekebegay ku sa medoo langun taman ku owoy sa langun egkegaga ku ma anì tabangan ku kiyu. Dodoo apiya di pa tigtu eghiduwan ku kiyu, lagà doo alang-alang sa niyu kehidu kenak.

16 Netiigan yu doo endà duen sa egpegeniyen ku diyà keniyu, dodoo duen kéen etaw diyan guwaen da dò inakalan ku gaa kiyu owoy linapis ku ma kiyu.

17 Amuk hediya, ngadan sa ukit ku eglapis keniyu? Egoh ku migpeangay sa duma ku diyan, endà ma duen sa nekuwa ku diyà keniyu.

18 Pineangay ku Tito i diyà keniyu owoy pineunut ku ma diyà kenagdi sa duma ta egpigtuu. Enù di ya, inakalan i Tito pa kiyu? Endà meikagi yu duu inakalan di kiyu, enù ka nesetepeng doo sa egbaelan ké si Tito danà sa pedu ké nesesebaen.

19 Na, iya sa penemdem yu kéen migsulat ké ini i anì ipetiig ké diyà keniyu sa egoh ké endà duen salà. Dodoo, beken iya wé, enù ka netiigan i Nemula doo eg-ikagi ké daa ini i diyà keniyu danà ké nesesebaen si Kelistu. O medoo duma ku eghiduwan ku, igsulat ké langun ini i anì kumeeles sa kepigtuu yu.

20 Egkebukul a amuk hauwen ku sa adat yu endà meiyapan ku duu amuk tumebow a diyan. Agulé, dumuen ma sa baelan ku diyà keniyu endà ma meiyapan yu duu, enù ka bulitan ku kiyu. Egkebukul a ma amuk hauwen ku kiyu egkesesigbolow ataw ka egkesina yu, ataw ka melemu yu melangget, ataw ka penemdemen yu sa niyu daa pedu, ataw ka egsumbung yu owoy ngolomen yu sa endà tuu, ataw ka egpedakelen yu kiyu i, owoy takà yu mogo etaw.

21 Egkebukul a ma amuk tumebow a diyan, memala a diyà si Nemula danà sa egbaelan yu medaet apiya di pa metudà doo sa ketulù ku keniyu egoh anay. Tigtu a mebukul amuk duen etaw diyà keniyu endà pa eg-ekedan da duu sa salà egbaelan da egoh anay, upama egbigà da ataw ka egkeseuma da lawa sa etaw beken sawa da ataw ka endà egkemalaan da sa medaet egbaelan da.

13

Ini Sa Medoo Isasà I Pabelo Diyà Kenagda

1 Na, ini dé sa ketelu ku gulê eg-angay diyà keniyu. Amuk duen etaw egtipu sa duma di egpigtuu, mepion doo amuk egpangunutan ké sa uledin igpesulat i Nemula, guwaen di, “Endà mepigtamayan di sa etaw amuk endà duen duwa etaw ataw ka telu egpetuu sa itipu kenagdi.”*

2 Na, egoh ku endà pa diyan, eg-ikagi a dema sa inikagi ku egoh anay egoh sa keduwa ku gulê miglengen diyà keniyu, guwaen ku, “Amuk endà eg-ekedan yu duu sa medaet adat yu, tigtu pigtamayan ku sa etaw egbael salà taman sa langun kedoo yu amuk pelikù a dema.”

3 Na, amuk pigtamayan ku kiyu, metiigan yu doo danà i Kelistu iya wé inikagi ku diyà keniyu. Endà melenek Kelistu i, dodoo ipehaa di polo sa dakel egkegaga di amuk duen sa baelan di diyà keniyu.

4 Apiya di pa lagà endà duen egkegaga di egoh di igtutuk diyà sa kayu igbugsud, neenaw doo owoy melalù ma taman melugay danà sa tunung i Nemula. Hediya ma kami i, lagà ké ma endà duen egkegaga danà ké nesesebaen si Kelistu. Dodoo danà sa tunung i Nemula egtabang kenami, melalù ké ma doo lagà kenagdi owoy duen ma egkegaga ké egpigtamay keniyu.

* **13:1** 13:1 Basa ko Dutilonomiyu 19:15.

5 Na, tepengi yu sa pedu yu anì metiigan yu amuk tuu sa kepigtuu yu, ataw ka endà.
Netiigan yu doo eg-ugpà Hésus Kelistu i diyà sa pedu sa etaw egpigtuu. Huenan di,
amuk endà diyà di keniyu, netiigan ta doo beken kiyu sa etaw di.
6 Dodoo ungayà ku metiigan yu kami sa tigtu salu di.
7 Na, isimbà ké kiyu diyà si Nemula anì endà dé egbael yu sa medaet. Beken iya daa
sa ungayà ké metiigan etaw egpangunut yu diyà sa igtulù ké keniyu, dodoo ungayà
ké polo baelan yu daa sa langun mepion. Amuk hediya, maen dé amuk endà duen
etaw neketiig kami sa binegayan i Kelistu egkegaga anì migtamay ké keniyu.
8 Amuk tumebow ké diyan, munut ké doo diyà sa tuu tegudon denu sa langun
egbaelan ké diyà keniyu, enù ka endà mebaluy di metipay ké iya wé.
9 Apiya di pa endà mehaa sa egkegaga ké migtamay keniyu, egkeanggan ké doo
amuk meudes yu egpangunut diyà sa mepion adat. Huenan di, takà ké kiyu isimbà
anì tigtu kumetiengaw sa adat yu.
10 Egsulat a ini i diyà keniyu egoh ku endà pa mangay diyan, anì pepionen yu sa
adat yu anì endà ma duen pesuwan ku egpehaa sa egkegaga ku migtamay keniyu
amuk tumebow a diyan. Beken iya sa pesuwan i Datù migbegay kenak egkegaga anì
pedaet a sa kepigtuu yu, dodoo binegayan a daa anì tumabang a sa kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, taman ini daa sa kagi ku diyà keniyu. Pepion
yu sa adat yu, owoy pangunuti yu dé sa igsugù ku keniyu. Sesebaen yu ma sa pedu
yu anì kumelanih sa keugpà yu. Amuk hediya, takà eg-ugpà diyà keniyu Nemula i,
sa keduwan sa melanih pedu owoy sa kehidu.
12 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa kesehiduway yu.†
13 Na, ipetulon sa langun etaw egpigtuu dahini sa mepion pedu da diyà keniyu.
14 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus
Kelistu, owoy mehiduwan yu i Nemula, owoy mesesebaen yu ma danà sa Metiengaw
Suguy i Nemula eg-ugpà diyà keniyu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

† **13:12** 13:12 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Uwang
GALATIYA
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

Na, egoh sa keduwa di gulê mig-angay Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì tumulù sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu, nekeuma ma diyà sa tanà Galatiya diyà sa uwang tanà Asiya. Mig-angay diyà sa medoo menuwa diyà Galatiya, owoy iya sa igtulù di nematay Hésus Kelistu i anì metigtuwan sa medoo salà da. Agulé medoo ma sa etaw migpigtuu dé diyà si Hésus.

Na, egoh i Pabelo miglegkang diyà Galatiya, duen ma sa liyu etaw migtebow da dutu, owoy iya sa igtulù da mekepangunut da ma gaa diyà sa uledin igsugkow i Mosis sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus anì mealukan i Nemula kagda. Huenan di, nebukul sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Na, egoh i Pabelo migdineg denu iya wé, medelamet migsulat diyà kenagda. Sinelepang di diyà siini sulat sa pesuwan da mealukan i Nemula danà da daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, beken danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.

Migtulù ma Pabelo i diyà kenagda sa mepion adat sa etaw egpigtuu diyà si Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Egsulat a diyà sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Galatiya. Langun ké dahini egpigtuu, egtulonen ké sa mepion pedu ké diyà keniyu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà ku ginelal da i Hésus owoy si Nemula Emà ta sa mig-enaw kenagdi egoh di nematay, owoy sinugù da ma aken. Beken etaw daa diyà tanà sa miggelal kenak owoy sa migsugù kenak.

3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

4 Na, inunutan i Kelistu sa uyot i Emà ta si Nemula egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud anì babaen di sa salà ta anì endà mekeunut ki diyà sa etaw tegebael medaet pigtamayan i Nemula.

5 Huenan di, meolò Nemula i taman melugay. Amin.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sebaen Daa Sa Tegudon Mekealuk Etaw

6 Na, tigtu negaip a keniyu, enù ka medelamet yu mighalì egpigtuu diyà sa liyu tegudon owoy ininiyugan yu polo Nemula i sa mig-umow keniyu danà sa ketabang i Kelistu.

7 Dodoo endà duen sa liyu tegudon mekealuk etaw, liyu daa sa tegudon igtulù ku diyà keniyu. Iya sa inikagi ku enù ka duen etaw egbogowen da sa pedu yu enù ka ungayà da hedem mesambian sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.

8 Dodoo sumalà dé sa etaw egtegudon diyà keniyu, iling ka kami ataw ka sa egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit, amuk beken éhê sa tegudon igtulù ké diyà keniyu sa igtulù di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula taman melugay.

9 Inikagi ké doo iya wé diyà keniyu egoh anay dodoo eg-ikagiyen ku dema ini egoh di. Sumalà dé sa etaw egtegudon diyà keniyu amuk endà éhê di sa tegudon sinakem yu igtulù ké, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula taman melugay.

10 Yoko egpenemdem duu ungayà ku oloen a etaw, dodoo ungayà ku polo metuuwan
Nemula i diyà kenak. Yoko ma egpenemdem duu ungayà ku metuuwan a etaw, enù
ka amuk iya sa ungayà ku, endà mebaluy di sinaligan a i Kelistu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Di Migpesalu Diyà Si Hésus

11 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Beken danà penemdem
etaw daa sa Mepion Tegudon igtulù ku diyà keniyu.
12 Enù ka endà dinineg ku duu diyà etaw owoy endà ma duen etaw migtulù kenak,
dodoo si Hésus Kelistu polo sa migpetiig diyà kenak siini Mepion Tegudon.
13 Nedineg yu dé sa ukit-ukit ku egoh anay egoh ku mig-unut sa uledin ké, kami
i Hudiyu. Tigtu pinelihay ku sa etaw egpigtuu diyà si Kelistu enù ka ungayà ku
medaetan sa kepigtuu da.
14 Sa medoo duma ku Hudiyu nesetepeng sa kelukes ké, endà nekegaga da kenak
egpangunut diyà sa medoo uledin ké, enù ka uman pa sa naken kegelol egpangunut
diyà sa tegudon sa tupù ké.
15 Apiya di pa medaet sa kebael ku sa etaw egpigtuu, eghiduwan i Nemula polo
aken, enù ka egoh ku endà pa miglesut, hinemilì di dé aken owoy inumow di ma
aken anì aken sa egsugùsuguen di.
16 Pinenemdem i Nemula ipehaa di sa anak di si Kelistu diyà kenak anì itulù ku sa
Mepion Tegudon denu kenagdi diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Agulé endà duen
etaw kenà ku egpetulù.
17 Owoy endà ma migpelikù a diyà Hélusalém anì egpetulù a diyà sa anay salu i
Hésus. Dodoo miglagbas a muna diyà uwang Alabiya, agulé migpelikù a dema diyà
sa menuwa Damasko.
18 Egoh di neuma telu gepalay, mig-angay a diyà Hélusalém enù ka eglengen a diyà
si Pidelu anì mesetiig ké. Duwa kapadian sa lugay ku mig-ugpà diyà kenagdi.
19 Endà duen duma salu i Hésus hinaa ku dahiya liyu daa si Santiyago, hadi i Datù
Hésus.
20 Anan tuu ini i isulat ku diyà keniyu, owoy netiigan i Nemula doo endà egbutbut
a.
21 Egoh ku kedu diyà Hélusalém, mig-angay a diyà sa uwang Siliya owoy uwang
Silisiya.
22 Huenan di, endà pa egkilalaen a sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu diyà
uwang Hudiya enù ka endà duen sa kenà da mighaa kenak.
23 Dodoo dinineg da daa sa inikagi etaw, guwaen da, “Egoh anay kagdi sa tigtu
migpelihay kenami anì mekeeked ké egpigtuu. Dodoo ini egoh egtegudon polo denu
sa kepigtuu etaw diyà si Kelistu.”
24 Huenan di, eg-oloen da Nemula i danà ku dé migpigtuu diyà si Kelistu.

2

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Da Netuuwan Salu I Hésus Ma Kagdi I

1 Na, egoh di neuma sepulù owoy epat gepalay, migpelikù a eg-angay diyà
Hélusalém. Mig-unut Bilnabi i owoy inuwit ké ma Tito i.
2 Mig-angay a dutu enù ka iya sa uyot i Nemula igpetiig di diyà kenak. Egoh
ké migtebow dutu, nesetipon ké langun kaunutan etaw egpigtuu, owoy endà duen
liyu etaw nekeamut dahiya. Sinelepang ku diyà kenagda sa Mepion Tegudon igtulù
ku diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan ku anì metiigan sa medoo
kaunutan metudà sa igtulù ku anì endà peulanen da duu sa igtulù ku diyà etaw
beken Hudiyu.

3 Hê, netuuwan sa medoo kaunutan diyà sa igtulù ku. Apiya di pa beken Hudiyu
Tito i duma ku, endà ma egtegelen da duu egpekelaing ipat iling sa uledin igsugkow
i Mosis.
4 Dodoo duen sa liyu etaw migtebow diyà sa kenà ké nesetipon. Egpigtuu da ma gaa
diyà si Hésus owoy egpangunut da diyà sa uledin igsugkow i Mosis, huenan di ungayà
da pekelaingen da ma sa ipat i Tito. Mig-angay da daa eghahaa kenami anì metiigan
da amuk egpangunut ki ma diyà sa uledin igsugkow i Mosis, kita i etaw egpigtuu
diyà si Hésus Kelistu, enù ka ungayà da meudipen ki dema diyà siedò uledin. Dodoo
linengà i Hésus Kelistu dé kita diyà sa tapay uledin.
5 Dodoo endà eg-unutan ké duu sa hagda uyot, enù ka ungayà ké endà duen butbut
mekeamut diyà sa tuu tegudon igtulù ké diyà keniyu.
6 Na, egoh sa medoo kaunutan migdineg denu sa ketulù ku, endà egpelumanan da
duu sa ketegudon ku diyà etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mehagtaw gaa sa gelal da,
endà duen tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa i Nemula enù ka anan ki nesetepeng.
7 Endà egsigbolowen da duu sa ketulù ku, dodoo netiigan da polo hinemilì i Nemula
aken anì tumulù a sa Mepion Tegudon diyà sa etaw beken Hudiyu, lagà sa egoh di
mighemilì si Pidelu egoh anay anì egtegudon diyà sa medoo Hudiyu.
8 Enù ka danà sa tunung i Nemula migpesalu a diyà si Hésus anì tumegudon a
diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya ma migpesalu ma Pidelu i anì tumulù diyà etaw
Hudiyu.
9 Na, iya gaa sa mapulù kaunutan etaw egpigtuu, si Santiyago owoy si Pidelu owoy
si Huwan. Egoh da neketiig aken ma sa pineangay i Nemula egpetegudon, sinekulù
da kami si Bilnabi anì metandaan sebaen daa sa pedu ké langun. Iya sa neseunutan
ké langun, kami si Bilnabi sa tumegudon diyà etaw beken Hudiyu owoy kagda sa
tumegudon diyà etaw Hudiyu.
10 Iya daa sa pinegeni da diyà kenami tabangan ké sa duma da pubeli diyà tanà
Hudiya, owoy tapay doo iya sa pedu ku tumabang a kenagda.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mighawid Si Pidelu Diyà Antiokiya

11 Na, duen sa egoh ku tigtu a mighawid si Pidelu enù ka duen sa binaelan di endà
mepion di. Egoh di migtebow diyà Antiokiya,
12 neseselengan da egkaen sa etaw beken Hudiyu. Mepion iya wé, dodoo egoh sa
duma etaw Hudiyu migtebow pineangay i Santiyago, migsabuh Pidelu i egkaen diyà
sa etaw beken Hudiyu, enù ka nelimedangan di amuk luwohen da enù ka ungayà
da mangunut sa medoo etaw beken Hudiyu diyà sa uledin igsugkow i Mosis denu sa
kepekelaing ipat.
13 Hediya ma sa duma etaw Hudiyu egpigtuu diyà Antiokiya, inilingan da ma Pidelu
i egsabuh egkaen diyà sa etaw beken Hudiyu, apiya di pa netiigan da doo mepion
amuk neseselengan da egkaen. Apiya si Bilnabi, migsabuh ma egkaen.
14 Egoh ku neketiig endà eg-unutan da duu sa tuu tegudon denu si Kelistu,
sinigbolow ku Pidelu i diyà sa taengan sa medoo etaw egpigtuu. Guwaen ku, “Apiya
di pa kuna sa etaw Hudiyu, egpekeiling ka doo sa adat etaw beken Hudiyu. Huenan
di, endà mepion di amuk egtegelen ko egpeiling sa etaw beken Hudiyu diyà sa nita
adat Hudiyu.” Iya sa inikagi ku diyà si Pidelu.

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Amuk Egpigtuu Ki

15 Na, kami sa etaw Hudiyu enù ka Hudiyu sa tupù ké. Endà lagà ké sa etaw beken
Hudiyu tegetipay uledin igsugkow i Mosis.
16 Dodoo apiya di pa egpangunut ké diyà sa uledin igsugkow i Mosis, netiigan ké
doo endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà
sa uledin, enù ka iya daa sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa etaw

egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, egpigtuu ké ma diyà si Hésus Kelistu anì kumetiengaw ké ma diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu ké kenagdi beken danà ké egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin.
17 Na, amuk ungayà ké kumetiengaw ké diyà sa kehaa i Nemula danà ké egpigtuu diyà si Kelistu, tuu ma doo kami sa nesalà lagà sa etaw beken Hudiyu tegebael salà enù ka endà egpangunut ké diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Apiya di pa endà petiengawen i Nemula duu kita danà ta egpangunut diyà sa uledin, beken si Kelistu doo sa pesuwan ta nesalà.
18 Dodoo amuk egpangunut a dema sa uledin igsugkow i Mosis linengaan ku egoh anay enù ka guwaen ku kumetiengaw ki danà sa uledin, igpetiig ku dé aken sa tegebael salà enù ka tinipay ku sa uledin.
19 Netiigan ku endà mebegayan a lalù endà meelut di danà ku egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Huenan di, inekedan ku dé sa nami uledin anì tigtu a polo eg-unut diyà si Nemula.
20 Danà sa egoh ku migpigtuu diyà si Kelistu, lagà a ma nekeunut kenagdi igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Edung egoh iya, beken sa naken uyot sa eg-unutan ku, dodoo si Kelistu polo sa eg-unutan ku enù ka eg-ugpà diyà sa pedu ku. Sa lugay ku nehagtay diyà tanà, takà a egsalig diyà sa Anak i Nemula. Eghiduwan di aken owoy nematay diyà sa kayu igbugsud anì alukan di aken.
21 Amuk egpangunut a dema sa uledin igsugkow i Mosis, iniyugan ku sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenak. Dodoo meked a iya wé enù ka upama amuk kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà duen nesugatan sa kepatay i Kelistu.

3

Ini Denu Sa Kepigtuu Sa Etaw Diyà Si Hésus

1 Ay, endà mekepenemdem yu kiyu i etaw tegeGalatiya. Maen di ya eg-unut yu polo diyà sa kagi etaw egpepigtuu keniyu diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis? Tigtu a negaip keniyu, enù ka metumàmà sa ketulù ku keniyu egoh anay denu sa kinepatay i Hésus Kelistu diyà sa kayu igbugsud.
2 Enù di ya, sinakem yu pa sa Metiengaw Suguy i Nemula danà sa kepangunut yu sa uledin igsugkow i Mosis? Netiigan ta endà tuu iya wé, enù ka migsakem yu polo sa Metiengaw Suguy di danà yu migpigtuu diyà sa tegudon igtulù ku denu si Kelistu.
3 Endà mekepenemdem yu kiyu i. Egoh yu anay egpigtuu diyà si Kelistu, tigtu yu egsalig diyà sa ketabang sa Suguy i Nemula. Dodoo ini egoh di guwaen yu dò kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula danà yu egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
4 Endà mepion di amuk peulanen yu sa langun inukitan yu danà yu egpigtuu diyà si Hésus, enù ka dakel doo sa ulan di.
5 Si Nemula sa migbegay diyà keniyu sa Metiengaw Suguy di owoy kagdi ma sa migbael panduan diyà keniyu. Beken danà sa kepangunut yu sa uledin igsugkow i Mosis iya wé binaelan di diyà keniyu, dodoo danà yu polo migsakem sa tegudon igtulù ké denu si Kelistu.
6 Taa yu si Ablaham sa tupù ké egoh anay. Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu kenagdi, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”*
7 Huenan di, igpetiig ké ini i diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw egpigtuu lagà sa kinepigtuu i Ablaham, mebaluy doo kagdi ma sa tugod i Ablaham.

* **3:6** 3:6 Basa ko Génesis 15:6.

8 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw beken Hudiyu kumetiengaw
diyà sa kehaa i Nemula danà da egpigtuu. Huenan di, iya sa mepion tegudon tinulon
i Nemula diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di, “Danà sa kepigtuu ko, metabangan
sa langun etaw diyà tanà.”†
9 Na, migpigtuu Ablaham i sa inikagi i Nemula, huenan di tinabangan i Nemula
kagdi i. Hediya ma metabangan ma sa langun etaw egpigtuu diyà si Nemula.

Pigtamayan I Nemula Sa Langun Etaw Egtipay Uledin Di

10 Na, sa medoo etaw ungayà da kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da
migpangunut sa uledin igsugkow i Mosis, kagda polo sa mepigtamayan i Nemula, enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Pigtamayan i Nemula sa etaw endà tigtu di egpangunut
diyà sa langun uledin igsulat i Mosis.”‡
11 Netiigan ta doo endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka duen ma sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Iya sa etaw kumelalù taman melugay
sa etaw migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”§
12 Dodoo amuk duen etaw mekepangunut diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis,
endà duen sa ulan sa kepigtuu di diyà si Kelistu, enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
“Sa etaw mekepangunut diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis,
iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”*
13 Dodoo netiigan ta endà duen etaw mekegaga egpangunut diyà sa langun uledin.
Huenan di, sa etaw egsalig diyà sa uledin igsugkow i Mosis, iya polo sa etaw
pigtamayan i Nemula danà sa uledin. Dodoo si Kelistu sa miglaun kenita diyà sa
kepigtamay i Nemula, enù ka netuing diyà kagdi sa kepigtamay i Nemula kenita
etaw nesalà egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud. Enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Sumalà dé sa etaw inimatayan
owoy igdeleket diyà sa kayu igbugsud,
iya sa tandà di nepigtamayan i Nemula.”†
14 Na, danà sa kinepatay i Hésus Kelistu diyà sa kayu igbugsud, mebegayan ma sa
etaw beken Hudiyu sa mepion ketabang igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh
anay, owoy danà sa kepigtuu ta diyà si Hésus Kelistu, mekesakem ki sa Metiengaw
Suguy i Nemula igpasad di egoh anay.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Pasad I Nemula Diyà Si Ablaham

15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egtulonon ku kiyu balatan. Upama, amuk
egpeelesen ta sa pasad ta diyà sa duma ta, tumandà ki diyà sa igsulat. Egoh ta ubus
migtandà, endà mebaluy di kedanan etaw sa danà ta egsulat owoy endà ma mebaluy
di amuk salimbuten di.
16 Hediya ma sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa tugod di egoh anay.
Beken sa langun tugod i Ablaham sa pinasadan i Nemula, dodoo sebaen i Kelistu daa
sa tugod i Ablaham sa pinasadan di.
17 Na, selepangen ku ini i igsulat ku. Migpasad Nemula i diyà si Ablaham egoh
anay. Egoh di neuma epat gatus owoy telu pulù gepalay, pinesulat i Nemula Mosis
i sa uledin di diyà sa medoo etaw Hudiyu egoh anay. Dodoo apiya di pa pinesulat i

† **3:8** 3:8 Basa ko Génesis 12:3; 18:18; 22:18. ‡ **3:10** 3:10 Basa ko Dutilonomiyu 27:26. § **3:11** 3:11 Basa ko Habakuk 2:4. * **3:12** 3:12 Basa ko Lébitiko 18:5. † **3:13** 3:13 Basa ko Dutilonomiyu 21:23.

Nemula Mosis i iya wé uledin, tapay doo meketuu sa pasad i Nemula diyà si Ablaham.
Endà ma mebaluy di mekedan sa pasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay.
18 Upama, amuk kumelalù ki danà ta migpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis,
endà dé duen ulan sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham. Dodoo danà sa igpasad di
polo, igbegay di sa lalù diyà si Ablaham.
19 Na, apiya di pa tuu endà melalù ki danà sa kepangunut ta sa uledin igsugkow i
Mosis, duen doo sa ulan iya wé uledin. Igpesugkow i Nemula sa uledin di diyà sa etaw
Hudiyu anì metiigan sa langun etaw sa salà da. Iya daa sa lugay da egpangunut diyà
sa uledin igsugkow i Mosis taman daa sa egoh di tumebow Kelistu i tugod i Ablaham
sa pinasadan i Nemula. Egoh i Nemula migbegay iya wé uledin, tinulon di diyà sa
egsugùsuguen di. Agulé igsugkow da diyà si Mosis owoy tinulon di ma diyà sa medoo
etaw Hudiyu.
20 Dodoo uman pa mepion sa egoh i Nemula migpasad diyà si Ablaham, enù ka
endà duen liyu egsugkow diyà kenagdi. Si Nemula dé sa tigtu eg-ikagi diyà kenagdi.

Ini Sa Pesuwan Di Duen Sa Uledin I Nemula

21 Na, yoko egpenemdem duu amuk igsambì i Nemula sa uledin di diyà sa igpasad di
si Ablaham. Endà tuu iya wé, enù ka upama amuk mebegayan ki lalù endà meelut di
danà ta egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, kumetiengaw ki ma doo langun
diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepangunut ta sa uledin.
22 Dodoo endà tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Nesalà sa langun etaw owoy lagà da neudipen diyà salà." Dodoo mebegayan ki sa
mepion pasad i Nemula danà ta daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.
23 Egoh ké endà pa egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ké nebilanggu diyà sa uledin
igsugkow i Mosis owoy endà nekelaun ké taman endà mehaa sa kepigtuu ké diyà
si Kelistu.
24 Huenan di, iya lagà sa iggaet kenami sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka lagà batà
ké pelà taman sa ketebow i Kelistu, enù ka egoh di egtebow mebaluy kumetiengaw
ki dé diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpigtuu diyà kenagdi.
25 Na, danà ta dé egpigtuu diyà si Kelistu ini egoh, endà dé negaet ki diyà sa uledin
igsugkow i Mosis.
26 Na, kiyu ma dé sa anak i Nemula ini egoh di danà sa kepigtuu yu diyà si Hésus
Kelistu.
27 Migpebautis yu ma dé anì egtandaan yu nesesebaen yu si Kelistu, huenan di
eg-ilingan yu sa hagdi adat lagà sa kegal igluhub yu.
28 Na, diyà sa kehaa i Nemula, endà duen sa tayu mehagtaw diyà sa langun etaw
egpigtuu. Nesetepeng sa etaw Hudiyu owoy sa beken Hudiyu, nesetepeng ma sa
udipen owoy sa temù etaw, nesetepeng ma sa maama owoy sa bayi. Nesesebaen ki
langun danà ta egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.
29 Amuk kiyu sa etaw i Kelistu, tugod yu ma i Ablaham owoy mebegayan yu ma sa
mepion igpasad i Nemula ibegay diyà si Ablaham egoh anay.

4

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Kenita I Anak I Nemula

1 Na, egtulonon ku kiyu balatan. Upama amuk nematay sa etaw, mebegayan doo sa
anak di sa langun taman di. Dodoo amuk tukééy pelawà sa anak di, endà mebegayan
di owoy lagà pelawà udipen enù ka eggaeten etaw, apiya di pa kagdi sa épê sa langun
taman emà di.
2 Egoh di tukééy pelawà, eggaeten sa etaw tapay hinemilì sa emà di eg-ipat sa
langun taman di. Iya sa binaelan da taman endà meuma sa tapay pasad inikagi sa
emà di egoh sa anak di mebegayan sa langun taman di.

3 Hediya ma kita i. Egoh i Kelistu endà pa egtebow, lagà ki ma udipen danà ta
egpangunut diyà sa adat sa tupù ta owoy sa ketulù sa medoo lukes ta diyà tanà.
4 Dodoo egoh di neuma sa pasad hinemilì i Nemula egoh anay, pineangay di sa
Anak di diyà tanà owoy migpeanak diyà sa etaw Hudiyu. Huenan di, migpangunut
ma diyà sa uledin Hudiyu igsugkow i Mosis,
5 anì launen di kita i etaw neudipen diyà sa uledin anì meanak i Nemula ma kita.
6 Na, danà ta dé anak i Nemula, egpeugpaen i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà
sa pedu ta. Huenan di, mebaluy amuk umowen ta kagdi i, guwaen ta, "O Emà ku."
7 Enù ka danà sa kehidu di kenita, endà dé meudipen ki diyà sa uledin, dodoo anak
di polo kita. Owoy danà ta dé anak di, sumakem ki ma doo sa langun ibegay di diyà
sa anak di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nebukul Denu Sa Medoo TegeGalatiya

8 Na, egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu diyà si Nemula, neudipen yu diyà sa
medoo nemula-mula diyà tanà.
9 Dodoo ini egoh di, egpigtuu yu dé diyà sa tigtu Nemula diyà langit sa mighemilì
keniyu egoh anay. Huenan di amuk etaw i Nemula yu dé, maen di ya egpelikuan yu
sa tapay uledin diyà tanà endà mekealuk di keniyu? Endà mepion di amuk meudipen
yu dema dahiya
10 danà yu egpangunut diyà sa adat etaw Hudiyu denu sa agdaw keetud owoy
denu sa agdaw kepista da uman bulan owoy uman palay owoy sumalà dé sa egoh da
egpista. Endà doo mealukan yu danà yu egpangunut diyà sa tapay adat Hudiyu.
11 Egkebukulan ku kiyu i temù enù ka lagà egpeulanen yu sa igtulù ku keniyu denu
si Hésus Kelistu.
12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu egpegeniyen ku diyà keniyu. Ilingi yu
aken enù ka eg-ilingan ku kiyu i etaw beken Hudiyu apiya Hudiyu a, enù ka egoh ku
migpigtuu diyà si Kelistu mig-eked a dé egsalig diyà sa uledin ké igsugkow i Mosis.
Egoh anay egoh ku diyà keniyu, mepion doo sa adat yu diyà kenak.
13 Netiigan yu eglinadu a egoh ku anay migtebow diyà keniyu, huenan di nelugay
a eg-ugpà egtulù sa Mepion Tegudon diyà keniyu.
14 Apiya di pa nelikutan yu temù danà ku eglinadu diyan, endà nelepuhan yu duu
aken dodoo egsaluan yu polo lagà sa kesalù yu sa egsugùsuguen i Nemula kedu diyà
langit taman si Hésus Kelistu ma.
15 Netiigan ku tigtu yu neanggan egoh ku diyà keniyu. Upama amuk egpegeniyen
ku sa mata yu, ibegay yu doo diyà kenak danà sa kehidu yu. Dodoo ini egoh di, nehalì
dé kéen sa pedu yu denu kenak.
16 Enù di ya, egkuntelaen yu dé kéen aken danà ku migtulù keniyu sa tuu tegudon?
17 Dodoo sa medoo liyu etaw egtulù keniyu, egloyuken da kiyu mepion, dodoo
medaet sa ungayà da diyà keniyu enù ka iya daa sa ungayà da kuntelaen yu aken anì
kagda daa sa unutan yu.
18 Na, mepion ma doo amuk duen etaw egloyuk keniyu amuk mepion sa egbaelan
da diyà keniyu, enù ka apiya di pa endà diyà a keniyu, mepion doo amuk duen sa
loyuk yu.
19 Na, o medoo etaw egpigtuu lagà sa medoo anak ku eghiduwan ku, lagà a dema
sa bayi egsakalan enù ka tigtu a egkebukul keniyu taman endà meilingan yu duu sa
adat i Kelistu.
20 Ungayà ku mangay a diyan anì meseolom ki mepion, enù ka endà netiigan ku
duu ngadan sa mepion isulat ku diyà keniyu danà ku tigtu nebukul keniyu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Selepangan Sa Duwa Sawa I Ablaham

21 Na, kiyu i etaw egkeiyap egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, penemdem
yu temù sa selepangan iya wé uledin.
22 Enù ka nebasa ta sa kagi i Nemula igpesulat denu sa duwa anak i Ablaham
maama egoh anay. Sebaen sa anak di diyà sa udipen di si Hagal, sebaen ma sa anak
di diyà sa tigtu sawa di si Sala.
23 Sa anak di diyà sa udipen, iya sa binaelan etaw daa. Dodoo sa anak di diyà sa
tigtu sawa di, iya danà sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham enù ka tapay dé endà
eg-anak Sala i.
24 Na, iya sa selepangan sa duwa sawa i Ablaham lagà sa duwa pasad ukitan etaw
mangay diyà si Nemula. Si Hagal sa bayi udipen, kagdi lagà sa uledin igbegay i
Nemula diyà si Mosis dutu Getan Sinay dò. Huenan di, lagà neudipen ma sa langun
etaw tugod di egpangunut diyà sa uledin.
25 Dutu tanà Alabiya dò sa Getan Sinay pinegulepengan ku si Hagal. Owoy lagà
si Hagal ma sa menuwa Hélusalém ini egoh di, enù ka egkeudipen sa langun etaw
dahiya diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
26 Dodoo beken udipen Sala i sawa i Ablaham, huenan di kagdi sa pinegulepengan
kenita i etaw egpigtuu diyà si Hésus, enù ka endà dé neudipen ki diyà sa uledin
igsugkow i Mosis.
27 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Meanggan ka kuna i,
apiya di pa endà dé umanak ka.
Petibos ka danà ko neanggan temù,
apiya di pa endà tinugedam ko duu sa kesakalan ko.
Enù ka uman pa kedoo anak sa bayi inekedan sawa di
diyà sa kedoo anak sa bayi épê sawa.”*
28 O medoo duma ku egpigtuu, kita ma sa anak i Nemula danà sa igpasad di. Lagà
ki si Isak anak i Sala enù ka kagdi sa anak igpasad i Nemula diyà si Ablaham.
29 Egoh anay sa inanak i Hagal danà sa binaelan etaw daa, pinelihay di Isak i inanak
da i Sala danà sa Suguy i Nemula. Hediya ma ini egoh di, kita sa pinelihay etaw
egkeudipen diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
30 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Hemagawi ko sa bayi udipen
owoy sa anak di, enù ka endà mebegayan sa anak udipen sa langun taman emà di.
Iya daa sa mebegayan sa anak temù etaw.”†
31 Na, o medoo duma ku, lagà ki anak sa temù etaw, kita i langun etaw egpigtuu
diyà si Kelistu; beken ki anak udipen.

5

Igtulù I Pabelo Anì Endà Meudipen Da Dema Diyà Sa Uledin

1 Na, endà dé egkeudipen ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis enù ka linaun i Kelistu
dé kita. Huenan di, udesi yu dé sa kepigtuu yu anì endà meudipen yu dema diyà sa
uledin.
2 Taa yu, hih. Si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu. Amuk sa kepekelaing ipat sa
egsaligan yu anì mealukan yu, egpeulanen yu polo sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.
3 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu ini egoh. Amuk egsalig yu diyà sa kepekelaing
ipat anì mealukan yu, pangunuti yu ma dé sa langun uledin igsugkow i Mosis.
4 Na, kiyu i etaw ungayà yu kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula danà yu
egpangunut diyà sa uledin, ininiyugan yu dé Kelistu i owoy migpeliyu yu ma dé diyà
sa ketabang i Nemula.

* **4:27** 4:27 Basa ko Isayas 54:1. † **4:30** 4:30 Basa ko Génesis 21:10.

5 Dodoo kami, egsaligan ké polo sa kepetiengaw i Nemula kenita diyà sa kehaa di,
owoy iya sa eg-angat-angatan ta danà sa Metiengaw Suguy di.
6 Amuk egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu, nesetepeng ki doo diyà sa kehaa i Nemula,
iling ka nekelaingan ki ipat ataw ka endà nekelaingan ki ipat. Dodoo iya daa sa
miulan sa kepigtuu ta diyà kenagdi, owoy iya sa tandà di sa kesehiduway ta.
7 Egoh anay tigtu yu egpigtuu diyà sa tuu tegudon igtulù ku keniyu, dodoo negaip
a keniyu ini egoh enù ka mig-eked yu dé egpigtuu diyà sa tuu tegudon. Ngadan di
etaw sa migpeeked keniyu egpepigtuu?
8 Beken danà i Nemula iya wé, enù ka kagdi polo sa mig-umow keniyu anì migtuu
yu diyà kenagdi.
9 Tuliki yu sa etaw egtulù keniyu sa kagi endà tuu di, enù ka lagà da sa tukééy
ipelenuk epan medelamet mekeseluh diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan.
10 Apiya iya sa igsulat ku diyà keniyu, metiigan ku doo mangunut yu diyà siini kagi
ku enù ka nesesebaen ki si Datù. Dodoo sa etaw egbogo keniyu danà sa tegudon da
endà tuu di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula.
11 O medoo duma ku egpigtuu, duen etaw guwaen da dò tapay a doo gaa egtulù denu
sa kepekelaing ipat anì mealukan ki. Dodoo endà tuu iya wé, enù ka upama amuk tuu
sa kagi da, maen di ya atu egpelihayen a sa etaw Hudiyu egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis? Upama amuk egtulù a sa kepekelaing ipat, endà egpelihayen da
ma aken danà ku egtulù denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.
12 Na, sa etaw egbogo keniyu danà da egtulù sa kepekelaing ipat, ungayà ku hedem
uman da polo pekapun utas.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Egsehiduway Da

13 Na, o medoo duma ku egpigtuu, inumow i Nemula kiyu anì melaun yu diyà
sa egoh yu neudipen diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Dodoo apiya di pa endà dé
neudipen yu, yoko eg-unut ta diyà sa medaet uyot sa tapay pedu yu. Dodoo sebuligay
yu polo danà sa kesehiduway yu.
14 Enù ka sebaen daa sa pesu sa langun uledin igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen
di, “Hiduwi ko sa duma ko éhê sa kehidu ko keniko.”*
15 Dodoo amuk egkesebulit yu owoy egsesigbolowoy yu owoy egsekudiay yu ma,
tulik yu anì endà medaetan sa pedu yu nesesebaen.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Diyà Sa Suguy i Nemula

16 Na, ini sa igsasà ku keniyu, peunut yu dé diyà sa Suguy i Nemula anì endà dé
unutan yu duu sa medaet uyot sa tapay pedu yu.
17 Enù ka tigesa sa uyot sa tapay pedu ta owoy sa uyot sa Suguy i Nemula. Lagà
egkesekuntelà sa tapay pedu ta owoy sa uyot sa Suguy i Nemula. Huenan di,
egkelikutan ki egbael mepion danà sa pedu ta egkeduwa.
18 Dodoo amuk egpeunut ki diyà sa Suguy i Nemula, endà dé meudipen ki diyà sa
uledin igsugkow i Mosis.
19 Netiigan ta doo sa egbaelan sa etaw eg-unut diyà sa tapay pedu da. Ini sa lagà
egbaelan da, tegebigà da owoy mahù sa pedu da owoy endà ma egkemalaan da sa
medaet egbaelan da.
20 Egpenemulawen da sa medoo inetaw owoy egsalig da ma diyà sa beliyan.
Egkesekuntelà da owoy egkeselimbul da ma. Egkesinawan da sa langun taman duma
da owoy egkesebulit da. Telam-amen da ma owoy egkesesegumalay da ma.
21 Big-imawen da ma sa langun taman owoy tegepehilu da ma. Egkeiyap da egbael
sumalà dé sa medaet ungayà da, owoy duen ma medoo liyu egbaelan da medaet éhê

* **5:14** 5:14 Basa ko Lébitiko 19:18.

iya wé tinulon ku. Mikagi a dema ini egoh di sa tinulon ku diyà keniyu egoh anay. Iya sa etaw endà mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa etaw tegebael medaet.

22 Dodoo sa etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula, netiigan ta ma sa egbaelan da. Eghiduwan da sa duma da, owoy meanggan da ma. Melanih ma sa pedu da, owoy metigkel da ma sa kelikutan da. Mipedu da ma owoy mepion sa adat da owoy kesaligan da ma.

23 Melungoy sa pedu da owoy metulanged da ma. Amuk hediya sa egbaelan ta, endà duen uledin i Nemula metipay ta.

24 Kita i etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, lagà igtutuk sa uyot sa tapay pedu ta diyà sa kayu igbugsud enù ka inekedan ta dé iya wé.

25 Binegayan sa Suguy i Nemula kita sa magtu pedu ta owoy sa lalù endà meelut di, huenan di peunut yu dé diyà kenagdi.

26 Dodoo yoko egpeolòolò ya owoy yoko egkesebulit ta owoy yoko ma egkesina ya sa langun taman duma yu.

6

Ini Sa Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda Denu Sa Mepion Adat Da

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk netiigan yu nesalà sa duma yu egpigtuu, mepion amuk kiyu i etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula sa tumabang kenagdi anì pelikuen yu kagdi pepigtuu. Dodoo pepion yu sa pedu yu diyà kenagdi. Tuliki yu ma anì endà meenggat yu ma diyà salà.

2 Sebuligay yu, enù ka amuk iya sa egbaelan yu, egpangunut yu doo diyà sa igsugù i Kelistu.

3 Amuk duen etaw guwaen di dò negulub sa pedu di dodoo endà pelawà, iya sa etaw neakalan.

4 Mepion amuk uman sebaen etaw polo sa menemdem denu sa hagdi adat, enù ka amuk mepion sa adat di, meanggan doo danà sa adat di mepion beken danà di nekelowon diyà sa adat duma di.

5 Enù ka uman sebaen etaw, eg-uwiten di ma sa hagdi pedu.

6 Na, kiyu i etaw egpetulù sa kagi i Nemula, mepion amuk ibegay yu diyà sa tegetulù yu sa duma nekuwa yu mepion.

7 Hahaa yu anì endà meakalan yu. Endà mebaluy di akalan ta Nemula i, enù ka sumalà dé sa ig-ohok sa etaw, iya ma sa ketuwen di. Hediya ma sa binaelan etaw, mekuwa di ma doo bunga sa binaelan di.

8 Amuk duen etaw eg-unut diyà sa tapay pedu di, mehaa di doo sa kepatay di taman melugay. Dodoo sa etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.

9 Huenan di, mepion amuk endà egkesemek ki egbael mepion, enù ka amuk muman ki mael mepion, mesakem ta doo sa mepion kedu si Nemula amuk meuma sa pasad di.

10 Huenan di, ini sa mepion egbaelan ta. Sumalà dé sa agdaw di, mael ki mepion diyà sa langun etaw, labi pa diyà sa duma ta egpigtuu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

11 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku diyà keniyu. Haa yu sa danà ku egsulat dakel.

12 Sa etaw egtegel keniyu egpekelaing ipat, iya sa etaw egpeolòolò daa diyà sa duma da Hudiyu. Enù ka guwaen da dò amuk egpangunut da diyà sa adat Hudiyu, endà mepelihay da gaa danà da egpigtuu diyà sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.

13 Dodoo apiya di pa egtegelen da kiyu egpekelaing ipat, endà doo egpangunut da
diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis. Egkeiyapan da daa sa kepekelaing ipat yu
anì egpeolòolò da danà yu eg-unut diyà kenagda.
14 Dodoo aken, endà peolòolò a. Sebaen daa sa oloen ku sa kepatay i Hésus Kelistu
sa Datù ta, enù ka danà di nematay diyà sa kayu igbugsud, endà dé egkeudipen a
diyà sa tapay pedu ku owoy endà ma dé neuwit a sa tapay pedu ku.
15 Na, sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà, nesetepeng ki doo diyà sa kehaa i
Nemula amuk egpigtuu ki. Iya daa sa tigtu miulan sa magtu pedu ta ibegay i Nemula.
16 Na, kiyu i etaw eg-unut diyà siini igtulù ku, ungayà ku melanih sa keugpà yu
owoy mehiduwan i Nemula ma kiyu i langun etaw di, iling ka etaw Hudiyu ataw ka
beken Hudiyu.
17 Na, edung ini egoh di, hawidi yu dé sa etaw egsumbung kenak guwaen da dò
beken a salu i Hésus, dodoo iya polo sa tandà di aken sa egsugùsuguen i Hésus sa
lawa ku neseluh kelaing.
18 O medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion
ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu sa Datù ta. Amin.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà ÉPÉSO

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

Na, dutu uwang tanà Asiya dò sa menuwa Épéso. Egoh anay tigtu dakel sa menuwa Épéso, owoy medoo ma sa etaw eg-ugpà dahiya. Miglalag iya wé menuwa enù ka kawasà sa medoo etaw di owoy duen medoo balangan keselapanan da, owoy duen sa inetaw egpenemulawen da pinengadanan da Altimis. Telu gepalay sa lugay i Pabelo migtegudon denu si Hésus Kelistu diyà sa menuwa Épéso. Medoo sa etaw migdineg sa ketegudon di. Binaelan di ma sa medoo panduan dahiya owoy migpigtuu ma dé sa medoo etaw. Egoh di neelut sa telu gepalay, mig-ipanaw dema Pabelo i eg-angay diyà sa medoo liyu menuwa.

Na, egoh i Pabelo nebilanggu dutu menuwa Loma dò, igsulat di siini sulat diyà sa medoo tegeÉpéso egpigtuu. Diyà siini sulat, tinulon di nesesebaen dé sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, owoy igtulù di ma diyà kenagda sa mepion adat da owoy sa ukit da umatu diyà si Satanas.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula.
Egsulat a diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa Épéso, sa medoo eg-udes egpigtuu
diyà si Hésus Kelistu.
2 Egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih
keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Denu Sa Medoo Mepion Ketabang I Kelistu Diyà Kenita

3 Na, meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà di
nesesebaen ki si Kelistu ibegay di diyà kenita sa langun balangan ketabang di diyà
langit. Tigtu mepion sa ketabang di kenita.
4 Egoh anay egoh sa tanà endà pa duen, hinemilì di dé kita anì kita sa anak di danà
i Kelistu. Iya sa pesuwan di mighemilì kenita anì kumetiengaw ki diyà sa kehaa di
anì endà duen sa kenà ta mesigbolow di.
5 Danà sa kehidu di kenita, tapay dé hinemilì di kita anì mebaluy kita sa anak di
danà i Hésus Kelistu, enù ka iya sa pinenemdem di owoy sa uyot di.
6 Huenan di, meolò ta Nemula i, enù ka tigtu mepion sa ketabang ipeuloy di diyà
kenita danà di nesesebaen ki si Kelistu sa Anak di eghiduwan di.
7 Danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud, tinigtuwan di sa salà ta, owoy
ipeuloy i Nemula sa salà ta danà sa mepion ketabang di. Tigtu dakel temù sa mepion
ketabang igpeuloy di kenita.
8 Pinelantek di kita anì metiigan ta sa mepion binaelan di,
9 owoy igpetiig di ma dé diyà kenita sa penemdem iglidung di diyà etaw egoh anay.
Tapay dé pinenemdem di si Kelistu sa petuu sa langun uyot di.
10 Amuk meuma sa tapay pasad di, petuuwen i Nemula sa uyot di pesebaenen di sa
langun binaelan di iling ka diyà langit ataw ka diyà tanà, owoy sebaen i Kelistu daa
sa pedatuen di diyà langun.
11 Na sa langun egbaelan i Nemula, neketuu doo enù ka iya sa penemdem di owoy
sa uyot di. Huenan di, hinemilì di kita anì kita sa etaw di danà di nesesebaen ki si

Kelistu. Neketuu dé iya wé penemdem di ini egoh enù ka iya sa tapay uyot di egoh anay.
12 Kami i etaw Hudiyu sa muna eg-angat-angat sa ketebow i Kelistu, huenan di tigtu
oloen ké Nemula i danà sa tigtu dakel egkegaga di.
13 Hediya ma kiyu i etaw beken Hudiyu, kiyu ma dé sa etaw i Nemula egoh
yu migdineg sa tuu kagi i Nemula, sa Mepion Tegudon denu sa kealuk di keniyu.
Migpigtuu yu dé diyà si Kelistu owoy binegayan i Nemula ma kiyu sa Metiengaw
Suguy di igpasad di egoh anay. Iya sa tandà di kiyu ma dé sa etaw di.
14 Danà sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà kenita, netiigan ta mesakem ta doo kani sa
langun mepion igpasad i Nemula diyà sa etaw di, owoy netiigan ta ma tigtu launen
di kita. Huenan di, meolò ta Nemula i danà sa tigtu dakel egkegaga di.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Ketabang I Nemula Kenagda

15 Huenan di, edung sa egoh ku anay migdineg denu sa kepigtuu yu diyà si Datù
Hésus owoy sa kesehiduway yu langun etaw i Nemula,
16 takà a egpesalamat diyà si Nemula danà sa egbaelan yu owoy isimbà ku ma kiyu.
17 Egsimbà a diyà si Nemula sa migpeangay si Hésus Kelistu Datù ta owoy kagdi
ma sa Emà ta diyà langit oloen ta. Egpegeni a anì kumilantek yu danà sa Metiengaw
Suguy di anì ipetiig di diyà keniyu sa denu i Nemula anì tigtu metiigan yu Nemula i.
18 Egpegeni a ma anì meukaan sa penemdem yu lagà lumimata sa mata diyà sa
pedu yu anì tigtu metiigan yu sa mepion eg-angat-angatan yu danà di mig-umow
keniyu. Ungayà ku ma metiigan yu tigtu mepion sa medoo ibegay di igpasad di diyà
kenita i etaw di.
19 Ungayà ku ma metiigan yu sa tigtu dakel tunung di itabang di kenita i etaw
egpigtuu. Dakel temù iya wé tunung i Nemula, enù ka iya ma sa tunung di
20 ig-enaw di si Kelistu egoh di nematay owoy egoh di ma migpepenuu si Kelistu
denu kuwanan di diyà langit egoh di miggelal kenagdi.
21 Huenan di, si Kelistu sa Datù miglowon diyà langun. Endà duen neketepeng
kenagdi diyà sa langun datù diyà langit owoy diyà tanà ma, enù ka uman pa mapulù
sa gelal di diyà sa langun gelal ini egoh di taman melugay.
22 Pinelowon i Nemula Kelistu i diyà sa langun binaelan, owoy pinedatù di ma egoh
di miggelal kenagdi sa Tigtu Datù diyà sa umpungan di.
23 Owoy lagà ki ma sa lawa i Kelistu, kita i langun etaw egpigtuu. Netipon diyà
kenita sa adat i Kelistu danà ta egpigtuu diyà kenagdi, owoy kagdi sa nekeseluh diyà
sa langun binaelan i Nemula.

2

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

1 Na, egoh yu anay endà pa egpigtuu, lagà yu nematay dé danà yu migbael salà
owoy danà yu ma endà egpangunut diyà si Nemula.
2 Egoh iya takà yu eg-iling sa adat etaw tegebael salà owoy egpangunut yu ma diyà
si Satanas. Kagdi sa datù sa medoo épê tunung diyà awang owoy sa kaunutan sa
medoo etaw endà egpangunut diyà si Nemula.
3 Hediya ma sa adat ta langun egoh anay, enù ka takà ki mig-unut diyà sa medaet
uyot sa tapay pedu ta. Sumalà dé sa kepionon nanam lawa ta owoy sa uyot pedu ta,
iya sa takà egbaelan ta. Huenan di, iya ma sa metamanan ta sa kepigtamay i Nemula
lagà sa langun etaw tegebael salà.
4 Dodoo tigtu eghiduwan i Nemula kita owoy mepion temù sa pedu di diyà kenita.

5 Enù ka apiya di pa lagà ki nematay danà sa salà ta, eg-enawen i Nemula doo kita
owoy melalù ki ma dé danà di nesesebaen ki si Kelistu. Inalukan ki ma dé danà sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
6 Owoy danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu, lagà pineunut i Nemula ma kita
diyà kenagdi egoh di nebatun anì mekeunut ki kenagdi kumedatù dutu langit dò.
7 Binaelan i Nemula iya wé anì ipehaa di taman melugay sa mepion ketabang
ipeuloy di kenita. Tigtu mepion temù iya wé ketabang di danà sa kehidu di kenita
igpehaa di danà i Hésus Kelistu.
8-9 Na, danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, inalukan di kita egoh
ta egpigtuu diyà si Kelistu. Sa kealuk di kenita beken danà daa sa egkegaga ta, dodoo
danà i Nemula polo egpeuloy sa ketabang di diyà kenita. Huenan di, endà mebaluy
di peolòolò ki amuk nealukan ki dé.
10 Danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu, egpelumanan i Nemula dé kita anì
mekegaga ki mael sa mepion, enù ka iya sa tapay uyot di denu kenita.

Nesesebaen Sa Langun Etaw Egpigtuu Diyà Si Kelistu

11 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, ketulengi yu sa ukit-ukit yu egoh anay. Kiyu sa
egkelepuhan sa etaw Hudiyu nekelaingan ipat danà yu endà eg-unut iya wé adat ké,
dodoo taman diyà lawa daa iya wé kepekelaing ipat.
12 Egoh yu endà pa egpigtuu, mediyù yu diyà si Kelistu owoy nekepeiges yu ma
diyà sa medoo tugod i Islaél etaw hinemilì i Nemula. Hediya ma mekeiwod yu ma sa
igpasad i Nemula diyà sa etaw di, enù ka beken tupù yu sa pinasadan di. Uloy etaw
yu daa kiyu i eg-ugpà diyà tanà, enù ka endà netiigan yu duu Nemula i owoy endà
ma duen sa mepion eg-angat-angatan yu diyà kenagdi.
13 Dodoo ini egoh di, nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu danà yu egpigtuu. Huenan
di, apiya di pa mediyù yu diyà si Nemula egoh anay, pinedapag di doo kiyu diyà
kenagdi danà sa depanug i Kelistu miglesut egoh di nematay.
14 Danà i Kelistu, nesesebaen dé sa etaw Hudiyu owoy sa etaw beken Hudiyu.
Inupion di kita, enù ka endà dé duen sa kenà ta egkesekuntelà enù ka lagà kinedanan
di sa kelatkat kenà ta nesedibaluy.
15 Danà sa kinepatay i Kelistu, egkedanan di dé sa medoo uledin igsugkow i Mosis
egpangunutan etaw Hudiyu. Kinedanan di iya wé anì mesesebaen ki langun, etaw
Hudiyu owoy beken Hudiyu, danà di nesesebaen ki si Kelistu. Danà di migsesebaen
kenita, migkelanih dé sa ukit-ukit ta.
16 Danà sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud, nekedan ma dé sa egoh ta
nesekuntelà sa etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu, owoy sinesebaen di kita.
Hediya ma, danà sa kepatay di, pinedapag di kita langun diyà si Nemula.
17 Huenan di, migtebow Kelistu i dahini anì tumegudon sa ukit kepedapag ta diyà
si Nemula. Ipetiig di siini Mepion Tegudon diyà keniyu i etaw beken Hudiyu mediyù
diyà si Nemula owoy diyà kenami ma etaw Hudiyu medapag diyà kenagdi.
18 Danà i Kelistu, duen doo sa ukit kepedapag ta langun diyà si Nemula Emà ta enù
ka egtabangan sa Suguy di kita langun, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
19 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, apiya di pa beken etaw i Nemula yu egoh anay,
endà dé nekepeiges yu ini egoh di, enù ka nesesebaen ki dé langun etaw i Nemula
owoy langun ta dé anak di.
20 Na, kita i etaw egpigtuu, lagà ki sa dalesan. Iya lagà sa medoo bugsud di sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo salu i Hésus. Owoy si Hésus Kelistu sa
lagà batu pinetigdegan iya wé dalesan.
21 Huenan di, mebagel iya wé dalesan enù ka neseunut ki si Kelistu. Ungayà i
Nemula kumedakel iya wé dalesan anì mebaluy dakel simbaan kenà i Datù umugpà.

22 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, danà di nesesebaen yu si Kelistu, nekeunut yu ma
diyà iya wé dalesan kenà i Nemula eg-ugpà.

3

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu

1 Huenan di, si Pabelo a egsimbà diyà si Nemula denu keniyu. Nebilanggu a dé ini
egoh di enù ka mig-unut a diyà si Hésus Kelistu owoy igtulù ku sa denu kenagdi diyà
keniyu i etaw beken Hudiyu.
2 Dinineg yu dé kéen pineangay i Nemula aken anì tumegudon a denu sa mepion
ketabang di keniyu, apiya beken yu etaw Hudiyu.
3 Netiigan yu ma dé duen sa penemdem i Nemula igpetiig di diyà kenak, dodoo
nelidung diyà sa liyu etaw egoh anay. Migsulat a dé denu iya wé penemdem di
dodoo endà iseg di medoo sa tinulon ku.
4 Amuk egbasawen yu sa igsulat ku, metiigan yu ma sa netiigan ku denu sa nelidung
egoh anay denu si Kelistu.
5 Egoh anay nelidung iya wé penemdem i Nemula diyà etaw. Dodoo danà sa
Metiengaw Suguy di, igpetiig di dé ini egoh di diyà kenami i salu i Hésus hinemilì di
owoy diyà sa medoo tegesugkow di ma.
6 Ini sa igpetiig di diyà kenami. Kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà yu mendaa kenami
etaw Hudiyu danà yu migpigtuu sa Mepion Tegudon, enù ka mebegayan yu ma sa
langun mepion kedu diyà si Nemula. Etaw i Nemula yu ma dé enù ka nesesebaen yu
ma dé sa lawa i Kelistu. Owoy begayan i Nemula ma kiyu sa mepion igpasad di egoh
anay, éhê mendaa sa kebegay di diyà sa etaw Hudiyu egpigtuu.
7-8 Apiya di pa tukééy a etaw diyà sa langun etaw i Nemula, hinemilì i Nemula
doo aken anì aken sa salu i Hésus tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu. Egoh ku ginelal salu di, binegayan i Nemula aken egkegaga danà sa
tunung di anì tumegudon a denu sa tigtu mepion ketabang i Kelistu diyà kenita. Endà
egpekebohol ki egtulon sa kedakel ketabang di enù ka dakel temù.
9 Sinugù di ma aken anì ipetiig ku diyà sa langun etaw meketuu sa penemdem i
Nemula nelidung egoh anay. Endà netiigan di etaw iya wé penemdem di egoh anay,
enù ka edung sa egoh di migpeduen langun taman, linidung di iya wé diyà sa langun
etaw.
10 Endà ipetiig i Nemula duu iya wé egoh anay, enù ka iya sa ungayà di denu sa
medoo egsugùsuguen di owoy sumalà dé sa épê egkegaga diyà langit, metiigan da ini
egoh tigtu milantek iya wé langun ukit-ukit penemdem di. Metiigan da iya wé danà
ta kita etaw egpigtuu diyà si Kelistu.
11 Iya sa tapay penemdem i Nemula egoh anay egoh sa tanà endà pa duen, dodoo
igpetuu di dé ini egoh danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.
12 Danà ta egpigtuu diyà kenagdi, nesesebaen ki dé si Kelistu, huenan di endà dé
egsagàsagà ki tumaeng si Nemula ini egoh di.
13 Na, ini sa igsasà ku diyà keniyu. Yoko egkesemek ka egpigtuu, apiya di pa
egkepelihay a danà ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon. Keanggan yu polo enù ka
kumepion yu danà iya wé.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Kehidu I Kelistu

14 Na, amuk egpenemdem a denu siini milantek binaelan i Nemula, iya sa egoh ku
tigtu egsimbà diyà si Nemula sa Emà ta.
15 Kagdi sa Emà sa langun etaw egpigtuu, iling ka diyà tanà pelà ataw ka dutu dé
langit dò.
16 Egsimbà a diyà si Nemula anì pebagelen di sa pedu yu anì kumeeles sa kepigtuu
yu diyà kenagdi danà sa ketabang sa Suguy di.

17 Egsimbà a ma anì takà mugpà Kelistu i diyà sa pedu yu danà sa kepigtuu yu
kenagdi. Owoy egsimbà a ma anì kumeeles sa kehidu yu si Nemula owoy diyà sa
duma yu ma, lagà sa dalid kayu egtadek dalem tanà.
18 Amuk meeles sa kehidu yu, tigtu metiigan yu lapeg sa langun etaw i Nemula sa
dakel kehidu i Kelistu kenita. Dakel temù sa kehidu di, uman pa kedakel di tanà owoy
langit.
19 Ungayà ku metiigan yu ma sa dakel kehidu di keniyu, apiya di pa endà tigtu
metiigan ta duu sa kehidu di. Amuk hediya, tigtu ma megulub diyà keniyu sa langun
ukit-ukit i Nemula.
20 Na, meolò Nemula i, enù ka danà sa tunung di pineugpà di diyà sa pedu ta, uman
pa dakel sa egkegaga di egbael diyà sa langun egpegeniyen ta diyà kenagdi owoy sa
egpenemdemen ta ma.
21 Meolò ta Nemula i, langun ta egpigtuu diyà si Kelistu. Meolò kagdi i taman
melugay danà i Hésus Kelistu. Amin.

4

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

1 Na, aken sa nebilanggu ini egoh danà ku egpangunut diyà si Datù, huenan di ini
sa igsasà ku diyà keniyu, pepion yu sa adat yu anì metuuwan Nemula i diyà keniyu
enù ka inumow di kiyu anì metiengaw yu diyà sa kehaa di.
2 Yoko egpedakel duu kiyu, petukééy yu polo. Pepion yu ma sa pedu yu diyà sa
duma yu, owoy petaes yu ma sa tali yu danà yu egsehiduway.
3 Takà yu baeli sa mepion anì endà mekedan sa melanih keugpà yu, enù ka
nesesebaen yu dé danà sa Suguy i Nemula.
4 Na, kita i etaw egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ki segelawa daa, owoy sebaen daa sa
Suguy i Nemula eg-ugpà diyà kenita. Hediya ma sebaen daa sa eg-angat-angatan ta
danà i Nemula mig-umow kenita.
5 Sebaen daa sa Datù ta si Kelistu, owoy sebaen daa sa egpigtuuwen ta langun, owoy
sebaen daa sa pesuwan ta migpebautis.
6 Sebaen i Nemula daa sa Emà ta langun. Kagdi sa Datù ta langun, owoy dahiya ma
doo sumalà dé sa kenà ta, owoy kagdi ma sa eg-ugpà diyà langun ta.
7 Apiya di pa nesesebaen ki, itukidtukid i Kelistu doo ibegay sa medoo balangan
egkegaga diyà sa uman sebaen etaw. Mebegayan ki langun danà sa uyot di.
8 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Egoh di nebatun dutu langit dò,
tinabanan di dé sa medoo kuntelà di,
owoy igtukidtukid di igbegay
sa medoo balangan egkegaga
diyà sa etaw di."*
9 Na, danà iya wé kagi guwaen di, "nebatun dutu langit dò," netiigan ta doo kagdi sa
migpetuntun muna mig-angay diyà siini tanà.
10 Si Kelistu sa migpetuntun kedu diyà langit owoy kagdi ma sa nebatun mig-angay
dutu siedò langit tigtu mehagtaw anì mekeseluh umugpà diyà sa langun binaelan.
11 Kagdi ma sa egtukidtukid egbegay sa medoo balangan egkegaga diyà sa etaw di.
Duen etaw hinemilì di anì kagda sa salu di, owoy duen sa tegesugkow sa kagi i
Nemula, owoy duen ma sa tegetegudon diyà sa medoo menuwa, owoy duen ma
tegeipat sa umpungan di, owoy duen ma sa tegetulù sa medoo etaw egpigtuu.

* **4:8** 4:8 Basa ko Isalem 68:18.

12 Na, itukidtukid i Kelistu igbegay sa medoo balangan egkegaga diyà sa etaw di anì
mekegaga ki mael sa galebek igsugù di diyà kenita anì kumeeles ma sa kepigtuu ta
kenagdi, kita i lagà lawa di.
13 Amuk hediya, mesesebaen ki egpigtuu owoy meumanan sa netiigan ta denu si
Kelistu Anak i Nemula. Agulé, lagà ki dé sa etaw migkipedu dé, enù ka tigtu ki eg-iling
sa ukit-ukit i Kelistu.
14 Amuk hediya, endà dé nekeiling ki batà enù ka egkehalìhalì sa pedu sa batà lagà
buhok lambeg, owoy melemu da ma migtuu sa kagi endà tuu di igtulù sa tegeakal.
15 Dodoo takà ki daa seolomoy sa tuu kagi danà ta egkesehidu. Amuk hediya,
kumeeles sa kepigtuu ta owoy muman ki miling si Kelistu diyà sa egbaelan ta. Kagdi
sa ulu ta,
16 owoy lagà lawa di kita i etaw egpigtuu enù ka takà ki eg-unut diyà kagdi sa ulu ta.
Amuk egkesesalig sa langun taman diyà lawa di, mebagel doo; owoy amuk mepion
sa egbaelan sa langun taman diyà lawa di, lumenuk sa langun lawa di. Hediya ma
meumanan ma sa kepigtuu ta danà sa kesehiduway ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Magtu Pedu Sa Etaw Egpigtuu

17 Na, ini sa isasà ku diyà keniyu danà i Kelistu sa Datù ta. Yoko eg-iling duu sa
adat sa medoo etaw endà egpigtuu, enù ka endà miulan sa penemdem da.
18 Lagà deleman sa penemdem da enù ka endà netiigan da duu sa tuu tegudon.
Owoy endà ma duen sa lalù da ibegay i Nemula enù ka tigtu da endà egpeketiig danà
sa ulu da metegas.
19 Endà duen mala da egbael medaet. Egkeiyap da polo eg-unut diyà sa medaet
uyot sa tapay pedu da, owoy egbaelan da sa langun balangan medaet enù ka iya sa
egkeiyapan da egbael.
20 Dodoo beken hediya sa igtulù ké keniyu denu si Kelistu,
21 enù ka netiigan ku dinineg yu doo sa mepion adat di owoy igpetiig ké ma keniyu
sa tuu tegudon denu kenagdi.
22 Huenan di, ekedi yu dé sa tapay pedu yu tegebael medaet, enù ka iya sa inunutan
yu egoh yu endà pa egpigtuu. Medaetan yu dahiya amuk eg-unutan yu sa tapay pedu
yu enù ka iya sa tegeakal keniyu.
23 Mepion polo amuk mepelumanan dé sa pedu yu owoy sa penemdem yu ma.
24 Amuk hediya, duen sa magtu pedu yu binaelan i Nemula iling sa hagdi metiengaw
pedu. Huenan di, iya sa tandà sa magtu pedu yu sa adat yu metiengaw owoy sa
egbaelan yu mepion.
25 Na, amuk duen dé sa magtu pedu ta, yoko egbutbut ta. Ikagi yu daa polo sa tuu
diyà sa duma ta, enù ka nesesebaen ki langun lagà lawa i Kelistu.
26 Amuk egbulit yu, yoko egpetaes duu anì endà meagak yu diyà salà. Kedani yu
mapes anì endà mekeuma di sa agdaw umeled,
27 anì endà duen sa ukitan i Satanas umagak keniyu diyà salà.
28 Na, sa etaw nakawen egoh anay, mepion amuk sabuhan di dé iya wé, owoy
gumalebek daa polo anì mekuwa di sa kehagtayan di anì metabangan di ma sa etaw
pubeli.
29 Yoko eg-ikagi ya medaet diyà sa duma yu, dodoo ikagi yu daa polo sa mepion
anì metabangan sa kepigtuu da. Amuk hediya, metiigan sa etaw egdineg milantek sa
kagi yu owoy metiigan da ma sa kenà da metabangan diyà sa kelikutan da danà sa
inikagi yu mepion.
30 Na, yoko egbael duu sa endà egkeiyapan sa Metiengaw Suguy i Nemula. Pineugpà
i Nemula sa Suguy di diyà keniyu, enù ka iya sa tandà di kiyu sa etaw di owoy sa
tandà di ma launen i Nemula kiyu amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Kelistu.

31 Huenan di, yoko egsebulitay ya. Pelanih yu polo sa pedu yu diyà sa duma
yu, owoy kedani yu ma sa meedup pedu yu. Yoko ma egtubad da, owoy yoko ma
egsumbung nga, owoy yoko egkeselepuh ha.
32 Dodoo pepion yu polo sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy hiduwi yu ma kagda,
owoy peuloyi yu ma sa salà da, iling sa egoh i Nemula migpeuloy sa salà yu danà i
Kelistu.

5

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Kumetiengaw Sa Adat Da

1 Na, kiyu dé sa anak i Nemula eghiduwan di, huenan di ilingi yu kagdi i.
2 Pepion yu ma sa adat yu diyà sa duma yu danà sa kehidu yu kenagda lagà sa
kehidu i Kelistu kenita. Taa yu sa kehidu di kenita egoh di nematay diyà sa kayu
igbugsud anì alukan di kita. Sa kinepatay di, iya lagà sa mepion ibegay etaw diyà si
Nemula enù ka netuuwan Nemula i dahiya.
3 Na, amuk kiyu dé sa etaw i Nemula, yoko egbigà ya, owoy yoko ma egbael la sa
langun balangan medaet, owoy yoko ma bigtelam-amen na. Apiya sa keolom yu daa,
yoko eg-ikagi duu sa medaet egbaelan etaw.
4 Tuliki yu ma sa eg-ikagiyen yu, enù ka endà mepion di amuk eglekab yu eg-ikagi
sa medaet kagi yu enù ka etaw i Nemula yu dé. Owoy yoko eg-ikagi duu sa nekeiling
pagitung buneg owoy sa medaet temù kagi. Mepion polo amuk takà yu pesalamat
diyà si Nemula.
5 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Iya sa etaw endà mekeunut diyà sa kedatù
da i Kelistu si Nemula sa etaw egbigà owoy sa etaw egbael medaet owoy sa etaw
bigtelam-amen. Amuk bigtelam-amen sa etaw, iya sa lagà nemula di sa egkeiyapan
di daa.
6 Taa yu, tigtu bulitan i Nemula sa langun etaw egbael medaet lagà iya wé, enù ka
endà egpangunut da diyà kenagdi. Huenan di, hahaa yu anì endà meakalan yu danà
sa metolol eg-ikagiyen etaw endà tuu.
7 Iwod yu polo sa medoo etaw tegebael medaet.
8 Hediya ma sa adat yu egoh anay, lagà yu eg-ugpà diyà sa deleman enù ka endà
netiigan yu duu Nemula i. Dodoo ini egoh di lagà yu dé nelegdawan enù ka kiyu dé
sa etaw i Nemula. Huenan di, ilingi yu dé sa metiengaw adat sa etaw eg-ugpà diyà
legdaw.
9 Amuk eg-ugpà yu diyà legdaw, mekegaga yu mael sa langun balangan mepion
owoy metiengaw ma sa adat yu owoy metudà ma sa pedu yu.
10 Udesi yu ilingi sa mepion adat kenà i Nemula metuuwan diyà keniyu.
11 Iwod yu dé sa endà milantek egbaelan sa medoo etaw eg-ugpà diyà deleman.
Dodoo baeli yu polo sa mepion anì melegdawan da anì metiigan da medaet iya wé
egbaelan da.
12 Tigtu medaet sa egbaelan da linidung da, enù ka mekemala eg-olomen iya wé.
13 Dodoo amuk melegdawan sa langun egbaelan da, metiigan da doo sa mepion
owoy sa medaet,
14 enù ka netumàmaan sa langun nelegdawan. Hediya ma duen sa kagi etaw,
guwaen di,
“Kiyu i etaw egtudug, enaw yu dé,
owoy kiyu i etaw nematay, enaw yu ma dé,
enù ka melegdawan i Kelistu kiyu
anì meketiig yu ma sa milantek egbaelan yu.”
15 Na, hahaa yu sa adat yu. Yoko eg-iling duu sa etaw endà duen penemdem, dodoo
ilingi yu polo sa etaw milantek.

16 Amuk duen pelà sa agdaw yu mekebael mepion, baeli yu dé, enù ka medoo sa
etaw egbael medaet ini egoh di.
17 Yoko egbael duu sa endà miulan di, dodoo lagbet yu polo sa uyot i Nemula anì
pangunutan yu.
18 Yoko egpehilu ya danà yu eg-inem wain, enù ka iya sa pedaet keniyu. Dodoo
peagak yu polo diyà sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà keniyu.
19 Amuk egseolomoy yu, ikagi yu daa sa netiigan yu danà sa duyuy eg-olò si Nemula.
Owoy duyuy yu ma sa duyuy eg-olò si Datù danà sa mepion pedu yu diyà kenagdi.
20 Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula sa Emà ta diyà langit sumalà dé sa
eghauwen yu danà yu egsalig diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Etaw Épê Sawa

21 Na, seadatay yu danà sa keunut yu diyà si Kelistu.
22 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu, lagà mendaa sa
kepangunut yu diyà si Datù.
23 Enù ka sa maama sa ulu diyà sa sawa di, iling si Kelistu sa ulu diyà sa umpungan
di, owoy alukan di kita i lagà lawa di.
24 Huenan di, tigtu mekepangunut sa bayi diyà sa sawa di, lagà sa kepangunut ta si
Kelistu.
25 Na, kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu temù sa sawa yu, lagà sa kehidu i Kelistu
kenita, kita i umpungan di. Enù ka danà sa kehidu di kenita, nematay Kelistu i anì
alukan di kita.
26 Iya sa binaelan di anì petiengawen di kita diyà sa kehaa i Nemula. Pinetiengaw
di kita danà ta egpigtuu diyà sa kagi di owoy danà ta ma migpebautis diyà wayeg.
27 Iya sa pesuwan di migpetiengaw kenita anì tigtu ki metolol temù diyà sa kehaa
di amuk meuma sa agdaw di umangay kenita. Amuk hediya, endà dé duen sa
medaet diyà kenita ataw ka sa kenà di mekesigbolow kenita danà di anan ki dé tigtu
metiengaw.
28 Hediya ma kiyu i maama, hiduwi yu temù sa sawa yu iling mendaa sa kehidu
yu sa lawa yu. Enù ka amuk eghiduwan sa maama sa sawa di, lagà sa hagdi lawa
mendaa sa eghiduwan di.
29 Enù ka endà duen etaw melepuh sa hagdi lawa, dodoo pekaenen di polo owoy
eg-ipaten di. Hediya ma eg-ipaten i Kelistu kita i umpungan di,
30 enù ka lagà ki sa lawa di.
31 Na, duen sa kagi i Nemula igpesulat di, guwaen di,
"Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa."*
32 Na, duen sa medalem selepangan iya wé kagi i Nemula. Ini sa selepangan di
netiigan ku sa egoh di nesesebaen ki si Kelistu danà ta egpigtuu diyà kenagdi.
33 Dodoo beken iya daa, enù ka duen ma sa selepangan di denu sa etaw épê sawa.
Na, kiyu i maama, hiduwi yu temù sa sawa yu iling mendaa sa kehidu yu keniyu.
Owoy kiyu i bayi, pangunut yu ma diyà sa sawa yu.

6

Ini Sa Igsugù I Pabelo Denu Sa Medoo Batà Owoy Sa Lukes Da Ma

1 Na, kiyu i batà, pangunuti yu dé sa lukes yu enù ka iya sa mepion egbaelan sa
etaw egpigtuu diyà si Datù.

* **5:31** 5:31 Basa ko Génesis 2:24.

2 Duen sa uledin i Nemula denu iya wé, owoy iya sa anay uledin kenà di duen
untung igpasad di. Guwaen di, “Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu,
3 anì mepion sa keugpà yu owoy melalù yu ma mugpà diyà tanà.”*
4 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu. Dodoo indaw yu polo kagda
amuk duen sa medaet egbaelan da, owoy tulù yu ma kagda sa mepion adat sa etaw
egpigtuu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Owoy Sa Épê Da

5 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù yu diyà tanà. Adati yu ma kagda
owoy petudà yu sa pedu yu diyà kenagda, enù ka lagà si Kelistu sa egpangunutan yu.
6 Endà mepion di amuk iya daa sa egoh yu eggalebek amuk eghauwen da kiyu anì
metuuwan da kiyu. Dodoo pepion yu polo sa galebek yu, enù ka lagà yu udipen i
Kelistu eggalebek sa uyot i Nemula danà sa pedu yu metudà.
7 Huenan di, keanggani yu sa galebek yu, enù ka beken etaw daa sa egpangunutan
yu dodoo si Datù polo sa tigtu egpangunutan yu.
8 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Nemula diyà sa langun etaw egbael
mepion, iling ka udipen ataw ka temù etaw.
9 Na, kiyu i etaw épê udipen, pepion yu sa adat yu diyà kenagda. Yoko ma egpeges
duu kagda, enù ka sebaen daa sa Datù ta diyà langit, iling ka temù etaw ataw ka
udipen. Owoy endà duen tayu mehagtaw diyà sa kehaa di, enù ka nesetepeng ki
langun.

Ini Denu Sa Medoo Kinemkem Ta Igbegay I Nemula Anì Tumaban Ki

10 Na, duen pa sa ikagiyen ku diyà keniyu. Pebagel yu sa kepigtuu yu danà di
nesesebaen yu si Datù owoy danà ma sa ketabang sa dakel tunung di.
11 Uwit-uwit yu ma sa langun kinemkem igbegay i Nemula diyà keniyu anì mekeatu
yu diyà sa medoo medaet ig-epan i Satanas mekeakal keniyu.
12 Enù ka beken uloy etaw daa sa kuntelà ta, dodoo iya polo sa kuntelà ta si Satanas
owoy sa medoo busaw eg-unut kenagdi owoy sa medoo datù épê egkegaga diyà awang
endà egkehaa ta duu. Kagda sa kaunutan sa medoo etaw tegebael medaet eg-ugpà
diyà deleman.
13 Huenan di, uwit-uwit yu sa langun kinemkem igbegay i Nemula diyà keniyu anì
mekeatu yu diyà sa medoo kuntelà yu amuk meuma sa egoh yu meselimbul. Agulé
amuk meubus sa egoh yu meselimbul, endà metabanan yu.
14 Na, tapay yu dé pebagel sa pedu yu lagà sa sundalu. Iya lagà sa isabitan yu sa
tuu daa keikagi. Owoy iya lagà sa anit yu sa metiengaw adat yu.
15 Owoy iya lagà sa talumpà yu sa keudes yu egtulon sa Mepion Tegudon mekelanih
pedu danà i Nemula.
16 Owoy salig yu ma takà diyà si Kelistu enù ka iya lagà sa kelasag yu anì endà
mesugat yu sa seleb eglegleg igpanà i Satanas diyà keniyu amuk tepengan di kiyu anì
mesalà yu.
17 Owoy iya lagà sa sayap wagya yu sa kealuk i Nemula keniyu denu sa salà yu.
Owoy iya lagà sa sundang kinemkem yu sa kagi i Nemula egpigtuuwen yu igbegay sa
Suguy di diyà keniyu.
18 Na, sumalà dé sa eghauwen yu, simbà yu takà pegeni sa ketabang i Nemula danà
sa kesalig yu sa Suguy di. Tuliki yu ma sa pedu yu anì endà mesemek yu egsimbà,
owoy simbai yu ma sa langun etaw egpigtuu.

---

* **6:3** 6:2-3 Basa ko Éksodo 20:12; Dutilonomiyu 5:16.

19 Simbai yu ma aken anì mebegayan i Nemula aken sa penemdem milantek anì
takà a tumegudon. Owoy simbai yu ma aken anì endà melimedangan a egtulù sa
Mepion Tegudon iglidung diyà etaw egoh anay.
20 Na, aken sa sinaligan i Nemula anì tumulù a sa Mepion Tegudon, apiya di pa
nebilanggu a dé ini egoh di. Na, simbai yu aken anì endà melimedangan a tumegudon
diyà sa medoo etaw enù ka iya sa galebek igbegay i Nemula diyà kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

21 Na, egpeangayen ku Tikiko i diyà keniyu anì tulonen di diyà keniyu denu sa
keugpà ku dahini owoy sa langun neukitan ku. Kagdi sa eghiduwan ta owoy kesaligan
ma egbael sa igsugù i Datù.
22 Egpeangayen ku kagdi diyà keniyu anì mekedineg yu denu sa keugpà ké dahini
anì pebagelen di ma sa pedu yu.
23 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì melanih sa keugpà yu danà i
Nemula sa Emà ta owoy danà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Ungayà ku ma meumanan
pa sa kesehiduway yu danà yu egpigtuu diyà si Kelistu.
24 Ungayà ku ma mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, kiyu i langun
etaw mehidu si Hésus Kelistu sa Datù ta taman melugay.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà PILIPOS

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

Na, dutu uwang Masidoniya dò diyà tanà Akaya sa menuwa Pilipos. Dakel sa menuwa Pilipos owoy duen ma medoo etaw Loma eg-ugpà dahiya.

Migtegudon Pabelo i diyà menuwa Pilipos egoh di anay migtebow diyà sa uwang Masidoniya. Danà sa ketegudon di, medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Tigtu meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus. Eghiduwan da Pabelo i owoy eghiduwan i Pabelo ma kagda. Huenan di, medoo gulê eglengen Pabelo i diyà kenagda diyà Pilipos, owoy egtabangan da ma.

Na, egoh sa medoo tegePilipos migdineg sa egoh i Pabelo nebilanggu, pineangay da sa sebaen duma da, si Ipapelodito anì mangay tumabang kenagdi. Pineuwitan da ma pilak Pabelo i. Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda anì egpesalamat diyà kenagda danà sa tabang igpeuwit da diyà kenagdi. Na, diyà siini sulat di, tinulù di kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, owoy anì meanggan da ma apiya di pa egkelikutan da ataw ka egkebukul da. Tinulù di ma anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu. Kami sa sinaligan i Hésus Kelistu.
Egsulat ké diyà keniyu, kiyu i medoo etaw i Nemula danà yu egpigtuu diyà si Hésus
Kelistu dutu Pilipos dò. Egsulat ké ma diyà sa medoo kaunutan yu owoy sa medoo
tegetabang ma diyà sa umpungan i Hésus dahiya.
2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa
melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsimbà Denu Sa Etaw TegePilipos Egpigtuu

3 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula uman egketulengan ku kiyu.
4 Uman isimbà ku kiyu, egkeanggan a temù amuk egsimbà a.
5 Egkeanggan a enù ka edung sa egoh yu anay migpigtuu taman ini egoh di, dakel
sa ketabang yu kenak egoh ku migtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
6 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Netiigan ku mig-edung Nemula i egbael sa
mepion diyà sa pedu yu egoh yu anay egpigtuu, owoy egbaelan di uman taman endà
meubus di amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus Kelistu.
7 Mepion iya wé penemdem ku denu keniyu, enù ka eghiduwan ku kiyu temù enù ka
langun yu egbulig kenak diyà siini galebek igpebael i Nemula diyà kenak. Egbuligan
yu aken ini egoh di egoh ku nebilanggu owoy egoh anay egoh ku endà pa nebilanggu
egoh ku migsagbì diyà sa egkuntelà sa tuu tegudon owoy egoh ku ma egpeeles sa
kepigtuu yu.
8 Na, netiigan i Nemula tigtu a mebugà keniyu enù ka tigtu eghiduwan ku kiyu lagà
sa dakel kehidu i Hésus Kelistu keniyu.
9 Isimbà ku kiyu anì lumenuk sa kesehiduway yu, owoy anì metiigan yu uman sa
ungayà i Nemula owoy kumilantek ma sa penemdem yu.
10 Iya sa isimbà ku denu keniyu anì metiigan yu sa tigtu mepion egbaelan. Amuk
hediya, endà duen sa medaet nekeamut diyà sa adat yu owoy endà ma duen sa kenà
yu mesigbolow etaw amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus Kelistu.

11 Isimbà ku ma anì megulub yu sa tigtu metiengaw adat danà sa ketabang i Hésus
Kelistu keniyu. Amuk metuu dé iya wé, tigtu meolò Nemula i.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula Egoh Di Nebilanggu

12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Apiya di pa
nebilanggu a ini egoh di, egpekeseluh doo sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.
13 Enù ka sa langun sundalu egbantay sa dalesan ulu-ulu etaw Loma owoy sa langun
liyu etaw dahini, netiigan da doo nebilanggu a danà ku aken sa sinaligan i Kelistu.
14 Owoy sa medoo duma ta egpigtuu, egkedakel ma sa kepigtuu da diyà si Datù
Hésus enù ka hinaa da dé sa egoh ku endà nelimedangan egtegudon apiya nebilanggu
a. Egkebagel polo sa pedu da egtulù sa kagi i Nemula, enù ka endà nelimedangan da.
15 Na, netiigan ku duen etaw egtegudon denu si Kelistu enù ka egkesina da diyà sa
egbaelan ku owoy ungayà da atuwan da aken. Dodoo duen ma etaw egtegudon danà
sa pedu da mepion.
16 Eghiduwan da aken danà da neketiig hinemilì i Nemula aken anì mekesagbì a
diyà sa egkuntelà sa Mepion Tegudon.
17 Dodoo sa liyu etaw, egtegudon da denu si Kelistu anì kumedakel da. Endà mepion
sa pesuwan da egtegudon enù ka guwaen da dò meumanan sa kelikutan mehaa ku
diyà sa bilangguwan danà sa kebael da.
18 Dodoo maen dé, enù ka neanggan a polo sa egbaelan da, enù ka egtegudon da doo
langun denu si Kelistu, iling ka medaet sa pesuwan da egtegudon ataw ka mepion.
19 Owoy uman a ma meanggan enù ka netiigan ku doo mekelaun a kani danà sa
kesimbà yu kenak owoy danà ma sa ketabang sa Suguy i Hésus Kelistu.
20 Na, iya sa tigtu uyot pedu ku takà a mangunut diyà sa langun igsugù i Nemula
kenak anì endà memalaan a. Ungayà ku endà melimedangan a egtulù, labi pa ini
egoh di, anì tigtu meolò Kelistu i danà sa langun egkebaelan ku, iling ka mematay a
ataw ka mehagtay a pa.
21 Enù ka aken, ungayà ku mehagtay a pa diyà tanà anì takà a eg-olò si Kelistu.
Dodoo amuk mematay a, uman pa mepion iya wé enù ka mugpà a diyà kenagdi.
22 Dodoo amuk kumelalù a pa diyà tanà, kumedakel sa galebek ku diyà si Kelistu.
Huenan di, endà netiigan ku duu tayu sa mepion hemilien ku.
23 Egkeduwa sa pedu ku ini egoh. Ungayà ku hedem meelut sa keugpà ku diyà tanà
anì mugpà a diyà si Kelistu, enù ka uman pa mepion iya wé.
24 Dodoo amuk endà pa mematay a, mepion ma doo enù ka mekebulig a pelà keniyu.
25 Na, netiigan ku duen sa pesuwan di mepion amuk mehagtay a pelà diyà keniyu.
Huenan di, netiigan ku mugpà a pelà diyà keniyu anì mebuligan ku pa kiyu denu sa
kepigtuu yu anì tigtu meanggan ma sa pedu yu danà yu egpigtuu.
26 Huenan di, amuk mehagtay a pelà, tigtu meolò yu Hésus Kelistu i enù ka
mekepelikù a diyà keniyu.

Igsasà I Pabelo Anì Pebagelen Da Sa Pedu Da Amuk Egkepelihay Da

27 Na, sumalà dé sa mebaelan ku, iling ka mematay a ataw ka endà pa, ini sa
isasà ku keniyu. Pelumani yu sa adat yu anì mekeiling yu diyà sa Mepion Tegudon
denu si Kelistu. Enù ka apiya di pa endà pelikù a diyà keniyu, duminegdineg a daa
denu keniyu amuk mesesebaen sa pedu yu metigkel owoy egkesetabang yu egtulù sa
Mepion Tegudon anì kumedoo sa etaw egpigtuu.
28 Yoko egkelimedangan na diyà sa medoo etaw egkuntelà keniyu. Pebagel yu polo
sa pedu yu, enù ka amuk endà egkelimedangan yu, iya sa tandà di kagda polo sa
pigtamayan i Nemula owoy kiyu polo sa mebegayan lalù endà meelut di, enù ka si
Nemula sa egtabang keniyu anì mekeatu yu.

29 Enù ka mepion sa kebael i Nemula keniyu egoh di migpepigtuu keniyu diyà si
Kelistu. Beken sa kepigtuu yu kenagdi daa sa ungayà i Nemula, dodoo sa lihay yu ma
danà yu egpigtuu.
30 Nekeiling yu kenak enù ka nepelihay yu ma danà sa kepigtuu yu. Egoh anay
hinaa yu sa egoh ku nepelihay, owoy egdinegen yu tapay a doo egkepelihay taman
ini egoh di.

2

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Ilingan Da Sa Adat I Kelistu

1 Na, netiigan ku mebagel sa kepigtuu yu danà yu nesesebaen si Kelistu, owoy
nekedan ma dé sa bukul yu danà sa kehidu di keniyu. Netiigan ku ma eg-ugpà sa
Suguy i Nemula diyà sa pedu yu, owoy mehidu yu owoy egsehiduway yu ma.
2 Huenan di, ini sa isasà ku keniyu. Sesebaenay yu diyà sa penemdem yu owoy
sa pedu yu ma, owoy pepion yu ma sa kehidu yu sa duma yu. Amuk hediya, tigtu a
meanggan temù.
3 Na, amuk duen sa egbaelan yu, yoko egpedakel duu kiyu, dodoo pedakel yu polo
sa duma yu. Owoy yoko egpenemdem duu sa niyu pedu daa, dodoo adati yu polo sa
duma yu.
4 Yoko egsagipà duu sa niyu ungayà daa, dodoo penemdem yu polo sa ungayà sa
duma yu.
5 Mepion amuk ilingi yu sa penemdem i Hésus Kelistu.
6 Apiya di pa tigtu Nemula kagdi i,
endà egtegelen di duu sa kenemulawan di.
7 Dodoo sinalidan di polo sa kenemulawan di.
Migpeetaw polo diyà tanà
owoy pinetukééy di kagdi,
owoy tigtu egpangunut diyà sa igsugù sa Emà di lagà sa kepangunut udipen.
8 Egoh di migpeetaw diyà tanà,
endà pinedakel di kagdi dodoo migpetukééy polo.
Migpangunut doo diyà sa sugù sa Emà di
apiya di pa igtutuk diyà sa kayu igbugsud anì mematay.
9 Huenan di tigtu pinedakel i Nemula kagdi
owoy igbegay di diyà kagdi sa tigtu mapulù gelal.
Uman pa mapulù sa gelal di diyà sa langun gelal.
10 Iya sa binaelan di anì oloen da langun Hésus i,
iling ka diyà langit ataw ka diyà tanà ataw ka diyà bayà.
Langun da umolò si Hésus temù,
11 owoy mikagi da langun, guwaen da,
“Si Hésus Kelistu daa sa Datù ta langun.”
Huenan di, meolò ma Nemula i Emà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulù Denu Sa Kepigtuu Da

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, egoh ku mig-ugpà diyà keniyu egoh anay,
takà yu migpangunut diyà sa igtulù ku keniyu. Huenan di, umani yu pa pangunuti
sa igtulù ku ini egoh di egoh ku endà dé diyà keniyu. Owoy udesi yu sa kepigtuu yu
anì meketuu sa langun inedungan i Nemula egoh di mig-aluk keniyu. Owoy adati yu
ma kagdi danà yu nelimedang neketipay kenagdi.
13 Enù ka si Nemula sa takà egtabang keniyu anì dumuen sa pedu yu eg-unut diyà
sa ipebael di keniyu, owoy egbegay ma egkegaga anì mangunut yu.

14 Amuk duen sa ipebael i Nemula keniyu, baeli yu dé. Yoko egsigbolow duu, owoy
yoko ma egluwoh duu.
15 Amuk hediya, endà duen medaet mekeamut diyà sa adat yu, owoy metiengaw
sa pedu yu enù ka anak yu i Nemula, owoy endà ma duen sa sigbolowen etaw diyà
keniyu. Apiya di pa eg-ugpà yu diyà sa dupang etaw tegebael salà, baeli yu polo sa
mepion. Lagà yu bituen egsenang amuk sigep,
16 enù ka egtulon yu diyà kenagda sa tegudon mekepelalù etaw taman melugay.
Amuk iya sa egbaelan yu, tigtu a meanggan amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus
Kelistu enù ka metiigan ku tigtu miulan sa galebek ku diyà keniyu.
17 Na, sa kepigtuu yu, iya lagà sa ibegay ta diyà si Nemula kenà di metuuwan.
Amuk ungayà di sa kepatay ku sa iuman ibegay ta kenagdi, tigtu a polo meanggan.
Meanggan a danà sa kepigtuu yu, iling sa egoh yu neanggan.
18 Huenan di, yoko egkebukul la amuk mematay a, dodoo pepion yu polo sa pedu
yu anì meanggan yu ma lagà kenak.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Si Timotiyu Owoy Si Ipapelodito

19 Na, amuk iya sa uyot i Datù Hésus, peangayen ku Timotiyu i diyà keniyu kani,
enù ka amuk lumikù dini tulonon di aken denu sa egbaelan yu anì kumepion sa pedu
ku.
20 Kagdi daa sa duma ku tigtu eghidu keniyu, iling mendaa sa kehidu ku keniyu.
21 Dodoo sa medoo liyu etaw, takaan da polo egpenemdem sa hagda daa ungayà.
Endà egpenemdemen da duu sa ungayà i Hésus Kelistu.
22 Dodoo netiigan yu dé tigtu mepion sa adat i Timotiyu. Lagà anak ku kagdi i enù
ka egbulig kenak egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.
23 Amuk metiigan ku sa mebaelan ku, iya pelà peangayen ku kagdi i diyà keniyu.
24 Owoy amuk mepion diyà si Datù, endà melugay a mekelaun diyà sa bilangguwan
anì mekeangay a ma diyan.
25 Na, iya ma sa penemdem ku pelikuen ku diyà keniyu Ipapelodito i sa duma ta
egpigtuu sa pineangay yu egpebulig kenak. Kagdi ma sa tigtu duma ku eggalebek
diyà si Datù lagà sa sundalu di.
26 Egpelikuen ku kagdi diyà keniyu enù ka tigtu mebugà keniyu owoy nebukul ma
sa pedu di danà yu migdineg sa egoh di miglinadu.
27 Tuu ma doo, tigtu eglinadu owoy buyu dé egkematay. Dodoo eghiduwan i Nemula
kagdi, huenan di nelikuan. Owoy eghiduwan i Nemula ma aken, enù ka meumanan
sa kelikutan ku amuk mematay Ipapelodito i.
28 Huenan di, tigtu meiyap a pelikuen ku kagdi diyà keniyu anì meanggan yu ma
amuk hauwen yu dema. Amuk meanggan yu, mekedan ma sa bukul ku keniyu.
29 Na, amuk tumebow diyà keniyu, salui yu danà sa kekeanggan yu, enù ka kagdi sa
duma ta egpigtuu diyà si Datù. Adati yu ma kagdi owoy sa medoo etaw iling kenagdi,
30 enù ka buyu nematay danà di eg-unut sa igsugù i Kelistu kenagdi. Endà
egsagipaen di duu sa hagtay di danà di migbulig kenak, enù ka endà mekebulig yu
kenak danà yu mediyù dini.

3

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen pa sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Takà
yu pepion sa pedu yu anì meanggan yu temù danà yu nesesebaen si Datù. Maen
dé amuk egdulien ku eg-ikagi sa tapay inikagi ku diyà keniyu, enù ka danà iya wé
mebaluy kumeeles sa kepigtuu yu.

2 Tuliki yu sa medoo etaw pinelagà ku tuyang. Medaet sa egbaelan da enù ka itulù
da endà anaken i Nemula kita amuk endà nekelaingan ki ipat iling sa uledin igsugkow
i Mosis.
3 Dodoo kita polo sa tigtu etaw i Nemula, beken kagda, enù ka endà egsalig ki diyà
sa medoo egbaelan ta lagà kepekelaing ipat anì mealukan ki. Egsalig ki polo diyà si
Nemula danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy di kenita, owoy meanggan ki langun
enù ka nesesebaen ki si Hésus Kelistu.
4 Na, amuk duen etaw guwaen di dò mealukan ki danà ta egpangunut diyà sa
medoo uledin Hudiyu, aken doo sa migtaban kenagda egpangunut diyà sa uledin anì
mealukan a.
5 Iya sa inikagi ku enù ka nekelaingan a ipat egoh ku walu agdaw pelawà diyà
awang. Aken sa tugod i Bénhamin sa anak i Islaél. Tigtu a ma Hudiyu enù ka Hudiyu
ma sa medoo tupù ku. Owoy tigtu a ma migpangunut sa medoo uledin ké igsugkow
i Mosis egoh anay, enù ka Palasiyu a ma.
6 Tigtu a meudes egpangunut diyà sa uledin ké taman sa egoh ku migpelihay sa
medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu. Tigtu metudà sa kepangunut ku sa medoo uledin
igsugkow i Mosis enù ka endà duen sebaen uledin tinipay ku.

7 Dodoo sa langun sinaligan ku egoh anay guwaen ku dò mealukan a dahiya,
inekedan ku dé enù ka netiigan ku endà duen ulan iya wé. Eghalì a polo egsalig
diyà si Kelistu.
8 Beken iya daa sa inekedan ku, dodoo pineulan ku ma sa langun egkeiyapan ku
egoh anay, enù ka igsambì ku sa tigtu milantek sa keketiig ku si Hésus Kelistu sa
Datù ku. Danà i Kelistu, linengaan ku dé sa langun sinaligan ku egoh anay lagà lupuk
igbuung ku anì tigtu a meketiig si Kelistu
9 anì tigtu ké ma nesesebaen. Endà kumetiengaw a diyà sa kehaa i Nemula danà
ku egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo kumetiengaw a polo diyà sa
kehaa i Nemula danà ku egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka si Nemula sa egpetiengaw
kenak danà ku egsalig diyà si Hésus Kelistu.
10 Iya daa sa ungayà ku ini egoh di tigtu a meketiig denu si Kelistu. Ungayà ku ma
metiigan ku sa tunung i Nemula igpehaa di egoh i Kelistu neenaw. Owoy ungayà ku
ma tumigkel a sa medoo kelikutan egpekeuma diyà kenak lagà sa ketigkel i Kelistu sa
kelikutan di. Ungayà ku ma mekepangunut a sa uyot i Nemula lagà sa kepangunut i
Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
11 Iya sa ungayà ku anì mebegayan a ma sa lalù endà meelut di amuk enawen i
Nemula aken kani.
12 Dodoo yoko egpenemdem duu amuk negulub a dé, owoy yoko ma egpenemdem
duu amuk tigtu a dé metiengaw. Dodoo eg-udesan ku polo egpangunut sa uyot i
Hésus Kelistu, enù ka iya sa pesuwan di kinuwa di aken etaw di.
13 O medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku endà pa nekeatu a sa langun uyot i
Kelistu diyà kenak. Dodoo ini sa egbaelan ku ini egoh di, egpeulanen ku sa langun
binaelan ku egoh anay owoy eg-udesan ku pa taman sa egoh ku mekekuwa sa langun
uyot i Nemula.
14 Eg-udes a uman anì mekuwa ku sa untung ibegay i Nemula diyà kenak sa lalù
endà meelut di. Inumow i Nemula kita anì kumelalù ki taman melugay danà di
nesesebaen ki si Hésus Kelistu.

Egsasà Pabelo I Diyà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

15 Na, kita i etaw mebagel kepigtuu, mepion amuk sebaen daa sa pedu ta denu iya
wé inikagi ku. Dodoo amuk duen pa etaw diyà keniyu tigesa sa pedu di, ipehaa i
Nemula doo diyà keniyu sa mepion ukit anì mesesebaen sa pedu yu.

16 Dodoo muman ki polo mangunut sa igtulù i Nemula diyà kenita edung egoh anay
taman ini egoh di.
17 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken takà owoy
pigtuu yu diyà sa medoo etaw eg-iling sa mepion adat ké.
18 Medoo dé gulê tinulon ku ini i diyà keniyu egoh anay, dodoo egsinegaw a dé
egtulon dema ini egoh di. Duen medoo etaw ubòubò da egpigtuu, dodoo danà sa adat
da medaet, iya sa tandà di egkuntelaen da sa tegudon denu sa kinepatay i Kelistu diyà
sa kayu igbugsud.
19 Huenan di, pigtamayan i Nemula kagda diyà sa lanaw apuy endà mepadeng, enù
ka iya sa nemula eg-unutan da sa tapay pedu da tegebael medaet. Mepion pa hedem
amuk memala da danà sa egbaelan da medaet, dodoo egkeanggan da polo, owoy iya
daa sa egkedakelan pedu da sa medoo eghauwen da diyà tanà.
20 Dodoo kita, diyà langit polo sa tigtu menuwa ta, enù ka eg-angat-angatan ta sa
kepelikù sa tegealuk kenita kedu langit dò si Hésus Kelistu sa Datù ta.
21 Amuk meuma sa kepelikù di, sambian di sa lawa ta melenek danà sa dakel tunung
di anì mekebaluy mugpà diyà langit lagà sa hagdi lawa melalù. Owoy danà ma iya
wé dakel tunung di, kumedatù Hésus Kelistu i diyà sa langun binaelan i Nemula.

4

Ini Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, eghiduwan ku kiyu temù owoy tigtu a ma mebugà
keniyu. Kiyu sa pesuwan ku egkeanggan, owoy egkeolò a ma danà yu. Huenan di,
ini sa igsasà ku keniyu, peeles yu temù sa kepigtuu yu diyà si Datù.
2 Na, ini ma sa egpegeniyen ku diyà sa duwa bayi, si Udiya owoy si Sintika, sesebaen
yu daa sa pedu yu enù ka lagà yu setelehadiyay danà yu egpigtuu diyà si Datù.
3 Ini ma sa egpegeniyen ku diyà keniko, kuna i duma ku egtegudon dahiya, tabangi
ko siiya duwa bayi anì mesesebaen sa pedu da, enù ka egtemù da egbulig kenak egtulù
sa Mepion Tegudon. Mig-unut da diyà si Kelémén owoy sa medoo liyu tegetulù egbulig
kenak. Nekesulat dé sa ngadan da diyà sa libelu kenà i Nemula migsulat sa ngadan
sa langun etaw mebegayan lalù endà meelut di.
4 Na, takà yu dé keanggan danà di nesesebaen yu si Hésus Kelistu. Egsasà a dema
diyà keniyu, keanggan yu dé temù.
5 Pepion yu ma sa pedu yu diyà sa medoo duma yu, enù ka medapag dé sa agdaw
kepelikù i Datù.
6 Yoko egkebukul la sumalà dé sa eghauwen yu, dodoo danà yu egsimbà, pegeni yu
polo diyà si Nemula sa langun ungayà yu. Amuk egsimbà yu, pesalamat yu ma diyà
kenagdi.
7 Amuk iya sa egbaelan yu, si Nemula sa egpetanà sa pedu yu owoy sa penemdem
yu ma danà di nesesebaen yu si Hésus Kelistu. Dodoo endà metiigan di etaw sa
pesuwan di metanà sa pedu yu.
8 Na, ini sa sabuhanan kagi ku diyà keniyu, o medoo duma ku egpigtuu. Iya daa sa
tagui yu diyà pedu yu sa mepion owoy sa eg-oloen etaw. Tagui yu diyà pedu yu sa
tuu kagi, owoy sa miulan egbaelan, owoy sa metudà adat, owoy sa metiengaw adat,
owoy sa metolol egbaelan yu, owoy sa metuuwan etaw eghaa.
9 Pangunuti yu dé sa langun igtulù ku sinakem yu danà sa kagi ku dinineg yu owoy
sa adat ku hinaa yu. Amuk iya sa egbaelan yu, eg-ugpà diyà keniyu Nemula i sa
egpetanà pedu ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Kenagda Danà Sa Ketabang Da Kenagdi

10 Na, tigtu a neanggan owoy eg-olò a ma si Datù Hésus enù ka migtebow dema sa
ketabang yu kenak ini egoh di. Netiigan ku beken danà yu migsabuh eghidu kenak
sa pesuwan di nelugay sa ketebow di, dodoo danà di polo egkelikutan yu sa ukit yu
megay diyà kenak.
11 Beken iya sa pesuwan ku eg-ikagi iya wé amuk egtulonen ku diyà keniyu sa endà
duen ku, enù ka tapay doo metanà sa pedu ku sumalà dé sa eghauwen ku.
12 Neukitan ku dé sa egoh di endà duen medoo langun taman ku, owoy neukitan
ku ma sa egoh di subela. Danà i Nemula egtulù kenak, netiigan ku meketigkel a
sumalà dé sa egkebaelan ku owoy sa keugpà ku. Metanà doo tapay sa pedu ku iling
ka nebesug a ataw ka egbitilen a, iling ka kawasà a ataw ka pubeli a.
13 Sumalà dé sa egkebaelan ku, metigkelan ku doo langun enù ka si Kelistu sa
egtabang kenak.
14 Dodoo tigtu mepion sa binaelan yu, enù ka tinabangan yu aken egoh ku nelikutan.
15 Na, kiyu i etaw tegePilipos, netiigan yu dé kiyu daa sa egbulig kenak egoh ku
miglegkang dutu uwang Masidoniya dò egoh ku anay migtulù keniyu sa Mepion
Tegudon. Endà duen sa liyu umpungan i Hésus eggastu kenak, enù ka kiyu daa
sa egtabang kenak.
16 Apiya egoh ku dutu Tésalonika dò, medoo gulê doo pineuwitan yu aken tabang.
17 Beken iya sa ungayà ku amuk takaan yu aken megay tabang, dodoo ungayà ku
polo meumanan sa untung ibegay i Nemula diyà keniyu.
18 Na, endà dé duen sa kulang ku enù ka sinakem ku dé sa langun igbegay yu kenak
owoy duen pa sa samà di. Negulub dé sa kehagtayan ku enù ka inuwit i Ipapelodito sa
langun tabang yu kenak. Lagà si Nemula sa binegayan yu egoh yu migbegay kenak,
agulé netuuwan Nemula i owoy neiyap ma.
19 Na, si Nemula sa megay keniyu sa langun ungayà yu danà di nesesebaen yu si
Hésus Kelistu, enù ka endà meimet sa kekawasaan di.
20 Huenan di, tigtu meolò Nemula i sa Emà ta taman melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

21 Na, egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniyu i langun etaw egpigtuu diyà si
Hésus Kelistu dahiya. Owoy sa medoo duma ta egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa
mepion pedu da diyà keniyu.
22 Owoy sa langun etaw i Nemula dahini, labi pa sa medoo eggalebek diyà sa dalesan
sa sulutan diyà Loma, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
23 Egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus
Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà KOLOSAS

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

Na, endà iseg di dakel siini menuwa Kolosas diyà sa tanà Asiya. Endà egkesekilala da si Pabelo sa medoo etaw tegeKolosas egpigtuu. Si Ipapalas daa sa kinilala di, enù ka kagdi sa maama tegeKolosas migpigtuu diyà si Kelistu danà sa ketulù di. Owoy duen ma sa medoo etaw tegeKolosas migpigtuu dé diyà si Kelistu danà sa ketegudon i Ipapalas.

Egoh i Pabelo pelà nebilanggu, migtebow Ipapalas i dahiya owoy migtulon diyà kenagdi denu sa kelikutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu dutu Kolosas dò. Duen gaa sa medoo tegetulù migtebow diyà Kolosas, dodoo tigesa sa igtulù da. Egsumbungen da Hésus Kelistu i. Duen gaa sa medoo egsugùsuguen i Nemula eglowon diyà si Kelistu, owoy kagda gaa sa egpepigtuu sa medoo etaw diyà si Nemula, beken duu si Hésus. Huenan di, nesetigesa-gesa sa penemdem sa medoo etaw egpigtuu dahiya danà iya wé igtulù da.

Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda, owoy igpeuwit di diyà si Ipapalas. Diyà siini sulat, sinelepang i Pabelo diyà kenagda sa egoh di neamu sa igtulù siedò medoo tegetulù butbut. Migtulù Pabelo i tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i. Kagdi sa pinedakel i Nemula owoy endà duen sa nekelowon diyà kenagdi. Kagdi sa nebegayan sa langun egkegaga owoy tunung. Endà duen sa mekeuwit sa medoo etaw diyà si Nemula liyu daa si Kelistu. Owoy pinedatù i Nemula Hésus i anì kagdi sa Datù diyà sa langun egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu sa duma ta egpigtuu. Egsulat ké diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa Kolosas, sa medoo duma ké kesaligan egpigtuu diyà si Kelistu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa uyot i Nemula diyà kenak.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Si Nemula Danà Sa Kepigtuu Da

3 Na, uman ké egsimbà denu keniyu, takà ké egpesalamat diyà si Nemula Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

4 Eg-oloen ké kagdi enù ka dinineg ké mebagel sa kepigtuu yu diyà si Hésus Kelistu owoy dakel ma sa kehidu yu sa langun etaw i Nemula.

5 Iya sa egbaelan yu danà yu eg-angat-angat sa mepion mekebegay keniyu igtagù i Nemula diyà langit. Owoy dinineg yu ma denu iya wé egoh di nekeuma diyà keniyu sa tuu tegudon denu si Kelistu egoh anay.

6 Nekeseluh dé siini Mepion Tegudon diyà siini sinukub langit owoy egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu owoy egsambian da ma dé sa adat da danà sa Mepion Tegudon. Hediya ma kiyu i, egkesambian sa adat yu edung sa egoh yu anay migdineg denu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita owoy egoh yu ma neketiig sa tuu tegudon

7 igtulù i Ipapalas diyà keniyu. Kagdi sa duma ta sinaligan i Kelistu eghiduwan ta, owoy kagdi ma sa kesaligan egpangunut diyà si Kelistu danà di migbulig kenami.

8 Tinulon di diyà kenami sa egoh yu egkesehidu danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsimbà Denu Sa Etaw TegeKolosas

9 Huenan di, takà ké kiyu igsimbà diyà si Nemula edung sa egoh ké anay migdineg
denu keniyu taman ini egoh di. Egpegeni ké diyà si Nemula anì tigtu yu meketiig
sa uyot di diyà keniyu danà sa Metiengaw Suguy di egbegay keniyu sa milantek
penemdem yu owoy sa melabel pagitung yu.
10 Amuk hediya, mekeiling yu doo sa metiengaw adat sa etaw i Datù anì metuuwan
Nemula i diyà keniyu, owoy takà yu ma mekebael sa mepion owoy meumanan ma
sa netiigan yu denu si Nemula.
11 Egpegeni ké ma diyà si Nemula anì peelesen di sa kepigtuu yu danà sa dakel
tunung di, anì metigkelan yu sa kelikutan yu owoy metanà ma sa pedu yu sumalà dé
sa egkebaelan yu.
12 Owoy oloen yu ma Nemula i Emà ta danà yu neanggan, enù ka iglapeg di dé kiyu
diyà sa medoo etaw di mebegayan di mepion diyà langit.
13 Enù ka si Nemula sa mig-aluk kenita kedu diyà sa kedatù i Satanas lagà deleman,
owoy hinalì di ma kita diyà sa kedatù i Hésus Kelistu sa Anak di eghiduwan di temù.
14 Enù ka danà i Kelistu, nelaun ki dé diyà salà owoy nekepeuloy ma dé sa langun
salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Datù Hésus Kelistu

15 Na, migpeetaw Hésus Kelistu i diyà tanà enù ka ipehaa di diyà kenita Nemula i
endà mehaa di etaw, owoy kagdi sa Anak i Nemula miglowon diyà sa langun binaelan.
16 Enù ka danà i Kelistu, binaelan i Nemula sa langun taman diyà langit owoy diyà
tanà, iling ka sa eghauwen ta ataw ka sa endà mehaa ta duu, lapeg sa medoo épê
egkegaga dutu langit dò owoy sa medoo datù épê dakel egkegaga endà hauwen ta
duu. Binaelan i Nemula langun iya wé danà i Kelistu anì kagdi sa meolò etaw.
17 Egoh anay egoh di endà pa duen sa langun binaelan, tapay dé duen Kelistu i,
owoy kagdi ma sa egsabà sa langun taman danà sa dakel egkegaga di.
18 Kagdi sa ulu ta owoy iya sa lagà lawa di sa langun etaw egpigtuu. Owoy kagdi
ma sa egpelalù kenita taman melugay, enù ka kagdi sa anay etaw neenaw egoh
di nematay anì endà mematay di uman. Huenan di, endà duen sa miglowon diyà
kenagdi, apiya sebaen.
19 Enù ka iya sa uyot i Nemula nekediyà si Kelistu sa langun kenemulawan di.
20 Owoy iya ma sa ungayà di pelikù diyà kagdi sa langun etaw diyà tanà ataw ka
diyà langit, owoy iya sa binaelan di danà sa Anak di si Hésus Kelistu, enù ka egoh di
nematay diyà sa kayu igbugsud neseupion da dé sa medoo etaw si Nemula.
21 Egoh anay beken etaw i Nemula kiyu, kuntelà di polo kiyu danà sa pedu yu
medaet owoy sa medaet egbaelan yu.
22 Dodoo ini egoh di, neseupion yu dé si Nemula danà sa Anak di si Hésus Kelistu
nematay diyà sa kayu igbugsud. Iya sa binaelan di anì mekedan sa salà yu owoy
kumetiengaw yu diyà sa kehaa di owoy endà ma duen kenà di sumigbolow keniyu
amuk meuma sa egoh di umuwit keniyu diyà si Nemula.
23 Huenan di, yoko eg-eked duu sa kepigtuu yu, dodoo peeles yu polo. Yoko ma
egpeulan duu sa kagi i Nemula dinineg yu enù ka duen doo sa mepion eg-angat-
angatan yu. Owoy nekeseluh dé siini Mepion Tegudon dinineg yu diyà sa langun
etaw diyà siini sinukub langit, owoy aken si Pabelo sa sinaligan i Nemula tumegudon
diyà sa medoo etaw.

Migtulon Pabelo I Denu Sa Galebek Di Diyà Sa Umpungan I Hésus

24 Na, apiya di pa pinelihay a ini egoh di danà ku egtegudon diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu, neanggan a doo enù ka netiigan ku kumepion yu danà sa ketulù ku

keniyu. Neiyap a ma enù ka lagà sa kelikutan i Kelistu, eg-imeten ku sa lihay ku igpeukit di diyà kenak anì kumepion sa langun etaw egpigtuu lagà lawa i Kelistu.
25 Owoy aken sa sinaligan di anì tumabang a sa langun etaw egpigtuu, enù ka hinemilì i Nemula aken anì tabangan ku kiyu owoy tumegudon a ma sa kagi di diyà sa langun etaw.
26 Na, linidung sa kagi di egoh anay owoy endà ma ipetiig di duu diyà etaw, dodoo ini egoh di igpetiig di dé diyà kenita i etaw di.
27 Enù ka iya sa ungayà di metiigan ta sa iglidung di egoh anay anì metiigan ta sa tigtu mepion egbaelan di diyà sa langun etaw di. Iya sa mepion egbaelan di nelidung egoh anay, peugpaen di Kelistu i diyà sa pedu ta, huenan di duen sa tigtu mepion eg-angat-angatan ta diyà langit.
28 Huenan di, egtemù ké egtegudon denu si Kelistu diyà sa langun etaw. Egsasà ké ma kenagda owoy igtulù ké ma sa langun netiigan ké denu si Kelistu, enù ka ungayà ké kumeeles sa kepigtuu sa langun etaw diyà kenagdi amuk meuwit da kani diyà si Nemula.
29 Iya maen di ya eg-udes a eggalebek owoy egtemù a ma egtulù danà sa egkegaga ku igbegay i Kelistu egtabang kenak.

2

1 Na, inikagi ku iya wé enù ka ungayà ku metiigan yu eg-udes a egtulù anì kumepion yu owoy kumepion ma sa etaw tegeLaodisiya egpigtuu owoy sa langun etaw egpigtuu endà pa migkilala kenak.
2 Eg-udes a egtulù anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si Kelistu anì mesesebaen sa pedu yu danà yu egkesehidu. Ungayà ku ma megulub sa netiigan yu sa tegudon denu si Kelistu enù ka iya sa igpetiig i Nemula diyà keniyu.
3 Enù ka sebaen i Kelistu daa sa egpetiig kenita sa langun milantek kagi owoy langun ketiigan denu si Nemula.
4 Na, iya sa kagi ku diyà keniyu anì endà meakalan yu etaw danà sa kagi da metolol endà tuu di.
5 Enù ka apiya di pa endà diyà a keniyu ini egoh di, lagà a doo diyà keniyu enù ka takaan ku kiyu egpenemdem. Owoy neanggan a ma enù ka netiigan ku nesesebaen sa pedu yu owoy meeles ma dé sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Da Danà Da Egpigtuu

6 Na, sinakem yu dé Hésus Kelistu i sa Datù yu, huenan di ini sa igsasà ku keniyu, ilingi yu kagdi danà yu dé nesesebaen.
7 Amuk peelesen yu sa kepigtuu yu diyà kenagdi, mekeiling yu sa kayu medalem kedalid owoy mekeiling yu ma sa dalesan pinebagel. Amuk hediya sa egbaelan yu, metiigan yu tuu sa tegudon igtulù di diyà keniyu owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula.
8 Hahaa yu ma anì endà meakalan yu diyà sa etaw medalem keikagi anì endà pepasek yu diyà kenagda. Dodoo endà milantek sa ketulù da enù ka kedu diyà tupù da daa owoy penemdem diyà tanà daa. Endà tuu sa ketulù da enù ka beken kedu diyà si Kelistu.
9 Iya sa kagi ku diyà keniyu enù ka neetaw Kelistu i diyà tanà owoy duen ma sa hagdi lawa. Apiya di pa etaw diyà tanà, tigtu Nemula doo.
10 Owoy nebegayan yu sa langun mepion anì megulub yu danà di nesesebaen yu si Kelistu. Na, kagdi sa miglowon diyà sa langun épê tunung endà mehaa etaw.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Hésus Kelistu Kenita

11 Na, danà di nesesebaen yu si Kelistu, kiyu dé sa etaw i Nemula, dodoo beken iya
sa tandà di sa kepekelaing ipat iling sa egbaelan sa medoo etaw Hudiyu. Dodoo iya
sa egoh yu lagà nekelaingan ipat, sa pedu yu tegebael medaet nekedan danà i Kelistu.
12 Egoh yu migpebautis diyà wayeg, lagà yu nekeunut si Kelistu egoh di iglebeng,
owoy lagà yu ma nekeunut kenagdi egoh di mig-enaw danà sa kepigtuu yu diyà sa
dakel tunung i Nemula, sa mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay.
13 Na, egoh yu endà pa egpigtuu, lagà yu dé nematay enù ka takà yu egbael salà
owoy takaan yu ma eg-unut sa tapay pedu yu. Dodoo ini egoh di, binegayan i Nemula
dé kiyu sa lalù endà meelut di danà di nesesebaen yu si Kelistu, owoy igpeuloy di ma
dé sa langun salà ta.
14 Egoh anay, mepigtamayan i Nemula doo kita danà ta migtipay diyà sa uledin di.
Dodoo ini egoh di endà pigtamayan di kita, enù ka kinayas di dé sa langun salà ta
danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud.
15 Inatuwan i Nemula ma sa langun épê tunung endà mehaa etaw, owoy igpehaa
di ma diyà kenita sa egoh di mig-atu kenagda danà i Kelistu nematay diyà sa kayu
igbugsud.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Sa Uyot I Nemula

16 Na, amuk inatuwan dé i Nemula sa medoo épê dakel egkegaga, yoko egsagipà
duu sa etaw egsigbolow keniyu danà yu endà eg-unut sa hagda adat denu sa kekaen
da owoy sa keinem da, owoy sa keadat da sa medoo agdaw mapulù iling ka sa bulan
egsilà ataw ka sa agdaw keetud.
17 Sa tapay adat eg-unutan da lagà sa alung daa endà pa mekeuma, dodoo si Hésus
Kelistu polo sa tigtu meketuu.
18 Yoko ma egsagipà duu sa etaw egsigbolow keniyu danà yu endà eg-unut sa hagda
igtulù, enù ka iya sa igtulù da sa kepetukééy etaw owoy sa kesimbà da diyà sa medoo
egsugùsuguen i Nemula, enù ka iya gaa sa nehauwan da. Yoko eg-unut duu kagda
enù ka egpeolòolò da daa apiya di pa endà duen sa pesuwan di egpeolòolò da, enù
ka iya daa sa eg-unutan da sa tapay pedu da tegebael medaet.
19 Huenan di, endà nesesebaen da si Kelistu sa Datù ta. Kagdi sa ulu ta owoy lagà
lawa di kita i etaw egpigtuu. Iya sa ungayà i Nemula lumenuk sa kepigtuu ta danà i
Kelistu sa ulu ta, lagà sa kelenuk sa lawa ta enù ka mebagel sa lawa ta amuk neseunut
sa medoo langun taman di. Hediya ma, kumebagel sa kepigtuu ta danà i Kelistu.
20 Na, danà yu egpigtuu diyà si Kelistu, lagà yu nekeunut kenagdi egoh di nematay.
Huenan di, linaun di dé kiyu diyà sa melihi owoy sa adat mekeudipen etaw diyà tanà.
Amuk nekelaun yu dé, yoko dé egpangunut ta diyà sa igtulù etaw endà tuu di.
21 Guwaen da, “Yaka eg-amis duu. Yaka egkaen duu iya wé. Yaka egsabà duu iya
wé.”
22 Endà milantek di iya wé medoo uledin da, enù ka mekedan mendaa sa medoo
hinawidan da. Yoko egpigtuu duu iya wé ketulù da enù ka danà sa penemdem etaw
daa, beken danà i Kelistu.
23 Guwaen da dò milantek iya wé itulù da enù ka egsimbà da diyà sa egsugùsuguen
i Nemula owoy egpetukééy da ma kagda owoy egpelihayen da ma sa lawa da. Dodoo
endà nesugat iya wé medoo igtulù da enù ka endà mekeatu di diyà sa medaet uyot
sa pedu ta.

3

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egoh Ta Nesesebaen Si Kelistu

1 Na, lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di mig-enaw, enù ka duen dé sa lalù ta endà
meelut di. Huenan di, penemdem yu takà sa medoo tinapay di diyà langit, enù ka
egpenuu Kelistu i denu kuwanan i Nemula kenà di egdatù.
2 Yoko egpenemdem duu sa medoo egkeiyapan etaw diyà tanà, dodoo iya polo sa
penemdem yu sa uyot i Nemula diyà langit.
3 Lagà yu nematay dé enù ka inekedan yu sa tapay pedu yu, dodoo nehagtay yu doo
enù ka melalù yu taman melugay danà yu neseunut si Kelistu, sa inenaw i Nemula,
apiya endà hinaa yu duu.
4 Si Kelistu sa egpelalù keniyu taman melugay. Huenan di amuk pelikù diyà tanà,
mesambian sa lawa yu lagà sa hagdi lawa egsenang owoy mekeunut yu kenagdi
kumedatù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

5 Na, danà yu nekeunut si Kelistu egoh di nematay, yoko eg-unut duu sa ungayà sa
tapay pedu yu egbael medaet. Yoko egbael la salà, owoy yoko egbigà ya. Ekedi yu dé
sa medaet adat yu, owoy yoko egkeilayaman duu sa langun taman duma yu enù ka
iya sa lagà penemulawen yu sa langun taman di egkeilayaman yu, beken si Nemula.
6 Yoko egbael iya wé enù ka pigtamayan i Nemula doo sa langun etaw endà
egpangunut diyà kenagdi.
7 Hediya ma sa egbaelan yu egoh anay enù ka medaet temù sa adat yu.
8 Dodoo ini egoh di, kedani yu dé sa langun egbaelan yu medaet. Yoko egbulit ta,
owoy yoko egkelepuh duu sa duma yu, owoy yoko egsekuntelaay ya eg-ugpà. Yoko
egsumbung duu sa duma yu, owoy yoko eglekab ba eg-ikagi medaet diyà duma yu.
9 Yoko ma egbutbut ta diyà sa duma yu, enù ka inekedan yu dé sa tapay pedu yu
sa tegebael medaet egoh anay.
10 Dodoo ini egoh di, binegayan i Nemula dé kiyu sa magtu pedu yu. Owoy takaan
di egpepion sa pedu yu anì mekeiling yu kagdi i migbael kenita anì tigtu yu meketiig
sa denu kenagdi.
11 Huenan di, endà duen tayu etaw mapulù diyà sa kehaa i Nemula, enù
ka nesetepeng sa etaw Hudiyu owoy sa beken Hudiyu, nesetepeng ma sa etaw
nekelaingan ipat owoy sa endà nekelaingan ipat, nesetepeng ma sa milantek etaw
owoy sa endà milantek, nesetepeng ma sa udipen owoy sa temù etaw. Nesetepeng da
langun diyà sa kehaa i Nemula, enù ka sebaen i Kelistu daa sa mapulù owoy kagdi
sa Datù eg-ugpà diyà kenita langun.
12 Na, eghiduwan i Nemula kiyu, owoy hinemilì di kiyu anì kiyu sa etaw di. Huenan
di, pepion yu sa adat yu anì tigtu eghiduwan yu sa duma yu, owoy baeli yu sa mepion
diyà kenagda. Mepion amuk petukééyen yu kiyu owoy mipedu yu ma. Mepion ma
amuk metaes sa tali yu diyà sa duma yu,
13 owoy tigkeli yu ma sa kebael da keniyu. Peuloyi yu ma sa salà binaelan da diyà
keniyu anì umiling yu si Datù egoh di ma migpeuloy sa salà yu.
14 Ini sa tigtu mapulù igsasà ku diyà siini langun, sehiduway yu, enù ka amuk
egkesehidu yu, mekebaluy yu doo mael sa langun mepion.
15 Danà i Kelistu migbegay keniyu sa melanih pedu, pangunuti yu uman sa melanih
keugpà, enù ka hinemilì i Nemula kiyu anì mesesebaen yu lagà sebaen lawa daa.
Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula danà sa egbaelan di.
16 Tagui yu diyà sa pedu yu sa langun igtulù i Kelistu. Setuluay yu owoy sesasaay
yu ma danà sa langun netiigan yu. Duyuy yu sa duyuy eg-olò si Nemula owoy sa
duyuy egsimbà, owoy duyuy yu ma egpesalamat diyà si Nemula.
17 Sumalà dé sa egbaelan yu ataw ka sa eg-ikagiyen yu, baeli yu sa mepion enù ka
kiyu sa etaw i Datù Hésus. Owoy danà di nesesebaen yu si Hésus, pesalamat yu ma
diyà si Nemula Emà ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

18 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu, enù ka iya sa mepion
egbaelan yu, kiyu i etaw i Datù.
19 Owoy kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu sa sawa yu. Yoko egbulit duu kagda.
20 Na, kiyu i batà, pangunuti yu sa langun igsugù sa emà yu owoy inay yu, enù ka
iya sa kenà i Nemula metuuwan diyà keniyu.
21 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu anì endà mesemek da egbael
mepion.
22 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù yu diyà tanà. Endà mepion
di amuk iya daa sa egoh yu eggalebek amuk eghauwen da kiyu anì metuuwan da
diyà keniyu. Dodoo pepion yu polo sa galebek yu danà sa metudà pedu yu danà yu
eg-adat si Datù.
23 Sumalà dé sa galebek yu, baeli yu udes enù ka lagà yu eggalebek diyà si Datù
Hésus, beken sa datù yu daa diyà tanà.
24 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Datù diyà keniyu, sa mepion untung
igpasad di diyà sa etaw di, enù ka si Kelistu sa tigtu Datù egpangunutan ta.
25 Dodoo amuk medaet sa egbaelan etaw, pigtamayan i Nemula doo kagda danà sa
salà da, enù ka endà duen tayu etaw mapulù diyà sa kehaa i Nemula, enù ka anan ki
nesetepeng.

4

1 Na, kiyu i etaw épê udipen, yoko egpedaet duu kagda, dodoo begayi yu kagda sa
enget daa igbegay. Yoko egkelipeng duu duen ma sa Datù yu diyà langit.

Ini Sa Medoo Liyu Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

2 Na, takà yu simbà diyà si Nemula. Tuliki yu ma sa penemdem yu amuk egsimbà
yu, owoy pesalamat yu ma diyà si Nemula.
3 Owoy simbai yu ma kami enù ka nebilanggu a dé ini egoh di danà ku takà
egtegudon, anì tabangan i Nemula ma kami egtulù sa tegudon denu si Kelistu linidung
diyà etaw egoh anay, anì dumuen sa lagà dakel selat meukaan anì mekeseluh sa
tegudon diyà sa medoo etaw.
4 Huenan di, simbai yu ma aken anì metudà sa ketulù ku anì metumàmaan sa
medoo etaw sa tegudon.
5 Na, pepion yu sa adat yu diyà sa etaw endà pa egpigtuu. Sumalà dé sa ulas di,
tuloni yu kagda denu si Kelistu.
6 Pepion yu ma sa kagi yu diyà kenagda, owoy ikagi yu daa sa milantek anì
metuuwan da diyà sa kagi yu. Amuk hediya, metiigan yu sa sagbì yu mekesugat
diyà sa langun etaw eg-igsà keniyu denu sa kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

7 Na, amuk tumebow Tikiko i diyan, tulonen di diyà keniyu denu sa keugpà ku
dahini. Kagdi sa duma ta egpigtuu eghiduwan ta temù owoy sa sinaligan i Datù
Hésus nekeiling kenak, owoy kesaligan ma diyà sa galebek i Datù.
8 Egpeangayen ku diyà keniyu anì pebagelen di sa pedu yu danà di egtulon keniyu
denu sa keugpà ké dahini.
9 Iya sa duma di mangay diyan si Onésimo. Kagdi ma sa duma ta egpigtuu
eghiduwan ta owoy kesaligan ma diyà sa igsugù i Datù, owoy kagdi ma sa etaw kedu
diyà sa menuwa yu. Huenan di, kagda sa tumulon diyà keniyu sa langun neukitan
ké dahini.
10 Na, iya sa duma ku nebilanggu dahini si Alistalko, owoy ipetulon di sa mepion
pedu di diyà keniyu. Hediya ma si Malkos sa duma telahadi i Bilnabi, ipetulon di ma

sa mepion pedu di diyà keniyu. Tapay dé tinulon ku keniyu sa egoh di mangay diyan,
huenan di salui yu amuk tumebow.
11 Na, si Hosuwa pinengadanan ma si Husto, ipetulon di ma sa mepion pedu di
diyà keniyu. Na, diyà sa langun etaw Hudiyu egpigtuu, iya daa sa egtabang kenak
egtulù denu sa kedatù i Nemula siini telu etaw. Huenan di, neanggan a temù danà sa
ketabang da.
12 Owoy si Ipapalas kedu diyà sa menuwa yu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà
keniyu. Kagdi ma sa sinaligan i Hésus Kelistu, owoy takà di kiyu igsimbà anì peelesen
i Nemula sa kepigtuu yu anì megulub sa ketiigan yu sa langun uyot i Nemula.
13 Iya sa inikagi ku anì metiigan yu meudes egtabang keniyu diyà sa kepigtuu yu,
lapeg sa kepigtuu sa etaw tegeLaodisiya owoy tegeHilapolis ma.
14 Na, si Lukas sa tegebulung eghiduwan ta owoy si Dimas, ipetulon da ma sa
mepion pedu da diyà keniyu.
15 Na, tulon yu sa mepion pedu ké diyà sa medoo duma ta egpigtuu diyà menuwa
Laodisiya. Owoy tulon yu ma sa mepion pedu ké diyà si Nimpa owoy sa medoo etaw
egpigtuu takà egkesetipon diyà sa dalesan di.
16 Amuk meubus yu egbasa siini igsulat ku, pebasawi yu ma diyà sa umpungan i
Hésus diyà Laodisiya. Owoy basa yu ma sa igsulat ku diyà sa etaw tegeLaodisiya
egpigtuu.
17 Na, tulon yu siini igsasà ku diyà si Alikipo, “Uman ka bael sa galebek igsalig i
Datù diyà keniko.”
18 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku diyà keniyu anì metiigan
yu aken sa egsulat. Egtulonen ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu. Yoko egkelipeng
nga egsimbà denu kenak enù ka tapay a doo nebilanggu.
Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

1 TÉSALONIKA
Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà sa uwang tanà Masidoniya sa menuwa Tésalonika. Endà iseg di mediyù iya wé menuwa diyà sa menuwa Pilipos. Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i anì egtegudon denu si Kelistu diyà sa medoo menuwa, migdalut daa eg-angay egtegudon diyà sa medoo etaw diyà Tésalonika. Iya sa duma i Pabelo si Silas owoy si Timotiyu. Endà iseg di nelugay sa ketegudon da dahiya, gasama iya medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Dodoo duen duma da etaw Hudiyu migkuntelà kenagda, owoy egbogowen da sa medoo etaw dahiya anì kuntelaen da ma kagda. Huenan di, mig-ipanaw da si Pabelo eg-angay dutu Kolintu dò. Dodoo nebukul Pabelo i denu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus diyà Tésalonika, enù ka mesemek da kéen migpigtuu amuk egkepelihay da danà sa medoo egkuntelà kenagda. Huenan di, sinugù di Timotiyu i egpelengen diyà kenagda diyà Tésalonika.

Agulé, egoh i Timotiyu miglikù, tinulon di diyà si Pabelo denu sa medoo tegeTésalonika. Egoh i Pabelo pelà diyà Kolintu, migsulat diyà sa medoo etaw tegeTésalonika. Migpesalamat diyà si Nemula enù ka meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu owoy egpebagelen di ma sa pedu da. Egsasaen di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, apiya di pa egkepelihay da. Owoy itulù di ma denu sa kepelikù i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Hésus diyà menuwa Tésalonika, sa medoo egpigtuu diyà sa Emà ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus Kelistu.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà di.

Eg-oloen I Pabelo Sa Kepigtuu Sa Medoo TegeTésalonika

2 Na, uman ké egsimbà, egtakaan ké kiyu eg-ingadan owoy takà ké ma egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu.

3 Egtulonen ké diyà si Nemula, sa Emà ta, sa mepion egbaelan yu danà sa kepigtuu yu owoy sa galebek yu ma danà sa kehidu yu owoy sa ketigkel yu ma sa medoo kelikutan danà sa keangat-angat yu si Hésus Kelistu, sa Datù ta.

4 O medoo duma ké egpigtuu, netiigan ké eghiduwan i Nemula kiyu owoy hinemilì di kiyu,

5 enù ka egoh ké migtulù keniyu sa Mepion Tegudon, beken uloy kagi ké daa ini i tegudon ké, dodoo dakel polo sa egkegaga di danà sa Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan di, netiigan yu tigtu tuu sa tegudon ké diyà keniyu. Egoh ké eg-ugpà pelà diyà keniyu, netiigan yu ma sa adat ké pulung mepion anì metabangan yu.

6 Netiigan ké ma hinemilì i Nemula kiyu enù ka inilingan yu kami owoy sa Datù ta ma. Apiya di pa duen sa medoo kelikutan yu danà sa kepigtuu yu, sinakem yu doo sa tegudon, owoy neanggan yu doo danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.

7 Huenan di, ini egoh di kiyu ma dé sa eg-ilingan sa langun etaw egpigtuu diyà uwang Masidoniya owoy diyà Akaya ma.

8 Migseluh dé sa kagi i Nemula dahiya diyà Masidoniya owoy Akaya danà yu, dodoo
beken dahiya daa, enù ka nekedineg ma dé sa langun etaw denu sa kepigtuu yu diyà si
Nemula. Huenan di, sumalà dé sa eg-angayan ku, endà duen sa pesuwan ku tumulon
diyà kenagda denu sa kepigtuu yu,
9 enù ka kagda polo sa egtulon diyà kenak sa egbaelan yu egoh ké mig-ugpà diyà
keniyu egoh anay. Egtulonen da ma sa kinesakem yu sa tegudon ké owoy sa kineeked
yu sa medoo inetaw pinenemula yu egoh anay. Egtulonen da ma sa kineiniyug yu sa
inetaw anì egpangunut yu polo diyà si Nemula, sa tuu Nemula nehagtay doo taman
endà meelut di.
10 Egtulonen da ma sa keangat-angat yu sa Anak di kedu langit dò, si Hésus. Kagdi
sa inenaw i Nemula egoh di nematay, owoy kagdi sa eg-aluk kenita diyà sa kepigtamay
i Nemula tumebow.

2

Ini Denu Sa Mepion Adat I Pabelo Diyà Tésalonika

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, netiigan yu doo endà uloy sa kineugpà ké diyà
keniyu egoh anay.
2 Netiigan yu ma sa egoh ké pinelihay owoy sinumbung ma diyà Pilipos egoh ké
endà pa mig-angay diyà keniyu. Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ké dahiya,
tinabangan i Nemula doo kami, huenan di mebagel doo sa pedu ké egtulù diyà keniyu
sa Mepion Tegudon kedu si Nemula, apiya di pa dakel sa kekuntelà da kenami diyà
sa menuwa yu.
3 Iya maen di ya enù ka endà medaet sa pedu ké sa linegkangan sa ketulù ké. Endà
ma logkù sa pedu ké ataw ka lebeg, owoy endà ma duen pedu ké eg-akal etaw.
4 Dodoo kami sa sinaligan i Nemula sa Mepion Tegudon enù ka netuuwan diyà sa
adat ké kesaligan. Huenan di amuk egtegudon ké, endà duen pedu ké metuuwan
sa medoo etaw daa, dodoo ungayà ké polo metuuwan Nemula i enù ka kagdi sa
egpeketiig sa pedu ké.
5 Netiigan yu ma doo metudà sa kagi ké. Endà ma miggentù ké, owoy endà ma
duen kekeima ké pantiyali iglidung ké diyà sa medoo kagi ké. Si Nemula sa petuu
siini guwaen ku.
6 Endà linagbet ké duu sa keolò sa medoo etaw kenami, ataw ka kiyu ataw ka sa
duma etaw.
7 Na, kami sa salu i Kelistu, huenan di mebaluy mekesugù ké sa keadat yu kenami
danà sa gelal ké. Dodoo egoh ké diyà keniyu, endà dé migsugù ké keniyu, enù ka
mehidu ké lagà sa bayi eg-ipat sa medoo anak di.
8 Danà ké eghidu keniyu, dakel sa pedu ké egbegay diyà keniyu sa Mepion Tegudon
kedu si Nemula lapeg sa nami pedu ma, enù ka tigtu dakel yu kiyu i diyà sa pedu ké.
9 O medoo duma ké egpigtuu, netulengan yu ma sa galebek ké owoy sa medoo
kelikutan ké egoh ké diyà keniyu. Ligò ké egtulù keniyu sa Mepion Tegudon kedu si
Nemula, miggalebek ké ma agdaw owoy sigep anì endà egpebabaen ké kiyu sa gastu
ké.
10 Egoh ké pelà diyà keniyu, netiigan yu doo taman si Nemula ma sa adat ké diyà
keniyu i etaw egpigtuu. Anan metiengaw owoy metudà sa binaelan ké, owoy endà
ma duen adat ké keniyu mesigbolow yu.
11 Netiigan yu ma sa adat ké lagà sa maama eg-ipat sa medoo anak di.
Sinigbaenbaen ké kiyu egtulù owoy pinetéél ké ma sa pedu yu owoy pineges ké ma
kiyu
12 anì pelumanan yu sa adat yu. Iya sa pesuwan di anì metuuwan Nemula i diyà
sa adat yu diyà tanà enù ka kagdi sa mig-umow keniyu anì mekeunut yu sa kedatù
di owoy sa senang di kani.

13 Na, takà ké ma egpesalamat diyà si Nemula danà sa kinesakem yu sa kagi di dinineg yu diyà kenami. Netuuwan yu sa keikagi ké sa kagi i Nemula, beken sa nami kagi daa. Siedò kagi di, iya sa eggalebek ini egoh di diyà keniyu i etaw egpigtuu.
14 Netiigan ké sa galebek di diyà keniyu enù ka nekeiling yu dé sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Hudiya, sa medoo etaw dutu egpigtuu diyà si Nemula owoy diyà si Hésus Kelistu. Nepelihay yu ma danà sa medoo duma yu lagà sa egoh da nepelihay danà sa medoo Hudiyu diyà sa tanà da.
15 Inimatayan sa medoo Hudiyu Hésus i, sa Datù ta, owoy sa medoo tegesugkow i Nemula ma egoh anay, owoy kami ma sa pinelihay da ma temù. Tinipay da ma Nemula i owoy kinuntelà da sa langun etaw,
16 enù ka inalang da sa ketegudon ké diyà sa medoo etaw beken Hudiyu anì endà ma mealukan da. Huenan di, migkedoo dé sa salà da taman migsubela lagà sa kuden egsuwék. Dodoo, dumagpak igkani sa kepigtamay i Nemula diyà kenagda.

Ini Denu Sa Ungayà I Pabelo Egpelikù Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egoh ké miglegkang diyà keniyu, mebugà ké keniyu apiya di pa endà nelugay di. Apiya di pa mediyù ké dé, medapag yu doo diyà sa pedu ké. Takaan ké kiyu egpenemdem owoy tigtu neiyapan ké kiyu eghaa.
18 Iya sa ungayà ké pelikù ké dema mangay diyà keniyu. Medoo gulê guwaen ku dò pelikù a diyan, dodoo inalang i Satanas kami.
19 Iya sa pesuwan di dakel sa pedu ku humaa keniyu enù ka kiyu sa kepionon pedu ké amuk pelikù Datù Hésus i. Amuk hediya, kiyu i etaw egpigtuu sa pesuwan di duen sa mepion eg-angat-angatan ké diyà si Nemula owoy sa pesuwan ké ma meanggan, owoy kiyu sa ketuu di sa keikagi ké egpedakel sa keatu ké diyà sa galebek ké.
20 Tigtu tuu, kiyu sa pesuwan ké egkeolò etaw owoy kiyu sa keangganan ké ma.

3

1 Na, egoh di endà egpeketigkel ké sa kekebugà ké keniyu, iya sa penemdem ké lumebù ké si Silas diyà sa menuwa Atinas
2 owoy peangayen ké diyà keniyu Timotiyu i, sa duma ta egpigtuu. Kagdi sa duma ké eggalebek diyà si Nemula egtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. Pineangay ké kagdi diyà keniyu anì pebagelen di sa kepigtuu yu owoy peelesen di ma sa pedu yu anì endà mesemek yu,
3 enù ka ungayà ké endà humalì yu danà sa medoo kepelihayan yu. Netiigan yu doo tumebow sa medoo lihay diyà kenita i etaw egpigtuu, enù ka iya sa meukitan ta tinulon i Nemula.
4 Egoh ké pelà diyà keniyu, takà ké egtulon diyà keniyu sa ketebow sa medoo lihay ta. Hê, tuu ma doo, netiigan yu duen medoo lihay ta ini egoh di.
5 Huenan di, egoh di endà egkegaga ku sa kekebugà ku keniyu, pineangay ku Timotiyu i diyà keniyu anì metiigan ku amuk tapay doo meeles sa kepigtuu yu, enù ka melenaw a amuk tepengan i Satanas kiyu owoy amuk uloy daa sa galebek ké diyà keniyu.

Migtanà Sa Pedu I Pabelo Danà Sa Dinineg Di Diyà Si Timotiyu

6 Na, ini egoh di migtebow dé Timotiyu i kedu diyà keniyu owoy mepion sa tulon di denu keniyu. Tinulon di diyà kenami meeles doo sa kepigtuu yu owoy dakel ma sa kehidu yu. Tinulon di ma egketulengan yu doo kami owoy ungayà yu ma humaa kenami lagà mendaa sa nami ungayà.
7 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, metéél dé sa pedu ké ini egoh di danà sa tinulon i Timotiyu. Apiya di pa duen medoo kelikutan ké owoy medoo kepelihayan ké, metéél doo sa pedu ké danà sa kepigtuu yu,

8 enù ka ini egoh di lagà ké sa etaw eglinadu nelikuan dé enù ka metanà sa pedu
ké amuk meeles doo sa kepigtuu yu diyà si Datù.
9 Huenan di, egpesalamat ké diyà si Nemula denu keniyu. Diyà sa kehaa di, tigtu
subela sa egoh ké neanggan denu keniyu.
10 Agdaw owoy sigep takà ké egpegeni temù diyà si Nemula anì mehaa ké kiyu anì
umanan ké sa kepigtuu yu diyà sa kenà di endà pa negulub.
11 Na, egsimbà ké diyà si Nemula Emà ta owoy si Datù Hésus anì baelan da kami
sa ukitan ké pelikù diyà keniyu.
12 Egpegeni ké ma pedakelen i Datù temù sa kehidu yu diyà sa medoo duma yu
egpigtuu lapeg sa langun etaw, lagà mendaa kedakel di sa nami kehidu keniyu.
13 Egpegeni ké ma anì peelesen di sa pedu yu anì endà duen mesigbolow di dahiya.
Amuk hediya, metiengaw yu dé diyà sa kehaa i Emà ta Nemula amuk tumebow Datù
Hésus i meunutan sa medoo etaw di metiengaw.

4

Egsasà Pabelo I Anì Umanan Da Sa Adat Da Kenà I Nemula Metuuwan

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma isasà ké diyà keniyu. Netiigan yu sa
mepion adat yu sa kenà i Nemula metuuwan, enù ka inilingan yu diyà kenami owoy
iya ma sa adat eg-unutan yu ini egoh di. Dodoo danà ké nesesebaen si Datù Hésus,
egpegeni ké diyà keniyu owoy isasà ké ma diyà keniyu anì umanan yu sa adat yu
mepion.
2 Netiigan yu doo sa igtulù ké diyà keniyu danà i Datù Hésus.
3 Na, iya sa ungayà i Nemula kumetiengaw yu temù owoy ekedan yu ma sa kebigà.
4 Ungayà di ma metiigan yu umipat sa lawa yu anì metiengaw yu owoy mipedu ma
sa adat yu.
5 Yoko eg-iling duu sa medoo etaw endà egpigtuu, sa endà egkelayam si Nemula,
enù ka iya sa adat da takà da eg-unut sa kekeiyap da egbigà. Ulan iya wé.
6 Hahaa yu anì endà mesalà yu diyà sa medoo duma yu danà yu egbigà. Iya sa igsasà
ké diyà keniyu egoh anay egoh ké migpeges keniyu, enù ka si Nemula sa migtamay
sa langun etaw egbael medaet lagà iya wé.
7 Inumow i Nemula kita anì metiengaw ki, beken iya sa ungayà di amuk tétê ki.
8 Huenan di, amuk eg-ekedan sa etaw siini igsasà ké, beken sa kagi etaw daa sa
eg-ekedan di, dodoo eg-ekedan di polo Nemula i, sa egbegay sa Metiengaw Suguy di
diyà keniyu.
9 Na, endà duen maen di ya egsulat a diyà keniyu denu sa kehidu yu sa medoo
duma yu egpigtuu, enù ka tapay dé tinulù i Nemula kiyu anì sehiduway yu.
10 Tuu ma doo, eghiduwan yu sa langun duma yu egpigtuu diyà sa uwang
Masidoniya. Dodoo, o medoo duma ké egpigtuu, egsasaen ké kiyu, umani yu pa sa
kehidu yu.
11 Udesi yu sa keugpà yu anì melanih. Yoko egpenemdem duu sa egbaelan etaw
amuk endà duen sa niyu dahiya. Udesi yu polo galebek sa hagtay yu, iling sa tapay
igsugù ké diyà keniyu.
12 Amuk hediya sa egbaelan yu, metuuwan sa medoo liyu etaw diyà sa adat yu,
apiya di pa endà pa egpigtuu da, owoy endà ma duen pesuwan yu pegastu diyà sa
medoo duma yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kepelikù I Datù

13 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan yu denu sa medoo duma yu
nematay, anì endà mebukul yu iling sa medoo etaw endà duen sa mepion eg-angat-
angatan da diyà si Nemula.

14 Egpigtuu ki nematay Hésus i owoy mig-enaw dema, huenan di egpigtuu ki ma
pelikù Hésus i dema diyà tanà owoy peunuten i Nemula diyà kagdi sa medoo etaw
egpigtuu nematay dé.
15 Na, siini itulù ké diyà keniyu, iya sa kagi i Datù. Amuk meuma sa kepelikù i Datù,
kita i egpigtuu nehagtay doo, endà mekehuna ki mebatun diyà sa medoo egpigtuu
nematay dé.
16 Hê, petuntun Datù i kedu langit dò, owoy petaleden di sa kagi di metibos.
Dumuen ma sa metaled kagi metibos sa sebaen egsugùsuguen i Nemula épê dakel
gelal, owoy dumuen ma sa metaled dagì petegbuliyen i Nemula. Amuk meuma iya
wé, umenaw da muna sa medoo nematay egpigtuu diyà si Kelistu.
17 Agulé, sa eg-enaw owoy sa egpigtuu nehagtay doo eg-ugpà pelawà diyà tanà,
petow ki dé mebatun langun tumelabuk ki si Datù diyà sa medoo gaeb diyà awang.
Amuk hediya, umugpà ki diyà si Datù taman endà meelut di.
18 Huenan di, seupionoy yu pedu danà siini eg-ikagiyen ké denu sa medoo duma
yu egpigtuu nematay dé.

5

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetulik Kenagda Sa Kepelikù I Datù

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, endà duen maen di ya sumulat ké diyà keniyu
denu sa agdaw di meketuu iya wé,
2 enù ka kiyu, netiigan yu doo sa ketebow siedò agdaw i Datù lagà ketebow sa
tegepenakaw sigep.
3 Amuk buyu dé meuma iya wé, mikagi sa medoo etaw, guwaen da, “Melanih owoy
mepion doo sa keugpà ta. Endà dé duen pesuwan ta melimedangan.” Dodoo, petow
dé polo dumagpak diyà kenagda sa sugsug da. Endà mekepelaguy da lagà sa bayi
endà mekeeked di sa mesakit di amuk egsakalan.
4 Dodoo kiyu, o medoo duma ké egpigtuu, endà dé eg-ugpà yu diyà deleman.
Huenan di, amuk tumebow siedò agdaw kepelikù i Datù, endà duen pesuwan yu
mepetow lagà tebowen yu tegepenakaw.
5 Enù ka langun yu dé etaw legdaw owoy etaw agdaw, beken ki etaw delem ataw
ka etaw sigep.
6 Huenan di, yoko eg-iling nga sa liyu etaw lagà egtudug. Dodoo tulik yu polo owoy
peeles yu sa penemdem yu anì endà umiling yu sa penemdem sa etaw eghiluwen.
7 Haa yu. Sa egtudug, egtudug da daa amuk sigep, owoy sa eghiluwen, eg-inemen
da sa mekehilu amuk sigep.
8 Dodoo kita sa etaw agdaw, huenan di peeles yu sa penemdem yu. Peeles yu ma
sa kepigtuu yu owoy sa kehidu yu lagà sa keluhub yu anit, owoy sa keangat-angat yu
sa kealuk i Nemula lagà ketagù yu sayap wagya.
9 Beken iya sa pesuwan i Nemula mighemilì kenita anì pigtamayan di kita, dodoo
iya polo sa penemdem di alukan di kita danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta.
10 Kagdi sa nematay anì alukan di kita anì melalù ki doo diyà kenagdi, apiya di pa
nematay ki ataw ka nehagtay ki pelà amuk pelikù.
11 Huenan di, seupionoy yu pedu owoy setabangay yu ma, lagà sa egbaelan yu ini
egoh di.

Egsasà Pabelo I Kenagda Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

12 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma sa isasà ké keniyu. Adati yu sa medoo
maama eggalebek diyà keniyu, sa kaunutan yu egtulù keniyu danà i Datù.
13 Adati yu kagda temù owoy pehauwi yu diyà kenagda sa kehidu yu danà sa galebek
da diyà keniyu. Udesi yu sa melanih keseamutay yu.

14 Ini ma sa isasà ké diyà keniyu, o medoo duma ké egpigtuu. Ikagiyi yu sa etaw
egpauk anì gumalebek da. Pebagel yu pedu sa etaw buyu mesemek, owoy tabangi yu
ma sa etaw melungoy kepigtuu. Pelungoy yu ma sa niyu pedu diyà sa langun etaw.
15 Hahaa yu anì endà sumulì yu amuk mesalà sa duma yu diyà keniyu, dodoo udesi
yu polo takà sa mepion egbaelan yu diyà sa duma yu owoy diyà sa langun etaw ma.
16 Pepion yu takà sa pedu yu anì meanggan yu temù.
17 Simbà yu takà.
18 Sumalà dé sa keugpà yu, iling ka mepion ataw ka medaet, pesalamat yu diyà si
Nemula, enù ka iya sa ungayà di diyà keniyu danà yu nesesebaen si Hésus Kelistu.
19 Hahaa yu anì endà alangen yu duu sa egbaelan sa Suguy i Nemula.
20 Yoko ma eg-eked duu sa kagi i Nemula egtebowtebow,
21 dodoo tepengi yu daa sa langun dinegen yu anì metiigan yu amuk tuu ataw ka
endà. Sakem yu sa mepion,
22 dodoo ekedi yu sa langun balangan medaet.
23 Na, si Nemula sa egpelanih sa pedu ta lapeg sa keugpà ta ma, ungayà ké
petiengawen di kiyu temù. Ungayà ké ma tulikan di sa pusung yu owoy sa suguy
yu owoy sa lawa yu anì endà duen mesigbolow di dahiya amuk tumebow Hésus
Kelistu i, sa Datù ta.
24 Kesaligan sa mig-umow keniyu, owoy petuuwen di doo siini ungayà ké.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

25 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu ma kami.
26 Na, amuk mesetipon yu, pehauwi yu sa kehidu yu diyà sa langun duma yu
egpigtuu.*
27 Ini sa isugù ku diyà keniyu danà sa egkegaga ku igbegay i Datù, basa yu siini
sulat ké diyà sa langun duma ta egpigtuu.
28 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

* **5:26** 5:26 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa langun duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 TÉSALONIKA
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika
Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà siini sulat, tinulon i Pabelo diyà sa medoo tegeTésalonika sa egoh di neamu sa penemdem da denu sa kepelikù i Hésus Kelistu. Igtulù di diyà kenagda sa egoh i Kelistu endà pa pelikù, dumuen sa etaw tumebow sa datù atung tegekuntelà si Nemula. Agaken di sa langun etaw endà egpigtuu diyà si Hésus anì mael da medaet, owoy tigtu meumanan sa kebael da salà.

Na, tinulù i Pabelo kagda anì gumalebek da. Endà mepion di amuk pauken da, dodoo mepion polo amuk gumalebek da anì dumuen kaenen da. Sinasà di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus, apiya di pa egkepelihay da. Owoy sinasà di ma kagda anì takà da egbael mepion diyà sa medoo duma da egpigtuu, owoy pepionen da ma sa adat da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat ké diyà keniyu,
sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa Tésalonika, sa medoo egpigtuu diyà sa Emà
ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus Kelistu.
2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa
melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Denu Sa Keligela I Nemula Amuk Pelikù Si Datù

3 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egpesalamat ké diyà si Nemula denu keniyu, enù
ka tigtu subela sa kelenuk sa kepigtuu yu owoy egkedakel ma sa kesehiduway yu.
4 Huenan di, eg-oloen ké kiyu temù diyà sa langun umpungan i Nemula danà
sa ketigkel yu owoy sa keeles kepigtuu yu, apiya di pa tigtu yu egkepelihay owoy
egkepasangan yu ma.
5 Na, sa ketigkel yu, iya sa ketuu di metudà sa keligela i Nemula langun etaw diyà sa
sabuhanan agdaw, enù ka danà yu egtigkel sa medoo kelikutan egkeukitan yu, ipetiig
i Nemula doo netuuwan diyà keniyu anì mekeunut yu sa kedatù di.
6 Anan metudà sa baelan i Nemula, huenan di pigtamayan di sa etaw egpelihay
keniyu,
7 owoy lengaan di kiyu lapeg kami ma diyà sa medoo kelikutan ta anì mekeetud
ki. Iya sa baelan di amuk pehaa Datù Hésus i kedu diyà langit. Éhê kelegleg apuy sa
egoh-egoh di owoy unutan sa medoo egsugùsuguen i Nemula épê dakel egkegaga.
8 Amuk pehaa, pigtamayan di sa medoo etaw endà egpeketiig da si Nemula owoy
sa medoo etaw eg-eked egpangunut diyà sa Mepion Tegudon denu si Hésus, sa Datù
ta.
9 Mepasangan da humaa sa kepigtamay i Nemula enù ka endà meelut di sa sugsug
da owoy mekeliyu da ma diyà sa kenà i Datù owoy diyà sa dakel egkegaga di mekegaip
etaw.
10 Amuk tumebow Datù i diyà siedò agdaw di pehaa, kagdi doo sa pedakelen sa
langun etaw di owoy sa oloen sa langun etaw egpigtuu. Amuk hediya, mekelapeg yu
ma diyà kenagda enù ka pinigtuu yu ma dé sa tegudon tinulon ké diyà keniyu.

11 Iya sa pesuwan di isimbà ké kiyu takà. Egpegeni ké diyà si Nemula sa ketabang
di keniyu anì metuuwan diyà sa keunut yu sa pesuwan di mig-umow keniyu. Isimbà
ké ma sa kebegay di tunung anì metuu sa langun mepion ungayà yu owoy megulub
ma sa langun egbaelan yu danà sa kepigtuu yu.
12 Amuk hediya, meolò Hésus Kelistu i, sa Datù ta, danà yu, owoy meolò yu ma
danà di. Metuu doo iya wé danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu.

2

Ini Denu Sa Datù Atung Tegekuntelà Si Nemula

1 Na, ini denu sa kepelikù i Hésus Kelistu, sa Datù ta, owoy denu sa egoh ta
mesetipon tumelabuk kenagdi. Egpegeni ké diyà keniyu, o medoo duma ké egpigtuu,
2 anì endà melemu egkehalìhalì sa pedu yu ataw ka mebogo yu danà sa dinineg yu
migtebow dé gaa sa agdaw i Datù pehaa. Sumalà dé sa kenà yu egdineg iya wé, iling
ka diyà sa etaw egsugkow gaa sa kagi i Nemula, ataw ka diyà sa sebaen etaw egtulù,
ataw ka diyà sa igsulat guwaen da dò kedu diyà kenami, yoko egpigtuu duu enù ka
beken pa iya sa agdaw i Datù pehaa.
3 Tulik yu polo anì endà meakalan yu, enù ka endà pa meketebow siedò agdaw
i Hésus taman endà muna di tumebow sa agdaw kekuntelà temù sa medoo etaw
diyà si Nemula owoy pehaa ma sa datù atung tegekuntelà si Nemula, sa maama
mepigtamayan diyà sa lanaw apuy.
4 Dodoo muna pelà kuntelaen di Nemula i owoy sa langun balangan egpenemu-
lawen etaw, owoy pedakelen di kagdi diyà langun da, enù ka mangay menuu diyà
sa penuuwan i Nemula dalem sa Dalesan i Nemula, owoy guwaen di kagdi gaa si
Nemula.
5 Na, egoh ku pelà diyà keniyu, tinulon ku iya wé diyà keniyu. Enù di ya, netulengan
yu pa?
6 Na, netiigan yu ma duen sa eg-alang siedò maama taman endà tumebow sa pasad
di pehaa diyà sa medoo etaw.
7 Duen pelawà diyà tanà sa penemdem sa medoo etaw egkuntelà si Nemula, dodoo
duen ma sa eg-alang sa penemdem da. Endà mekeukit sa penemdem da taman endà
mekedan sa eg-alang.
8 Dodoo amuk mekedan dé sa eg-alang, pehaa ma dé sa maama atung tegekuntelà si
Nemula. Agulé, amuk tumebow Datù Hésus i, imatayan di kagi di daa iya wé maama
owoy atuwan di anì tigtu mekesugsug danà sa senang di daa.
9 Na, amuk pehaa siedò maama atung tegekuntelà si Nemula, tunungan danà i
Satanas anì mekebael medoo panduan endà tuu owoy sa medoo tandà mekeakal
etaw.
10 Danà sa medoo medaet penemdem di, meakalan di sa medoo etaw mekesugsug.
Mekesugsug da doo enù ka eg-ekedan da egpigtuu sa tuu tegudon, sa ialuk i Nemula
kenagda hedem.
11 Iya maen di ya duen sa peangayen i Nemula diyà kenagda anì meakalan da temù
anì pigtuuwen da dé sa butbut.
12 Huenan di, tigtu mepigtamayan doo sa langun etaw endà egpigtuu sa tuu tegudon,
enù ka iya polo sa pedakelan pedu da sa medoo medaet egbaelan da.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Peelesen Da Sa Kepigtuu Da

13 Na, takà ké egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, o medoo duma ké
eghiduwan i Datù, enù ka egoh di endà pa duen tanà, tapay dé hinemilì i Nemula kiyu
anì mealukan yu danà sa kepetiengaw sa Suguy di keniyu owoy danà sa kepigtuu yu
sa tuu tegudon.

14 Iya sa pesuwan di inumow di kiyu danà sa ketulù ké keniyu sa Mepion Tegudon,
enù ka ungayà di mekeunut yu ma sa senang i Datù Hésus Kelistu.
15 Huenan di, o medoo duma ké egpigtuu, peeles yu takà sa kepigtuu yu, owoy
peeles yu ma sa medoo igtulù ké, iling ka sa tinegudon ké ataw ka sa igsulat ké.
16 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa ketabang i Datù Hésus Kelistu owoy si Nemula
sa Emà ta, sa mehidu kenita owoy sa egbegay diyà kenita sa metéél pedu ta endà
meelut di owoy sa mepion eg-angat-angatan ta. Ibegay di iya wé danà sa mepion
ketabang ipeuloy di.
17 Ungayà ké pebagelen da sa pedu yu owoy peelesen da ma anì anan mepion sa
langun egbaelan yu owoy sa langun eg-ikagiyen yu ma.

3

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpegeni Sa Kesimbà Da Kenagda

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu kami anì medelamet mekeseluh sa kagi
i Datù diyà sa medoo etaw owoy kumedakel ma diyà sa kehaa da lagà mendaa sa
kedakel di diyà keniyu.
2 Simbai yu ma anì alukan i Nemula kami diyà sa medoo medaet etaw egdupang,
enù ka duen pa medoo etaw eg-eked egpigtuu.
3 Dodoo kesaligan doo Datù i. Huenan di, netiigan ta pebagelen di sa kepigtuu yu
owoy tulikan di kiyu anì endà meatuwan i Satanas kiyu.
4 Danà ké egsalig diyà si Datù, netiigan ké endà dé sumabuh yu egpangunut diyà
sa medoo igsugù ké.
5 Na, egsimbà ké anì meagak i Datù kiyu anì uman yu pa meketiig sa kehidu i
Nemula, anì mekeiling yu sa ketigkel i Kelistu.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Endà Egpauk Da

6 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ini sa isugù ké diyà keniyu danà i Hésus Kelistu,
sa Datù ta. Yoko egpehaa ya adat diyà sa duma yu egpigtuu amuk pauken da owoy
endà ma eg-ilingan da duu sa adat igtulù ké diyà keniyu.
7 Netiigan yu doo sa mepion mebaelan yu anì ilingan yu kami. Egoh ké eg-ugpà
diyà keniyu, endà migpauk ké.
8 Endà ma migpegastu ké diyà keniyu, dodoo binayadan ké polo sa langun ungayà
ké. Sigep owoy agdaw anan ginalebek ké taman egkeliteg ké anì endà egkelikutan yu
danà sa kegastu yu kenami.
9 Apiya di pa duen sa egkegaga ké egpegastu diyà keniyu, eggalebek ké doo anì
meilingan yu sa adat ké mepion.
10 Taa yu. Egoh ké diyà keniyu, iya sa igsugù ké, guwaen ké, “Amuk duen sa etaw
diyà keniyu eg-eked eggalebek, mepion amuk endà pekaenen yu duu.”
11 Isulat ké ini i, enù ka egdinegen ké duen etaw diyà keniyu pauken. Endà dé
eggalebek da, dodoo egbogowen da daa sa egbaelan sa medoo duma yu.
12 Na, ini sa isasà ké diyà siini etaw pauken danà sa egkegaga ké ibegay i Hésus
Kelistu, sa Datù ta. Petanà yu sa pedu yu owoy udes yu ma galebek anì megastuwan
yu kiyu.
13 Dodoo kiyu, o medoo duma ké egpigtuu, yoko egkesemek ka egbael mepion.
14 Amuk duen etaw diyà keniyu eg-eked egpangunut sa kagi ké diyà siini sulat ké,
tinudui yu owoy yoko egpehaa ya adat diyà kenagdi anì memalaan.
15 Dodoo, yoko daa egkelepuh duu kagdi lagà sa kuntelà yu. Tulù yu polo lagà sa
ketulù yu sa hadi yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

16 Na, si Datù sa keduwan sa pedu ta metanà, huenan di egsimbà ké anì petanaen
di takà sa pedu yu, sumalà dé sa mehaa yu. Egsimbà ké ma anì umunut-unut Datù i
diyà keniyu.
17 Na, aken si Pabelo egsulat siini hudihudi sulat. Endà igsalig ku duu, enù ka ini
sa tandà diyà sa langun igsulat ku anì metuuwan yu danà ku ini i.
18 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus
Kelistu, sa Datù ta.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

1 TIMOTIYU
Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo
Diyà Si Timotiyu

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, kedu diyà menuwa Listela dutu uwang Asiya dò Timotiyu i, sa maama sinulatan i Pabelo dahini. Iya sa inay i Timotiyu si Unisi etaw Hudiyu, owoy etaw Geligu sa emà di.

Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì egtegudon, migpelikù diyà sa menuwa Listela owoy pineunut di Timotiyu i anì kagdi sa duma di. Lagà dé anak di Timotiyu i, owoy netuuwan ma Pabelo i diyà sa adat di. Medoo gepalay mig-unut Timotiyu i diyà si Pabelo owoy medoo sa netiigan di diyà si Pabelo. Agulé, sinasà i Pabelo anì umugpà diyà menuwa Épéso anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu dahiya.

Na, egoh i Pabelo migtebow diyà sa uwang Masidoniya, migsulat diyà si Timotiyu anì pebagelen di sa pedu di anì kumedakel sa ungayà di tumulù sa tuu tegudon denu si Hésus Kelistu. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut. Owoy sinasà di ma kagdi anì hemilien di sa medoo etaw anì mebaluy kagda sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu, owoy tinulon i Pabelo ma sa mepion adat da anì megaga da umipat sa umpungan i Hésus. Sinasà di ma Timotiyu i anì pepionen di sa adat di owoy sa egbaelan di diyà sa langun etaw, enù ka kagdi sa egsugùsuguen i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu sinugù i Nemula sa
tegealuk kenita, owoy danà i Hésus Kelistu ma sa eg-angat-angatan ta.
2 Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa tuu inanak ku danà sa egoh ko egpigtuu.
Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa kehidu
di owoy sa melanih keugpà yu danà i Nemula sa Emà ta owoy si Hésus Kelistu sa
Datù ta.

Ini Sa Kehawid I Pabelo Sa Etaw Egtulù Sa Tegudon Butbut

3 Na, egdulien ku dema isugù sa tapay igsugù ku keniko egoh ku miglegkang eg-
angay Masidoniya dò. Ugpà ka pelà diyà menuwa Épéso anì hawidan ko sa medoo
etaw egtulù sa tegudon endà tuu.
4 Hawidi ko kagda anì endà ma eg-ilingan da duu sa medoo tegudon lagà telaki
owoy sa tegudon denu sa medoo tupù da. Iya daa ketamanan iya wé sa medoo
kesesigbolowoy, beken sa penemdem meketabang sa kepigtuu sa umpungan i
Nemula.
5 Iya sa isasà ku anì sehiduway da. Iya sa linegkangan siini kehidu ta sa pedu ta
migketiengaw dé, owoy sa penemdem ta ma migtanà denu sa adat ta, owoy sa tuu
kepigtuu ta ma.
6 Na, duen duma etaw sinalidan da iya wé, owoy lagà da netelas diyà sa medoo
keikagikagi endà duen ketamanan di.
7 Apiya di pa iya sa ungayà da kagda sa tegetulù uledin i Nemula, endà doo
egketiigan da duu sa eg-ikagiyen da ataw ka sa medoo uledin egpegesen da diyà
etaw.
8 Na, netiigan ta mepion sa uledin i Nemula amuk endà amuwen sa etaw tegetulù
sa tuu tebowon di.

9 Owoy netiigan ta ma beken sa medoo mipedu etaw sa pesuwan i Nemula migbegay
sa uledin di. Iya polo sa pesuwan di anì eg-indawen di sa medoo etaw endà mipedu,
sa medoo tegeeked uledin, owoy sa medoo etaw lampawì, owoy sa medoo etaw endà
miadat si Nemula, owoy sa medoo etaw tegebael salà, owoy sa medoo etaw lebeg
pedu, owoy sa medoo etaw tegetubad sa duma da lapeg si Nemula ma, owoy sa medoo
etaw eg-imatay sa emà da owoy sa inay da, owoy sa medoo etaw tegeimatay.
10 Iya ma sa pesuwan sa uledin di anì eg-indawen di sa medoo etaw tegebigà, owoy
sa medoo maama egkeiyap egsawa duma da maama, owoy sa medoo tegehenat etaw,
owoy sa medoo tegebutbut, owoy sa medoo tegetipu duma da, owoy sumalà dé sa
etaw tegebael sa hinawidan sa tuu uledin.
11 Netiigan ta ini i danà sa magtu uledin dinineg ta, sa Mepion Tegudon igsalig i
Nemula diyà kenak, sa Nemula épê dakel egkegaga owoy meolò ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Sa Dakel Kehidu I Hésus Kenagdi

12 Na, egpesalamat a diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta enù ka pinebagel di aken anì
egkegaga ku sa galebek igsalig di diyà kenak. Egpesalamat a ma diyà kenagdi enù ka
netuuwan diyà sa kipedu ku owoy hinemilì di aken sa sinaligan di sa galebek di.
13 Egoh anay sinumbung ku kagdi owoy pinelihay ku ma sa medoo etaw di owoy
pinelobolobowon ku ma kagda eg-ikagi. Dodoo hiniduwan di doo aken enù ka egoh
ku migbael iya wé, endà pa egpigtuu a, huenan di endà egpeketiig a amuk medaet
iya wé egbaelan ku.
14 Dodoo nehaa ku dé sa mepion ketabang igpeuloy i Datù owoy migsubela ma dé.
Huenan di, egpigtuu a dé owoy mehidu a ma danà i Hésus Kelistu.
15 Na, tigtu tuu ini i kagi ku owoy kesaligan ma. Mig-angay Hésus Kelistu i diyà
tanà anì eg-alukan di sa medoo tegebael salà lapeg aken i tigtu medaet etaw.
16 Dodoo hiniduwan i Nemula doo aken anì ipehaa di sa tigtu ketigkel pedu i Hésus
Kelistu egoh di mighidu kenak, apiya di pa aken sa tigtu medaet etaw. Iya sa binaelan
di anì metiigan sa langun etaw migtuu diyà kenagdi mebegayan da ma sa lalù endà
meelut di.
17 Huenan di, mepion amuk endà duen ketamanan sa keolò ta sa tigtu Datù owoy
sa keadat ta kenagdi. Endà meelut sa kedatù di owoy endà ma dé mematay di owoy
tapay ma endà eghauwen di etaw owoy kagdi daa sa tigtu Nemula. Amin.
18 Na, Timotiyu, anak ku, isalig ku diyà keniko siini kehawid ko sa medoo duma etaw
egtegudon butbut, enù ka iya sa galebek ko igpetulon i Nemula diyà sa umpungan i
Hésus egoh anay. Huenan di, egpekeatu ka egtulù kenagda lagà sa sundalu mepion
kegila.
19 Egpekeatu ka ma danà sa kepigtuu ko si Kelistu owoy danà sa keunut ko sa
mepion egbaelan ko endà egkesigbolow sa ugpu pedu ko. Dodoo, duen ma duma
etaw mig-eked sa kesigbolow sa ugpu pedu da, huenan di nedaetan dé sa kepigtuu
da lagà sa kumpit netegeban danà di nekelumpak dakel batu.
20 Diya ma si Himiniyo owoy si Alihandelo. Igpeliyu ku kagda diyà sa umpungan
i Hésus anì mekuwa i Satanas enù ka ungayà ku meindaw da anì lengaan da sa
kesumbung da si Nemula.

2

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Kesimbà Maama Owoy Bayi

1 Na, ini sa muna egpegesen ku diyà sa umpungan i Nemula. Mepion amuk egsimbà
ki takà, ataw ka egpegeniyen ta sa ketabang i Nemula diyà kenita ataw ka diyà sa
medoo duma etaw. Uman ki sumimbà, egpesalamat ki ma diyà si Nemula. Mepion
ma amuk isimbà ta sa langun etaw

2 owoy sa medoo datù diyà tanà owoy sa langun kaunutan etaw épê egkegaga. Iya
maen di ya anì melanih sa keugpà ta egoh ta egpangunut diyà si Nemula owoy sa
egoh ta eg-iling sa metiengaw adat.
3 Mepion amuk hediya sa ukit kesimbà ta, enù ka metuuwan Nemula i sa tegealuk
kenita.
4 Ungayà di mealukan sa langun etaw owoy metiigan da ma sa tuu tegudon.
5 Iya sa ungayà di enù ka sebaen daa Nemula i, owoy sebaen ma daa sa datù
egpekeantang kenita diyà si Nemula, sa duma ta maama si Hésus Kelistu.
6 Kagdi sa migbegay sa lawa di lapeg sa suguy di anì egpesambì egtigtu sa salà
langun etaw. Egoh di neuma sa pasad hinemilì i Nemula, igpehaa di sa ungayà di
eg-aluk sa langun etaw danà i Hésus Kelistu.
7 Iya sa pesuwan di ginelal di aken salu i Hésus owoy pinetulù di ma aken diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu anì itulù ku sa tuu tegudon owoy sa ukit kepigtuu da. Tuu
siini kagi ku. Endà egbutbut a.
8 Huenan di, ungayà ku sumimbà sa medoo maama diyà sa uman sebaen umpungan
i Hésus. Mepion ma amuk petigdegen da sa belad da metiengaw diyà sa kehaa i
Nemula amuk sumimbà da danà di endà duen medaet diyà sa pedu da, ataw ka sa
kekelangget da ataw ka sa pedu da egkeduwa diyà si Nemula.
9 Diya ma sa ungayà ku diyà sa medoo bayi. Mepion amuk endà subela sa igginis
da owoy sa ig-imu da anì endà pehahaa da diyà sa medoo duma da. Amuk ungayà da
metuuwan sa medoo etaw diyà kenagda, ekedan da sa keselapid da sa ulu da, owoy
sa medoo ginis da milagà, owoy sa medoo imu da milagà, ataw ka bulawan ataw ka
sa medoo pélas.
10 Dodoo iya polo sa lagà imu da owoy ginis da metolol sa medoo mepion egbaelan
da, enù ka iya sa tuu adat sa medoo bayi egpigtuu.
11 Mepion amuk egpetemedtemed daa egdinegdineg sa medoo bayi diyà sa etaw
egtulù, owoy mangunut da ma diyà sa langun igtulù diyà kenagda.
12 Endà egpandayaen ku duu sa bayi egtulù ataw ka egpeulu-ulu diyà sa maama.
Dodoo iya polo petemedtemed da daa amuk meseumpung yu,
13 enù ka netiigan ta iya sa meulu-ulu sa maama enù ka muna binaelan Adam i,
agulé binaelan ma Iba i.
14 Beken si Adam sa inakalan i Satanas egoh anay, dodoo si Iba sa inakalan owoy
tinipay di sa uledin i Nemula.
15 Apiya di pa mehaa sa medoo bayi sa medoo mesakit uman da umanak danà sa
kepigtamay i Nemula, mealukan da doo amuk endà lengaan da duu sa kepigtuu da
owoy sa kehidu da, owoy eg-udesan da ma sa adat metiengaw owoy milantek.

3

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Kaunutan Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, tuu ini i guwaen ku, amuk duen maama egkeiyap amuk kagdi sa kaunutan
diyà sa umpungan i Hésus, mepion iya wé galebek egkeiyapan di.
2 Dodoo amuk sa kaunutan, endà mebaluy di amuk duen adat di mesigbolow
etaw. Mepion ma amuk sebaen daa sa sawa di, owoy endà egpesubelawen di duu sa
kepionon nanam di, owoy mipedu ma, owoy metulanged ma, owoy miadat diyà sa
etaw eglengen, owoy mebagel ma egtulù.
3 Endà mebaluy di amuk tegepehilu ataw ka biglanggeten ataw ka tegesigbolow
ataw ka tegepenemdem pilak. Iya polo melungoy sa pedu di,
4 owoy milantek eg-ipat sa hagdi malayan anì mipedu sa anak di owoy egpangunut
da takà sa uledin di.

5 Iya maen di ya enù ka amuk endà egpekeipat di sa hagdi malayan, labi pa egkeipat
di sa umpungan i Nemula.
6 Endà ma mebaluy di amuk magtu egpigtuu, enù ka melemu eg-amu kéen amuk
duen pedu di egpedakel kenagdi danà sa gelal di. Amuk hediya, mehaa di doo sa
kepigtamay i Nemula mekeiling si Satanas.
7 Iya polo sa maama mepion, sa maama netuuwan sa medoo liyu etaw, enù ka amuk
endà netuuwan da diyà sa adat di, mesabaan i Satanas ma owoy mebaluy kagdi sa
ipandapat i Satanas diyà sa umpungan i Hésus anì mesumbung da.

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Tegetabang Diyà Sa Umpungan I Hésus

8 Hediya ma sa maama atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus, mepion ma
amuk mipedu da. Endà mebaluy di amuk butbuten da ataw ka egkeudipen da danà
sa medoo mekehilu ataw ka big-imawen da pantiyali.
9 Mepion ma amuk tigtu tuu sa kepigtuu da sa tegudon igpetiig i Nemula.
10 Mepion ma amuk hahaa yu kagda pelawà lagà sa kebael yu ma sa medoo
kaunutan anì metiigan yu sa pedu da. Amuk melugaylugay dé owoy amuk endà
duen sa kenà da eg-amu, mebaluy dé gelalen yu kagda tegetabang.
11 Diya ma sa bayi atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus, mepion ma amuk
mipedu da. Endà mebaluy di amuk tegesumbung da ataw ka subela sa keinem da
mekehilu, dodoo kesaligan da polo diyà sa langun egbaelan da.*
12 Na, sa maama atung tegetabang, mepion amuk sebaen daa sa sawa di owoy
milantek ma sa keipat di sa anak di owoy sa malayan di.
13 Amuk mepion sa egbaelan sa tegetabang sa galebek da, kumedakel da doo diyà
sa kehaa sa umpungan i Hésus owoy kumebagel da ma egtulon denu sa kepigtuu da
diyà si Hésus Kelistu.

Ini Sa Tuu Tegudon Igpetiig I Nemula Denu Si Kelistu

14 Na, egoh ku egsulat siini itulù ku diyà keniko, ungayà ku mangay a igkani diyà
keniko.
15 Dodoo amuk meanggà a pelà, metiigan ko doo sa mepion adat ta danà siini sulat
ku, kita i etaw diyà sa malayan i Nemula. Kita ma sa umpungan i Nemula, sa Nemula
nehagtay doo taman endà meelut di, owoy lagà ki ma sa bugsud dalesan di enù ka
kita sa sinaligan di sa tuu tegudon.
16 Na, tigtu tuu, dakel temù sa tegudon egpigtuuwen ta igpetiig i Nemula diyà kenita.
Neetaw Hésus Kelistu i owoy mig-angay diyà tanà.
Igpetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula metiengaw kagdi i,
owoy migpehaa ma diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
Kagdi sa tinulon diyà sa medoo balangan etaw diyà siini sinukub langit,
owoy sa pinigtuu sa medoo etaw diyà tanà,
owoy sa nebatun dutu langit dò.

4

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Tegetulù Butbut

1 Na, iya sa kagi i Nemula igpetulon sa Metiengaw Suguy i Nemula, dumuen duma
ta mesalidan da sa kepigtuu da amuk medapag sa hudihudi agdaw diyà siini tanà.
Mangunut da diyà sa medoo busaw tegeakal etaw, owoy pigtuuwen da ma sa butbut
itulù busaw.
2 Meakalan da danà sa medoo tegetulù butbut owoy sa tegeakal. Apiya di pa medaet
egbaelan ini i tegetulù, endà ma egsigbolow sa ugpu pedu da.

* **3:11** 3:11 Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa sawa sa tegetabang.

3 Iya sa itulù da, eghawidan da sa kesawa etaw owoy sa kekaen etaw sa medoo
duma balangan kaenen. Dodoo siini kaenen eghawidan da, iya polo sa binaelan i
Nemula anì mekaen sa medoo etaw. Amuk egpesalamat ki daa diyà si Nemula danà
sa kaenen, mebaluy doo kaenen sa medoo etaw egpigtuu owoy egpeketiig sa tuu
tegudon.
4 Iya maen di ya enù ka anan mepion sa langun binaelan i Nemula, huenan di endà
duen sa meekedan ta, dodoo mesakem ta polo amuk egpesalamat ki diyà si Nemula.
5 Netiigan ta doo mepion iya wé kaenen ta diyà sa kehaa i Nemula danà sa inikagi
i Nemula owoy danà sa kesimbà ta ma egpesalamat diyà si Nemula.

Ini Denu Sa Mepion Egsugùsuguen I Hésus Kelistu

6 Na, amuk itulù ko diyà sa medoo duma ta egpigtuu ini i igtulù ku, mebaluy kuna
sa mepion egsugùsuguen i Hésus Kelistu, enù ka kumebagel sa kepigtuu ko danà sa
tegudon egpigtuuwen ta owoy danà sa mepion uledin sa tapay egpangunutan ko.
7 Dodoo ekedi ko sa medoo tegudon lagà telaki, sa endà milantek owoy sa endà
meketabang sa kepigtuu ta diyà si Nemula. Udesi ko polo tulù kuna anì egpangunut
ka diyà sa adat kenà i Nemula metuuwan.
8 Na tuu, duen tukééy mepion mehaa sa etaw amuk egpebagelen di sa lawa di,
dodoo uman pa dakel sa mepion mehaa ta amuk egpangunut ki diyà sa adat kenà i
Nemula metuuwan, enù ka danà iya wé, kumepion sa keugpà ta ini egoh di diyà tanà
owoy hediya mendaa kani dutu langit dò.
9 Tigtu tuu ini i guwaen ku owoy kesaligan ma.
10 Iya sa pesuwan di meudes ki eggalebek temù enù ka duen sa mepion eg-angat-
angatan ta diyà si Nemula, sa Nemula nehagtay taman endà meelut di owoy sa
tegealuk langun etaw, labi pa kita i egpigtuu.
11 Na, Adug, peges ko tului siini guwaen ku diyà sa medoo etaw.
12 Tuliki ko ma sa adat ko anì endà umeked sa medoo lukes keniko enù ka batàbatà
ka pelawà. Owoy tuliki ko ma sa adat ko anì meilingan ka sa medoo egpigtuu danà
sa keikagi ko owoy sa adat ko pulung mepion, owoy danà sa kehidu ko ma owoy sa
kepigtuu ko owoy sa metiengaw adat ko.
13 Taman endà tumebow a, udes ka basa sa kagi i Nemula diyà sa medoo egpigtuu,
owoy tegudon ka owoy tulù ka ma.
14 Hahaa ka anì endà umeked ka sa egkegaga igbegay i Nemula diyà keniko danà sa
kagi sa medoo egtulon sa kagi i Nemula migtebow egoh sa medoo kaunutan migsabà
keniko egoh da migsimbà eggelal keniko.
15 Udesi ko ini i galebek ko owoy peunut ko dahiya sa langun pedu ko anì mehaa
sa langun etaw sa kelenuk sa egkegaga ko.
16 Na, hahaa ko sa adat ko owoy sa ketulù ko. Amuk hediya sa egbaelan ko,
mealukan ko kuna owoy sa medoo etaw egdinegdineg keniko ma.

5

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Keadat I Timotiyu Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, yaka egsigbolow duu sa lukes maama, dodoo tulù ko polo lagà sa ketulù ko
sa emà ko. Tulù ko ma sa medoo maama batàbatà pelawà lagà ketulù ko sa medoo
hadi ko.
2 Hediya ma, tulù ko sa medoo lukes bayi lagà ketulù ko sa inay ko. Tulù ko ma sa
medoo bayi batàbatà pelawà lagà ketulù ko sa medoo tebay ko, owoy hahaa ka ma
anì endà duen pedu ko egkeiyap kenagda.
3 Na, ini sa itulù ku denu sa medoo bayi balu diyà sa umpungan i Hésus. Amuk
netuuwan ka diyà sa kelikutan sa bayi danà di nebalu, adati ko owoy pegastuwi ko
ma.

4 Dodoo, amuk duen anak sa bayi balu ataw ka bébê di, tulù ko kagda anì kagda sa
gumastu sa hagda lukes, enù ka iya sa ukit da egpelikù sa gastu diyà kenagda, owoy
iya ma sa mepion diyà sa kehaa i Nemula.
5 Na, iya sa bayi balu kenà ko metuuwan, sa tigtu egkelikutan enù ka sebaen di daa
owoy endà duen eggastu kenagdi. Eg-angat-angatan di diyà si Nemula sa keipat di
kenagdi, owoy sigep owoy agdaw takà egsimbà egpegeni sa ketabang di.
6 Dodoo, endà duen pesuwan ko metuuwan diyà sa bayi balu amuk takaan di daa
eg-udes sa kepionon nanam di, enù ka lagà nematay dé apiya di pa nehagtay pelà.
7 Huenan di, peges ko siini itulù ku diyà sa medoo etaw egpigtuu anì endà
mesigbolow di etaw sa adat da.
8 Iya maen di ya enù ka amuk duen etaw egpigtuu eg-eked eggastu sa medoo duma
di, labi pa sa hagdi malayan, eg-iniyugan di polo sa tuu uledin egpigtuuwen ta. Amuk
hediya, uman pa medaet sa hagdi adat diyà sa adat sa medoo etaw endà egpigtuu.
9 Na, ini daa sa bayi balu tagui ko sa ngadan di diyà sa sulat anì gastuwan sa
umpungan i Hésus, sa bayi balu nekeuma dé enem pulù gepalay owoy endà ma eg-
eked sa sawa di egoh anay.
10 Mepion amuk duen sa medoo mepion egbaelan di egoh anay kenà sa medoo
duma di netuuwan. Upama, mepion sa ketulù di sa medoo anak di, owoy miadat
diyà sa medoo etaw eggemow diyà sa dalesan di. Owoy egpeguséén di ma sa lisen sa
medoo etaw i Nemula danà di egpetukééy diyà kenagda, owoy egtabangan di ma sa
medoo etaw egkelikutan, owoy eg-udesan di ma egbael sa langun balangan mepion.
11 Dodoo yaka egsulat duu sa medoo bayi balu endà pa lukes, enù ka amuk
kumedakel sa ungayà da sumawa, sumabuh da mael sa igpasad da diyà si Kelistu.
12 Huenan di, mesalà da doo enù ka endà ipetuu da duu sa tapay igpasad da diyà
si Kelistu.
13 Owoy beken iya daa, dodoo melemu da ma umiling sa adat pauken, owoy
egtukidtukid da ma eglengen diyà sa medoo dalesan. Beken sa kepauk da daa sa
medaet egbaelan da, dodoo medoo ma sa egtulontulonen da dinineg da salà sa medoo
duma da, owoy takà da egsagipà sa egbaelan duma da beken hagda ipaten, owoy takà
da ma eg-ikagi sa medoo endà mepion di amuk tulonen.
14 Huenan di, ungayà ku sumawa polo sa medoo balu bayi endà pa lukes da owoy
umanak da ma owoy umipat da ma sa hagda malayan, anì endà duen baelan da
mesigbolow sa etaw egkuntelà kenita.
15 Iya sa itulù ku, enù ka duen duma balu bayi endà pa lukes netuing dé sa pedu
da anì umunut da diyà si Satanas.
16 Na, amuk duen bayi egpigtuu owoy duen ma balu bayi diyà sa malayan di, mepion
amuk kagdi polo sa umipat anì endà egkelikutan sa umpungan i Hésus danà da
egtabang. Iya maen di ya anì tabangan da polo sa medoo balu bayi tigtu tuu sa
kelikutan da.
17 Na, sa medoo kaunutan mipedu eg-ipat sa umpungan i Hésus, mepion amuk
adati yu kagda temù owoy gastuwi yu ma. Iya sa ipat yu temù sa duma kaunutan
meudes egtegudon owoy egtulù.
18 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
amuk egpeeliken yu palay."*
Duen ma sa kagi di igpesulat, guwaen di, "Mesukayan sa etaw tegegalebek."†
19 Na, amuk duen etaw egtulon sa salà sa kaunutan, yaka egpigtuu duu amuk endà
duen duma di egpetuu, iling ka duwa etaw ataw ka telu.

* **5:18** 5:18 Basa ko Dutilonomiyu 25:4. † **5:18** 5:18 Basa ko Lukas 10:7.

20 Dodoo amuk duen duma kaunutan nesalà, indaw ko diyà sa umpungan i Hésus
amuk meseumpung yu anì melenawan sa medoo duma da umiling kenagdi.
21 Na, duen sa isugù ku keniko metuuwan i Nemula owoy si Hésus Kelistu owoy sa
medoo egsugùsuguen i Nemula épê gelal. Ini sa isugù ku, pangunuti ko siini igtulù ku
denu sa medoo kaunutan. Yaka egtampil la diyà sa duma kaunutan amuk eghawidan
ko sa medaet, enù ka hawidi ko polo sa langun etaw iling ka mapulù da ataw ka endà.
22 Yaka egpedelamet duu egsabà sa maama anì gelalen ko kagdi kaunutan, enù ka
amuk mesalà, mekelapeg ka ma diyà sa salà di. Huenan di, yaka egbael iya wé anì
tapay ka dé metiengaw.
23 Na, mepion amuk beken wayeg daa sa eg-inemen ko, dodoo inem ko ma sa wain
tigtukééykééyéy anì metabangan sa linadu diyà sa getek ko owoy sa medoo liyu linadu
egtebowtebow diyà keniko.
24 Na, duen duma etaw egkesalà melemu metiigan ta owoy meumawan da sa
kepigtamay i Nemula. Dodoo apiya di pa duen ma duma etaw nelidung sa salà da,
melugaylugay pa metiigan ta doo.
25 Hediya ma, duen duma etaw neawangan sa medoo mepion egbaelan da anì
egpeketiig ki. Dodoo apiya di pa nelidung sa mepion egbaelan da, mehaa doo amuk
melugaylugay.

6

Ini Sa Itulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Egpigtuu

1 Na, sa duma etaw egpigtuu lagà duen kukung da enù ka udipen da, mepion amuk
tigtu adatan da sa épê da anì endà duen sa egbaelan da sa pesuwan di mesumbung
Nemula i owoy sa tegudon ta.
2 Amuk egpigtuu ma sa épê da, endà mepion di amuk melungoy sa kiadat da
kenagda danà di duma da egpigtuu. Dodoo mepion amuk pesubelawen da pa sa
kiadat da kenagda, enù ka sa épê da egtabangan da, iya ma sa duma da egpigtuu
egkehiduwan da.
Na, Adug, tului ko langun ini i igsulat ku diyà sa medoo egpigtuu owoy peges ko
ma anì mangunut da.

Ini Denu Sa Etaw Egsalid Diyà Sa Tuu Tegudon

3 Na, amuk duen etaw egtulù sa sebaen ma tegudon, owoy egsigbolowen di ma sa
tegudon denu si Hésus Kelistu sa Datù ta owoy sa tuu tegudon egpigtuuwen ta,
4 iya sa etaw tigtu egpedakelen di kagdi owoy endà duen sa ketiigan di. Lagà
eglinadu sa pedu di enù ka eg-udesan di daa sa medoo kesesigbolowoy denu sa
medoo keikagi endà duen ketebowon di. Iya daa sa ketamanan sa egbaelan di,
egsepangabiyuway sa medoo etaw owoy egsesigbolowoy da ma owoy egsesumbungay
da ma owoy egseagtemay da ma.
5 Takà da egsesigbolowoy, enù ka nedaetan sa pedu da owoy endà eg-ugpà sa tuu
tegudon diyà kenagda. Egpenemdem da daa kumawasà da danà sa keudes da eg-unut
diyà si Nemula.
6 Na, tuu ma doo, dakel sa mepion mehaa sa etaw amuk metanà sa pedu di danà
di egpangunut sa adat kenà i Nemula metuuwan.
7 Endà duen inuwit ta egoh ta miglesut, owoy endà ma dumuen meuwit ta kedu
diyà tanà amuk mematay ki.
8 Huenan di, amuk duen dé kaenen ta owoy ginis ta, metanà doo sa pedu ta.
9 Dodoo sa medoo etaw egkeiyap egpekawasà, lagà da egkeliteg danà da egkeepanan
sa pantiyali. Egkelikutan da temù danà da eg-amu egkeiyap sa medoo mekepedaet
kenagda. Egkedaetan da temù

10 enù ka sa kekeiyap da pantiyali, iya sa linegkangan sa medoo balangan medaet.
Duen dé duma ta egsalidan da sa tuu tegudon egpigtuuwen ta danà sa kekeiyap da
pantiyali owoy lagà sinetebektebek dé sa pedu da enù ka medoo sa kesakitan pedu
da.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

11 Dodoo kuna sa maama sinugù i Nemula, huenan di yaka eg-iling duu siedò
medaet egbaelan etaw tinulon ku. Udesi ko polo ilingi sa metiengaw adat owoy sa
kepangunut ko sa uyot i Nemula. Udesi ko ma sa kepigtuu ko owoy sa kehidu ko
owoy sa ketigkel ko owoy sa pedu ko melénég.
12 Udesi ko iya wé enù ka iya sa mepion egbaelan ko lagà igila ko diyà sa medoo
medaet danà sa kepigtuu ko. Sakem ko sa lalù endà meelut di enù ka iya sa pesuwan
di inumow i Nemula kuna egoh ko migtulon sa kepigtuu ko dinineg sa medoo etaw.
13 Na, duen isugù ku diyà keniko owoy duen ma duwa etaw egpetuu sa kagi ku, si
Nemula sa egbegay ginawa diyà sa langun eg-ipanawpanaw owoy si Hésus Kelistu sa
mebagel migtulon sa tuu kagi diyà si Ponkiyu Pilatu.
14 Danà di egpetuuwen da sa kagi ku, egsuguen ku kuna pepangunut diyà siini
igtulù ku anì pa sebaen sa kenà ko umamu anì endà duen pesuwan ko mesigbolow
etaw taman endà pelikù Hésus Kelistu i, sa Datù ta.
15 Amuk meuma sa tigtu pasad di, si Nemula sa pepelikù kenagdi, enù ka kagdi sa
Tigtu Kaunutan meolò etaw owoy endà duen meketepeng kenagdi. Kagdi sa Tigtu
Kaunutan diyà sa langun kaunutan, owoy sa Tigtu Datù diyà sa langun datù.
16 Kagdi daa sa tapay nehagtay taman melugay owoy sa eg-ugpà diyà sa temù dakel
legdaw endà mekedapag sa etaw. Tapay dé endà hinaa di etaw egoh anay, owoy endà
ma dé mehaa di etaw. Meolò kagdi i owoy meumanan ma sa kedatù di taman endà
meelut di. Amin.
17 Na, sasà ko sa medoo etaw kawasà ini egoh di anì endà pedakelen da duu kagda
anì endà ma egsalig da diyà sa medoo pantiyali da melemu mekedan. Sugù ko kagda
anì sumalig da polo diyà si Nemula, sa egbegay sa langun taman diyà kenita anì
meanggan sa pedu ta.
18 Sugù ko ma kagda anì egbael da sa medoo mepion anì tigtu kawasà da diyà sa
kehaa i Nemula. Mepion ma amuk metawag da egbegay diyà sa medoo etaw owoy
udesan da ma sa kebegay da.
19 Amuk hediya, tiponen da ma sa tuu pantiyali da diyà langit. Endà mekedan siini
tuu pantiyali, owoy iya sa ukit da mesakem sa tigtu lalù endà meelut di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

20 Na, o Timotiyu, tuliki ko sa igsalig i Nemula diyà keniko. Ekedi ko sa medoo
keikagikagi endà metuuwan i Nemula duu, owoy ekedi ko ma sa igtulù etaw
mekesigbolow guwaen da dò iya sa tuu netiigan.
21 Ekedi ko iya wé enù ka duen duma etaw guwaen da duen diyà kenagda siini tuu
netiigan, dodoo eglengaan da dé sa tuu tegudon egpigtuuwen ta.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

2 TIMOTIYU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu
Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, egoh i Pabelo migsulat ini i, nebilanggu dé diyà menuwa Loma. Netiigan di medapag dé kéen meimatayan danà sa ketegudon di denu si Hésus Kelistu. Huenan di, migsulat dema diyà si Timotiyu. Diyà siini sulat, metiigan ta sa dakel kehidu i Pabelo si Timotiyu, enù ka diyà sa penemdem di lagà anak di Timotiyu i.

Na, medoo sa igsasà di diyà si Timotiyu. Igsalig di diyà kenagdi sa galebek di diyà sa langun menuwa kenà di duen sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di Timotiyu i anì endà sumabuh di tumegudon denu si Kelistu, owoy sinasà di ma anì endà melipengan di duu sa tuu tegudon igtulù di diyà kenagdi. Tinulù di ma anì peelesen di sa kepigtuu di diyà si Hésus Kelistu owoy anì metigkelan di ma sumalà dé sa lihay ataw ka sa kelikutan mekeuma diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula,
enù ka sinugù di aken anì egtulon a denu sa lalù endà meelut di igpasad di ibegay
diyà kenita danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
2 Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa lagà anak ku egkehiduwan ku.
Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa kehidu
di owoy sa melanih keugpà yu danà i Nemula sa Emà ta owoy si Hésus Kelistu sa
Datù ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Timotiyu

3 Na, uman a egpeketuleng keniko amuk takaan ku kuna egsimbà agdaw owoy
sigep, egpesalamat a diyà si Nemula sa eg-unut-unutan ku iling sa medoo tupù ku,
owoy netuuwan ma sa ugpu pedu ku diyà sa keunut ku kenagdi.
4 Uman egketulengan ku sa luhà ko egoh ku miglegkang mig-ipanaw, mebugà a
humaa keniko anì meanggan a temù.
5 Netulengan ku sa tuu kepigtuu ko lagà sa kepigtuu sa bébê ko bayi egoh anay, si
Loida, owoy sa inay ko ma, si Unisi, owoy ini egoh di netuuwan a ma diyà sa kepigtuu
ko lagà mendaa kenagda.
6 Huenan di, egpetulengtulengen ku kuna anì umanan ko temù sa keudes ko sa
egkegaga igbegay i Nemula diyà keniko danà ku migsabà keniko egoh ku miggelal
keniko.
7 Iya sa pesuwan di egpeudesen ku kuna enù ka sa Suguy i Nemula igbegay di diyà
kenita, endà egpelenawen di duu kita diyà sa medoo etaw, dodoo igbegay di polo diyà
kenita anì duen egkegaga ta owoy kumedakel ma sa kehidu ta owoy kumeeles ma sa
pedu ta diyà sa medoo mepion.
8 Huenan di, yaka egkemalaan na egtulon denu sa Datù ta owoy yaka ma
egkemalaan na egtulon sa egoh ko nelayam kenaken i nebilanggu danà sa keunut
ku si Datù. Dodoo, tigkeli ko polo sa kepelihay egtebow diyà langun kedoo ta danà
sa Mepion Tegudon enù ka begayan i Nemula kuna egkegaga anì meketigkel ka.
9 Enù ka kagdi sa eg-aluk kenita owoy mig-umow kenita anì kita sa metiengaw etaw
di. Sa kineumow di kenita, beken danà sa mepion binaelan ta, dodoo danà polo sa
hagdi uyot owoy sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita danà i Hésus Kelistu egoh
anay egoh di endà pa duen tanà.

10 Ini egoh di igpehaa di dé iya wé danà i Hésus Kelistu migtebow, sa tegealuk
kenita. Kagdi sa mig-atu diyà sa tigtu kuntelà sa langun etaw, sa kepatay ta, owoy
igpehaa di ma diyà kenita sa lalù endà meelut di danà sa Mepion Tegudon.
11 Na, hinemilì i Nemula aken salu i Hésus anì tumegudon a owoy tumulù a ma
siini Mepion Tegudon,
12 owoy iya ma sa pesuwan di egkepelihay a ini egoh di. Dodoo endà egkemalaan
a, enù ka netiigan ku sa etaw egpigtuuwen ku owoy netuuwan a ma diyà sa egkegaga
di egtulik sa igsalig di diyà kenak taman endà tumebow iya wé agdaw di pelikù.
13 Na, ilingi ko ma sa medoo tuu kagi dinineg ko diyà kenak, enù ka iya sa mepion
meilingan ko diyà sa ketegudon ko. Peeles ko sa kepigtuu ko owoy sa kehidu ko danà
ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
14 Tuliki ko sa tuu tegudon igsalig diyà keniko danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy
i Nemula eg-ugpà diyà kenita.
15 Na, netiigan ko ma ininiyugan da aken sa medoo egpigtuu dutu uwang Asiya dò,
lapeg si Pigelo owoy si Hélmogenis.
16 Dodoo tigesa sa pedu i Onésipolo. Ungayà ku mekehaa sa malayan di sa kehidu
i Nemula, enù ka takaan di egpepion sa pedu ku danà sa ketabang di owoy endà ma
egkemalaan di aken, apiya di pa nebilanggu a.
17 Dodoo egoh di migtebow diyà Loma, inudesan di ma aken eglagbet taman sa
egoh di nekehaa kenak.
18 Owoy netiigan ko ma sa medoo ketabang di kenak dutu Épéso dò. Huenan di,
ungayà ku mehaa di sa kehidu i Datù kenagdi amuk tumebow siedò agdaw di pelikù.

2

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Mipedu Sundalu I Hésus Kelistu

1 Na, kuna anak ku, pebagel ko sa pedu ko danà sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus
Kelistu.
2 Owoy sa dinineg ko diyà kenak pinetuu ma sa medoo duma ta egpigtuu, saligi ko
diyà sa medoo mipedu etaw anì meketulù da ma diyà sa medoo liyu etaw.
3 Tigkeli ko sa niko lihay anì mebaluy ka lagà sundalu i Hésus mipedu.
4 Upama, amuk sa sundalu, endà eg-ilingan di duu sa medoo egbaelan sa liyu etaw
beken sundalu enù ka sinebaen di daa sa pedu di anì metuuwan sa kaunutan di
migpesundalu kenagdi.
5 Diya ma amuk sa etaw atung tegeletu, endà mehaa di duu sa mekebegay egoh di
egtaban amuk tumipay sa uledin denu sa kesekuyaay da.
6 Diya ma amuk sa tegehemula meudes eggalebek, kagdi sa muna mekesakem
untung amuk meuma sa keketu.
7 Na, inauwi ko siini medoo balatan ku, enù ka begayan i Datù kuna penemdem
anì metiigan ko sa langun igtulù dahiya.
8 Na, petulengtuleng ko Hésus Kelistu i sa mig-enaw egoh di nematay owoy tugod
i Dabid. Iya sa Mepion Tegudon igtulù ku.
9 Danà ku migtulù iya wé tegudon, huenan di egkepelihay a owoy pinolot a ma
sangkalì lagà sa etaw tegebael medaet. Dodoo endà nepolot sa kagi i Nemula.
10 Huenan di, egtigkelan ku sa langun lihay ku anì meketabang a sa medoo etaw
hinemilì i Nemula etaw di, enù ka ungayà ku mekehaa da sa kealuk di danà i Hésus
Kelistu anì mekeunut da ma kenagdi kumedatù taman melugay.
11 Na, kesaligan ini i kagi dinineg ta,
“Amuk nekeunut ki si Kelistu egoh di nematay,
mekeunut ki ma sa keenaw di
anì mugpà ki diyà kenagdi.

12 Amuk metigkel ki,
mekeunut ki ma kenagdi amuk kumedatù.
Dodoo amuk malaw ki kenagdi egdatuen ta,
palawen di ma kita etaw di.
13 Apiya di pa endà kesaligan ki,
tapay doo kesaligan kagdi ya,
enù ka endà mebaluy di amuk palawen di sa igpasad di diyà kenita.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpeudes Si Timotiyu Egpepangunut Diyà Si Nemula

14 Na, pepetulengtulengi ko siini guwaen ku diyà sa medoo egpigtuu. Hawidi ko ma kagda, enù ka eghauwen i Nemula doo kagda, anì endà sesigbolowoy da denu sa medoo keikagi endà duen ketebowon di. Endà mepion di sa ketamanan iya wé, enù ka medaetan polo sa kepigtuu sa medoo egdinegdineg.
15 Udesi ko ma sa galebek ko anì metuuwan Nemula i diyà keniko amuk pehaa ka diyà kenagdi. Udesi ko ma anì kuna sa tegegalebek endà duen pesuwan ko memalaan enù ka metudà sa ketulù ko sa tuu tegudon.
16 Na, ekedi ko dé sa medoo keikagi endà duen ketebowon di, sa keikagi endà netuuwan i Nemula duu. Iya maen di ya enù ka meagak sa medoo etaw danà iya wé keikagi anì mekesubela sa egbaelan da endà netuuwan i Nemula duu.
17 Sa keikagi da lagà linadu egseluh diyà sa lawa etaw enù ka lagà mekaen di sa umpungan i Hésus. Hediya ma sa igtulù sa duwa etaw, si Himiniyo owoy si Pilito.
18 Migsuway da dé diyà sa tuu tegudon enù ka itulù da neubus dé gaa sa keenaw i Nemula sa etaw nematay. Huenan di, egbogowen da sa kepigtuu sa duma etaw.
19 Dodoo, endà duen pesuwan ta egkebogo enù ka endà mekedan sa tuu tegudon igpetiig i Nemula. Netiigan ta sa kebagel di danà siini duwa kagi igpesulat i Nemula, guwaen di, “Netiigan i Datù sa tuu etaw di,”* owoy guwaen di ma, “Mepion amuk sa uman etaw egdatù si Datù, meekedan di sa medoo medaet.”†
20 Na, upama diyà sa dalesan sa kawasà etaw duen medoo balangan langun taman eg-ipaten di. Duen mapulù binaelan bulawan owoy pilak, owoy duen ma endà mapulù binaelan kayu owoy tanà pinilpil. Mapulù sa sebaen diyà sa kehaa sa épê di enù ka iya sa itenà di amuk mista, dodoo sa sebaen, endà iseg di duu eg-ipaten di.
21 Diya ma, amuk petiengawen sa etaw kagdi danà di eg-eked sa medoo medaet, mebaluy kagdi lagà sa mapulù langun taman eg-ipaten diyà sa kehaa sa épê di enù ka kagdi sa tigtu etaw i Datù, owoy sumalà dé sa mepion galebek di, mekebaluy ma.
22 Huenan di, ekedi ko sa medaet kekeiyap sa medoo batàbatà, owoy udesi ko sa metiengaw adat owoy sa kepigtuu ko owoy sa kehidu ko owoy sa melanih keugpà ko, enù ka iya ma sa eg-udesan sa etaw egsimbà diyà si Datù danà sa pedu da migketiengaw.
23 Yaka ma eg-unut duu sa medoo keseolomoy etaw endà milantek owoy endà duen ketebowon di, enù ka netiigan ko iya sa legkangan sa medoo kesesigbolowoy etaw.
24 Endà ma mepion di amuk tegesigbolow sa egsugùsuguen i Datù. Iya polo sa adat di, mehidu diyà sa langun etaw owoy panday egtulù owoy metaes sa tali di.
25 Melénég ma sa pedu di eg-indaw sa tegesigbolow kenagdi, enù ka mebaluy metabangan i Nemula kagda anì meekedan da sa medaet penemdem da owoy metiigan da ma sa tuu tegudon.
26 Huenan di, melengà da diyà sa logkù penemdem da lagà litag i Satanas kenà di nekesabà kenagda anì eg-unut da diyà sa hagdi ungayà.

---

* **2:19** 2:19 Basa ko Kebilang 16:5. † **2:19** 2:19 Basa ko Isayas 52:11.

3

Ini Denu Sa Medaet Adat Etaw Amuk Buyu Meuma Sa Sabuhanan Agdaw

1 Na, ketulengi ko, hih. Amuk buyu dé tumebow sa sabuhanan agdaw diyà siini
tanà, mepasangan sa keugpà sa medoo etaw,
2 enù ka kumedaet sa adat sa medoo etaw. Kagda daa sa mehiduwan da,
owoy subela sa kekeiyap da pilak. Egpeolòolò da owoy tegepelobolobo da ma.
Tegepeumàumà da diyà sa medoo duma da, owoy lampawì da ma diyà sa lukes da.
Apiya di pa mepion sa nehaa da diyà sa duma da taman si Nemula ma, tapay da doo
endà mipedu. Endà ma miadat da si Nemula,
3 owoy endà ma mehidu da apiya di pa sa hagda malayan. Endà ma meseupion da,
dodoo tegesumbung da duma da, owoy baelan da ma sa medaet uyot da. Mebalaw
da ma, owoy tegekelepuh da sa langun mepion.
4 Endà kesaligan da enù ka tegetipu da ma sa loyuk da. Mungkengmungkeng da
ma enù ka endà egpenemdemen da duu sa ketamanan sa egbaelan da. Pedakelen da
kagda, owoy iya daa sa eg-udesan da sa kepionon nanam da, beken si Nemula.
5 Ubòubò da egpigtuu diyà si Nemula, dodoo eg-ekedan da sa egkegaga di egsugù
kenagda. Na, pediyù ka dé diyà sa etaw iling iya wé.
6 Duen duma da eggemow diyà sa dalesan duma ta anì mesabaan da sa pedu sa
bayi endà duen penemdem, enù ka ungayà da tumampil da diyà sa hagda tegudon.
Egkebogo sa pedu siedò bayi danà sa medoo salà da owoy egpekeunut da ma diyà sa
pedu da takà eghalìhalì.
7 Egdinegdinegen da sumalà dé sa etaw egtulù, dodoo endà egpekeuma sa netiigan
da diyà sa tuu tegudon.
8 Na, siini maama tegetulù, egkuntelaen da sa tuu tegudon lagà sa egoh i Hanis
owoy si Hambelis migkuntelà diyà si Mosis egoh anay. Nedaetan sa penemdem da
owoy ubòubò ma sa kepigtuu da.
9 Dodoo, endà melugay di endà mekeatu sa medaet egbaelan da, enù ka mehaa doo
sa endà kilantek da, iling si Hanis owoy si Hambelis egoh anay.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

10 Na kuna, netiigan ko dé sa ketulù ku owoy sa adat ku owoy sa ungayà sa pedu
ku. Hinahaa ko ma sa kepigtuu ku owoy sa ketaes tali ku owoy sa kehidu ku owoy sa
ketigkel ku.
11 Netiigan ko ma sa egoh ku medoo gulê nepelihay owoy sa egoh ku ma medoo
gulê netamay. Netiigan ko ma sa nebaelan ku dutu Antiokiya dò owoy diyà Ikoniyo
owoy diyà Listela ma. Medoo sa kepelihay da tinigkelan ku, dodoo inalukan i Datù
aken diyà sa langun kedoo da.
12 Na, tuu ini i. Mepelihay ma sa langun etaw amuk ungayà da metuuwan Nemula
i diyà sa egbaelan da danà da nesesebaen si Hésus Kelistu.
13 Dodoo sa etaw egbael medaet owoy ubòubò da egpigtuu, meumanan pa sa medaet
egbaelan da. Uman da pa umakal etaw owoy uman da ma meakalan.
14 Dodoo kuna, umani ko unuti sa netiigan ko owoy sa temù pinigtuu ko, enù ka
netiigan ko kesaligan sa medoo etaw migtulù keniko.
15 Netiigan ko ma edung egoh ko batà pelawà, ininauwan ko dé sa kagi i Nemula
igpesulat. Iya sa egpekegaga egtulù keniko anì mealukan ka danà sa kepigtuu ko diyà
si Hésus Kelistu.
16 Na sa langun kagi i Nemula igsulat, igpesulat i Nemula diyà etaw danà sa Suguy
di owoy dakel sa egkegaga siedò igpesulat di. Iya sa linegkangan sa tuu ketulù owoy
sa tuu keindaw owoy sa tuu uledin mekepetiengaw kenita.

17 Iya maen di ya anì megulub sa etaw i Nemula anì dakel ma sa egkegaga di diyà
sa langun balangan mepion egbaelan.

4

1 Na, duen sa isugù ku keniko sa metuuwan i Nemula owoy si Hésus Kelistu, sa
lumigela langun etaw, iling ka nehagtay pelawà ataw ka nematay dé. Ini sa isugù ku
diyà keniko danà ta neketiig pelikù Hésus i anì kumedatù.
2 Pebagel ka tegudon sa kagi i Nemula, owoy udes ka tulon amuk duen pedu da
dumineg ataw ka endà. Pepigtuu ko kagda danà sa ketulù ko. Indaw ko ma kagda
owoy pebagel ko sa pedu da egpigtuu. Hahaa ka anì endà melengà sa ketigkel ko
egtulù kenagda.
3 Iya sa igsugù ku keniko, enù ka tumebow kani sa agdaw egoh sa medoo etaw
mesemek dumineg sa tuu tegudon igtulù. Umowen da polo sa medoo tegetulù kenà
da egketuuwan, sa egtulù sa tegudon guwaen da dò melanih diyà sa kedineg da enù
ka endà meketipay di diyà sa medaet pedu da.
4 Ekedan da dumineg sa tuu tegudon, dodoo iya polo sa egkeiyapan da dumineg sa
tegudon lagà telaki.
5 Dodoo kuna, pebagel ko sa pedu ko anì endà humalì ka. Tigkeli ko ma sa egoh ko
egkepasangan. Apas ka doo galebek sa galebek ko atung egtulon sa Mepion Tegudon,
owoy gulub ko ma baeli sa ipebael i Nemula diyà keniko.
6 Na, buyu dé meelut sa keugpà ku diyà tanà, enù ka ipeimatay da aken igkani lagà
a ibegay diyà si Nemula. Medapag dé sa pasad ku mangay diyà sa kenà di.
7 Megelol a egtegudon lagà sa kegelol sa etaw egsekuyaay egletu. Lagà a ma sa etaw
migtaban diyà sa kesekuyaay, enù ka neubus a egbael sa langun igsugù i Nemula diyà
kenak owoy kesaligan a egtulù sa tuu tegudon egpigtuuwen ta.
8 Huenan di, duen sa mekebegay diyà kenak igtagù dutu langit dò, iling mendaa sa
mekebegay i Datù diyà sa langun etaw netuuwan di amuk meuma kani siedò agdaw di
pehaa, enù ka kagdi sa atung lumigela etaw endà duen kenà di mekeamu. Beken aken
daa sa begayan di, dodoo mebegayan ma sa langun etaw eg-angat-angat sa kepelikù
di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Keugpà Di

9 Na, o Timotiyu, petééltéél ka angay diyà kenak.
10 Enù ka sinalidan i Dimas aken danà di polo egkeiyap sa medoo eghauwen diyà
siini tanà, huenan di mig-angay Tésalonika dò. Mig-angay Kelésénti i dutu Galatiya
dò, owoy mig-angay si Tito ma dutu Dalmasiya dò.
11 Si Lukas daen sa duma ku dahini. Angay ko Malkos i owoy peunut ko mangay
dini, enù ka dakel sa egkegaga di egtabang kenak.
12 Pineangay ku ma Tikiko i dutu Épéso dò.
13 Na, amuk mangay ka dahini, uwit ko sa kawal ku mekepal, sa igsalig ku diyà si
Kalepo dutu Teloas dò. Uwit ko ma sa medoo libelu, labi pa siedò medoo igsulat ku.
14 Si Alihandelo tegetuwang galang, kinudì di aken temù, dodoo si Datù polo sa
sumulì migtamay kenagdi danà sa medoo binaelan di.
15 Owoy kuna ma, ingati ko, enù ka tigtu egkuntelaen di sa igtulù ké.
16 Egoh ku anay migpehaa diyà sa uwis, endà duen etaw egtabang egpetuu sa
kesagbì ku denu sa medoo igtipu da kenak, enù ka pinelaguyan da polo aken langun.
Mepion amuk endà sagipaen i Nemula duu iya wé binaelan da diyà kenak.
17 Apiya di pa sinalidan da aken, si Datù doo sa duma ku egoh ku migsagbì owoy
pinebagel di ma aken anì meketulon a dahiya sa Mepion Tegudon anì medineg sa
langun etaw beken Hudiyu. Apiya di pa ungayà sa kuntelà ku meimatayan a egoh
iya, inalukan i Nemula doo aken.

18 Alukan i Datù pa aken diyà sa langun medaet owoy ipaten di ma aken anì
mekeunut a diyà sa kedatù di dutu langit dò. Huenan di, kagdi sa meolò ta taman
endà meelut di. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

19 Na, tulon ko sa mepion pedu ku diyà si Pelisila owoy si Akila, owoy diyà sa
malayan i Onésipolo.
20 Egpetabel daa Ilasto i diyà Kolintu, owoy nesalidan ku ma Telopimo i diyà Milito
enù ka eglinadu.
21 Huenan di, udes ka doo angay diyà kenak amuk endà pa meuma sa megenaw
tanà.
Na, ipetulon i Iyubulo sa mepion pedu di diyà keniko. Hediya ma si Pudénti owoy
si Lino owoy si Keladia owoy sa langun duma ta egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa
mepion pedu da diyà keniko.
22 Na, ungayà ku pebagelen i Datù sa pedu ko, owoy ungayà ku ma mekehaa yu
langun sa mepion ketabang ipeuloy di.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si
TITO
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Tito

Na, etaw Geligu Tito i owoy batàbatà pelà egoh iya. Migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé egbuligan di Pabelo i diyà sa galebek di egtegudon, owoy tigtu kesaligan ma.

Egoh da mig-angay eglengen diyà sa medoo menuwa sa anay kenà i Pabelo migtegudon, iya sa sebaen inangayan da sa pungul Kelita. Agulé egoh da buyu dé eglegkang dahiya, sinasà i Pabelo Tito i anì mugpà pelà dahiya anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus.

Na, diyà siini sulat, tinulù i Pabelo Tito i denu sa kehemilì di sa medoo kaunutan diyà sa umpungan i Hésus owoy denu sa mepion adat da. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut, enù ka danà sa ketulù da egkesesigbolow sa medoo etaw i Hésus Kelistu owoy egkesesegumalay da ma. Huenan di, igtulù i Pabelo sa mepion adat sa medoo etaw egpigtuu anì melanih sa keugpà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa udipen i Nemula owoy sa salu i Hésus Kelistu ma. Sinugù a anì pebagelen ku sa kepigtuu sa medoo etaw hinemilì i Nemula owoy pelabelen ku ma sa penemdem da denu sa tuu tegudon pinigtuu ta.

2 Sinugù a ma anì ipetiig ku diyà kenagda duen sa lalù endà meelut di eg-angat-angatan ta igpasad i Nemula egoh sa tanà endà pa duen. Endà egbutbut Nemula i,

3 huenan di egoh di neuma dé sa pasad di, igpehaa di dé iya wé danà sa tegudon di. Iya sa tuu tegudon igsalig di diyà kenak owoy sa egtulonen ku, enù ka aken sa sinugù i Nemula, sa tegealuk kenita.

4 Egsulat a diyà keniko, Tito, sa tuu anak ku danà sa nita kepigtuu nesesebaen daa.

Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu sa tegealuk kenita.

Ini Denu Sa Kegelal I Tito Sa Medoo Kaunutan

5 Na, iya sa pesuwan di sinalidan ku kuna diyà sa pungul Kelita anì uman ka pa tumulù denu sa endà pa negulub diyà sa medoo umpungan i Hésus dahiya anì hemilien ko ma sa medoo maama gelalen ko kaunutan diyà sa uman sebaen menuwa. Yaka egkelipeng duu sa tapay igtulù ku diyà keniko,

6 guwaen ku iya sa kaunutan da mebaluy gelalen ko, sa maama metiengaw adat sa épê sebaen daa sawa. Mepion ma amuk pulung egpigtuu sa anak di owoy mipedu da ma; endà mebaluy di amuk medaet sa adat da ataw ka tegetipay da sa egsugù kenagda.

7 Iya maen di ya enù ka sa maama kaunutan diyà sa umpungan i Hésus, mebaluy kagdi sa sinaligan i Nemula. Endà mebaluy di amuk duen sa egbaelan di mesigbolow etaw, owoy endà ma mebaluy di amuk pedakelen di kagdi ataw ka biglanggeten ataw ka tegepehilu ataw ka mebalaw ataw ka big-imawen pilak.

8 Dodoo iya polo sa adat di, miadat diyà sa medoo duma di owoy eg-udesan di daa sa mepion adat, owoy metudà ma sa penemdem di. Mipedu ma owoy metiengaw owoy mebagel eg-ipat sa hagdi pedu.

9 Egpeelesen di ma sa kagi i Nemula pulung tuu anì milantek sa tegudon itulù di anì metepelan di ma sa medoo egsigbolow sa tegudon.

10 Iya sa kagi ku diyà keniko enù ka duen medoo maama tegetipay sa tuu uledin.
Uloy kagi daa sa eg-ikagiyen da egtulù owoy tegeakal da daa. Iya sa etaw tigtu eg-
ikagiyen ku sa medoo Hudiyu, sa tegepedakel sa adat da egpekelaing ipat.
11 Dodoo hawidi ko kagda langun, enù ka egpedaetan da daa kepigtuu sa medoo
etaw, owoy medoo ma sa malayan da egbogowen da danà da egtulù sa medoo tegudon
endà mepion di enù ka egpantiyali da daa.
12 Taa ko, hih. Apiya sa sebaen tegetulù etaw Kelita egoh anay, iya sa guwaen di,
“Tapay doo tegebutbut sa medoo etaw tegeKelita owoy lagà da medoo alimaw. Meibeg
da egkaen owoy tigtu pauken da ma.”
13 Na, tuu iya wé inikagi di. Huenan di, indaw ko temù sa medoo tegeKelita egpigtuu
anì kumebagel sa kepigtuu da,
14 anì endà eg-unut da diyà sa medoo tegudon Hudiyu lagà telaki, ataw ka sa medoo
balangan hinawidan sa etaw eg-eked sa tuu tegudon.
15 Amuk metiengaw sa pedu ta, metiengaw ma doo sa adat ta owoy metuuwan
ma Nemula i diyà kenita. Dodoo sa medoo etaw lebeg pedu endà egpigtuu, endà
metuuwan Nemula i diyà kenagda enù ka tapay da doo medaet diyà sa kehaa di danà
sa pedu da medaet. Subela sa kedaet da enù ka nedaetan ma sa penemdem da owoy
sa ugpu pedu da egsigbolow sa medaet egbaelan da.
16 Apiya di pa guwaen da egkelayaman da Nemula i, igpehaa da doo sa keeked da
kenagdi danà sa medoo egbaelan da. Tétê da doo diyà sa kehaa di owoy tegetipay da
sa uledin di owoy endà egkegaga da duu egbael sa mepion.

2

Ini Sa Tuu Adat Etaw Egpigtuu Ipetulù I Pabelo Diyà Si Tito

1 Na kuna, tului ko sa adat pulung mepion nekeunut diyà sa tuu tegudon.
2 Tulù ko ma sa medoo lukes maama anì endà uminem da mekehilu, anì mipedu da
eg-ipat sa langun egbaelan da owoy sa penemdem da. Iya maen di ya anì kumebagel
sa kepigtuu da owoy sa kehidu da owoy sa ketigkel da eg-unut diyà sa tuu tegudon.
3 Diya ma, tulù ko ma sa medoo lukes bayi anì metiengaw ma sa adat da. Endà
mepion di amuk tegesumbung da ataw ka lagà da egkeudipen danà sa medoo
mekehilu. Dodoo mepion amuk meketulù da polo sa mepion adat
4 anì tabangan da sa medoo bayi magtu migsawa anì hiduwan da sa sawa da owoy
sa medoo anak da.
5 Tuluen da ma kagda anì mipedu da, owoy endà egpenemdem da sa duma maama,
owoy ipaten da ma sa dalesan da, owoy mehidu da ma, owoy adatan da ma sa sawa
da. Amuk hediya sa adat da, endà mesigbolow di etaw sa kagi i Nemula itulù ké.
6 Diya ma, tulù ko ma sa medoo maama batàbatà pelawà anì mebagel da eg-ipat sa
hagda pedu.
7 Owoy kuna ma, tuliki ko sa langun adat ko anì meilingan sa medoo etaw sa
egbaelan ko. Amuk egtulù ka, pehauwi ko ma sa pedu ko metudà owoy mipedu,
8 owoy ilingi ko ma sa keikagi milantek endà mesigbolow di etaw. Amuk hediya,
metepelan sa kuntelà ko enù ka endà duen sa medaet binaelan ta metulon di.
9-10 Diya ma, tulù ko ma sa medoo udipen anì endà duen sa kenà da tumipay
diyà sa kaunutan da, enù ka pulung mepion sa egbaelan da. Endà mepion di amuk
tegesigbolow da ataw ka tegepenakaw, dodoo mepion polo amuk kesaligan da temù
anì metuuwan sa medoo etaw diyà sa tegudon denu si Nemula, sa atung eg-aluk
kenita, danà sa langun egbaelan da mepion.
11 Na, pangunuti yu langun siini medoo igsugù ku enù ka igpehaa dé sa mepion
ketabang i Nemula anì mealukan sa langun etaw.

12 Danà sa mepion ketabang di, metulù i Nemula kita anì meekedan ta sa ketipay
ta kenagdi owoy sa kekeiyap ta sa medoo medaet diyà tanà, anì mipedu ki polo owoy
metiengaw sa adat ta owoy meunutan ta ma sa uyot i Nemula egoh ta pelà eg-ugpà
diyà tanà.
13 Iya sa mepion adat ta ligò ta eg-angat-angat siedò agdaw egkeiyapan ta humaa
egoh di ipehaa sa senang i Hésus Kelistu, sa tigtu Nemula ta tegealuk kenita.
14 Kagdi sa migbegay sa lawa di egoh di nematay anì eg-alukan di kita diyà sa
ketakà ta egtipay diyà si Nemula, anì petiengawen di ma sa medoo etaw hinemilì di
anì mebaluy kita sa etaw di eg-udes sa medoo mepion egbaelan.
15 Na, uman ko tului siini igsulat ku. Uman ko ma pebagel sa ketulù ko owoy sa
keindaw ko danà sa egkegaga ko igbegay i Nemula. Endà mepion di amuk duen
pesuwan ko peumàumaan ka etaw.

3

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, pepetulengtulengi ko sa medoo etaw i Hésus anì adatan da sa medoo épê
egkegaga owoy sa medoo kaunutan da, anì mangunut da ma diyà kenagda owoy
duen ma pedu da egbael sa langun balangan mepion.
2 Tulù ko kagda anì endà duen etaw sumbungen da anì endà ma egsesigbolowoy
da, dodoo melungoy polo sa pedu da diyà sa medoo duma da owoy adatan da ma sa
langun etaw.
3 Apiya kita ma egoh anay, tigtu ki endà milantek owoy lampawì ki ma owoy
neakalan ki ma denu sa medaet binaelan ta. Lagà ki neudipen diyà sa medoo
egkeiyapan sa lawa ta owoy diyà sa medoo kepionon nanam ta ma. Medeumà ki
owoy tegepangabiyu ki, owoy kinelepuhan ki etaw owoy takà ki ma egkeselepuh.
4 Apiya di pa iya sa adat ta egoh anay, si Nemula sa tegealuk kenita, igpehaa di doo
sa dakel pedu di owoy sa kehidu di kenita,
5 enù ka inalukan di dé kita. Sa kealuk di kenita, beken danà sa medoo mepion
binaelan ta, dodoo danà polo sa hagdi kehidu. Inalukan di kita danà sa kepedigus
di kenita sa pesuwan di neanak di kita owoy danà ma sa Metiengaw Suguy di
migpeluman sa pedu ta.
6 Tigtu dakel sa ketabang di kenita, enù ka pinesubela di mighudud sa Metiengaw
Suguy di diyà kenita danà i Hésus Kelistu sa tegealuk kenita.
7 Iya sa binaelan di anì petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di danà sa mepion
ketabang ipeuloy di, anì dumuen sa lalù ta endà meelut di sa eg-angat-angatan ta.
8 Na, tigtu tuu siini inikagi ku.
Na, ungayà ku peges ko diyà sa medoo etaw sa igtulù ku diyà siini sulat ku, anì
udesan sa langun egpigtuu diyà si Nemula sa medoo mepion egbaelan da, enù ka iya
sa mepion ilingan da owoy metabangan ma sa medoo etaw.
9 Dodoo, yaka eg-unut duu sa medoo kesesigbolowoy etaw endà duen lantek, sa
denu sa medoo tupù ta owoy denu sa medoo uledin igsugkow i Mosis. Endà duen
ulan iya wé, enù ka iya sa legkangan sa medoo samuk owoy endà ma meketabang di
diyà sa kepigtuu ta.
10 Amuk duen etaw diyà keniyu tegesigbolow anì egkeduwa sa pedu sa medoo etaw
i Hésus, indaw ko. Amuk segulê ataw ka duwa gulê sa keindaw ko, dodoo amuk tapay
doo endà egpigtuu di, yoko dé egpehaa duu adat,
11 enù ka netiigan ko nehalì sa pedu di owoy medeumà iya wé etaw. Petuuwen di
sa ketamanan di medaet danà sa salà di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

12 Na, peangayen ku diyà keniko Alitimas i ataw ka si Tikiko. Amuk tumebow diyan,
udes ka angay telabuk kenak dutu Nikopolis dò, enù ka iya sa pedu ku mugpà a dutu
taman endà meelut di sa lugay sa tanà megenaw.
13 Udes ka tabang diyà si Sinas sa abugadu, owoy si Apolos, denu sa keipanaw da.
Hahaa ko anì endà kumulang sa gastu da.
14 Mepion ma amuk ilingan sa medoo duma ta egpigtuu sa mepion egbaelan ko anì
tabangan da ma sa medoo duma da egkelikutan, anì endà uloy di sa kepigtuu da.
15 Na, sa langun duma ku dahini, ipetulon da diyà keniko sa mepion pedu da. Tulon
ko ma sa mepion pedu ké diyà sa medoo duma ko eghidu kenami danà sa kepigtuu
ta nesesebaen.
Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si
PILIMON
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Pilimon

Si Pilimon sa maama kedu diyà sa menuwa Kolosas. Iya sa pesuwan di migpigtuu diyà si Hésus Kelistu enù ka dinineg di sa ketegudon i Pabelo. Edung sa egoh di migpigtuu, tigtu egseloyukay da si Pabelo.

Duen sa udipen i Pilimon pinengadanan si Onésimo. Sebaen agdaw migpelaguy Onésimo i eg-angay dutu menuwa Loma dò. Ligò di diyà menuwa Loma, netelabuk di si Pabelo owoy tinulù i Pabelo kagdi. Agulé migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu, owoy egtabangan di Pabelo i diyà sa bilangguwan.

Danà i Onésimo migpigtuu dé diyà si Hésus, endà mepion di amuk endà pelikù di diyà sa kaunutan di. Egoh iya, amuk egpangunutan da sa uledin gubilenu, tigtu mepigtamayan sa udipen migpelaguy kedu diyà sa ulu-ulu di. Huenan di, igsulat i Pabelo ini i diyà si Pilimon anì ipeuloy di sa salà i Onésimo anì saluan di kagdi lagà sa tigtu duma di enù ka egsetelehadiyay da dé danà da egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta egpigtuu. Nebilanggu a
danà sa keunut ku si Hésus Kelistu. Egsulat ké diyà keniko, Pilimon, enù ka kuna sa
duma ké tegegalebek eghiduwan ké.
2 Egsulat ké ma diyà keniko, Apiya, enù ka kuna sa tebay ké danà sa kepigtuu ko,
owoy diyà keniko ma, Alikipo, enù ka kuna sa duma ké eg-unut diyà si Datù lagà
sundalu di. Egsulat ké ma diyà sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan ko.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa
melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Pilimon

4 Na, Akay, uman a egsimbà keniko, takà a egpesalamat diyà si Nemula,
5 enù ka dinineg ku sa kehidu ko diyà sa langun etaw i Nemula owoy sa kepigtuu
ko diyà si Datù Hésus.
6 Isimbà ku kuna anì lumenuk sa ketiigan ko denu sa langun mepion igbegay i
Kelistu diyà kenita i etaw di danà sa kepigtuu ta nesesebaen.
7 Neanggan a temù owoy metanà ma sa pedu ku danà sa kehidu ko, o loyuk ku
egpigtuu, enù ka migkepion dé pedu sa langun etaw i Nemula danà ko.

Egpegeni Pabelo I Sa Kepasinsiya I Pilimon Diyà Si Onésimo

8 Na, danà sa dakel kehidu ko, endà duen pedu ku egsasà keniko sa mepion baelan
ko. Apiya di pa dakel sa egkegaga ku igbegay i Kelistu, endà doo egsuguen ku duu
kuna.
9 Dodoo danà sa kehidu ku keniko, egpegeni a polo diyà keniko. Apiya di pa aken
si Pabelo sa lukes maama owoy nebilanggu a ma danà ku eg-unut-unut diyà si Hésus
Kelistu, egpegeni a daa diyà keniko.
10 Duen sa egpegeniyen ku diyà keniko denu si Onésimo, sa udipen ko. Kagdi lagà
sa anak ku enù ka egpeemà a kenagdi danà sa kepigtuu di egoh ku nebilanggu dahini.
11 Egoh anay endà duen lagà di diyà sa kehaa ko, dodoo ini egoh di tigtu mapulù
dé diyà sa kehaa ko owoy diyà sa naken ma kehaa.
12 Na, ini egoh di ipelikù ku kagdi diyà keniko, owoy lagà sa lawa ku ma eglikù diyà
keniko enù ka igpusung ku kagdi i.

13 Ungayà ku muman pa mugpà hedem diyà kenak lagà sa sinaligan ko tumabang
kenak egoh ku pelà nebilanggu danà sa ketulù ku sa Mepion Tegudon.
14 Dodoo, endà duen pedu ku pelà egpeugpà kenagdi dahini enù ka endà pa dinineg
ku duu amuk pandayaen ko. Ungayà ku danà sa niko pedu polo sa mepion baelan
ko, beken danà ku egtegel keniko.
15 Na, iya kéen sa pesuwan di nelugaylugay nekedan Onésimo i diyà keniko anì
pelikù dema diyà keniko taman melugay.
16 Edung ini egoh di beken dé udipen ko daa, dodoo uman pa mapulù diyà sa udipen
enù ka kagdi dé sa duma ta egpigtuu egkehiduwan ta. Tigtu dakel kagdi i diyà sa pedu
ku, labi pa diyà keniko, enù ka beken danà di udipen ko daa dodoo danà di ma duma
ta egpigtuu diyà si Datù.
17 Na, diyà sa kehaa ko, amuk aken sa tigtu loyuk ko danà ta egpigtuu, adati ko
kagdi lagà mendaa sa keadat ko kenak.
18 Amuk nesalà diyà keniko ataw ka duen utang di, aken pa sa metiig.
19 Na, aken si Pabelo egsulat ini i guwaen ku, bayadan ku sa utang di. Dodoo yaka
ma egkelipeng duu sa dakel utang ko diyà kenak, taman sa suguy ko ma danà ku
migpepigtuu keniko.
20 Huenan di, o loyuk ku egpigtuu, hiduwi ko aken, hih, danà ta etaw i Datù. Petuu
ko sa ungayà ku anì anggan ko sa pedu ku, enù ka setelehadiyay ki danà ta egpigtuu
diyà si Kelistu.
21 Na, egoh ku egsulat ini i, netiigan ku doo kesaligan ka egpangunut diyà sa
pinegeni ku keniko, owoy lumowon ma doo sa mepion baelan ko diyà sa inikagi
ku.
22 Na, ligò ko egpangunut, tapay ko ma sa kenà ku mugpà diyà keniyu, enù ka iya
sa antap ku melengaan a owoy mekeangay a ma diyà keniyu danà sa kesimbà yu
kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

23 Na, si Ipapalas, sa duma ku nebilanggu danà sa keunut di diyà si Hésus Kelistu,
ipetulon di sa mepion pedu di diyà keniko.
24 Hediya ma, egpetulon ma sa medoo duma ku egbulig kenak dahini, si Malkos
owoy si Alistalko owoy si Dimas owoy si Lukas.
25 Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus
Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat Diyà Sa Medoo
HIBELU
Ini Denu Sa Igsulat Diyà Sa Medoo Etaw Hibelu

Na, endà tigtu netiigan ta duu ngadan di etaw migsulat ini i sulat. Dodoo, iya sa penemdem sa medoo etaw si Pabelo sa migsulat ini i.

Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Danà da migpigtuu owoy migpangunut ma dé diyà si Kelistu, huenan di egkelepuhan sa medoo duma da Hudiyu endà egpigtuu kagda. Egpeumàumaan da kagda owoy egpelihayen da ma anì sumabuh da migtuu diyà si Hésus Kelistu anì pelikù da diyà sa tapay adat kesimbà etaw Hudiyu. Duen sa duma etaw i Hésus migpelikù da dé diyà sa tapay adat kesimbà da, enù ka endà egpeketigkel da diyà sa lihay da. Huenan di, pineuwitan di sulat sa medoo etaw i Hésus anì pebagelen da sa pedu da anì kumeeles ma sa kepigtuu da diyà si Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tinulon di tigtu Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi sa miglowon diyà si Mosis owoy diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula. Tinulon di ma uman pa mapulù sa kepatay i Hésus diyà sa medoo hinagtay eg-imatayan da anì mekepeuloy sa salà da. Tinulon di ma si Hésus Kelistu daa sa eg-upion kenita diyà si Nemula, owoy endà duen sa tegeantang kenita diyà si Nemula liyu daa kagdi.

Tigtu Eglowon Hésus I Anak I Nemula

1 Na, egoh anay migtulon sa medoo tegesugkow i Nemula sa kagi igpetiig di diyà
sa medoo tupù ta etaw Hudiyu. Medoo gulê mig-ikagi Nemula i diyà kenagda, owoy
medoo sa ukit di eg-ikagi diyà kenagda.
2 Dodoo ini egoh di tigesa dé sa binaelan i Nemula, enù ka Anak di dé sa egsugkow
sa kagi di diyà kenita. Danà sa Anak di si Hésus Kelistu, pineduen i Nemula siini
langun eghauwen. Owoy hinemilì i Nemula kagdi anì kagdi sa datù egsabà langun.
3 Owoy danà sa Anak di ma, netiigan ta doo sa kedakel i Nemula enù ka nesetepeng
da. Sa adat i Nemula, iya ma adat sa Anak di. Tigtu mekegaga kagi sa Anak di, enù
ka danà sa tunung kagi di daa, egsabaan di sa langun pineduen i Nemula. Egoh di
migtigtu salà sa langun etaw, nebatun dutu langit dò owoy migpenuu denu kuwanan
i Nemula, sa Tigtu Datù diyà langit.

Miglowon Hésus I Diyà Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula

4 Na, danà i Hésus migpenuu dé denu kuwanan i Nemula, igpetiig i Nemula si
Hésus sa miglowon diyà sa medoo egsugùsuguen di. Hediya ma, uman pa mapulù
sa gelal igbegay i Nemula diyà sa Anak di diyà sa gelal sa medoo egsugùsuguen di.
5 Enù ka endà duen sa egsugùsuguen di inikagiyan di iling siini kagi di diyà sa
Anak di, guwaen di,
“Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko.”*
Hediya ma, beken denu sa egsugùsuguen di siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Aken sa Emà di, owoy kagdi sa Anak ku.”†
6 Egoh i Nemula buyu egpeangay sa lebì Anak di diyà siini tanà, guwaen di,
“Kagdi doo sa oloen sa langun egsugùsuguen i Nemula.”‡
7 Dodoo ini polo sa kagi i Nemula denu sa medoo egsugùsuguen di, guwaen di,
“Kagda daa sa egsugùsuguen ku,

---

* **1:5** 1:5 Basa ko Isalem 2:7. † **1:5** 1:5 Basa ko 2 Samuwél 7:14. ‡ **1:6** 1:6 Basa ko Dutilonomiyu 32:43.

owoy amuk duen sa ipebael ku diyà kenagda,
mebaluy lagà da kelamag ataw ka apuy.”§
8 Dodoo tigesa sa kagi i Nemula denu sa Anak di, enù ka guwaen di diyà kenagdi,
“Kuna si Nemula;
endà duen ketamanan sa kedatù ko taman melugay.
Tigtu metudà sa kedatù ko.
9 Meiyap ka daa sa metiengaw adat.
Egkelepuhan ko sa medaet.
Huenan di, aken sa Nemula ko
egpedakel keniko diyà sa medoo duma ko,
owoy igbegay ku diyà keniko sa tigtu dakel kekeanggan.”*
10 Na, duen ma sa kagi i Nemula diyà sa Anak di, guwaen di,
“O Datù, kuna sa migpeduen sa tanà egoh anay.
Owoy danà sa belad ko
pineduen ko sa langun eghauwen diyà langit.
11 Apiya di pa mekedan kani sa tanà owoy langit,
tapay ka doo endà mekedan taman melugay.
Mekedan da lagà sa tapay ginis memoot.
12 Sambian ko sa langit owoy sa tanà lagà sa tapay kawal dinilin.
Dodoo kuna, tapay ka doo endà mesambian
owoy endà ma meelut sa lalù ko.”†
13 Hediya ma, endà ma duen egsugùsuguen i Nemula inikagiyan di iling siini kagi di diyà sa Anak di. Guwaen di diyà si Kelistu,
“Penuu ka dahini denu kuwanan ku
taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.”‡
14 Na, netiigan ta dé ini i. Sa medoo egsugùsuguen i Nemula, kagda daa sa egsuguen di. Apiya di pa endà mehaa ta duu, egsuguen i Nemula doo kagda anì tabangan da kita i medoo etaw mebegayan lalù endà meelut di.

2

Ini Denu Sa Kealuk I Nemula Etaw

1 Na, amuk hediya sa kedakel i Hésus Kelistu, ini sa mepion baelan ta, tigtu peelesen ta sa tuu tegudon dinineg ta anì endà melengaan ta duu anì endà mekeamu ki.
2 Tigtu metudà sa uledin i Nemula igsugkow sa medoo egsugùsuguen di diyà si Mosis egoh anay, huenan di nepigtamayan sa langun etaw migtipay sa uledin di nekeenget diyà sa binaelan da.
3 Hediya ma kita i, endà ma mekeiwod ki sa kepigtamay i Nemula amuk egpeulanen ta sa mepion kealuk di kenita. Si Datù Hésus Kelistu sa anay etaw migtulon denu sa kealuk di kenita, owoy duen ma medoo etaw migdineg diyà kenagdi egpetiig da diyà kenita tuu sa kagi di.
4 Netiigan ta netuuwan ma doo Nemula i diyà sa igtulù da, enù ka duen sa medoo tandà egkegaipan etaw owoy medoo balangan panduan igpebael di diyà kenagda, owoy igtukid di ma igbegay diyà kenagda sa medoo balangan egkegaga kedu diyà sa Metiengaw Suguy di danà sa uyot di.

Si Hésus Sa Eg-aluk Kenita

5 Na, egtulonen ké diyà keniyu denu sa magtu tanà isambì i Nemula kani diyà tanà. Amuk meuma iya wé, beken sa medoo egsugùsuguen di sa hinemilì di kumedatù,

§ **1:7** 1:7 Basa ko Isalem 104:4. * **1:9** 1:8-9 Basa ko Isalem 45:6-7. † **1:12** 1:10-12 Basa ko Isalem 102:25-27.
‡ **1:13** 1:13 Basa ko Isalem 110:1.

6 dodoo sa medoo etaw polo sa pedatuen di. Enù ka duen sa kagi igpesulat denu
iya wé diyà sa libelu kagi i Nemula, guwaen di,
"O Nemula, tigtu eglowon ka diyà sa medoo etaw,
gasama iya endà nelipengan ko duu kagda.
Tigtu ka mapulù,
gasama iya eg-ipaten ko doo sa medoo etaw.
7 Pinetukééy ko kagda diyà sa medoo egsugùsuguen ko,
dodoo endà iseg di nelugay,
enù ka iya sa tapay uyot ko
pedakelen ko kagda kani owoy meadatan da ma kani.
8 Owoy pesabaen ko ma kagda kani diyà sa langun eghauwen."*
Na, iya sa kagi igpesulat di denu sa egoh i Nemula ipesabà di diyà sa etaw sa langun eghauwen. Huenan di, egketiigan ta ini i, mekeuma kani sa egoh di endà duen tayu endà mesabaan di duu sa langun binaelan i Nemula. Dodoo ini egoh di, endà pa duen sa etaw eghauwen ta egsabà sa langun binaelan i Nemula.
9 Dodoo, netiigan ta netuu dé iya wé danà i Hésus Kelistu, enù ka egoh di neetaw diyà tanà, migpetukééy diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula dodoo endà iseg di nelugay. Iya sa igpeukit i Nemula diyà kenagdi danà sa dakel kehidu di etaw, anì tinigtuwan di sa salà langun etaw egoh di nematay. Huenan di danà sa kinepatay di, tigtu egpedakelen i Nemula kagdi ini egoh di owoy tigtu meadatan ma.
10 Na, tigtu metudà sa kepeukit i Nemula lihay diyà si Hésus enù ka si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen anì oloen sa langun binaelan di kagdi. Metudà ma iya wé kepeukit di diyà si Hésus, enù ka tinandaan di kumetiengaw temù Hésus i, owoy tinandaan di ma mebaluy ki dé anak i Nemula anì melalù ki ma lagà sa hagdi lalù endà meelut di. Owoy danà i Hésus nepelihay, mebaluy kagdi ma dé sa ukitan ta mealukan denu sa salà ta.
11 Na, si Hésus sa migkayas salà ta owoy kita i medoo kinayasan di salà, sebaen daa sa Emà ta ini egoh, si Nemula. Huenan di, endà memala di kenita, dodoo pinengadanan di dé kita hadi di.
12 Duen sa kagi di diyà si Nemula, guwaen di,
"O Nemula, tulonen ku kuna diyà sa medoo hadi ku.
Owoy oloen ku kuna diyà sa duyuy ku
amuk egkesetipon ké egsimbà diyà keniko."†
13 Guwaen di ma, "Sumalig a diyà si Nemula." Owoy guwaen di ma, "Dahini a dé eg-unutan sa medoo duma ku anak i Nemula igsalig di diyà kenak."‡
14 Na, kita i anak i Nemula, etaw ki daa owoy endà melalù sa lawa ta. Huenan di, neetaw ma Hésus i anì mekeiling kenita. Iya sa pesuwan di neetaw anì mebaluy mematay ma kagdi ya, owoy danà sa kepatay di, inatuwan di dé Satanas i sa keduwan kepatay etaw.
15 Huenan di, eglaunen di kita enù ka edung egoh anay lagà ki neudipen danà ta egkelimedangan sa kepatay ta, dodoo ini egoh di nelaun ki dé.
16 Na, netiigan ta beken iya sa egtabangan di sa medoo egsugùsuguen i Nemula, dodoo kita polo lagà tugod i Ablaham sa egtabangan di.
17 Dodoo endà metabangan di duu kita amuk endà ilingan di kita i medoo hadi di. Huenan di, neetaw Hésus i diyà tanà owoy tinigkelan di ma sa medoo kelikutan ta, anì hiduwan di kita amuk kagdi sa datù ta kesaligan eg-antang diyà si Nemula denu kenita, owoy kagdi sa migtigtu sa langun salà ta danà sa kepatay di.

---

* **2:8** 2:6-8 Basa ko Isalem 8:4-6. † **2:12** 2:12 Basa ko Isalem 22:22. ‡ **2:13** 2:13 Basa ko Isayas 8:17-18.

18 Tigtu melikut sa neukitan di egoh anay egoh di tinepengan i Satanas anì mekesalà.
Huenan di, tigtu netiigan di ini egoh sa ukit ketabang di sa medoo etaw egtepengan
i Satanas, enù ka netigkelan di sa kinetepeng i Satanas kenagdi egoh anay.

3

Eglowon Hésus I Diyà Si Mosis

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu hinemilì i Nemula, danà iya wé tinulon ku,
penemdem yu dé sa denu i Hésus Kelistu sa pinigtuu ta. Kagdi sa pineangay i Nemula
diyà tanà owoy kagdi ma sa Datù ta eg-antang diyà si Nemula denu sa kepigtuu ta.
2 Kesaligan kagdi i enù ka migpangunut diyà sa langun igsugù i Nemula kenagdi.
Kagdi lagà si Mosis sa tupù ta migpangunut diyà si Nemula egoh anay egoh di mig-ipat
sa medoo tupù ta etaw Hudiyu pinegulepengan malayan i Nemula.
3 Dodoo apiya di pa mapulù etaw Mosis i, uman pa mapulù doo Hésus i, enù ka
upama amuk meolò sa dalesan, uman pa meolò doo sa etaw migbael dalesan.
4 Na, amuk duen dalesan, netiigan ta ma duen doo sa etaw migbael, dodoo si
Nemula sa migbael sa langun eghauwen.
5 Na si Mosis, lagà daa sa egsugùsuguen i Nemula egoh anay, enù ka kesaligan daa
egpangunut diyà sa igpebael di kenagdi egoh di eg-ipat sa langun duma di etaw i
Nemula pinegulepengan malayan i Nemula. Sa binaelan i Mosis, lagà sa tuladan daa
diyà sa ipehaa i Nemula kani.
6 Dodoo si Hésus Kelistu, beken egsugùsuguen i Nemula, enù ka kagdi polo sa Anak
di tigtu kesaligan eg-ipat sa malayan i Nemula. Na, kita lagà sa malayan di amuk takà
ki egsalig diyà si Kelistu owoy amuk egkeanggan ki eg-angat-angat sa langun igpasad
di diyà kenita.

Taa Yu Anì Endà Mekedan Sa Kepigtuu Yu

7 Huenan di, mepion amuk egpangunut ki diyà sa kagi sa Metiengaw Suguy i
Nemula igpesulat. Guwaen di,
“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
8 yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula,
owoy egtepengan da sa ketaes tali di.”
9 Guwaen i Nemula, “Apiya di pa hinaa da
sa medoo panduan binaelan ku diyà kenagda
taman epat pulù gepalay,
takaan da doo aken egtepeng.
10 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda, owoy guwaen ku,
‘Takà eg-amu sa penemdem da,
owoy eg-eked da ma egpangunut diyà sa igsugù ku.’
11 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
‘Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.’* ”
12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk hediya sa binaelan i Nemula diyà sa medoo
etaw endà egpigtuu egoh anay, tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu medaet sa

* **3:11** 3:7-11 Basa ko Isalem 95:7-11.

pedu di owoy endà egpigtuu di, enù ka iniyugan di kani Nemula i sa melalù taman melugay.
13 Dodoo ini polo sa mepion baelan ta ini egoh di egoh ta pelà eg-alukan i Nemula,
setuluay ki denu sa kepigtuu ta uman agdaw anì endà meakalan ki diyà salà anì endà
ma kumetegas sa ulu ta egpigtuu.
14 Iya sa egbaelan ta, enù ka amuk peelesen ta taman melugay sa tapay kesalig ta
kenagdi, mebaluy ki doo duma i Kelistu.
15 Na, taa yu siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula."†
16 Na, ngadan iya wé medoo etaw migdineg sa kagi i Nemula dodoo endà
egpangunutan da duu? Kagda sa langun tupù etaw Hudiyu mig-unut diyà si Mosis
egoh di mig-uwit kenagda kedu diyà Igiptu.
17 Owoy ngadan iya wé medoo etaw binulitan i Nemula taman epat pulù gepalay
egoh anay? Kagda doo sa tupù etaw Hudiyu takà nesalà diyà si Nemula, huenan di
pinigtamayan di kagda, owoy nematay da langun dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan.
18 Kagda ma doo sa pinasadan i Nemula, guwaen di, "Endà meuma da duu sa tanà
tinapay ku diyà kenagda sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud." Na, iya sa
kagi i Nemula denu kenagda enù ka endà egpangunut da diyà kenagdi.
19 Huenan di, netiigan ta endà dé mekeuma da dutu enù ka endà egpigtuu da.

4

1 Gasama iya, meketuu doo sa tapay igpasad i Nemula sa mepion ugpaan sa medoo
etaw kenà da umetud kani. Huenan di, tumulik ki anì endà duen sebaen etaw diyà
kenita endà mekeuma di diyà sa mepion ugpaan tinapay i Nemula.
2 Enù ka kita, tinulonon ki ma dé sa Mepion Tegudon kedu si Nemula iling mendaa
sa medoo tupù ta tinulonon egoh anay. Dodoo apiya di pa migdineg da sa tegudon
igpetiig i Nemula diyà kenagda, lagà polo endà duen ulan di diyà kenagda enù ka
endà egpigtuu da.
3 Dodoo kita i etaw egpigtuu, mekeuma ki doo diyà siedò ugpaan tinapay i Nemula
kenà ta umetud. Dodoo sa medoo etaw endà egpigtuu, endà mekeuma da dutu enù
ka ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
'Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.' "*
Na, iya sa kagi i Nemula apiya di pa tapay dé duen sa mepion kenà ta mekeugpà, enù
ka tinapay di dé migbael egoh anay egoh di migpeduen sa langun eghauwen.
4 Netiigan ta neubus dé iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa kepitu
di agdaw, guwaen di,
"Mig-etud Nemula i diyà sa kepitu di agdaw,
enù ka neubus dé sa langun binaelan di."†
5 Dodoo ini ma sa kagi i Nemula denu sa medoo tupù ta endà egpigtuu, guwaen di,
"Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa mepion ugpaan da
hedem kenà da umetud."

† **3:15** 3:15 Basa ko Isalem 95:7-8. * **4:3** 4:3 Basa ko Isalem 95:11. † **4:4** 4:4 Basa ko Génesis 2:2.

6 Na danà iya wé kagi di, netiigan ta apiya di pa migdineg sa medoo etaw egoh
anay sa Mepion Tegudon denu sa ugpaan kenà ta umetud, endà doo mekeuma da
dutu enù ka endà egpigtuu da. Dodoo, duen polo sa medoo liyu etaw mekeuma dutu
siedò kenà da umetud tinapay i Nemula.
7 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen pelà ini egoh di sa agdaw hinemilì i Nemula
egoh sa etaw mekeangay diyà sa mepion kenà da umugpà tinapay di. Enù ka egoh
di nekeuma dé medoo gepalay, igpesulat i Nemula diyà si Datù Dabid ini i igsulat ku,
guwaen di,
"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu."‡
8 Na, egoh anay egoh i Hosuwa mig-uwit sa medoo tupù ta, beken iya sa inangayan
da sa tigtu ugpaan kenà da umetud tinapay i Nemula. Enù ka amuk iya sa tigtu
ugpaan tinapay i Nemula, endà duen sa pesuwan i Nemula egtulon dema diyà kenita
denu sa sebaen ma agdaw egoh di peugpà etaw dutu.
9 Huenan di, kita i etaw i Nemula, netiigan ta duen doo sa ugpaan kenà ta umetud,
iling mendaa sa egoh i Nemula mig-etud egoh anay diyà sa kepitu di agdaw.
10 Sumalà dé sa etaw peugpaen i Nemula dutu siedò kenà ta umetud, neubus dé sa
hagdi galebek, iling mendaa sa egoh i Nemula mig-etud egoh anay egoh di neubus
migbael sa langun eghauwen.
11 Huenan di, udesan ta temù sa kepigtuu ta anì mekeuma ki ma dutu siedò ugpaan
kenà ta umetud. Meked ki umiling sa medoo etaw egoh anay endà egpigtuu diyà sa
kagi i Nemula, anì endà duen sebaen etaw diyà kenita endà mekeuma di dutu.
12 Na, tigtu egpekegaga sa kagi i Nemula mekepelalù etaw taman melugay. Uman
pa diyà sa galangan sundang sa kagi i Nemula, enù ka umuteng diyà sa penemdem
ta owoy sa pedu ta, owoy mehaa di sa langun egpenemdemen ta owoy sa uyot ta.
13 Endà duen sa mekelidung diyà si Nemula, enù ka meawangan doo langun owoy
eghauwen di sa langun egbaelan ta. Kagdi sa umigsà kenita kani denu sa langun
binaelan ta owoy sa langun penemdem ta.

Si Hésus Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Denu Kenita

14 Na, peelesen ta sa kepigtuu ta diyà si Hésus sa Anak i Nemula, enù ka nebatun
dé dutu langit dò kenà i Nemula eg-ugpà anì kagdi sa mapulù datù ta eg-antang diyà
si Nemula denu kenita.
15 Mepion amuk kagdi sa eg-antang denu kenita, enù ka tigtu eghiduwan di kita
owoy netiigan di ma sa egoh ta endà duen egkegaga, enù ka egoh di neetaw diyà
tanà egoh anay, neukitan di sa langun balangan kenà i Satanas egtepeng kenita anì
mekebael ki salà, dodoo kagdi endà duen sa hagdi salà.
16 Huenan di, endà memala ki eg-angay egpegeni tabang diyà si Nemula sa épê dakel
egkegaga, enù ka duen dé sa datù ta si Hésus eg-antang diyà si Nemula denu kenita.
Tigtu mehidu Nemula i, eghiduwan di kita owoy tabangan di kita amuk meuma sa
kelikutan ta.

5

1 Na, amuk duen etaw Hudiyu nehemilì anì kagdi sa ulu-ulu tegesimbà atung eg-
antang diyà si Nemula, kagdi ma sa sinaligan da sa medoo ibegay da uloy diyà si
Nemula owoy kagdi sa binegayan da ma hinagtay imatayan da anì metigtuwan sa
salà da.
2 Danà di ma etaw diyà tanà takà eg-amu, huenan di metaes ma doo sa hagdi tali
denu sa medoo duma di nekeamu ma danà da endà neketiig.

‡ **4:7** 4:7 Basa ko Isalem 95:7-8.

3 Owoy danà di ma eg-amu, eg-imatay ma doo hinagtay anì metigtuwan ma sa hagdi
salà, iling mendaa sa keimatay di hinagtay amuk nesalà sa medoo duma di.
4 Kagdi sa mapulù etaw tigtu meadatan. Dodoo, endà mebaluy di amuk kagdi sa
humemilì kenagdi anì kagdi sa tegeantang diyà si Nemula denu kenagda. Enù ka si
Nemula polo sa eghemilì kenagdi, lagà mendaa sa egoh di mighemilì si Alon egoh
anay anì kagdi sa tegeantang denu kenagda diyà si Nemula.
5 Hediya ma Kelistu i, endà hinemilì di duu kagdi anì kagdi sa mapulù datù ta
tegeantang kenita diyà si Nemula. Dodoo si Nemula polo sa mighemilì kenagdi egoh
di mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di,
"Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko."*
6 Duen ma sa kagi i Nemula diyà kenagdi, guwaen di,
"Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman melugay,
iling mendaa si Milkisédék
sa tegeantang diyà kenak egoh anay."†
7 Na, egoh anay egoh i Hésus pelà diyà tanà, egsinegaw owoy eg-umow metaled
danà di tigtu egpegeni egsimbà diyà si Nemula, enù ka netiigan di si Nemula daa sa
mekealuk kenagdi denu sa kepatay di. Migpetukééy Hésus i owoy takà egpangunut
diyà sa igsugù i Nemula, huenan di dinineg i Nemula sa kesimbà di.
8 Dodoo apiya di pa Anak i Nemula kagdi i, duen doo sa medoo lihay nekeuma diyà
kenagdi anì metiigan di sa kepangunut di diyà sa langun uyot i Nemula.
9 Danà di tigtu migpangunut diyà sa langun igpebael i Nemula kenagdi, mebaluy
dé kagdi sa tegealuk sa langun etaw mangunut diyà kenagdi anì mebegayan da lalù
endà meelut di,
10 owoy ginelal i Nemula ma kagdi sa datù atung umantang diyà si Nemula denu
kenita, lagà mendaa sa galebek igpebael i Nemula diyà si Milkisédék egoh anay.

Yoko Eg-eked Duu Sa Kepigtuu Yu

11 Na, duen pa sa medoo isulat ku hedem diyà keniyu denu si Hésus owoy si
Milkisédék, dodoo tigtu egkelikutan a egpetiig iya wé diyà keniyu, enù ka endà dé
egkeiyap yu. Lagà endà eg-uteng sa utek yu.
12 Nelugay yu dé egpigtuu, huenan di mepion hedem amuk kiyu polo sa egtulù diyà
sa medoo liyu etaw. Dodoo endà, kiyu polo sa egtuluen etaw dema anì metiigan yu
sa melemu tegudon diyà sa kagi i Nemula. Lagà yu pelà batà egsusu, endà pa egkaen
yu sa tigtu kaenen.
13 Amuk tukééy batà ki pelà, iya daa sa kaenen ta sa gatas. Amuk hediya, endà pa
metiigan ta duu sa tegudon denu sa metiengaw adat etaw.
14 Dodoo amuk mipedu ki dé, mekekaen ki dé sa tigtu kaenen, enù ka metulù ki
sa medalem kagi i Nemula owoy metiigan ta dé menemdem anì ilingan ta sa mepion
owoy ekedan ta sa medaet.

6

1 Huenan di, amuk nelugay yu dé egpigtuu diyà si Kelistu, endà mepion di amuk iya
daa sa eg-inauwan yu sa medoo anay igtulù denu si Kelistu. Dodoo uman yu polo inau
anì kumebagel sa kepigtuu yu. Endà ma mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau
sa medoo anay tegudon igtulù diyà kenita denu sa keeked ta sa medoo egbaelan ta
endà milantek owoy denu sa kepigtuu ta diyà si Nemula.
2 Mig-inau ki ma dé denu sa kebautis etaw diyà wayeg owoy denu sa ketenà ta
belad diyà sa etaw isimbà ta, owoy denu sa keenaw i Nemula kani sa etaw nematay,

* **5:5** 5:5 Basa ko Isalem 2:7. † **5:6** 5:6 Basa ko Isalem 110:4.

owoy denu sa ketulon di kani sa ketamanan sa langun etaw. Netiigan ta dé langun
iya wé, huenan di endà mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau.
3 Mepion polo amuk minau ki uman sa medoo liyu tegudon denu si Kelistu anì
kumeeles sa kepigtuu ta, owoy iya sa baelan ta ini egoh di amuk mepion diyà si
Nemula.
4 Na, sa etaw eg-iniyug si Nemula sa pinigtuu di egoh anay, endà dé megaga di
duu pelikù dema anì ekedan di sa medaet adat di. Lagà nelegdawan i Nemula sa
penemdem di egoh anay enù ka netiigan di sa tuu tegudon owoy hinaa di ma sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà kenagdi,
5 owoy netiigan di ma sa kepionon sa kagi i Nemula, owoy hinaa di ma sa panduan
iling sa mebaelan diyà sa kedatù i Nemula.
6 Dodoo, amuk iniyugan da Nemula i sa pinigtuu da, endà dé mebaluy di pelikù da
dema anì ekedan da sa medaet binaelan da, enù ka lagà itutuk da dema sa Anak i
Nemula diyà sa kayu igbugsud owoy ipesumbung da diyà sa medoo etaw.
7 Na, lagà ki sa tanà. Amuk takà eg-udanan sa tanà owoy mepion sa ketunas sa
medoo hinemula dahiya, dakel doo sa ulan di diyà sa épê di. Hediya ma sa etaw lagà
sa tanà, metabangan i Nemula ma.
8 Dodoo amuk egtunasan sepinit owoy sa medoo liyu keluwen polo sa tanà, endà
dé duen ulan di ya, huenan di metemteman. Hediya ma sa etaw lagà siini tanà,
mepigtamayan i Nemula ma doo.
9 Na, o medoo loyuk ku eghiduwan ku, apiya di pa iya sa igsulat ku diyà keniyu,
netiigan ku doo uman pa mepion sa mesakem yu danà i Nemula eg-aluk keniyu.
10 Enù ka si Nemula, tigtu metudà temù sa adat di. Huenan di, endà nelipengan di
duu sa mepion binaelan yu owoy sa kehidu yu kenagdi danà yu egtabang sa medoo
duma yu egpigtuu, owoy taman ini egoh di endà egsabuh yu egtabang kenagda.
11 Ini sa tigtu ungayà ké, peelesen sa uman sebaen etaw diyà keniyu sa kepigtuu di
taman endà mekeuma sa kepelikù i Hésus anì meketuu sa langun mepion eg-angat-
angatan ta.
12 Ungayà ké endà mepuleg yu migtuu. Dodoo ilingi yu polo sa medoo etaw egsalig
diyà si Nemula owoy sa ketaes tali da eg-angat-angat taman endà mesakem da sa
igpasad di diyà kenagda.

Ini Denu Sa Igpasad I Nemula

13 Na, taa yu si Ablaham. Egoh anay egoh i Nemula migpasad diyà kenagdi, ungayà
di metiigan i Ablaham metuu sa igpasad di. Huenan di, igpeunut di sa ngadan di diyà
sa igpasad di, enù ka endà duen sa liyu ngadan mekelowon diyà sa hagdi ngadan.
14 Guwaen di diyà si Ablaham, “Ini sa ipasad ku diyà keniko. Tabangan ku kuna
owoy begayan ku ma kuna sa tigtu medoo tugod ko.”*
15 Agulé, metanà sa pedu i Ablaham eg-angat-angat taman endà mesakem di duu
sa igpasad i Nemula diyà kenagdi.
16 Na, upama amuk duen etaw diyà tanà ungayà di ipetiig di metuu sa kagi di
igpasad, ipeunut di dahiya sa ngadan sa etaw uman pa mapulù. Amuk hediya sa
egbaelan sa etaw egtepengan uwis, metuuwan sa medoo liyu etaw diyà sa kagi di.
17 Hediya ma sa binaelan i Nemula egoh anay. Ungayà di metiigan sa langun etaw
egsakem sa igpasad di endà mebaluy di mepelumanan sa igpasad di. Huenan di,
igpeunut di sa ngadan di diyà sa igpasad di.
18 Na, duen siini duwa binaelan i Nemula endà mepelumanan di duu, sa sebaen
sa igpasad di owoy sa keduwa sa kepeunut di sa ngadan di dahiya. Na, danà siini
duwa binaelan i Nemula, netiigan ta doo endà mebaluy di amuk endà petuuwen di

* **6:14** 6:14 Basa ko Génesis 22:17.

duu sa igpasad di. Huenan di, kita i etaw egsalig diyà kenagdi, tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-angat ta sa langun mepion igpasad di diyà kenita.

19-20 Tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-angat ta taman endà meketuu sa igpasad di, enù ka kagdi sa egsaligan ta. Na si Hésus, lagà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà migdalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka mighuna dé mig-angay diyà si Nemula anì umantang kenita diyà kenagdi. Huenan di, mekesakem ki doo sa langun igpasad i Nemula diyà kenita, enù ka si Hésus sa tegeantang denu kenita taman melugay, lagà mendaa sa galebek i Milkisédék egoh anay.

7

Ini Sa Denu Si Milkisédék

1 Na si Milkisédék, kagdi sa datù diyà sa menuwa Salim egoh anay, owoy kagdi ma sa tegesimbà eg-antang diyà sa tigtu mapulù Nemula. Egoh i Ablaham miglikù egoh di mig-atu eggila diyà sa medoo datù kuntelà di, tinelabuk i Milkisédék owoy igsimbà di anì metabangan i Nemula.

2 Si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun taman nekuwa di. Na, iya sa selepangan sa ngadan di Milkisédék, metiengaw, huenan di kagdi sa Datù Metiengaw. Na, iya sa selepangan sa ngadan menuwa Salim, melanih, huenan di Datù Melanih ma sa gelal i Milkisédék.

3 Na, endà duen sa igsulat kenà ta meketiig sa ngadan sa emà i Milkisédék ataw ka sa inay di ataw ka sa tupù di. Hediya ma, endà ma duen sa igsulat denu sa kelesut di ataw ka sa kepatay di. Huenan di, lagà si Kelistu Anak i Nemula Milkisédék i, enù ka lagà endà duen sa edungan di owoy endà ma duen sa ketamanan di, owoy endà ma sumabuh di umantang diyà si Nemula denu sa etaw.

4 Huenan di, netiigan ta tigtu mapulù etaw Milkisédék i, enù ka kagdi sa binegayan i Ablaham tupù ta sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun nekuwa di diyà sa medoo etaw inatuwan di.

5 Na, duen sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay sa langun etaw Hudiyu sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun untung da diyà sa medoo duma da Hudiyu tugod i Lebi atung tegesimbà, apiya di pa tugod i Ablaham da ma lapeg sa langun duma da etaw Hudiyu.

6 Dodoo si Milkisédék, eglowon doo diyà sa medoo tegesimbà Hudiyu, enù ka apiya di pa beken tugod i Lebi, binegayan doo i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun nekuwa di. Eglowon ma diyà si Ablaham, enù ka kagdi sa migsimbà denu si Ablaham sa pinasadan i Nemula egoh anay,

7 owoy netiigan ta doo sa etaw egsimbà denu sa liyu etaw, iya sa eglowon diyà sa etaw isimbà di.

8 Na, sa medoo tegesimbà tugod i Lebi, kagda sa egsakem sa sebaed diyà sa sepulù baed kedu diyà sa medoo duma da, apiya di pa kagda doo sa etaw egkematay. Dodoo si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed, lagà nehagtay doo enù ka endà duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa kepatay di.

9-10 Apiya di pa sa medoo tugod i Lebi sa egbegayan ma sebaed diyà sa sepulù baed danà da tegeantang diyà si Nemula, eglowon doo Milkisédék i diyà kenagda. Enù ka egoh di migtelabuk si Ablaham egoh i Ablaham migbegay kenagdi sa sebaed diyà sa sepulù baed, lagà egbegay ma Lebi i diyà kenagdi, enù ka depanug i Ablaham pelà Lebi i enù ka endà pa miglesut di.

11 Na, netiigan ta egoh anay egoh i Nemula migbegay sa uledin di diyà sa medoo Hudiyu, hinemilì di sa medoo atung tegesimbà tugod i Lebi anì ipaten da sa uledin di owoy eg-antang da diyà si Nemula denu etaw. Apiya di pa egpangunut da diyà

sa uledin, endà kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà iya wé egbaelan da,
huenan di pineangay i Nemula sa sebaen ma etaw eg-antang diyà kenagdi, dodoo
beken lagà si Alon kagdi i dodoo lagà polo si Milkisédék.
12 Egoh i Nemula migsambì sa etaw hinemilì di sa atung eg-antang diyà kenagdi,
nesambian ma dé sa uledin di.
13-14 Netiigan ta nesambian dé iya wé, enù ka beken tugod i Lebi sa Datù ta si Hésus,
dodoo tugod i Huda polo. Kagdi daa sa tugod i Huda eg-antang diyà si Nemula denu
kenita, enù ka beken iya sa igtulù i Mosis amuk tugod i Huda sa umantang diyà si
Nemula.

Ini Denu Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Lagà Si Milkisédék

15 Na, tigtu netiigan ta nesambian dé sa medoo tugod i Lebi tegeantang diyà si
Nemula, enù ka duen dé sa liyu etaw lagà si Milkisédék sa atung eg-antang diyà si
Nemula denu kenita.
16 Nebaluy si Hésus sa eg-antang diyà si Nemula denu kenita beken dé danà sa
uledin denu sa tugod i Lebi, dodoo kagdi sa tegeantang diyà si Nemula danà sa dakel
egkegaga sa lalù di endà meelut di.
17 Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu si Hésus, guwaen
di, “Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman melugay, lagà si
Milkisédék sa tegeantang diyà kenak egoh anay.”*
18 Huenan di, netiigan ta nesambian dé sa tapay uledin igsugkow i Mosis denu sa
tegeantang, enù ka endà dé duen ulan sa uledin enù ka endà ma mekegaga di umaluk
kenita.
19 Nesambian dé iya wé uledin enù ka endà mebaluy di kumetiengaw ki diyà sa
kehaa i Nemula danà ta egpangunut diyà sa uledin. Dodoo, uman pa mepion sa magtu
ukit egsaligan ta igbegay i Nemula, enù ka mebaluy dé mangay ki dumapag diyà si
Nemula.
20 Uman pa mepion sa keantang i Hésus denu kenita diyà si Nemula, enù ka duen
sa igpasad di denu iya wé. Dodoo endà duen sa igpasad di denu sa medoo tugod i
Lebi tegeantang diyà kenagdi.
21 Dodoo egoh i Hésus pineantang i Nemula, duen sa igpasad i Nemula diyà kenagdi,
enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Aken si Nemula sa migpasad diyà keniko
owoy endà mehalì sa inikagi ku,
‘Kuna sa atung umantang sa medoo etaw
diyà kenak taman melugay.’ ”†
22 Na, danà iya wé igpasad i Nemula, netiigan ta doo uman pa mepion siini magtu
ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi, enù ka si Hésus sa
tandà di neketuu iya wé igpasad di.
23 Na, uman pa mepion ma sa keantang i Hésus denu kenita diyà si Nemula, enù
ka egoh tugod i Lebi sa atung eg-antang diyà si Nemula egoh anay, medoo da enù ka
tapayen da amuk mematay sa sebaen, isambì da dema sa sebaen mesetugodtugod da.
24 Dodoo si Hésus, endà duen ketamanan sa keantang di denu kenita diyà si
Nemula, enù ka endà meelut sa hagdi lalù.
25 Huenan di, megaga di umaluk sa langun etaw dumapag diyà si Nemula danà di,
enù ka endà meelut sa hagdi lalù owoy takà egpegeni diyà sa Emà di sa itabang di
kenita.
26 Huenan di, tigtu mepion amuk si Hésus sa datù ta eg-antang denu kenita diyà si
Nemula, enù ka tigtu metiengaw kagdi i owoy endà duen sa salà binaelan di owoy

* **7:17** 7:17 Basa ko Isalem 110:4. † **7:21** 7:21 Basa ko Isalem 110:4.

endà ma duen sa kenà di mig-amu. Endà iling di kenita i tegebael salà. Pinelowon i Nemula ma kagdi diyà sa langun eghauwen, apiya langit.
27 Owoy endà iling di sa medoo tegesimbà eg-antang diyà si Nemula egoh anay, enù ka endà duen sa hagdi pesuwan eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula uman agdaw iling sa hagda binaelan. Uman agdaw eg-imatay da hinagtay anì tigtuwan da sa hagda salà, agulé eg-imatay da ma hinagtay danà sa salà sa medoo duma da etaw Hudiyu. Dodoo si Hésus, endà duen hagdi ya salà. Huenan di, segulê daa sa kinetigtu di sa salà ta, endà dé inuman di duu enù ka tinigtuwan di dé sa langun salà ta egoh di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
28 Egoh anay duen sa etaw hinemilì da danà sa uledin igsugkow i Mosis anì kagdi sa ulu-ulu da tegeantang denu kenagda diyà si Nemula. Dodoo etaw ma doo mekebael salà sa hinemilì da. Dodoo ini egoh di duen sa igpasad i Nemula nekesambì diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka hinemilì i Nemula dé Hésus i Anak di, sa etaw endà duen salà, anì kagdi polo sa tegeantang diyà si Nemula denu kenita taman melugay.

8

Si Hésus Sa Datù Ta Eg-antang Diyà Si Nemula

1 Na, ini sa selepangan ini i langun itulù ku diyà keniyu. Duen dé sa tigtu datù ta eg-antang denu kenita diyà si Nemula, owoy migpenuu dé ini egoh di denu kuwanan i Nemula, sa tigtu mapulù Datù diyà langit.
2 Eg-ugpà diyà sa tigtu kenà i Nemula sa kenà di eg-antang denu kenita diyà si Nemula. Beken dalesan binaelan etaw daa iya wé kenà di, dodoo binaelan i Nemula polo.
3 Na, sa medoo tegeantang etaw Hudiyu diyà si Nemula, sinugù da ibegay daa uloy diyà si Nemula owoy eg-imatay da ma hinagtay ibegay diyà si Nemula. Hediya ma si Hésus sa tegeantang denu kenita diyà si Nemula, duen ma sa ibegay di diyà si Nemula.
4 Dodoo amuk diyà tanà pelà Hésus i, endà mebaluy di amuk kagdi sa tegeantang diyà si Nemula, enù ka edung egoh anay tapay dé duen sa etaw Hudiyu tegeantang diyà si Nemula sa takà egbegay uloy diyà kenagdi danà sa uledin igsugkow i Mosis.
5 Lagà alung daa sa egbaelan da, enù ka eg-ilingan da daa sa tuu binaelan dutu langit dò. Netiigan ta iya wé enù ka egoh i Mosis migbael sa dakel kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula, igsugù i Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Pebaeli ko sa iling sa igpehaa ku diyà keniko dutu siedò getan.”*
6 Dodoo, sa egbaelan i Hésus Kelistu egoh di eg-antang denu kenita diyà si Nemula, uman pa mepion iya wé diyà sa binaelan sa medoo tegesimbà tegeantang diyà si Nemula egoh anay. Hediya ma, uman pa mepion sa magtu ukit di umaluk etaw anì mekeangay ki dumapag diyà si Nemula, enù ka uman pa mepion sa igpasad i Nemula denu iya wé.
7 Upama, amuk mekegaga sa tapay ukit umaluk kenita, endà duen maen di ya sambian i Nemula sa tapay ukit. Dodoo endà mekegaga di, huenan di nesambian dé.
8 Dodoo, endà netuuwan Nemula i diyà sa binaelan sa etaw eg-unut diyà sa tapay ukit di, enù ka tinipay da doo sa uledin igsugkow i Mosis. Huenan di, duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Meuma kani sa agdaw egoh ku mael sa magtu ukit
ipeunut ku diyà sa medoo tugod i Islaél
lapeg sa medoo tugod i Huda
anì mekeangay da dumapag diyà kenak.
9 Owoy siini magtu ukit,

* **8:5** 8:5 Basa ko Éksodo 25:40; 26:30.

beken lagà sa tapay ukit binaelan ku
diyà sa medoo tupù da egoh anay
egoh ku mig-uwit kenagda kedu diyà tanà Igiptu.
Endà egpangunut da diyà sa medoo igsugù ku diyà siedò tapay ukit,
huenan di ininiyugan ku kagda,”
guwaen i Nemula.
10 “Na ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo tugod i Islaél
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.
Amuk hediya, mebaluy aken doo sa Nemula egpigtuuwen da
owoy kagda ma sa etaw ku.
11 Amuk meuma iya wé,
endà dé duen maen di petulù sa etaw denu kenak diyà sa duma di.
Hediya ma, endà ma mekeselepang sa etaw denu kenak diyà sa medoo duma di.
Enù ka metiigan da dé aken langun,
iling ka dakel etaw ataw ka tukééy etaw.
12 Apiya di pa medaet sa binaelan da,
hiduwan ku doo kagda
owoy ipeuloy ku ma sa medoo salà da.
Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da,”
guwaen i Nemula.†
13 Na, danà i Nemula migtulon sa egoh di migbael sa magtu ukit, huenan di netiigan ta endà dé duen ulan sa tapay ukit. Amuk endà dé duen ulan di, mekedan kani enù ka mekesambì sa magtu.

9

Ini Denu Sa Kesimbà Etaw Hudiyu

1 Na, egoh i Nemula migbael sa tapay ukit anì mekeangay ki dumapag diyà kagdi, duen uledin denu sa kesimbà etaw Hudiyu diyà kenagdi, owoy duen ma sa kenà da egsimbà dahini diyà tanà.
2 Egoh da migbael simbaan, binaelan da sa dalesan inatepan ginis owoy kinelatkatan ma ginis, owoy duen sa duwa bilik di. Sa sebaen bilik di, pinengadanan da sa Mapulù Bilik i Nemula. Dahiya sa kenà da egtagù sa sulù owoy sa lamisan tinenaan sa epan igbegay diyà si Nemula.
3 Duen ginis ighabeng diyà sa selat siedò kemalig, owoy duen ma ginis ighabeng dalem sa teliwadà bilik di. Pinengadanan da sa keduwa bilik di, sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula.
4 Dalem sa keduwa di bilik, duen sa lamisan bulawan kenà da eg-ulow sa lana mepion ngadeg, owoy duen ma sa baul linimunan bulawan. Iya tandà sa baul sa igpasad i Nemula sa ukit etaw mekeangay diyà kenagdi. Dalem siini baul, duen sa tabù bulawan tinaguan sa kaenen mana, sa kaenen igbegay i Nemula diyà kenagda egoh anay, owoy duen ma sa tuked i Alon migtubù owoy sa duwa batu melugpayang sinulatan i Nemula sa medoo uledin igpesugkow di diyà si Mosis.
5 Na, sa sagpeng sa baul, iya sa kenà da pebegisbis depanug sa hinagtay inimatayan da anì ipeuloy i Nemula sa medoo salà da. Lagà nedilungan sa sagpeng baul sa pakpak sa duwa inetaw bulawan éhê egoh egsugùsuguen i Nemula egseisaluway da egtigdeg diyà tampadan sa sagpeng baul, enù ka iya sa tandà di dahiya Nemula i. Na, endà umanan ku duu egselepang langun iya wé ini egoh di.

† **8:12** 8:8-12 Basa ko Hilimiyas 31:31-34.

6 Na, egoh da migtapay langun iya wé diyà sa kemalig kenà da egsimbà diyà si
Nemula, uman agdaw egdalem sa medoo tegesimbà diyà sa muna bilik, enù ka
egbaelan da takà sa galebek igsalig i Nemula diyà kenagda.
7 Dodoo sa keduwa di bilik, sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula, iya daa sa mekedalem
dahiya sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy segulê daa egdalem uman segepalay. Dodoo
uman dumalem dahiya, eg-uwit doo depanug ibegay diyà si Nemula anì pebegisbisan
di sa sagpeng baul anì metigtuwan sa hagdi salà owoy sa salà nebaelan sa langun
duma di tugod i Islaél.
8 Na, duen sa ipetiig sa Suguy i Nemula diyà kenita danà iya wé binaelan da. Endà
mebaluy di amuk mangay dumapag sa etaw diyà si Nemula amuk endà egkedanan
di duu siedò tapay uledin igpepangunut di diyà kenagda egoh anay. Netiigan ta iya
wé, enù ka egoh di pelà duen uledin di denu sa simbaan da egoh anay, endà mebaluy
di amuk liyu etaw sa dumalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula.
9 Na, duen ma sa metiigan ta ini egoh di danà iya wé. Apiya di pa duen sa ibegay
da uloy ataw ka sa medoo hinagtay imatayan da ibegay diyà si Nemula, endà doo
mekedan sa salà sa medoo etaw egsimbà dahiya enù ka tapay doo endà kumetiengaw
sa pedu da.
10 Iya daa sa ukit da egsimbà diyà si Nemula sa medoo uledin denu sa kaenen da
owoy sa inemen da owoy sa kepegusê da lagà sa ukit igsugù i Nemula egoh anay. Iya
daa sa uledin egpangunutan da diyà sa lawa da daa, beken sa pedu da. Mepangunutan
da doo iya wé taman endà meuma sa magtu ukit igsambì i Nemula.

Ini Denu Sa Depanug i Kelistu

11 Na, duen sa magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà
kenagdi, enù ka migtebow dé Hésus Kelistu i sa datù ta tegeantang kenita diyà si
Nemula. Uman pa mepion sa egbaelan i Hésus, enù ka beken sa Dalesan i Nemula
binaelan etaw diyà tanà sa kenà di eg-antang kenita diyà si Nemula, dodoo dutu polo
sa tigtu dalesan i Nemula diyà langit.
12 Segulê daa migdalem Hésus i diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu langit
dò, endà medoo di gulê migdalem. Beken depanug kambing daa sa inuwit di ataw ka
depanug sapì, dodoo sa hagdi polo depanug miglesut egoh di nematay sa igbegay di
dutu. Danà iya wé binaelan di, linaun di dé kita kedu diyà sa salà ta taman melugay.
13 Na, amuk duen etaw Hudiyu nekedulét diyà sa lawa etaw nematay, duen sa
uledin igsugkow i Mosis anì kumelanih dema. Pebegisbisan da depanug kambing
ataw ka depanug sapì, owoy buhbuhan da ma abuh nati sapì inulow. Amuk meubus
iya wé, migkelanih dé owoy mebaluy ma dé munut diyà sa medoo duma di eg-angay
egsimbà.
14 Amuk hediya, uman pa doo dakel sa egkegaga sa depanug i Kelistu migkayas salà
ta. Enù ka danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula melalù taman melugay,
igbegay di sa hagdi lawa diyà si Nemula egoh di neimatayan apiya di pa endà duen
sa hagdi salà. Danà sa depanug di igtigtu salà ta, endà dé duen pesuwan ta egsalig
diyà sa uloy adat ta anì mealukan ki, dodoo mekegaga ki dé egbael sa langun ipebael
i Nemula diyà kenita, sa Nemula melalù taman melugay.
15 Huenan di, si Hésus dé sa tegeantang diyà siini magtu ukit binaelan i Nemula
anì mebaluy kita i etaw inumow i Nemula sa mekesakem sa langun mepion igpasad
di endà meelut di. Mesakem ta iya wé enù ka danà i Hésus nematay, miglaun kenita
diyà sa langun medaet adat egbaelan ta egoh ta mig-unut diyà sa tapay ukit egoh
anay.
16 Na, upama amuk duen etaw migpilma sa kalatas denu sa kebegay sa medoo
langun taman di amuk mematay, endà pelawà mekesakem sa medoo etaw tinulon di

diyà sa kalatas pinilmawan di taman endà tigtu metiigan sa medoo etaw duu sa egoh di nematay dé.
17 Amuk nehagtay pelawà sa épê medoo langun taman, endà pa meketuu di sa igsulat di diyà sa kalatas. Dodoo amuk nematay dé, meketuu doo.
18 Hediya ma sa anay ukit binaelan i Nemula, enù ka endà ma meketuu di sa igpasad i Nemula diyà etaw amuk endà duen sa depanug sa hinagtay inimatayan.
19 Huenan di, egoh i Mosis migtulù sa langun uledin i Nemula diyà sa medoo etaw Hudiyu, inimatayan di sa nati sapì ataw ka kambing, owoy inamutan di wayeg sa depanug. Agulé ineled di sa melalegà bulbul kebilibili igpolot diyà sa panga kayu hisop. Agulé pinebegisbisan di sa libelu kenà sa uledin i Nemula igsulat owoy pinebegisbisan di ma sa langun etaw nesetipon.
20 Egoh di migbael iya wé, mig-ikagi Mosis i, guwaen di, "Tandà siini depanug sa ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi. Huenan di, tigtu egkepangunutan ta iya wé enù ka igsugù i Nemula."*
21 Hediya ma, pinebegisbisan i Mosis ma depanug sa kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula owoy sa medoo langun taman egsabaan diyà sa kesimbà da.
22 Tuu ma doo, diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà iseg di medoo sa egkelanih diyà sa kehaa i Nemula amuk endà pebegisbisan da duu depanug. Hediya ma, endà ma ipeuloy i Nemula duu sa salà etaw amuk endà duen sa depanug eglesut itigtu sa salà da.

Netigtuwan Sa Salà Ta Danà Sa Depanug I Hésus

23 Na, sa simbaan Hudiyu owoy sa medoo langun taman egsabaan diyà sa kesimbà da, lagà tuladan daa diyà sa tigtu simbaan dutu langit dò. Migkelanih sa simbaan diyà tanà danà sa depanug hinagtay daa, dodoo uman pa mapulù sa depanug ipelanih siedò simbaan dutu langit dò.
24 Huenan di, igbegay i Kelistu sa hagdi depanug diyà si Nemula. Beken sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà simbaan diyà tanà sa kenà di migdalem egoh di egbegay depanug di, enù ka iya lagà tuladan daa diyà sa tigtu simbaan dutu langit dò. Dodoo iya polo sa kenà i Hésus migdalem sa tigtu simbaan dutu langit dò, owoy dutu dé ini egoh di eg-antang kenita diyà si Nemula.
25 Tigesa sa keantang di kenita diyà sa keantang etaw Hudiyu, enù ka amuk eg-antang sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà si Nemula, uman palay egdalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà sa simbaan da diyà tanà anì ibegay di sa depanug hinagtay diyà si Nemula. Dodoo si Kelistu, segulê daa sa kinebegay di lawa di, endà medoo di gulê, enù ka nekeenget sa kepatay di.
26 Enù ka upama, amuk endà nekeenget di, medoo gulê sa kepatay di edung egoh sa tanà binaelan taman ini egoh di. Dodoo beken hediya si Kelistu, enù ka segulê daa sa kinetigtu di salà egoh di endà pa meuma sa sabuhanan agdaw. Neetaw diyà tanà anì tigtuwan di sa salà ta langun danà di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay.
27 Na, segulê daa sa kepatay sa langun etaw, agulé tepengan i Nemula sa langun binaelan ta.
28 Hediya ma si Kelistu. Segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Meuma pa kani sa agdaw egoh di pelikù dema, dodoo beken iya sa pesuwan di anì mematay dema anì metigtuwan sa salà ta, dodoo pelikù polo anì kuwaen di sa langun etaw eg-angat-angat kenagdi.

10

Nekeenget Sa Kepatay I Hésus Anì Tigtuwan Di Sa Salà Ta

* **9:20** 9:20 Basa ko Éksodo 24:8.

1 Na, sa medoo uledin igsugkow i Mosis egoh anay, lagà alung daa diyà sa medoo
mepion mekeuma kani diyà kenita danà i Kelistu. Na, takà da eg-imatay hinagtay
sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay da diyà si
Nemula uman palay, dodoo apiya di pa iya sa egpangunutan da, tapay da doo endà
kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula.
2 Upama, amuk tigtu kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa i Nemula danà da eg-
imatay hinagtay, endà dé duen sa pesuwan da eg-uman eg-imatay, enù ka mekepeuloy
i Nemula sa medoo salà da owoy metiigan da ma endà dé mepigtamayan da.
3 Dodoo endà tuu iya wé, enù ka uman palay eg-imatay da dema hinagtay ibegay
da diyà si Nemula. Huenan di, egketulengan da dema duen doo sa salà da.
4 Enù ka endà dé mebaluy di mekedan sa salà ta danà sa depanug sapì ataw ka
depanug kambing daa.
5 Netiigan ta iya wé enù ka egoh anay egoh i Kelistu buyu mangay diyà tanà, mig-
ikagi diyà si Nemula, guwaen di,
“Endà egkeiyapan ko sa medoo hinagtay daa eg-imatayan etaw
ataw ka sa medoo liyu ibegay da diyà keniko.
Huenan di, pineduen ko sa lawa etaw diyà kenak anì meimatayan a.
6 Endà ma metuuwan ka diyà sa medoo hinagtay eg-ulowen etaw
ibegay da diyà keniko
ataw ka diyà sa depanug hinagtay itigtu da salà da.
7 Huenan di, guwaen ku, ‘O Nemula, kaini a dé diyà keniko
anì mangunut a diyà sa uyot ko,
iling sa igsulat denu kenak diyà sa libelu kenà sa kagi ko igpesulat.’ ”*
8 Na, iya sa anay inikagi i Hésus dahini sa egoh i Nemula endà meiyap di sa kebegay
da hinagtay diyà kenagdi lagà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Apiya di pa eg-
imatay da hinagtay, ataw ka ulowen da, ataw ka ibegay da diyà kagdi sa depanug
hinagtay anì itigtu da sa salà da, tapay doo endà metuuwan Nemula i.
9 Iya ma sa guwaen i Hésus, “Kaini a dé diyà keniko anì mangunut a diyà sa uyot
ko.” Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta dé sinambian i Nemula sa tapay uledin
denu sa keimatay hinagtay, owoy iya sa igsambì di sa kepatay i Kelistu.
10 Tuu ma doo. Tigtu migpangunut Hésus Kelistu i diyà sa uyot i Nemula, huenan
di nekedan dé sa langun salà ta danà sa kebegay di sa hagdi lawa egoh di nematay
enù ka nekeenget dé sa segulê daa kepatay di.
11 Na, sa medoo tegesimbà Hudiyu eg-antang diyà si Nemula, takà da eggalebek
uman agdaw diyà sa simbaan da, enù ka takà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si
Nemula. Dodoo tapay doo endà mekedan sa salà ta danà iya wé egbaelan da.
12 Dodoo si Kelistu, segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan di sa langun salà ta, owoy
nekeenget dé iya wé taman melugay. Agulé, migpenuu dé denu kuwanan i Nemula
dutu langit dò.
13 Dutu sa kenà di eg-angat-angat taman endà meuma sa egoh di atuwan i Nemula
sa langun kuntelà di owoy ipeutuh di kenagdi.
14 Segulê daa sa kebegay i Kelistu sa lawa di egoh di nematay, huenan di pinetiengaw
di kita diyà sa kehaa i Nemula taman melugay, kita i etaw kinayasan di salà.
15 Duen ma sa ipetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenita denu iya wé, enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
16 “Ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo etaw ku
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.”

* **10:7** 10:5-7 Basa ko Isalem 40:6-8.

17 Owoy guwaen di ma,
“Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da
owoy sa medaet adat da.”†
18 Na, amuk ipeuloy i Nemula dé sa medoo salà ta, endà dé duen ulan sa keimatay ta
hinagtay anì metigtuwan sa salà ta.

Pebagel Yu Sa Kepigtuu Yu

19 Na, o medoo duma ku egpigtuu, danà sa depanug i Hésus miglesut egoh di
nematay anì tigtuwan di sa salà ta, endà dé melenaw ki mangay dalem sa Tigtu
Mapulù Bilik i Nemula dutu langit dò.
20 Enù ka danà di nematay, duen dé sa magtu ukit binaelan di anì mekesakem ki sa
lalù endà meelut di enù ka endà dé duen sa nekealang kenita eg-angay diyà si Nemula,
enù ka kinedanan di sa dakel ginis ighabeng diyà teliwadà sa Dalesan i Nemula.
21 Beken iya daa, enù ka si Hésus dé sa mapulù datù ta eg-antang kenita diyà si
Nemula, enù ka kagdi sa eg-ipat kenita etaw i Nemula.
22 Huenan di, mangay ki dé dumapag diyà si Nemula danà di metudà sa pedu ta
diyà kenagdi. Meeles sa kepigtuu ta owoy metiengaw sa pedu ta danà sa depanug i
Hésus migkedan sa salà ta. Egoh ta migpebautis diyà wayeg, tinandaan ta nekedan
sa salà ta lagà migpedigus ki diyà sa metiengaw wayeg.
23 Peelesen ta ma temù sa keangat-angat ta sa igpasad i Nemula pinigtuu ta, enù ka
netiigan ta kesaligan Nemula i owoy ipetuu di doo sa langun igpasad di.
24 Penemdemen ta ma sa ukit ta setabangay anì kumedakel sa kehidu ta owoy
baelan ta ma sa mepion.
25 Apiya di pa duen etaw migsabuh da egkesetipon diyà kesimbà, endà ilingan ta
duu kagda. Setiponoy ki polo anì setabangay ki anì kumeeles ma sa kepigtuu ta, enù
ka netiigan ta medapag dé sa agdaw kepelikù i Datù.
26 Tulik yu. Amuk netiigan ta dé sa tuu tegudon denu si Hésus dodoo amuk takà ki
doo egbael salà, endà dé duen sa liyu meimatayan anì metigtuwan sa salà ta.
27 Amuk iya sa egbaelan sa etaw, mekeuma doo diyà kenagdi sa dakel kepigtamay
i Nemula, enù ka ulowen i Nemula diyà sa dakel apuy sa langun etaw egkuntelà
kenagdi.
28 Taa yu, egoh anay amuk duen sa etaw migtipay diyà sa uledin igsugkow i Mosis,
owoy amuk duen ma duwa etaw ataw ka telu migtulon sa ketuu salà di, meimatayan
doo iya wé etaw. Endà dé duen sa kehidu da kenagdi, apiya tukééy.
29 Amuk hediya sa binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di
mekeuma diyà sa etaw egpeumàumà sa Anak i Nemula, enù ka lagà egtulonen di
endà duen ulan sa depanug i Kelistu egkedan sa salà ta, apiya iya hedem sa tandà
sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula. Tigtu mepigtamayan enù ka
egpeumàumaan di ma sa Metiengaw Suguy i Nemula sa eghidu kenita.
30 Netiigan ta ini sa kagi i Nemula, guwaen di,
“Sumulì a ma doo,
aken i migtamay kenagda
danà sa binaelan da medaet.”
Owoy duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Tepengan ku sa binaelan sa langun etaw ku.”‡
31 Na, tigtu mepasangan temù iya wé etaw amuk mekeuma diyà kenagdi sa
kepigtamay i Nemula, sa Nemula melalù taman melugay.

† **10:17** 10:16-17 Basa ko Hilimiyas 31:33-34. ‡ **10:30** 10:30 Basa ko Dutilonomiyu 32:35-36.

32 Na, yoko egkelipeng duu sa egoh yu anay migpigtuu egoh yu lagà nelegdawan
danà sa tuu tegudon. Apiya di pa medoo sa kelikutan neukitan yu, netigkelan yu doo
owoy endà ma nekedan sa kepigtuu yu.
33 Egpeumàumaan sa etaw endà egpigtuu kiyu owoy egpelihayen da ma kiyu diyà sa
taengan medoo etaw, owoy duen ma sa egoh yu nekeunut diyà sa duma yu nepelihay
danà sa kehidu yu kenagda.
34 Eghiduwan yu ma sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu owoy egtabangan yu ma
kagda. Apiya di pa egtepelen etaw sa medoo langun taman yu, egkeanggan yu doo
enù ka netiigan yu duen sa untung yu uman pa mepion dutu langit dò sa endà dé
mekedan di taman melugay.
35 Huenan di, yoko egkesemek ka egsalig diyà si Nemula, enù ka amuk meeles sa
kesalig yu kenagdi, tigtu mepion doo sa untung mesakem yu.
36 Mepion amuk metigkelan yu sa kelikutan yu anì mekegaga yu egpangunut diyà
sa uyot i Nemula anì sakemen yu kani sa untung igpasad di.
37 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Medapag dé tumebow sa etaw eg-angat-angatan yu.
Endà melimpas sa atas di tumebow.
38 Sa medoo etaw ku migketiengaw dé diyà sa kehaa ku
danà da egpigtuu diyà kenak,
iya sa mebegayan ku sa lalù endà meelut di.
Dodoo amuk duen etaw eg-eked polo egpigtuu diyà kenak
danà di nelimedangan,
endà doo metuuwan a diyà kenagdi.”§
39 Na, o medoo duma ku egpigtuu, beken ki lagà sa etaw eg-eked egpigtuu sa
mepigtamayan i Nemula, enù ka meeles polo sa nita kepigtuu diyà kenagdi, huenan
di mealukan ki doo.

11

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Diyà Si Nemula

1 Na, amuk egpigtuu ki diyà si Nemula, netiigan ta sakemen ta doo sa langun mepion
eg-angat-angatan ta, owoy netiigan ta ma diyà sa pedu ta duen doo sa mesakem ta
kani apiya di pa endà pa mehaa ta duu.
2 Taa yu sa medoo etaw egoh anay. Netuuwan Nemula i diyà kenagda danà da
migpigtuu.
3 Na, danà ta egpigtuu, netiigan ta si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen
danà sa kagi di daa. Huenan di, sa langun eghauwen ta ini egoh di, anan da kedu sa
endà egkehaa ta duu.
4 Egoh anay, migpigtuu Abel i, huenan di uman pa mepion sa igbegay di diyà
si Nemula, endà éhê di sa kebegay i Kain kakay di. Danà sa kepigtuu i Abel,
migketiengaw dé diyà sa kehaa i Nemula, enù ka netuuwan Nemula i diyà sa igbegay
di. Apiya di pa nematay Abel i egoh anay, duen doo sa itulù di diyà kenita danà sa
kepigtuu di.
5 Hediya ma si Inok egoh anay, enù ka danà sa kepigtuu di, endà nematay di enù
ka binatun i Nemula polo dutu langit dò. Hê endà dé hinaa di diyà siini tanà enù ka
kinuwa i Nemula dé. Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, netuuwan Nemula i diyà
kenagdi egoh di endà pa nebatun di dutu langit dò.
6 Na, endà dé metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ta amuk endà egpigtuu ki diyà
kenagdi. Amuk ungayà sa etaw mekeangay dumapag diyà si Nemula, endà mebaluy
di amuk endà pigtuuwen di duu duen Nemula i. Hediya ma endà ma mebaluy di

§ **10:38** 10:37-38 Basa ko Habakuk 2:3-4.

amuk endà pigtuuwen di duu duen sa untung ibegay i Nemula diyà sa langun etaw
eg-udes eglagbet kenagdi.
7 Hediya ma, migpigtuu Nuwi i egoh anay egoh i Nemula migtulon kenagdi denu
sa dakel sugsug mekeuma diyà etaw. Apiya di pa endà pa hinaa di duu iya wé
sugsug, migpigtuu doo owoy binaelan di sa dakel kumpit kenà sa langun malayan di
umedà anì endà mekesugsug da amuk mekeuma sa dakel kemahà. Danà sa kepigtuu
di, tinulon di metudà sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa langun etaw endà
egpigtuu, owoy migketiengaw ma dé diyà sa kehaa i Nemula danà di migpigtuu.
8 Hediya ma, migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula egoh anay. Huenan di,
migpangunut ma diyà sa kagi i Nemula egoh i Nemula migpelegkà kenagdi diyà sa
menuwa di anì humalì diyà sa sebaen ma tanà igpasad i Nemula ibegay kenagdi. Hê,
sinalidan di dé sa hagdi menuwa apiya di pa endà netiigan di duu sa angayan di.
9 Egoh di migtebow dutu siedò tanà igpasad i Nemula diyà kenagdi, egpigtuu doo
meuma kani sa egoh i Nemula megay iya wé tanà diyà kenagdi. Gasama iya, eg-
ugpà daa diyà sa kemalig inatepan ginis enù ka beken etaw diyà iya wé tanà kagdi
ya. Hediya ma sa binaelan sa anak di, si Isak, owoy sa bébê di, si Hakob, enù ka
eg-angat-angatan da ma doo sa egoh di meketuu sa igpasad i Nemula diyà kenagda.
10 Egtigkelan i Ablaham sa keugpà di diyà kemalig, enù ka iya polo sa tigtu menuwa
eg-angat-angatan di sa menuwa diyà langit endà mekedan di taman melugay enù ka
binaelan i Nemula.
11 Hediya ma si Sala sawa i Ablaham, migpigtuu ma diyà si Nemula, enù ka apiya di
pa lukes dé bayi endà eg-anak, egkelalingen doo, enù ka pinigtuu di sa egoh i Nemula
egpetuu sa igpasad di diyà kenagda.
12 Hediya ma, apiya di pa lukes dé maama Ablaham i owoy endà dé tolol di umanak
sa sawa di danà di, duen doo sa anak di anì mebaluy kagdi sa tupù sa tigtu medoo
etaw. Lagà da enay mantadan owoy lagà da ma sa medoo bituen diyà langit, enù ka
endà mebilang sa kedoo da.
13 Na, migpigtuu siedò medoo etaw egoh anay, dodoo anan da nematay egoh da
endà pa mighaa sa ketuu sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Gasama iya, tapay da
doo endà egsabuh egpigtuu, enù ka netiigan da apiya di pa melugay, meuma doo kani
sa agdaw egoh da humaa sa tanà igpasad i Nemula eg-angat-angatan da. Huenan di,
tinandaan da beken siini tanà sa tigtu menuwa eg-ugpaan da taman melugay.
14 Na, amuk guwaen sa etaw beken siini tanà sa tigtu menuwa di, netiigan ta doo
duen sa sebaen ma menuwa di uman pa mepion eg-angat-angatan di.
15 Hediya ma, endà ma penemdemen i Ablaham duu sa menuwa sinalidan di, enù
ka upama, amuk iya sa penemdem di, mekepelikù da doo dutu.
16 Dodoo endà egpelikù da dutu, enù ka ungayà da polo mugpà da diyà sa menuwa
uman pa mepion dutu langit dò. Huenan di, netuuwan Nemula i sa keumow da
kenagdi sa Nemula egpigtuuwen da, enù ka tinapay di dé egbael sa menuwa kenà da
mugpà.
17-18 Na, netiigan ta igpasad i Nemula diyà si Ablaham dumuen sa medoo tugod
di danà sa anak di, si Isak. Agulé, egoh i Nemula egtepeng sa kepigtuu i Ablaham,
sinugù di anì imatayan di sa anak di, si Isak, anì lagà ibegay di diyà si Nemula. Dodoo,
meeles doo sa kepigtuu i Ablaham diyà sa igpasad i Nemula, huenan di endà eg-eked
di eg-imatay sa anak di.
19 Enù ka egpenemdemen di amuk mematay Isak i, megaga i Nemula doo umenaw
sa nematay. Tuu ma doo, lagà inenaw i Nemula Isak i, enù ka imatayan i Ablaham
hedem amuk endà hinawidan i Nemula duu.
20 Hediya ma, migpigtuu ma Isak i diyà sa igpasad i Nemula, enù ka tinulon di diyà
sa duwa anak di, si Hakob owoy si Isaw, sa egoh da mebegayan mepion kani.

21 Hediya ma, migpigtuu Hakob i, enù ka egoh di buyu dé egkematay, tinulon di diyà
sa duwa bébê di anak i Hosé sa egoh da ma mebegayan mepion kani. Hê, egpetuyuh
diyà sa tuked di owoy eg-oloen di Nemula i danà sa igpasad di kenagda.
22 Hediya ma si Hosé, danà sa kepigtuu di egoh di buyu dé egkematay egoh anay,
tinulon di meuma kani sa kelegkà sa langun tugod i Islaél kedu diyà tanà Igiptu.
Huenan di, igsasà di diyà kenagda anì uwiten da ma sa medoo tuelan di amuk
lumegkà da diyà Igiptu.
23 Hediya ma, migpigtuu ma sa emà i Mosis owoy sa inay di, enù ka apiya di pa
igsugù sa ulu-ulu tanà Igiptu imatayan sa langun maama anaken etaw Hudiyu, endà
doo nelimedangan da. Egoh i Mosis miglesut, iglidung da polo taman telu gebulan
anì endà meimatayan di, enù ka hinaa da metolol sa palas di.
24 Hediya ma, migpigtuu ma si Mosis. Egoh di mipedu dé, sinalidan di sa mepion
keugpà di diyà sa dalesan sa anak ulu-ulu tanà Igiptu, enù ka endà meiyap di amuk
eg-ingadanan da anak sa bayi anak i Palo.
25 Iya polo sa penemdem di uman pa mepion amuk mekeunut diyà sa medoo etaw
i Nemula egkepelihay, huenan di eg-ekedan di sa keiyap sa etaw takà egbael salà enù
ka netiigan di medelamet mekedan iya wé keiyap da.
26 Apiya di pa mebaluy tigtu kumawasà dutu Igiptu dò, iya polo sa penemdem
di uman pa mepion amuk mepeumàumaan danà di egpigtuu meketuu sa igpasad i
Nemula denu sa Tigtu Datù peangayen di kani diyà tanà. Diyà sa penemdem i Mosis,
uman pa mepion iya wé enù ka eg-angat-angatan di sa untung ibegay i Nemula kani
diyà kenagdi.
27 Danà sa kepigtuu di, endà nelimedangan Mosis i sa kebulit sa ulu-ulu tanà Igiptu
kenagdi egoh di miglegkà dahiya. Apiya di pa tigtu melikut sa inukitan di, endà doo
migpelikù di enù ka lagà hinaa di Nemula i, sa Nemula endà mehaa ta duu.
28 Danà sa kepigtuu di ma, tinulù di sa medoo duma di etaw Hudiyu anì mimatay
da kebilibili owoy itagù da sa depanug diyà sa selat dalesan da anì endà mematay
sa lebì lawa anak da danà sa egsugùsuguen i Nemula pineangay di anì mimatay sa
langun lebì lawa etaw dutu Igiptu dò.
29 Na, danà sa medoo tugod i Islaél migpigtuu, migbatas da sa Melalegà Dagat egoh
i Nemula migsekawang sa dagat. Lagà sa tanà netikal sa inukitan da. Dodoo sa
medoo etaw Igiptu eglohot kenagda, egoh da egbatas hedem, nelened da langun enù
ka sinedelagkup i Nemula dema sa dagat sinekawang di.
30 Hediya ma, migpigtuu ma sa medoo etaw Hudiyu egoh da miggila diyà sa medoo
kuntelà da egoh anay. Huenan di, linibet da sa kutà menuwa Héliko segulê uman
agdaw taman pitu agdaw, hê petow dé nepilay iya wé kutà anì atuwan da sa medoo
etaw Héliko.
31 Duen ma sa bayi dahiya tegepediyangdang, si Lahab. Egoh i Hosuwa migsugù
sa duwa etaw migpekuhì sa menuwa Héliko, mepion sa adat i Lahab diyà kenagda
owoy tinabangan di ma. Huenan di, danà di migpigtuu, endà nekelapeg di diyà sa
medoo tegeHéliko endà egpigtuu pinigtamayan i Nemula.
32 Duen pa sa tulonen ku hedem diyà keniyu denu sa medoo liyu etaw migpigtuu
egoh anay, dodoo kulang sa ulas ku egtulù keniyu ini egoh di denu kenagda, iling
si Gidiyon, si Balak, si Samson, si Hépta, si Dabid, si Samuwél, owoy sa medoo liyu
tegesugkow i Nemula egoh anay.
33 Danà da migpigtuu diyà si Nemula, tinabangan di kagda. Huenan di, duen etaw
mig-atu diyà sa medoo ulu-ulu kuntelà da, owoy duen ma etaw metudà sa keipat
da sa medoo etaw da, owoy duen ma liyu etaw migsakem sa igpasad i Nemula diyà
kenagda danà sa kepigtuu da. Duen ma etaw nekepetigem ebà sa liyun, huenan di
endà nehemued da.

34 Owoy duen ma etaw egpigtuu endà nedaig da diyà sa dakel apuy, owoy duen
ma etaw endà neimatayan da danà sa kuntelà da. Duen ma etaw endà duen
egkegaga, dodoo tigtu migkebagel da polo danà sa kepigtuu da. Duen ma etaw endà
nelimedangan da eggila, huenan di mig-atu da diyà sa medoo kuntelà da kedu mediyù
dò eggila kenagda.
35 Owoy duen ma bayi egpigtuu, huenan di mig-enaw sa anak da nematay.
Duen ma medoo liyu etaw egpigtuu nesigkem da. Apiya di pa nepelihay da taman
egoh da nematay, endà doo eg-eked da egpigtuu, enù ka ungayà da enawen i Nemula
kagda anì mekeugpà da diyà kenagdi taman melugay.
36 Duen ma liyu etaw egpigtuu pineumàumaan da owoy tinapes da, owoy duen ma
etaw pinolot sangkalì owoy nebilanggu da.
37 Duen ma liyu etaw egpigtuu nematay binuung batu, owoy duen ma etaw tinagped
eget sa lawa da owoy duen ma tinigbas da sundang. Duen ma etaw egpigtuu tigtu
nepasangan da enù ka endà duen ginis da liyu daa sa kunul kambing ataw ka kunul
kebilibili. Endà ma duen kaenen da, owoy tigtu da nelikutan owoy pinelihay da ma
etaw.
38 Duen ma liyu etaw egpigtuu hinemagawan da kedu diyà sa tigtu menuwa da.
Huenan di, egtimbultimbul da diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà sa
medoo getan, owoy eg-ugpà da daa diyà ilib owoy diyà takub. Iya sa nebaelan sa
medoo etaw egpigtuu enù ka uloy etaw da daa diyà sa kehaa etaw endà egpigtuu,
dodoo tigtu mapulù da polo diyà sa kehaa i Nemula.
39 Na, apiya di pa netuuwan Nemula i diyà siini langun etaw egpigtuu, endà doo
nesakem da duu sa igpasad di diyà kenagda.
40 Enù ka duen sa ukit uman pa mepion pinenemdem i Nemula, enù ka iya sa uyot
di mekelapeg ki ma diyà siedò medoo etaw egpigtuu. Huenan di, endà pa igpetuu
di duu sa igpasad di diyà kenagda egoh anay taman endà mekelapeg ki ma diyà sa
langun etaw mekesakem sa mepion ibegay di.

12

Si Nemula Sa Emà Ta

1 Na, medoo temù sa etaw migpigtuu diyà si Nemula egoh anay, huenan di igpetiig
da diyà kenita tigtu kesaligan Nemula i. Na, lagà sa kesekuyaay sa kepangunut ta diyà
si Nemula, huenan di mepion amuk kedanan ta sa langun mekealang kenita, lagà sa
egbaelan sa etaw egsekuyaay egletu. Sumabuh ki mael salà sa lagà nekepolot kenita,
owoy umudes ki ma lagà sa keletu taman endà mekeuma ki diyà sa ketamanan di.
2 Peelesen ta ma sa kesalig ta diyà si Hésus, enù ka kagdi sa keduwan sa kepigtuu
ta owoy guluben di ma. Tinigkelan di sa egoh di igtutuk diyà sa kayu igbugsud,
owoy endà ma memala di diyà sa kepatay di, dodoo iya polo sa egpenemdemen di sa
kekeanggan di amuk meubus sa langun kepelihayan di. Agulé egpenuu dé ini egoh
di denu kuwanan i Nemula enù ka Datù dé dutu.
3 Na, tigtu medaet sa kelikutan neukitan di, enù ka pineumàumaan sa medoo etaw
tegebael salà kagdi i. Huenan di, takà yu penemdem kagdi anì endà mesemek yu
mangunut diyà kenagdi amuk duen sa kelikutan yu.
4 Enù ka netiigan yu apiya di pa eg-eked yu dé egbael salà, endà pa duen etaw diyà
keniyu neimatayan danà di egpigtuu.
5 Yoko egkelipeng duu sa igtulù i Nemula diyà kenita i medoo anak di. Taa yu siini
kagi di igpesulat, guwaen di,
“O anak ku, yoko egpeulan duu sa keindaw ku keniyu.
Apiya di pa egpigtamayan ku kiyu,
yoko doo egkesemek ka egpangunut diyà kenak.

6 Enù ka indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku,
owoy pigtamayan ku ma sa langun etaw inanak ku
amuk egbael da medaet.”*
7 Huenan di, amuk duen sa kelikutan nekeuma diyà keniyu ini egoh di, tigkeli yu dé,
enù ka iya sa ukit i Nemula eg-indaw keniyu. Amuk eg-indawen di kiyu, netiigan yu
doo kiyu sa anak di, enù ka endà duen sa batà endà eg-indawen emà di duu.
8 Hediya ma si Nemula, eg-indawen di ma sa langun anak di. Amuk endà eg-indawen
di duu kiyu, beken kiyu sa anak di owoy beken kagdi sa Emà yu, dodoo lagà yu polo
sa anak tanà.
9 Na, eg-adatan ta sa emà ta diyà siini tanà, apiya di pa egpigtamayan da kita. Huenan
di, mepion amuk uman pa dakel sa uyot ta egpangunut diyà sa Emà ta dutu langit
dò, enù ka amuk egpangunut ki diyà kenagdi, begayan di kita sa lalù endà meelut di.
10 Na, sa emà ta diyà tanà, endà nelugay sa kepigtamay da kenita enù ka taman daa
sa mepion netiigan da. Dodoo sa Emà ta diyà langit, iya sa pesuwan di egpigtamay
kenita anì kumepion ki anì kumetiengaw ki ma iling sa hagdi ketiengaw.
11 Amuk egpigtamayan di kita, tigtu ki mebukul enù ka melikut sa egkeukitan ta.
Dodoo duen doo sa untung ta amuk tinulù ki dé danà sa kepigtamay di kenita, enù
ka migketiengaw dé sa adat ta owoy tigtu melanih ma dé sa pedu ta.

Ini Sa Mepion Adat Igsasà Di Diyà Kenagda

12 Na, yoko egkesemek ka egpangunut diyà si Nemula apiya di pa egkelikutan yu.
Pebagel yu polo sa pedu yu owoy peeles yu ma sa kepigtuu yu diyà kenagdi.
13 Petudà yu ma sa adat yu anì endà mekeamu sa duma yu melungoy kepigtuu anì
kumeeles polo sa kepigtuu da.
14 Na, baeli yu sa taman egkegaga yu anì melanih sa keugpà yu langun. Owoy udesi
yu ma ilingi sa metiengaw adat, enù ka endà duen etaw mekeugpà diyà si Nemula
kani amuk endà metiengaw da.
15 Tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu umeked sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula. Amuk hediya, lagà sa keluwen mekehilu iya wé etaw, enù ka egbogowen di
sa medoo etaw egpigtuu anì meenggat da ma egpekebael salà.
16 Tulik yu ma anì endà duen etaw diyà keniyu egbigà, owoy anì endà ma iniyugan
yu duu Nemula i lagà sa binaelan i Isaw egoh anay. Apiya di pa sakemen i Isaw
hedem sa igpasad i Nemula danà di kagdi sa lebì lawa anak sa emà di, igsambì di
polo diyà sa kaenen daa sa hagdi egkegaga danà di lebì lawa enù ka egpeketues.
17 Netiigan yu ma egoh di nelugaylugay, ungayà di hedem isimbà sa emà di
diyà si Nemula anì mebegayan sa mepion. Dodoo endà mebaluy di enù ka endà
dé mepelumanan di duu sa binaelan di, apiya di pa tigtu egpehiduhidu danà di
egsinegaw.
18 Na, tigesa sa ukit ta mangay dumapag diyà si Nemula ini egoh di diyà sa ukit sa
medoo tupù ta egoh anay. Enù ka iya sa ukit da migdapag diyà si Nemula sa hinaa da
diyà sa getan Sinay eglegleg, owoy migdeleman ma danà sa dakel alung owoy tigtu
meleges ma sa kelamag.
19 Dinineg da sa metaled dagì tegbuli owoy sa metaled kagi i Nemula. Egoh da
migdineg sa kagi di, migpegeni da anì endà muman di mikagi enù ka nelimedangan
da temù.
20 Nelimedangan da danà sa kagi di eghawid kenagda, guwaen di, “Amuk duen etaw
ataw ka hinagtay daa eg-utuh diyà siini getan, meimatayan doo buungen batu.”†
21 Na, tigtu da nelimedangan danà iya wé hinaa da egoh iya, enù ka apiya si Mosis,
eglukub gaa enù ka nelimedangan ma.

---

* **12:6** 12:5-6 Basa ko Milantek Kagi 3:11-12. † **12:20** 12:20 Basa ko Éksodo 19:13.

22 Dodoo kita, beken dé hediya sa keangay ta egdapag diyà si Nemula, enù ka lagà
ki polo eg-angay dapag diyà sa Getan Siyon, sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà, sa
Nemula melalù taman melugay. Iya sa menuwa diyà langit pinengadanan Magtu
Hélusalém, sa menuwa kenà sa ngibu-ngibuwan egsugùsuguen i Nemula takà eg-olò
kenagdi.
23 Eg-angay ki ma egdapag diyà sa medoo muna anak i Nemula egkesetipon
nekesulat sa ngadan da diyà langit. Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Nemula, sa
tumepeng sa binaelan sa langun etaw, owoy eg-angay ki ma egdapag diyà sa langun
etaw nematay egpigtuu, sa medoo etaw pinetiengaw i Nemula danà di nekedan sa
adat da medaet.
24 Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Hésus, sa Datù ta atung mig-antang sa
magtu ukit ta dumapag diyà si Nemula, enù ka danà sa depanug di, igkayas di sa salà
ta. Iya tandà sa depanug di sa kehidu i Nemula kenita, beken lagà sa depanug i Abel
egoh anay tandà sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà si Kain mig-imatay kenagdi.
25 Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi i Nemula. Yoko eg-eked duu, enù ka sa medoo
tupù ta egoh anay, endà egdinegdinegen da duu sa kagi i Nemula igsugkow i Mosis
diyà siini tanà, huenan di pinigtamayan i Nemula kagda. Amuk endà nekeiwod da
sa kepigtamay di egoh anay, labi pa kita i, endà mekeiwod ki sa kepigtamay di amuk
endà egpangunutan ta duu sa inikagi di kedu langit dò.
26 Egoh anay egoh i Nemula mig-ikagi diyà sa medoo tupù ta diyà Getan Sinay,
miglanuhen sa tanà danà sa kagi di metaled. Dodoo duen doo sa igpasad di, guwaen
di, “Meuma kani sa kepelanuhen ku, dodoo beken tanà daa sa pelanuhenen ku,
pelanuhenen ku ma sa langit.”‡
27 Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta lumanuhen kani sa langun eghauwen ta
owoy mekedan da ma. Amuk hediya, iya daa sa mesamà sa langun endà dé mekedan
di taman melugay.
28 Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka melalù ki taman melugay diyà sa
kedatù di endà dé mekedan di. Datuen ta ma kagdi iling sa uyot di diyà kenita, owoy
adatan ta ma danà ta egkelimedangan meketipay diyà kenagdi.
29 Enù ka sa Nemula egsimbaan ta, lagà sa tigtu dakel apuy sa kepigtamay di etaw.

13

Ini Sa Adat Kenà I Nemula Metuuwan

1 Na, umani yu pa sa kesehiduway yu sa medoo duma yu egpigtuu.
2 Yoko egkelipeng duu eg-adat sa etaw egtebow diyà keniyu endà egkilalaen yu duu.
Salui yu kagda, enù ka duen etaw migbael iya wé, dodoo endà netiigan da duu amuk
egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit sa etaw eglengen diyà kenagda.
3 Owoy yoko egkelipeng duu egtabang sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu. Ipat
yu mepion lagà kiyu ma nebilanggu. Owoy tabangi yu ma sa medoo etaw egpigtuu
egkepelihay, lagà mendaa sa niyu lawa nepelihay.
4 Na, adati yu langun sa kesesawaay yu. Yoko egbigà duu sa sawa duma yu, enù ka
mepigtamayan i Nemula doo sa langun etaw egbigà owoy sa etaw neseuma sa lawa
da sa etaw beken sawa di.
5 Tulik yu ma anì endà subela sa pedu yu diyà sa pilak. Dodoo keanggan yu daa
polo diyà sa niyu daa langun taman, enù ka duen sa kagi i Nemula, guwaen di,
“Endà dé salidan ku kiyu,
owoy endà ma iniyugan ku duu kiyu.”*
6 Na, danà i Nemula sa egsaligan ta, mekeikagi ki, guwaen ta,
“Si Datù Nemula sa egtabang kenak,

‡ **12:26** 12:26 Basa ko Hagiyo 2:6. * **13:5** 13:5 Basa ko Dutilonomiyu 31:6.

huenan di endà dé melimedangan a,
sumalà dé egbaelan sa etaw daa diyà kenak.”†
7 Na, yoko egkelipeng duu sa medoo ulu-ulu migtulù keniyu sa kagi i Nemula egoh anay. Penemdem yu ma sa mepion binaelan da egoh da endà pa nematay, owoy ilingi yu ma sa kepigtuu da.
8 Endà mehalì di Hésus Kelistu i, enù ka tapay doo nesetepeng edung egoh anay taman ini egoh di owoy taman melugay.
9 Huenan di, yoko egpigtuu duu sa tegudon endà iling di sa tuu tegudon igtulù diyà keniyu. Mepion polo amuk kumeeles sa kepigtuu yu danà sa ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. Dodoo endà kumeeles di amuk egpangunut yu diyà sa medoo uledin da denu sa kaenen eghawidan da, enù ka endà metabangan ki danà iya wé uledin.
10 Dodoo, nematay Hésus i enù ka tinigtuwan di sa salà ta, kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis denu sa keimatay da hinagtay diyà sa simbaan Hudiyu, endà mekeunut da diyà kenita i etaw inalukan i Hésus denu sa salà ta.
11 Amuk eg-imatay hinagtay sa Tigtu Ulu-ulu Hudiyu Tegesimbà, uwiten di sa depanug dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula anì metigtuwan sa salà binaelan etaw. Dodoo sa lawa sa hinagtay inimatayan, ipeliyu da diyà sa menuwa owoy ulowen da dutu.
12 Hediya ma sa nebaelan i Hésus, enù ka nematay ma diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy sa hagdi depanug sa igkayas sa salà langun etaw.
13 Huenan di, nelaun ki dé diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis. Mangay ki ma diyà si Hésus diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy endà ma melimedangan ki amuk mepelihay ki danà ta nesesebaen si Hésus lagà sa hagdi mendaa nepelihayan egoh anay.
14 Metigkelan ta doo sa lihay ta, enù ka endà melugay ki mugpà diyà siini tanà, enù ka iya polo sa eg-angat-angatan ta sa tigtu menuwa ugpaan ta kani dutu langit dò.
15 Na danà i Hésus, duen sa ibegay ta diyà si Nemula, sa keolò ta kenagdi taman melugay, enù ka takà ki egtulon diyà etaw sa mepion egbaelan di diyà kenita.
16 Na, yoko egkelipeng duu sa kebael yu mepion diyà sa medoo duma yu owoy sa kesetabangay yu ma, enù ka iya lagà sa ibegay ta diyà si Nemula sa kenà di metuuwan.
17 Na, pangunut yu diyà sa medoo kaunutan yu owoy adati yu ma kagda, enù ka sinugù i Nemula kagda anì ipaten da kiyu i etaw egpigtuu, owoy meketulon da ma kani diyà si Nemula denu sa keipat da keniyu. Amuk egpangunut yu diyà kenagda, tigtu meanggan da denu sa galebek da. Dodoo amuk endà egpangunutan yu duu, mesemek da doo tumulù keniyu, huenan di endà ma metabangan yu.
18 Na, simbai yu ma kami takà diyà si Nemula. Netiigan ké doo endà duen sa binaelan ké mesigbolow etaw, enù ka iya daa sa uyot ké takaan ké egbael sa mepion anì metuuwan Nemula i diyà kenami.
19 Owoy tigtu a egpegeni anì isimbà yu ma aken anì medelamet a mendaa mekepelikù diyà keniyu.

Ini Sa Igsimbà Di

20-21 Na, inenaw i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta egoh di nematay. Danà sa depanug di miglesut, iya sa tandà di sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula taman melugay. Huenan di, si Hésus sa lagà mepion tegeipat kebilibili, owoy lagà ki sa kebilibili eg-ipaten di. Egsimbà a diyà si Nemula, sa egpelanih pedu ta, anì mebegayan di kiyu sa langun igtabang di anì mekegaga yu mangunut diyà sa hagdi uyot. Egsimbà a ma anì tabangan di kiyu danà i Hésus Kelistu anì mebaelan yu sa

† **13:6** 13:6 Basa ko Isalem 118:6.

langun galebek kenà di metuuwan. Huenan di, meolò Hésus Kelistu i taman melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi Di

22 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku dinegdineg yu siini langun kagi igsulat ku diyà keniyu anì metabangan yu, enù ka endà iseg di metaes siini sulat ku diyà keniyu.

23 Ungayà ku ma metiigan yu nelaun dé diyà bilangguwan sa duma ta egpigtuu, si Timotiyu. Amuk medelamet tumebow dahini, uwiten ku kagdi amuk mangay a diyan.

24 Na, tulon yu sa mepion pedu ku diyà sa medoo ulu-ulu yu owoy diyà sa langun etaw i Nemula dahiya. Hediya ma sa medoo duma ta tegeItaliya egpigtuu, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

25 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula.

Na, taman iya daa.

Ini Sa Igsulat I
SANTIYAGO
Ini Denu Sa Igsulat I Santiyago

Na, ini i Santiyago sa hadi i Hésus Kelistu denu inay di. Kagdi sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus diyà menuwa Hélusalém.

Igpeuwit i Santiyago siini sulat diyà sa langun etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Iya sa pesuwan di migsulat diyà kenagda anì itulù di sa mepion adat da. Tinulon di amuk tigtu da egpigtuu diyà si Nemula, mehaa ta doo sa kepigtuu da danà sa adat da mepion. Endà duen sa nesugatan sa kepigtuu etaw amuk endà ma mepion sa adat di. Iya sa tandà sa kepigtuu di sa mepion egbaelan di.

Ini Sa Edungan Kagi I Santiyago

1 Na, si Santiyago a egsulat ini i. Aken sa egsugùsuguen i Nemula owoy
egsugùsuguen ma i Hésus Kelistu sa Datù ta. Egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà
keniyu, kiyu i etaw i Nemula nesepalak diyà siini sinukub langit.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Anì Mebagel Sa Kepigtuu Da

2 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen medoo balangan kelikutan tumebow diyà
keniyu, keanggani yu temù,
3 enù ka netiigan yu amuk metigkelan yu sa kelikutan yu danà sa kepigtuu yu,
kumebagel doo sa pedu yu.
4 Amuk kumebagel sa pedu yu danà yu egtigkel, endà duen sa kenà yu meketipay
owoy kumeeles ma sa kepigtuu yu owoy megulub yu ma dé.
5 Dodoo, amuk duen etaw diyà keniyu endà egpeketiig sa mepion egbaelan di,
mepion amuk sumimbà diyà si Nemula anì mebegayan di sa milantek penemdem
di, enù ka begayan i Nemula takà sa langun etaw egpegeni enù ka metawag egbegay
owoy endà ma pemalaen di duu.
6 Dodoo amuk sumimbà yu diyà si Nemula, pigtuu yu sa kebegay di keniyu sa
egpegeniyen yu. Yoko egpeduwa sa pedu yu, enù ka takà humalìhalì sa penemdem sa
etaw egkeduwa sa pedu di. Kagdi sa lagà lambeg eg-unut-unut diyà kelamag sumalà
dé sa angayan di.
7-8 Amuk hediya, egkeduwa sa pedu di owoy endà ma kesaligan di diyà sa langun
egbaelan di. Eg-amu iya wé etaw amuk egpenemdemen di duen sa sakemen di diyà
si Nemula.

Migtulù I Santiyago Denu Sa Etaw Egpigtuu Diyà Si Hésus

9 Na, kiyu i pubeli etaw egpigtuu, keanggani yu dé enù ka egpedakelen i Nemula
doo kiyu.
10 Owoy kiyu i kawasà etaw egpigtuu, mepion ma amuk meanggan yu amuk
egpetukééyen i Nemula kiyu, enù ka beken sa pantiyali yu sa egsaligan yu. Buyu
dé mekedan sa kawasà etaw lagà sa bulok keluwen eglegupay.
11 Amuk nekebugsang sa agdaw tigtu meedup, lumegupay sa medoo keluwen owoy
menabù sa bulok di owoy mekedan ma sa ketolol di. Hediya ma sa mebaelan sa
kawasà, petow da dé mematay owoy mesalidan da ma sa langun taman da, apiya di
pa meudes da pelà egpantiyali.

Ini Sa Keduwan Sa Medoo Itepeng Etaw

12 Na, iya sa etaw tigtu meanggan sa etaw metigkel sa langun kelikutan di, enù ka
amuk meubus sa kelikutan di, mesakem di doo sa untung di sa lalù endà meelut di
igpasad i Nemula diyà sa langun etaw eghidu kenagdi.
13 Amuk duen etaw meenggat diyà salà danà sa kelikutan nekeuma diyà kenagdi,
endà mepion di amuk iya sa penemdem di si Nemula sa nekeenggat kenagdi. Enù ka
endà mebaluy di meenggat Nemula i diyà salà owoy endà ma duen etaw enggaten di
diyà salà.
14 Dodoo neenggat sa etaw diyà salà danà sa medaet ungayà sa pedu di polo.
15 Amuk unutan sa etaw sa medaet ungayà pedu di, mesalà doo. Amuk takà egbael
salà sa etaw, iya sa ketebowon di sa kepatay di taman melugay.
16 O medoo duma ku eghiduwan ku, hahaa yu anì endà meakalan yu.
17 Anan mepion polo sa ibegay i Nemula diyà kenita, endà duen medaet di owoy
endà ma duen kulang di enù ka kedu si Nemula diyà langit. Kagdi sa migbael sa
langun egsenang diyà langit. Apiya di pa eghalìhalì sa legdaw da, endà doo mehalì
Nemula i owoy anan mepion sa ibegay di diyà kenita.
18 Danà sa uyot di, inanak di kita egoh ta migpigtuu diyà sa tuu tegudon. Iya sa
binaelan di anì kita sa tigtu mapulù diyà sa langun pineduen di.

Igtulù I Santiyago Anì Tigtu Migtuu Ki Sa Langun Kagi I Nemula

19 O medoo duma ku eghiduwan ku, penemdem yu ini i. Mepion amuk langun yu
meudes egdinegdineg sa kagi i Nemula. Yoko egpedelamet ta eg-ikagi diyà sa duma
yu amuk endà muna yu egpenemdem, owoy yoko ma egpedelamet ta egbulit.
20 Enù ka amuk egbulit sa etaw, endà egpangunut di diyà sa metiengaw adat kenà
i Nemula metuuwan.
21 Huenan di, ekedi yu sa langun medaet egbaelan yu owoy sa langun adat yu
medaet. Pangunut yu polo diyà si Nemula owoy sakem yu ma sa kagi di igtagù di
diyà sa pedu ta, enù ka iya sa mekealuk kenita denu sa salà ta.
22 Na, pangunuti yu dé sa kagi i Nemula, enù ka amuk egdineg yu daa uloy owoy
endà egpangunutan yu duu, neakalan yu.
23 Amuk duen etaw egdineg daa uloy sa kagi i Nemula owoy endà egpangunutan
di duu, kagdi lagà sa etaw humaa sa egoh-egoh di diyà sa pegalungan.
24 Tigtu eghauwen di sa palas di diyà sa pegalungan, dodoo amuk eg-ipanaw dé,
medelamet melipengan di sa hinaa di. Hediya ma sa etaw egdineg sa kagi i Nemula
dodoo endà egpangunutan di duu.
25 Tigtu mepion sa kagi i Nemula, iya sa mekealuk kenita denu sa salà ta. Amuk
duen sa etaw tigtu egpenemdem denu sa kagi i Nemula dinineg di owoy endà
egkelipengan di duu dodoo egpangunutan di polo, iya sa etaw tabangan i Nemula
diyà sa langun egbaelan di.
26 Amuk guwaen sa etaw metiengaw sa keunut di diyà si Nemula, dodoo endà
egtulikan di duu sa eg-ikagiyen di, iya sa etaw neakalan danà sa pedu di owoy endà
ma duen sa untung di diyà sa keunut di si Nemula.
27 Dodoo sa etaw tigtu eg-unut diyà sa Emà ta si Nemula, iwoden di sa medaet adat
sa etaw diyà tanà owoy egtabangan di ma sa medoo etaw egkelikutan, iling ka ilu
ataw ka bayi balu. Iya sa mepion egbaelan di kenà i Nemula metuuwan.

2

Endà Mepion Di Amuk Endà Nesetepeng Sa Keadat Ta Diyà Sa Medoo Etaw

1 O medoo duma ku egpigtuu, amuk egpigtuu yu diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta
épê dakel egkegaga, endà mepion di amuk endà nesetepeng sa keadat yu sa langun
etaw egpigtuu, iling ka pubeli ataw ka kawasà.

2 Upama, duen duwa etaw egludep diyà sa simbaan yu, kawasà sa sebaen owoy
pubeli sa sebaen. Duen tising bulawan sa kawasà etaw owoy tigtu metolol ma sa
hagdi ginis, dodoo egkawal medaet sa etaw pubeli.
3 Agulé eg-adatan yu sa etaw metolol ginis, guwaen yu, "Penuu ka dini diyà siini
mepion bangkù." Dodoo guwaen yu diyà sa etaw pubeli, "Tigdeg ka daa dahiya,"
ataw ka guwaen yu, "Penuu ka dé diyà saeg medapag diyà sa bangkù ku."
4 Amuk hediya sa egbaelan yu, tigtu medaet iya wé, enù ka guwaen yu dò uman
pa mapulù sa kawasà diyà sa etaw pubeli. Na, danà sa medaet penemdem yu iya wé
egbaelan yu.
5 O medoo duma ku eghiduwan ku, dineg yu ini i eg-ikagiyen ku. Apiya di pa tukééy
daa sa pantiyali sa medoo etaw pubeli diyà tanà, hinemilì i Nemula ma doo kagda
anì dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi, owoy mekeunut da ma diyà sa kedatù di enù
ka iya sa igpasad di diyà sa langun etaw eghidu kenagdi.
6 Dodoo kiyu, endà adatan yu duu sa etaw pubeli, adatan yu polo sa kawasà etaw.
Dodoo sa kawasà etaw sa egpelihay keniyu, owoy kagda ma sa eg-agak keniyu diyà
sa uwis anì tipuwen da kiyu,
7 owoy kagda ma sa egpeumàumà egsumbung si Datù Hésus Kelistu sa eg-unutan
ta.
8 Na, tigtu mepion sa egbaelan yu amuk egpangunutan yu siedò tigtu mapulù uledin
i Nemula igpesulat, guwaen di, "Hiduwi ko sa duma ko iling mendaa sa kehidu ko
keniko."*
9 Dodoo amuk eg-adatan yu sa kawasà etaw owoy igtigesa yu sa pedu yu diyà sa
etaw pubeli, nesalà yu doo enù ka endà egpangunutan yu duu siedò uledin i Nemula.
Huenan di, pigtamayan di kiyu danà yu migtipay diyà sa uledin di.
10 Apiya di pa egpangunut sa etaw diyà sa medoo uledin i Nemula dodoo amuk
tinipay di sa sebaen daa uledin, nesalà doo lagà sa etaw migtipay diyà sa langun
uledin.
11 Duen sa uledin i Nemula, guwaen di, "Yoko egbigà ya," owoy duen ma sa uledin
di, guwaen di, "Yoko eg-imatay ya etaw."† Na, apiya di pa endà egbigà ka, dodoo
amuk eg-imatay ka etaw, nesalà ka doo owoy migtipay ka dé diyà sa langun uledin i
Nemula.
12 Huenan di, tuliki yu sa keikagi yu owoy sa adat yu ma anì endà meketipay yu diyà
sa uledin di. Enù ka igsaan i Nemula kani sa langun etaw denu sa ukit kepangunut
ta diyà sa uledin di, owoy iya sa itepeng di kenita sa uledin di mekelaun kenita denu
sa salà ta.
13 Amuk meuma sa egoh i Nemula tumepeng sa langun etaw, endà hiduwan di duu
sa etaw endà mehidu sa duma di diyà tanà. Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, endà
duen sa kelimedangan di amuk igsaan i Nemula.

Endà Duen Sa Untung Sa Kepigtuu Etaw Amuk Endà Neseunut Sa Mepion Kebael Di

14 O medoo duma ku egpigtuu, endà duen nesugatan sa kepigtuu sa etaw amuk
endà egpetuuwen di duu sa kepigtuu di danà sa mepion egbaelan di. Amuk hediya
sa kepigtuu di, endà doo mealukan di.
15 Amuk duen sa duma yu egpigtuu egkepasangan danà di endà duen ginis ataw ka
kaenen di,
16 owoy eg-ikagi yu diyà kenagdi, guwaen yu, "Pepion ko sa pedu ko, kawal ka dé
owoy kaen ka ma dé." Dodoo amuk endà duen sa ibegay yu diyà kenagdi, endà duen
sa nesugatan sa inikagi yu.
17 Hediya ma, amuk guwaen ta egpigtuu ki diyà si Nemula dodoo amuk endà duen
sa mepion egbaelan ta, endà duen sa nesugatan sa kepigtuu ta.

---

* **2:8** 2:8 Basa ko Lébitiko 19:18. † **2:11** 2:11 Basa ko Éksodo 20:13-14.

18 Dodoo duen kéen sa etaw, guwaen di, “Egpigtuu sa sebaen etaw anì mealukan,
dodoo egbael mepion sa liyu etaw anì mealukan ma.” Dodoo ini sa sagbì ku denu iya
wé. Amuk endà duen sa mepion egbaelan yu, endà ma duen sa tandà sa kepigtuu
yu. Mepion polo amuk tandaan ta sa kepigtuu ta danà sa mepion egbaelan ta.
19 Amuk egpigtuu yu sebaen daa Nemula i, mepion doo iya wé, dodoo kulang yu
pelawà. Apiya sa medoo busaw, egpigtuu da ma iya wé, dodoo eglukub da danà da
nelimedangan enù ka pigtamayan i Nemula kagda kani.
20 Tigtu endà mekepenemdem yu. Maen di ya endà metiigan yu duu endà duen sa
nesugatan sa kepigtuu ta amuk endà ma duen sa mepion egbaelan ta?
21 Taa yu sa tupù ta si Ablaham. Migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
binaelan di, enù ka migpangunut diyà sa igsugù i Nemula kenagdi egoh di migtenà
sa anak di, si Isak, diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula.
22 Netiigan ta doo ini i. Migpangunut Ablaham i diyà sa igsugù i Nemula danà sa
kepigtuu di, owoy tinandaan di tigtu tuu sa kepigtuu di danà iya wé binaelan di.
23 Huenan di, neketuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham
i diyà si Nemula, huenan di netuuwan Nemula i metiengaw etaw Ablaham i.”‡ Na,
iya ma sa pesuwan di ginelal Ablaham i loyuk i Nemula.
24 Huenan di, netiigan ta iya sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa etaw
egbael mepion anì tandaan di tuu sa kepigtuu di, beken sa etaw egpigtuu daa uloy.
25 Hediya ma si Lahab§ egoh anay. Apiya di pa tegepediyangdang, migketiengaw
doo diyà sa kehaa i Nemula danà sa mepion binaelan di, enù ka sinaluan di sa duwa
egsugùsuguen i Hosuwa mig-angay egkuhì sa menuwa Héliko owoy binuligan di ma
kagda anì mekepelaguy da mukit diyà sa sebaen ma dalan.
26 Taa yu, hih. Endà duen ulan sa lawa etaw amuk endà duen ginawa di. Hediya
ma sa kepigtuu ta, endà ma duen sa ulan di amuk endà duen sa mepion egbaelan ta
nekeunut diyà sa kepigtuu ta.

3

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Keikagi Etaw

1 O medoo duma ku egpigtuu, mepion amuk endà medoo yu egkelukuy egtulù,
enù ka netiigan yu kami i tegetulù, amuk eg-amu ké egtulù, uman pa mebegat sa
kepigtamay i Nemula kenami diyà sa kepigtamay di medoo liyu etaw.
2 Na, anan ki eg-amu diyà sa egbaelan ta ataw ka sa eg-ikagiyen ta. Dodoo amuk
duen sa etaw endà eg-amu di eg-ikagi, iya sa etaw endà dé duen sa pesuwan di
mesigbolow owoy megaga di ma umipat sa langun lawa di anì endà mesalà di.
3 Taa yu, hih. Apiya di pa dakel sa lawa sa kudà, egpangunut doo diyà sa etaw
owoy eg-angay ma diyà sa ungayà sa épê di danà sa tukééy kakang igtagù ta diyà sa
ebà di.
4 Diya ma sa kumpit diyà dagat. Apiya di pa tigtu dakel, owoy bangaen ma sa
meleges kelamag, mebaluy doo tuingen etaw danà sa tukééy suwil di anì mangay
polo diyà sa ungayà sa kapitan.
5 Hediya ma sa dilà etaw. Apiya di pa tigtu tukééy diyà sa lawa ta, dakel doo sa
egkebaelan di danà sa etaw egpeolòolò.
Taa yu, hih. Apiya di pa melabel sa kayukayu, meulow doo langun danà sa tukééy
apuy.
6 Lagà apuy ma sa dilà etaw, enù ka mebaluy medaetan ki danà sa medoo medaet
kagi eglesut dahiya. Apiya di pa tigtu tukééy sa dilà ta diyà sa lawa ta, mekeseluh
doo sa medaet diyà sa langun penemdem ta owoy sa adat ta ma. Lugay di nehagtay

‡ **2:23** 2:23 Basa ko Génesis 15:6. § **2:25** 2:25 Basa ko Hosuwa 2:1-24 denu sa binaelan i Lahab.

pelawà sa etaw diyà tanà, mepasangan temù danà sa dilà di, enù ka sa dilà di lagà
sa legleg apuy kedu diyà sa lanaw apuy.
7 Adi-adi pa sa medoo balangan eg-ipanawpanaw diyà tanà owoy sa medoo manuk,
taman sa medoo uled tanà owoy medoo sedà, enù ka megaga ta pa kagda lumayam.
8 Dodoo sa dilà, endà megaga ta duu sumabà, enù ka takà egbael medaet lagà sa
mekehilu egpekeimatay etaw.
9 Na, danà sa dilà ta, meolò ta si Emà ta Nemula sa Datù ta diyà langit, owoy danà
sa dilà ta ma, meketubad ki ma doo sa duma ta, apiya di pa binaelan i Nemula kagda
egsuet kenagdi.
10 Lumesut diyà sa ebà ta sa keolò ta si Nemula owoy sa ketubad ta ma duma ta.
Dodoo, o medoo duma ku egpigtuu, endà mepion iya wé egbaelan,
11 enù ka upama sa tebulan, endà mebaluy di amuk lumesut dahiya sa mepait
wayeg meseamut sa mepion.
12 Hediya ma sa medoo balangan kayu egbunga. Upama sa kayu manggà, endà
munga di sitelus. Diya ma sa bayabas, endà ma munga di pegà. Diya ma sa medaet
tebulan, endà lesutan di sa mepion wayeg. Hediya ma, o medoo duma ku egpigtuu,
endà mepion di amuk meseamut sa mepion keikagi ta owoy sa medaet.

Ini Sa Milantek Penemdem Kedu Si Nemula

13 Na, amuk duen diyà keniyu sa etaw milantek owoy melabel ma sa penemdem
di, mepion amuk tandaan di iya wé danà sa mepion adat di owoy danà ma sa medoo
egbaelan di mepion egoh di egpetukééy kenagdi.
14 Dodoo amuk egkesina sa etaw owoy egpedakelen di ma kagdi, endà mepion di
amuk egpeolòolò denu sa milantek penemdem di owoy sa mepion egbaelan di, enù
ka egbutbut daa enù ka endà ma duen sa tigtu pesuwan sa kepeolòolò di.
15 Amuk hediya, beken kedu diyà si Nemula iya wé milantek penemdem di, dodoo
kedu polo diyà sa medaet ungayà sa etaw diyà tanà eg-unut diyà busaw.
16 Enù ka sa etaw egkesina owoy egpedakelen di ma kagdi, iya sa etaw tegebogo
owoy tegebael sa medoo balangan medaet.
17 Dodoo sa etaw duen sa milantek penemdem di kedu diyà si Nemula, iya polo sa
etaw metiengaw owoy melanih ma sa pedu di, owoy mipedu ma owoy melungoy ma
sa pedu di. Mehidu ma owoy takà ma egbael mepion, owoy endà ma duen sa etaw
egtampilan di, owoy endà ma ubòubò di egpigtuu.
18 Na, sa medoo mepion egbaelan sa etaw kenà i Nemula metuuwan, iya lagà sa
bunga sa benì hinemula sa etaw takà eg-upion sa medoo duma di anì melanih sa
keugpà da.

4

Yoko Eg-unut Duu Sa Medoo Ungayà Yu Egkuntelà Diyà Si Nemula

1 Na, duen pelà etaw diyà keniyu egsesigbolowoy da owoy egsebulitay da ma. Ini
sa pesuwan da egbael iya wé enù ka danà yu egkeiyap sa ipepion nanam lawa yu
egkuntelà diyà sa uyot i Nemula diyà sa pedu yu.
2 Amuk endà mekuwa yu duu sa egkeiyapan yu, mimatay yu dé. Owoy amuk endà
mekuwa yu duu sa egkesinawan yu diyà sa duma yu, mesesigbolow yu dé owoy
meselimbul yu ma. Dodoo endà mekuwa yu duu sa egkeiyapan yu enù ka endà
egpegeniyen yu duu diyà si Nemula.
3 Apiya di pa egpegeniyen yu diyà si Nemula, endà ibegay di duu diyà keniyu enù
ka beken danà sa hagdi uyot iya wé egpegeniyen yu, enù ka meiyap yu daa umunut
diyà sa medaet ungayà sa pedu yu.

4 Ininiyugan yu dé Nemula i lagà sa bayi mig-eked sa sawa di anì migà polo. Maen
di ya endà pa netiigan yu duu ini i? Amuk duen etaw eg-unut diyà sa medaet ungayà
etaw diyà tanà, iya sa etaw egkuntelà diyà si Nemula. Iya sa kuntelà i Nemula sa
etaw egkeiyap sa medaet adat etaw diyà tanà.
5 Yoko egpenemdem duu endà tuu siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Sa
pedu binaelan i Nemula diyà kenita, migkebagel dé polo sa ungayà di egbael medaet
ini egoh di."*
6 Dodoo, uman pa dakel sa ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, enù ka duen sa
kagi di igpesulat, guwaen di,
"Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya polo sa etaw tabangan i Nemula."†
7 Huenan di, pigtuu yu temù diyà si Nemula. Ekedi yu dé Satanas i anì melaguy
diyà keniyu.
8 Angay yu pedapag diyà si Nemula anì mangay ma dumapag diyà keniyu. Na, kiyu
i medoo tegebael salà, sabuh yu dé. Owoy kiyu i medoo etaw egkeduwa pedu, sebaen
yu daa sa pedu yu diyà si Nemula.
9 Mepion amuk egkebukul yu owoy egsinegaw yu ma danà sa medaet binaelan yu.
Yoko eggemen na dodoo sinegaw yu polo, owoy yoko egkeanggan na dodoo kebukul
yu polo danà sa salà yu.
10 Enù ka amuk egpetukééyen yu kiyu diyà sa kehaa i Nemula, pedakelen di doo
kiyu.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Sa Kesigbolow Da Sa Duma Da Egpigtuu

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy ya. Amuk egsigbolow yu
sa duma yu egpigtuu ataw ka egsumbung yu kenagdi, lagà egsumbungen yu doo sa
uledin i Nemula. Amuk egsumbungen yu sa uledin i Nemula, endà egpangunutan yu
duu enù ka eglowonen yu polo hedem Nemula i sa egbegay uledin.
12 Sebaen i Nemula daa sa egbegay uledin diyà kenita. Kagdi daa sa meketulon sa
ketamanan sa langun etaw, owoy kagdi daa sa épê egkegaga anì pigtamayan di sa
etaw ataw ka alukan di sa etaw. Dodoo kita polo, endà duen sa egkegaga ta egtulon
ketamanan sa duma ta.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Anì Endà Egpeolòolò Da

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu, guwaen da, "Ini egoh di ataw ka simag, mangay
ké diyà sa sebaen menuwa anì mantiyali ké taman segepalay anì mekekuwa ké medoo
pilak." Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi ku diyà keniyu.
14 Kulang iya wé penemdem yu, enù ka endà duen etaw neketiig sa mebaelan di
simag. Tigtu mepokò sa lalù ta diyà tanà, lagà sa tukééy gaeb eghauwen ta ini egoh
di dodoo petow dé mekedan.
15 Uman pa mepion amuk ini polo sa eg-ikagiyen yu, guwaen yu, "Amuk ungayà i
Nemula mehagtay ké pelà, duen pelà sa egbaelan ké."
16 Dodoo kiyu, takaan yu polo egpedakel denu sa baelan yu kani. Na, tigtu medaet
iya wé kepeolòolò yu.
17 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku. Amuk duen sa etaw neketiig sa mepion mebaelan
di dodoo endà egbaelan di duu, iya sa etaw nesalà diyà si Nemula.

---

* **4:5** 4:5 Mebaluy ma guwaen di, "Pineugpà i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta anì iya daa sa tigtu eghiduwan ta si Nemula." † **4:6** 4:6 Basa ko Milantek Kagi 3:34.

5

Ini Sa Igtulù I Santiyago Diyà Sa Medoo Etaw Kawasà

1 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Sinegaw yu dé owoy kebukul yu ma, enù ka dumuen doo sa dakel kelikutan mekeuma
diyà keniyu.
2 Meledak sa langun taman yu, owoy kaenen kaba sa medoo ginis yu,
3 owoy migtangis ma sa medoo bulawan yu owoy sa medoo pilak yu. Tinandaan
sa tangis di sa kelaguk yu enù ka egtiponen yu daa uloy sa medoo pilak yu diyà siini
medoo agdaw. Lagà apuy ma iya wé tangis enù ka pigtamayan i Nemula kiyu.
4 Netiigan i Nemula linapis yu sa medoo etaw eggalebek diyà sa hinemulaan yu
enù ka endà egsukayan yu duu. Dinegdineg yu sa ketipu sa medoo etaw egketu
diyà keniyu. Dinineg ma i Datù Nemula épê dakel egkegaga sa ketipu da, huenan di
tabangan di doo kagda.
5 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, endà duen sa kulang yu enù ka mekuwa yu sa
langun ungayà yu owoy tigtu mepion sa keugpà yu. Dodoo endà netulengan yu duu sa
kepigtamay i Nemula buyu dé mekeuma diyà keniyu. Lagà yu sa hinagtay migkitabà
endà neketiig sa egoh di buyu dé sumbalien.
6 Apiya di pa metiengaw sa etaw, tinipu yu doo anì mepigtamayan da. Owoy duen
ma etaw inimatayan yu apiya di pa endà egkuntelaen da kiyu.

Mepion Amuk Pelénégen Ta Sa Pedu Ta Amuk Egkelikutan Ki

7 Na, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tigkeli sa langun kelikutan yu taman
endà tumebow si Datù Hésus. Taa yu sa etaw tegehemula. Egtigkelan di eg-angat-
angat sa bunga sa hinemula di enù ka milagà sa bunga di. Eg-angatan di sa udan anì
tumunas sa hinemula di owoy eg-angatan di ma sa udan anì munga sa hinemula di.
8 Hediya ma kiyu i, udesi yu angati sa kepelikù i Hésus Kelistu. Pebagel yu sa pedu
yu enù ka medapag dé sa agdaw i Datù pelikù.
9 O medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy ya anì endà pigtamayan i
Nemula kiyu. Medapag dé tumebow sa lumigela kenita, enù ka lagà dé egdagpak
diyà sa pintuan.
10 O medoo duma ku egpigtuu, penemdem yu denu sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay. Apiya di pa sinugù i Datù Nemula kagda anì tulonen da sa kagi di, duen
doo sa medoo kelikutan tinigkelan da. Huenan di, ilingi yu ma sa ketigkel da.
11 Netiigan ta tigtu da dé neanggan ini egoh di danà da migtigkel sa kelikutan da
egoh anay. Migdineg yu ma denu sa ketigkel i Hob sa medoo kelikutan di, owoy
netiigan yu ma binegayan i Nemula kagdi mepion egoh di neelut sa kelikutan di, enù
ka tigtu eghiduwan i Datù Nemula kita i etaw di.
12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu mapulù igsasà ku diyà keniyu. Amuk
duen sa igpasad yu diyà sa duma yu, yoko egpengibet duu sa langit ataw ka sa tanà
ataw ka sumalà dé sa eghauwen yu. Dodoo petuu yu polo sa kagi yu, ikagi yu daa
“Hoò,” ataw ka “Endà.” Yoko egpengibet ta anì endà mepigtamayan i Nemula kiyu.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Kesimbà Etaw

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu egkepasangan, mepion amuk sumimbà diyà si
Nemula. Amuk duen etaw egkeanggan, mepion amuk dumuyuy umolò si Nemula.
14 Amuk duen etaw eglinadu, mepion amuk ipeangay di sa medoo kaunutan diyà
sa umpungan i Hésus anì isimbà da kagdi, owoy lulowon da ma lana amuk egsimbà
da diyà si Datù.
15 Amuk sumimbà sa etaw tigtu egsalig diyà si Nemula, bulungan doo i Datù Nemula
sa eglinadu owoy ipeuloy i Nemula ma sa salà binaelan di.

16 Huenan di, setulonoy yu denu sa salà yu anì isimbà yu sa duma yu anì melikuan
sa eglinadu. Tigtu mekegaga sa kesimbà sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula.
17 Taa yu sa binaelan i Iliyas egoh anay. Apiya di pa lagà doo kenita, tigtu egsimbà
diyà si Nemula anì endà eg-udan. Huenan di, endà eg-udan di egoh anay taman telu
gepalay owoy tengà.
18 Agulé migsimbà dema, hê migkeleges sa udan owoy egtunas dema sa medoo
hinemula da.*

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Santiyago

19 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen etaw diyà keniyu egtangkà diyà sa tuu
tegudon egpigtuuwen ta, mepion amuk duen etaw mulig kenagdi anì pelikù dema
diyà sa tuu tegudon inekedan di.
20 Taa yu, hih. Amuk egbuligan yu sa etaw anì sabuhan di sa kebael di salà, mebaluy
doo alukan yu kagdi anì endà mepigtamayan di taman melugay, owoy ipeuloy i
Nemula ma doo sa medoo salà di.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Santiyago*

* **5:18** 5:17-18 Basa ko 1 Medoo Datù kansad 17-18 denu sa binaelan i Iliyas.

1 PIDELU
Ini Sa Muna Igsulat I Pidelu
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pidelu

Na, si Pidelu sa sebaen salu i Hésus Kelistu hinemilì di anì tumegudon. Egoh di migsulat ini i, tigtu dé lukes. Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà Asiya. Iya sa pesuwan da nesepalak enù ka sinalidan da sa tigtu menuwa da egoh da nepelihay danà sa medoo etaw endà egpigtuu diyà si Hésus.

Migsulat Pidelu i diyà kenagda anì kumebagel sa pedu da, enù ka egpekeukit siini medoo etaw i Hésus diyà sa lihay da danà da egpangunut diyà si Kelistu. Huenan di, eg-ikagiyan i Pidelu kagda anì meanggan da polo, enù ka iya sa pesuwan da egkepelihay danà da egpigtuu diyà si Hésus, owoy tigtu endà salidan i Hésus Kelistu duu kagda. Owoy duen sa untung ibegay i Nemula diyà kenagda kani amuk meeles sa kepangunut da si Hésus.

Igsulat i Pidelu ma diyà kenagda anì pepionen da sa adat da anì mekeiling da sa adat sa etaw i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 Na, aken si Pidelu salu i Hésus Kelistu sa egsulat ini i.

Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì i Nemula nesepalak diyà sa medoo tanà beken sa tigtu menuwa yu, owoy eg-ugpà yu dé diyà sa uwang Ponto owoy uwang Galatiya owoy uwang Kapadosiya owoy uwang Asiya owoy uwang Bitiniya.

2 Na, danà sa penemdem i Nemula sa Emà ta, hinemilì di kiyu egoh anay anì egpetiengawen di kiyu danà sa Suguy di anì mangunut yu ma diyà si Hésus Kelistu, enù ka nekepeuloy ma dé sa medoo salà yu danà sa depanug di.

Na, egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu owoy meumanan ma sa melanih keugpà yu.

Duen Sa Mepion Eg-angat-angatan Ta Danà Sa Kepatay I Hésus

3 Na, tigtu meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Enù ka danà sa dakel kehidu di kenita, inanak di dé kita owoy egbegayan di ma kita sa lalù endà meelut di. Huenan di, duen sa eg-angat-angatan ta danà i Nemula mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di nematay.

4 Eg-angat-angatan ta ma sa tigtu mepion ipeuloy i Nemula diyà kenita i etaw di. Iya sa igtagù di dutu langit dò kenà di endà meledak owoy endà ma medaetan di owoy endà ma mekedan di.

5 Danà sa dakel egkegaga di, egtulikan i Nemula doo kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi taman endà meuma sa agdaw egoh di petuu sa kealuk di kenita. Tinapay di dé iya wé, owoy ipehaa di kani diyà kenita amuk meuma sa sabuhanan agdaw.

6 Huenan di, keanggan yu dé ini egoh di danà iya wé egbaelan i Nemula. Apiya di pa melugaylugay sa egoh yu mebukul danà sa medoo balangan kelikutan egkehaa yu ini egoh di, keanggan yu doo.

7 Ini sa pesuwan di egkelikutan yu anì mehaa amuk tuu sa kepigtuu yu ataw ka endà. Sa kepigtuu yu lagà bulawan egtapisen etaw diyà apuy anì metiigan amuk tuu bulawan ataw ka beken. Apiya di pa milagà sa bulawan, melemu doo mekedan. Dodoo uman pa milagà sa kepigtuu yu, huenan di peukiten i Nemula kiyu diyà sa kelikutan yu anì mehaa amuk tuu sa kepigtuu yu ataw ka endà. Amuk tigkelan yu

iya wé, oloen i Nemula kiyu owoy pedakelen di ma kiyu kani amuk meuma sa agdaw
sa kepehaa i Hésus Kelistu.
8 Apiya di pa endà eghauwen yu duu Hésus i, eghiduwan yu doo kagdi, owoy apiya
di pa endà eghauwen yu duu ini egoh di, egpigtuuwen yu doo. Huenan di, egkeanggan
yu temù. Endà metulon yu duu sa kekeanggan yu enù ka dakel temù.
9 Egkeanggan yu temù enù ka egpigtuu yu dé diyà kenagdi, huenan di egkealukan
di kiyu denu sa salà yu.
10 Na, sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, mig-udes da eg-inau denu siini
kealuk i Nemula kenita, owoy tinulon da ma mekeuma kani sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà kenita.
11 Egoh anay igsugkow da sa igpetiig sa Suguy i Kelistu diyà kenagda, owoy tinulon
da ma dumuen sa kelikutan mekeuma diyà si Kelistu egoh di diyà tanà, agulé
pedakelen i Nemula amuk meelut sa kelikutan di. Iya sa tinulon da egoh anay, dodoo
endà dé netiigan da duu sa egoh di meketuu ataw ka sa ukit i Nemula mael iya wé,
huenan di mig-udes da eg-inau denu iya wé.
12 Dodoo igpetiig i Nemula ma diyà kenagda endà meketuu sa kagi di igsugkow
da denu si Kelistu egoh da endà pa nematay. Dodoo kita polo sa mighaa sa egoh di
neketuu sa kagi i Nemula igsugkow da. Neketuu dé iya wé, owoy iya ma dé sa igtulù
diyà keniyu ini egoh di. Igtulù sa etaw diyà keniyu sa Mepion Tegudon denu si Hésus
danà sa tunung sa Metiengaw Suguy pineangay i Nemula. Tigtu mepion temù iya wé
Tegudon igtulù da diyà keniyu, huenan di ungayà sa medoo egsugùsuguen i Nemula
metiigan da ma hedem.

Ini Sa Igsasà I Pidelu Anì Petiengawen Sa Etaw Sa Adat Da

13 Na, danà yu neketiig iya wé, tuliki yu dé sa penemdem yu denu sa langun
egbaelan yu. Mepion amuk metulanged yu, owoy angat-angati yu ma sa tigtu mepion
ibegay i Nemula diyà kenita kani amuk meuma sa kepehaa i Hésus Kelistu.
14 Danà yu dé anak i Nemula, pangunut yu dé diyà kenagdi. Egoh anay egoh yu
endà pa neketiig sa tuu tegudon, eg-unutan yu sa medaet ungayà sa pedu yu. Dodoo
yoko dé eg-uman na eg-unut iya wé.
15 Petiengaw yu polo sa langun adat yu, enù ka metiengaw Nemula i sa mig-umow
keniyu anì migtuu yu.
16 Enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Petiengaw yu dé sa adat yu,
enù ka aken sa metiengaw.”*
17 Na, amuk egsimbà yu diyà si Nemula, eg-umow yu kenagdi si Emà. Huenan di,
tigtu yu dé pepion sa keadat yu kenagdi ligò yu eg-ugpà pelà diyà tanà, enù ka kagdi
sa megay untung diyà sa langun etaw denu sa binaelan sa uman sebaen etaw, owoy
metudà ma sa kekukum di.
18 Netiigan yu egoh anay lagà yu neudipen diyà sa adat yu endà milantek tinangtang
sa medoo tupù yu, dodoo linaun i Nemula dé kiyu kedu diyà iya wé. Egoh di mig-aluk
kenita, beken iya sa igtigtu di sa bulawan ataw ka sa pilak melemu mekedan sa lagà
di.
19 Dodoo inalukan di kita danà sa tigtu milagà depanug i Hésus Kelistu miglesut
egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud anì tigtuwan di sa salà ta. Kagdi lagà sa tigtu
mepion kebilibili endà duen kulang di inimatayan.
20 Egoh anay egoh i Nemula endà pa migbael tanà, tapay dé hinemilì di Kelistu i,
dodoo igpehaa di dé ini egoh di anì alukan di kita.
21 Danà i Kelistu, nekepigtuu yu dé diyà si Nemula sa mig-enaw kenagdi egoh
di nematay owoy sa migpedakel kenagdi dutu langit dò. Huenan di, si Nemula sa
egsaligan ta egbegay sa langun eg-angat-angatan ta.

* **1:16** 1:16 Basa ko Lébitiko 11:44-45; 19:2; 20:7.

22 Na, danà yu migpangunut diyà sa tuu tegudon, kinedanan yu dé sa medaet adat
yu owoy tigtu eghiduwan yu ma sa duma yu egpigtuu. Apiya di pa tigtu yu mehidu,
umani yu pa sa kesehiduway yu,
23 enù ka anan yu dé anak i Nemula owoy duen ma sa lalù yu endà meelut di.
Beken danà sa medoo lukes yu sa lalù yu enù ka mematay da doo, dodoo danà yu polo
migpigtuu diyà sa kagi i Nemula egpelalù etaw taman melugay. Endà ma mekedan
sa kagi di,
24 enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Lagà keluwen sa langun etaw diyà tanà
owoy lagà bulok keluwen sa lalag da.
Lumegupay sa keluwen owoy menabù ma sa bulok di.
25 Dodoo endà mekedan sa kagi i Nemula taman melugay."†
Na, sa kagi i Nemula, iya sa Mepion Tegudon denu si Kelistu tinulon etaw diyà keniyu.

2

Si Kelistu Sa Tigtu Mapulù Owoy Kita Sa Etaw I Nemula

1 Na, danà yu dé anak i Nemula, kedani yu dé sa langun adat yu medaet. Yoko
egbutbut ta, owoy yoko ubòubò ya egbael mepion. Yoko ma big-ilayamen na, owoy
yoko ma egpeumàumà duu sa duma yu.
2 Dodoo takà yu ilingi sa tuu kagi i Nemula lagà sa batà magtu miglesut takà
egkeiyap egsusu. Amuk hediya, lumenuk sa kepigtuu yu taman sa egoh yu mealukan.
3 Iya sa mepion ungayaen yu, enù ka hinaa yu dé sa tigtu mepion ketabang sa Datù
ta.
4 Na, tigtu yu unuti temù si Datù Hésus sa egpelalù etaw taman melugay. Kagdi
lagà sa batu inekedan etaw migbael dalesan enù ka guwaen da dò endà duen lantek
di, dodoo kagdi polo sa hinemilì i Nemula enù ka tigtu mapulù.
5 Binegayan di ma kiyu sa lalù taman melugay, huenan di lagà yu ma sa batu diyà
sa dalesan egbaelan i Nemula. Diyà sa dalesan di, kiyu lagà sa medoo tegeimatay
hinagtay igbegay etaw diyà si Nemula enù ka hinemilì i Nemula kiyu anì gumalebek
yu diyà kenagdi. Beken hinagtay sa ibegay yu diyà si Nemula, dodoo ibegay yu polo
sa kepigtuu yu owoy sa keolò yu ma kenagdi danà sa binaelan i Hésus Kelistu anì
metuuwan Nemula i diyà keniyu.
6 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Hinemilì ku dé sa tigtu mapulù batu
sa petigdegan ku sa dalesan egbaelan ku diyà sa menuwa Siyon.
Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenagdi,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di."*
7 Na, si Hésus Kelistu lagà siedò mapulù batu hinemilì i Nemula, owoy kagdi ma
sa tigtu mapulù diyà kenita i etaw egpigtuu. Dodoo, neketuu dé sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa medoo etaw endà egpigtuu, guwaen di,
"Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku."†
8 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Iya sa batu kenà etaw mekebigkil,
owoy iya sa kenà da mekekinagpà."‡

† **1:25** 1:24-25 Basa ko Isayas 40:6-8. * **2:6** 2:6 Basa ko Isayas 28:16. † **2:7** 2:7 Basa ko Isalem 118:22. ‡ **2:8** 2:8 Basa ko Isayas 8:14.

Tuu iya wé, enù ka lagà da nekebigkil danà da eg-eked egpigtuu sa kagi i Nemula.
Huenan di, lagà da nekekinagpà enù ka iya sa uyot i Nemula diyà sa medoo etaw
endà egpigtuu.
9 Dodoo kiyu i etaw egpigtuu, kiyu sa hinemilì i Nemula. Lagà yu sa medoo
tegeimatay hinagtay igbegay da diyà si Nemula enù ka migpangunut yu dé diyà sa
tigtu mapulù Datù ta. Kiyu ma sa metiengaw etaw egsabaan di, owoy kiyu ma sa etaw
i Nemula. Hinemilì di ma kiyu anì tumulon yu sa langun mepion binaelan di, enù ka
egoh di mig-umow keniyu anì migtuu yu, lagà hinalì di kiyu kedu diyà sa deleman
anì egpeangayen di kiyu diyà sa tigtu milegdaw.
10 Egoh anay beken etaw i Nemula kiyu, dodoo ini egoh di kiyu dé sa etaw di. Egoh
anay endà pa netiigan yu duu sa kehidu i Nemula keniyu, dodoo ini egoh di sinakem
yu dé sa kehidu di.§

Ungayà I Nemula Ilingan Ta Sa Metiengaw Adat

11 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, beken ki sa tigtu etaw dahini enù ka beken
siini tanà sa tigtu menuwa ta, enù ka langit polo. Huenan di, egsasaen ku kiyu, yoko
eg-unut duu sa medaet ungayà sa tapay pedu yu, enù ka medaetan sa keunut yu diyà
si Nemula danà sa medaet ungayà yu.
12 Pepion yu polo sa adat yu diyà sa medoo etaw endà pa egpigtuu, enù ka apiya
di pa egtipuwen da kiyu, mehaa da doo sa mepion egbaelan yu. Huenan di oloen da
ma Nemula i amuk meuma sa agdaw egoh i Nemula pehaa diyà kenagda.
13 Na, pangunut yu dé diyà sa langun uledin gubilenu, enù ka kiyu sa etaw egpigtuu
diyà si Datù Nemula. Pangunut yu ma diyà sa sulutan enù ka kagdi sa egsabà sa
langun kedoo ta.
14 Owoy pangunut yu ma diyà sa gubilenu, enù ka binegayan sa sulutan kagda
egkegaga anì pigtamayan da sa etaw migtipay uledin owoy oloen da ma sa etaw
egbael mepion.
15 Igsasà ku iya wé diyà keniyu, enù ka iya sa uyot i Nemula takà yu mael mepion
anì sumabuh sumigbolow sa medoo etaw endà neketiig.
16 Linaun i Nemula dé kita diyà sa salà ta, huenan di mekehemilì ki sa egbaelan ta.
Dodoo beken iya sa pesuwan di miglaun kenita anì mael ki medaet, dodoo linaun di
polo kita anì tigtu ki mekeiling sa udipen i Nemula takà egbael mepion.
17 Adati yu sa langun etaw, owoy hiduwi yu ma sa langun duma yu egpigtuu. Tulik
yu anì endà mael yu sa endà meiyapan i Nemula duu, owoy adati yu ma sa sulutan
ta.

Igsasà i Pidelu Anì Ilingan Da Kelistu I

18 Na, kiyu i egsugùsuguen, adati yu sa ulu-ulu yu owoy pangunuti yu ma sa langun
igsugù da keniyu, iling ka amuk mehidu da owoy mepion adat, ataw ka mebalaw da.
19 Enù ka amuk metigkelan yu sa kepelihay da keniyu, apiya di pa endà duen sa
medaet egbaelan yu, metuuwan doo Nemula i diyà keniyu, enù ka netiigan yu iya sa
uyot di diyà keniyu.
20 Dodoo amuk egkepigtamayan yu danà sa medaet binaelan yu, apiya di pa
metigkelan yu iya wé, tapay doo endà metuuwan Nemula i diyà keniyu. Dodoo,
amuk metigkelan yu sa lihay yu apiya di pa mepion sa egbaelan yu, iya sa kenà i
Nemula metuuwan diyà keniyu.
21 Enù ka iya sa ungayà i Nemula metigkelan yu sa langun kelikutan yu. Taa yu,
duen ma sa kelikutan tinigkelan i Kelistu egoh di mig-aluk kenita. Kagdi sa meilingan
ta anì metigkelan ta ma sa kelikutan ta, enù ka hinemilì i Nemula kita anì meilingan
ta Kelistu i.

---

§ **2:10** 2:10 Basa ko Osiyas 1:6,9; 2:23.

22 Endà duen sa salà binaelan di, owoy endà ma egbutbut di.
23 Egoh da migpeumàumà kenagdi, endà migsulì di egsagbì medaet. Egoh da
migpelihay kenagdi, endà ma migsulì di, dodoo igsalig di daa polo sa kesulì di diyà si
Nemula, sa metudà kekukum.
24 Egoh i Hésus nematay diyà sa kayu igbugsud, binaba di sa langun salà ta anì
ekedan ta sa kebael ta medaet anì kumetiengaw ma sa adat ta. Danà sa egoh di
netamay egoh iya, nelikuan ki dé.
25 Egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu, lagà yu sa kebilibili netelas. Dodoo ini egoh
di nekepelikù yu dé diyà si Kelistu sa tegeipat kenita owoy sa tegetulik kenita.

3

Ini Sa Mepion Egbaelan Sa Etaw Épê Sawa

1 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu dé diyà sa sawa yu, enù ka apiya di pa endà
pa egpigtuu da sa kagi i Nemula, mekepigtuu da doo kéen danà da eghaa sa mepion
adat yu. Endà duen sa pesuwan yu egtegudon diyà kenagda,
2 enù ka metuuwan da doo amuk eghauwen da sa metiengaw adat yu owoy sa
kiadat yu diyà si Nemula.
3 Yoko ma egpenemdem duu kumetolol yu danà sa medoo igsihì yu diyà sa balut
ulu yu ataw ka sa medoo mapulù eg-uwit-uwiten yu éhê bulawan igpedeket diyà sa
lawa yu ataw ka sa mapulù ginis igluhub yu.
4 Dodoo mepion amuk iya polo sa ketolol yu sa adat yu mepion danà sa pedu yu
metiengaw, enù ka iya sa tigtu mapulù diyà sa kehaa i Nemula sa pedu yu melénég
owoy sa kagi yu mepion. Amuk hediya sa ketolol yu, endà mekedan di taman melugay.
5 Hediya ma sa medoo bayi migpigtuu diyà si Nemula egoh anay. Migsalig da diyà
si Nemula owoy metolol da danà da migpangunut diyà sa sawa da.
6 Hediya ma si Sala sawa i Ablaham egoh anay, enù ka migpangunut diyà sa sawa
di owoy pinelagà di dé datù di. Na, mebaluy ma kiyu sa tugod i Sala amuk metiengaw
sa adat yu iling kenagdi owoy endà ma duen sa melimedangan yu.
7 Na, kita i maama épê sawa, ipaten ta ma sa sawa ta enù ka endà neketepeng sa
hagda kebagel diyà sa kebagel ta, owoy adatan ta ma kagda enù ka begayan i Nemula
ma kagda lalù endà meelut di éhê mendaa sa ibegay di kenita. Pangunuti yu dé ini i
igsasà ku anì endà mealang sa kesimbà yu diyà si Nemula.

Mepelihay Ki Danà Ta Egbael Mepion

8 Na, duen pa sa itulù ku diyà keniyu langun. Sesebaen yu daa sa penemdem yu
owoy sa pedu yu ma. Sehiduway yu ma enù ka lagà yu dé setelehadiyay. Pepion yu
ma sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy petukééy yu ma kiyu i diyà kenagda.
9 Amuk duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu. Owoy amuk duen
etaw egpeumàumà keniyu, yoko ma egpeumàumà duu. Dodoo simbai yu polo anì
tabangan i Nemula kagda, enù ka egoh di mig-umow keniyu anì migtuu yu, igpasad
di sa ketabang di keniyu.
10 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sumalà dé sa etaw ungayà di sa lalù di
owoy sa mepion kehagtayan di diyà tanà,
endà mikagi di medaet
owoy endà ma mutbut di.
11 Ekedan di ma sa langun kebael di medaet
anì pulung mepion sa egbaelan di.
Owoy eg-udesan di ma egpelanih sa keugpà sa medoo duma di.
12 Enù ka egtulikan i Nemula sa etaw egbael mepion,

owoy egdinegen di ma sa kesimbà da.
Dodoo egkuntelaen di polo sa etaw egbael medaet.”*
13 Huenan di, amuk eg-udes yu egbael mepion, lagà endà duen sa etaw melihay keniyu.
14 Dodoo apiya di pa egkepelihay yu danà yu egbael mepion, meanggan yu doo. Yoko egkelimedangan na diyà sa etaw daa, owoy yoko ma egkebukul la.
15 Dodoo tigtu adati yu polo Kelistu i sa Datù ta. Tapay yu dé penemdem sa sagbì yu diyà sa etaw eg-igsà keniyu denu sa kepigtuu yu anì mesagbian yu, sumalà dé sa igsaen da.
16 Amuk sumagbì yu diyà kenagda, pepion yu sa pedu yu diyà kenagda owoy adati yu ma kagda. Tulik yu ma anì anan mepion sa egbaelan yu. Agulé amuk duen etaw egsumbung keniyu denu sa mepion adat yu danà yu eg-unut diyà si Kelistu, kagda polo sa memalaan danà sa inikagi da medaet.
17 Amuk iya sa ungayà i Nemula mepelihay yu danà sa mepion egbaelan yu, mepion doo iya wé. Dodoo endà mepion di amuk mepelihay yu danà sa medaet binaelan yu.
18 Mebaluy doo mepelihay yu danà yu egbael mepion, enù ka nematay Kelistu i diyà sa kayu igbugsud anì tigtuwan di sa salà ta apiya di pa endà duen sa hagdi salà. Segulê daa sa kepatay di enù ka nekeenget dé sa ketigtu di sa salà ta, huenan di egseupionen di kita si Nemula. Apiya di pa nematay sa lawa di, neenaw doo.
19 Mig-angay sa suguy di dutu bayà dò kenà da nebilanggu sa medoo suguy etaw nematay egoh anay, owoy migtegudon diyà kenagda.
20 Iya sa suguy sa medoo etaw endà migpigtuu diyà si Nemula egoh i Nuwi migbael dakel kumpit egoh anay. Metaes pelà sa tali i Nemula egoh di eg-angat-angat sa kepigtuu da taman sa egoh di neubus sa kumpit i Nuwi. Dodoo egoh di migdagpak sa dakel kemahà, walu daa sa etaw mig-edà kumpit sa nealukan i Nemula diyà sa wayeg.†
21 Na, sa kealuk di kenagda egoh anay, iya lagà sa kealuk i Nemula kenita ini egoh di danà sa kepebautis ta diyà wayeg. Egoh ta egpebautis, beken iya sa kenà ta egkedan sa lued lawa ta, dodoo egtandaan ta polo sa kepegeni ta diyà si Nemula anì kedanan di sa salà ta anì metiengaw sa pedu ta. Nealukan ki doo danà i Hésus Kelistu neenaw egoh di nematay.
22 Migpelikù dé dutu langit dò, owoy migpenuu denu kuwanan i Nemula. Kagdi sa kaunutan sa langun eg-ugpà diyà langit, sa medoo egsugùsuguen i Nemula owoy sa langun épê egkegaga.

4

Nesambian Sa Adat Sa Etaw Egpigtuu

1 Na, netiigan ta nepelihay Hésus Kelistu i egoh di pelà diyà tanà. Huenan di, amuk mehaa yu sa kelikutan yu, pebagel yu dé sa pedu yu anì meilingan yu sa hagdi ketigkel. Amuk mepelihay sa etaw, mekedan sa ungayà di mael salà.
2 Huenan di, pedakel yu diyà sa pedu yu sa keunut yu diyà sa uyot i Nemula egoh yu pelà diyà tanà. Amuk hediya, endà dé munut yu diyà sa medaet ungayà sa pedu yu.
3 Egoh anay medoo sa medaet binaelan yu iling sa egbaelan sa medoo etaw endà egpigtuu diyà si Nemula. Egoh iya, medaet temù sa adat yu, owoy tegebigà yu owoy tegepehilu yu owoy endà ma duen sa kemala yu egbael medaet amuk eg-inem yu mekehilu, owoy endà ma eg-adatan yu duu Nemula i danà yu egpenemula sa inetaw.

* **3:12** 3:10-12 Basa ko Isalem 34:12-16. † **3:20** 3:20 Basa ko Génesis 6:1 - 7:24.

4 Dodoo ini egoh di tigtu negaip sa medoo etaw endà egpigtuu eg-unutan yu
egoh anay, enù ka endà dé eg-unutan yu duu kagda egbael medaet, huenan di
egpeumàumaan da dé kiyu.
5 Dodoo petigdegen i Nemula doo kagda kani diyà sa taengan di anì igsaan di kagda
denu sa langun binaelan da diyà tanà, enù ka buyu dé meuma sa ketepeng di sa
langun etaw, iling ka nehagtay ataw ka nematay.
6 Na, sa medoo etaw nematay dé, tinulonon da sa Mepion Tegudon denu si Hésus
egoh anay anì melalù da taman melugay lagà sa kelalù i Nemula, apiya di pa nematay
da danà sa tapay kepigtamay i Nemula etaw.

Setabangay Ki Danà Sa Ketabang I Nemula Kenita

7 Na, medapag dé meuma sa sabuhanan agdaw. Huenan di, pepion yu sa penemdem
yu owoy tuliki yu ma sa langun egbaelan yu anì endà duen sa mekealang sa kesimbà
yu.
8 Ini sa tigtu mepion egbaelan yu, sehiduway yu temù, enù ka amuk eghiduwan yu
sa duma yu, mekepeuloy yu doo sa salà da apiya di pa medoo sa salà da.
9 Amuk duen etaw eglengen diyà keniyu, pepion yu kagda ipat. Yoko egkesemek
ka.
10 Na, duen medoo balangan egkegaga igbegay i Nemula diyà uman sebaen kenita.
Huenan di, pepion yu sa keipat yu sa egkegaga sinakem yu anì setabangay yu langun.
11 Amuk kuna sa binegayan i Nemula egkegaga anì tumegudon, iya daa sa itegudon
ko sa kagi i Nemula. Amuk kuna sa tegebulig duma ko, udesi ko buligi enù ka
egbegayan i Nemula kuna sa egkegaga ko. Sumalà dé sa igsugù i Nemula keniyu,
pepion yu sa kebael yu anì meolò Nemula i danà sa tabang i Hésus Kelistu keniyu,
enù ka kagdi daa sa meolò ta owoy kagdi daa sa épê dakel egkegaga taman melugay.

Mepelihay Yu Danà Yu Etaw I Kelistu

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, duen sa dakel egkelikutan nekeuma diyà
keniyu ini egoh di anì tepengan sa kepigtuu yu. Dodoo yoko egkegaipan duu iya wé,
owoy yoko ma egpenemdem duu kiyu daa sa egkepelihay.
13 Dodoo keanggani yu polo iya wé, enù ka nesesebaen yu dé si Kelistu egoh di
nepelihay. Amuk metigkel yu iling sa hagdi ketigkel, tigtu yu meanggan kani amuk
mehaa ta sa dakel egkegaga di amuk meuma sa kepelikù di.
14 Meanggan yu doo amuk egpeumàumaan etaw kiyu danà yu eg-unut diyà si
Kelistu, enù ka iya sa tandà di eg-ugpà diyà keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula
épê dakel egkegaga.
15 Dodoo endà mepion di amuk iya sa pesuwan yu egkepelihay danà yu mig-imatay
etaw ataw ka migpenakaw yu ataw ka migtipay yu uledin ataw ka tegebogo yu duma
yu.
16 Dodoo amuk egkepelihay yu danà yu egpigtuu diyà si Kelistu, yoko egkemalaan
na, dodoo olò yu polo Nemula i enù ka kiyu dé sa pinengadanan etaw i Kelistu.
17 Na, neuma dé sa egoh i Nemula eg-edung egkukum sa langun etaw, owoy kita i
etaw di sa muna kukumen di anì kedanan di sa medaet binaelan ta. Amuk kita sa
muna kukumen di, uman pa medaet sa mebaelan kani sa medoo etaw endà egpigtuu
diyà sa Mepion Tegudon igpetiig i Nemula diyà kenagda.
18 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk melikut sa kealuk sa medoo metiengaw etaw,
endà dé mealukan sa medoo etaw tegebael salà
endà egpigtuu diyà si Nemula.”*

* **4:18** 4:18 Basa ko Milantek Kagi 11:31.

19 Huenan di, amuk iya sa ungayà i Nemula egkepelihay yu ini egoh di, yoko
egkesemek ka egbael mepion. Dodoo tigtu yu salig polo diyà si Nemula, enù ka
kesaligan Nemula i sa migbael kenita.

5

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, duen ma sa isasà ku diyà keniyu i medoo kaunutan etaw egpigtuu, enù ka
aken ma sa kaunutan etaw egpigtuu. Tigtu hinaa ku sa lihay i Hésus Kelistu egoh
anay, owoy mekeunut a ma sa dakel egkegaga di kani enù ka buyu dé pehaa. Huenan
di, ini sa isasà ku diyà keniyu,
2 ipat yu temù sa medoo etaw egpigtuu igsalig i Nemula diyà keniyu, enù ka kiyu
sa lagà tegeipat kebilibili. Endà mepion di amuk sa keipat yu kenagda danà sa pedu
yu netegel, dodoo ipat yu polo kagda danà sa melanih pedu yu enù ka iya sa uyot
i Nemula diyà keniyu. Endà ma mepion di amuk iya daa sa pesuwan yu eg-ipat
kenagda danà yu eg-ungayà sa sukay, dodoo ipat yu polo danà sa ungayà yu egtabang
kenagda.
3 Yoko egpeges duu sa etaw egtuluen yu, enù ka igsalig i Nemula kagda diyà keniyu.
Dodoo baeli yu polo sa mepion, enù ka kiyu sa eg-ilingan da.
4 Amuk pelikù Kelistu i, sa tigtu mapulù tegeipat sa medoo kebilibili i Nemula,
ibegay di diyà keniyu sa tigtu metolol untung endà mekedan di taman melugay.
5 Hediya ma kiyu i medoo batàbatà, pangunut yu dé diyà sa kaunutan yu. Yoko
egpedakel duu kiyu, dodoo petukééy yu polo kiyu langun diyà sa duma yu, enù ka
duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééy kenagdi,
iya sa etaw egtabangan i Nemula.”*
6 Huenan di, petukééy yu kiyu diyà sa kehaa i Nemula épê dakel egkegaga, enù ka
amuk meuma sa pasad di, pedakelen di doo kiyu.
7 Sumalà dé sa kebukulan yu, saligi yu diyà kagdi, enù ka kagdi doo sa eg-ipat keniyu.
8 Hahaa yu owoy tulik yu ma, enù ka sa kuntelà ta si Satanas sa lagà liyun
egpeketues takà eglagbet sa mekaen di. Hediya ma takà eglagbet Satanas i sa ukit
kesigkem di kenita anì mekedan sa kepigtuu ta.
9 Huenan di, ekedi yu dé kagdi ya owoy peeles yu sa kepigtuu yu, enù ka netiigan
yu beken kiyu daa sa egkepelihay ini egoh di, dodoo egkepelihay ma sa langun duma
yu egpigtuu diyà siini sinukub langit.
10 Apiya di pa egkepelihay yu ini egoh di, endà melugay di mekedan. Amuk
meubus sa lihay yu, guluben i Nemula kiyu owoy peelesen di ma sa kepigtuu yu
owoy pebagelen di ma kiyu, enù ka kagdi sa keduwan sa langun ketabang keniyu
owoy hinemilì di kiyu anì kiyu sa etaw di mekeunut kenagdi taman melugay danà
yu nesesebaen si Kelistu.
11 Huenan di, meolò Nemula i sa épê dakel egkegaga taman melugay.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pidelu

12 Na, si Silas sa migbulig kenak egsulat ini i diyà keniyu. Kagdi ma sa duma ta
egpigtuu owoy kesaligan ma. Apiya di pa mepokò daa ini i igsulat ku diyà keniyu,
igpesulat ku doo ini i anì peelesen yu sa kepigtuu yu. Ungayà ku metiigan yu tuu sa
dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu, huenan di yoko egpeulan duu iya wé.

---

* **5:5** 5:5 Basa ko Milantek Kagi 3:34.

13 Na, sa medoo duma yu egpigtuu hinemilì i Nemula dahini diyà sa menuwa
Babiloniya, ipetulon da sa mepion pedu da diyà keniyu. Hediya ma ipetulon i Malkos
ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa anak ku danà sa kepigtuu di.
14 Na, amuk egkesetipon yu, pehauwi yu sa kesehiduway yu danà yu egpigtuu.†
Egsimbà a anì melanih sa keugpà yu, kiyu i langun etaw i Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

† **5:14** 5:14 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 PIDELU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pidelu
Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pidelu

Na, ini sa igsulat i Pidelu diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa. Egoh iya, duen medoo tegetulù butbut, huenan di igsulat i Pidelu ini i anì tuluen di sa medoo etaw i Hésus anì endà migtuu da diyà sa tegudon siedò medoo tegetulù butbut.

Medoo sa igtulù i Pidelu diyà sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di kagda anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Sinasà di ma anì endà pigtuuwen da duu sa etaw guwaen da dò endà tuu di pelikù Hésus i diyà tanà. Igtulù di tigtu tuu pelikù Hésus Kelistu i diyà tanà. Owoy tinulon di ma sa medoo mebaelan kani amuk medapag dé sa sabuhanan agdaw.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 Na, si Simon Pidelu a egsulat ini i. Aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu owoy
sa salu di ma. Egsulat a diyà keniyu i etaw egpigtuu lagà mendaa sa kepigtuu ké.
Nesetepeng sa kepigtuu ta langun danà i Hésus Kelistu, sa Nemula ta tegealuk kenita
owoy tigtu metiengaw.
2 Egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu
owoy sa melanih keugpà yu danà sa netiigan yu denu si Nemula owoy si Hésus sa
Datù ta.

Ini Sa Igtulù I Pidelu Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

3 Na, danà sa dakel egkegaga i Nemula, egtabangan di kita anì takà ki mekepangunut
diyà sa uyot di egoh ta pelà diyà tanà. Iya sa binaelan di danà ta neketiig si Hésus
Kelistu. Hinemilì di kita anì mekeunut ki diyà sa ketiengaw di owoy sa kedatù di.
4 Danà iya wé, igbegay di diyà kenita sa tigtu dakel owoy sa mapulù ketabang
igpasad di anì meilingan ta sa metiengaw adat i Nemula anì endà medaetan ki ma
danà sa medaet ungayà pedu ta diyà tanà.
5 Huenan di, udesi yu baeli sa mepion anì kumeeles sa kepigtuu yu. Amuk egbael
yu sa mepion, umani yu pa sa ketiigan yu.
6 Amuk egketiigan yu dé, legen yu ma sa pedu yu anì metulanged. Amuk melegen
yu dé, tigkeli yu ma sa kelikutan yu. Amuk metigkel yu, pangunuti yu ma dé sa uyot
i Nemula.
7 Amuk egpangunut yu diyà sa uyot di, hiduwi yu ma sa duma yu egpigtuu. Amuk
egsehiduway yu dé, hiduwi yu ma sumalà dé sa etaw.
8 Amuk egbaelan yu langun iya wé igsasà ku, owoy amuk meumanan pa sa kebael
yu, dakel doo sa ulan sa kepigtuu yu danà yu neketiig si Hésus Kelistu sa Datù ta.
9 Dodoo amuk duen etaw egpigtuu endà egbaelan di duu ini i igsasà ku, kagdi lagà
sa etaw langap enù ka endà metiigan di duu sa pesuwan i Nemula mig-aluk kenagdi
owoy nelipengan di ma kéen sa kepeuloy i Nemula sa medoo tapay salà di.
10 O medoo duma ku egpigtuu, hinemilì i Nemula kiyu owoy inumow di ma kiyu anì
migtuu yu. Huenan di, udesi yu baeli sa langun igsasà ku anì metandaan kiyu sa tigtu
neanak. Enù ka amuk mepion sa egbaelan ta, endà mesalidan ta duu sa kepigtuu ta.
11 Huenan di, tigtu meanggan ki temù enù ka mekeunut ki diyà sa kedatù i Hésus
Kelistu sa Datù ta Tegealuk kenita. Endà meelut sa kedatù di.
12 Huenan di, apiya di pa netiigan yu langun iya wé owoy meeles ma sa kepigtuu
yu diyà sa tuu tegudon dinineg yu, takà ku doo ipetulengtuleng iya wé diyà keniyu.

13 Enù ka egoh ku pelà diyà tanà, mepion diyà kenak amuk takà ku ipetulengtuleng
iya wé diyà keniyu anì endà melipengan yu duu.
14 Netiigan ku endà dé melugay di mematay a, enù ka iya sa tinulon i Hésus Kelistu
sa Datù ta diyà kenak.
15 Huenan di, migsulat a diyà keniyu anì endà melipengan yu duu sa igtulù ku
amuk mematay a.

Kesaligan Sa Kagi I Nemula Denu Si Kelistu

16 Na, egoh ké migtulù keniyu denu sa tunung i Hésus Kelistu sa Datù ta owoy denu
sa kepelikù di diyà tanà, beken uloy tulon etaw daa iya wé, enù ka tigtu hinaa ké sa
dakel egkegaga di egoh anay.
17 Egoh i Hésus pelà diyà tanà, mig-unut ké kenagdi mig-angay dutu siedò getan
kenà sa Emà ta Nemula migpehaa diyà kenami sa dakel senang di owoy sa keolò di
kenagdi. Dinineg ké sa kagi i Nemula épê dakel egkegaga, guwaen di, “Ini sa Anak
ku eghiduwan ku owoy tigtu a netuuwan diyà kenagdi.”*
18 Kami sa migdineg iya wé kagi i Nemula kedu langit dò, enù ka mig-unut ké diyà si
Hésus mig-angay diyà siedò getan kenà i Nemula migdapag diyà kenagdi egoh anay.
19 Huenan di, netiigan ké tuu doo sa kagi igsugkow sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay denu si Kelistu. Mepion amuk tigtu yu ma pigtuu sa kagi da, enù ka
sa igtulù da, iya lagà sa palitaan eglegdaw diyà deleman taman endà meuma sa
agdaw ketebow i Kelistu, enù ka kagdi sa lagà telasimag amuk buyu sumimag owoy
melegdawan di ma sa penemdem ta.
20 Na, ini sa tigtu mapulù diyà sa langun ipetulengtuleng ku diyà keniyu. Endà
duen etaw mekeselepang sa kagi i Nemula igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay
amuk hagdi daa penemdem,
21 enù ka beken danà penemdem etaw daa iya wé kagi tinulon sa medoo tegesugkow
i Nemula egoh anay, enù ka kedu diyà si Nemula polo. Danà da linuhub sa Metiengaw
Suguy i Nemula, huenan di neketulon da sa kagi i Nemula egoh anay.

2

Duen Medoo Etaw Ubòubò Egtulù Sa Kagi I Nemula

1 Egoh anay duen etaw ubòubò da egsugkow sa kagi i Nemula, owoy duen ma etaw
ini egoh di ubòubò da egtulù keniyu sa kagi i Nemula, dodoo endà tuu di sa ketulù
da. Mebaluy medaetan sa kepigtuu yu danà sa igtulù da butbut, owoy eg-ekedan da
ma Hésus i sa Datù ta apiya di pa kagdi sa migtigtu sa salà da. Huenan di, mepetow
da meumawan sa kepigtamay i Nemula.
2 Gasama iya, medoo sa etaw umiling sa medaet adat da, huenan di egkesumbung
sa medoo liyu etaw sa tuu tegudon enù ka guwaen da dò medaet ma sa egbaelan sa
medoo etaw egpigtuu.
3 Danà sa dakel pedu da kumuwa pilak, egtuluen da kiyu sa butbut anì meakalan yu
anì mekuwa da sa pilak yu. Dodoo tinapay i Nemula dé sa kepigtamay di mekeuma
diyà kenagda. Endà egtudug di, huenan di mekeuma doo sa kepigtamay di diyà
kenagda.
4 Netiigan ta ma pinigtamayan i Nemula sa medoo egsugùsuguen di nesalà egoh
anay. Endà igpeuloy di duu sa salà da, dodoo igbuung di polo kagda diyà sa lanaw
apuy diyà bayà owoy pinolot di ma kagda sangkalì dutu siedò tigtu deleman taman
endà meuma sa agdaw sa tigtu kepigtamay di kenagda.
5 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula sa medoo etaw migbael salà egoh anay.
Pinedagpak di sa dakel memahà anì melened sa langun etaw endà egpigtuu diyà

* **1:17** 1:17 Basa ko Matéyo 17:5, Malkos 9:7, Lukas 9:35.

kenagdi. Iya daa sa inalukan di si Nuwi, sa egtulù metiengaw adat, owoy sa pitu geetaw duma di.
6 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula ma sa medoo etaw diyà menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola egoh anay danà sa salà da. Inulow di kagda imet lapeg sa menuwa da anì metiigan sa langun etaw sa mebaelan da amuk endà egpigtuu da.
7 Dodoo iya daa sa inalukan di si Lot, enù ka metiengaw etaw. Nebukul temù sa pedu di danà di endà egkemalaan da egbigà sa medoo etaw tegeSodoma migtipay sa uledin.
8 Egoh i Lot mig-ugpà diyà kenagda, uman agdaw tigtu nebukul sa pedu di danà di migdineg owoy mighaa ma sa medaet binaelan da.
9 Huenan di, netiigan ta mebaluy doo alukan i Nemula sa etaw egpigtuu amuk egkelikutan da, owoy mebaluy ma atuwan di sa medoo etaw tegebael medaet owoy peangaten di kagda taman endà meuma sa agdaw di tigtu migtamay kenagda.
10 Tigtu dakel sa kepigtamay di mekeuma diyà sa medoo etaw takà eg-unut diyà sa medaet ungayà pedu da owoy endà ma egpigtuu da diyà sa épê egkegaga.

Hediya ma siini medoo tegetulù butbut. Tigtu mebalaw da owoy egpedakelen da kagda. Endà ma duen tayu eg-adatan da, dodoo egpeumàumaan da polo sa medoo épê egkegaga diyà langit.
11 Apiya di pa uman pa dakel sa egkegaga sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà sa egkegaga siini medoo tegetulù butbut, endà doo egpeumàumaan da duu kagda amuk egtipuwen da diyà si Nemula.
12 Dodoo siini medoo tegetulù butbut, lagà da tinggalung endà duen penemdem enù ka eg-unutan da daa sa ungayà pedu da owoy iya daa sa ketamanan da sigkemen etaw anì imatayan da. Egsumbungen da daa sumalà dé sa endà netiigan da duu, dodoo iya daa sa ketamanan da mepigtamayan da taman melugay lagà sa tinggalung.
13 Tigtu medaet sa mekeuma diyà kenagda danà di medaet sa binaelan da diyà sa medoo etaw. Apiya agdaw, endà egkemalaan da egbael sa medaet ungayà pedu da enù ka iya gaa sa egkepionon nanam lawa da, owoy tigtu medaet sa egbaelan da. Iya sa pesuwan yu mesigbolow etaw, enù ka eg-unut sa medoo tegetulù butbut diyà keniyu amuk egkesetipon yu egkaen, dodoo ungayà da daa eg-akal keniyu denu sa adat da medaet.
14 Amuk eghauwen da sa bayi, iya daa sa ungayà da bigaen da. Endà duen taman sa ungayà da egbael salà. Eg-enggaten da ma diyà salà sa medoo etaw melungoy kepigtuu, owoy tigtu egsubela ma sa kebig-ima da. Huenan di, endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula kenagda.
15 Apiya di pa netiigan da sa tuu tegudon, lagà da polo netelas enù ka endà eg-unutan da duu sa tigtu dalan. Eg-ilingan da sa medaet adat i Balam anak i Biyol egoh anay. Apiya di pa kagdi sa tegesugkow i Nemula, iya polo sa egpedakelan pedu di sa medoo pilak egkekuwa di danà sa medaet binaelan di.
16 Dodoo duen sa mighawid kenagdi denu sa medaet egbaelan di, enù ka pineikagi i Nemula sa asnu egkudaan di nekeiling kagi etaw. Huenan di, endà dé eg-uman di egbael sa egbaelan di lagà egkebuneg.

17 Na, siini medoo tegetulù butbut, endà duen ulan sa ketulù da, enù ka lagà da tebulan neeti, owoy lagà da ma gaeb nelayap danà kelamag dodoo endà duen udan di. Dodoo tinapay i Nemula dé sa kenà da umugpà kani sa tigtu deleman diyà bayà.
18 Tigtu metolol sa eg-ikagiyen da, dodoo endà duen tuu ya dahiya. Duen sa medoo etaw magtu daa eg-eked sa medaet binaelan da egoh da mig-unut sa duma da tegebael salà, dodoo eg-enggaten dema siini medoo tegetulù butbut kagda diyà salà danà sa medaet ungayà lawa da.

19 Iya ma sa itulù da diyà kenagda, endà duen uledin mepangunutan da gaa enù
ka mebaluy doo egbaelan da gaa sumalà dé sa ungayà da. Dodoo lagà da neudipen
polo danà sa medaet adat da sa pesuwan da medaetan. Enù ka netiigan ta neudipen
doo sa etaw danà sa adat di migtaban kenagdi.
20 Amuk duen etaw neketiig denu si Hésus Kelistu sa Datù ta eg-aluk kenita,
inekedan da doo sa medaet adat etaw diyà tanà. Dodoo amuk egpelikù da dema diyà
sa tapay adat da owoy meudipen da dema diyà salà, uman pa medaet sa ketamanan
da. Adi-adi pa sa egoh da endà pa egpigtuu.
21 Apiya di pa medaet amuk endà metiigan sa etaw sa ukit da kumetiengaw diyà
sa kehaa i Nemula, uman pa doo medaet amuk netiigan sa etaw iya wé, agulé
ininiyugan da owoy endà ma egpangunutan da duu sa igsugù i Nemula tinulon etaw
diyà kenagda.
22 Amuk hediya sa binaelan da, tuu ma doo sa guwaen sa etaw egoh anay, “Amuk
sa tuyang, egkaenen di dema sa sinuwah di. Owoy amuk sa babuy magtu pinedigus
da, egpelikù dema egtunà diyà libutà.”*

3

Ini Denu Sa Kepelikù I Datù Hésus

1 O medoo loyuk ku eghiduwan ku, ini sa keduwa igsulat ku diyà keniyu. Iya sa
pesuwan di egsulat a diyà keniyu anì ipetulengtuleng ku diyà keniyu sa tuu tegudon
sa tapay netiigan yu anì kumetudà sa penemdem yu.
2 Ungayà ku metulengan yu sa kagi igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh
anay owoy sa igsugù i Hésus Kelistu sa Datù ta Tegealuk kenita sa tinulon sa medoo
salu di diyà keniyu.
3 Ini sa tigtu mapulù ipetiig ku diyà keniyu. Amuk buyu dé meuma sa sabuhanan
agdaw, dumuen etaw tumebow owoy iya daa sa unutan da sa medaet ungayà sa pedu
da. Peumàumaan da kiyu danà sa kepigtuu yu,
4 guwaen da, “Ngadan kenà dé iya wé etaw migpasad egoh anay pelikù gaa diyà
tanà, enù ka endà hauwen ta duu taman ini egoh di? Nematay dé sa medoo tupù
ta egoh anay, dodoo tapay doo nesetepeng sa langun eghauwen diyà tanà edung sa
egoh i Nemula migbael tanà egoh anay taman ini egoh di.”
5 Dodoo sa medoo etaw eg-ikagi iya wé, eg-eked da egpigtuu ini i. Egoh anay egoh
i Nemula migbael sa langun taman, mig-ikagi daa, huenan di pineduen di sa tanà
owoy langit. Egoh di migbael tanà, wayeg sa igbael di, owoy wayeg ma sa pesuwan
di eglenuk sa langun eghauwen ta diyà tanà.
6 Owoy danà sa wayeg, nekesugsug ma sa langun etaw egoh anay egoh di migdagpak
sa dakel memahà.
7 Meuma sa agdaw kani medaetan danà apuy sa tanà owoy sa langit eghauwen ta
ini egoh di. Kagi di daa, hê meulow dé. Dodoo endà pa ulowen di duu taman endà
meuma sa agdaw egoh di migtamay sa langun etaw endà egpigtuu, enù ka pedaetan
di kagda diyà sa apuy.
8 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng duu ini i. Diyà sa penemdem
i Nemula, lagà segeagdaw daa sa sengibu gepalay owoy lagà sengibu gepalay daa sa
segeagdaw, enù ka diyà sa penemdem di anan da endà melugay.
9 Apiya di pa duen etaw guwaen da dò melugay si Datù egpetuu sa igpasad di, endà
doo melugay di. Tigtu metaes polo sa tali di diyà keniyu, enù ka ungayà di endà duen
sebaen etaw pigtamayan di enù ka ungayà di polo ekedan sa langun etaw sa salà da.
10 Dodoo petuuwen i Datù doo sa igpasad di pelikù. Amuk meuma iya wé agdaw di
pelikù, mepetow sa langun etaw lagà da tebowen tegepenakaw, enù ka endà metiigan

* **2:22** 2:22 Basa ko Milantek Kagi 26:11.

da duu sa egoh di tumebow. Amuk meuma siedò agdaw di, dinegen sa langun etaw sa
dakel eglabal metaled, enù ka mekedan sa langit. Meulow ma sa langun eghauwen ta
diyà langit, owoy mekedan da langun. Hediya ma sa tanà owoy sa langun eghauwen
ta diyà tanà, mekedan da ma langun.
11 Huenan di, amuk netiigan yu dumuen sa agdaw egoh di medaetan sa langun
eghauwen ta, ini polo sa mepion baelan yu. Pepion yu sa adat yu anì metiengaw yu,
owoy udes yu ma unut diyà si Nemula
12 ligò yu eg-angat-angat pelà siedò agdaw di. Baeli yu ma sa taman megaga yu
mael anì metéél tumebow siedò agdaw di. Tuu ma doo, meulow kani sa langit owoy
metunag ma sa langun eghauwen ta danà apuy.
13 Dodoo kita, eg-angat-angatan ta sa magtu langit owoy sa magtu tanà igpasad i
Nemula diyà kenita. Iya daa sa mekeugpà dahiya sa etaw metiengaw.
14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, ligò yu pelà eg-angat-angat siedò agdaw di,
baeli yu sa taman megaga yu mael anì metiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula anì endà
duen sa kenà di mekesigbolow keniyu anì kumelanih ma sa pedu yu diyà kenagdi.
15 Yoko egkelipeng duu iya sa pesuwan di metaes sa tali i Datù diyà keniyu, enù ka
eg-angatan di pelawà sa langun etaw umeked sa salà da anì mealukan da ma. Hediya
ma sa tinulon sa loyuk ta eghiduwan ta, si Pabelo, egoh di migsulat diyà keniyu danà
sa igpetiig i Nemula diyà kenagdi.
16 Iya ma sa igtulù di diyà sa langun igsulat di. Na, duen ma sa duma igsulat i Pabelo
melikut metiigan etaw. Huenan di, sa medoo etaw endà egpeketiig sa tuu tegudon
owoy sa medoo etaw melemu umamu, amuwen da sa selepangan di, lagà sa keamu
da sa selepangan sa medoo duma kagi i Nemula igpesulat. Huenan di, pigtamayan i
Nemula doo kagda.
17 Dodoo kiyu i medoo duma ku eghiduwan ku, tapay yu dé neketiig denu iya
wé medoo etaw tegetulù butbut. Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu danà
sa butbut igtulù sa etaw tegebael medaet anì endà mekedan di diyà keniyu sa tuu
tegudon egpigtuuwen yu.
18 Dodoo mepion amuk meumanan pa sa kepigtuu yu danà sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus Kelistu sa Tegealuk kenita owoy danà ma sa netiigan yu denu
kenagdi. Kagdi sa meolò ini egoh di taman melugay. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

1 HUWAN
Ini Sa Muna Igsulat I Huwan
Ini Denu Sa Telu Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Egoh i Huwan migsulat ini i, lukes dé.

Igpeuwit di siini muna sulat diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sumalà dé sa kenà da. Egoh iya, duen etaw egtulù sa endà tuu. Duen ma etaw guwaen da dò etaw daa Hésus i, beken duu Anak i Nemula. Duen ma etaw guwaen da dò endà neetaw diyà tanà sa Anak i Nemula. Owoy duen ma sa medoo liyu igtulù da endà tuu.

Diyà siini muna sulat, sinelepang i Huwan tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i owoy tigtu tuu ma etaw diyà tanà. Sinasà i Huwan ma sa medoo etaw anì tigtu hahauwen da sa medoo egtulù kenagda anì metiigan da amuk meseunut sa igtulù da diyà sa igtulù i Kelistu anì iwoden da sa igtulù endà tuu. Sinasà di ma sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus owoy eghidu si Nemula anì hiduwan da ma sa medoo duma da.

Na, sa keduwa igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa sebaen "bayi hinemilì i Nemula owoy sa medoo anak di." Mebaluy iya sa selepangan di, sa umpungan i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu. Diyà siini keduwa igsulat di, egsasaen di kagda anì sehiduway da, owoy igtulù di ma denu sa medoo tegetulù butbut.

Na, sa ketelu igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa maama, si Gayu. Eg-oloen di Gayu i enù ka metawag owoy egtabangan di ma sa medoo tegetegudon takà eg-ipanaw. Sinasà di ma anì endà ilingan di duu sa medaet adat anì baelan di polo sa mepion.

Si Kelistu Sa Ginelal Kagi I Nemula Mekepelalù Etaw

1 Na, egsulat a diyà keniyu denu si Hésus Kelistu sa ginelal Kagi i Nemula
mekepelalù etaw taman melugay. Egoh anay egoh sa tanà endà pa duen, tapay dé
duen kagdi ya. Egoh di neetaw diyà tanà, dinineg ké sa kagi di owoy tigtu hinaa ké
ma, owoy sinabaan ké ma.
2 Igpehaa siini etaw atung mekepelalù owoy hinaa ké ma kagdi, huenan di tuu sa
egtulonen ké tigtu hinaa ké. Egtulonen ké ma diyà keniyu kagdi sa egbegay lalù endà
meelut di, owoy kagdi ma sa duma i Emà ta Nemula, owoy kagdi ma sa mig-angay
diyà tanà anì pehaa diyà kenita.
3 Egtulonen ké diyà keniyu sa tigtu hinaa ké owoy sa dinineg ké, anì meselayam ki,
enù ka egkeselayam ki dé sa Emà ta si Nemula owoy si Hésus Kelistu Anak di.
4 Huenan di egsulat ké ma diyà keniyu anì megulub sa kekeanggan ta langun.

Si Nemula Sa Legdaw

5 Na, ini sa tinegudon i Hésus Kelistu dinineg ké owoy isugkow ké ma diyà keniyu.
Si Nemula sa legdaw, owoy endà duen sa deleman diyà kenagdi, apiya tukééy.
6 Amuk guwaen ta egkeselayam ki si Nemula, dodoo amuk lagà deleman doo sa
adat ta, egbutbut ki enù ka endà eg-unutan ta duu sa tuu tegudon.
7 Dodoo amuk lagà legdaw sa adat ta iling si Nemula eg-ugpà diyà legdaw,
egkeselayam ki langun owoy egpekekayas sa langun salà ta danà sa depanug i Hésus
Anak i Nemula.
8 Amuk guwaen ta endà duen salà ta, tapay ki doo neakalan danà sa pedu ta owoy
endà ma duen sa tuu diyà kenita.

9 Dodoo amuk tulonen ta sa salà ta diyà si Nemula, ipeuloy di doo sa salà ta owoy
kayasan di ma kita denu sa medoo kebael ta medaet, enù ka kesaligan Nemula i owoy
tigtu metudà ma sa egbaelan di.
10 Dodoo amuk guwaen ta endà dé migbael ki salà, lagà egpebutbuten ta Nemula i
owoy endà eg-ipaten ta duu sa kagi di.

2

Si Kelistu Sa Tegeantang Kenita Diyà Si Nemula

1 O medoo batà eghiduwan ku, igsulat ku ini i diyà keniyu anì endà mesalà yu.
Dodoo amuk duen etaw diyà kenita nesalà, duen doo sa tegeantang kenita diyà si
Nemula Emà ta. Kagdi si Hésus Kelistu sa maama metiengaw.
2 Kagdi sa pinetigtu i Nemula sa salà ta egoh di nematay. Beken sa nita salà daa sa
tinigtuwan di, dodoo tinigtuwan di ma sa salà sa langun etaw diyà tanà.
3 Na, netiigan ta tuu sa kekelayam ta si Nemula amuk egpangunutan ta sa igsugù
di.
4 Amuk duen etaw guwaen di, “Nelayaman ku Nemula i,” dodoo amuk endà
egpangunutan di duu sa igsugù di, iya sa etaw tegebutbut owoy endà ma duen sa
tuu diyà kenagdi.
5 Dodoo, sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa kagi i Nemula, iya sa etaw tigtu
negulub sa kehidu di diyà si Nemula. Meketiig ki tuu sa egoh ta nesesebaen si Nemula
danà sa kepangunut ta.
6 Amuk guwaen sa etaw nesesebaen da si Nemula, meilingan di doo sa adat i Hésus
Kelistu egoh di pelà diyà tanà.

Igsugù Di Sa Kesehiduway Da

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, endà magtu di ini i sugù isulat ku diyà keniyu,
dodoo tapay dé igsugù ké diyà keniyu, enù ka tapay dé dinineg yu edung sa egoh yu
anay migpigtuu diyà si Hésus.
8 Dodoo, isulat ku diyà keniyu sa lagà doo magtu sugù. Nehaa sa ketuu iya wé sugù
danà sa binaelan i Kelistu owoy danà ma sa egbaelan yu, enù ka egkekedankedan sa
deleman diyà keniyu owoy egsenang ma dé sa tigtu legdaw.
9 Amuk duen etaw guwaen di, “Eg-ugpà a diyà sa legdaw,” dodoo amuk egkelepuhan
di doo sa duma di, iya sa etaw eg-ugpà doo diyà sa deleman.
10 Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, iya dé sa etaw eg-ugpà diyà sa legdaw, huenan
di endà dé duen sa pesuwan di mesalà diyà sa duma di.
11 Dodoo sa etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw eg-ugpà diyà deleman. Eg-
ipanaw diyà deleman owoy endà ma egketiigan di duu sa angayan di enù ka nelangap
danà sa deleman.
12 O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù ka igpeuloy dé sa salà
yu danà i Kelistu.
13 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu enù ka nelayaman yu dé Kelistu i,
sa tapay dé duen egoh sa tanà endà pa duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a diyà
keniyu enù ka inatuwan yu dé Satanas i.

O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù ka nelayaman yu dé Nemula
i Emà ta.
14 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu enù ka nelayaman yu dé Kelistu i, sa
tapay dé duen egoh sa tanà endà pa duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a ma diyà
keniyu enù ka mebagel sa kepigtuu yu danà sa kagi i Nemula eg-ugpà diyà keniyu
owoy inatuwan yu ma dé Satanas i.

15 Yoko egkeiyap duu sa medaet adat etaw diyà tanà ataw ka sa medaet egbaelan
da diyà tanà, enù ka amuk egkeiyapan yu iya wé, beken sa Emà ta si Nemula sa
eghiduwan yu.
16 Ini sa adat etaw diyà tanà, duen sa medaet uyot pedu da, owoy duen ma sa
eghauwen da egkeimawan da, owoy egpedakelen da ma kagda danà sa langun taman
da. Dodoo beken danà sa Emà ta iya wé, enù ka anan danà polo sa adat etaw diyà
tanà.
17 Dodoo mekedan kani sa medaet adat etaw diyà tanà, lapeg sa langun egkeiyapan
da. Dodoo sa etaw egpangunut diyà sa uyot i Nemula, iya polo sa etaw melalù taman
melugay.

Ini Denu Sa Kuntelà I Kelistu

18 O medoo batà eghiduwan ku, medapag dé meuma sa sabuhanan agdaw. Tapay
dé dinineg yu dumuen sa kuntelà i Kelistu tumebow kani. Apiya ini egoh di, medoo dé
sa kuntelà i Kelistu migtebow, huenan di netiigan ta tigtu medapag dé sa sabuhanan
agdaw.
19 Siini medoo kuntelà i Kelistu, beken kagda sa duma ta egpigtuu, huenan di
sinalidan da dé kita. Upama amuk kagda sa duma ta egpigtuu, endà salidan da duu
kita hedem. Dodoo migsalid da dé, huenan di netiigan ta beken kagda sa tigtu duma
ta egpigtuu.
20 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa Metiengaw Suguy i Nemula, owoy
langun yu ma dé neketiig sa tuu tegudon.
21 Egsulat a diyà keniyu beken duu danà yu endà neketiig sa tuu tegudon, dodoo
egsulat a anì ipetulengtuleng ku polo diyà keniyu sa tuu tegudon tapay dé netiigan
yu. Netiigan yu ma dé endà duen sa butbut eglegkang diyà sa tuu tegudon.
22 Sa etaw tegebutbut, iya sa kagi di guwaen di beken si Hésus sa Tigtu Datù sinugù
i Nemula. Kagdi dé sa kuntelà i Kelistu enù ka endà egpigtuu di diyà sa Emà ta owoy
diyà sa Anak di si Kelistu.
23 Amuk duen etaw endà egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, eg-ekedan di ma sa Emà
ta. Dodoo amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak i Nemula, egpigtuu ma doo diyà sa
Emà ta.
24 Na, udes yu ipat sa tegudon dinineg yu egoh yu anay egpigtuu. Amuk ipaten yu
iya wé dinineg yu, endà dé meketangkà yu diyà sa Emà ta owoy sa Anak di si Hésus
Kelistu.
25 Iya sa igpasad i Kelistu diyà kenita, sa lalù ta endà meelut di.
26 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu anì endà meakalan yu danà sa etaw umakal keniyu
hedem.
27 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan
di, endà dé duen sa pesuwan di egtulù sa liyu etaw diyà keniyu, enù ka sa Metiengaw
Suguy i Nemula dé sa egtulù langun diyà keniyu. Tuu sa igtulù di keniyu, endà duen
butbut di. Huenan di, ugpà yu dé diyà si Kelistu iling sa igtulù sa Suguy i Nemula
diyà keniyu.
28 Na, o medoo batà eghiduwan ku, ugpà yu dé diyà si Kelistu anì endà
melimedangan yu owoy endà ma memalaan yu kani amuk pelikù dini.
29 Netiigan ta dé metiengaw Kelistu i, huenan di netiigan ta ma amuk metiengaw
sa egbaelan sa etaw, iya sa tandà di inanak i Nemula dé.

3

Inanak I Nemula Kita

1 Taa yu, hih. Tigtu dakel sa kehidu sa Emà ta kenita, enù ka pinengadanan di kita
anak di, owoy tigtu inanak di dé kita. Dodoo sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu,
endà melayaman da duu kita enù ka endà ma melayaman da duu Nemula i.
2 O medoo duma ku eghiduwan ku, kita dé sa inanak i Nemula ini egoh di. Apiya di
pa endà pelà netiigan ta duu sa palas ta kani, netiigan ta doo mekeiling ki si Kelistu
amuk pelikù, enù ka tigtu hauwen ta.
3 Sumalà dé sa etaw eg-angat-angat sa kepelikù di, petiengawen di sa pedu di anì
metiengaw lagà si Kelistu.
4 Amuk duen etaw egbael salà, egtipayen di sa uledin i Nemula, enù ka iya sa salà
sa ketipay ta diyà sa uledin di.
5 Dodoo netiigan yu doo neetaw Kelistu i diyà tanà anì kedanan di sa medoo salà
ta owoy netiigan yu ma endà duen sa hagdi salà.
6 Huenan di, endà muman di mael salà sa etaw eg-ugpà diyà si Kelistu. Dodoo
sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw endà egpigtuu diyà kenagdi owoy endà ma
melayaman di duu.
7 O medoo batà eghiduwan ku, tulik yu dé anì endà meakalan yu. Amuk duen etaw
egbael mepion, iya sa etaw metiengaw iling si Kelistu, sa metiengaw.
8 Dodoo sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw i Satanas enù ka takà egbael salà
Satanas i edung egoh anay egoh sa tanà endà pa duen taman ini egoh di. Dodoo iya
sa pesuwan di neetaw sa Anak i Nemula diyà tanà anì kedanan di sa langun galebek
i Satanas.
9 Na, sa etaw inanak dé i Nemula, endà muman di mael salà enù ka egsuet diyà si
Nemula. Endà dé mebaluy di takà mael salà, enù ka kagdi dé sa inanak i Nemula.
10 Ini sa kenà ta mekekilala sa medoo etaw inanak i Nemula owoy sa medoo inanak
i Satanas. Amuk duen etaw endà egbael di mepion owoy endà ma mehidu di sa duma
di, iya sa etaw beken inanak i Nemula.

Sehiduway Yu

11 Na, ini sa uledin dinineg yu egoh yu anay egpigtuu taman ini egoh di, guwaen
di, “Sehiduway yu dé.”
12 Yoko eg-iling duu si Kain, enù ka etaw i Satanas owoy inimatayan di sa hadi di
maama. Iya sa pesuwan di mig-imatay enù ka medaet sa egbaelan di dodoo mepion
polo sa egbaelan sa hadi di.
13 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egkegaip pa amuk kiyu sa
egkelepuhan sa medoo etaw eg-unut diyà sa medaet adat diyà tanà.
14 Egoh anay lagà ki sa etaw nematay, dodoo ini egoh di binegayan ki dé sa lalù
endà meelut di. Netiigan ta tuu iya wé enù ka eghiduwan ta sa medoo duma ta.
Dodoo lagà nematay pelà sa etaw endà mehidu.
15 Amuk duen etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw tegeimatay, owoy netiigan
ta dé endà duen lalù endà meelut di sa etaw tegeimatay.
16 Netiigan ta sa tandà sa tuu kehidu, enù ka migpeimatay Kelistu i anì alukan di
kita. Huenan di, amuk tuu sa kehidu ta sa duma ta egpigtuu, endà sagipaen ta duu
sa hagtay ta anì alukan ta kagda.
17 Amuk duen medoo langun taman sa etaw meketabang sa duma di egkelikutan,
dodoo amuk endà tabangan di duu enù ka endà duen sa kehidu di, iya sa etaw endà
ma duen sa kehidu di diyà si Nemula.
18 O medoo batà eghiduwan ku, yoko eghidu ya diyà sa ebà yu daa. Petuu yu polo
sa kehidu yu, owoy peunuti yu ma sa ketabang yu diyà sa eg-ikagiyen yu.
19 Amuk hediya sa egbaelan ta, metiigan ta eg-unut sa pedu ta diyà sa tuu tegudon,
huenan di endà ma memalaan ki diyà si Nemula.

20 Apiya di pa mebukul sa pedu ta danà sa medoo salà binaelan ta, uman pa dakel
doo sa kehidu i Nemula kenita, enù ka netiigan di doo langun.
21 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk netiigan ta dé endà duen sa salà ta diyà
sa kehaa i Nemula, endà dé mebukul sa pedu ta owoy endà ma memalaan ki megeni
diyà kenagdi.
22 Sumalà dé sa egpegeniyen ta, sakemen ta diyà si Nemula, enù ka egpangunut ki
diyà sa sugù di owoy egbael ki ma sa uyot di.
23 Ini sa sugù di diyà kenita, migtuu ki diyà si Hésus Kelistu sa Anak di owoy
sehiduway ki ma iling sa igsugù i Hésus diyà kenita egoh anay.
24 Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa sugù i Nemula, eg-ugpà dé diyà si Nemula
owoy diyà kenagdi ma Nemula i. Netiigan ta diyà kenita dé Nemula i danà sa
Metiengaw Suguy di igbegay di diyà kenita.

4

Ini Denu Sa Tuu Kagi

1 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa langun etaw egtulù keniyu
taman endà metepengan yu duu sa itulù da anì metiigan yu amuk kedu diyà si Nemula
ataw ka endà. Iya maen di ya enù ka duen medoo tegesugkow butbuten nekeseluh
dé diyà sa langun menuwa diyà tanà.
2 Ini sa tandà di anì metiigan yu amuk tuu kedu diyà sa Suguy i Nemula sa itulù
da ataw ka beken. Amuk duen etaw egtulù, guwaen di, “Si Hésus Kelistu sa Anak i
Nemula neetaw diyà tanà,” iya sa etaw egtulù sa kagi tigtu kedu diyà si Nemula.
3 Dodoo amuk egtulù sa etaw, guwaen di, “Beken Anak i Nemula neetaw diyà tanà
Hésus i,” iya sa tegetulù beken kedu diyà si Nemula, enù ka danà sa kuntelà i Kelistu
polo iya wé igtulù di. Tapay dé dinineg yu dumuen kuntelà i Kelistu tumebow diyà
tanà, owoy migtebow dé ini egoh di.
4 O medoo batà eghiduwan ku, kiyu dé sa inanak i Nemula owoy inatuwan yu dé
sa medoo tegetulù butbut, enù ka uman pa mebagel sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà
sa pedu ta diyà sa kebagel i Satanas sa kaunutan sa medoo medaet etaw diyà tanà.
5 Eg-unut sa medoo tegetulù butbut diyà sa medaet adat etaw diyà tanà, owoy iya
daa sa itulù da sa adat etaw diyà tanà. Huenan di, egpigtuu da ma diyà kenagda sa
langun etaw eg-unut diyà sa adat etaw diyà tanà.
6 Dodoo kami polo sa tegetulù kedu diyà si Nemula. Huenan di, sumalà dé sa etaw
nekelayam diyà si Nemula, egpigtuuwen di ma sa itulù ké. Dodoo sa etaw endà
egkelayam di diyà si Nemula, endà pigtuuwen di duu sa kagi ké. Iya sa tandà di anì
metiigan ta tayu sa etaw eg-unut diyà sa tuu owoy sa eg-unut diyà sa butbut.

Ini Denu Sa Tuu Kehidu

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, mepion amuk sehiduway ki temù, enù ka kedu
diyà si Nemula sa langun kehidu. Sumalà dé sa etaw mehidu, iya sa etaw inanak i
Nemula owoy egkelayam ma diyà si Nemula.
8 Dodoo sa etaw endà mehidu sa duma di, iya sa etaw endà nelayam di diyà si
Nemula, enù ka si Nemula sa tigtu mehidu.
9 Igpehaa i Nemula dé sa kehidu di kenita, enù ka pineangay di sa Anak di bugtung
diyà tanà anì melalù ki danà di.
10 Huenan di, metiigan ta sa tigtu kehidu, enù ka beken sa kehidu ta daa si Nemula,
dodoo sa kehidu i Nemula polo kenita, enù ka pineangay di sa Anak di diyà tanà anì
tigtuwan di sa salà ta danà sa kepatay di.
11 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk iya kedakel sa kehidu i Nemula kenita,
tigtu ki ma sehiduway.

12 Endà duen etaw mighaa si Nemula. Dodoo amuk egsehiduway ki, tigtu eg-ugpà
Nemula i diyà sa pedu ta, owoy megulub ma diyà kenita sa kehidu di.
13 Netiigan ta eg-ugpà ki diyà si Nemula owoy eg-ugpà ma diyà kenita danà sa Suguy
di igbegay di diyà kenita.
14 Netiigan ké pineangay i Nemula sa Anak di anì mealukan sa langun etaw diyà
tanà. Netiigan ké iya wé enù ka hinaa ké kagdi i owoy egtulonen ké sa hinaa ké.
15 Sumalà dé sa egtulon tuu si Hésus sa Anak i Nemula, iya sa etaw kenà i Nemula
eg-ugpà owoy eg-ugpà ma diyà si Nemula.
16 Huenan di, egketiigan ta sa kehidu i Nemula kenita owoy egketuuwan ki ma. Si
Nemula sa tigtu mehidu, huenan di sumalà dé sa etaw eghidu, iya sa etaw eg-ugpà
diyà si Nemula owoy diyà kenagdi ma Nemula i.
17 Amuk nesesebaen ki si Nemula, megulub diyà kenita sa kehidu di, huenan di
endà melimedangan ki amuk meuma sa agdaw egoh di tumepeng sa binaelan sa
langun etaw. Endà ma memalaan ki amuk meuma siedò agdaw enù ka apiya di pa
eg-ugpà ki pelà diyà tanà, meilingan sa pedu ta doo sa pedu i Kelistu.
18 Amuk egkehiduwan ki, endà duen sa maen di egkelimedangan ki, enù ka
amuk metiigan ta tigtu egkehiduwan ki, mekedan sa kekelimedang ta. Dodoo
melimedangan doo sa etaw mepigtamayan, enù ka endà megulub diyà kenagda sa
kehidu i Nemula.
19 Eghidu ki enù ka muna si Nemula eghidu kenita.
20 Amuk guwaen sa etaw, “Eghidu a si Nemula,” dodoo amuk egkelepuhan di sa
duma di, iya sa etaw tegebutbut. Enù ka amuk endà eghiduwan di duu sa duma di
eghauwen di, labi pa megaga di eghidu Nemula i endà eghauwen di duu.
21 Ini sa igsugù i Nemula diyà kenita. Sumalà dé sa etaw eghidu si Nemula, hiduwan
di ma sa duma di.

5

Mekeatu Ki Sa Medaet Danà Sa Kepigtuu Ta

1 Sumalà dé sa etaw egpigtuu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, iya sa etaw
inanak i Nemula. Amuk mehidu ki sa Emà ta si Nemula, hiduwan ta ma doo sa medoo
inanak di.
2 Amuk eghiduwan ta Nemula i owoy egpangunutan ta ma sa medoo igsugù di, iya
sa tandà di tuu sa kehidu ta sa medoo inanak di.
3 Enù ka iya sa tuu kehidu ta diyà si Nemula sa kepangunut ta diyà sa medoo igsugù
di. Endà melikut sa kepangunut ta diyà sa igsugù di,
4 enù ka kita i inanak i Nemula sa egpekeatu diyà sa medaet adat diyà tanà, enù
ka inatuwan ta dé sa medaet adat danà sa kepigtuu ta.
5 Iya sa etaw mekeatu diyà sa medaet adat diyà tanà sa etaw egpigtuu Anak i
Nemula Hésus i.

Ini Sa Tuu Ketulon Ta Denu Si Hésus Kelistu

6 Netiigan ta si Hésus Kelistu sa Anak i Nemula danà sa wayeg egoh di migpebautis
owoy danà ma sa depanug di miglesut egoh di nematay. Netiigan ta iya wé beken
danà daa sa kepebautis di diyà wayeg dodoo danà ma sa kepatay di diyà sa kayu
igbugsud.
7 Sa Metiengaw Suguy i Nemula ma sa egpetuu iya wé, enù ka anan tuu sa kagi di.
8 Huenan di, netiigan ta si Hésus sa Anak i Nemula danà siini telu tandà, sa Suguy
i Nemula owoy sa wayeg owoy sa depanug di. Apiya di pa nesetigesa siini telu,
nesebaen doo sa ipetiig da.
9 Amuk egpigtuu ki diyà sa kagi etaw diyà tanà, uman pa kesaligan sa kagi i Nemula,
enù ka tinulon i Nemula sa tuu denu sa Anak di.

10 Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak i Nemula, egpetuuwen sa pedu di sa tinulon
i Nemula. Dodoo amuk endà egpigtuu sa etaw diyà si Nemula, lagà egpebutbuten di
Nemula i enù ka endà egpigtuuwen di duu sa tinulon i Nemula denu sa Anak di.
11 Iya sa tinulon i Nemula, igbegay di diyà kenita sa lalù endà meelut di, owoy
igbegay di danà sa Anak di.
12 Huenan di, sumalà dé sa etaw migsakem sa Anak i Nemula, iya sa etaw épê lalù
endà meelut di. Dodoo endà duen lalù diyà sa etaw endà egsakem sa Anak i Nemula.

Ini Denu Sa Lalù Ta Igbegay I Nemula

13 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, anì tigtu
metiigan yu duen sa lalù yu endà meelut di.
14 Endà dé egkemalaan ki egpegeni diyà si Nemula, enù ka netiigan ta dinegen di
doo kita amuk meseunut sa egpegeniyen ta owoy sa ungayà di.
15 Amuk netiigan ta egdinegen di sa langun egpegeniyen ta, netiigan ta ma mesakem
ta sa pinegeni ta diyà kenagdi.
16 Amuk eghauwen yu sa duma yu egbael salà dodoo beken salà mekeagak kenagdi
diyà sa kepatay endà meelut di, simbai yu anì ipeuloy i Nemula sa salà di owoy
mebegayan ma lalù endà meelut di. Dodoo sa etaw egbael sa salà sa pesuwan di
mepigtamayan diyà sa kepatay endà meelut di, endà igsugù ku duu keniyu ipesimbà.
17 Anan salà diyà si Nemula sa langun medaet egbaelan ta, dodoo duen doo sa salà
mekepeuloy i Nemula anì endà meagak sa etaw diyà sa kepatay endà meelut di.
18 Na, netiigan ta ini i. Amuk kita sa inanak i Nemula, endà muman ki mael salà,
enù ka egtulikan sa Anak i Nemula kita anì endà pedaetan i Satanas kita.
19 Netiigan ta kita sa inanak i Nemula. Dodoo sa langun etaw eg-unut diyà sa medaet
adat diyà tanà, kagda polo sa etaw i Satanas.
20 Netiigan ta ma mig-angay sa Anak i Nemula diyà tanà owoy igbegay di diyà kenita
sa tuu penemdem anì melayaman ta sa tuu Nemula. Eg-ugpà ki diyà sa tuu Nemula
danà ta eg-ugpà diyà sa Anak di si Hésus Kelistu. Kagdi si Nemula, owoy kagdi sa
egbegay lalù endà meelut di.
21 O medoo batà eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa tegudon butbut denu sa
inetaw.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*

2 HUWAN
Ini Sa Keduwa Igsulat I Huwan

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat a diyà keniko, sa bayi
hinemilì i Nemula, owoy diyà sa langun anak ko ma eghiduwan ku temù. Beken aken
daa sa eghidu keniyu, dodoo sa langun etaw neketiig sa tuu tegudon, eghiduwan da
ma kiyu.
2 Eghiduwan ké kiyu enù ka eg-ugpà sa tuu tegudon diyà kenita owoy endà mekedan
di taman melugay.
3 Egsimbà a anì metabangan ki owoy mehiduwan ki ma owoy mebegayan ki ma sa
melanih pedu danà sa Emà ta si Nemula owoy sa Anak di si Hésus Kelistu. Iya sa
ibegay da diyà kenita enù ka egpeketiig ki sa tuu tegudon owoy egsehiduway ki ma.
4 Egkeanggan a temù egoh ku neketiig duen anak ko egpangunut da diyà sa tuu
tegudon iling sa igsugù sa Emà ta diyà kenita.
5 O Tebay, egsulat a diyà keniko enù ka ungayà ku sehiduwayki. Endà magtu di
sugù ini i igsulat ku diyà keniyu, enù ka tapay dé dinineg ta egoh ta anay egpigtuu
diyà si Kelistu.
6 Egtandaan ta sa kehidu ta danà ta egpangunut diyà sa medoo sugù i Nemula.
Tapay ma dé dinineg yu siini igsugù di egoh yu anay egpigtuu, huenan di sehiduway
ki temù.
7 Duen medoo etaw tegeakal nekeseluh diyà tanà, owoy endà igtulù da duu sa tuu
tegudon denu sa egoh i Hésus Kelistu neetaw diyà tanà. Kagda sa tegeakal owoy
kuntelà i Kelistu.
8 Huenan di, tulik yu anì endà mekedan sa untung yu denu sa eggalebeken yu anì
megulub polo sa untung mesakem yu kani.
9 Amuk tumangkà sa etaw diyà sa igtulù i Hésus Kelistu ataw ka duen ma sa iuman
di diyà sa tegudon, endà eg-ugpà Nemula i diyà kenagdi. Dodoo amuk tigtu eg-unut
sa etaw diyà sa igtulù i Kelistu, eg-ugpà diyà kenagdi sa Emà ta owoy sa Anak di.
10 Amuk duen etaw tumebow diyà keniyu owoy beken siini tuu igtulù i Kelistu sa
egtegudonen di, yoko egpegemow duu diyà sa dalesan yu. Yoko ma egsalù duu,
11 enù ka amuk saluan yu, mekelapeg yu doo diyà sa medaet egbaelan di.
12 Duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniyu, dodoo endà isulat ku duu
diyà sa kalatas, enù ka ungayà ku mangay a diyan anì mesetaeng ki seolomoy anì
meanggan ki temù.
13 Na, sa medoo anak sa tebay ko hinemilì i Nemula, ipetulon da sa mepion pedu
da diyà keniyu.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

3 HUWAN
Ini Sa Ketelu Igsulat I Huwan

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat a diyà keniko, o Gayu,
sa duma ku eghiduwan ku temù.
2 O loyuk ku eghiduwan ku, egsimbà a diyà si Nemula anì kumepion sa hagtay
ko owoy kumepion ma sa nanam lawa ko, enù ka tapay dé netiigan ku mepion sa
kepigtuu ko.
3 Tigtu a egkeanggan, enù ka egoh sa duma ta egpigtuu migtebow dahini, tinulon
da diyà kenak kesaligan ka egpangunut diyà sa tuu tegudon. Tuu ma doo, takà ka
eg-unut diyà sa tuu tegudon.
4 Tigtu a egkeanggan temù egoh ku migdineg denu sa kepangunut sa medoo anak
ku diyà sa tuu tegudon.
5 O loyuk ku eghiduwan ku, kesaligan ka doo enù ka tigtu egtabangan ko sa duma
ta egpigtuu mig-ukit diyan, apiya di pa endà nelayaman ko duu.
6 Tinulon da dé diyà sa medoo duma ta egpigtuu dahini denu sa kehidu ko kenagda.
Na, mepion amuk tabangan ko dema amuk muman da mipanaw, enù ka iya sa mepion
baelan ta diyà sa etaw egbael sa galebek i Nemula.
7 Enù ka eg-angay da egtegudon denu si Hésus Kelistu, owoy endà duen sa tabang
mesakem da diyà sa medoo etaw endà egpigtuu.
8 Huenan di, mepion amuk kita i etaw egpigtuu polo sa gumastu sa medoo
tegetegudon anì tabangan ta kagda eggalebek diyà sa tuu tegudon.
9 Na, egoh anay duen sa sulat igpeuwit ku diyà sa medoo etaw egpigtuu diyan.
Dodoo endà egsagipaen i Diotelépés duu sa inikagi ku, enù ka ungayà di pedakelen
di daa kagdi.
10 Huenan di, amuk tumebow a diyan, tulonen ku pa diyà keniyu sa langun binaelan
i Diotelépés, enù ka butbut sa igsumbung di kenak. Apiya di pa medaet iya wé,
duen doo sa binaelan di uman pa medaet, enù ka endà egsaluan di duu sa duma ta
tegetegudon amuk egtebow da diyan. Apiya di pa duen duma ta egkeiyap da egsalù
kenagda, eghawidan di polo owoy hemagawan di ma hedem anì endà lumenged da
amuk egkesetipon yu egsimbà.
11 O loyuk ku eghiduwan ku, yaka eg-iling duu sa medaet, dodoo ilingi ko polo sa
mepion. Enù ka sa etaw egbael mepion, iya sa inanak i Nemula, dodoo sa etaw egbael
medaet, endà egkelayaman di duu Nemula i.
12 Eg-oloen sa langun etaw Dimiteliyu i, enù ka egtandaan di sa kepangunut di diyà
sa tuu tegudon danà sa medoo binaelan di mepion. Eg-oloen ku ma, owoy netiigan
ko ma tuu ini i eg-ikagiyen ku.
13 Na, duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniko, dodoo endà isulat ku duu
diyà sa kalatas,
14 enù ka ungayà ku endà melugay ki dema mesehaa anì mesetaeng ki seolomoy.
15 Egsimbà a anì melanih sa pedu ko. Na, ipetulon sa medoo loyuk ta dahini sa
mepion pedu da diyà keniko, owoy tulon ko ma sa mepion pedu ké diyà sa langun
loyuk ta diyan.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

Ini Sa Igsulat I
HUDAS
Ini Denu Sa Igsulat I Hudas

Na, ini i Hudas sa hadi i Hésus denu inay di. Telehadi da si Santiyago, sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà Hélusalém.

Migpeuwit sulat Hudas i diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu sumalà dé sa kenà da. Sinasà di kagda anì tigtu iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Ubòubò da egpigtuu diyà si Hésus iya wé medoo tegetulù butbut, dodoo medoo sa medaet egbaelan da. Tegebigà da owoy egpedakelen da daa kagda. Duen ma etaw i Hésus egpigtuu diyà sa igtulù da, owoy egpekeunut da diyà kenagda egbael medaet. Huenan di, tinulù i Hudas sa medoo etaw egpekeunut diyà siedò medoo tegetulù anì pelikù da diyà sa tuu tegudon igtulù diyà kenagda egoh anay.

Ini Sa Igsulat I Hudas Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, aken si Hudas hadi i Santiyago egsulat ini i. Aken ma sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu.

Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì sa Emà ta si Nemula. Tigtu eghiduwan di kiyu, owoy eg-ipaten i Hésus Kelistu ma kiyu.

2 Na, egsimbà a anì mekehaa yu uman sa dakel kehidu i Nemula keniyu, owoy sa kedakel pedu di keniyu, owoy umanan di ma sa kelanih pedu yu.

Ini Denu Sa Etaw Eg-amu Egtulù

3 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, iya sa anay penemdem ku tigtu mepion amuk sumulat a diyà keniyu denu sa kealuk i Nemula kenita. Dodoo nehalì dé sa penemdem ku ini egoh, enù ka uman pa mepion amuk muna a sumulat diyà keniyu anì pebagelen yu sa pedu yu humawid sa etaw egkelukuy sumambì sa tuu tegudon egpigtuuwen ta. Igpetiig i Nemula iya wé tegudon diyà kenita i etaw di, huenan di endà mepion di amuk mekeamut sa liyu tegudon dahiya.

4 Egsulat a diyà keniyu enù ka duen dé etaw endà egpigtuu nekeamut da diyà keniyu, dodoo endà netiigan yu duu kagda sa etaw endà tigtu egpigtuu. Ungayà da sambian sa tuu tegudon denu sa kehidu i Nemula, enù ka itulù da mepion gaa amuk sebigaay ki enù ka ipeuloy i Nemula doo uman iya wé danà sa kehidu di. Dodoo endà eg-adatan da duu Nemula i, owoy endà ma egpigtuuwen da duu sebaen i Hésus Kelistu daa sa Datù ta egsabà kenita. Egoh anay igpesulat i Nemula diyà sa medoo tegesugkow di sa kepigtamay di mekeuma diyà kenagda.

5 Apiya di pa tapay dé netiigan yu mepigtamayan sa etaw egbael medaet, mikagi a dema diyà keniyu anì endà melipengan yu duu sa binaelan i Datù Nemula egoh anay. Egoh anay linaun di kedu diyà tanà Igiptu sa medoo etaw hinemilì di, agulé pinigtamayan di sa duma etaw linaun di enù ka eg-eked da dé egpigtuu.*

6 Hediya ma sa medoo egsugùsuguen di dutu langit dò egoh anay, pinigtamayan di ma kagda enù ka inekedan da sa egkegaga igbegay di diyà kenagda owoy sinalidan da ma sa tigtu eg-ugpaan da. Danà iya wé medaet binaelan da, igpebilanggu di kagda dutu siedò tigtu deleman, owoy pinolot di ma kagda sangkalì endà mebugtus di taman melugay, enù ka inatasan di kagda taman endà meuma sa agdaw egoh di tigtu migtamay kenagda kani.

---

* **1:5** 1:5 Basa ko Éksodo 12:51 owoy Kebilang 14:29.

7 Hediya ma sa langun etaw egoh anay diyà sa menuwa Sodoma owoy menuwa
Gomola owoy sa medoo menuwa medapag dahiya.+1:7 Inimet i Nemula kagda mig-
ulow enù ka nekeiling da siedò medoo egsugùsuguen di takà egbael salà. Beken daa
bayi sa duma da meseuma lawa sa medoo maama, dodoo meseuma ma lawa sa duma
da maama. Huenan di, inulow i Nemula kagda, enù ka ipetiig di diyà sa langun etaw
sa egoh di tigtu migtamay sa langun etaw tegebael salà diyà sa apuy endà mepadeng.
8 Hediya ma sa egbaelan sa medoo etaw tegetulù butbut diyan, enù ka apiya di pa
netiigan da pigtamayan i Nemula sa etaw tegebael medaet, takà da doo egbael medaet
diyà sa lawa da danà da gaa netulù sa tegeinep. Meked da ma eg-adat sa etaw épê
egkegaga. Apiya sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà langit, egpeumàumaan da
ma doo.
9 Dodoo anì ma i Miguwél i egsugùsuguen i Nemula épê dakel gelal, endà doo
eg-ilingan di duu iya wé egbaelan da. Enù ka egoh i Mosis nematay egoh anay,
nesesigbolow da Miguwél i owoy si Satanas enù ka eg-alangen i Satanas hedem
Miguwél i eglebeng sa lawa i Mosis. Apiya di pa tigtu medaet sa inikagi i Satanas,
endà doo egsulì Miguwél i egpeumàumà, dodoo iya polo sa kagi di, guwaen di, "Si
Nemula sa humawid keniko."
10 Na, siedò medoo tegetulù butbut, egsumbungen da daa sa langun endà egketiigan
da duu. Egpekeiling da tinggalung endà egpekepenemdem, enù ka egbaelan da daa
sumalà dé sa hagdi egkeiyapan. Huenan di, medaetan da doo danà iya wé egbaelan
da medaet.
11 Hahaa yu, dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda, enù ka eg-
ilingan da sa medaet adat i Kain egoh anay.† Owoy eg-ilingan da ma sa binaelan i
Balam enù ka apiya di pa netiigan di medaet sa egbaelan di, eg-uman doo egbael
medaet danà di egkeilayam pilak.‡ Owoy eg-ilingan da ma si Kolah egoh di mig-eked
egpigtuu diyà si Mosis sa ulu-ulu di egoh anay.§ Huenan di, mepigtamayan i Nemula
doo kagda, nekeiling si Kolah egoh di petow pinigtamayan.
12 Na, amuk mesetipon yu kumaen danà yu egsehiduway, endà mepion di amuk
sa medoo tegetulù butbut eg-unut keniyu egkaen, enù ka lagà da sa tétê nekeamut
diyà sa mepion. Endà memalaan da egbael sa uyot da medaet, enù ka endà
egpenemdemen da duu sa ungayà sa duma da, dodoo egpenemdemen da sa hagda
daa ungayà. Nekeiling da sa gaeb endà duen udan eg-uwiten kelamag. Nekeiling da
ma sa kayu endà egbunga, apiya di pa neuma sa bulan kebunga da, enù ka lagà da
sa kayu tigtu nematay danà sa dalid nelatas.
13 Nekeiling da ma sa dakel lambeg amuk duen sepuk, enù ka mehaa doo sa medaet
egbaelan da lagà buhok mehaa diyà sa mantadan. Endà kesaligan sa itulù da enù ka
lagà da sa bituen migsalid diyà sa kenà di. Huenan di, tinapay i Nemula dé migbael
siedò tigtu deleman kenà da mepigtamayan taman melugay.
14 Na, egoh anay duen sa tegesugkow i Nemula, si Inok. Kagdi sa keenem tugod i
Adam, sa muna etaw egoh anay. Igsugkow i Nemula diyà si Inok sa ketamanan sa
medoo etaw lagà siedò tegetulù butbut, guwaen di,
"Taa yu hih, tumebow kani si Datù unutan sa ngibu-ngibuwan egsugùsuguen di kedu
diyà langit.
15 Angayen di tumepeng sa egbaelan sa langun etaw.
Pigtamayan di sa medoo etaw tegebael medaet
owoy sa medoo egsumbung kenagdi danà da endà eg-adat si Nemula."
16 Na, sa medoo tegetulù butbut, endà duen kepionon pedu da, owoy takà da ma
egsigbolow. Sumalà dé sa medaet egkeiyapan sa pedu da, iya daa sa eg-unutan da,

+1:7 **1:7** Basa ko Génesis 19. † **1:11** 1:11 Basa ko Génesis 4:3-10. ‡ **1:11** 1:11 Basa ko Kebilang 22. § **1:11** 1:11 Basa ko Kebilang 16.

owoy tigtu da ma egpeolòolò. Amuk duen sa egkeiyapan da diyà sa duma da, aluk-alukan da petolol sa kagi da anì mekekuwa da.

Ini Sa Medoo Igsasà I Hudas Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng duu sa tapay dinineg yu diyà sa medoo salu i Hésus Kelistu sa Datù ta.
18 Tinapay da dé migtulon diyà kenita, "Egoh di endà pa egkeuma sa sabuhanan agdaw, dumuen sa medoo etaw meumàumà keniyu owoy unutan da daa sa medaet egkeiyapan sa pedu da."
19 Na, iya sa pesuwan di mesesegumalay yu, kiyu i etaw egpigtuu, enù ka danà sa medoo tegetulù butbut. Egpenemdemen da sa hagda daa egkeiyapan diyà tanà, owoy endà eg-ugpà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda.
20 Dodoo kiyu, o medoo duma ku eghiduwan ku, setabangay yu langun anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si Nemula. Owoy takà yu ma simbai danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy di diyà keniyu.
21 Yoko eg-eked duu sa kehidu i Nemula keniyu, ligò yu eg-angat-angat pelà sa lalù endà meelut ibegay i Hésus Kelistu sa Datù ta danà sa kehidu di.
22 Hiduwi yu ma sa medoo etaw egkeduwa sa pedu da.
23 Tabangi yu kagda anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula etaw, lagà eg-esoen yu diyà apuy egkeulow. Owoy hiduwi yu ma sa medoo liyu etaw tegebael salà, dodoo tulik yu ma anì endà mekeunut yu diyà kenagda egbael salà. Hiduwi yu kagda, dodoo ekedi yu sa salà egbaelan da.

Ini Sa Keolò Di Si Nemula

24 Na, tigtu meolò Nemula i enù ka kagdi daa sa meketulik kenita anì endà mekebael ki salà. Owoy kagdi ma sa kumedan sa salà ta anì endà duen sa salà ta mehaa di amuk mekeangay ki kani diyà sa taengan di diyà langit. Huenan di, tigtu ki meanggan temù.
25 Tigtu meolò Nemula i, enù ka kagdi daa sa tigtu Nemula, owoy kagdi ma sa mekealuk kenita danà sa binaelan i Hésus Kelistu sa Datù ta, owoy kagdi ma sa tigtu mapulù datù egsabà sa langun pineduen di danà sa tigtu dakel egkegaga di, owoy endà duen sa mekelowon kenagdi. Tapay dé kagdi sa tigtu mapulù Datù épê dakel egkegaga edung sa egoh di endà pa duen sa pineduen di taman ini egoh di owoy taman melugay. Amin.

Na, taman iya daa sa igsulat ku. *Si Hudas*

Ini Sa Igsulat I Huwan Sa
KEPEHAA I HÉSUS KELISTU
Ini Denu Sa Kepehaa I Hésus Igsulat I Huwan

Na, egoh i Huwan migsulat ini i, tigtu dé lukes, owoy mig-ugpà diyà sa tukééy pungul Patmos. Iya sa pesuwan di nekeangay dutu enù ka egbulitan sa medoo ulu-ulu etaw Loma danà di egtegudon denu si Hésus Kelistu. Huenan di, pinelegkà da kagdi diyà sa tigtu menuwa di owoy pineugpà da diyà siedò pungul. Lagà nebilanggu dahiya. Egoh i Huwan migsulat ini i, buyu dé egkeuma sa kepatay di.

Na, igsulat i Huwan ini i anì pebagelen di sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus. Egoh iya, duen sa sugù sa sulutan etaw Loma anì mepelihay sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Owoy medoo dé sa nematay danà da nepelihay.

Tinulon i Huwan dahini sa medoo igpetiig i Nemula diyà kenagdi denu sa medoo mebaelan diyà tanà amuk buyu dé meuma sa kepelikù i Hésus owoy amuk medapag ma dé sa sabuhanan agdaw. Duen sa medoo egkegaipan igpehaa diyà kenagdi, owoy anan épê selepangan. Iya sa sebaen gelal i Hésus diyà siini libelu, Anak Kebilibili, enù ka lagà sa kebilibili inimatayan egoh di nematay egoh anay anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Apiya di pa melikut sa selepangan sa medoo igpehaa i Nemula diyà si Huwan, tigtu metumàmaan doo. Danà i Kelistu sa Datù diyà langun, tigtu meatuwan doo sa langun kuntelà i Nemula lapeg si Satanas owoy sa kepatay etaw, owoy mebegayan untung sa medoo etaw egpigtuu enù ka mekeugpà da kani diyà sa magtu langit owoy magtu tanà.

Ini Sa Edungan Kagi I Huwan

1 Na, ini sa igsulat denu sa igpehaa i Hésus Kelistu. Igsugkow di iya wé kedu
diyà si Nemula anì metiigan sa medoo etaw eg-unut-unut diyà kenagdi sa buyu dé
mebaelan. Igpetiig i Kelistu iya wé diyà kenak danà di migpeangay sa egsugùsuguen
di kedu langit dò diyà kenak, aken i Huwan sa egpangunut diyà kenagdi.
2 Igsulat ku sa langun hinaa ku, owoy egtulonen ku diyà keniyu siini kagi i Nemula
dinineg ku owoy sa tuu tegudon igpetiig i Hésus Kelistu diyà kenak.
3 Amuk egbasawen yu sa langun kagi igsulat diyà siini libelu, tigtu yu meanggan.
Amuk egdinegdineg yu owoy egpangunut yu diyà siini kagi igsulat diyà siini libelu,
tigtu yu ma meanggan enù ka buyu dé meketuu siini langun igpetiig i Nemula.

Ini Sa Kagi I Huwan Diyà Sa Pitu Umpungan I Hésus

4 Na, si Huwan a egsulat ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu eg-ugpà dutu siedò
pitu menuwa diyà sa dakel uwang tanà Asiya. Egsimbà a anì mekehaa yu sa dakel
ketabang ipeuloy da i Nemula owoy sa Metiengaw Suguy di owoy si Hésus Kelistu,
owoy ungayà ku ma kumelanih sa keugpà yu danà da. Na si Nemula, tapay dé duen
kagdi i edung egoh anay taman ini egoh owoy taman melugay. Owoy sa Metiengaw
Suguy i Nemula, duen sa pitu ukit kepehaa di sa dakel tunung di owoy takà eg-ugpà
diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula.
5 Owoy si Hésus Kelistu, kesaligan sa kagi di. Kagdi sa anay etaw inenaw i Nemula
egoh di nematay owoy sa Tigtu Datù egsabà sa langun ulu-ulu diyà siini sinukub
langit. Dakel sa kehidu di kenita, huenan di linaun di kita kedu diyà sa medoo salà
ta danà sa depanug di miglesut egoh di nematay.

6 Iglapeg di kita diyà sa kedatù di, owoy binaluy di kita sa medoo egsugùsuguen
di takà eg-olò sa Emà di si Nemula. Huenan di, meolò Hésus Kelistu i, enù ka endà
meelut sa kedatù di taman melugay. Amin.

7 Taa yu, hih. Pelikù Hésus Kelistu i unutan gaeb, owoy hauwen sa langun etaw
lapeg sa medoo mig-imatay kenagdi. Suminegaw sa langun balangan etaw diyà siini
sinukub langit danà di tumebow enù ka kagdi sa migtamay kenagda. Meketuu doo
iya wé. Amin.

8 Na, si Datù Nemula épê tigtu dakel egkegaga, tapay dé duen kagdi i edung egoh
anay taman ini egoh di owoy taman melugay. Huenan di, guwaen di, "Aken sa Alpa
owoy sa Oméga." Na, iya sa selepangan sa inikagi di, kagdi sa edungan sa langun
eghauwen owoy sa ketamanan di.

Migpehaa Hésus Kelistu I Diyà Si Huwan

9 Na, aken si Huwan sa duma yu egpigtuu, owoy lagà a ma keniyu danà ta
nesesebaen si Hésus, enù ka egtigkelan ku ma sa lihay nekeuma diyà kenita danà
ta eg-unut-unut diyà sa kedatù i Nemula. Pineangay a diyà sa tukééy pungul Patmos
danà ku egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà ku ma egtulù sa tuu tegudon igpetiig
i Hésus Kelistu.

10 Na, sebaen Akad, sa agdaw ta eg-olò si Datù, linuhub a sa Metiengaw Suguy i
Nemula owoy duen sa igpehaa di diyà kenak. Dinineg ku sa eg-ikagi metaled denu
iyug ku, owoy lagà sa dagì tegbuli enù ka tigtu metaled.

11 Guwaen di, "Sulati ko sa langun eghauwen ko, owoy peuwiti ko diyà sa
pitu umpungan sa etaw egpigtuu, dutu menuwa Épéso owoy menuwa Ismilna
owoy menuwa Pilgamo owoy menuwa Tiyatila owoy menuwa Saldis owoy menuwa
Piladelpiya owoy menuwa Laodisiya."

12 Egoh ku migdineg iya wé, migkiling a anì hauwen ku sa etaw mig-ikagi diyà
kenak. Egoh ku migkiling, hinaa ku sa pitu tinaguan sulù anan bulawan.

13 Diyà sa teliwadà siini pitu taguan sulù, duen sa etaw egtigdeg éhê palas sa Kakay
Langun. Melomboy sa kawal di owoy bulawan sa bandan di.

14 Tigtu mebulà temù sa balut ulu di lagà sa kebulà sa ginis unung patay, owoy éhê
legleg apuy sa mata di.

15 Egsenang sa lisen di nekeiling sa galang tinapis owoy kinayasan. Tigtu metaled
sa kagi di lagà sa labal sagpaw.

16 Duen pitu bituen sinabaan di diyà sa belad di denu kuwanan, owoy duen ma sa
megalang sundang eglesut diyà sa ebà di. Egsenang temù sa palas di éhê sa senang
agdaw amuk nekebugsang.

17 Na, egoh ku mighaa kenagdi, tigtu a nelimedangan owoy nekelagkeb a diyà sa
taengan di. Endà egpekelanuhen a enù ka lagà a dé nematay. Agulé sinabaan di aken
sa belad di denu kuwanan, owoy guwaen di, "Yaka egkelimedangan na, enù ka aken
sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di.

18 Aken sa épê lalù endà meelut di. Apiya di pa inimatayan a egoh anay, melalù a
doo taman melugay. Duen sa egkegaga ku egpelalù sa etaw nematay. Amuk mematay
sa etaw, duen ma sa egkegaga ku egpeangay kenagda diyà sa kenà da mugpà.

19 Na, sulati ko langun iya wé ipehaa ku diyà keniko, sa medoo eghauwen ko ini
egoh di owoy sa medoo mebaelan kani.

20 Ipetiig ku diyà keniko sa selepangan sa pitu bituen hinaa ko sinabaan ku denu
kuwanan owoy sa selepangan sa pitu taguan sulù anan bulawan. Sa pitu bituen, iya
sa pitu kaunutan eg-ipat sa pitu umpungan ku etaw egpigtuu; owoy sa pitu taguan
sulù, iya sa pitu umpungan etaw egpigtuu."

2

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeÉpéso

1 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko diyà sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu
dutu menuwa Épéso dò. Sulati ko sa kagi ku diyà kenagda, guwaen ku, ‘Aken si Hésus
sa egsabà sa pitu bituen diyà sa belad ku denu kuwanan, owoy aken ma sa egbigkat
diyà sa teliwadà sa pitu taguan sulù anan bulawan.
2 Netiigan ku sa langun egbaelan yu. Netiigan ku ma megelol yu doo eggalebek
owoy egtigkel yu sa kelikutan yu danà yu egpigtuu. Netiigan ku ma eg-ekedan yu sa
medoo etaw tegebael medaet. Tinepengan yu ma sa medoo etaw ubòubò da sa salu
i Hésus, owoy netiigan yu butbuten da danà yu migtepeng kenagda.
3 Netiigan ku ma eg-udes yu egtigkel sa kelikutan yu apiya di pa nepelihay yu danà
yu egpigtuu diyà kenak. Endà ma egkesemek yu eg-unut-unut diyà kenak.
4 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku duu. Egoh yu anay egpigtuu
diyà kenak, dakel sa kehidu yu kenak, dodoo migketukééy dé polo ini egoh di.
5 Petulengtuleng yu sa dakel kehidu yu kenak egoh anay. Huenan di, ekedi yu dé sa
medaet egbaelan yu, owoy baeli yu dema sa mepion iling sa binaelan yu egoh anay.
Enù ka amuk endà ekedan yu duu, mangay a diyà keniyu owoy kedanan ku sa legdaw
yu diyà sa kenà di igtagù.
6 Dodoo netuuwan a ma doo diyà keniyu, enù ka egkelepuhan yu sa medaet
egbaelan sa medoo etaw eg-unut diyà si Nikolayi. Hediya ma egkelepuhan ku ma
sa medaet egbaelan da.
7 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa
keunut-unut di kenak, iya sa etaw pekaenen ku sa bunga kayu egpelalù etaw taman
melugay dutu siedò kenà i Nemula eg-ugpà.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeIsmilna

8 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa medoo
etaw egpigtuu dutu menuwa Ismilna dò. Guwaen ku, ‘Ini sa kagi ku diyà keniyu, aken
sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di. Nematay a egoh anay, dodoo
neenaw a doo egoh ku nematay.
9 Netiigan ku netigkelan yu sa lihay nekeuma diyà keniyu. Netiigan ku ma tigtu
yu pubeli, dodoo tigtu yu doo kawasà dutu langit dò. Netiigan ku ma endà tuu di
sa kesumbung sa etaw Hudiyu keniyu. Guwaen da dò kagda sa tigtu etaw Hudiyu
eg-unut diyà si Nemula, dodoo egtampil da polo diyà si Satanas.
10 Yoko egkelimedangan na sa lihay buyu dé mekeuma diyà keniyu. Taa yu,
hih. Buyu dé ipebilanggu i Satanas sa duma etaw diyà keniyu enù ka tukawan di
sa kepigtuu yu, owoy mepelihay yu ma taman sepulù agdaw. Dodoo apiya di pa
mematay yu, peeles yu doo sa kepigtuu yu diyà kenak, enù ka duen sa untung ibegay
ku diyà keniyu sa lalù endà meelut di.
11 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu
sa keunut-unut di kenak, iya sa etaw endà mekehaa di sa kepigtamay i Nemula
pinengadanan sa keduwa gulê kepatay etaw.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegePilgamo

12 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa
medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Pilgamo dò. Guwaen ku, ‘Ini sa kagi ku diyà
keniyu, aken i épê sa sundang tigtu megalang.

13 Netiigan ku apiya di pa eg-ugpà yu diyà siedò menuwa egsabaan i Satanas, tigtu
meeles doo sa kepigtuu yu diyà kenak. Endà ma eg-ekedan yu duu sa ketulù ku egoh
da mig-imatay si Antipas egoh anay. Kagdi sa etaw meudes egtulù sa kagi ku, huenan
di neimatayan dutu siedò menuwa yu egsabaan i Satanas.
14 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku duu, enù ka duen etaw
diyà keniyu eg-unut diyà sa butbut igtulù i Balam egoh anay. Igtulù i Balam diyà
si Balak sa ukit di eg-enggat sa medoo tugod i Islaél anì sumabuh da eg-unut diyà
si Nemula. Neenggat da diyà salà danà da egkaen sa kaleni igbegay diyà sa inetaw
egpenemulawen da owoy danà da ma egbigà.
15 Hediya ma, duen ma etaw diyà keniyu egpigtuu da diyà sa butbut igtulù i
Nikolayi.
16 Huenan di, ekedi yu dé iya wé medaet egbaelan yu. Amuk endà ekedan yu duu,
medelamet a mangay diyà keniyu anì pigtamayan ku sa medoo etaw egbael medaet.
Iya sa ipigtamay ku kenagda siini sundang eglesut diyà sa ebà ku pinegulepengan sa
kagi ku.
17 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu
sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa etaw begayan ku siedò kaenen kedu diyà langit
endà pa mehaa di etaw. Owoy ibegay ku ma diyà kenagdi sa batu mebulà sinulatan
sa magtu ngadan di endà metiigan di etaw liyu daa sa mebegayan ku.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Etaw TegeTiyatila

18 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa
medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Tiyatila dò. Guwaen ku, 'Aken sa Anak i Nemula
eg-ikagi diyà keniyu. Lagà legleg apuy sa mata ku, owoy egsenang sa lisen ku lagà sa
galang magtu kinayasan.
19 Netiigan ku sa langun egbaelan yu. Dakel sa kehidu yu owoy meeles ma sa
kepigtuu yu diyà kenak. Megelol yu ma egtabang diyà sa medoo duma yu, owoy
meudes yu ma egtigkel sa kelikutan yu. Netiigan ku ma egkeumanan ma sa mepion
egbaelan yu ini egoh di diyà sa egbaelan yu egoh anay.
20 Dodoo duen doo sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku duu. Enù ka mepion doo
diyà keniyu amuk tumulù diyà keniyu Hésabil i, siedò bayi ubòubò egsugkow sa kagi
i Nemula. Dodoo eg-akalan di sa medoo etaw ku danà di egtulù endà mesalà sa etaw
gaa amuk meseuma sa lawa da sa beken sawa di owoy endà ma mesalà da gaa amuk
kumaen da sa kaleni igbegay diyà sa inetaw egpenemulawen da.
21 Nelugay dé egtigkelan ku kagdi anì meekedan di iya wé medaet egbaelan di,
dodoo endà eg-ekedan di duu.
22 Taa yu, hih. Pigtamayan ku owoy pehibaten ku danà di luminadu. Dakel ma sa
lihay peangayen ku diyà sa medoo duma di nesebigà amuk endà ma ekedan da duu
sa medaet binaelan da danà siini bayi.
23 Imatayan ku ma sa medoo etaw eg-unut diyà sa igtulù di. Iya sa baelan ku anì
metiigan sa langun etaw egpigtuu aken sa neketiig sa langun pedu yu owoy sa langun
penemdem yu ma, owoy metiigan da ma aken sa megay diyà sa uman sebaen etaw
sa hagdi untung nekesugat denu sa binaelan di.
24 " 'Duen ma sa kagi ku diyà keniyu i medoo liyu etaw diyà Tiyatila endà eg-unut
diyà sa medaet igtulù siedò bayi owoy endà ma ilingan yu duu sa penemdem guwaen
da dò milantek dodoo kedu diyà si Satanas polo. Endà duen sa igsugù ku diyà keniyu
liyu daa ini i.
25 Peeles yu dé diyà sa pedu yu sa tuu tegudon egketiigan yu taman endà meuma
sa kepelikù ku diyà tanà.

26 Amuk endà eglengaen yu duu sa keunut-unut yu diyà kenak, dodoo egpan-
gunutan yu polo sa uyot ku taman endà meuma sa sabuhanan agdaw, begayan ku
kiyu egkegaga iling sa egkegaga igbegay sa Emà ku diyà kenak. Ibegay ku iya wé anì
kumedatù yu sumabà sa medoo balangan tanà diyà siini sinukub langit.
27 Mebagel sa kesabà yu kenagda éhê sa kebagel sa putow endà metepù di, owoy
lagà buyung mepesà sa medoo kuntelà yu enù ka atuwan yu.
28 Owoy ibegay ku ma diyà keniyu sa telasimag.
29 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu.' "

3

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeSaldis

1 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa medoo
etaw egpigtuu dutu menuwa Saldis dò. Guwaen ku, 'Aken si Hésus Kelistu egsabà sa
pitu bituen, owoy diyà kenak ma sa Metiengaw Suguy i Nemula egpehaa sa tunung
di danà sa pitu ukit di. Netiigan ku sa egbaelan yu. Eglalag yu dé enù ka duen sa
lalù yu endà meelut di, dodoo lagà yu polo nematay enù ka endà egtandaan yu duu
sa kepigtuu yu danà sa egbaelan yu.
2 Huenan di, enaw yu dé. Pebagel yu sa tukééy kepigtuu yu, enù ka buyu dé
mekedan. Netiigan ku endà nesugat sa egbaelan yu diyà sa kehaa i Nemula.
3 Huenan di, yoko egkelipeng duu sa tuu tegudon dinineg yu pinigtuu yu egoh
anay, dodoo unuti yu polo. Ekedi yu ma sa salà yu, enù ka amuk endà ekedan yu duu
sa medaet adat yu, mepetow yu sa egoh ku mangay diyà keniyu. Lagà sa ketebow
tegepenakaw sa kepelikù ku enù ka endà egketiigan yu duu sa ulas ku tumebow.
4 Tukééy daa sa etaw diyà keniyu dutu Saldis dò sa endà egpelueden da duu sa ginis
da mebulà, enù ka endà eg-unutan da duu sa medaet adat. Kagda sa etaw munut diyà
kenak mekeginis mebulà, enù ka mekeunut da diyà kenak danà sa mepion egbaelan
da.
5 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa
etaw mekeginis mebulà mekeiling kenak, owoy endà kedanan ku duu sa ngadan di
diyà sa libelu igsulat ku ngadan sa medoo etaw nebegayan lalù endà meelut di. Owoy
tulonen ku ma sa keunut-unut di kenak diyà sa taengan sa Emà ku si Nemula owoy
sa medoo egsugùsuguen di ma diyà langit.
6 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegePiladelpiya

7 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa medoo
etaw egpigtuu dutu menuwa Piladelpiya dò. Guwaen ku, 'Aken si Hésus Kelistu eg-
ikagi diyà keniyu. Aken sa tigtu metiengaw etaw owoy kesaligan a ma. Binegayan
a egkegaga anì egkedatù a iling sa kedatù i Datù Dabid egoh anay. Amuk ukaan ku
sa pintù anì mekedalem sa etaw diyà sa kedatù ku, endà mepintuan di etaw. Amuk
pintuan ku anì endà mekeludep sa etaw, endà ma meukaan di etaw.
8 Netiigan ku sa egbaelan yu. Netiigan ku ma endà iseg yu medoo owoy tukééy ma
daa sa egkegaga yu, dodoo eg-udes yu doo eg-unut diyà sa igtulù ku owoy endà ma
eglidungen yu duu kiyu sa etaw ku. Huenan di, inukaan ku dé sa pintù diyà keniyu
anì mekeludep yu, owoy endà ma duen sa etaw mekepintù enù ka endà mealang da
duu sa ipebael ku diyà keniyu.

9 Taa yu, hih. Egbutbut daa sa medoo etaw guwaen da dò kagda sa tigtu etaw
Hudiyu eg-unut diyà si Nemula, dodoo etaw i Satanas da polo. Peligkueden ku kagda
kani diyà sa taengan yu anì metiigan da kiyu sa etaw eghiduwan ku temù.
10 Na, danà yu egpangunut diyà sa igsugù ku keniyu denu sa ketigkel yu kelikutan,
huenan di tulikan ku ma kiyu anì endà mekeuma di diyà keniyu sa tigtu medaet
kelikutan tumebow diyà tanà amuk tepengan i Nemula sa langun etaw.
11 Buyu a dé pelikù diyà tanà. Huenan di, peeles yu ipat sa tuu tegudon netiigan
yu anì endà duen sa liyu etaw mekekuwa sa untung yu.
12 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-unut di diyà kenak, iya
sa etaw pelagaen ku sa mebagel bugsud diyà sa Dalesan i Nemula dutu langit dò.
Mugpà dutu taman melugay owoy endà dé mehalì di. Owoy isulat ku ma diyà kenagdi
sa ngadan sa Emà ku si Nemula owoy sa ngadan sa menuwa i Nemula, sa Magtu
Hélusalém, sa menuwa tumenà kedu si Nemula diyà langit. Owoy isulat ku ma diyà
kenagdi sa magtu ngadan ku.
13 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeLaodisiya

14 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat sa
medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Laodisiya dò. Guwaen ku, 'Ini sa kagi i Hésus
Kelistu sa ginelal Amin, enù ka kesaligan a owoy anan tuu sa kagi ku. Pineduen i
Nemula sa langun eghauwen danà ku.
15 Endà oloen ku duu kiyu enù ka netiigan ku sa langun egbaelan yu. Netiigan ku
lagà yu sa wayeg endà meedup di owoy endà megenaw di, enù ka duwa-duwa sa
pedu yu eg-unut diyà kenak. Mepion hedem amuk sebaen daa sa pedu yu, lagà sa
wayeg tigtu megenaw ataw ka tigtu meedup.
16 Dodoo, neduwa polo sa pedu yu lagà yu sa wayeg alang-alang, endà megenaw di
owoy endà meedup di. Huenan di, kedanan ku daa kiyu lagà a daa eg-emug keniyu.
17 Egpeolòolò yu daa danà yu kawasà dé etaw owoy mepion sa keugpà yu owoy
endà ma duen sa kulang yu. Dodoo, lagà yu polo etaw langap enù ka endà egketiigan
yu duu sa tigtu kelikutan yu. Mekehiduhidu yu enù ka lagà yu pubeli etaw danà
di kulang sa kepigtuu yu. Lagà endà duen ginis yu enù ka endà duen sa mepion
egbaelan yu.
18 Huenan di, ini sa isasà ku diyà keniyu. Beli yu diyà kenak sa tigtu bulawan tinapis
diyà apuy pinegulepengan sa tigtu kepigtuu yu anì meketuu sa pantiyali yu. Beli yu
ma diyà kenak siedò mebulà ginis anì endà memalaan yu danà yu endà duen ginis.
Owoy beli yu ma diyà kenak sa bulung mata anì bulungan sa mata yu anì kumeilag
yu.
19 Eg-indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku, owoy egpigtamayan ku ma kagda
anì kumepion sa adat da. Huenan di, udesi yu baeli sa mepion owoy ekedi yu ma sa
medaet egbaelan yu.
20 Taa yu, hih. Lagà a sa etaw eg-umow egtigdeg diyà sa selat sa dalesan yu. Amuk
duen etaw egdineg sa kagi ku owoy eg-ukaan di sa pintù, lumudep a owoy meseunut
ké dé kumaen diyà sa kenà di.
21 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa
etaw pepenuuwen ku diyà sa dapag ku diyà sa kedatù ku, lagà sa kepenuu ku diyà
sa dapag sa Emà ku si Nemula egoh ku mig-atu dé diyà si Satanas.
22 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i
Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu.' "

4

Ini Sa Hinaa I Huwan Dutu Langit Dò

1 Agulé, duen sa sebaen ma ipehaa i Datù diyà kenak. Eglengag a owoy hinaa ku sa
pintù neukaan dutu langit dò. Owoy duen sa eg-ikagi diyà kenak, sak eg-ikagi metaled
éhê dagì tegbuli iling sa dinineg ku egoh muna. Guwaen di diyà kenak, "Angay ka
dini, enù ka ipehaa ku diyà keniko sa medoo mebaelan kani."
2 Petow a dé nebatun dutu langit dò danà sa tunung sa Suguy i Nemula, owoy hinaa
ku sa bangkù sa mapulù Datù diyà langit owoy duen sa egpenuu dahiya.
3 Tigtu egsenang sa palas di lagà sa senang sa tigtu mapulù batu pinengadanan ta
haspi owoy kolnalina. Nekeulingut diyà sa bangkù di, duen sa belugtu melunu éhê
sa egoh-egoh sa mapulù batu melunu pinengadanan ta esmilalda.
4 Duen ma duwa pulù owoy epat bangkù nekeulingut diyà sa bangkù di, owoy
egpenuu dahiya sa duwa pulù owoy epat kaunutan etaw. Anan da migginis mebulà
owoy migsayap da bulawan.
5 Nelibet malalimet silà sa bangkù i Datù, owoy dinineg ku ma sa ébê owoy sa
eglegu-legu. Owoy duen sa pitu sulù eglegleg diyà sa taengan sa bangkù di, enù ka
iya sa tandà sa pitu ukit kepehaa sa Metiengaw Suguy i Nemula sa tunung di.
6 Owoy hinaa ku ma diyà sa taengan bangkù di sa éhê melabel dagat tigtu
metiengaw lagà pegalungan.
Hinaa ku sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa epat kilidan sa
bangkù i Datù. Neseluh mata sa lawa da denu iyug da owoy denu isaluwan da ma.
7 Éhê palas liyun sa sebaen siedò egsugùsuguen i Nemula, owoy éhê palas sapì
sa keduwa di, owoy éhê palas etaw sa ketelu di, owoy éhê palas banug eglayang sa
keepat di.
8 Na, uman sebaen siini epat egsugùsuguen di, enem sa pakpak di. Neseluh mata
sa lawa da, lapeg leketanà sa pakpak da. Agdaw owoy sigep iya daa sa egbaelan da
egduyuy da, guwaen da,
"Anan metiengaw temù sa langun egbaelan i Nemula.
Kagdi sa Datù épê tigtu dakel egkegaga.
Tapay dé duen kagdi ya edung egoh anay taman ini egoh di owoy taman melugay."
9 Egpenuu Nemula i diyà sa bangkù di kenà di egpedatù, owoy kagdi sa melalù
taman melugay. Kagdi sa takà eg-oloen siedò epat egsugùsuguen di, owoy eg-adatan
da, owoy egpesalamat da diyà kenagdi.
10 Egoh da egduyuy eg-olò kenagdi, eglagkeb ma sa duwa pulù owoy epat kaunutan
diyà sa taengan i Nemula egpenuu diyà sa bangkù di, owoy eg-oloen da ma kagdi i
melalù taman melugay. Itenà da ma sa sayap bulawan da diyà sa taengan di enù ka
tandaan da sa keadat da kenagdi, owoy eg-oloen da,
11 guwaen da,
"O Datù ké si Nemula, tigtu ka mapulù.
Huenan di, meolò ka, owoy meadatan ka, enù ka tigtu dakel sa tunung ko.
Enù ka kuna sa migbael sa langun eghauwen,
owoy danà sa niko uyot daa, pineduen ko sa langun eghauwen,
owoy nehagtay da ma danà ko."

5

Ini Denu Sa Igsulat Dinilin Owoy Sa Anak Kebilibili

1 Agulé, hinaa ku duen sa egsabaan sa egpenuu diyà siedò metolol bangkù.
Egsabaan kuwanan di sa kalatas dinilin nesedibaluy sulat, owoy duen ma sa pitu
tandà igpedeket dahiya anì endà mebekah di.

2 Agulé, eghauwen ku ma sa mebagel egsugùsuguen i Nemula dahiya, owoy
pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Ngadan di etaw sa mekebekah siini sulat? Ngadan
di etaw mekegaga kumedan sa tandà di igpedeket anì mebasa?”
3 Apiya di pa eglagbeten di diyà langit owoy diyà tanà owoy diyà bayà, endà duen
etaw mehaa di mekelekat sa pitu tandà igpedeket anì mebasa sa igsulat.
4 Huenan di, tigtu a egsinegaw enù ka endà duen etaw apiya sebaen mekebekah
iya wé kalatas dinilin anì mebasa iya wé sulat.
5 Agulé, duen sa sebaen diyà sa duwa pulù owoy epat kaunutan mig-ikagi diyà
kenak, guwaen di, “Yaka egsinegaw wa. Taa ko. Si Hésus Kelistu, sa ginelal Liyun
enù ka dakel sa egkegaga di, kagdi sa tugod i Huda owoy sa tugod i Datù Dabid, owoy
kagdi sa mig-atu dé diyà si Satanas, huenan di kagdi daa sa mekegaga mekah sa sulat
dinilin owoy kagdi ma sa mekekedan sa pitu tandà igpedeket dahiya.”
6 Agulé, duen sa hinaa ku teliwadà sa metolol bangkù i Datù owoy sa epat mapulù
egsugùsuguen i Nemula owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan. Iya sa hinaa ku
sa Anak Kebilibili egtigdeg dahiya, owoy hinaa ku ma sa kelaing palì di danà di
inimatayan egoh anay. Duen sa pitu sidung di owoy pitu mata di. Na, sa pitu mata
di, iya tandà sa pitu ukit kepehaa sa tunung sa Suguy i Nemula peangayen di diyà sa
langun balangan tanà.
7 Agulé, eg-angay egdapag sa Anak Kebilibili diyà sa metolol bangkù kenà i Datù
egpenuu, owoy kinuwa di sa kalatas dinilin sinabaan kuwanan i Datù.
8 Egoh di migkuwa sa kalatas dinilin, eglagkeb sa epat mapulù egsugùsuguen
i Nemula owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan enù ka egdatuen da sa Anak
Kebilibili. Uman sebaen kaunutan épê da pegelung, owoy egsabaan da ma sa bilu
bulawan nepenù lana mepion ngadeg eg-ulowen anì umebel sa mepion ngadeg. Iya
sa pinegulepengan sa kesimbà sa medoo etaw i Nemula.
9 Egduyuy da ma sa magtu duyuy, guwaen da,
“Mapulù ka enù ka kuna sa mekegaga kumuwa sa kalatas dinilin,
owoy kuna daa sa mekegaga kumedan sa tandà igpedeket dahiya,
enù ka inimatayan ka egoh anay,
owoy danà sa depanug ko egoh ko nematay,
tinigtuwan ko sa salà sa langun etaw anì mebaluy da ma etaw i Nemula.
Kedu da diyà sa langun balangan geumpung etaw
owoy sa langun balangan kagi etaw
owoy sa langun balangan etaw
owoy sa langun balangan tanà.
10 Iglapeg ko kagda diyà sa medoo etaw eg-ipaten ko,
owoy binaluy ko ma kagda sa medoo egsugùsuguen ko takà eg-olò si Nemula,
owoy begayan ko ma kagda sa kedatuan da diyà tanà.”
11 Agulé, eglangalanga a owoy egdinegen ku sa medoo egsugùsuguen i Nemula
egduyuy. Tigtu medoo da temù, enù ka ngibu-ngibuwan da. Egtigdeg da nekeulingut
diyà sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula
owoy sa metolol bangkù i Datù.
12 Egduyuy da langun, owoy tigtu metaled sa duyuy da. Guwaen da,
“Mapulù sa Anak Kebilibili inimatayan,
huenan di meolò ta enù ka dakel sa egkegaga di.
Endà duen sa ketamanan sa kekawasaan di,
owoy milantek sa penemdem di,
owoy tigtu mebagel ma sa tunung di.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta,
owoy meolò ta ma.”

13 Agulé, egdinegen ku sa duyuy sa langun eg-ugpà diyà langit owoy diyà tanà owoy
diyà bayà owoy diyà dagat. Egduyuy sa langun pineduen i Nemula sumalà dé sa kenà
da, guwaen da,
"Meolò sa mapulù Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù,
owoy meolò ma sa Anak Kebilibili.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta ma taman melugay,
enù ka kagda daa sa épê dakel egkegaga."
14 Agulé, egsagbì sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen da, "Amin."
Agulé eglagkeb dema sa duwa pulù owoy epat kaunutan enù ka egdatuen da.

6

Linekat Sa Anak Kebilibili Sa Enem Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

1 Agulé egoh ku eghaa, linekat sa Anak Kebilibili sa sebaen tandà igpedeket diyà sa
kalatas dinilin. Agulé, dinineg ku sa kagi sa sebaen mapulù egsugùsuguen i Nemula.
Nekeiling sa kagi kilat sa kagi di, guwaen di, "Téél ka dé."
2 Hê, hinaa ku sa kudà mebulà, owoy duen sa etaw egkudà egkemkem busug.
Binegayan da kagdi sa sayap bulawan anì tandaan sa egkegaga di umatu. Hê, eglagbas
diyà tanà anì atuwan di sa langun kuntelà di.
3 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keduwa tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa keduwa mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen
di, "Téél ka dé."
4 Agulé, duen sa sebaen ma kudà migtebow tigtu melalegà. Duen sa dakel sundang
igbegay da diyà sa etaw egkudà, owoy pineangay da kagdi anì lebegen di sa melanih
keugpà etaw diyà tanà anì meselimbul sa langun etaw anì meseimatay da.
5 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa ketelu tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa ketelu mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen di,
"Téél ka dé." Agulé, hinaa ku sa kudà meitem migtebow, owoy duen sa timbangan
inuwit sa etaw egkudà.
6 Dinineg ku sa eg-ikagi diyà teliwadà sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula.
Guwaen di, "Pilagà ko sa kaenen da, enù ka sa tengà supà alina daa sa mebeli etaw
danà sa sukay di eggalebek segeagdaw, owoy sakasupà owoy tengà sebada* daa sa
mebeli etaw danà sa sukay di segeagdaw. Dodoo endà mehalì sa lagà sa lana owoy
sa wain inemen etaw."
7 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keepat tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa keepat mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen
di, "Téél ka dé."
8 Agulé, hinaa ku sa kudà ebul. Iya ngadan sa etaw egkudà, Kepatay, owoy Bayà sa
ngadan sa etaw egsetugdug kenagdi. Nebegayan da egkegaga anì meimatayan da sa
sebaed diyà sa epat baed sa langun etaw danà sa gila owoy sa bitil owoy sa linadu
dumeket diyà kenagda owoy sa mebalaw uled tanà.
9 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kelima tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Hê, eghauwen ku diyà leketanà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà
si Nemula, sa suguy sa langun etaw inimatayan danà da egtegudon sa kagi i Nemula
owoy danà da ma eg-udes egtulon denu si Hésus Kelistu.
10 Eg-ikagi da metaled, guwaen da, "O Datù Nemula, kuna daa sa épê dakel tunung.
Tigtu metiengaw sa pedu ko owoy kesaligan ka. Ngadan sa lugay ké eg-angat sa kesulì
ko diyà sa kinepatay ké? Nengan sa kepigtamay ko diyà sa medoo etaw eg-ugpà diyà
tanà mig-imatay kenami?"

---

* **6:6** 6:6 Sa kagi "alina" owoy sa kagi "sebada" sa pinengadanan da sa hinemula da éhê palas palay.

11 Agulé, duen sa melomboy kawal mebulà igbegay diyà sa uman sebaen etaw
dahiya, owoy inikagiyan i Datù kagda anì angatan da pelà sa medoo duma da
egpangunut diyà si Nemula taman endà melengon sa kedoo da meimatayan lagà sa
kinepatay da.
12 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keenem tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Petow dé eglinug meleges, owoy egkeitem sa agdaw lagà sa keitem ginis,
owoy egkelalegà sa bulan lagà depanug.
13 Egkenabù diyà tanà sa medoo bituen lagà sa mehilaw bunga kayu egkenabù danà
sa meleges kelamag.
14 Egkekedan sa langit lagà sa ikam nedilin, owoy egkehalì ma sa langun tuduk
owoy sa langun pungul kedu diyà sa tapay kenà da.
15 Agulé sa langun etaw diyà tanà, iling ka sa medoo sulutan owoy sa medoo datù
owoy sa medoo ulu-ulu sundalu owoy sa medoo kawasà etaw owoy sa medoo etaw
épê egkegaga, owoy sa langun liyu etaw iling ka udipen ataw ka temù etaw, eglidung
da langun diyà sa medoo ilib owoy sa medoo takub diyà tuduk.
16 Eg-umow da ma diyà sa medoo tuduk owoy dakel batu, guwaen da, “Penabù yu
dé diyà kenami anì endà dé mehaa di kami sa Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù,
owoy anì endà dé meuma ké sa kepigtamay sa Anak Kebilibili kenami.
17 Enù ka egkeuma dé sa agdaw sa kepigtamay da kenami i etaw. Apiya sebaen,
endà duen etaw mekeeked sa kepigtamay da.”

7

Ini Denu Sa Medoo Etaw Hudiyu Tinandaan

1 Agulé, hinaa ku sa epat egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa epat sulung tanà,
owoy eglambengen da sa epat kelamag anì endà mekelamagan sa uwang tanà owoy
sa dagat owoy sa kayu ma.
2 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula eglesut denu tebowon
agdaw. Inuwit di sa tandà i Nemula, sa Nemula endà egkematay. Eg-ikagi metaled
diyà sa epat egsugùsuguen i Nemula sa binegayan egkegaga pedaet sa tanà owoy sa
dagat.
3 Guwaen di diyà kenagda, “Yoko pelà egpedaet duu sa tanà owoy sa dagat owoy
sa medoo kayu taman endà metandaan ké duu sa kilay sa langun etaw egpangunut
diyà si Nemula.”
4 Agulé, dinineg ku sa kedoo da metandaan diyà sa kilay da. Iya sa kedoo da,
magatus epat pulù owoy epat ngibu etaw, owoy kedu da diyà sa sepulù owoy duwa
geumpung tugod i Islaél.
5 Sepulù owoy duwa ngibu etaw sa netandaan diyà sa tugod i Huda. Hediya ma,
sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Lubin, owoy sepulù owoy duwa ngibu
etaw diyà sa tugod i Gad,
6 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Asél, owoy sepulù owoy duwa
ngibu etaw diyà sa tugod i Naptali, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod
i Manasa,
7 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Simiyon, owoy sepulù owoy
duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Lebi, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa
tugod i Isakal,
8 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Sabulon, owoy sepulù owoy
duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Hosé, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa
tugod i Bénhamin.

Ini Sa Medoo Etaw Nekelaun Diyà Sa Dakel Lihay

9 Agulé, hinaa ku ma sa melaweng etaw endà mebilang enù ka medoo da temù.
Kedu da diyà sa langun balangan tanà, owoy sa langun balangan geumpung etaw,
owoy sa langun balangan etaw, owoy sa langun balangan kagi etaw. Egtigdeg da diyà
sa taengan sa metolol bangkù i Nemula owoy diyà sa taengan sa Anak Kebilibili. Owoy
migkawal da sa melomboy kawal mebulà owoy migsabà da sa panga kayu melaweng
daun.
10 Migpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "Meolò Nemula i, sa egpenuu diyà sa metolol
bangkù, owoy meolò ma sa Anak Kebilibili, enù ka linaun da kita diyà sa salà ta."
11 Duen ma dahiya sa langun egsugùsuguen i Nemula egtigdeg nekeulingut diyà
sa metolol bangkù i Datù owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat
mapulù egsugùsuguen i Nemula. Agulé, eglagkeb da langun diyà sa taengan sa
metolol bangkù i Datù owoy eg-oloen da Nemula i.
12 Guwaen da, "Amin. Tigtu mapulù Nemula i sa Datù ta, huenan di meolò kagdi
i. Pedakelen ta, owoy pesalamat ki diyà kagdi, owoy adatan ta, enù ka milantek sa
penemdem di, owoy dakel sa egkegaga di, owoy mebagel sa tunung di. Meolò Nemula
i takà taman melugay. Amin."
13 Agulé, duen sa sebaen kaunutan eg-igsà diyà kenak, guwaen di, "Netiigan ko pa
siini medoo etaw dahini migkawal mebulà owoy sa keduwan da?"
14 Migsagbì a, guwaen ku, "O Datù, tuloni ko polo aken, enù ka kuna sa neketiig."
Agulé, guwaen di diyà kenak, "Ini sa medoo etaw nekeukit diyà sa tigtu dakel lihay
diyà tanà. Pinìpian da dé sa kawal da anì egkebulà temù danà sa depanug sa Anak
Kebilibili.
15 Huenan di, neketigdeg da dé diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula. Agdaw
owoy sigep eg-ugpà da diyà sa Dalesan i Nemula, owoy takà da egpangunut diyà sa
uyot di. Eg-ipaten i Nemula kagda, si Nemula egpenuu diyà sa metolol bangkù.
16 Endà dé meketues da, owoy endà ma dé melupahan da, owoy endà ma dé
melenek da danà sa meedup agdaw ataw ka sa liyu balangan meedup.
17 Enù ka sa Anak Kebilibili diyà sa taengan sa metolol bangkù i Datù, kagdi sa eg-
ipat kenagda, owoy eg-uwiten di ma kagda diyà siedò tebulan wayeg mekepelalù etaw
taman melugay. Owoy eghunasen i Nemula ma sa langun luhà da enù ka egkedanan
di sa langun kekebukulan da."

8

Linekat Di Sa Kepitu Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

1 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kepitu tandà igpedeket diyà sa kalatas
dinilin. Egoh di miglekat, minetigkemed sa langun diyà langit taman tengà ulas.
2 Agulé, hinaa ku sa pitu egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa taengan i Nemula,
owoy duen sa igbegay di tegbuli diyà sa uman sebaen kenagda.
3 Duen ma sa sebaen egsugùsuguen i Nemula eg-uwit sa bilu bulawan dinaleman
sa mepion ngadeg. Mig-angay egtigdeg medapag diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay
ibegay diyà si Nemula. Duen medoo lana mepion ngadeg igbegay diyà kenagdi anì
meseamut sa mepion ngadeg ulowen di owoy sa kesimbà sa langun etaw i Nemula.
Agulé, eg-ulowen di sa mepion ngadeg diyà sa lamisan bulawan diyà sa taengan sa
metolol bangkù i Nemula.
4 Hê, egkeseamut sa ebel mepion ngadeg owoy sa kesimbà sa medoo etaw i Nemula,
owoy egpekeuma diyà kagdi kedu diyà sa bilu bulawan egsabaan sa egsugùsuguen
di egtigdeg diyà sa taengan i Nemula.
5 Agulé, egkuwaen sa egsugùsuguen i Nemula sa bilu bulawan, owoy pinenù di
baga kedu diyà sa lamisan kenà da eg-ulow sa hinagtay inimatayan. Hê igbuung di
diyà tanà. Petow dé migkilat owoy migpeletê owoy egsilà owoy miglinug.

Ini Denu Sa Pitu Tegbuli

6 Agulé, tapay da dé igpeteges sa pitu egsugùsuguen i Nemula sa tegbuli da.
7 Agulé eghiyupen sa muna egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli. Hê, petow dé duen sa nenabù diyà tanà, sa bunga't udan megenaw, owoy nenabù ma sa apuy neamutan depanug. Huenan di, neulow sa sebaed diyà sa telu baed sa tanà, owoy neulow ma sa sebaed diyà sa telu baed sa medoo kayu owoy sa langun keluwen.

8 Agulé, eghiyupen sa keduwa egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli. Hê, duen sa nenabù diyà dagat sa éhê dakel getan eglegleg. Huenan di, nebaluy depanug sa sebaed diyà sa telu baed sa dagat,
9 owoy nematay ma sa sebaed diyà sa telu baed sa langun sedà diyà dagat, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa telu baed sa langun eg-edaan diyà dagat.

10 Agulé, eghiyupen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli, owoy nenabù kedu langit dò sa dakel bituen eglegleg lagà sulù. Nekesugat diyà sa sebaed diyà sa telu baed sa langun lawa't wayeg owoy tebulan.
11 Iya sa ngadan sa bituen nenabù, Mepait. Huenan di, egkepait sa sebaed diyà sa telu baed sa langun wayeg diyà tanà, owoy medoo sa etaw nematay danà sa wayeg ininem da enù ka tigtu mepait temù.

12 Agulé, eghiyupen sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli. Hê, petow dé nedaetan sa sebaed diyà sa telu baed sa agdaw, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa telu baed sa bulan, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa telu baed sa medoo bituen. Huenan di, nekedan sa sebaed diyà sa telu baed sa legdaw da. Tigtu migdeleman, enù ka endà dé duen sa eglegdaw taman epat kaulas uman agdaw. Hediya ma amuk sigep, endà ma dé duen sa eglegdaw taman epat kaulas.

13 Agulé, egoh ku eghaa pelà, dinineg ku sa kagi sa banug eglepal mehagtaw diyà awang. Eg-ikagi metaled taman telu gulê, guwaen di, “Aba! Mepasangan temù sa langun etaw eg-ugpà diyà tanà.” Agulé guwaen di dema, “Tigtu kumedaet pa uman sa kelikutan mekeuma diyà kenagda, enù ka buyu dé tumegbuli sa telu nesamà egsugùsuguen i Nemula.”

9

1 Agulé, eghiyupen sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa tegbuli di. Hê, duen sa eghauwen ku sa éhê palas bituen dutu tanà dò enù ka nenabù dé kedu diyà langit. Binegayan da gunsì anì ukaan di sa tosong endà duen taman kedalem.
2 Agulé, inukaan di dé iya wé tosong, owoy eglesut dahiya sa ebel lagà sa ebel dakel apuy. Huenan di, migdeleman sa uwang tanà enù ka nedilungan sa agdaw danà sa mekepal ebel miglesut kedu dalem sa tosong.
3 Agulé, duen medoo kasuk migpeunut diyà sa ebel owoy migtenà da diyà tanà. Nebegayan da egkegaga anì tigtu mesakit sa kehemued da lagà sa kehemued sa menipit.
4 Dodoo nesasà da doo anì endà pedaetan da duu sa keluwen ataw ka sa medoo hinemula ataw ka sa medoo kayu, dodoo iya daa sa pesakitan da sa medoo etaw endà duen tandà i Nemula diyà sa kilay da.
5 Mekebaluy da doo melihay etaw taman lima gebulan, dodoo nehawidan da ma anì endà mimatay da etaw. Lagà sa kesakit sa kehemued menipit sa kepelihay da etaw.
6 Diyà siini lima gebulan, iya sa ungayà sa medoo etaw petoyò da hedem, dodoo endà mebaluy di mematay da. Apiya di pa dakel sa ungayà da mematay, endà ma mematay da.

7 Ini sa egoh-egoh sa medoo kasuk hinaa ku. Éhê sa lawa kudà egkudaan etaw
eg-angay eggila sa lawa da, dodoo éhê sa palas etaw sa palas da, owoy duen sa éhê
sayap bulawan diyà sa ulu da.
8 Metaes ma sa bulbul da lagà sa balut ulu bayi, owoy éhê ngipen liyun sa ngipen
da.
9 Duen diyà sa kagpa da sa éhê enil sedà, dodoo putow polo enù ka lagà anit da.
Nekeiling sa dagì sa medoo kudà egletu eggodoy kalitun eg-angay eggila sa dagì lepelet
sa pakpak da eglepal.
10 Éhê ikug menipit sa ikug da, enù ka épê ma seged. Danà sa ikug da, mekepelihay
da sa medoo etaw taman lima gebulan.
11 Iya sa ulu-ulu eg-uwit kenagda sa egsugùsuguen i Satanas eg-ipat sa tosong endà
duen taman kedalem. Iya sa ngadan di diyà sa kagi Hibelu, Abadon, owoy Apolyon
sa ngadan di diyà kagi Geligu. Na, iya sa selepangan di sa atung tegepedaet.
12 Hê, neelut dé sa sebaen kelikutan tigtu medaet mekeuma diyà sa medoo etaw
diyà tanà, dodoo duen pa sa duwa kelikutan tigtu medaet buyu dé tumebow.
13 Agulé, eghiyupen sa keenem egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli, owoy
duen sa eg-ikagi dinineg ku kedu diyà sa epat sidung diyà sa epat sulung sa lamisan
bulawan kenà da eg-ulow sa mepion ngadeg diyà sa taengan i Nemula.
14 Eg-ikagi diyà sa keenem egsugùsuguen i Nemula migtegbuli, guwaen di, “Lengai
ko dé sa epat egsugùsuguen i Nemula nesigkem egoh anay dutu siedò dakel lawa't
wayeg Upelatis.”
15 Huenan di, linengaan di dé siedò epat egsugùsuguen di nesigkem. Tinapay da dé
egoh anay egpeangat taman endà meuma siini ulas ini egoh di diyà siini bulan owoy
siini palay, anì imatayan da sa sebaed diyà sa telu baed sa langun etaw.
16 Agulé, tinulonon a sa kedoo sundalu egkudà eg-unut diyà siedò epat
egsugùsuguen di. Iya sa kedoo da duwa pulù ngibu lagsà.
17 Ini sa egoh-egoh sa medoo kudà owoy sa sundalu igpehaa diyà kenak. Duen sa
anit sa medoo sundalu egkudà hinaa ku, duen melalegà éhê sa kelalegà apuy owoy
duen ma melunu éhê sa mapulù batu sapilo owoy duen ma melalag éhê sa asulpul.
Nekeiling ulu liyun sa ulu kudà da, owoy duen sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul
eglegleg eglesut diyà sa ebà kudà.
18 Danà sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul eglesut diyà sa ebà kudà, nematay
sa sebaed diyà sa telu baed sa langun etaw.
19 Enù ka duen egkegaga sa medoo kudà eg-imatay da etaw danà sa ebà da owoy
danà ma sa ikug da, enù ka nekeiling uled sa ikug da enù ka duen sa ulu di anì
mepelihay sa medoo etaw danà sa ikug da.
20 Dodoo sa medoo etaw nesamà endà pa nematay da danà sa binaelan sa kudà,
tapay doo endà ekedan da duu sa medaet egbaelan da. Endà egsabuh da egpenemula
sa medoo busaw owoy sa medoo inetaw binaelan da bulawan owoy pilak owoy galang
owoy batu owoy kayu. Tapay doo egsaligan da apiya di pa endà egpekehaa sa medoo
inetaw owoy endà ma egpekedineg da owoy endà ma egpekebigkat da.
21 Endà ma ekedan sa medoo etaw duu sa keimatay da etaw owoy sa kegamut da
owoy sa kebigà da owoy sa kepenakaw da.

10

Ini Denu Sa Tukééy Kalatas Egsabaan Sa Egsugùsuguen I Nemula

1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebagel egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu
langit dò eg-unutan gaeb. Nekeulingut sa belugtu diyà sa ulu di, owoy egsenang sa
palas di lagà sa senang agdaw, owoy nekeiling tungenu eglegleg sa senang lisen di.

2 Duen sa tukééy kalatas nebekah diyà sa belad di. Egoh di migtenà, igkogkog di
sa lisen di denu kuwanan diyà sa teliwadà dagat owoy igkogkog di ma sa bibang di
diyà tanà.
3 Pinetaled di sa kagi di nekeiling sa kagi liyun. Egoh di mig-ikagi, petow dé egsagbì
sa pitu kilat metaled.
4 Egoh di neubus eg-ikagi sa pitu kilat, ungayà ku isulat ku hedem sa dinineg ku.
Dodoo duen polo sa eg-ikagi kedu langit dò, guwaen di, “Yaka egsulat duu sa inikagi
sa pitu kilat. Tagui ko daa diyà sa pedu ko.”
5 Agulé, sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà dagat owoy diyà tanà, pinetigdeg
di sa belad di denu kuwanan,
6 owoy egpengibet diyà si Nemula, sa Nemula melalù taman melugay sa migbael
langit owoy tanà owoy dagat owoy sa langun eghauwen. Eg-ikagi, guwaen di, “Endà
dé melimpas sa atas i Nemula.
7 Enù ka amuk tumegbuli sa kepitu egsugùsuguen di, ipetuu i Nemula doo sa
penemdem di iglidung egoh anay, enù ka iya dé sa igpetiig di diyà sa medoo
tegesugkow di egpangunut diyà kenagdi.”
8 Agulé, eg-ikagi dema diyà kenak siedò mig-ikagi kedu langit dò dinineg
ku. Guwaen di, “Angay ko kuwa iya wé tukééy kalatas nebekah sinabaan sa
egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà dagat owoy diyà tanà.”
9 Huenan di, mig-angay a diyà sa egsugùsuguen i Nemula owoy egpegeniyen ku sa
kalatas sinabaan di. Agulé, eg-ikagi diyà kenak, guwaen di, “Kuwa ko owoy kaen ko
ma. Tigtu meemis éhê nanam teneb diyà sa ebà ko, dodoo amuk imeluten ko, tigtu
mepait diyà sa tekuwes ko.”
10 Agulé, kinuwa ku sa tukééy kalatas diyà sa belad di, owoy kinaen ku. Tigtu
meemis lagà nanam teneb diyà sa ebà ku, dodoo egoh ku mig-imelut, tigtu mepait
diyà sa tekuwes ku.
11 Hê, duen dema sa eg-ikagi diyà kenak, guwaen di, “Sugkowi ko dema sa kagi i
Nemula denu sa medoo ulu-ulu owoy sa medoo etaw diyà sa langun balangan tanà
owoy sa medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan kagi etaw.”

11

Ini Denu Sa Duwa Etaw Tegetegudon Sa Kagi I Nemula

1 Agulé, binegayan a sa tembu éhê tuked, owoy duen sa migsugù kenak, guwaen di,
“Angay ko tembu sa simbaan Dalesan i Nemula, owoy sa kenà da eg-imatay hinagtay
ibegay diyà si Nemula. Owoy bilang ko ma sa kedoo etaw egsimbà dahiya.
2 Dodoo, yaka egtembu duu sa duwangen di, enù ka iya sa mekebegay diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu. Atuwan da owoy utuhan da sa menuwa Hélusalém, sa
menuwa i Nemula taman epat pulù owoy duwa gebulan.
3 Duen sa duwa etaw peangayen ku dutu anì tumegudon da. Kumawal da sakù
owoy tulonen da ma sa kagi i Nemula taman sengibu duwa gatus owoy enem pulù
agdaw.”
4 Na, siini duwa etaw tegetegudon, kagda sa pinegulepengan sa duwa kayu olibu
tinulon sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Owoy kagda ma sa pinegulepengan sa
duwa sulù igtenà diyà sa taengan i Nemula sa Datù diyà sa langun tanà.
5 Amuk duen etaw melihay kenagda, dumuen apuy lumesut diyà sa ebà da anì
meulow sa etaw egkuntelà kenagda. Huenan di, meimatayan doo sa langun etaw
melihay kenagda.
6 Duen ma sa tunung da umalang sa gaeb anì endà umudan di taman sa lugay da
tumegudon. Duen ma sa tunung da anì baluyen da depanug sa lawa't wayeg, owoy

duen ma sa egkegaga da migtamay sa langun etaw diyà tanà danà sa medoo balangan lihay, muni dé nengan sa uyot da.
7 Amuk meubus siini duwa etaw egtegudon sa kagi i Nemula, dumuen sa mebalaw uled tanà lumesut diyà sa tosong endà duen taman kedalem. Gilawen di kagda owoy atuwan di kagda owoy imatayan di.
8 Agulé, pehibaten da daa lawa siini duwa etaw diyà sa kalasada sa dakel menuwa kenà sa Datù da igtutuk diyà sa kayu igbugsud egoh anay. Na, diyà sa peligad denu iya wé menuwa, iya sa ngadan di Sodoma owoy Igiptu.
9 Agulé, sa langun balangan etaw diyà sa medoo balangan kagi etaw owoy sa medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan tanà, hauwen da sa lawa siini duwa etaw nekehibat diyà sa kalasada taman telu agdaw owoy tengà. Nehawidan sa kelebeng sa lawa da.
10 Tigtu meanggan sa langun etaw diyà tanà danà sa duwa etaw nematay. Huenan di, pistawan da owoy sebegayay da ma uloy. Iya sa pesuwan da egpista enù ka nematay dé siini duwa tegesugkow i Nemula sa migpelihay kenagda diyà tanà.
11 Dodoo amuk meelut sa telu agdaw owoy tengà, peginawaen i Nemula dema siini duwa tegesugkow di. Hê, meenaw da owoy tumigdeg da. Huenan di, tigtu melimedangan temù sa langun etaw eghaa kenagda.
12 Agulé, dinineg sa duwa tegesugkow i Nemula sa eg-ikagi metaled kedu diyà langit, guwaen di, “Angay yu dé diyà langit.” Hê, egkebatun da dé diyà langit eg-unutan gaeb, owoy hinaa ma sa langun kuntelà da kagda egkebatun.
13 Hê, petow dé miglinug tigtu mebagel. Medaetan sa sebaed diyà sa sepulù baed diyà iya wé menuwa, owoy nekesugsug ma sa pitu ngibu etaw danà sa linug. Tigtu egkelimedangan sa medoo etaw nesamà, huenan di eg-oloen da Nemula i épê dakel egkegaga diyà langit.
14 Na, neelut dé sa keduwa kelikutan tigtu medaet mekeuma diyà sa medoo etaw diyà tanà. Dodoo duen pa sa ketelu di buyu dé tumebow.

Migtegbuli Sa Kepitu Egsugùsuguen I Nemula

15 Agulé, eghiyupen sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli, owoy duen sa medoo eg-ikagi metaled diyà langit, guwaen da, “Endà dé duen duma datù diyà sa langun etaw diyà tanà liyu daa si Datù Nemula owoy si Kelistu sa Datù hinemilì di. Endà meelut sa kedatù di taman melugay.”
16 Agulé, eglagkeb dema sa duwa pulù owoy epat kaunutan egpenuu diyà sa taengan i Nemula, owoy eg-oloen da,
17 guwaen da,
“O Datù ké si Nemula, tigtu dakel sa egkegaga ko.
Tapay ka dé Nemula egoh anay taman ini egoh di.
Egpesalamat ké diyà keniko,
enù ka igpehaa ko dé sa dakel tunung ko,
owoy nekeedung dé sa kedatù ko diyà tanà.
18 Apiya di pa temù egbulitan sa medoo kuntelà ko kuna,
neuma doo sa agdaw ko migtamay kenagda,
owoy ini ma sa agdaw ko tumepeng sa binaelan sa langun etaw nematay.
Neuma ma dé sa egoh ko megay untung diyà sa langun etaw migpangunut diyà keniko,
sa medoo tegesugkow ko egoh anay,
owoy sa langun etaw ko iling ka lagdà etaw ataw ka dakel etaw,
owoy sa langun etaw eg-adat keniko.
Neuma ma dé sa agdaw ko pedaet sa langun etaw migbael medaet diyà tanà.”

19 Agulé, neukaan sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy hinaa ku dahiya sa baul
dinaleman sa sulat igpasad i Nemula. Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê
owoy eglinug owoy duen ma sa tigtu dakel bunga't udan.

12

Ini Denu Sa Tandà Sa Bayi Owoy Sa Dakel Uled Tanà Nagan

1 Agulé, duen sa dakel tandà mekegaip hinaa ku diyà langit. Hinaa ku sa bayi igginis
di sa agdaw owoy mig-utuh ma diyà sa bulan owoy duen sepulù owoy duwa bituen
igsayap di.
2 Egsakalan sa bayi owoy eglesing danà sa kesakit di enù ka buyu dé eglesutan.
3 Agulé, duen sa sebaen ma dakel tandà mekegaip hinaa ku diyà langit. Duen sa
tigtu dakel uled melalegà pinengadanan da nagan. Duen pitu ulu di owoy sepulù
sidung di, owoy diyà sa uman sebaen ulu di duen sa metolol sayap di tandà sa
egkegaga di.
4 Huenan di, egkuwaen ikug di daa sa sebaed diyà sa telu baed sa bituen diyà langit,
owoy ibuung di diyà tanà. Agulé, egtigdeg diyà sa taengan sa bayi buyu umanak anì
mekaen di sa batà amuk lumesut.
5 Agulé, eg-anak maama sa bayi, dodoo endà nekaen sa nagan duu enù ka petow
dé kinuwa i Nemula nebatun diyà sa metolol bangkù di. Na, iya sa ketamanan siini
batà pedatù kani diyà sa langun balangan etaw diyà tanà, owoy endà duen etaw
mekeeked sa kedatù di enù ka mebagel lagà sa putow endà metepù.
6 Dodoo egoh sa bayi mig-anak dé, egpelaguy diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
enù ka iya sa tinapay i Nemula kenà di mekeugpà. Eg-ipaten di kagdi dutu taman
sengibu duwa gatus owoy enem pulù agdaw.
7 Agulé, duen sa gila diyà langit. Si Miguwél, sa sebaen ulu-ulu egsugùsuguen i
Nemula, owoy sa medoo duma di egsugùsuguen i Nemula, eggilawen da sa nagan.
Eg-atu ma eggila sa nagan owoy sa medoo egsugùsuguen di.
8 Egsegilaway da, dodoo endà nekegaga sa nagan. Huenan di, endà dé nekeugpà da
diyà langit.
9 Nehemagawan sa dakel uled nagan kedu diyà langit, owoy nekebuung diyà tanà
lapeg sa medoo egsugùsuguen di. Na, kagdi sa pinengadanan sa tapay uled egoh
anay, owoy kagdi si Satanas ulu-ulu sa medoo busaw owoy sa tegeakal langun etaw
diyà tanà.
10 Agulé, duen sa eg-ikagi metaled dinineg ku diyà langit. Guwaen di, “Neketuu dé
sa kealuk i Nemula etaw ini egoh di. Igpehaa dé i Nemula sa egkegaga di egpedatù,
owoy igpehaa ma sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula sa egkegaga di egpedatù. Endà dé
duen sa egtipu sa medoo etaw egpigtuu, enù ka nehemagawan dé kedu diyà langit
Satanas i sa tegetipu kenagda diyà si Nemula agdaw owoy sigep.
11 Siini medoo etaw egpigtuu, nekeatu da dé diyà siedò tegetipu kenagda danà sa
depanug sa Anak Kebilibili sa inimatayan diyà sa kayu igbugsud. Owoy nekeatu da
ma danà sa tuu tegudon egtulonen da. Endà egsagipaen da duu sa hagtay da, dodoo
mepion polo diyà kenagda amuk meimatayan da danà sa kepigtuu da.
12 Huenan di, keanggan yu dé, kiyu i langun etaw eg-ugpà diyà langit. Dodoo tigtu
mepasangan yu, kiyu i etaw eg-ugpà diyà tanà owoy diyà dagat, enù ka migtebow
dé diyà keniyu sa datù busaw, si Satanas. Tigtu egbulit enù ka netiigan di buyu dé
meuma sa egoh di mepigtamayan.”
13 Na, egoh sa dakel uled nagan neketiig nekebuung dé diyà tanà, eglohoten di siedò
bayi mig-anak maama.

14 Dodoo duen sa duwa pakpak dakel banug igbegay i Nemula diyà sa bayi anì
mekelepal dutu siedò kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, enù ka
eg-ipaten i Nemula dutu taman telu gepalay owoy tengà anì endà meuma di sa nagan.
15 Agulé, pinelesut sa nagan diyà sa ebà di sa dakel wayeg anì melened sa bayi.
16 Dodoo tinabangan sa tanà sa bayi, enù ka nesekawang. Hê, mig-ukit polo dahiya
sa dakel wayeg kedu diyà sa ebà nagan.
17 Huenan di, tigtu egbulitan sa nagan sa bayi, owoy mig-angay eggila diyà sa medoo
tugod di. Kagda sa medoo etaw egpangunut diyà sa igsugù i Nemula owoy eg-udes
ma eg-unut diyà sa tuu tegudon igtulù i Hésus.
18 Agulé, egtigdeg sa nagan diyà sa mantadan.

13

Ini Denu Sa Duwa Mebalaw Uled Tanà Hinaa I Huwan

1 Agulé, hinaa ku sa mebalaw uled tanà eglesut diyà dagat. Duen sepulù sidung di
owoy pitu ulu di. Duen sa metolol sayap diyà sa uman sebaen sidung di, owoy duen
sa medaet kagi igsumbung diyà si Nemula nekesulat diyà sa uman sebaen ulu di.
2 Éhê sa dakel miyong liyopaldo sa egoh-egoh siini uled tanà hinaa ku. Tigesa sa
lisen di éhê sa lisen sa uled tanà oso, owoy éhê ebà liyun sa ebà di. Agulé, igbegay sa
nagan diyà siini mebalaw uled tanà sa langun tunung di owoy sa kedatù di owoy sa
dakel egkegaga di egpedatù diyà tanà.
3 Nepalian sa sebaen ulu siini mebalaw uled tanà, owoy lagà nematay dé iya wé
ulu di, dodoo nebawuh sa dakel palì di owoy nehagtay dema. Huenan di, egkegaipan
sa langun etaw diyà tanà, owoy eg-unutan da ma sa mebalaw uled tanà.
4 Egpenemulawen da sa nagan enù ka igbegay di sa egkegaga di diyà sa mebalaw
uled tanà. Egpenemulawen da ma sa mebalaw uled tanà, guwaen da, “Endà duen sa
mekelowon diyà sa mebalaw uled tanà, owoy endà ma duen sa mekeatu kenagdi.”
5 Endà sagipaen i Nemula duu sa mebalaw uled tanà anì egpeolòolò owoy
mekesumbung ma diyà si Nemula, owoy egpandayaen di ma anì egpedatù diyà tanà
taman epat pulù owoy duwa gebulan.
6 Egoh di eg-ikagi, egsumbungen di Nemula i, owoy egtubaden di ma sa kenà i
Nemula eg-ugpà diyà langit, owoy egsumbungen di ma sa langun etaw i Nemula eg-
ugpà diyà langit.
7 Egpandayaen i Nemula ma sa kegila sa uled tanà diyà sa medoo etaw i Nemula
diyà tanà anì atuwan di. Owoy mebegayan ma egkegaga anì kumedatù diyà sa langun
balangan etaw owoy sa langun geumpung etaw owoy sa langun balangan kagi etaw
diyà sa langun balangan tanà.
8 Hê, penemulawen sa langun etaw diyà tanà sa mebalaw uled tanà, liyu daa sa
medoo etaw nekesulat sa ngadan da diyà sa libelu sinulatan sa ngadan sa langun etaw
nebegayan lalù endà meelut di. Iya sa libelu igsulat sa Anak Kebilibili neimatayan,
owoy tapay dé igsulat di egoh sa tanà endà pa duen.
9 Na, kiyu i medoo etaw egdineg, dinegdineg yu hih sa eg-ikagiyen ku.
10 Amuk duen etaw hinemilì i Nemula anì mesigkem, mesigkem doo. Owoy amuk
duen etaw mimatay duma di danà sundang, mematay ma doo danà sundang. Huenan
di, tigkelan ta sa kelikutan ta owoy sumalig ki ma diyà si Nemula, kita i etaw egpigtuu.
11 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebalaw uled tanà eglesut kedu dalem tanà. Duen
duwa sidung di nekeiling sidung anak kebilibili, dodoo nekeiling sa kagi sa dakel uled
nagan sa keikagi di.
12 Siini mebalaw uled tanà, kagdi sa salu sa muna mebalaw uled tanà, owoy
kagdi ma sa binegayan di egkegaga. Egtegelen di sa langun etaw diyà tanà anì

penemulawen da sa muna mebalaw uled tanà, sak nelikuan egoh di nematay danà palì.
13 Duen medoo dakel panduan egbaelan sa keduwa mebalaw uled tanà. Duen apuy igpetuntun di kedu diyà langit hauwen sa langun etaw.
14 Huenan di, meakalan sa langun etaw diyà tanà danà sa medoo panduan binaelan di danà sa egkegaga sa muna mebalaw uled tanà. Agulé, sinugù di kagda anì baelan da sa inetaw penemulawen da éhê egoh sa muna mebalaw uled tanà nepalian danà sundang dodoo nelikuan doo.
15 Agulé, nebegayan ma egkegaga siini keduwa mebalaw uled tanà anì peginawaen di sa inetaw binaelan da éhê egoh sa muna mebalaw uled tanà. Huenan di, egpekeikagi ma dé sa inetaw owoy isugù di ipeimatay sa langun etaw endà egpenemula kenagdi.
16 Agulé, egtegelen di ma sa langun etaw, iling ka dakel etaw ataw ka tukééy etaw, iling ka kawasà etaw ataw ka pubeli, iling ka udipen ataw ka temù etaw anì ipetandà sa belad da denu kuwanan ataw ka sa kilay da.
17 Huenan di, sumalà dé sa etaw endà duen sa tandà di, endà mekedagang di owoy endà ma mekebeli di. Na, iya sa tandà di sa ngadan sa muna mebalaw uled tanà ataw ka sa lemilu sa selepangan ngadan di.
18 Iya daa sa meketiig ini i sa etaw binegayan i Nemula sa milantek penemdem. Metiigan sa etaw épê melabel penemdem sa selepangan siini lemilu sa uled tanà, enù ka ngadan etaw sa selepangan di. Iya sa lemilu di, enem gatus owoy enem pulù owoy enem.

14

Ini Sa Duyuy Sa Medoo Etaw Eg-unut Diyà Sa Anak Kebilibili

1 Agulé, eghauwen ku sa Anak Kebilibili egtigdeg diyà sa Getan Siyon. Duen ma medoo etaw diyà kenagdi, magatus epat pulù owoy epat ngibu sa kedoo da. Duen sa igsulat diyà sa kilay da sa ngadan sa Anak Kebilibili owoy ngadan sa Emà di.
2 Agulé, dinineg ku sa eg-ikagi diyà langit. Lagà labal sa dakel sagpaw sa kagi di, owoy metaled ma lagà kilat. Lagà ma dagì sa medoo togò sa dinineg ku.
3 Egtigdeg siini magatus epat pulù owoy epat ngibu etaw diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula owoy sa epat mapulù egsugùsuguen di owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan. Egduyuy da sa magtu duyuy, owoy endà duen etaw meketiig sa duyuy da liyu daa kagda, enù ka kagda daa sa etaw diyà tanà nekelaun kedu diyà sa kedatù i Satanas.
4 Kagda sa etaw endà lebeg pedu enù ka endà egbigà da, enù ka tigtu metiengaw sa adat da. Takà da eg-unut-unut diyà sa Anak Kebilibili sumalà dé sa angayan di. Kagda ma sa muna linaun di kedu diyà sa langun etaw diyà tanà anì lagà da sa letus palay mekebegay diyà si Nemula owoy sa Anak Kebilibili.
5 Endà ma duen sa butbut tinulon da, owoy endà ma duen sa salà binaelan da.

Ini Sa Tinulon Sa Telu Egsugùsuguen I Nemula

6 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula eglepal diyà sa teliwadà awang. Iya sa galebek di itulù di sa Mepion Tegudon endà mekedan di taman melugay. Egtegudonen di diyà sa langun balangan etaw diyà sa langun balangan tanà owoy sa langun geumpung etaw owoy diyà sa langun balangan kagi etaw.
7 Eg-ikagi metaled, guwaen di, “Adati yu Nemula i, owoy olò yu ma, enù ka neuma dé sa agdaw di tumepeng sa binaelan sa langun etaw. Olò yu Nemula i enù ka kagdi sa migbael langit owoy tanà owoy dagat owoy tebulan wayeg.”
8 Agulé, duen sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula nekesetugdug. Guwaen di, “Nedaetan dé. Tigtu nedaetan dé iya wé dakel menuwa Babiloniya. Lagà sa bayi

tegepediyangdang enù ka inenggat di sa langun etaw egpeinem sa wain di tigtu
mekehilu anì mekeunut da kenagdi egbael sa salà tigtu egkelepuhan i Nemula.”
9 Agulé, duen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula nekesetugdug diyà kenagda.
Migpetaled eg-ikagi, guwaen di, “Amuk duen etaw egpenemula sa mebalaw uled tanà
owoy sa inetaw éhê sa egoh-egoh di, owoy amuk egpetandà diyà sa mebalaw uled tanà
diyà sa kilay di ataw ka sa belad di,
10 iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula. Sa kepigtamay di kenagda lagà sa
wain mepait hinudud di diyà sa basù pinelagaan sa dakel kebulit di, owoy iya sa
meinem da. Tuu ma doo, sumalà dé sa etaw egpenemula sa mebalaw uled tanà,
iya sa etaw tigtu mepelihay temù diyà sa lanaw apuy owoy diyà sa asulpul eglegleg,
owoy eghahauwen sa Anak Kebilibili owoy sa medoo egsugùsuguen i Nemula iya wé
mebaelan da.
11 Endà dé mekedan di taman melugay sa ebel apuy kenà da mepigtamayan. Endà
ma dé mekedan sa lihay da agdaw owoy sigep, enù ka kagda sa etaw migpenemula sa
mebalaw uled tanà owoy sa inetaw éhê sa egoh-egoh di binaelan da, owoy migpetandà
da ma sa ngadan di.”
12 Huenan di, tigkeli yu dé sa kelikutan yu, kiyu i etaw i Nemula taman sa kedoo ta
egpangunut diyà sa igsugù i Nemula owoy egpigtuu diyà si Hésus.
13 Agulé, dinineg ku sa eg-ikagi diyà kenak kedu diyà langit, guwaen di, “Sulati
ko ini i. Amuk mematay sa etaw egpigtuu diyà si Datù, meanggan da doo.” Hê,
egsagbì sa Metiengaw Suguy i Nemula, guwaen di, “Tuu ma doo. Tigtu meanggan da
temù, enù ka mekeetud da gumalebek, enù ka dumuen sa untung da danà sa mepion
binaelan da.”

Ini Denu Sa Keketu Da Sa Medoo Etaw Diyà Tanà

14 Agulé, eglengag a dema owoy hinaa ku sa gaeb egsenang, owoy duen sa egpenuu
dahiya éhê egoh sa Kakay Langun. Duen sa metolol sayap di bulawan, owoy duen sa
megalang kumpay sinabaan di.
15 Agulé, duen sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula miglaun diyà sa Dalesan i
Nemula diyà langit. Eg-ikagi metaled diyà sa etaw egpenuu diyà gaeb, guwaen di,
“Kumpay ko dé, enù ka neuma dé sa agdaw keketu, enù ka lagà sa palay melegà dé
sa tanà.”
16 Agulé, egkumpay sa etaw egpenuu diyà gaeb, owoy egketuwen di sa tanà.
17 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula miglaun diyà sa Dalesan
i Nemula diyà langit, owoy duen ma sa hagdi kumpay megalang.
18 Agulé, miglaun sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula diyà sa kenà da eg-ulow
mepion ngadeg diyà sa Dalesan i Nemula. Kagdi sa egsugùsuguen i Nemula eg-ipat
sa apuy dahiya. Migpetaled eg-ikagi diyà sa egsugùsuguen i Nemula egsabà kumpay,
guwaen di, “Kumpay ko dé, owoy ketu ko sa bunga palas dutu tanà dò, enù ka melegà
dé.”
19 Hê, egkumpay sa egsugùsuguen i Nemula, owoy egketuwen di sa langun bunga
palas diyà tanà. Agulé, igbuung di diyà sa atung kenà da eghemeg palas. Na, iya sa
pinegulepengan sa kenà da eghemeg palas sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa
medoo egkuntelà kenagdi.
20 Diyà dibaluy sa menuwa sa kenà da eghemeg palas. Hê, eglesut dahiya sa
depanug mekeiling memahà owoy egdelug taman labi telu gatus kakilumitelu owoy
taman pelà sa kedalem di.

15

Ini Denu Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula Eg-uwit Sa Lihay Etaw

1 Agulé, duen sa sebaen ma tandà tigtu mekegaip hinaa ku diyà langit. Duen sa
pitu egsugùsuguen i Nemula eg-uwit sa pitu balangan lihay. Iya sa sabuhanan lihay,
enù ka amuk meimet siini pitu lihay, meubus dé sa kepigtamay i Nemula etaw diyà
tanà.
2 Duen ma sa hinaa ku éhê lanaw tigtu metiengaw lagà pegalungan dodoo
neamutan apuy. Hinaa ku ma dahiya sa langun etaw nekeatu diyà sa mebalaw
uled tanà, enù ka endà egpenemulawen da duu sa inetaw éhê sa egoh-egoh di owoy
endà ma egpetandà da sa lemilu ngadan di. Egtigdeg da diyà sa dapag lanaw tigtu
metiengaw, owoy egsabaan da sa togò igbegay i Nemula diyà uman sebaen kenagda.
3 Langun da egduyuy sa duyuy i Mosis, sa migpangunut diyà si Nemula egoh anay,
owoy sa duyuy eg-olò sa Anak Kebilibili, guwaen da,
"O Nemula, kuna sa Datù ké épê dakel egkegaga.
Tigtu dakel sa langun egbaelan ko owoy mekegaip ma.
Kuna sa Datù diyà sa langun balangan etaw.
Anan metiengaw sa adat ko owoy anan metudà sa egbaelan ko.
4 O Datù, kuna sa meadatan etaw.
Owoy pedatuen da ma kuna enù ka kuna daa sa tigtu metiengaw.
Mangay diyà keniko sa langun balangan etaw anì oloen da kuna,
enù ka igpehaa ko dé anan metudà sa egbaelan ko."
5 Agulé, hinaa ku neukaan sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy dahiya sa bilik
kenà sa tandà i Nemula.
6 Agulé, miglaun kedu diyà Dalesan i Nemula sa pitu egsugùsuguen di eg-uwit sa
pitu balangan lihay. Egsenang sa ginis da tigtu mebulà, owoy duen sa bandan da
bulawan diyà sa kagpa da.
7 Agulé, igbegay sa sebaen keepat mapulù egsugùsuguen i Nemula sa bilu bulawan
diyà sa uman sebaen siini pitu egsugùsuguen i Nemula. Nepenù sa pitu bilu bulawan
sa bulitan i Nemula etaw, sa Nemula melalù taman melugay.
8 Agulé, nepenù ebel sa Dalesan i Nemula diyà langit, enù ka iya sa tandà sa senang
i Nemula owoy sa tunung di. Huenan di, endà mekeludep sa etaw diyà sa Dalesan i
Nemula taman endà meimet sa pitu lihay inuwit sa pitu egsugùsuguen i Nemula.

16

Ini Sa Kebuwah Da Sa Pitu Bilu Bulawan

1 Agulé, dinineg ku sa eg-umow diyà sa Dalesan i Nemula, owoy egsuguen di sa
pitu egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, "Angay yu buwah diyà tanà siedò pitu bilu
nepenù sa bulitan i Nemula."
2 Agulé, mig-angay sa sebaen egsugùsuguen i Nemula egbuwah sa lihay dalem bilu
di diyà tanà. Hê, petow dé migduen liboh diyà sa langun etaw migpetandà diyà sa
mebalaw uled tanà owoy diyà sa langun etaw migpenemula sa inetaw nekeiling diyà
sa palas di. Mahù sa liboh da owoy tigtu mesakit ma.
3 Hediya ma sa keduwa egsugùsuguen i Nemula, binuwah di diyà sa dagat sa lihay
dalem sa bilu di. Petow dé nebaluy depanug sa dagat nekeiling sa depanug sa etaw
nematay. Huenan di, nematay sa langun eghauwen dalem dagat.
4 Agulé, binuwah sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa bilu di diyà
sa medoo lawa't wayeg owoy diyà tebulan. Petow dé anan da nebaluy depanug.
5 Agulé, dinineg ku sa kagi sa egsugùsuguen i Nemula eg-ipat sa wayeg. Guwaen
di, "O Nemula, kuna sa tigtu metiengaw. Tapay ka dé duen kuna ya egoh anay taman
ini egoh di. Tigtu metudà sa kepigtamay ko nekeuma diyà siini medoo etaw,

6 enù ka inimatayan da sa medoo etaw egpigtuu diyà keniko owoy sa medoo
tegesugkow ko egoh anay. Huenan di, pineinem ko ma kagda depanug. Mepion
iya wé enù ka nekeuma dé diyà kenagda sa untung nekesugat diyà sa binaelan da."

7 Agulé, dinineg ku dema sa eg-ikagi kedu diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay
diyà si Nemula. Guwaen di, "O Datù Nemula épê dakel egkegaga, tuu ma doo. Tigtu
nesugat sa kepigtamay ko etaw owoy metudà ma."

8 Agulé, binuwah sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa bilu di diyà
agdaw. Petow dé tigtu migkeedup temù sa agdaw, huenan di medaig sa medoo etaw
diyà tanà.
9 Nedaig da enù ka tigtu meedup temù sa agdaw. Huenan di, egtubaden da Nemula
i danà di migpeangay sa medoo lihay diyà kenagda. Dodoo tapay doo endà eg-ekedan
da duu sa medaet egbaelan da, owoy endà ma eg-oloen da Nemula i.

10 Agulé, binuwah sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa bilu di diyà
sa bangkù kenà sa mebalaw uled tanà egpedatù. Petow dé migdeleman temù taman
sa nelusud kedatuan sa mebalaw uled tanà. Agulé, nehemuedan sa langun etaw sa
dilà da danà kesakit sa lihay nekeuma diyà kenagda.
11 Egtubaden da ma Nemula i diyà langit danà sa mesakit egtugedamen da owoy
danà sa liboh diyà sa lawa da. Dodoo tapay doo endà eg-ekedan da duu sa medaet
egbaelan da.

12 Agulé, binuwah sa keenem egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa bilu di
diyà siedò dakel lawa't wayeg Upelatis. Petow dé neeti iya wé wayeg anì dumuen sa
ukitan sa medoo sulutan tumebow kedu tebowon agdaw.
13 Agulé, hinaa ku sa telu busaw tigtu medaet éhê egoh-egoh bakbak. Miglesut sa
sebaen diyà sa ebà sa dakel uled nagan, owoy miglesut ma sa sebaen diyà sa ebà sa
mebalaw uled tanà, owoy miglesut ma sa sebaen diyà sa ebà sa tegesugkow i Satanas.
14 Siini telu busaw, duen ma sa egkegaga da egbael panduan. Kagda sa pineangay
i Satanas diyà sa langun sulutan diyà tanà anì setiponen da sa langun sundalu anì
gilawen da Nemula ya amuk meuma siedò agdaw sa kepigtamay i Nemula épê dakel
egkegaga.
15-16 Huenan di, egsetiponen da sa medoo sulutan owoy sa sundalu da dutu siedò
getan pinengadanan Almagidon diyà sa kagi Hibelu.

Na, eg-ikagi Datù i, guwaen di, "Taa yu, hih. Lagà sa ketebow tegepenakaw sa
kepelikù ku diyà tanà, enù ka endà duen etaw neketiig sa ulas ku. Amuk pelikù a,
meanggan sa etaw endà tumudug di owoy tapay dé migginis danà di eg-angat-angat
kenak. Meanggan enù ka lagà endà petagbu-tagbu di enù ka endà duen sa kenà di
memalaan."

17 Agulé, binuwah sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa bilu di diyà
awang. Petow dé duen sa eg-ikagi metaled diyà sa metolol bangkù i Datù diyà sa
Dalesan i Nemula, guwaen di, "Neelut dé."
18 Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê owoy eglinug meleges. Endà pa
duen linug meleges éhê iya wé edung egoh i Nemula migbael etaw, enù ka iya sa tigtu
meleges linug.
19 Nebaed telu baed iya wé dakel menuwa Babiloniya, owoy anan nedaetan ma
sa medoo liyu dakel menuwa. Endà nelipengan i Nemula duu sa dakel menuwa
Babiloniya, huenan di lagà pineinem di sa medoo etaw dahiya sa wain diyà sa basù
di, enù ka igpeukit di diyà kenagda sa dakel kebulit di owoy tigtu egpigtamayan di
kagda.
20 Nekedan sa langun pungul diyà dagat, owoy nepenas ma sa langun tuduk.

21 Nenabuan sa medoo etaw sa dakel bunga't udan, lima pulù kakilu sa kebegat sa
uman sebaen bunga't udan. Huenan di, egtubaden sa medoo etaw diyà tanà Nemula
i enù ka tigtu nepelihay da danà sa dakel bunga't udan pineangay di diyà kenagda.

17

Ini Denu Sa Bayi Tegepediyangdang Miglalag

1 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu egsugùsuguen i Nemula mig-uwit
bilu, owoy guwaen di, “Angay ka dini, enù ka ipehaa ku diyà keniko sa kepigtamay
i Nemula mekeuma diyà sa bayi tegepediyangdang miglalag eg-ugpà diyà sa medoo
lawa't wayeg. Iya lagà sa dakel menuwa medapag diyà wayeg.
2 Binigà sa langun sulutan diyà tanà iya wé bayi, owoy eghiluwen sa langun etaw
diyà tanà danà sa wain ipeinem di, lagà sa kebigà di.”
3 Agulé, danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula, inuwit a sa egsugùsuguen
i Nemula diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Hinaa ku dahiya sa bayi egkudà diyà
sa melalegà mebalaw uled tanà. Duen sa sepulù sidung siini mebalaw uled tanà owoy
duen sa pitu ulu di, owoy duen medoo kagi igsumbung diyà si Nemula nekesulat diyà
sa lawa di.
4 Na, egginis sa bayi sa melalegà ginis tigtu mapulù owoy metolol nekeiling sa ginis
sulutan. Tigtu neengom sa bayi sa medoo binaelan da bulawan owoy metolol batu
mapulù owoy pélas. Egsabaan di ma sa tabù bulawan nepenù sa tétê binaelan di
tigtu medaet danà di takà egpediyangdang.
5 Nekesulat diyà sa kilay di sa kagi nelidung pelà sa selepangan di. Iya sa nekesulat,
guwaen di, “Babiloniya sa dakel menuwa miglalag, iya sa lagà inay sa langun
tegepediyangdang owoy sa pesu sa langun medaet egbaelan etaw diyà tanà.”
6 Agulé, hinaa ku ma eghiluwen iya wé bayi enù ka ininem di sa depanug sa medoo
etaw egpigtuu inimatayan di danà da endà eg-eked sa kepigtuu da diyà si Hésus.

Egoh ku mighaa iya wé bayi, tigtu a negaip.
7 Dodoo mig-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, “Maen di ya
egkegaip ka? Tulonen ku diyà keniko sa selepangan siini bayi owoy sa selepangan sa
mebalaw uled tanà egkudaan di épê pitu ulu owoy sepulù sidung.
8 Sa mebalaw uled tanà hinaa ko, nehagtay egoh anay owoy nematay dé, dodoo
buyu dé lumesut dema kedu diyà sa tosong endà duen taman kedalem. Amuk lumesut
dé, iya sa ketamanan di mekeangay diyà sa lanaw apuy anì mepigtamayan. Agulé,
megaip sa langun etaw diyà tanà, sa medoo etaw endà nekesulat sa ngadan da egoh
tanà binaelan diyà sa libelu sinulatan sa ngadan sa medoo etaw nebegayan lalù endà
meelut di. Megaip da langun amuk hauwen da iya wé mebalaw uled tanà, enù ka
nehagtay egoh anay owoy nematay dé, dodoo neenaw dema.
9 “Na, sa etaw épê milantek penemdem, iya sa meketiig ini i. Iya sa lagà sa pitu ulu
sa uled tanà sa pitu getan pinenuuwan sa bayi tegepediyangdang.
10 Owoy iya ma sa selepangan di sa pitu sulutan. Nematay dé sa lima sulutan, owoy
duen sa sebaen sulutan egpedatù pelà ini egoh di, owoy duen pa sa sebaen sulutan
endà pa egpedatù di. Dodoo amuk meuma sa egoh di kumedatù, endà iseg di melugay
sa kedatù di.
11 Na, sa mebalaw uled tanà nehagtay egoh anay dodoo nematay dé, iya sa kewalu
di sulutan sumetugdug diyà sa pitu sulutan owoy mepigtamayan doo kani diyà sa
lanaw apuy.
12 “Na, sa sepulù sidung hinaa ko, iya sa sepulù sulutan endà pa mig-edung
da egpedatù. Dodoo mebegayan da egkegaga kumedatù anì meseselengan da sa
mebalaw uled tanà, dodoo mepokò daa sa lugay da kumedatù.

13 Mesesebaen sa penemdem siini sepulù sulutan, owoy ibegay da sa egkegaga sa
kedatuan da diyà sa mebalaw uled tanà owoy mangunut da ma diyà sa langun igsugù
di.
14 Agulé, gilawen da sa Anak Kebilibili. Dodoo atuwan doo sa Anak Kebilibili owoy
sa medoo duma di kagda, enù ka kagdi sa Tigtu Datù diyà sa langun datù owoy sa
Tigtu Sulutan diyà sa langun sulutan. Iya sa medoo duma di umatu sa medoo etaw
hinemilì i Nemula owoy pinepigtuu di owoy endà migpetangtang da sa keunut da
kenagdi."
15 Agulé, eg-ikagi dema sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, "Sa
medoo lawa't wayeg hinaa ko pinenuuwan sa bayi tegepediyangdang, iya lagà sa tigtu
medoo etaw kedu diyà sa medoo balangan tanà owoy sa medoo balangan geumpung
etaw owoy sa medoo balangan kagi etaw.
16 Na, sa sepulù sidung hinaa ko lagà sa sepulù sulutan, melepuhan da sa bayi
tegepediyangdang. Hediya ma sa mebalaw uled tanà, melepuhan di ma sa bayi.
Huenan di, pekawen da sa medoo langun taman di, owoy kedanan da ma sa ginis di,
owoy kaenen da sa lawa di owoy ulowen da ma.
17 Iya sa baelan da diyà kenagdi enù ka binegayan i Nemula kagda penemdem anì
petuuwen da sa uyot i Nemula. Huenan di, mesesebaen sa penemdem da owoy ibegay
da diyà sa mebalaw uled tanà sa egkegaga sa kedatuan da taman endà meketuu sa
langun inikagi i Nemula egoh anay.
18 Na sa bayi hinaa ko, iya lagà sa dakel menuwa eglalag eg-unutan sa langun
sulutan diyà siini sinukub langit."

18

Medaetan Sa Menuwa Babiloniya

1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula egpetuntun kedu langit dò
mangay diyà tanà. Tigtu dakel sa egkegaga di, owoy nelegdawan sa uwang tanà danà
sa senang di.
2 Migpetaled temù eg-ikagi, guwaen di, "Nedaetan dé. Tigtu nedaetan dé iya wé
dakel menuwa Babiloniya. Nebaluy dé eg-ugpaan sa medoo busaw owoy sa langun
egsugùsuguen i Satanas medaet atul, owoy nebaluy ma dé eg-ugpaan sa medoo
medaet manuk melihi.
3 Iya sa nebaelan di enù ka inenggat sa bayi pinelagaan Babiloniya sa langun etaw
anì eg-unut da kenagdi egbael medaet, enù ka lagà wain mekehilu igpeinem di diyà
kenagda sa medaet igpebael di. Binigà sa langun sulutan diyà tanà kagdi, owoy
migkawasà ma sa medoo tegedagang diyà tanà danà sa dakel ungayà sa bayi egbeli."
4 Agulé, dinineg ku sa sebaen ma eg-ikagi diyà langit, guwaen di,
"Kiyu i etaw eg-unut diyà kenak,
salidi yu dé iya wé menuwa.
Yoko eg-unut duu siedò bayi egbael medaet
anì endà mekelapeg yu diyà sa kepigtamay ku mekeuma diyà kenagdi.
5 Upama amuk meselogsudlogsud sa medoo salà di,
mekeuma diyà langit enù ka medoo temù.
Owoy endà melipengan i Nemula duu sa tigtu medaet binaelan di.
6 Sa kedakel kepelihay di keniyu,
iya ma kedakel sa baeli yu diyà kenagdi,
dodoo takep yu pa sa kesulì yu kenagdi.
Penù yu sa basù di sa bulitan i Nemula kenagdi anì ipeinem di
anì metakep sa kebulit i Nemula mekeuma diyà kenagdi.

7 Danà di subela sa kepedakel di kenagdi owoy nekuwa di ma sumalà dé sa ungayà di,
huenan di sumubela ma sa lihay mekeuma diyà kenagdi owoy sa kekebukulan di.
Enù ka endà egsabuh di egpeolòolò, guwaen di diyà sa pedu di,
'Aken sa booy kawasà, beken a bayi balu. Endà dumuen sa kelikutan mekeuma diyà kenak.'
8 Dodoo danà sa kepeolòolò di,
petow dé mekeuma doo sa medoo balangan medaet diyà kenagdi.
Diyà sa sebaen daa agdaw meseselengan sa linadu di owoy sa dakel kebukulan di owoy sa bitil,
owoy meulow ma.
Enù ka dakel temù sa egkegaga i Datù Nemula migtamay kenagdi."

9 Na, sa medoo sulutan diyà tanà mig-unut kenagdi egbael medaet owoy migpigtuu diyà sa hagdi uyot medaet, suminegaw da owoy dumelawit da ma amuk hauwen da sa ebel iya wé menuwa egkeulow.

10 Egpediyù da egtigdeg egsugpayal, enù ka nelimedangan da mekelapeg da diyà sa lihay di. Guwaen da, "Ay, egkedaetan temù sa dakel menuwa Babiloniya eglalag, enù ka sakaulas daa nekeuma sa kepigtamay i Nemula."

11 Suminegaw sa medoo tegedagang diyà tanà owoy dumelawit da ma danà iya wé menuwa nedaetan, enù ka endà dé duen etaw egbeli sa medoo dagangen da.

12 Endà duen meli sa medoo langun taman da, upama bulawan owoy pilak owoy metolol batu mapulù owoy pélas. Endà ma duen meli sa tila mapulù egdagangen da anan metolol, upama sa mebulà owoy sa dingung owoy sa menipis metolol owoy sa melalegà. Owoy endà ma duen etaw egbeli sa medoo balangan papan mepion ngadeg, owoy sa medoo langun taman da binaelan da diyà kayu mapulù owoy diyà batu owoy diyà ungal alipanti owoy diyà galang owoy putow owoy diyà sa batu malmol.

13 Owoy endà ma duen meli sa medoo egdagangen da mepion ngadeg, upama sa ipepion nanam kaenen, owoy sa lana mepion ngadeg ulowen etaw, owoy sa gità mepion ngadeg. Owoy endà ma duen meli sa kaenen egdagangen da, upama sa wain owoy sa lana owoy sa alina owoy sa palay. Owoy endà ma duen sa egbeli sapì owoy kebilibili, owoy kudà owoy kalisa owoy sa etaw udipen.

14 Eg-ikagi sa medoo tegedagang diyà sa bayi pinelagaan Babiloniya, guwaen da, "Anan nedaetan sa langun egkeiyapan ko. Nedaetan ma sa pantiyali ko owoy sa medoo ipepion nanam ko, owoy endà dé mehaa ko duu iya wé."

15 Agulé, sa medoo etaw migkawasà danà da takà egdagang sa medoo langun taman mapulù diyà iya wé menuwa, egpediyù da egtigdeg egsugpayal enù ka nelimedangan da mekelapeg da diyà sa lihay di. Suminegaw da owoy dumelawit da ma.

16 Guwaen da, "Ay, egkedaetan temù iya wé dakel menuwa eglalag. Metolol egoh anay lagà sa bayi migkawal sa mapulù ginis mebulà owoy dingung lagà sa ginis sulutan owoy sa metolol ginis melalegà. Metolol lagà sa bayi neengom sa bulawan owoy metolol batu mapulù owoy pélas.

17 Dodoo sakaulas daa, anan nekedan iya wé langun pantiyali di."

Agulé, sa langun ulu-ulu diyà baleku owoy sa medoo etaw mig-edà, owoy sa medoo tegegalebek diyà baleku owoy sa medoo egpantiyali diyà dagat, egpediyù da egtigdeg egsugpayal.

18 Egoh da mighaa sa ebel sa menuwa egkeulow, eg-ikagi da metaled, guwaen da, "Ay, endà dé duen sa menuwa nekelowon diyà siini dakel menuwa eglalag."

19 Agulé, binuhbuhan da kepung sa ulu da anì tandaan da sa pedu da nebukul. Egsinegaw da owoy egdelawit da ma, guwaen da, "Ay, egkedaetan temù iya wé dakel

menuwa eglalag. Migkawasà sa langun épê baleku danà sa pantiyali iya wé menuwa, dodoo sakaulas daa anan nekedan sa langun pantiyali di.”

20 Na, kiyu i etaw eg-ugpà diyà langit, keanggan yu dé danà iya wé menuwa nedaetan. Keanggani yu ma kiyu i medoo tegesugkow i Nemula owoy medoo salu i Hésus owoy medoo etaw i Nemula, enù ka pinigtamayan i Nemula dé iya wé menuwa danà sa medaet binaelan di diyà keniyu.

21 Agulé, duen sa mebagel egsugùsuguen i Nemula migkuwa sa batu éhê sa dakel gilingan kelang, owoy igbuung di diyà dagat. Guwaen di, “Hediya ma medaetan sa dakel menuwa Babiloniya, owoy endà dé mehaa di etaw.

22 Endà ma dé medineg da duu sa pegelung owoy sa togò, owoy sa palendeg owoy sa tegbuli, owoy sa duyuy etaw. Endà ma dé hauwen sa medoo etaw tegegalebek. Hediya ma endà ma dé medineg da duu sa dagì sa gilingan.

23 Owoy endà dé mehaa da duu sa legdaw palitaan dahiya. Endà ma dé medineg sa kagi sa medoo etaw meanggan eglenged kawing. Nepigtamayan sa menuwa Babiloniya, enù ka nekelowon sa medoo tegedagang dahiya diyà sa langun tegedagang diyà tanà, owoy neakalan ma sa langun etaw diyà tanà danà sa beliyan tegebutbut dahiya.

24 Nepigtamayan ma sa menuwa Babiloniya enù ka hinaa dahiya sa depanug sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo etaw di inimatayan da, lapeg sa langun etaw neimatayan diyà siini sinukub langit danà iya wé menuwa Babiloniya.”

19

Meanggan Sa Etaw Diyà Langit Danà Sa Menuwa Babiloniya Nedaetan

1 Agulé, duen sa dinineg ku nekeiling ketaled kagi sa tigtu medoo etaw diyà langit. Guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i. Kagdi daa sa egpedakelen ta, kagdi ma daa sa épê dakel egkegaga, owoy kagdi sa eg-aluk kenita denu sa salà ta.

2 Tigtu nesugat sa kepigtamay di etaw owoy metudà ma, enù ka pinigtamayan di dé iya wé bayi tegepediyangdang eglalag danà di mig-enggat diyà salà sa langun etaw diyà tanà. Pinigtamayan di ma kagdi danà di mig-imatay sa medoo etaw migpangunut diyà si Nemula.”

3 Agulé, eg-ikagi da dema metaled, guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i. Endà dé mekedan di taman melugay sa ebel iya wé dakel menuwa egkeulow.”

4 Agulé, eglagkeb sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula, owoy eg-oloen da Nemula i egpenuu diyà sa metolol bangkù di. Guwaen da, “Amin. Haléluya, meolò Nemula i.”

5 Agulé, duen sa eg-ikagi medapag diyà sa metolol bangkù i Nemula, guwaen di, “Langun yu etaw egpangunut diyà si Nemula owoy langun yu eg-adat kenagdi, iling ka lagdà yu etaw ataw ka dakel etaw yu, olò yu langun Nemula i.”

Ini Denu Sa Pista Kawing Sa Anak Kebilibili

6 Agulé, dinineg ku sa kagi sa tigtu medoo etaw. Lagà sa labal sa dakel sagpaw sa kagi da, owoy lagà ma kilat. Guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i, enù ka sa Datù ta Nemula épê dakel egkegaga sa egkedatù dé diyà sa langun etaw.

7 Meanggan ki temù owoy meolò ta kagdi danà sa dakel egkegaga di, enù ka neuma dé sa pista kawing sa Anak Kebilibili owoy tapay dé migpepion sa pinelagaan bayi sawaen di.

8 Enù ka duen sa tigtu mebulà ginis igbegay diyà sa bayi sawaen di, owoy egsenang owoy tigtu melanih ma.” Na, iya sa pinegulepengan mepion ginis di sa metudà egbaelan sa medoo etaw i Nemula.

9 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, “Sulati ko ini
i. Meanggan temù sa medoo etaw igsasà anì lumenged da sa pista kawing sa Anak
Kebilibili.” Agulé, guwaen di ma diyà kenak, “Ini sa tuu kagi i Nemula.”
10 Agulé, egligkued a diyà sa taengan di anì oloen ku. Dodoo hinawidan di aken,
guwaen di, “Yaka eg-olò ya kenak, enù ka aken ma sa egpangunut diyà si Nemula lagà
keniko owoy sa medoo duma ko egpigtuu diyà sa tegudon igtulù i Hésus. Si Nemula
daa sa olò ko.” Na, inikagi di iya wé enù ka iya sa tegudon igtulù i Hésus sa igtulù sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.

Ini Denu Sa Etaw Egkudà Sa Kudà Mebulà

11 Agulé hinaa ku sa langit neukaan, owoy duen sa kudà mebulà dahiya. Iya gelal
sa etaw egkudà, Kesaligan owoy Anan Tuu. Metudà ma sa kekukum di, owoy metudà
ma sa kegila di sa medoo kuntelà di.
12 Éhê legleg apuy sa mata di, owoy duen ma sa medoo metolol sayap diyà sa ulu di
tandà kagdi sa Tigtu Datù. Duen ma sa ngadan nekesulat diyà kenagdi, dodoo kagdi
daa sa neketiig sa selepangan di.
13 Lagà ineled diyà depanug sa kawal di, owoy iya sa gelal di sa Kagi i Nemula.
14 Duen tigtu medoo sundalu kedu langit dò eg-unut diyà kenagdi. Egkudà da ma
sa kudà mebulà, owoy egkawal da ma sa tigtu mebulà ginis endà duen lued.
15 Duen sa megalang sundang eglesut diyà sa ebà di, owoy iya sa kinemkem di
umatu diyà sa langun kuntelà di diyà tanà. Endà duen etaw mekeeked sa kedatù di
enù ka mebagel lagà sa putow endà metepù. Pinelagà di sa kuntelà di sa bunga palas
hemegen etaw egbael wain, enù ka ipehaa di diyà kenagda sa dakel kebulit i Nemula
épê dakel egkegaga.
16 Duen ma sa gelal nekesulat diyà sa kawal di owoy diyà sa bubun di, guwaen di,
“Sa Tigtu Datù diyà sa langun datù owoy sa Tigtu Sulutan diyà langun sulutan.”
17 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa mata't agdaw. Eg-
umow metaled diyà sa langun manuk diyà awang, guwaen di, “Téél yu dé. Setiponoy
yu enù ka duen sa ipekaen i Nemula diyà keniyu.
18 Setiponoy yu anì mekaen yu sa ekud sa medoo sulutan owoy medoo kapitan
sundalu owoy medoo sundalu. Kaen yu ma sa ekud sa medoo kudà owoy sa medoo
etaw migkudà. Kaen yu ma sa ekud sa langun etaw, iling ka udipen ataw ka beken
udipen, iling ka lagdà etaw ataw ka dakel etaw.”
19 Agulé, hinaa ku iya wé mebalaw uled tanà owoy sa medoo sulutan diyà tanà
inunutan da sa langun sundalu da. Nesetipon da anì gumila da diyà sa etaw egkudà
sa kudà mebulà owoy sa medoo sundalu di kedu langit dò.
20 Hê, nesigkem iya wé mebalaw uled tanà, owoy nesigkem ma sa tegesugkow i
Satanas sa migbael medoo panduan danà sa egkegaga sa mebalaw uled tanà. Danà sa
medoo panduan binaelan di, inakalan di sa langun etaw egpetandà diyà sa mebalaw
uled tanà owoy sa langun etaw migpenemula sa inetaw éhê sa egoh-egoh di. Agulé,
sa mebalaw uled tanà owoy sa tegesugkow i Satanas, nekebuung da nehagtay doo
diyà sa lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul.
21 Hê, neimatayan ma sa langun sundalu da danà sa sundang eglesut diyà sa ebà sa
etaw egkudà sa kudà mebulà. Agulé, tigtu nebesug sa langun manuk migkaen ekud
sa medoo etaw nematay.

20

Sinigkem Satanas I Taman Endà Meelut Sa Sengibu Gepalay

1 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu diyà langit. Inuwit
di sa gunsì sa pintù tosong endà duen taman kedalem, owoy inuwit di ma sa dakel
sangkalì.
2 Hê, sinigkem di iya wé dakel uled nagan, sa tapay uled si Satanas sa kaunutan
busaw, owoy pinolot di sangkalì anì endà melengà di taman endà meelut sa sengibu
gepalay.
3 Igbuung di diyà iya wé tosong endà duen taman kedalem. Agulé pinintuan di owoy
tinandaan di anì endà meukaan di etaw. Iya sa binaelan di anì endà dé meakalan i
Satanas duu sa medoo etaw diyà siini sinukub langit taman endà meelut sa sengibu
gepalay. Dodoo amuk meelut sa sengibu gepalay, melengaan dema, dodoo endà dé
iseg di melugay.
4 Agulé, hinaa ku sa medoo metolol bangkù sa datù, owoy iya sa egpenuu dahiya sa
medoo etaw binegayan egkegaga anì kumukum da. Hinaa ku ma sa suguy sa medoo
etaw inimatayan danà da egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà da ma egtulù denu
si Hésus. Neimatayan da danà da endà egpenemula sa mebalaw uled tanà owoy sa
inetaw éhê sa egoh-egoh di, owoy danà da ma endà egpetandà diyà sa kilay da ataw
ka belad da. Neenaw da dé langun owoy neseselengan da si Kelistu egkedatù taman
sengibu gepalay.
5 Ini sa muna keenaw i Nemula sa medoo etaw nematay. Dodoo sa medoo liyu etaw
nematay, endà pa meenaw da taman endà meelut sa sengibu gepalay.
6 Tigtu meanggan sa medoo etaw mekelapeg diyà sa muna keenaw i Nemula etaw
nematay owoy metiengaw da ma. Kagda sa etaw endà mekehaa da sa kepigtamay i
Nemula etaw lagà sa keduwa gulê kepatay etaw. Kagda ma sa etaw egsugùsuguen da
i Nemula owoy si Kelistu, owoy meseselengan da si Kelistu egkedatù taman sengibu
gepalay.

Ini Sa Egoh I Nemula Migtamay Si Satanas

7 Na, amuk meelut dé sa sengibu gepalay, mekelaun Satanas i kedu diyà sa
bilangguwan di.
8 Amuk mekelaun, meakalan di sa langun etaw nekeseluh diyà siini sinukub langit
pinelagaan Gog owoy Magog. Setiponen di sa langun kedoo da anì gilawen da Nemula
ya. Medoo da temù lagà da enay mantadan.
9 Amuk mipanaw da, mekeseluh da diyà uwang tanà, owoy melibet da sa kenà sa
medoo etaw i Nemula eg-ugpà, sa menuwa Hélusalém egkedakelan pedu i Nemula.
Dodoo menabù diyà kenagda sa apuy kedu langit dò, owoy medaetan da langun.
10 Agulé, nekebuung Satanas i, sa mig-akal kenagda, diyà sa lanaw apuy kenà di
eglegleg sa asulpul. Iya ma sa kenà da nekebuung sa mebalaw uled tanà owoy sa
tegesugkow i Satanas. Mepelihay da dahiya agdaw owoy sigep taman melugay.

Ini Sa Ukit Kekukum I Nemula Diyà Sa Sabuhanan Agdaw

11 Agulé, hinaa ku sa dakel mebulà bangkù i Datù owoy duen ma sa egpenuu dahiya.
Hê, nekedan sa langit owoy sa tanà kedu diyà sa taengan di, owoy endà dé mehaa di
etaw.
12 Agulé, hinaa ku sa langun etaw nematay neenaw dé, iling ka dakel etaw ataw ka
lagdà etaw, owoy egtigdeg da langun diyà sa taengan iya wé bangkù i Datù. Binekah
sa medoo libelu owoy binekah ma iya wé libelu kenà di nekesulat sa ngadan sa langun
etaw nebegayan lalù endà meelut di. Agulé, tinulon i Nemula sa ketamanan sa uman
sebaen etaw danà sa igsulat diyà sa medoo libelu denu sa langun binaelan da egoh
anay.
13 Egoh da mig-enaw, diyà da sa taengan i Nemula sa langun etaw nematay, iling ka
nematay da diyà dagat ataw ka diyà tanà, owoy miglaun ma sa suguy da kedu diyà

bayà eg-angay diyà sa taengan i Nemula. Hê, egtulonen i Nemula sa ketamanan sa langun etaw danà sa binaelan da egoh anay.
14-15 Sumalà dé sa etaw endà nekesulat sa ngadan di diyà sa libelu kenà di igsulat ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut di, iya sa etaw nekebuung diyà sa lanaw apuy. Na, sa lanaw apuy, iya sa keduwa gulê kepatay etaw. Hê, nekebuung ma sa bayà diyà sa lanaw apuy, owoy nekebuung ma sa kepatay etaw diyà sa lanaw apuy.

21

Ini Denu Sa Magtu Langit Owoy Sa Magtu Tanà

1 Agulé, hinaa ku sa magtu langit owoy sa magtu tanà, enù ka nekedan dé sa tapay langit owoy sa tapay tanà, owoy endà ma dé duen sa dagat.
2 Agulé, hinaa ku sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà sa Magtu Hélusalém. Egpetuntun kedu diyà langit owoy kedu si Nemula. Tigtu metolol iya wé menuwa, nekeiling sa bayi egkawingen tigtu neengom sa ginis di metolol.
3 Duen sa eg-ikagi metaled dinineg ku diyà siedò bangkù i Datù, guwaen di, “Taa yu, mig-angay dé Nemula i eg-ugpà diyà sa medoo etaw. Mugpà dé diyà kenagda, owoy mebaluy dé etaw di kagda. Tigtu eg-ugpà Nemula i diyà kenagda, owoy kagdi sa egpenemulawen da.
4 Hunasen di sa langun luhà diyà sa mata da, owoy endà dé duen etaw mematay. Endà dé mebukul sa pedu da, owoy endà ma dé suminegaw da. Endà ma dé dumuen sa mesakit da, enù ka nekedan dé sa tapay tanà.”
5 Agulé, eg-ikagi sa egpenuu diyà sa bangkù i Datù, guwaen di, “Taa yu, anan dé magtu sa egbaelan ku ini egoh di.” Guwaen di ma diyà kenak, “Sulati ko langun ini i, enù ka anan tuu sa kagi ku owoy kesaligan ma.”
6 Guwaen di ma, “Netuu dé sa langun binaelan ku. Aken sa Alpa owoy Oméga, enù ka aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di. Amuk eglupahan sa etaw, peinemen ku diyà sa tebulan mekepelalù etaw taman melugay, owoy ipeuloy ku daa diyà kenagdi.
7 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-unut di kenak, iya sa begayan ku untung, owoy aken sa Nemula eg-unutan di owoy meanak ku kagdi.
8 Dodoo amuk eg-eked sa etaw eg-unut diyà kenak enù ka egkelimedangan da, owoy sa endà egpigtuu diyà kenak, iya sa mekebuung diyà sa lanaw apuy. Hediya ma sa tegebael medaet owoy sa tegeimatay owoy sa tegebigà owoy sa épê gamut owoy sa tegepenemula inetaw owoy sa langun tegebutbut, iya sa ketamanan da, mekebuung da langun diyà sa lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul. Na sa lanaw apuy, iya sa keduwa gulê kepatay etaw.”

Ini Denu Sa Magtu Hélusalém

9 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu egsugùsuguen i Nemula sa migbuwah sa pitu bilu dinaleman sa pitu dakel kepigtamay i Nemula etaw. Guwaen di diyà kenak, “Téél ka dé, enù ka ipehaa ku keniko sa bayi sawaen sa Anak Kebilibili.”
10 Agulé, danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula, inuwit sa egsugùsuguen i Nemula aken diyà sa getan tigtu mehagtaw. Igpehaa di diyà kenak sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà sa Magtu Hélusalém migpetuntun kedu diyà langit owoy kedu si Nemula.
11 Tigtu egsenang iya wé menuwa danà sa senang i Nemula. Egsenang sa menuwa mekeiling sa mapulù batu haspi, owoy tigtu metiengaw ma lagà sa pegalungan.
12 Tigtu mehagtaw sa dakel kutà sa menuwa. Duen sa selat di sepulù owoy duwa, owoy duen sa egsugùsuguen i Nemula egbantay uman sebaen selat di. Nekesulat

diyà sa uman sebaen pintù selat di sa sebaen ngadan sa sepulù owoy duwa geumpung
tugod i Islaél.
13 Duen epat sulung sa kutà menuwa, owoy duen telu selat diyà sa uman sebaen
sulung di. Duen telu selat denu tebowon agdaw, owoy telu ma denu eledan agdaw,
owoy telu ma denu belabagan, owoy telu ma denu kimataan.
14 Duen sepulù owoy duwa dakel batu pinetigdegan sa kutà menuwa. Nekesulat
diyà sa uman sebaen batu sa uman sebaen ngadan sa sepulù owoy duwa salu sa
Anak Kebilibili.
15 Na, sinabaan sa egsugùsuguen i Nemula mig-ikagi diyà kenak sa tembu éhê sa
tuked bulawan anì tembuwen di sa menuwa owoy sa selat di owoy sa kutà di.
16 Netelehung sa menuwa, enù ka nesetepeng sa kelabel di owoy sa ketaes di. Egoh
di egtembu sa menuwa, iya sa ketaes di duwa ngibu epat gatus kakilumitelu. Hediya
ma sa kelabel di owoy sa kehagtaw di.
17 Egtembuwen di ma sa kutà menuwa, iya sa kehagtaw di telu pulù owoy telu lipo.
Neketepeng sa lipo di diyà sa lipo ta.
18 Iya sa kutà di sa mapulù batu haspi, owoy anan tigtu bulawan iya wé menuwa
owoy tigtu metiengaw éhê pegalungan.
19 Duen medoo balangan mapulù batu metolol neketukid diyà sa sepulù owoy duwa
dakel batu pinetigdegan sa kutà di. Sa metolol batu haspi sa sebaen dakel batu, owoy
sa keduwa di sapilo, sa ketelu di agata, sa keepat di esmilalda,
20 sa kelima di sa onisi, sa keenem di kolnalina, sa kepitu di kelisolito, sa kewalu di
bililo, sa kesiyow di topaso, sa kesepulù di kelisopelaso, sa kesepulù owoy sebaen di
hasinto, owoy sa kesepulù owoy duwa di amatista.
21 Iya sa sepulù owoy duwa pintù selat di sa sepulù owoy duwa pélas, enù ka sebaen
daa dakel pélas sa uman sebaen pintù di. Anan tigtu bulawan sa kalasada diyà sa
menuwa, owoy tigtu metiengaw lagà pegalungan.
22 Endà duen sa hinaa ku simbaan diyà iya wé menuwa, enù ka dahiya dé sa
egpenemulawen ta si Datù Nemula épê dakel egkegaga owoy sa Anak Kebilibili.
23 Endà dé duen ulan sa agdaw owoy sa bulan dahiya, enù ka egkelegdawan sa
menuwa danà sa senang i Nemula owoy iya sa legdaw di sa Anak Kebilibili.
24 Melegdawan sa langun etaw diyà tanà danà sa legdaw iya wé menuwa. Owoy
uwiten sa langun sulutan diyà tanà sa pantiyali da diyà iya wé menuwa.
25 Endà dé mepintuan sa medoo selat di, enù ka neukaan amuk agdaw owoy endà
dé duen sigep pa dutu.
26 Na sa langun etaw diyà tanà, uwiten da sa langun pantiyali da owoy sa medoo
langun taman da mapulù diyà iya wé menuwa.
27 Dodoo endà mekeludep sa medaet dahiya, owoy endà ma mekeludep sa etaw
egbael medaet owoy sa tegebutbut. Iya daa sa mekeludep sa medoo etaw nekesulat
sa ngadan da diyà sa libelu kenà sa Anak Kebilibili migsulat sa ngadan sa langun
etaw nebegayan lalù endà meelut di.

22

1 Agulé, igpehaa ma sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak sa lawa't wayeg
pinengadanan Wayeg Mekepelalù Etaw. Tigtu metiengaw iya wé wayeg nekeiling
pegalungan. Egdelug sa wayeg kedu diyà sa bangkù i Nemula owoy sa Anak Kebilibili.
2 Eg-ukit sa wayeg diyà teliwadà sa kalasada iya wé menuwa. Owoy duen sa kayu
hinemula diyà sa ilis sa wayeg, sa kayu egpelalù etaw. Uman bulan egbunga owoy
sepulù owoy duwa balangan sa bunga di. Owoy sa daun di, iya sa mekebulung diyà
langun etaw.
3 Endà dé duen tayu egkelepuhan i Nemula eghaa diyà iya wé menuwa.

Dahiya ma sa bangkù i Nemula owoy sa Anak Kebilibili, owoy takà eg-oloen sa
medoo etaw di Nemula i.
4 Hauwen da sa palas di, owoy mekesulat sa ngadan di diyà sa kilay da.
5 Endà dé duen pa sigep dahiya, owoy endà ma dé duen ulan sa palitaan owoy sa
agdaw, enù ka si Datù Nemula dé sa legdaw da. Owoy mekeunut da diyà si Nemula
kumedatù taman melugay.

Ini Denu Sa Kepelikù I Hésus

6 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, "Anan tuu siini
kagi dinineg ko owoy kesaligan ma, enù ka si Datù Nemula sa migpeangay Suguy di
diyà sa medoo tegesugkow di egoh anay, pineangay di dé sa egsugùsuguen di anì
tulonen di diyà sa langun etaw di sa medoo buyu dé mebaelan."
7 Guwaen i Datù Hésus, "Taa yu, hih. Buyu a dé pelikù dema. Tigtu meanggan sa
langun etaw egpangunut diyà sa kagi ku igsugkow nekesulat diyà siini libelu."
8 Na, aken si Huwan migdineg owoy mighaa siini langun igsulat ku dahini. Egoh ku
migdineg owoy mighaa ini i, migligkued a diyà sa taengan sa egsugùsuguen i Nemula
sa migpehaa ini i diyà kenak anì oloen ku.
9 Dodoo hinawidan di aken, guwaen di, "Yaka eg-olò ya kenak, enù ka iling ka aken
ataw ka kuna ataw ka sa medoo duma ko tegesugkow i Nemula ataw ka sa langun
etaw egpangunut diyà sa kagi siini libelu, nesetepeng ki doo anan egpangunut diyà
si Nemula. Iya polo sa olò ko si Nemula."
10 Guwaen di ma diyà kenak, "Yaka eglidung duu sa medoo kagi igpetiig diyà keniko
igsulat ko diyà siini libelu, enù ka buyu dé meketuu langun ini i.
11 Amuk duen etaw egbael medaet, meumanan pa sa kebael di medaet, owoy amuk
duen etaw endà metiengaw sa pedu di, meumanan pa sa pedu di endà metiengaw.
Dodoo amuk duen etaw egbael mepion, meumanan pa sa kebael di mepion, owoy
amuk duen etaw metiengaw adat, meumanan pa sa adat di metiengaw."
12 Na, guwaen i Hésus, "Taa yu, hih, buyu a dé pelikù dema, owoy ibegay ku diyà
sa uman sebaen etaw sa untung nesugat diyà sa binaelan di.
13 Aken sa Alpa owoy sa Oméga, aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa
ketamanan di, owoy aken sa muna owoy sa sabuhanan di."
14 Na, tigtu meanggan sa langun etaw nekedanan salà lagà sa ginis da pinìpian anì
tigtu mebulà, enù ka mebaluy dé mekekaen da sa bunga Kayu Egpelalù Etaw owoy
mebaluy ma dé mekeludep da diyà sa selat sa menuwa i Nemula.
15 Dodoo sa medoo tegebael medaet, owoy sa medoo épê gamut, owoy sa medoo
tegeimatay, owoy sa medoo tegebigà, owoy sa medoo tegepenemula inetaw, owoy sa
medoo tegebutbut, owoy sa medoo tegeakal, endà mebaluy di lumudep da diyà sa
menuwa i Nemula.
16 Agulé guwaen di, "Aken si Hésus sa migpeangay sa egsugùsuguen ku anì ipetiig
di langun ini i diyà keniyu i medoo etaw egpigtuu. Aken sa tugod i Datù Dabid, sa
datù egoh anay, owoy aken ma sa telasimag eghauwen amuk buyu dé sumimag."
17 Agulé, eg-umow sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy sa bayi sawaen sa Anak
Kebilibili, guwaen da, "Téél ka dé."
Hediya ma mekeumow ma sa medoo etaw egdineg siini kagi, guwaen da, "Téél ka
dé."
Sumalà dé sa etaw eglupahan owoy egkelukuy eg-inem, angay yu dé inem siedò
wayeg mekepelalù etaw, sa ipeuloy di diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

18 Na, aken si Huwan, tulonen ku ini i diyà sa langun etaw dumineg sa kagi igsugkow
nekesulat diyà siini libelu. Amuk duen etaw umanan di sa kagi diyà siini libelu,

umanan i Nemula ma sa kepigtamay mekeuma diyà kenagdi sa medoo lihay tinulon
ku diyà siini libelu.
19 Owoy amuk duen etaw kumedan sa kagi diyà sa medoo tinulon ku diyà siini
libelu, kedanan i Nemula ma diyà kenagdi sa untung di sa bunga Kayu Egpelalù Etaw
owoy sa keugpà di diyà sa menuwa i Nemula tinulon ku diyà siini libelu.
20 Eg-ikagi Hésus i sa egpetuu langun siini igsulat ku, guwaen di, “Tuu, buyu a dé
pelikù dema.”
Amin, o Datù Hésus, ungayà ku pelikù ka dema.
21 Na, egsimbà a anì metabangan i Datù Hésus kiyu i langun etaw i Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*